www.foreverspace.com.mm

မြန်မာ့ စွယ်စုံကျမ်း

အတွဲ-၉
(မောင်ဂိုမာရီ - မြည်း)

အပိုင်း-၁

www.foreverspace.com.mm

မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း

အတွဲ–၉

အပိုင်း–၁

www.foreverspace.com.mm

ပဌမနှိပ်ခြင်း
၁၉၆၃

စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက် (မှတ်ပုံတင်အမှတ်–၀၀၃၂) ၃၆၁–ပြည်လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့တွင်
ဦးကျော်အုံးက ရိုက်နှိပ်၍
စာတည်းမှူးဦးမြတ်စိုး (မှတ်ပုံတင်အမှတ်–၀၈၉) က တာ၀နျခံထုတ်ဝေသည်။

www.foreverspace.com.mm

မင်းတုန်းမင်း တည်ထောင်ခဲ့သော ရတနာပုံမန္တလေးမြို့ရှိနန်းတော်မြို့ရိုး

www.foreverspace.com.mm

မြန်မာ့ဓွယ်ခုကျမ်း

စာပေဗိမာန်

၏

ရုပ်ပြဗဟုသုတဘဏ်

အတွဲ-၉
အပိုင်း-၁
မောင်ဂိုမာရီ-မြည်း

ရန်ကုန်မြို့
မြန်မာနိုင်ငံဘာသာပြန်စာပေအသင်း

www.foreverspace.com.mm

ဤကျမ်းကို မရှုစားမီ

အောက်ပါလမ်းညွှန်ကို လေ့လာထားပါက ဤစွယ်စုံကျမ်းစီစဉ်ပုံကို ကောင်းစွာသဘောပေါက်၍ ကိုးကားရာကျမ်းတဆူအဖြစ် လွယ်ကူစွာ အသုံးပြုတတ်ပေလိမ့်မည်။

အက္ခရာစဉ်ဇယား။ ။စွယ်စုံကျမ်းတွင်ပါဝင်သော အကြောင်းရပ်များကို လွယ်လင့်တကူ ရှာဖွေဖတ်ရှု နိုင်ရန် အက္ခရာစဉ်ဇယားကို အတွဲတိုင်း၌ဖော်ပြထားသည်။

ဝေါဟာရနှင့်အမည်များ။ ။ဤကျမ်းမှာ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ကျယ်ဝန်းလှသောပညာရပ်အမျိုးမျိုး၊ အကြောင်းရပ်အမျိုးမျိုးတို့ ပါဝင်သည့်ပြင်၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပဌမဆုံး ပေါ်ထွက်လာရခြင်းဖြစ်သည့်အလျောက်၊ ဘာသာခြားမှ မြန်မာလိုပြန်ဆိုထားသော ဝေါဟာရသစ်များနှင့် အသံလှယ်ယူထားရသောအမည်များ မြောက်မြားစွာပါဝင်သည်။

မြန်မာအမည်များ။ ။ရဟန်းရှင်လူဆိုင်ရာ အကြောင်းရပ်များကို ခေါင်းစည်းပေးရာ၌၊ အမည်ရှေ့ရှိ သျှင်၊ ဦး၊ ဒေါ်၊ ကို၊ မောင်၊ မ စသည်တို့နှင့်တကွ အခြားဂုဏ်ပုဒ်များကို အမည်ရင်းနောက်တွင်ထား၍၊ အမည်ရင်းကိုသာ အက္ခရာစဉ်အလိုက် စီစဉ်ဖော်ပြထားသည်။ ပုံစံအားဖြင့် သျှင်ကရဝိက၊ ခုံတော်မောင်ကျဘမ်း၊ ဦးချိန်၊ မြဝတီဝန်ကြီးဦးစ တို့ကို ကရဝိက၊ သျှင်။ ကျဘမ်း၊ မောင်၊ ခုံတော်။ ချိန်၊ ဦး။ စ၊ ဦး၊ မြဝတီဝန်ကြီး ဟူ၍ အသီးအသီးဖော်ပြထားသည်။ ဤသို့ပြုလုပ်ခြင်းမှာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မလေးစား၍ မဟုတ်၊ စွယ်စုံကျမ်းများထုံးတမ်းစဉ်လာအရ အကြောင်းရပ်ရှာဖွေရ လွယ်ကူစေရန်သာဖြစ်ရာ၊ လူမျိုးခြားအမည်များကိုလည်း အလားတူပင် စီစဉ်ဖော်ပြထားသည်။

ဖတ်ချင်ဖွယ်ရာအဖြာဖြာ။ ။တခါတရံ ပျင်းပျင်းရှိ၍ စာအုပ်လှန်လိုသောအခါ သို့မဟုတ် ဝါသနာအလျောက် သမိုင်းဖြစ်စဉ်များ၊ တိုင်းနိုင်ငံများ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များ၊ စာပေဝတ္ထုများ၊ အနုပညာရပ်များ၊ သိပ္ပံပညာရပ်များ၊ လုပ်ငန်းကြီးများ၊ သစ်ပင်များ၊ တိရစ္ဆာန်များ၊ ကစားခုန်စားများအကြောင်းကို သိလိုသောအခါ အကူအညီ ရစေရန် ဖတ်ချင်ဖွယ်ရာအဖြာဖြာကို အတွဲတိုင်း၌ ထည့်သွင်းထားသည်။

ဗဟုသုတစစ်တမ်း။ ။စွယ်စုံကျမ်းအတွဲတိုင်းတွင် ဗဟုသုတစစ်တမ်းကို ထည့်သွင်းထားသည်မှာ စာရှုသူသည် ဤစစ်တမ်းဖြင့် မိမိကိုယ်ကိုမိမိ ပြန်လည်မေးခွန်းထုတ်၍ မသိသေးသောအကြောင်းအရာကို သိလိုပါက၊ ညွှန်ထားသောနေရာတွင် ပြန်လည် ဖတ်ရှု လေ့လာနိုင်စေခြင်းငှာ ရည်ရွယ်သည်။ ထိုစစ်တမ်းတွင် အတွဲတွင်းပါ အကြောင်းရပ်အားလုံးငုံမိအောင် မေးခွန်းထုတ်ထားခြင်း မဟုတ်ချေ။ စိတ်ဝင်စားဖွယ်အချက်အလက်များ အတွက်သာလျှင် မေးခွန်းများကို ရွေးချယ်စီစဉ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

အပြန်အလှန်အညွှန်း။ ။စွယ်စုံကျမ်းအကြောင်းရပ်တို့မှာ အက္ခရာလိုက် စီစဉ်ထားသည့်အလျောက်၊ ဘာသာရပ်အလိုက် တစုတစေးတည်းမရှိဘဲ နေရာအနှံ့အပြား ကွဲပြားလျက်ရှိကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ အကြောင်းရပ်ချင်းဆက်စပ်နေသည့် အချက်အလက်တို့ကို အပြန်အလှန်ညွှန်ပြရသည်။ စာကိုယ်မဲ့အကြောင်းရပ်ခေါင်းစည်းမှ စာကိုယ်ရှိအကြောင်းရပ်ခေါင်းစည်းသို့ဦး၊ အကြောင်းရပ်တခုနှင့်တခု ပညာသဘောအားဖြင့် ဆက်သွယ်နေသော်လည်း တသီးတခြားစီရှိသဖြင့် ပိုမိုပြည့်စုံစွာ လေ့လာစေလိုသောအခါတွင်ဦး၊ (. . . . . --ရှု။) ဟုညွှန်းသည်။ ပညာသဘောအားဖြင့် ဆက်သွယ်ခြင်း မရှိစေကာမူ၊ တနည်းတလမ်းအားဖြင့် နီးစပ်သည့်အကြောင်းရပ်တခုကို စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်၍ လေ့လာစေလိုသောအခါတွင် (. . . . . --လည်းရှု။) ဟုညွှန်းသည်။

ကြောင်းခြင်းရာအညွှန်းအတွဲ။ ။နောက်ဆုံးအတွဲသည် စာရှုသူအဖို့ အခါမရွေး ကိုးကားရန် လမ်းညွှန်ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုအတွဲသည် အသီးသီးသော အတွဲများအတွက် အက္ခရာစဉ်အညွှန်းဖြစ်ရုံမျှမက၊ လုံးချင်းစွယ်စုံခေါ်လောက်ပေသည်။ ထိုအတွဲတွင် ကမ္ဘာ့သမိုင်းမှတ်တမ်းတင်သည်မှ မျက်မှောက်ခေတ်အထိ ပေါ်ပေါက်ဖြစ်ပျက်ခဲ့သော မှတ်သားဖွယ်ရာအကြောင်းအရာများကို နှစ်၊ လ၊ ရက်၊ အပိုင်းအခြားနှင့် သိနိုင်စေရန် နှစ်လုံးပတ်လည်ဖော်ပြထားသော ကမ္ဘာ့ပြက္ခဒိန်ကိုဦး၊ ပညာရပ်များကို စံနစ်တကျတဆင့်ပြီးတဆင့် ပြည့်စုံစွာလိုက်စားနိုင်ရန် ပညာရပ်မာတိကာကိုဦး၊ ထည့်သွင်းထားသည်။ ထိုနောက် အသီးသီးသောအတွဲများတွင် ပါဝင်သည့် ကြောင်းရပ်များကို လွယ်ကူစွာ လှန်လောရှာဖွေနိုင်ရန် ညွှန်ပြသော ကြောင်းခြင်းရာ အညွှန်းကိုလည်း စီစဉ်ဖော်ပြထားသည်။ ထိုအညွှန်းတွင် စွယ်စုံကျမ်းပါ အကြောင်းရပ်များကိုသာမက၊ စွယ်စုံကျမ်းစာကိုယ်တွင် မပါဝင်လင့်ကစား သိသင့်သိထိုက်သောအကြောင်းရပ် မြောက်မြားစွာကိုလည်း မှတ်သားဖွယ် အချက်အလက်များနှင့်တကွ ဖြည့်စွက်ဖော်ပြထားသည်။

www.foreverspace.com.mm

အက္ခရာစဉ်ဇယား

ဤကျမ်းပါအကြောင်းရပ်များကို အောက်ပါအက္ခရာစဉ်အတိုင်း စီစဉ်ထားသည်

၁။	အ	
၂။	အာ	
၃။	အား	
၄။	အိ	
၅။	အီ	
၆။	အီး	
၇။	အု	
၈။	အူ	
၉။	အူး	
၁၀။	အေ့	
၁၁။	အေ	
၁၂။	အေး	
၁၃။	အဲ့	နောက်ပစ်
၁၄။	အယ်	နှင့်
၁၅။	အဲ	ယသတ်
၁၆။	အော့	
၁၇။	အော်	
၁၈။	အော	
၁၉။	အို့	
၂၀။	အို	
၂၁။	အိုး	
၂၂။	အက်	
၂၃။	အောက်	ကသတ်
၂၄။	အိုက်	
၂၅။	အင့်	
၂၆။	အင်	ငသတ်
၂၇။	အင်း	
၂၈။	အောင့်	
၂၉။	အောင်	
၃၀။	အောင်း	ငသတ်
၃၁။	အိုင့်	
၃၂။	အိုင်	
၃၃။	အိုင်း	
၃၄။	အစ်	စသတ်
၃၅။	အည့်	
၃၆။	အည်	ညကြီးသတ်
၃၇။	အည်း	
၃၈။	အဉ့်	
၃၉။	အဉ်	ဉကလေးသတ်
၄၀။	အဉ်း	
၄၁။	အတ်	
၄၂။	အိတ်	တသတ်
၄၃။	အုတ်	
၄၄။	အန့်	
၄၅။	အန်	
၄၆။	အန်း	
၄၇။	အိန့်	
၄၈။	အိန်	နသတ်
၄၉။	အိန်း	
၅၀။	အုန့်	
၅၁။	အုန်	
၅၂။	အုန်း	
၅၃။	အပ်	
၅၄။	အိပ်	ပသတ်
၅၅။	အုပ်	
၅၆။	အမ့်	
၅၇။	အမ်	
၅၈။	အမ်း	
၅၉။	အိမ့်	
၆၀။	အိမ်	သေးသေးတင်
၆၁။	အိမ်း	နှင့်
၆၂။	အုမ့်	မသတ်
၆၃။	အုမ်	
၆၄။	အုမ်း	
၆၅။	ျ	ယပင့်
၆၆။	ြ	ရရစ်
၆၇။	ွ	ဝဆွဲ
၆၈။	ြ	ဟထိုး
၆၉။	ျွ	ယပင့် ဝဆွဲ
၇၀။	ြွ	ရရစ် ဝဆွဲ
၇၁။	ျှ	ယပင့် ဟထိုး
၇၂။	ြှ	ရရစ် ဟထိုး
၇၃။	ွှ	ဝဆွဲ ဟထိုး
၇၄။	ျှွ	ယပင့်ဝဆွဲဟထိုး
၇၅။	ြှွ	ရရစ်ဝဆွဲဟထိုး

www.foreverspace.com.mm

ဖတ်ချင်ဖွယ်ရာအဖြာဖြာ

တခါတရံ ပျင်းပျင်းရှိ၍ စာအုပ်လှန်လိုသောအခါ အောက်ပါ လိုရာအကြောင်းရပ်တို့မှ ဆူရာရွေးနုတ်၍ လေ့လာပါက စာရှုသူသည် အပျင်းလည်းပြေ ဗဟုသုတလည်း ပွားပေလိမ့်မည်။ ထိုင်ရာမထဘဲ ကမ္ဘာ့မြို့ကြီး၊ နယ်ကြီး၊ နိုင်ငံကြီးများသို့ရောက်၍ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များနှင့် ရင်းနှီးကာ ကမ္ဘာသမိုင်းကိုလည်း သုံးသပ်ခွင့် ရနိုင်မည်ပြင် သိပ္ပံပညာ၏ အံ့ဖွယ်ရာအကြောင်းများကိုလည်း သိနားလည်လာပေလိမ့်မည်။

ထိုမျှမက အနုစာပေဂန္ထဝင်များ၏အရသားကိုပါ ထင်ရှားစွာခံစားရမည်ပြင် အားလပ်ခိုက် အပျင်းဖြေရန်နည်းများလည်း ရရှိပေတော့။

ထင်ပေါ်ကျော်ကြား ပုဂ္ဂိုလ်များ

ချက်ကိုဆလိုဗားကီးယားနိုင်ငံ၏ ပဌမဆုံးသမတ ၁၀
တောင်သူလယ်သမားတို့၏ဘဝကို ရေးခြယ်တင်ပြ
တတ်သည့် ပြင်သစ်ပန်းချီဆရာကြီး. ၆၀
သိရီမဟာမာယာဒေဝီ. ၉၅
လူဦးရေသန်းပေါင်း၆၀ဝကျော်၏ခေါင်းဆောင်ကြီး ၁၀၉
အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏ နောက်ဆုံးတမန်တော်. . . ၁၃၂
ဝတ္ထုတိုရေးရာတွင် အထူး ပြောင်မြောက်သည့်
ကမ္ဘာကျော် ပြင်သစ် စာရေးဆရာ. ၁၃၈
ပဠမ သင်္ဂီယနာတင်မင်း. ၂၃၁
အသက်အငယ်ဆုံး စစ်ဘုရင်. ၂၄၄
ဂ္ဂတာလျှံ မျိုးချစ်ခေါင်းဆောင်ကြီး. ၂၈၉
စာဆိုကျော် အနောက်နန်း မိဖုရား. ၃၆၉

တိကျသိအပ် အရပ်ရပ်

မဟာဥမင်ဇာတ်. ၁
တရားဦးဟောရာဌာန. ၂၈
အမှိုက်ကစ၊ ပြာသာဒ်မီးလောင်. ၅၆
သုံးဆဲ့ရှစ်ဖြာ မင်္ဂလာ. ၂၁၄
ဘာသာလေးမျိုး ရေးထိုးသည့် ကျောက်စာ. ၃၇၁

သုခုမဝင် ကြောင်းစုံလင်

"မှုတ်တီးငြင်းစောင်း၊ရွှေနင်းနောင်းနှင့် မိကျောင်း
ပြိုင်ဆော်". ၂၆
စောင်းသံကို တုနိုင်သည့် တူရိယာ. ၂၁၅
စက်သွင်းသဘင်. ၄၄၈

တမြေရပ်ခြား ဒေသများ

ဂ္ဂတလီနိုင်ငံ၏ ဒုတိယအကြီးဆုံးမြို့. ၃၅
အာဖရိက အနောက် အစွန်းဖျားနိုင်ငံ. ၁၃၉
မာလာဂေဆီနိုင်ငံ. ၁၉၆
ပဿူးကျွန်းဆွယ်. ၃၁၂

သစ်ပင်ပန်းမာလ် တိရစ္ဆာန်

အကြီးဆုံးသော တွားသွားကောင်မျိုး. ၂၄
ပန်းတကာတွင် အထွတ်အမြတ် အသာဆုံးပန်း. . . . ၈၀
လင်ကောင်ပိုး. ၃၂၈
တောတိရစ္ဆာန်. ၃၈၃
ကောက်ပင်ကောက်သီးများ စားသော်လည်း စား
မြုံ့မပြန်တတ်သည့် တိရစ္ဆာန်. ၄၄၂

သိပ္ပံအံ့ဖွယ်အသွယ်သွယ်

သံလမ်းပြေးရထား. ၆၂
တနေ့တခြား ခေတ်စားလာသည့် လူသုံးပစ္စည်း ၁၁၀
စာစီစက်. ၁၃၆
တောင်သူလယ်သမား အကျိုးပြုပညာရပ်. ၁၆၂
လူစီးယာဉ်များတွင် စျေးအသက်သာဆုံး၊ ခရီး
အသေချာဆုံးနှင့် အမြန်ဆုံးယာဉ်. ၄၀၉

လုပ်ငန်းဆောင်တာ အဖြာဖြာ

ထောပတ်ကဲ့သို့ အာဟာရဓာတ်နှင့် ပြည့်စုံသည့်
ထောပတ်တု. ၈
ရှမ်းပြည်နယ် အမျိုးသမီးများ၏ အိမ်တွင်းလက်မှု
လုပ်ငန်းတရပ်. ၂၆၈
မြေပုံဆွဲပုံ နည်းမျိုးစုံ. ၃၉၈

အားလပ်ချိန်ဝယ် ပျော်ရွှင်ဖွယ်

ပျော်ရွှင်ပွဲများတွင် အသုံးပြုလေ့ရှိသည့်အရာ. ၃၉
မျက်စိကို လှည့်စားသည့်အတတ်. ၃၅၅
ရှေးအခါက မင်းညီမင်းသားတို့ တတ်အပ်သည့်
ပညာ. ၄၅၉
"ဘုရင်တို့၏ ကစားပွဲ". ၄၆၀

လောကီထုပ္ပတ် လူတို့ဇာတ်

အလယ်ခေတ်တွင် ထင်ရှား၍၊ ယဉ်ကျေးမှုအရာ
တွင် အထွတ်အထိပ်ရောက်ခဲ့သည့်လူမျိုး. ၈၅
ဂ္ဂတလီနိုင်ငံ သမိုင်းတွင်သာမက ပြင်သစ်နိုင်ငံ
တွင်လည်း ထင်ရှားသည့် ဆွေမျိုးစု. ၉၉

ပြည်တော်သာရန် အခြေခံ

ရခိုင်မင်းအဆက်ဆက်တို့ နန်းစိုက်ခဲ့ရာမြို့. ၄၂၃
မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်ဖက် အစွန်ဆုံးရှိခရိုင်. ၄၆၉

www.foreverspace.com.mm

ခိုးရှင်ဟု၊ တပင်ထီးရွှေ ထွတ်သောင်ကေမူ၊ ရေမြေတုံနိမ့်၊ ငလျင်လှိမ့်မျှ၊ သိမ်သိမ့်ကြောင်ငြာ၊ ဘုန်းတေဇာဖြင့်၊ ဇေယျာ ထွတ်ထား၊ အောင်ဖန်များက၊ တက်ကြွားရာဇ၊ မာန်မာန ဖြင့်၊ လောကတခွင်၊ မြေအပြင်ဝယ်၊ ငါ့ပြင်မရှိ၊ ထင်မှားဘိ ၍၊ အဓိကလွန်၊ မာန်စွယ်ချွန်လျက်၊ တံခွန်မောက်မောက်၊ စွင့်စွင့်ဆောက်သော်၊ မှောက်မှောက်မှားမှား၊ သေသောက် စား၍ တရားမဲ့ခိုက်၊ မိတ်ဆွေမိုက်နှင့်၊ နှစ်ခြိုက်ခင်မင်၊ အ ကျွမ်းဝင်ပြီး၊ အမြင်ဖောက်ပြား၊ ကျင့်ကြံမှား၍ တရားယွင်း ပျက်၊ ထိုအချက်ကြောင့်၊ အသက်ဆုံးလေ၊ ဖြစ်ရချေရှင့်၊ သက်သေထင်ရှား၊ ဝတ္ထုသွားကို၊ ဉာဏ်အားစက္ခု၊ ထင်စွာ ရှု၍၊ နယုပဒေ၊ လိုက်သောထွေဖြင့်၊ သေရည်ယစ်မူး၊ သောက် စားကြူးနှင့်၊ ယှဉ်ပူးမိတ်ဆိုး၊ ထိုနှစ်မျိုးကို၊ ကြိုးကြိုးစားစား၊ ကြည်ဖယ်ထား၍၊ တရားမယွင်း၊ ကျင့်ဖြောင့်စင်းသည်၊ မှောင်ကွင်းပြောင်ပ စေတကား။"ဟုငင်း ဖော်ထုတ်ညွှန် ပြခဲ့ပေသည်။

မောင်ဂိုမာရီ, ဗားနတ် လော၊ လော့ (ခရစ် ၁၈၈၇ ဖွား) ။ ။ ပဌမဗိုင်းကောင့် မောင်ဂိုမာရီဘွဲ့ခံ ဗြိတိသျှ စစ်သူကြီး လော့ဗားနတ်လော မောင်ဂိုမာရီသည် ဒုတိယကမ္ဘာ စစ်အတွင်းက ထင်ရှားခဲ့သူများတွင် ထိပ်တန်းမှ နေခဲ့သူဖြစ် ၍ အထူးသဖြင့် ဥရောပတိုက်နှင့် အာဖရိကတိုက်မြောက်ပိုင်း တွင် အောင်ပွဲအများဆုံး ဆွတ်ခူးခဲ့သူအဖြစ်လည်း ကျော် ကြားလေသည်။ မောင်ဂိုမာရီသည် ၁၈၈၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် အိုင်ယာလန်ပြည် ဒိုနိုဂယ်ခရိုင် မိုဗေးမြို့၌ ဖွားမြင်လေသည်။ သူ၏ဖခင်မှာ ရေဖျန်းဂိုဏ်းဝင် ဂိုဏ်း အုပ်ဘုန်းကြီးဖြစ်၏။ ငယ်စဉ်က လန်ဒန်မြို့ရှိ စိန်ပေါ် အထက်တန်းကျောင်းတွင် ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီးနောက် ဆင်းဒဟတ် စစ်တက္ကသိုလ်သို့ တက်ရောက်၍ စစ်အတတ် သင်ကြားခဲ့ရလေသည်။ ၁၉၀၈ ခုနှစ်တွင် ဘုရင့် ဝါ၀စ် ရှိုင်းယားတပ်၌ ဒုတိယဗိုလ်အဆင့်အတန်းကို ရရှိခဲ့၍ ပဌမ ကမ္ဘာစစ် ဖြစ်ပွားသောအခါ ပြင်သစ်စစ်မျက်နှာတွင် သွား ရောက် အမှုထမ်းခဲ့ရလေသည်။ စစ်ကြီးစတင်သည့် ၁၉၁၄ ခုနှစ်မှာပင် သူ၏ရဲစွမ်းသတ္တိကြောင့် ထူးချွန်သည့် အမှုထမ်း ဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့သည်။ စစ်ကြီးအတွင်း နှစ်ကြိမ် ဒဏ်ရာရရှိခဲ့၏။ ထိုပြင် ရာထူးအဆင့်ဆင့် တိုးတက်ခဲ့ရာ ယာယီအားဖြင့် ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး အဆင့်အတန်းသို့ပင် တိုးမြှင့်ခန့်ထားခြင်း ခံရသည်။ ထိုနောက်တွင် ရိုင်းနယ်မြေ၌ဌင်း၊ အိုင်ယာလန် ပြည်၌ဌင်း၊ အိန္ဒိယပြည်၌ဌင်း စစ်ဦးစီးအရာရှိအဖြစ် အမှု ထမ်းရွက်ခဲ့လေသည်။

၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် ဗိုလ်မှူးချုပ် အဆင့်အတန်းသို့ တိုးမြှင့် ခန့်ထားခြင်း ခံခဲ့ရပြီး နောက်တနှစ်တွင် ဗိုလ်ချုပ် ဖြစ်သွား ၍ ပယ်လက်စတိုင်းနှင့် ဂျော်ဒန်ပြည်များတွင် အမှုထမ်း

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက နာမည်အထူးကျော်ကြားခဲ့သော ဗြိတိသျှ စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး လော့မောင်ဂိုမာရီ

ခဲ့ရလေသည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ် ဖြစ်ပွားသောအခါ ဗိုလ်ချုပ်မောင်ဂိုမာရီသည် အမှတ် ၃ တပ်မတော်ကို အုပ်ချုပ်လျက်ရှိနေ၍ ဗဲလ ဂျီယမ်နှင့် ပြင်သစ်စစ်မြေပြင်တို့တွင် တိုက်ခိုက်ခဲ့ရသည်။ ဒန်းကတ်အရေးအပြီးတွင် အင်္ဂလန်ပြည် အရှေ့တောင် စစ်မျက်နှာ ကာကွယ်ရေးကို ကွပ်ကဲခဲ့ရလေသည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် အီဂျစ်အနောက်ပိုင်း သဲ ကန္တာရအတွင်းရှိ အမှတ် ၈ တပ်မတော်အား ဦးစီးရေးတာ ဝန်ကို လွှဲပြောင်း၍ ယူခဲ့လေသည်။ ပဌမတွင် ဂျာမန်နှင့် ဣတာလျံတပ်များ၏ အဖိခံခဲ့ရသော်လည်း အားလမိန်းအ ရပ်မှနေ၍ ခုခံတွန်းလှန်ခဲ့ပြီးနောက် ထိုးစစ်ဆင်ကာ ဂျာမန် နှင့်ဣတာလျံတို့အား သဲကန္တာရကို ဖြတ်၍ တိုက်ခိုက်မောင်း ထုတ်ခဲ့လေရာ ရက်သတ္တ ၁၃ ပတ်အကြာတွင် လုံးဝအောင် မြင်ခဲ့လေသည်။ ထိုတိုက်ပွဲကား စစ်ပြီးသည်အထိ သေနာ ပတိ မောင်ဂိုမာရီ ခံယူခဲ့ရသော အောင်ပွဲတို့၏ အစပင် တည်း။ သူ၏အောင်မြင်မှုမှာ ဂျာမန်တပ်ကို ပဌမဆုံးအကြိမ် အပြတ်အသတ် အောင်နိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်လေရာ ထိုနှစ်အ တွင်းမှာပင် ဆဋ္ဌဂျော့ဘုရင်က သူ့အား သူရဲကောင်းဘွဲ့ နှင့် သူကောင်းပြုပြီးလျှင် ဗိုလ်ချုပ်မှူးအဖြစ် ခန့်ထားခဲ့လေ သည်။

www.foreverspace.com.mm

ဂျာမန်၊ ဣတာလျံတို့အား အီဂျစ်ပြည်မှ အပြင်းတိုက်၍ မောင်းထုတ်ခဲ့ရင်း တျူနစ်ဇီးယားသို့ ရောက်သောအခါ ဗိုလ်ချုပ်မျူးအိုင်ဆင်ဟောင်းဝါး၏ တပ်များနှင့် ပူးပေါင်း၍ ဆက်လက်တိုက်ခိုက်ရာ ၁၉၄၃ ခုနှစ် မေလတွင် အာဖရိကမြောက်ပိုင်း တိုက်ပွဲများ အောင်မြင်စွာ ပြီးဆုံးသွားလေသည်။ ထိုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် အမှတ် ၈ တပ်မတော်ကို ဦးစီး၍ စစ္စလီကျွန်းပေါ်သို့ တက်၍ သိမ်းပိုက်ခဲ့ပြီးနောက် နှစ်လအကြာတွင် ဣတလီနိုင်ငံတွင်းသို့ ချဉ်းနင်းဝင်ရောက် တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၄ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလအထိ ဣတလီနိုင်ငံတွင် အမှုထမ်းခဲ့ပြီးသော် အင်္ဂလန်ပြည်သို့ ပြန်ကာ ဗိုလ်ချုပ်မျူးအိုင်ဆင်ဟောင်းဝါး လက်အောက်ရှိ ကုန်းတပ်များကို အုပ်ချုပ်ပြီးလျှင် ပြင်သစ်နိုင်ငံကမ်းခြေ တက်ရောက်တိုက်ခိုက်ရေးအတွက် စီမံခဲ့ရလေသည်။

၁၉၄၄ ခုနှစ် ဇွန်လ ၆ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်မျူး မောင်ဂိုမာရီ၏တပ်များသည် နော်မန်ဒီကမ်းခြေသို့ အောင်မြင်စွာ တက်ရောက်နိုင်ခဲ့သည်။ ဩဂုတ်လတွင် အမေရိကန် ကုန်းတပ်များ ထပ်မံရောက်လာသဖြင့် တပ်ဖွဲ့များ အုပ်ချုပ်ရေးကို ပြင်ဆင်လိုက်သောအခါ မောင်ဂိုမာရီသည် အမှတ် ၂၁ တပ်မကြီးကို အုပ်ချုပ်ရလေသည်။ စက်တင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် ဗြိတိသျှစစ်တပ်၌ အမြင့်ဆုံးဖြစ်သော စစ်သူကြီးအဆင့် အတန်းကို ရရှိခဲ့လေသည်။ ဒီဇင်ဘာလတွင် မြောက်ဘက်စစ်မျက်နှာ၌ အင်္ဂလိပ်အမေရိကန်တပ်များ၏ သေနာပတိအဖြစ် ယာယီအားဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရလေသည်။ နစ်ဂျီဂျင်နှင့် အာနင်မြို့များကို လေထီးတပ်များဖြင့် တိုက်ခိုက်ရေးကို ဦးစီးကြိုးကိုင်ခဲ့၍ အာဒင်းနစ်တွင် ဂျာမန်တို့၏ တန်ပြန်ထိုးစစ်ဆင်မှုကို တွန်းလှန်ရာတွင် ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့၏။ ရိုင်းမြစ်ကို ဖြတ်ကျော်ခဲ့ပြီးနောက်တွင် မဟာမိတ်တို့သည် ခုခံမှုမရှိဘဲ ချီတက်နိုင်ခဲ့ရာ လက်ဝဲဘက် စစ်ကြောင်းမှ မောင်ဂိုမာရီ၏ တပ်များသည် ဟော်လန်ကို ကယ်တင်ခဲ့ပြီးနောက် ဗရီမင်း၊ ဟန်နိုဗာနှင့် ဟမ်းဗတ်တို့ကို ဆက်လက်သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့ပြီးလျှင် အဲ့လဗက်ကမ်းခြေသို့ ရောက်ခဲ့လေသည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ် မေလ ၄ ရက်နေ့တွင် ဂျာမနီအနောက်မြောက်ပိုင်းနှင့် နယ်သာလန်နိုင်ငံရှိ ဂျာမန်စစ်သား ၅၀၀,၀၀၀ ၏ လက်နက်ချအပ်ခြင်းကို ခံယူလေသည်။ ထိုနောက်တွင် ဂျာမနီပြည် ဗြိတိသျှ စစ်တပ်များ၏ စစ်သေနာပတိချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရပြီးလျှင် မဟာမိတ် အုပ်ထိန်းရေးကော်မရှင်တွင် ဗြိတိသျှကိုယ်စားလှယ်ကြီးအဖြစ် ပါဝင်ခဲ့ရလေသည်။

၁၉၄၆ ခုနှစ်တွင် ဗိုင်းကောင့်ဘွဲ့ဖြင့် သူကောင်းပြု ချီးမြှင့်ခြင်းခံရပြီးလျှင် စစ်ဦးစီးချုပ် လေ့အယ်လင်ဗရူ၏ နေရာတွင် ခန့်ထားခြင်းခံရသည်။ ၁၉၄၇ခုနှစ်တွင် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံနှင့် ပယ်လက်စတိုင်၊ အိန္ဒိယ၊ သီဟိုဠ်၊ စင်ကာပူ စသောအရပ်ရှေသမျှားသို့ သွားရောက် လည်ပတ်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဧပြီလတွင် အနောက်ပိုင်းနိုင်ငံများမှ စစ်ဦးစီးချုပ်များနှင့် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးများ၏ ညီလာခံသို့ တက်ရောက်၍ ကျူးကျော်ရန်စလာသူကို ပူးပေါင်းတိုက်ခိုက်ရန် အမြဲတမ်း စစ်ကော်မတီ ဖွဲ့စည်းထားရှိရေးကို ဆွေးနွေးခဲ့သည်။ အောက်တိုဘာလတွင် အနောက်ပိုင်းနိုင်ငံများ ကာကွယ်ရေးကောင်စီတွင် စစ်သေနာပတိကော်မတီ အဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တင်မြှောက်ခြင်း ခံရလေသည်။ ထိုအခါတွင် ဗြိတိသျှစစ်ဦးစီးချုပ်ရာထူးကို စွန့်လွှတ်လိုက်ရလေသည်။ များမကြာမီပင် ဥရောပတိုက်ရှိ မဟာမိတ်တို့၏ ဌာနချုပ်၏ ဒုတိယအကြီးအကဲအဖြစ် ခန့်ထားခြင်းခံရလေသည်။

မောင်တာနောဝတ္ထု ။ ။ မောင်တာနော ဝတ္ထုသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဝတ္ထုခေတ်ဦးတွင် ထင်ရှားခဲ့သောဝတ္ထုတပုဒ် ဖြစ်၍ ၁၂၆၈ ခုနှစ် ဝါဆိုလလောက်တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ထိုဝတ္ထုကို ရေးသူမှာ မောင်ဘသင်ဆိုသူ ဖြစ်သည်။ ထိုဝတ္ထုသည် ပဌမတွဲ၊ဒုတိယတွဲ နှစ်တွဲရှိ၍ ဝတ္ထုနှစ်တွဲလုံးတွင် မျက်နှာဖုံး၌ ရှေးဆန်သော မြန်မာရုပ်ပုံများကို ပန်းချီဆရာနှင့် ဘလောက်ဆရာ မောင်စံလှက သစ်လှီး ဆောက်ထွင်းဘလောက်မျိုးဖြင့် စီစဉ်ပေးသည်။ ထိုဘလောက်များကို မင်တရောင်တည်းဖြင့် စက္ကူရောင်စုံပေါ်တွင် ရိုက်နှိပ်သည်။ ပဌမတွဲမှာ စာမျက်နှာ ၁၄၀ ရှိ၍ ဒုတိယတွဲမှာ ၁၉၆ မျက်နှာ ရှိသည်။

ထိုဝတ္ထုကို ရေးသားခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာလောကတွင်ရာ စာပေများနှင့် မြန်မာဘာသာ ရေးသားပြောဆိုမှုကို လေ့လာတတ်ကျွမ်းစေရန် ရည်ရွယ်ရင်းရှိကြောင်းဖြင့် နိဒါန်းတွင် ဖော်ပြထားသည်။ ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းမှာ အမရပူရမြို့တည်နန်းတည် ဘိုးတော်မင်းတရားကြီးလက်ထက် နားခံတော် မောင်တာနောနှင့် ဇနီး မမင်းဘော်တို့ အကြောင်းကို မူတည်၍ မှတ်သားစရာ ဗဟုသုတများကို ကြားညှပ် ထည့်သွင်းရေးသားထားသည်။

နားခံတော် မောင်တာနောသည် မူလက မမင်းဘော်၏ ဖခင် ဝန်မင်းဦးရွှေဝအိမ်တွင် နေထိုင်ခဲ့သူဖြစ်၏။ မမင်းဘော်အား စုံမက်ချစ်ခင်ကြောင်း ပြောကြားမိသည့်အတွက် အိမ်ထက်မှ နှင်ချခံရ၍ ဟင်းသီးဟင်းရွက်ကလေးများကို ဆွတ်ခူးရောင်းချ အသက်မွေး နေရလေသည်။ ထိုအချိန်တွင် မမင်းဘော်နှင့် အိမ်ထောင်ဖက်မိသူ နားခံမင်းဦးသာလှသည် ရောဂါရ၍ အနိစ္စရောက်ခဲ့၏။ နားခံမင်းဦးသာလှက သေလွန်ခါနီးတွင် မှာထားချက်အရ၊ နားခံမင်း၏ အခံစာချိုးကို ယှဉ်ပြိုင်သူများထဲတွင် မောင်တာနောကသာ ကောင်းစွာ ဖြည့်စွက် စပ်ဆိုနိုင်သဖြင့်၊ မမင်းဘော်အား မောင်တာနောနှင့် ခုံသမာဓိ လူကြီးများက ထိမ်းမြားပေးလေသည်။ ဘိုးတော်မင်းတရားသည် ထိုသတင်းစကားကို ကြားလျှင်

www.forumspace.com.mm

မောင်တာနောအား ရှေ့တော်သို့ ဝင်စေလျက်၊ ဉာဏ်ပညာကို ဆန်းစစ်ကာ သင့်မြတ်လှသဖြင့် နားခံရာထူးဖြင့် ခြီးမြှောက်လေသည်။

ထိုဝတ္ထုတွင် အင်းဝမြို့ တည်ထောင်သည်က အစပြု၍ ရာဇဝင်ဗဟုသုတများ၊ မိန်းမတို့သိရှိအပ်သော မှတ်စုများ၊ လောကီမဂ်လာ ဆင်ယင်ကျင်းပပုံများ၊ ဗေဒင်ဆေးကျမ်းဗဟုသုတများ၊ ဒုမဂ်လာကိစ္စစီမံဆောင်ရွက်ပုံများ၊ ကဗျာလင်္ကာစပ်ဆိုနည်းများနှင့် ကဗျာများကိုလည်း ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားသည်။ ထိုဝတ္ထုတွင် ရှေးကာလ လူပျို၊ အပျိုတို့ ဆက်ဆံပြောဆိုပုံများနှင့် လူအချင်းချင်း ပေါင်းသင်းဆက်ဆံပုံများကို စကားပြောခန်းများနှင့်တကွ သရုပ်ပေါ်အောင် စီကုံးရေးသားထားသည်။ ပဌမတွဲကို လူကြိုက်များလှသဖြင့် ဒုတိယတွဲကို ဆက်လက်ရေးသားရာတွင် နားခံတော်ဦးသာလှသေဆုံးပြီးမှ တဖန် မောင်ဇဝနဟူသော အမည်သစ်ဖြင့် လူဝင်စားဖြစ်ပုံကို ဆက်လက်ကာ ဇာတ်လမ်းဖော်၍ ရေးသားရသည်။

ဒုတိယတွဲ၏ ဇာတ်လမ်း အကျဉ်းချုပ်မှာ ပဌမ နားခံတော် ဦးသာလှသည် မန်လည်မြို့သူကြီး ဦးပြောင်၏ဇနီး ဒေါ်နိုးထံတွင် လူဝင်စားဖြစ်လာ၏။ ထိုသူငယ်သည် ငယ်စဉ်ကပင် ဉာဏ်ပညာထက်မြက်၍ မိမိဘဝဟောင်းက အဖြစ်အပျက်များကို ပြောပြလေ့ရှိသည်။ ရှင်ပြုမဂ်လာ ပြုလုပ်သောအခါတွင်လည်း ဖိတ်ကြားစာကို သူငယ်ကိုယ်တိုင် ကောင်းမွန်စွာ စီကုံးရေးသား၏။ ရှင်ဖြစ်သောအခါတွင် ဉာဏ်ပညာ အကောင်းဆုံးဖြစ်သဖြင့် ရှင်ဇဝနဟု ဘွဲ့မည်ရသည်။ ရှင်သာမဏေဘဝနှင့် ၅ ဝါရသောအခါ၌ ရှေးဘဝက ဇနီးဟောင်း မမင်းဘော်အား အစဉ်သတိရပြီးလျှင် တမ်းတလွမ်းဆွတ်သောစိတ်တို့ ပေါ်ပေါက်ကာ မဖျောက်မဖျက်နိုင် ရှိခဲ့၏။ ဆရာသမားမိဖတို့က နည်းပြကာ အမျိုးမျိုးဆုံးမသော်လည်း မရနိုင်ဘဲ၊ လူဝတ်လဲကာ မမင်းဘောနှင့် တွေ့ရရေးကို ကြံစည်နေမိသည်။ ထိုအခါ မိဖများက မောင်ဇဝန၏ စိတ်ပြောင်းရန် ဦးပြောင်၏ မိတ်ဆွေ ပွဲစားကြီး ဦးသာကတိုး၏ တဦးတည်းသော သမီး မယ်မို့ကြီးနှင့် နီးစပ်ရန်ကြံဖန်ကြ၏။ မိဖများ၏အကြံအစည်အရ မောင်ဇဝန သည် မယ်မို့ကြီးနှင့် မေတ္တာသက်ဝင် ချစ်ခင်ခဲ့သော်လည်း မမင်းဘော်အား မမေ့မပျောက်နိုင်ချေ။ ထိုကြောင့် မမင်းဘော် မျက်နှာကို မြင်ရရုံမြင်ရစေဟု အကြံပြုလျက် နားခံတော် ဦးတာနောနှင့် ဉာဏ်ပညာခြင်း ပြိုင်ရန် ချိန်းဆို၏။ ထိုပညာပြိုင်ပွဲတွင် မောင်ဇဝနက နှိုးခဲ့သော် ငွေတထောင်နှင့် အတူ မောင်ဇဝနက ကျွန်ခံရန်၊ မောင်ဇဝနက နိုင်ခဲ့သော် နားခံကတော် မမင်းဘော်ကို မောင်ဇဝနအား ပေးအပ်ရန် နှစ်ဦးသဘော တူညီကြသည်။ ထိုပညာ ပြိုင်ပွဲအတွက် အပေါင်းအဖော် ခြွေရံများနှင့် အမရပူရမြို့သို့ ဆိုက်ရောက်လာခဲ့ပြီးနောက် မြို့ကို လှည့်လည် ကြည့်ရှုနေစဉ် ဦးတာနောနှင့် မောင်ဇဝနတို့ တွေ့ကြ၍ တဦးနှင့်တဦး မေးဖြေကြပုံကို အင်းဝဆရာတော်ထံ လျှောက်ထားခန်းတွင်ပင် ဒုတိယတွဲကို အဆုံးသတ်ထားလေသည်။ ဤအထဲတွင် ဇာတ်နိပါတ်ဝတ္ထုများ၊ ပဋ္ဌိသန္ဓေ တည်ခြင်းနှင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင် မိန်းမများ အကြောင်း၊ စာစီစာကုံး ရေးနည်းများ၊ ချက်ပြုတ်စီမံနည်းများ၊ မေတ္တာစာများ၊ အိမ်ဆောက်ပုံ၊ မြို့တည်ပုံများ၊ တရားဒေသနာများ စသည်တို့ကိုလည်း ဖြည့်သွင်းရေးသားပြန်သည်။

ထိုဝတ္ထုများတွင် ကာလပေါ် ဝတ္ထုသွားနှင့် နှုတ်ပြောစကားအတိုင်း ကာလဆန်ဆန် ထီးနန်းဟန် မဖက်ဘဲ ရေးသားထားခြင်း၊ ကဗျာလင်္ကာများနှင့် ဆုံးမစာ သင်ခန်းစာများ ပါရှိခြင်းကြောင့် လူအများပင် နှစ်သက်ဖတ်ရှုကြသည်။ ဝတ္ထု၏ နိဝုံးတွင် စာရေးသူသည် အင်္ဂလိပ်စာတတ် ကုမ္ပဏီစာရေးတဦး ဖြစ်ကြောင်းများနှင့် ထိုခေတ်တွင် မောင်ရင်မောင် မမယ်မဝတ္ထု၊ ချဉ်ပေါင်ရွက်သည် မောင်မှိုင်း ဝတ္ထု၊ မမြကလေးဝတ္ထု၊ စိန်ကလေးဝတ္ထု၊ မောင်ဖေရှင် မမေတင် ဝတ္ထု၊ စကားတောင်စား ဝတ္ထု၊ မသင်းကြွေ၊ ခင်ခင်ညွန့် ဝတ္ထုများနှင့် တခေတ်တည်း ပြုစုရေးသားကြောင်းများကိုပါ ဖော်ပြထားသည်။

ထိုဝတ္ထုကို ဖတ်ခြင်းဖြင့် လောကီ လောကုတ္တရာ ရာဇဝင်ကျမ်းဂန်နှင့် လူမှုရေးရာမှအစ စုံလင်စွာ ဗဟုသုတရစေနိုင်သဖြင့် ထူးခြားသောဝတ္ထုဖြစ်သည်။ အမှန်အားဖြင့် ဗဟုသုတ ညွှန့်ပေါင်းကျမ်းဖြစ်၍ ဖတ်ရှုသူ စိတ်ဝင်စားစေရန် ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းကို ဖွဲ့နွဲ့ထည့်သွင်း ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုဝတ္ထုမှ အတိတ်ခေတ်၏ လူမှုရေးအခြေအနေများကို ထုတ်နုတ်မှတ်သား ဆင်ခြင်နိုင်ပေသည်။

မောင်မောင်ကြီး၊ ဒေဝဏ္ဍနှာ (မြန်မာ ၁၂၁၆-၁၂၉၁) ။ ။သီချင်းကြီး၊ သီချင်းခံ၊ ပတ်ပျိုး၊ ယိုးဒယား၊ ကြိုး၊ ဘွဲ့စသော ဂီတအနုပညာတွင် ကျွမ်းကျင်၍ မြန်မာဘုရင်များ ထင်ရှားရှိစဉ်က ရှေ့တော်၌ အမှုထမ်းခဲ့ရသော ဂီတပညာသည်တို့၏ ဆရာတဆူဖြစ်သည့် ဒေဝဏ္ဍနှာဘွဲ့ရ မောင်မောင်ကြီးကို အမရပူရမြို့၌ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၁၆ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်သည်။ ငယ်မည်မောင်ဖုန်းဖြစ်သည်။ ဖခင်သည် အမရပူရနေပြည်တော် မင်းတုန်းမင်းကြီးထံတွင် လွှတ်တော်စာရေးကြီးအဖြစ် အမှုတော်ထမ်းရွက်ရသူဖြစ်သည်။ မိခင်ဖခင်တို့၏ အမည်ကို မသိရပေ။ သားသမီး ၅ ယောက်ထွန်းကားသည့်အနက် မောင်ဖုန်းသည် အလတ်ဖြစ်သည်။

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် မန္တလေး ရတနာပုံနေပြည်တော်ကို တည်၍ အမရပူရမြို့မှ ပြောင်းရွှေ့တော်မူသော အခါ မောင်ဖုန်းသည် အဖလွှတ်တော်စာရေးကြီးနှင့် အတူ

www.foreverspace.com.mm

မင်းတုန်းမင်း တရားကြီးထံမှ ဒေဝဏ္ဍနှာဘွဲ့ဖြင့် ချီးမြှင့်ခြင်းခံခဲ့ရ၍ စောင်းဘုရင်ဟု ခေါ်ဆိုလောက်သော ဦးမောင်မောင်ကြီး

ပြောင်းရွှေ့လိုက်လာသည်။ နန်းတွင်း နန်းဦးကျောင်းဆရာတော်ကြီးထံပါး၌ စာပေသင်ကြားနေစဉ် မြင်ကွန်းအရေးတော်ပုံ ပေါ်ပေါက်လာသောကြောင့် ဘုန်းကြီးကျောင်းသားအဖြစ်ဖြင့် စာပုလ္လေထမ်းကာ ရှောင်ရှားခဲ့ရလေသည်။ မောင်ဖုန်းသည် ၅ နှစ်သားအရွယ်မှစ၍ ပဠာသီဝါးပါးကို သေသည်အထိ မြမ်ဘွာ စောင့်ထိန်းသည်။ ပညာဓိကဘုရားဆုကိုလည်း ပန်သည်။ ထိုအချိန်အခါက ဏ္ဍနှာဒေဝ အမည်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဂီတပညာတွင် ပုဂံမင်းလက်ထက်မှစ၍ အထူး ကျော်ကြားထင်ရှားသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လေသည်။ ယင်းဏ္ဍနှာဒေဝ ဆရာကြီးထံပါး၌ မောင်ဖုန်းသည် သီချင်းကြီး၊ သီချင်းခံ၊ ပတ်ပျိုး၊ ယိုးဒယား၊ ကြိုး၊ ဘွဲ့အမျိုးမျိုးကို သင်ကြားလေသည်။

အသက် ၁၃ နှစ်သားအရွယ်တွင် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးက ရှေ့တော်သို့ခေါ်တော်မူ၍၊ မိကျောင်းတီး ဆက်ရသည်။ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးနှင့်တကွ မင်းပရိသတ်များပါ ချီးကျူးကြ၍ ဒေဝဏ္ဍနှာ ဘွဲ့ကို ချီးမြှင့်ခြင်းခံရသည်။ ထိုနောက် ရှေ့တော်ပြေးမှူးကြီးထံ၌ ဆက်လက်၍ စောင်းအတတ်ပညာကို သင်ကြားလေသည်။ စောင်းအတတ် သင်ကြားနေစဉ်တွင် နီးစပ်ကြသောကြောင့် ဒေဓာမောင်မောင်ကြီး၏ နှမဖြစ်သူ ခင်ပုံနှင့် ရှေ့တော်ပြေးမှူးတို့ အကြောင်းပါကြလေသည်။

သားတော် သီပေါမင်းတရား လက်ထက်တွင် မောင်ဖုန်းသည် ရှေ့တော်၌ လူပျိုတော်အဖြစ်ဖြင့် ခစားရသည်။ ထိုနောက် ကွမ်းရေတော်အဖြစ် ခစားရပြန်သည်။ ယောက်ဖဖြစ်သူ ရှေ့တော်ပြေးမှူး နေမျိုးသခ်ယာသည် ဗန်းမော်မြို့နှင့် ရွှေကူမြို့၊ မိုးထား(၂မြို့)ဝန်အဖြစ် အမှုတော်ထမ်းရွက်ရန် သွားရသောအခါ မိမိကိုယ်စား ဒေဝဏ္ဍနှာ မောင်မောင်ကြီးအား သီပေါမင်းတရားကို စောင်းအတတ်ဖြင့် အမှုတော်ထမ်းရွက်ရန် ထားခဲ့လေသည်။ ဒေဝဏ္ဍနှာသည် သီပေါမင်းတရားအား စောင်းအတတ် သင်ကြားပေးရလေသည်။

ဒေဝဏ္ဍနှာ မောင်မောင်ကြီးသည် အစိမ်းရောင်ကို အထူးနှစ်သက်၍ ရွှေကြင်ခတ် ခေါင်းပေါင်းစိမ်း၊ ကြိုးပုဆိုးအစိမ်းတို့ကို အမြဲဝတ်ဆင်တတ်သည်။ မောင်မောင်ကြီး၏ အဆင်းမှာ လှပတင့်တယ်သည်။ အရပ်မနိမ့်မမြင့် အသားလတ်၊ မျက်ခုံးမျက်လုံးကောင်းသည်။ နားရွက်ကျယ်ပြန့်၍ မေးရိုးခံညားပြီးလျှင် ဆံပင်မှာ လူတရပ်ခန့်ရှည်သည်။

ထိုသို့ အမှုတော်ကို ထမ်းရွက်နေစဉ် အသက် ၂၀ ကျော်သို့ ရောက်သောအခါ တရားသံဝေဂ ရသဖြင့် မင်းတရားကြီး၏ အမိန့်တော်မရဘဲ မိဘများမသိအောင် မိမိ၏စောင်းကို မဟာမြတ်မုနိဘုရားကြီးမှာ လျှုခဲ့၍ စစ်ကိုင်းဘက်သို့ တိတ်တဆိတ် ထွက်ခွာသွားသည်။ စစ်ကိုင်းဘက်သို့ ရောက်သောအခါ ထွဋ်ခေါင်ဆရာတော်က ချီးမြှင့်တော်မူသဖြင့် ရဟန်းဘောင်သို့ တက်ခဲ့လေသည်။ မောင်မောင်ကြီး၏ ရဟန်းဘွဲ့အမည်မှာ ဦးပညာဖြစ်သည်။ သုသာနဓူတင်ကို သုသာန်၌ ဆောင်းဥတုအခါ အမြဲသွားရောက်၍ အုတ်ဂူကို ကျောမှီကာ တည်ဥပတ်လုံး တရားအားထုတ်နေသည်ကို နံနက် ဝေလီဝေလင်း ခရီးသွားများ တွေ့မြင်ရလေသည်။

ထိုကဲ့သို့ ရဟန်းဝတ်နှင့် ရှိနေသည်ကို သီပေါမင်း တရားကြားတော်မူသောအခါ ဘုရင့်အမိန့်တော်ဖြင့် လူဝတ်လဲစေသဖြင့် ဦးပညာမှာဒေဝဏ္ဍနှာအဖြစ်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့ပြီးလျှင် အမှုတော်ကို ဆက်လက်ထမ်းရွက်ရပြန်လေသည်။ ထိုအချိန်ကစ၍ သီပေါမင်းထံပါးတွင် စောင်းသင်ပေးနေရသည်။ အင်္ဂလိပ်မင်း ဝင်လာသောအခါ မောင်မောင်ကြီးသည် မြစ်ကွေးမြို့အုပ် ဦးစံရီထံသို့ ထွက်ပြေးရလေသည်။ ထိုအခါ မြို့အုပ် ဦးစံရီ၏ နှမဝမ်းကွဲတော်စပ်သူ မခနှင့် အကြောင်းဆက်၍ သားနှစ်ယောက် (၁) မောင်လေးခင်။ (၂) မောင်လေးရင်တို့ကို မွေးဖွားပြီးနောက် များမကြာမီ ဇနီးဖြစ်သူ မခမှာ မြစ်ကွေးမှာပင် အနိစ္စရောက်သဖြင့် သားနှစ်ယောက်နှင့် မန္တလေးသို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ပြန်ရာ၌ သားငယ်မောင်လေးရင်သည် ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် တဖန် အနိစ္စရောက်ခဲ့ပြန်လေသည်။

ဒေဝဏ္ဍနှာသည် အရှင်နှစ်ပါးမရှိသည့်နောက် သီပေါစော်

www.foreverspace.com.mm

ဘားနှင့် မိုးနဲစော်ဘွားတို့ထံပါးတွင် အမှုတော်ထမ်းရွက်ခဲ့ရပြန်သည်။ မန္တလေးခ္ဍနေစဉ်တွင် အင်္ဂလိပ်လက်သို့ ပါတော်မူသွားသော သီပေါအရှင်နှစ်ပါးက မဒရပ်မြို့မှနေ၍ သမီးတော် ၃ ပါး နားသမင်္ဂလာအခမ်းအနားအတွက် ခေါ်တော်မူသဖြင့် သာသနာပိုင်ဆရာတော်ဘုရားနှင့်တကွ ရှေးအမှုတော်ထမ်းဟောင်းများနှင့် အတူ လိုက်ပါသွားရသည်။ ထိုအခမ်းအနားတွင် ဒေဝက္ကန္ဒာ မောင်မောင်ကြီးသည် စောင်းတော်ကို တီးရသည်။ ထိုနောက် မကြာမီ အရှင်နှစ်ပါး ရတနာဂိရိသို့ ပြောင်းရွှေ့စံနေတော်မူသောအခါ၌လည်း တိုက်တက် မင်္ဂလာအခမ်းအနားသို့ တဖန် ဒေဝက္ကန္ဒာ မောင်မောင်ကြီးတို့ကို ခေါ်တော်မူပြန်၍ သွားရောက်ကြရသည်။

သားအကြီးဖြစ်သူ မောင်လေးခင်မှာအသက် ၂၅ နှစ် အရွယ်လောက်တွင် အနိစ္စရောက်ပြန်သည်။

မန္တလေးမြို့တွင်နေစဉ် ဒေဝက္ကန္ဒာမောင်မောင်ကြီးသည် စောင်းပညာ၊ တူရိယာပညာ၊ ဂီတပညာတို့ကို ဖြန့်ဖြူးသင်ကြားပေးသည်။ ဒေဝက္ကန္ဒာမောင်မောင်ကြီးထံတွင် မောင်မောင်လတ်၊ ဆရာစိန်၊ ဗေဒါဦးမောင်ကလေး၊ ဦးချစ်ဘွယ်၊ ဒေါ်စိန်သုံ၊ ရန်ကုန်ဆရာဇြမ်း၊ တူဦးကျော်လှ၊ ဦးထင်၊ ရုံပိုင်ကြီး ဦးစံဝင်း၊ စောင်းဆရာကြီး ဦးညိမ်းတို့ သင်ကြားနည်းယူကြသည်။

ဒေဝက္ကန္ဒာသည် စောင်းကို မိမိကိုယ်တိုင် ပြုလုပ်၍ တီးသည်။ အစိမ်းရောင် ကြိုက်တတ်သူဖြစ်၍ စောင်းကြိုးကို ပိုးစိမ်းဖြင့် ကျစ်သည်။ စောင်းများကိုလည်း ကိုယ်တိုင်သစ်စေးများသုတ်ခြင်း၊ ရွှေချခြင်း၊ မှန်စီခြင်းများကို ပြုလုပ်လေ့ရှိသည်။ ပရိဘောဂပစ္စည်းမျိုးစုံကိုလည်း အလှအပသဘောဖြင့် မှန်စီရွှေချခြင်းတို့ကို ပြုတတ်သောဝါသနာရှိသည်။

မောင်မောင်ကြီးမှာ စောင်းသာလျှင် ကျွမ်းကျင်တတ်မြောက်သည်မဟုတ်၊ မိကျောင်း၊ စန္ဒရား၊ ပတ္တလား၊ မင်ဒလင်စသော ကြိုးတပ်တူရိယာများကိုလည်း တတ်မြောက်သည်။ တပည့်များအား သင်ကြားပြသသောအခါ၌ ဆိုပုံဆိုနည်းကိုပါ သင်ကြားပေးသည်။ အကတွင်လည်း ယိုးဒယားအက အထူးကျွမ်းကျင်၍ ဘုရင်၏အခမ်းအနားများတွင် အမြဲကပြရသည်။ မင်းသမီးကြီးများဖြစ်သော ကျွမ်းစိန်၊ လွမ်းစိန်တို့အားလည်း အကပညာ သင်ကြားပေးရသည်။ သင်ကြားပြသသောအခါ မောင်မောင်ကြီးသည် စိတ်တိုတတ်သည့် အလျောက် ငေါက်၍အော်၍ သင်ကြားပေးတတ်သည်။ ဗေဒါဦးမောင်ကလေး (စိန်ဗေဒါ)တို့မှာ ဆောင်းတွင်းအခါတွင် ပညာသင်ကြားရာ၌ အအော်အငေါက်ခံရ၍ ကြောက်ရွံ့ပြီးလျှင် ချွေးဒီးဒီးကျကာ လက်ကိုင်ပုဝါများပင် စိုရွှဲသွားသည့်တိုင်အောင် ဖြစ်ရလေသည်။

ထိုနောက် ဒေဝက္ကန္ဒာမောင်မောင်ကြီးသည် အနိစ္စရောက်သွားရှာသော သားအကြီး မောင်လေးခင်အား သတိရလွမ်းဆွတ် တမ်းတမိကာ တရားသံဝေဂများ တဖန် ရပြန်၍ စစ်ကိုင်းဘက် မင်းကျောင်းဆရာတော်ထံပါးသို့ သွားရောက်သက်နှံ့ဝတ်နေပြန်သည်။ ကျောင်းတွင် တရားအားထုတ်နေစဉ် တူဖြစ်သူ ဦးကျော်လှ-ဒေါ်သိန်းခင်၊ တူမဖြစ်သူ ဝန်ထောက်ကတော် ဒေါ်မမကြီးစသော ဆွေမျိုးများနှင့် တပည့်သားမြေးအပေါင်းတို့က ဆွမ်းကွမ်းများထောက်ပံ့ လှူဒါန်းကြသည်။ သက်နှံ့ဝတ်နေစဉ် မြန်မာတပြည်လုံးရှိ တပည့်သားမြေး အပေါင်းတို့က မရှင်းလင်းနားမလည်သော သီချင်းများ၊ တီးကွက်များကို လာရောက်လျှောက်ကြားသဖြင့် ဦးပဋ္ဌင်းသည် မင်းကျောင်းဆရာတော် ဘုရားကြီးကို သက်နှံ့ဝတ်နှင့် ဂီတပညာကို သင်ပေးထိုက် မပေးထိုက် လျှောက်ကြားရာ ဆရာတော်ဘုရားက ပညာပါရမီအတွက် သင်ကြားပေးထိုက်ကြောင်းကို ဆုံးဖြတ်တော်မူသဖြင့် ဂီတပညာအရပ်ရပ်ကို တပည့်တို့အား သင်ကြားပေးခဲ့သည်။ ညဉ့်သန်းခေါင်ယံ၌ ဣတိပိသော၊ ဟေတုပစ္စယော၊ ယံဒုန္ဓိ မိတ္တံ စသည်တို့ကို စောင်းဖြင့် သာယာနာပျော်ဖွယ် တီးလေ့တီးထရှိသည်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၉၁ ခုနှစ်တွင် ဒေဝက္ကန္ဒာမောင်မောင်ကြီး၊ ရဟန်းဘွဲ့ဦးပညာသည် ဦးပဋ္ဌင်းဘဝဖြင့် သက်တော် ၇၅ နှစ် လောက်တွင် ပျံလွန်တော်မူရာ မန္တလေးမြို့ရှိ ဆွေမျိုးများနှင့် တပည့်ရင်းဖြစ်သော ဗေဒါဦးမောင်ကလေး၊ မတိုးလေး၊ (ဆရာစိန်၏ဇနီး) စန္ဒရားမကြီးတို့ပါ လာရောက်အေးဆေးစွာ သင်ကြိုဟ်လိုက်ကြသည်။

မောင်မှိုင်းဝတ္ထု၊ ချဉ်ပေါင်ရွက်သည် ■ ။ ချဉ်ပေါင်ရွက်သည် မောင်မှိုင်းဝတ္ထုသည် မြန်မာကာလပေါ် ဝတ္ထုများအနက် ဒုတိယထွက်ပေါ်လာသော ဝတ္ထုဖြစ်၏။ ပဌမဆုံး မြန်မာကာလပေါ်ဝတ္ထုဖြစ်သည့် မောင်ရင်မောင် မမယ်မဝတ္ထုနှင့် တနှစ်တည်းမှာပင် လအနည်းငယ် ခြားပြီးနောက် ထွက်ပေါ်လာသည်။ (မောင်ရင်မောင် မမယ်မဝတ္ထု-၅။) ထိုဝတ္ထုကို ရေးသားသူမှာ သီပေါမင်းတရားလက်ထက် ရာဇဝတ်ရေးဌာနနှင့် အမြောက် ဆင် မြင်း ဝင်းဒိုင်း ခုနစ်စို့ဆိုင်ရာ ကုန်းကြောင်းစစ်သည် ဌာနချုပ် တာဝန်ခံ တိုင်တားမင်းကြီး၏ ဝန်စာရေးဦးကြီးဖြစ်၏။

မောင်ရင်မောင် မမယ်မဝတ္ထု ထွက်ပေါ်လာပြီးသည့်နောက်ပိုင်းတွင် စာဖတ်ပရိသတ်သည် အာသာမပြေဘဲ အလားတူ ကာလပေါ်ဝတ္ထုများကို တောင့်တလျက်ရှိကြောင်း ဟံသာဝတီတိုက်ရှင်က သိမြင်သောကြောင့် ဦးကြီးအားပန်ကြားသည်တွင် ဦးကြီးက မိမိရေးသားပေးပါမည်ဟု အာမခံပြီးလျှင် ချဉ်ပေါင်ရွက်သည်မောင်မှိုင်းဝတ္ထုကို ခေတ်အကြိုက် လိုက်လျောအောင် ရေးသားခဲ့၏။ ချဉ်ပေါင်ရွက်

www.forewspace.com.mm

မောင်မှိုင်းဝတ္ထု၊ ချဉ်ပေါင်ရွက်သည်

သည် မောင်မှိုင်းဝတ္ထုကို မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၆၆ ခုနှစ် တန္ခစ်တည်းမှာပင် ပဌမနှင့် ဒုတိယတွဲဟူ၍ ၂ တွဲ ခွဲခြား ကာ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်မှ ဦးစွာ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ရာ အများနှစ်သက် စွဲလမ်းသဖြင့် တတိယတွဲကို ဆက်လက် ရေးသား၏။ စတုတ္ထတွဲ ဆက်လက်ရေးသားရန် မူလက ရည်ရွယ်ခဲ့သော်လည်း မရေးဖြစ်ခဲ့ချေ။ ထိုနောက် ၁၂၇၃ခု နှစ်တွင် တကြိမ်၊ ၁၃၀၂ ခုနှစ်တွင် တကြိမ်နှင့် ၁၃၂၂ ခုနှစ် တွင် စတုတ္ထအကြိမ် ထိုဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်မှပင် ပုံနှိပ်ထုတ် ဝေခဲ့လေသည်။ မူလက ၃ အုပ်ခွဲ၍ ရိုက်နှိပ်ခဲ့သော်လည်း စတုတ္ထအကြိမ်တွင်မူ ၂ အုပ်နှင့်ပြီးအောင် စီမံထုတ်ဝေခဲ့၏။

ဝန်စာရေးဦးကြီးကား ရှေးအထက်ကျော်ကာလက အိပ် ဖန်အလှည့်ကျ အဖော်အသင်းတို့အား တည်ခ့ဉ်လုံး မအိပ် ချင်အောင် ဖွဲ့ဆင်ပုံခင်း ပြောဆိုခဲ့ဖူးသူ ဖြစ်သည်လည်း တဝ၊ ကဗျာလင်္ကာ လောကီရေးရာကို ဖွေရှာစပ်စု ဗဟုသုတ ကြွယ်ဝသူ ဖြစ်သည်လည်း တကြောင်းတို့ကြောင့် မောင် မှိုင်းဝတ္ထုကို ရေးရာတွင် စကားပြောသက်သက်ချည်း မဟုတ် ဘဲ ကာရန် နဘေ ရောစွက်ကာ ဖတ်ရှု၍ ပြေပြစ်အောင် ရေးသားထားသည်။ ဤသို့ရေးရာတွင် အခန်းကဏ္ဍများ ခွဲထားခြင်းမရှိဘဲ တောက်လျှောက် တဆက်တည်း ရေး သားထား၏။ မောင်မှိုင်းဝတ္ထုမှာ ရှေးမြန်မာမင်း လက်ထက်ကို နောက်ခံပြုထားသည်ဖြစ်၍ ယင်းကို ဖတ်ရှုခြင်းအားဖြင့် ရှေးခေတ်၏ ဖြစ်ပျက်ဆက်ဆံလေ့ရှိသော ကာလဒေသ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ကိုဌင်း၊ ခေတ်ကာလအလျောက် စီကုံးဖွဲ့နွဲ့ရေးသားပုံကိုဌင်း၊ လောကမွေ့ သံဝေဂတို့ကိုဌင်း ကြေးမုံပြင်သဖွယ် ထင်ထင်ရှားရှား မှတ်သားတွေ့မြင်ကြရ မည် ဖြစ်လေသည်။

ချဉ်ပေါင်ရွက်သည် မောင်မှိုင်းဝတ္ထုတွင် ဦးကြီးသည် ဇာတ်ကောင်တဦးကို မူလထား၍ ဖွဲ့နွဲ့ရေးသားထားသည်။ ထိုအဓိက ဇာတ်ကောင်ကို မောင်မှိုင်းဟူ၍ ရွေးချယ်သည် မှာ အကြောင်းမဲ့မဟုတ်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ဘိုးတော်ဘုရား လက်ထက်တွင် ပညာရှိ ဝိဌကတ်တော်အုပ် ဦးပညာ၏ သား မောင်မှိုင်းဆိုသူသည် ဖခင်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကြောင့် ဖခင် ကွယ်လွန်သောအခါ ဘိုးတော်ဘုရား၏ သူကောင်း ပြုခြင်းကို ခံရသည်။ ဘုရင်၏ မြှောက်စားခံရမှုကို အခွင့် ကောင်းဟူ၍ ပရမ်းပတာ ပြုမူပြောဆို လိမ်လည်ပွေနောက် ခဲ့ဖူးသည်။ မည်သူမျှ အရေးမယူဝံ့ဘဲ သည်းခံမျိုသိပ်နေခဲ့ ကြရသည်။ ထိုမောင်မှိုင်း အကြောင်းများကို ရှေးအခါက ပင် ချဲ့ထွင်ပြောဆိုခဲ့ကြသဖြင့် မောင်မှိုင်းမှာ လူရှုပ်လူပွေ တဦးအဖြစ်ဖြင့် ထီးထဲနန်းထဲတွင် စကားစဉ်ရှိခဲ့ဖူးသည်။ ထိုကြောင့်လည်း ဦးကြီးသည် မိမိ၏ဝတ္ထုတွင် အဓိက ဇာတ်ကောင်ဖြစ်သူအား သဘာဝနှင့် လျော်ကန်အောင် မောင်မှိုင်းဟု အမည်ပေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်ဖွယ်ရှိသည်။

ချဉ်ပေါင်ရွက်သည် မောင်မှိုင်းဝတ္ထု ပေါ်ထွက်လာသော အခါ ဇာတ်လိုက်ဖြစ်သူ မောင်မှိုင်းကို စာဖတ်သူတို့က စက် ဆုပ်ရွံမုန်းကြ၏။ မောင်မှိုင်းဟူသောအမည်သည် သူ တပါးသားပျို သမီးပျိုများကို လိမ်လည်လှည့်ဖြားကာ ဖျက်ဆီးလေ့ရှိသော သူယုတ်မာ ကြာသမားတယောက်၏ အမည်ဖြစ်ကြောင်း သိရှိအမှတ်အသား ပြုထားကြ၏။ ထို ခေတ်က မောင်မှိုင်းဟု တင်စားခေါ်ဝေါ်ခံရသူသည် လွန်စွာ နာကျည်းသော ဟူ၏။

ချဉ်ပေါင်ရွက်သည် မောင်မှိုင်းသည် ချဉ်ပေါင်ရွက် ရောင်းနေရာမှ ကျောက်ပန်းတောင်းစား မောင်မောင်ကြီး အသွင် တမျိုး၊ ကျောက်ကုန်သည် မောင်ကလေးအသွင်တဖုံ၊ ဘုရင့်အဝယ်တော် ခင်မောင်ကြီး အသွင်တနည်း၊ ဇနီးမယား အများအပြားယူလျက် ဥဏ္ဍာရှိသလောက် ပြုသမျှ အောင် မြင်၍ ဘုရင်မင်းမြတ် အထူးမြှောက်စားခြင်းကို ခံရကာ အတွင်းဝန် မြစ်စဉ်ဝန် ပုဂံမြို့စား မင်းကြီး မင်းလှဇေယျ မင်္ဂလာ ဟူသော ဘွဲ့ကို ရရှိပြီးလျှင် မယားအပေါင်းလည်း မြို့စား ရွာစားအဖြစ် အသီးအသီး ချီးမြှောက်ခြင်း ခံရ လေသည်။

အခါတပါးဌ ဝတ္ထု၏ ဇာတ်ကောင်ဖြစ်သော အတွင်းဝန် မောင်မှိုင်း စဉ်းစားသုံးသပ်သည်ကို ကောက်နုတ်ဖော်ပြ ခြင်းဖြင့် မောင်မှိုင်းအကြောင်း တစိတ်တဒေသနှင့်တကွ ဦးကြီး ရေးသားသော စာဟန်ကိုပါ ခန့်မှန်းနိုင်ပေမည်။

"ထိုအခါ ပုဂံအတွင်းဝန်မင်း စိတ်က အောက်မေ့သည်မှာ အော်ငမှိုင်း ငမှိုင်း လူပြည်တိုင်းမှာ သမိုင်းတစောင် ရာဇဝင် မှာ စာတင်ဖို့ ပြောင်လောက်ပြီ။ ချဉ်ပေါင်ရွက်က အရင်း ထူတော့ သင်းမူလ ပဌမငယ်ရည်း ခင်လေးကြီးက ဦးစီး ဘူတ ပုဆိုးနှင့်ငွေ စိန်နှင့်ရွှေကို အခြေစ၍ မသည်ကနောက်၊ အပုံကြီးဟန်ပြီးလျှင် ကြံတိုင်းကို ပေါက်ပေသည်။ အောက် မင်းလှနယ် မဇော်ကြွယ်ကို ဆွယ်၍အပြီး မမကြီးကို တက်ကစီး ယူ ပရိယာယ်နှင့် ဥစ္စာကို ချူသောခါ စိတ်တူဧမြ ပေးရှာ ကြသည်ကို နေရာတကျ တဖက်လှဲ့ ငတေနှင့်ကဲ့ပြီးမှ တ ကယ့်အဟုတ် ကျောက်ကုန်သည် လုပ်ပြီးလျှင် ကျောက်ထုပ် နှင့်လည် ဒေါ်ပြောင်းက စပ်သွယ်၍ မယ်ဝန်ကို ထုတ်ချောက် အပြောကလေး ဟန်သောကြောင့် အကြံကြီး မြှောက်ခဲ့ သည်။ အောက်မြို့ ရန်ကုန် စုန်ပြန်ကြရာ ခါလာဖော့တို့က နှစ်ကျော့လောက် ညာပေး၍ ဘာဘူကြီးသမက် ဘီဘီနှင့် လက်ထပ်၍ သုံးထပ်ပေါ်တက်ပြီးလျှင် တချက်ထဲနော် သုံး သိန်းလောက် ကော်ဒါနဲ့ ရွှေဖဝါးတော်သို့ အမြန်တခါတည်း ဆန်ပြီးလျှင် ဥဏ္ဍာရှိသလောက် သူများနှင့် လက်ထပ်ဖို့ မဏ္ဍပ်တွေ ဆောက်ပြီးမှ ကြားဖောက်၍ကူ ခင်လေးကြီး ငယ်ရည်းစားကို အားစိုက်၍ယူပြီးလျှင် မှုမှုရင်ရင် မြင်မြင် သမျှ လှလှနုနု ပုပုပြတ်ပြတ် ဆံပတ်အုပ်လုံး ဆံထုံးမောက်

www.foreverspace.com.mm

မောက် ဆံတောက် မမို့တမို့ စည်းကြိုးနီနှင့် ကုမ္ဘာရီ ပျို အလှတို့ကို လိုသမျှ တမျိုးတမျိုး ခွဲပြီးလျှင် ကိုးလှည်းလောက် မယားဖြူဖြူတို့ကို တခြားသူ မသိအောင် ကြိတ်လို့မို့ တိတ်တိတ်ကလေး ယူခဲ့လှလေပြီ။ ကာမရိပ်ငြိမ် အတွင်းဝန် ဘဝ ထင်သလိုရသော်လည်း တဆိတ်ကမှပင် တင်းမတိမ်ဘဲ လူတို့၏စည်းစိမ်ကို အရှိန်မပျက်နိုင်အောင် မက်မောတွယ်တာ၍ တဏှာကို အလိုမျှားပြီး တရားကို မေ့လျော့တတ်ချေသည်။ ဟယ် ကာမာသဝ ဘုံဘဝတွင် လောဘတွယ်တာ ကိလေသာကြောင့် တဏှာထွေးရစ် ဖြစ်ချင်တိုင်း ဖြစ်ပြီးလျှင် နစ်တုံပေါ်တုံ ရူပါရုံကြောင့် ကာမဂုဏ်ပွား ဥပါဒါန် မပြုတ်သမျှ ဒုက္ခတွေများစေဖို့ မယားက စနက် ကိလေသာ ဆိုတဲ့စက်ကို မီးစက်၍လောင် သံသရာက မထွက်နိုင်ဖို့ကို ကြက်ဌက်ကို လှောင်ဘိသကဲ့သို့ နှောင်အိမ်က မလွတ်ဘယ်တော့မှ မကျွတ်နိုင်ဘဲ ဝဋ်နှိပ်စက်ရာ ခံရတာကို လွန်စွာနှစ်သက် ရွှာသူတို့ ဝက်ကဲ့သို့ စုံမက်မိမှား အဝိဇ္ဇာတရားကို လားလားမှမမြင် ငါစည်းစိမ်ရှင်ကဘဲဟု ဂုဏ်ထင်တဲ့မာန မာန်စွယ်ကို ပြပြီးလျှင် ဒေါသနှင့်နှောက်၊ မင်းသံနှင့် ခြောက်လိုက်ပြီးလျှင် အောက်လူအများ ကြောက်တာနှင့် ပြားရလေသည်။ သူ့မယား မျက်ရည်ယိုမှ ကိုယ့်မယား ချမ်းသာသည်ဆိုသော ဥပမာကဲ့သို့ ယခုအခါ ကုသိုလ်ကြွေသော်လည်း ဥဒါဟိုပ မလျော်တာကို မမိုက်မှားရအောင် နုပျိုအလှ အမော်ကညာကြိုက်တဲ့ မယားတွေနှင့် အမှုပိုစပြီး အလော်မာကို မလိုက်စားဘဲ သည်မယား ရှစ်ယောက်နှင့်ပင် တင်းတိမ်ရတော့မည်ဟု စိတ်ကိုချုပ်၍အောက်မေ့မိလေ၏။"

သို့သော် ဤသည်တွင် မဆုံးသေးဘဲ ဝင်းမှုးသမီး ခင်ခင်၊ ထံဝါသည်သမီး ဖဲညွန့်အပြင် မိတ္ထီလာ၊ ရမည်းသင်း၊ ယင်းတော်၊ လှိုင်းတက်၊ သာဂရမြို့များသို့ ဝတ္ထုရားဖြင့် သွားရောက်စဉ် မိကောင်းဖခင် သမီးပျိုကလေးများကို မိဘတို့ သဘောတူသောကြောင့် ဥစ္စာပစ္စည်း ပေးကမ်းခိုးမြှောက်လျက်၊ တမြို့တယောက် ကောက်ယူခဲ့လေသေးသည်။

ပဌမဆုံး မြန်မာကာလပေါ် ဝတ္ထု

မြန်စာပေဂန္ထဝင်၌ ထင်ရှား၍ ဂျိမ်းလှကျော်ရေးသည့် "မောင်ရင်မောင်မမယ်မဝတ္ထု" သည် သက်ဆိုင်ရာခေတ်ကာလ မြန်မာစာပေ၏အဆင့်အတန်းကို ဖော်ပြသော စာပေမှတ်တိုင်တခုဖြစ်သည့်အပြင် ထိုခေတ်ကာလ၏ လူနေမှုကို ဖော်ထုတ်ပြသော ခေတ်ပြကြေးမုံတချပ်လည်း ဖြစ်၏။

မောင်ရင်မောင် မမယ်မဝတ္ထု ။ ။ မောင်ရင်မောင် မမယ်မ ဝတ္ထုသည် မြန်မာ့စာပေဂန္ထဝင်၌ ပဌမဆုံး ပေါ်ခဲ့သည့် မြန်မာကာလပေါ်ဝတ္ထုအဖြစ် ထင်ရှားသည်။ မောင်ရင်မောင် မမယ်မဝတ္ထုသည် ပြင်သစ်စာရေးဆရာကြီး အယ်လက်ဇန္ဒာဒျူးမား ရေးသားသော 'ကောင့်အော့မွန်တီ ကရစ္စတို' (မွန်တီကရစ္စတိုမြို့စားကြီး) ဝတ္ထုကို မှီငြမ်းပြု၍ မြန်မာတို့၏ အခြေ၊ မြန်မာတို့၏ အမြင်နှင့် ဆီလျော်အောင် ပြုပြင်ရေးသားထားသောဝတ္ထု ဖြစ်၏။ (ဒျူးမား အယ်လက်ဇန္ဒာ-လည်းရှု။) ရေးသားပြုစုသူမှာ ဂျိမ်းလှကျော်ဖြစ်၍ သက္ကရာဇ် ၁၂၆၆ ခုနှစ် (ခရစ် ၁၉၀၄) တွင် ပဌမအကြိမ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုခေတ်က မောင်ရင်မောင် မမယ်မဝတ္ထုသည် အတော်လူကြိုက်များ၍ ခေတ်စားခဲ့သောကြောင့် ချဉ်ပေါင်ရွက်သည် မောင်မှိုင်း အစရှိသည့် အခြားဝတ္ထုများလည်း အလျှိုလျှို ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်ဟု ဆိုလေသည်။ သို့သော် မောင်ရင်မောင် မယ်မဝတ္ထုကို ပြန်လည် ရိုက်နှိပ်ခဲ့ခြင်းမရှိသောကြောင့် ယင်းကို ပဌမဆုံး မြန်မာကာလပေါ်ဝတ္ထုအဖြစ် ကြားရုံကြားဖူးကြ၍ မဖတ်ဖူးကြသူ များပေသည်။ များမကြာသေးမီ ကာလဖြစ်သော ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် မန်းရာပြည့် အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် ဂျိမ်းလှကျော်၏ မြေးဖြစ်သူ ခင်ထားဦး၏ ဆန္ဒဖြင့် ဒုတိယအကြိမ် ရိုက်နှိပ် ထုတ်ဝေခဲ့လေသည်။(လှကျော်၊ ဂျိမ်း-လည်းရှု။)

ဂျိမ်းလှကျော်၏ မြန်မာစာစီကုံး ထုံးဖွဲ့မှုသည် ရိုးသားသည်။ ရှင်းသည်။ အပိုအလိုမရှိ တိကျသည်။ ပြတ်သားစွာ ဆိုသည်။ လိုရင်းကိုသာ ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ဖော်ထုတ်ထားသည်။ သို့သော် မောင်ရင်မောင် မမယ်မဝတ္ထုသည် ဝါကျရှည်ကြီးများ ရေးလေ့ရှိသော ကုန်းဘောင်ခေတ် ဒုတိယပိုင်း၏ အရေးအသားမှုကို ခံယူခဲ့သောခေတ်၌ ပေါ်သော စာဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှား၏။ ကုန်းဘောင်ခေတ်ကုန်ဆုံး၍ အနှစ်နှစ်ဆယ်မျှပင် မရှိသေးသည့်အခိုက်၌ ဤဝတ္ထုကို ရေးလေသောကြောင့် ကုန်းဘောင်ခေတ် စာပေ၌ပင် အကျိုးဝင်သည်ဟု ဆိုနိုင်လေသည်။

မောင်ရင်မောင် မမယ်မဝတ္ထုသည် ထိုခေတ် ထိုကာလက မြန်မာစာပေ၏ အဆင့်အတန်းကို ဖော်ပြလျက်ရှိသော စာပေမှတ်တိုင်ကြီး တခုသာ မဟုတ်ဘဲ ယင်းခေတ်ကာလ၏ လူနေမှုကို ဖော်ထုတ်ပြသသော ခေတ်ပြကြေးမုံတချပ်လည်း ဖြစ်ပေသည်။

ပဌမအကြိမ် ထုတ်ဝေခဲ့သော စာအုပ်မှာ ယခုခေတ် စာ

www.forewarspace.com.mm

အမ်းများထက် ကျနသပ်ရပ်သည်ဟု ဆိုနိုင်၏။ ပုံနှိပ်စက္ကူ ချောဖြင့် ဂရိတ်စာလုံးစီကာ ရိုက်ထားပေသည်။ အတွင်း ရှုပ်ပုံများမှာ ယခုခေတ်၌ အသုံးပြုသော ပန်းချီရုပ်ပုံများ မဟုတ်ဘဲ အင်္ဂလိပ်၊ အမေရိကန်မဂ္ဂဇင်းများတွင် ပါရှိသည့်နည်းတူ လူစင်စစ်ကို ဇာတ်ကွက်ဇာတ်လမ်းအတိုင်း သရုပ်ဆောင်စေကာ ရိုက်ကူးထားသော ဓာတ်ပုံများဖြစ်၍ ထိုဓာတ်ပုံမျိုး ၁၂ ပုံ တိတိဖြင့် သရုပ်ဖော်ထားလေသည်။

ဂျိမ်းလှကျော်၏ 'မောင်ရင်မောင် မမယ်မ' ဝတ္ထုကို မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနဂျာနယ်မှ ဤသို့ ဝေဖန်ခဲ့၏။

"ဝတ္ထု ဟူသောအရာကို ခေတ်သစ် အဓိပ္ပာယ်အတိုင်း မြန်မာတို့က နားမလည်နိုင်ကြသေးသည့်အလျောက်၊ စာရေးသူ (ဂျိမ်းလှကျော်)က မောင်ရင်မောင်ထားခဲ့သော စာရွက်စာတမ်းများမှ ကောက်ယူ စီရင်ရေးသားသည်ဟု ဆိုလျှင် သင့်လျော်မည်ဟု ယူဆပုံရသည်။ ဝတ္ထုဟုသာ ဆိုသည်။ ဝတ္ထုနှင့်မတူဘဲ၊ အကြောင်းအရာများ ဖော်ပြသော စာတမ်းနှင့် တူနေချေသည်။ ယင်းသို့ ဆိုရခြားလည်း ဤ ဝတ္ထုမှာ ပဌမ မြန်မာဝတ္ထု ဖြစ်သောကြောင့် ရှေ့ဆောင်သူတို့ ရအပ်သော အခွင့်အရေး ရထိုက်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။"

မောင်ရင်မောင် မမယ်မဝတ္ထု၏ ဇာတ်လမ်းချုပ်မှာ ထိုဝတ္ထု၏ ပဌမဝါကျတွင်-

"ဆိုလတ္တံ့သော ဝတ္ထု၌ပါရှိသော အကြောင်းအရာ အဖြစ်အပျက်များသည် ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာဘုရင် သာယာဝတီ၊ ကုန်းဘောင်၊ ဟံသာဝတီ ၃ ဘွဲ့ခံ မင်းတရားကြီး ဘုရားရှေ့လက်ထက်တော်ကစ၍ ပုဂံမင်းလက်ထက်တော်တိုင် မင်းနှစ်ဆက်မြောက် ထီးနန်း စိုးစံတော်မူသည့် အတွင်း အမှန်မုချ ဖြစ်ပွားသော အကြောင်းအရာများချည်း ဖြစ်သည့်အပြင်၊ ကျွန်ုပ်တို့ ဘုရားအလောင်းတော် ဇနကမင်း၏ နည်း၊ အတိဒုက္ခကြုံကြိုက်ရသည့်အခါတွင် လုံ့လ၊ ဝီရိယကို မလျှော့သော ယောဂျားအင်္ဂါနှင့် ညီညွတ်စွာ ဆောင်ရွက်သည့် အကျိုးအားဖြင့် သေမည့်ဘေးမှ လွတ်ထွက်ပြီးလျှင် အချိန်သင့်တိုင် ရောက်ကာလ သူဌေးသူကြွယ်၏ ဘဝကို ရရှိရုံမက ငယ်ရွယ်စဉ်အခါက ချစ်ခင်စုံမက်ကြပြီးနောက် နှစ်ပေါင်းများစွာ ကွဲကွာနေရသူ မိန်းမနှင့် ပြန်၍ပေါင်းသင်းရသည်များကို ဗဟုသုတအရာ လိုလားသူ အမျိုးကောင်းသားသမီးတို့ သိမှတ်အပ်သည့်အတိုင်း ဖြစ်ပျက်သည့် အကြောင်းအရာ အစီအစဉ်အလျောက် အရှည် ပြဆိုပေကုန်အုံ့" ဟု ဖော်ပြပါရှိသည့်အတိုင်း အဓိကဇာတ်ကောင် နှစ်ဦးဖြစ်သော မောင်ရင်မောင်နှင့် မမယ်မတို့သည် ငယ်ရွယ်စဉ်က ချစ်ခင်စုံမက်၊ နှစ်ဖက်မိဘများ သဘောတူ လက်ထပ်မင်္ဂလာပွဲ ဆင်နွှဲပြီး၍ မကြာမတင်ပင် ကွဲကွာသွားကြပြီးလျှင် နှစ်ဦးစလုံး အတိဒုက္ခရောက်ကြပြီးနောက်တွင် မောင်ရင်မောင်သည် သူဌေးသူကြွယ်ဘဝရရှိ၍ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကွဲကွာနေခဲ့ရသော ငယ်ချစ်မမယ်မနှင့် ပြန်ပေါင်းရသည့် အကြောင်းပင် ဖြစ်လေသည်။

ဆရာကြီး ဂျိမ်းလှကျော်သည် ဤ "မောင်ရင်မောင် မမယ်မဝတ္ထု" ကို "ဤသူနှစ်ဦး (ကိုရင်မောင်နှင့် မမယ်မ) သည် ၆ နှစ်ကျော် ၇ နှစ်ခန့် ဒုက္ခဆင်းရဲကြီး ရောက်လျက်ကွဲ၍နေပြီးမှ တဖန်ပြန်၍ ပေါင်းမိလျှင်"ဟု အဆုံးသတ်ထားပြီးနောက် ဒုတိယပိုင်းဖြစ်သော ငယ်ချစ်နှစ်ဦး ပြန်လည်ဆုံစည်းပြီးမှ မျိုမတတ် ချစ်မဝဖြစ်လျက် အမွေအနှစ်များဖြင့် ချမ်းသာစွာ နေထိုင်ကြပုံများကို အစွမ်းကုန် ရေးသားရန် စီစဉ်ပြီးလုဆဲဆဲတွင် ကွယ်လွန်သွားလေသည်။

မောင်းတောမြို့။ ။ မောင်းတောမြို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ အနောက်ဖက်အစွန် ရခိုင်တိုင်းတွင် တည်ရှိသောမြို့ဖြစ်၍ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အရှေ့ပါကစ္စတန်ပြည် နယ်စပ်တွင်ဖြစ်သည်။ လူဝင်လူထွက်စစ်ဆေးရာတွင် အရေးပါအရာရောက်သော ဆိပ်ကမ်း ဖြစ်၏။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်အတွင်းက အရေးပါသော စခန်းတခု ဖြစ်ခဲ့သည်။

မောင်းတောမြို့သည် ရှေးအခါက ရခိုင်တိုင်း စစ်တွေခရိုင် မောင်းတောနယ်၏ ရုံးစိုက်မြို့ဖြစ်ခဲ့၍ ထိုစဉ်က မောင်းတောနယ်မှာ မောင်းတောမြို့နယ်နှင့် ပုဏ္ဏားကျွန်းမြို့နယ်တို့ ဖြင့် ဖွဲ့ထားခဲ့သော်လည်း ၁၉၆၁ ခုနှစ် မေလမှစ၍ မေယုနယ်ခြား ခရိုင်သစ်၏ ဌာနချုပ် ဖြစ်လာသည်။ သို့သော် ၁၉၆၄ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့မှစ၍ မေယုနယ်ခြားခရိုင်ကို စစ်တွေခရိုင်အတွင်း ပြန်လည်သွတ်သွင်းခဲ့သည်။ (မေယုနယ်ခြားခရိုင်-လည်းရှု။)

မောင်းတောမြို့နယ်သည် ဘင်္ဂလားအော်ကမ်းရိုးရှိ ကမ်းမြောင်ဒေသဖြစ်သည်။ မောင်းတောမြို့သည် နတ်မြစ်ဝ၏ အရှေ့ဖက်တွင် တည်ရှိသည်။ နတ်မြစ်သည် မြန်မာနိုင်ငံကို အရှေ့ပါကစ္စတန်ပြည်မှ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်လိုက်ပေသည်။ မောင်းတောမြို့နယ်၏ အကျယ်အဝန်းမှာ ၅၂၆ စတုရန်းမိုင်၊ ကျေးရွာပေါင် ၁၂၄ နှင့် ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့်လူဦးရေ ၁၃၉,၀၇၈ ယောက်ရှိသည်။ မောင်းတောမြို့နယ်တွင် မွတ်စလင်များစွာ နေထိုင်သည်။ လူဦးရေ၏ ၄ ပုံ ၃ ပုံမှာ မွတ်စလင်များဖြစ်၏။ မောင်းတောမြို့၏ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၃ ခုနှစ် ခန့်မှန်းခြေအရ ၃,၇၇၂ ယောက်ဖြစ်သည်။

မောင်းတောမြို့နယ်သည် တနှစ်လျှင် မိုးရေချိန် ၁/၃ လက်မခန့်ရွာသည်။ ကမ်းနှင့်ဝေးသောဒေသမှာ တောင်ထူထပ်၏။ ကမ်းတဝိုက်ရှိ မြေပြန့်ပိုင်းတွင် စိုက်ပျိုးရေးဖြစ်ထွန်းသည်။ မောင်းတောမြို့နယ်တွင် ဆန်စပါး စိုက်သည့်အပြင် ခြံများကိုလည်း ပြုလုပ်သည်။ မုန်ညင်းကို

www.forumspace.com.mm

အများအပြား စိုက်ပျိုးသည်။ ကြိုးကျစ်ရန် ဘီသွားလျှော်ကို အနည်းအကျဉ်း စိုက်ပျိုးသည်။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးအားဖြင့် မောင်းတောမှသည် မယူမြစ်ပေါ်ရှိ ဘူးသီးတောင်မြို့သို့ ၁၅ မိုင်ရှည်သော ကျောက်ခင်းလမ်းရှိသည်။ လမ်းကြမ်းဖြင့် ဆက်လက်သွားလျှင် ရသေ့တောင်မြို့သို့ ရောက်နိုင်သည်။ ကမ်းရိုးတလျှောက်တွင်လည်း မန်ကျည်းချောင်းသို့ လမ်းကြမ်း တကြောင်းပေါက်သည်။ နတ်မြစ်ကိုကျော်လျှင် တဖက်ကမ်းရှိ တက်ခနတ်မြို့မှ စစ်တကောင်းမြို့သို့ ကားလမ်းပေါက်သည်။

မောင်းထောင် ဆရာတော်များ။ ။မောင်းထောင်ဆရာတော် အမည်ဖြင့် ဆရာတော် ၃ ပါး ပေါ်ထွန်းခဲ့ကြောင်း သိရှိရသည်။ ထိုဆရာတော်တို့မှာ (၁) ပဌမမောင်းထောင် (သာသနာပိုင်) ဆရာတော် ရှင်ဥာဏာဘိဝံသ။ (၂) ဒုတိယ မောင်းထောင်(သာသနာပိုင်)ဆရာတော် ရှင်ဥေယျ။ (၃) တတိယမောင်းထောင်း ဆရာတော် ရှင်ပညာသာမိတို့ ဖြစ်သည်။

ပဌမ မောင်းထောင် (သာသနာပိုင်) ဆရာတော် (မြန်မာ ၁၁၁၅-၁၁၉၄) ။ ။ပဌမ မောင်းထောင် ဆရာတော်သည် အလုံမြို့ကျေးမောင်းထောင်ရွာ၌ အဖ နတ်ရှင်ရိုက္ခာ ဘွဲ့ခံ ဦးစံအူး၊ အမိ ရှင်ခွေးတို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၁၁၅ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်သည်။ နံအင်္ဂါသား၊ ငယ်မည် ဦးမြတ်နေဖြစ်သည်။ ၁၀ နှစ်သားအရွယ် ကျောင်းနေ၍ ၁၃ နှစ်သားအရွယ်တွင် သာမဏေပြုသည်။ သာမဏေဘွဲ့ ရှင်ဥာဏာ ဖြစ်သည်။ သာမဏေ ၇၀ါရ၊ သက်တော်ပြည့်တွင် ရဟန်းပြုသည်။ ရဟန်းဘွဲ့ ရှင်ဥာဏာဘိဝံသ ဖြစ်သည်။ ရဟန်း၀ါ ၆၀ါအလွန် ၇၀ါအဝင် သက္ကရာဇ် ၁၁၄၃ ခုနှစ်၊ တန်ခူးလပြည့်ကျော် စရက်နေ့တွင် ဘိုးတော်မင်းတရားကြီး ပင့်ချက်အရ နောက်ပါ စာသင်ရဟန်း ရှစ်ဆယ့်ငါးပါးနှင့် တကွ မောင်းထောင်ရွာမှ ရတနာပူရအင်းဝမြို့သို့ ကြွရောက်တော်မူသည်။"ဥာဏာဘိဝံသ သာသနဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဂုရု" ဟူသော တံဆိပ်တော်ကိုလည်း အလျှုံခံရသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၄၈ ခုနှစ်တွင် ဘိုးတော်မင်းတရားကြီးက သာသနာပြု ဆရာတော်ကြီး လေးပါးအပြင် သာသနာပြု ဆရာတော်ငယ် ရှစ်ပါး ထပ်မံ ခန့်ထားတော်မူရာတွင် တပါးအပါအဝင်ဖြစ်၍ သာသနာတော်ကို သုတ်သင် ပြုစုတော်မူရသည်။

သက်တော် ၃၅၊ ၀ါတော် ၁၅ ၀ါအရ သက္ကရာဇ် ၁၁၅၀ ပြည့်နှစ်တွင် သာသနာပိုင်ဖြစ်တော်မူသည်။ "ဥာဏာဘိဝံသ ဓမ္မသေနာပတိ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု" ဟူသော တံဆိပ်တော်ကို အလျှုံခံတော်မူရသည်။ မောင်းထောင်ဆရာတော်ဘုရားသည် သာသနာပိုင် ဖြစ်သောနေ့၌ပင် သံဃာတော်များ အလယ်တွင် ကျောင်းဦးဘုရားရှေ့၌ အောက်ပါအတိုင်း အဓိဋ္ဌာန် ပြုတော်မူသည်။

"သာသနာရေး၊ သာသနာမှုနှင့် စပ်သမျှကို ဆန္ဒာဒေါသ ဘယာမောဟာ အဂတိလေးပါးမလားဘဲ တရားရှိရာ ရွက်ဆောင်မည်။ အသက်ကိုသော်လည်း စွန့်မည်။ တရားကို မစွန့်ပြီ။ သာသနဒါယကာ တရားမင်းမြတ်က အမိန့်တော် အထူးပြန်သော်လည်း မှန်ရာကိုသာ လိုက်မည်။ တရားကိုစွန့်၍ မလိုက်ပြီ။ မနာခံသော် ခပ်မဆိတ်သာ နေမည်။"

သာသနာပိုင် ဖြစ်ပြီးနောက် မဟာမုနိဘုရားကြီး၏ တောင်ဖက်ရှိ အသောကာရာမတိုက် ရတနာဘုံကျော်ကျောင်းတော်ကို ဘိုးတော်မင်းတရားကြီး ကိုယ်တိုင် ရေစက်သွန်းချ၍ မောင်းထောင်ဆရာတော်အား တင်လျှူတော်မူသည်။ သာသနာပိုင် မောင်းထောင် ဆရာတော်သည် သက်တော် ၅၉ နှစ်အရွယ် သက္ကရာဇ် ၁၁၇၄ ခုနှစ်တွင် လူထွက်သည်။ လူဖြစ်သောအခါ မဟာဓမ္မသင်္ကြီ ဟူသော ဘွဲ့ဖြင့် မင်းတိုင်ပင်အမတ်ကြီး ခန့်ခြင်းကို ခံရသည်။ ချည်ပါ တောင်ရွာ မြောက်ရွာကိုလည်း စားရသည်။ ဘကြီးတော် မင်းတရားကြီး လက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၁၉၄ ခုနှစ် ပြာသိုလပြည့်ကျော် ၄ ရက်နေ့ အသက် ၇၉ နှစ်အရွယ်တွင် အနိစ္စရောက်သည်။

မောင်းထောင် သာသနာပိုင် ဆရာတော်ကား ပဉ္စင်းငယ် အရွယ်ကပင် စာပေကျမ်းဂန် တတ်ကျွမ်းတော်မူသည်။ ဂန္ဌနှဟရ နှံ့စပ်လှသည်။ သက္ကတဘာသာလည်း တတ်ကျွမ်းတော်မူသည်။

ပြုစုသောကျမ်းများမှာ ။ ၁၊ ကာမရတန ဆေးကျမ်း။ ၂၊ ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းဝတ္ထု။ ၃၊ ဇောတိသုဇာတကနိသျှ။ ၄၊ တိဂုမ္ဘထောမနာ။ ၅၊ တေသကုဏာဇာတ်ဝတ္ထု။ ၆၊ ဒြဗျဂုဏပြကာသဆေးကျမ်း။ ၇၊ ဓာတုကထာဂဏ္ဌိ။ ၈၊ ဓာတုပြသံသနိသျှ။ ၉၊ ဓမ္မောပဒေသဝတ္ထု။ ၁၀၊ နာနတ္ထဓွနိနိသျှ။ ၁၁၊ ပကိဏ္ဏကနိပါတ်ဇာတ်အဋ္ဌကထာနိသျှ။ ၁၂၊ ပေဋ္ဌကာလင်္ကာရမည်သော နေတ္တိမဟာဋီကာ။ ၁၃၊ ဗာလပ္ပဗောဓနနိသျှ။ ၁၄၊ ဗြို့ဟဇ်နိသျှ။ ၁၅၊ ဘာသုတိကိန်းဆန်။ ၁၆၊ ဘာသုတိစကားပြေ။ ၁၇၊ ဘာသုတိဗေဒင်ကျမ်းနိသျှ။ ၁၈၊ မဟာသကျသီဟသမိုင်းပါဠိအနက်။ ၁၉၊ မာတိကာဂဏ္ဌိ။ ၂၀၊ ရာဇာဘိသေကကျမ်းနိသျှ။ ၂၁၊ ရာဇမတ္တဏ်ဗေဒင်ကျမ်း။ ၂၂၊ ရာဇောဝါဒဝဏ္ဏနာ။ ၂၃၊ ရာဇိန္ဒရာဇသုဓမ္မစာရဒီပနီ။ ၂၄၊ လဃုသံဝြဟနိသျှ။ ၂၅၊ လက္ခဏာကျမ်းနိသျှ။ ၂၆၊ ဝုတ္တောဒယစာကိုယ်နိသျှ။ ၂၇၊ သရဒ္ဒေဗေဒင်ကျမ်း။ ၂၈၊ သရရတုကထနနိသျှ။ ၂၉၊ သရသွတိဗျာကရဏ်း နိသျှ။ ၃၀၊ သာမဏေကျော် လေးပါး၀တ္ထု။ ၃၁၊ သာသနဝံသစာတမ်း။ ၃၂၊ သာသနာလင်္ကာရစာ

www.foreverspace.com.mm

တမ်း။ ၃၃၊ သာရကောမုဒိဆေးကျမ်းနိသျ။ ၃၄၊ သာရကောမုဒိ ဆေးကျမ်းအဖွင့်ဋီကာ။ ၃၅၊ သီလက္ခန်ဋီကာသစ်။ ၃၆၊ သုပိနာချာယ ဗေဒင်ကျမ်းနိသျ။ ၃၂၊ သူရိယသိဒ္ဓန္တစာကိုယ်ဗေဒင်။ ၃၈၊ အမရကောသ အဘိဓာန် စာကိုယ်နိသျ။ ၃၉၊ အမေးတော်အဖြေ။ ၄၀၊ အရိယဝံသာလင်္ကာရကျမ်း။ ၄၁၊ ဧကက္ခရကောသစာကိုယ်နိသျ။ ၄၂၊ ဩသရေတနာကရဆေးကျမ်းတို့ ဖြစ်သည်။

ဒုတိယ မောင်းထောင် (သာသနာပိုင်) ဆရာတော် (မြန်မာ ၁၁၆၁ - ၁၂၂၇) ။ ။ဒုတိယမောင်းထောင် ဆရာတော်သည် ကန့်မြို့ကျေး၊ နတ်ရဲတောင်ရွာ၌ ဦးထွန်းဝ၊ ဒေါ်ယာတို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၁၆၁ ခုနှစ် ပဌမဝါဆိုလဆန်း ၁၀ ရက် အင်္ဂါနေ့တွင် ဖွားမြင်သည်။ ငယ်မည် ဦးသံမှိ ဖြစ်သည်။ ၁၀ နှစ်သားအရွယ်တွင် မိဘများက ဦးရီးတော် ဖြစ်သော ရှင်ကလျာဏဝံသ၊ ရှင်ပုညဇေသီ၊ ရှင်သာဇေသီ တို့ထံအပ်နှင်း၍ ပညာသင်စေသည်။ ၁၁၇၆ ခုနှစ်၊ အသက် ၁၆ နှစ်သားအရွယ်တွင် သာမဏေဖြစ်သည်။ ဘွဲ့ ရှင်ဥယျ ဖြစ်သည်။ သာမဏေ ၅ ဝါ၊ အသက်စေ့သောအခါ ၁၁၈၀ ပြည့်နှစ် ဒုတိယဝါဆိုလဆန်း ၁၄ ရက် နံနက် တချက်တီး အချိန်တွင် ကန့်မြို့ အနောက် တောင်ယွန်း တောင်ထိပ်ရှိ ရှေးမင်းတို့ ကောင်းမှုသိမ်၌ တောင်ပေါ်ကျောင်း ဆရာတော်ကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ရဟန်းဖြစ်သည်။ ရဟန်းဘွဲ့ ရှင်ဥယျ ဖြစ်သည်။

၁၁၈၂ ခုနှစ်တွင် အမရပူရမြို့သို့ ရောက်၍ မဟာမုနိဘုရားရှင် အနောက် ရွှေရေးဆောင်ကျောင်းတိုက်၌ ဆရာတော်တို့ထံ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ စာပေသင်ကြား ပို့ချနေသည်။ ၁၁၈၄ ခုနှစ်တွင် ဆင်တဲကျောင်းတိုက်၌ ဆင်တဲဆရာတော်ထံ စာပေသင်ကြားနေသည်။ ထိုနှစ်ပင် သဲအင်းဆရာတော်ဘုရားထံ ဆည်းကပ်၍ ရတနာပူရအင်းဝမြို့၊ သဲအင်းကျောင်းတိုက်၌ စာပေသင်ကြားနေသည်။

သာယာဝတီမင်း လက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခုနှစ် နယုန်လတွင် "ဥယျဓမ္မာလင်္ကာရ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု" ဟူသော တံဆိပ်တော်ကို အလျှုခံရသည်။ ထိုနောက် အမရပူရမြို့သို့ကြွ၍ မင်းအိုတိုက် အောင်မြေဘုံကျော်ကျောင်းတော်အတွင်း သာသနာပိုင် သဲအင်းဆရာတော် ဘုရားကြီးထံတွင် စာပေသင်ကြားသည်။

ဒုတိယ မောင်းထောင် ဆရာတော်သည် သက္ကရာဇ် ၁၂၀၁ ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၁၅ ရက်နေ့တွင် "ဥယျဓမ္မာဘိဝံသ သိရိပဝရာလင်္ကာရဓမ္မသေနာပတိ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု" ဟူသော တံဆိပ်တော်ကိုရ၍ သာသနာပိုင် ဖြစ်တော်မူသည်။ အမရပူရမြို့၊ အရှေ့မြောက်ယွန်းရှိ မဟာတုလွတ်ဘုံကျော် ကျောင်းတော်ကြီးကိုလည်း မင်းဧကရာဇ် ကိုယ်တိုင် တင်လှူခြင်းကို ခံတော်မူရသည်။ ပဋ္ဌမသင်္ဂါယနာတင် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး လက်ထက်ရောက်သောအခါ၌လည်း သက္ကရာဇ် ၁၂၁၅ ခုနှစ် ကဆုန်လတွင် "ဥယျဓမ္မာဘိ မုနိဝရ ဥာဏကနတ္တိ သိရိဓဇ ဓမ္မသေနပတိ မဟာနေမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု" ဟူသော တံဆိပ်တော်ကိုရ၍ ဒုတိယအကြိမ် သာသနာပိုင် ဖြစ်တော်မူသည်။ သာသနာပိုင်ဖြစ်သောအခါ သံဃာတော်များအလယ်တွင် ဘုရားရှေ့၌ အဂတိသို့ မလိုက်ဘဲ တရားသဖြင့်သာ ဆောင်ရွက်မည့်အကြောင်း အဓိဋ္ဌာန်ပြုတော်မူသည်။

မန္တလေးမြို့ အရှေ့ပြင် မဟာဝိသုတာရာမတိုက် မဟာတုလွတ်ဘုံစံ ရွှေကျောင်းတော်ကြီး တင်လှူခြင်းကို ခံရသည်။ ယင်းကျောင်းတိုက်၌ပင် သက္ကရာဇ် ၁၂၂၇ ခုနှစ် တပို့တွဲလဆန်း ၁၂ ရက်၊ သက်တော် ၆၆ နှစ်၊ ဝါတော် ၄၆ ဝါတွင် ပျံလွန်တော်မူသည်။

ပြုစုသော ကျမ်းများမှာ။ ၁၊ စိတ္တနိဂ္ဂဟကျမ်း။ ၂၊ ဆောမြို့စားလျှောက်ထုံးအဖြေ။ ၃၊ ဇမ္ဗုဒီပသယ်ရာဇသန္ဒေသ ကထာပါဠိ။ ၄၊ ခုရာရမ္ဘပဋိပဒါကျမ်း။ ၅၊ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာနိသျ။ ၆၊ မဟာနိဒ္ဒေသ စူဠနိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကထာနိသျ။ ၇၊ မဂ္ဂပဋိပဒါကျမ်း။ ၈၊ မဏ္ဍိမပဏ္ဏာသပါဠိတော်နိသျ။ ၉၊ မဏ္ဍိမပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာနိသျ။ ၁၀၊ ဝိဝိဓဝိနိစ္ဆယကျမ်း။ ၁၁၊ သီမာသန္ဒေသကထာပါဠိ။ ၁၂၊ သုရာဇမဂ္ဂဒီပနီကျမ်း။ ၁၃၊ သဗ္ဗာသဝအဋ္ဌကထာ စုဒ်စောဒနာစာစပ်ဝိဗြိဟ်ကျမ်း။ ၁၄၊ ဥပရိပဏ္ဏာသ ပါဠိတော်နိသျ။ ၁၅၊ ဥပရိပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာနိသျ။ ၁၆၊ အတ္တယာတကဝိနိစ္ဆယကျမ်းတို့ ဖြစ်သည်။

တတိယ မောင်းထောင် ဆရာတော် (မြန်မာ ၁၁၇၇-၁၂၃၀) ။ ။ တတိယမောင်းထောင် ဆရာတော်သည် အလုံမြို့၊ မောင်းထောင်ကြီးရွာ၌ သက္ကရာဇ် ၁၁၇၇ ခုနှစ် ဝါဆိုလဆန်း ၈ ရက်၊ ကြာသပတေးနေ့တွင် ဖွားမြင်သည်။ ငယ်မည်ဦးသော်၊ ဘွဲ့ ရှင်ပညာသာမိ ဖြစ်သည်။ ဒုတိယမောင်းထောင်သာသနာပိုင် ဆရာတော်၏ တပည့်ဖြစ်သည်။ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၂၁၇ ခုနှစ်တွင် "ပညာသာမိသိရိကဝိဓဇမဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု" တံဆိပ်တော်ရသည်။ မန္တလေးမြို့ အရှေ့ပြင် မင်္ဂလာရာမ ခေါ်သော မောင်းထောင်တိုက်၌ သက်တော် ၅၃ နှစ် သက္ကရာဇ် ၁၂၃၀ ပြည့်နှစ် တပို့တွဲလတွင် ပျံလွန်တော်မူသည်။

ပြုစုသော ကျမ်းများမှာ။ ၁၊ ကုသဇာတ်စကားပြေ (သာမဏေ ဘဝက ရေးသည် ဟူသတတ်)။ ၂၊ ကံဒွါရ အဆုံးအဖြတ်။ ၃၊ ဇာတ်ဋီကာသစ်ပါဠိ။ ၄၊ ဒေါသကထာကျမ်း။ ၅၊ နဝဗုဒ္ဓပူဇနကျမ်း။ ၆၊ နာဂရာဇုပ္ပတ္တိကထာပါဠိ။ ၇၊ နိရယကထာ ဒီပကကျမ်း။ ၈၊ ပေါရာဏာကထာ ၆၂ ဂါထာပါဠိနိသျ။ ၉၊ မောင်းထောင်ဆရာတော် ဖြတ်ထုံး။ ၁၀၊ ရာဇသေဝက ဒီပနီကျမ်း။ ၁၁၊ သာသနဝံသပ

www.forevyrspace.com.mm

ဒီပိုကာပါ၌။ ၁၂။ သီလကထာကျမ်း။ ၁၃၊ သဒ္ဒနီတိဋီကာ သစ်ပါ၌။ ၁၄၊ သဒ္ဒတ္ထဘေဒစိန္တာဂဏ္ဌိကျမ်း။ ၁၅၊ အဘိဓာန်ဋီကာနိသျှသစ်။ ၁၆၊ အာပတ္တိဝိနိစ္ဆယ။ ၁၇၊ ဥပါယကထာကျမ်း။ ၁၈၊ ဥပေါသထဝိနိစ္ဆယကျမ်း။ ၁၉၊ အက္ခရဝိသောဓနီကျမ်းတို့ ဖြစ်သည်။

(ဤမောင်းထောင် ဆရာတော်များ အကြောင်းကို ရေးသားရာ၌ (၁) ၁၁၉၃ ခုနှစ်ခ မင်းတိုင်ပင်အမတ် မဟာဓမ္မသကြီ ပြုစုသော သာသနာလင်္ကာရ စာတမ်း၊ (၂) ၁၂၁၃ ခုနှစ်၊ မင်းလှသီရိသီဟသူ ပြုစုသော ဆရာတော်များ ဦးရေစာရင်း၊ (၃) ၁၂၄၈ ခုနှစ်၊ မိုင်းခိုင်းမြို့စား အတွင်းဝန် ပိဋကတ်တော်အုပ် ဦးရန် ပြုစုသော ပိဋကတ်သမိုင်း စာတမ်းတို့ကို အရင်းခံ မှီငြမ်းပြု၍ ရေးသားပါသည်။ ကုန်းဘောင်ဆက် မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး၊ ဟင်္သာတမြို့ မြစ်ကွေးဆရာတော် ဦးပညာဝံသ၏ မှတ်စုများ၊ ဟင်္သာတမြို့ သပြေပင် ဆရာတော် ပြုစုသော သာသနဝံသ ဒီပနီတို့နှင့်လည်း ညှိနှိုင်းတိုက်ဆိုင်ပါသည်။)

ဦးထွန်းမြင့်

မောင်းထောင်းကောင် ။ ။ မောင်းထောင်းကောင်သည် အင်းဆက်ပိုးမျိုးဖြစ်၍ ပါဏာဗေဒအလိုအရ ဩသိုပတဲရား မျိုးစဉ်တွင် မင်တီဒီး မျိုးရင်း၌ ပါဝင်သည်။ ပိုးဟပ်၊ ပုရစ်၊ နှံကောင်တို့နှင့် အမျိုးချင်း နီးစပ်သည်။ မောင်းထောင်းကောင်၏ ကိုယ်အရှေ့ပိုင်းသည် ရှည်လျားသေးသွယ်သည်။ ဦးခေါင်းသည် တူကဲ့သို့ရှိပြီးလျှင် မျက်နှာမှာ သုံးထောင့် ပုံသဏ္ဌာန်ရှိသည်။ နောက်ခြေထောက်များသည် သေးသွယ်ရှည်လျားသည်နှင့်အမျှ ရှေ့ခြေထောက်များမှာ ကြီးမား တုတ်ခိုင်သည်။ မောင်းထောင်းကောင်သည် ထိုရှေ့ခြေထောက်များကို လမ်းသွားသည့်အခါတွင်ဖြစ်စေ၊ ထိုင်နေသည့်အခါတွင်ဖြစ်စေ အပေါ်ဖက်သို့ ခေါက်တင်ထားလေ့ရှိသည်။ အရွယ်ရောက် မောင်းထောင်းကောင်ကြီးများသည် အလျား ၂ လက်မမှ ၅ လက်မ ထိရှိသည်။

ကြီးမားသော ရှေ့ခြေနှစ်ချောင်းကို အပေါ်ဖက်သို့ ခေါက်တင်ထားပုံမှာ မိန်းမကြီး တယောက် ရှိခိုး ဝတ်ပြုနေပုံနှင့် တူသောကြောင့် ယင်းကို ရှိခိုးကောင်ဟုလည်း ခေါ်ကြသည်။ ဘာသာတရားကို ရိုသေ ကိုင်းရှိုင်းပုံ ရှိ

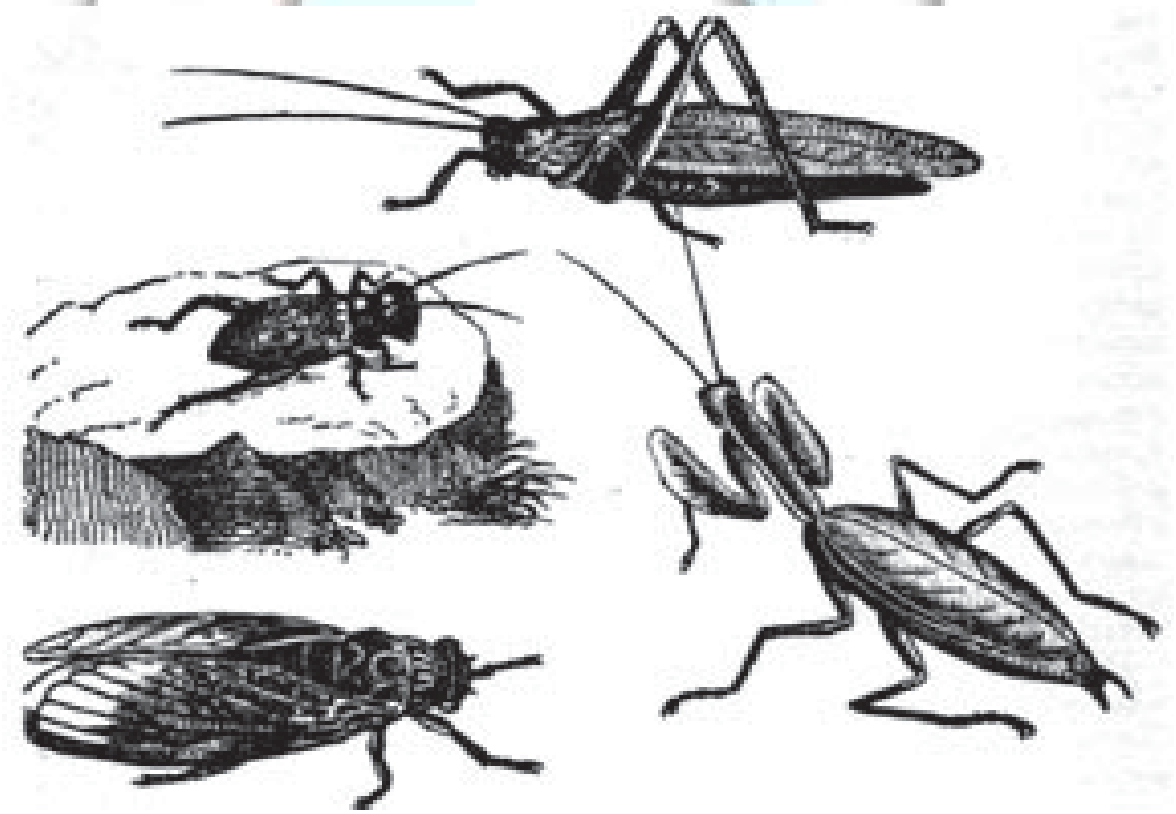

ရှိခိုးကောင်ဟူ၍ နာမည်တွင်သည့် မောင်းထောင်ကောင်ကို လက်ျာဖက် အစွန်ဆုံး၌ တွေ့မြင်နိုင်သည်။ အပေါ်ပုံမှာ ယင်းနှင့် မျိုးတူ နှံကောင်ဖြစ်၍ လက်ဝဲဖက်ပုံများမှာမူ ပုရစ်များ ဖြစ်ကြသည်။

www.foreverspace.com.mm

သောကြောင့် အမြင်အားဖြင့် ကြင်နာသနားစိတ် ရှိသည် ဟုထင်ရသော်လည်း စင်စစ် မောင်းထောင်းကောင်သည် အင်းဆက်ပိုးမျိုးတွင် အရက်စက်ဆုံး၊ လောဘအကြီးဆုံး ပိုးမျိုးတွင် ပါဝင်သည်။ အပေါ်ဖက်သို့ ခေါက်တင်ထား သောရှေ့ခြေ ၂ ချောင်းတွင် ပိုးကောင်ကလေးများကို ဖမ်းရန် ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းသော ဆူးများ ပါရှိသည်။ ပြူးထွက်နေသော မျက်လုံးများရှိသည့် ဦးခေါင်းသည် အ ငြိမ်မနေဘဲ ထိုမှဤမှ အဆက်မပြတ် လှည့်၍ သားကောင် ကိုသာ ရှာဖွေလျက်ရှိ၏။ ထိုနောက် အနီးသို့ ရောက်လာ သော ပိုးကောင်များကို ရုတ်ခြည်းခုန်အုပ်၍ ဖမ်းကာ အရှင်လတ်လတ် ကိုက်စားလိုက်လေသည်။ တဖန် မူလ အနေအထားအတိုင်း ပြန်နေကာ သားကောင်ကို စောင့် နေပြန်သည်။ အခြား ပိုးကောင်များကို ရက်စက်စွာ သတ် ဖြတ် စားရုံသာမက မိမိတို့ အချင်းချင်းလည်း အသေ အကြေ တိုက်ခိုက်ကြ၍ ရှုံးသောအကောင်ကို နိုင်သော အကောင်က စားတတ်ကြသည်။ မောင်းထောင်းကောင် အမသည် ဆာလောင်မွတ်သိပ်သည့်အခါ မိမိနှင့် မိတ်လိုက် သော မောင်းထောင်းကောင် အဖိုကိုပင် မညှာမတာ ကိုက်စားတတ်သည်။

မောင်းထောင်းကောင်သည် မိမိနေသော အပင်၏ အ ကိုင်းအခက်၊ အရွက်အလက်များနှင့် အရောင်ချင်း တူ သောကြောင့် ရုတ်တရက် မမြင်နိုင်ချေ။ အမများသည် ဥများကို အစုလိုက်အုပ်၍ မိမိတို့ကိုယ်မှထွက်သော အစေး ဖြင့် သစ်ပင် အကိုင်းအခက်များတွင် ကပ်ထားကြသည်။ ဥမှ ပေါက်ခါစ မောင်းထောင်းကောင်ကလေးများပင် ပိုး ကောင်များကို သတ်ဖြတ်စားတတ်ကြသည်။ ယင်းတို့၏ ဘဝဖြစ်စဉ်သည် ပုရစ်၊ နှံကောင်တို့ကဲ့သို့ အသွင်ပြောင်း ခြင်း မရှိချေ။

မိုင်ဆိုပြည်နယ် ။ ။မိုင်ဆိုပြည်နယ်သည် အိန္ဒိယ ပြည် ထောင်စုတွင် ပါဝင်သော ပြည်နယ်တခုဖြစ်၏။ တိုင်းရင်း ပဒေသရာဇ်နယ်အဖြစ် မဟာရာဇာများ အုပ်စိုးခဲ့စဉ်က ချမ်းသာ ကြွယ်ဝ ခေတ်မီသော နယ်ဖြစ်သောကြောင့် ထင် ရှားခဲ့ပေသည်။ ယခုသော်မူကား မဟာရာဇာသည် ရှေး ကကဲ့သို့ သြဇာမလွှမ်းတော့ချေ။

မိုင်ဆိုပြည်နယ်သည် အိန္ဒိယကျွန်းဆွယ်၏ အနောက် တောင်ဖက်တွင် ဒက္ကန်ကုန်းမြင့်ပေါ်၌ တည်ရှိ၏။ နယ် နိမိတ်အားဖြင့် အရှေ့ဖက်တွင် အန္ဒရဒေသ ပြည်နယ်၊ အရှေ့တောင်ဖက်တွင် မဒရပ်ပြည်နယ်၊ အနောက်တောင် ဖက်တွင် ကေရာလပြည်နယ်၊ မြောက်ဖက်တွင် ဘုံဘိုင် ပြည်နယ်နှင့် အနောက်ဖက်တွင် အာရေဗျာပင်လယ်တို့ ဝန်း ရံလျက်ရှိ၏။ အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ ပြည်နယ်များကို ပြန်လည်

မိုင်ဆိုပြည်နယ်ရှိ ပေစဝဝကျော်မြင့်သောသီဝသမုဒ္ဒမ်ရေတံခွန်ကြီး

သတ်မှတ်ပြီးဖြစ်၍ ယခုအခါမိုင်ဆိုပြည်နယ်၏ အကျယ် အဝန်းမှာ ၃၄,၁၂၂ စတုရန်းမိုင် ဖြစ်၏။ မိုင်ဆိုပြည်နယ် ၏ ရုံးစိုက်မြို့တော်သည် မိုက်ဆိုမြို့ဖြစ်၍ အုပ်ချုပ်ရေး၏ ဗဟိုဌာန မြို့ကြီးမှာ ဘန်ဂလိုမြို့ဖြစ်သည်။ အခြား မြို့ကြီး များကား ကိုလာရွှေတွင်းမြို့၊ ဗယ်လာရီမြို့၊ ဒါးဗန်းဂယ်ရီ မြို့တို့ ဖြစ်၏။

မိုင်ဆိုပြည်နယ်သည် ဒက္ကန်ကုန်းပြင်မြင့်၏ တောင် ပိုင်းတွင် တည်ရှိသည်။ အနောက်ဖက်တွင် တောင်များ သွယ်တန်းတည်ရှိကာ အမြင့်ဆုံး တောင်ထွတ်သည် ပေ ၆,၃၀၀ ကျော်မြင့်သည်။ မိုင်ဆို ပြည်နယ်တွင်းသို့ ကစ္စန၊ ပင်နာနှင့် ကောဗာရီမြစ်များမှ လက်တက်များ ဖြတ်သန်း စီးဝင်သည်။ ယင်းမြစ်လက်တက်များမှ ရေများကို တူး မြောင်းဖြင့် ဆက်သွယ်၍ လယ်ယာ စိုက်ပျိုးနိုင်သည့် အ ပြင် ရေအားဖြင့် လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ပေးနိုင်သည်။ မိုင်ဆို ပြည်နယ်တွင် ရာသီဥတု သာယာ၍ ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ် သည်။ တောင်တန်းဒေသဖက်တွင် မိုးကြီးသည်။

မိုင်ဆိုပြည်နယ်သည် သဘာဝပစ္စည်းကြွယ်ဝ၍ ခေတ်မီ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် လိုအပ်သော အခြေခံ ကုန်ရိုင်း ပစ္စည်းများ ပေါများသည်။ ထိုကြောင့် စက်မှု လုပ်ငန်းကြီးများ ဖြစ်သည့် သံ၊ သံမဏိ၊ ဘိလပ်မြေ၊ စက္ကူ၊ သကြား၊ ချည်ထည်၊ ပိုးထည်၊ ဓာတ်သတ္တု၊ ဆပ်ပြာ၊ မြေ

www.foreverspace.com.mm

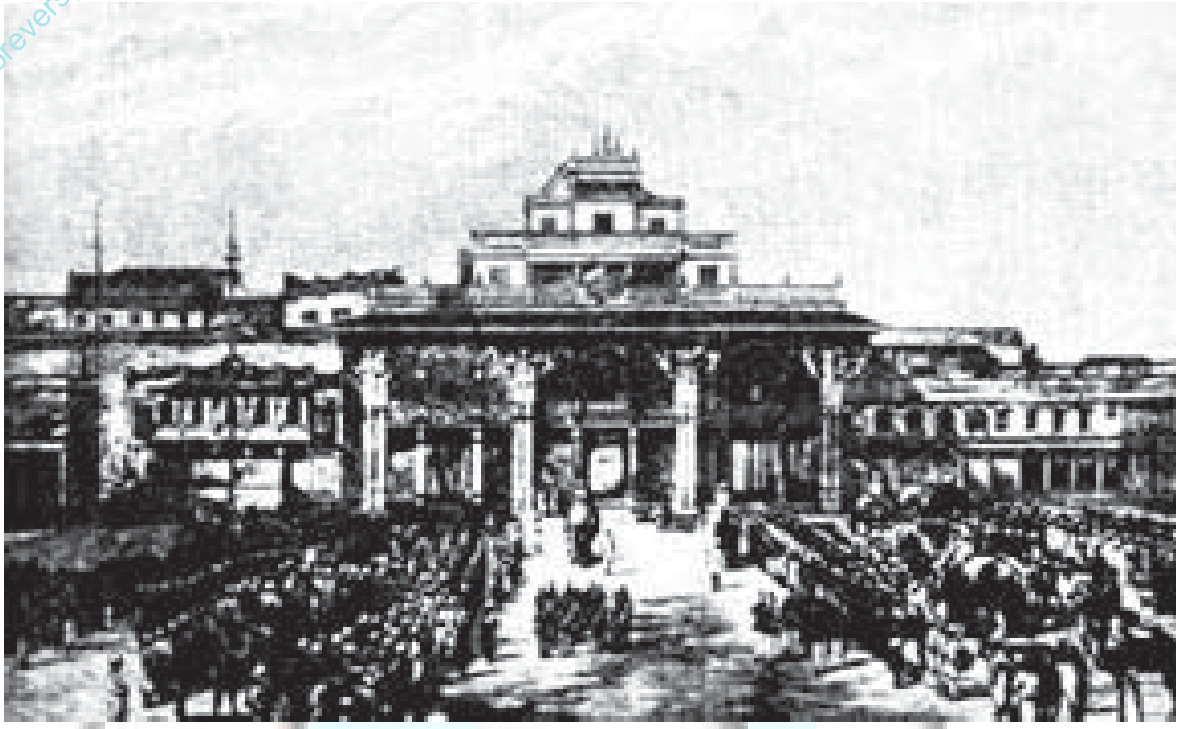

မိုင်ဆိုပြည်နယ် မဟာရာဇာ၏ နန်းရင်ပြင်မှ ရှုခင်းတရပ်

ဩဇာ၊ နံ့သာအစရှိသည့် လုပ်ငန်းများ ထွန်းကားသည်။ တခုတည်းသော လေယာဉ်လုပ် စက်ရုံသည် ဘန်ဂလိုမြို့တွင် တည်ရှိသည်။ ထိုပြင်တဝ မိုင်ဆိုပြည်နယ်သည် အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ရွှေထွက်ရာ အဓိကဒေသဖြစ်၏။ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ရေအားလျှပ်စစ်ဓာတ်ကို ဖွံ့ဖြိုးအောင် ဦးစွာ ရှေ့ဆောင်သော ပြည်နယ်အဖြစ် အသိအမှတ် ပြုခြင်းကို ခံရ၏။ မိုင်ဆိုပြည်နယ်သည် ကမ္ဘာသုံး နံ့သာဆီ အများဆုံးထွက်သည်။ ကျေးလက်နှင့် အိမ်တွင်းလက်မှု လုပ်ငန်းများကို လည်း အစိုးရက အားပေးသည်။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းအားဖြင့် အဓိက စိုက်ပျိုးသော အပင်တို့မှာ နံ့စားပြောင်းပင်၊ သစ်သီးပင်၊ လက်ဖက်ပင်၊ ကော်ဖီပင်နှင့် ဆန်စပါးတို့ ဖြစ်၏။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးအားဖြင့်လည်း မိုင်ဆိုပြည်နယ်သည် လွယ်ကူမှုရှိပေသည်။ မော်တော်ကားလမ်းများ အပြင် မီးရထားလမ်းကျယ်ရော လမ်းကျဉ်းများပါရှိသည်။ လေကြောင်းအားဖြင့် အချက်အချာ လေဆိပ်သည် ဘန်ဂလိုမြို့တွင် တည်ရှိပေသည်။

မိုင်ဆိုပြည်နယ်ရှိ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၉ ခုနှစ်ခန့်မှန်းခြေအရ ၁၉,၄၀၁,၁၉၃ ယောက် ဖြစ်၏။ ဟိန္ဒူအယူဝါဒီများ၏။ အများဆုံး ဘာသာစကားမှာကန်နဒါ ဖြစ်၏။

မိုင်ဆိုပြည်ကို ၁၃၉၉ ခုနှစ်က လက်ရှိမဟာရာဇာ၏ ဘိုးဘေးတို့က တည်ထောင်ခဲ့ကြ၏။ ၁၈ ရာစုနှစ် နှောင်းပိုင်းလောက်က မွတ်စလင်တဦးဖြစ်သူ ဟိုက်ဒါအလီသည် မိုင်ဆိုပြည်ကို တိုက်ခိုက်၍ သိမ်းပိုက်ခဲ့၏။ သူ့အား သားဖြစ်သူ တစ်ပူးက ဆက်ခံသည်။ ၁၇၉၉ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှတို့က တစ်ပူးကို နှိမ်နင်းလိုက်၏။ ၁۷၉۹ခုနှစ်မှ ၁၈၁၁ခုနှစ်တိုင် ကရစ်ရှနရာဇာ အရွယ်မရောက်သေးသဖြင့် ပူရနေယျက ရင်ခွင်ပိုက်အဖြစ် အုပ်ချုပ်သည်။ အရွယ် ရောက်လတ်သော် ကရစ်ရှနရာဇာ နန်းတက်ကာ ၁၈၃၁ ခုနှစ်တိုင် အုပ်ချုပ်သည်။ ပြည်တွင်း အကြွေးများ တင်ရှိနေသောကြောင့် ၁၈၃၁ ခုနှစ်မှ ၁۸۸၁ ခုနှစ်တိုင်အောင် ဗြိတိသျှတို့က အုပ်ချုပ်သည်။ ယင်းနှစ်တွင်ပင် ဗြိတိသျှတို့က ရှေးမင်း အဆက်အနွယ်များသို့ ပြည်ကို ပြန်အပ်လေသည်။ မိုင်ဆိုပြည်နယ်ကို အစိုးရသော မဟာရာဇာတို့သည် မိုင်ဆိုကို ခေတ်မီ တိုးတက်စေအောင် များစွာ အားပေးပြုလုပ်ခဲ့ပေသည်။ ၁۹۶۷ခုနှစ်၌ အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် ဗြိတိသျှတို့လက်မှ လွတ်မြောက်၍ လွတ်လပ်ရေး ရရှိသောအခါ မိုင်ဆိုပြည်နယ်သည် အိန္ဒိယ ပြည်ထောင်စုတွင် ပြည်နယ်တခု ဖြစ်လာသည်။ လွတ်လပ်ရေးရပြီး၍ မရှေးမနှောင်းတွင်ပင် ရှေးကဘုန်းတန်ခိုး အတန်ပင်ကြီးခဲ့သော မဟာရာဇာတို့သည် ရိက္ခာတော်များကိုသာ ရရှိ၏။ ရာဇာပရမုခဟူသော ဘွဲ့ဖြင့် ပြည်နယ်တွင် အကြီးအမှူးဖြစ်သော်လည်း တကယ့်အာဏာသည် ပြည်နယ် ဝန်ကြီးချုပ် လက်ထဲတွင် ရှိလေသည်။

www.forewerspace.com.mm

မိုင်ဆို ပြည်နယ်တွင် သီးခြားဝန်ကြီးအဖွဲ့နှင့် သီးခြားလွှတ်တော် နှစ်ရပ်ရှိ၏။ အိန္ဒိယ ပြည်ထောင်စု၏ အထက်လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ရှိ၏။ အိန္ဒိယ ပြည်ထောင်စု၏ အထက်လွှတ်တော်ဖြစ်သော ပြည်နယ်ကောင်စီအဖွဲ့သို့ ကိုယ်စားလှယ် ၁၂ ယောက်နှင့် အောက်လွှတ်တော်ဖြစ်သော ပြည်သူ့လွှတ်တော်သို့ ကိုယ်စားလှယ် ၂၆ ယောက် စေလွှတ်ရပေသည်။

မိုင်ဆိုမြို့။ ။ မိုင်ဆိုမြို့သည် အိန္ဒိယပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတွင် ပါဝင်သော မိုင်ဆိုပြည်နယ်၏ ရှေးမင်း မဟာရာဇာတို့ အဆက်ဆက်မှ စ၍ ယခုတိုင် မြို့တော်ဖြစ်ခဲ့သည်။ မိုင်ဆိုမြို့သည် မဒရပ်မြို့၏အနောက်တောင်ဖက် မိုင် ၂၅၀ အကွာတွင်ရင်း၊ ဘန်ဂလိုမြို့၏ အနောက် တောင်ဖက်မိုင် ၁၀၀ အကွာတွင်ရင်း ကောဗာရီမြစ်၏အနီး ရေမျက်နှာပြင်ထက် ပေ ၂,၄၅၀ မြင့်သော တောင်ကြား ချိုင့်ဝှမ်းတွင် တည်ရှိသည်။ မိုင်ဆိုမြို့၏ အရှေ့တောင်ဖက်တွင် ချာမွန်ဒီ တောင်တန်းရှိ၏။ ယင်းတောင်တန်းမှ တောင်ထွတ်သည် မိုင်ဆိုမြို့ထက် ပေ ၁,၀၄၀(ရေ မျက်နှာပြင်မှဆိုလျှင် ပေ ၃,၄၉၀) မြင့်၏။ တောင်ထိပ်ဖျားတွင် နန္ဒီ နွားမြတ်၏ ရုပ်တုကြီး ရှိသည့် ဘုရားကျောင်းတည် ရှိသည်။ မိုင်ဆိုမြို့သည် မိုင်ဆိုပြည်နယ် မီးရထား လမ်းကြောင်းပေါ်တွင် တည်ရှိသည်။

မိုင်ဆိုမြို့တွင် ခေတ်မီ အဆောက်အအုံ များစွာရှိ၏။ ဝိတိုရိယဂျုဗလီ အထိမ်းအမှတ်ဗိမာန်နှင့် မဟာရာဇာ၏ နန်းတော်တို့မှာ ထင်ရှားပေသည်။ မြို့တွင်းရှိ လမ်းမများသည် ကျယ်၍ ညီညီ ညာညာ ရှိသည်။ ဥရောပဆန်ဆန် ဆောက်လုပ်ထားသော ခံတပ်သည် လူသွားစင်္ကြံအားဖြင့် မြို့နှင့်ခြားလျက် ရှိသည်။ ယင်းခံတပ်အတွင်းဝယ် မဟာရာဇာ၏ နန်းတော်နှင့် အရာရှိကြီးများ၏ နေအိမ်များရှိသည်။ လူဦးရေမှာ ၂၄၄,၃၂၃ ယောက် ဖြစ်၏။

မိုင်ဆိုမြို့သည် ရှေးအထက်ကျော် ကာရီမှစ၍ ၁၆၀၀ ပြည့်နှစ်တိုင်အောင် မြို့တော် ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ ၁၆၁၀ ပြည့်နှစ်မှ ၁၇၉၉ခုနှစ်အထိ မိုင်ဆိုပြည်နယ်၏မြို့တော်ကို ဆီရင်ဂပတမ်မြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ပြီးလျှင် ၁၇၉၉ ခုနှစ်မှ ယခုတိုင် မြို့တော်မှာ မိုင်ဆိုမြို့ပင် ဖြစ်လေသည်။

မိုင်းကိုင်နယ်။ ။ မိုင်းကိုင်နယ်သည် တောင်ပိုင်းရှမ်းပြည်နယ်တွင်ပါဝင်သော ပဌမတန်း စော်ဘွားနယ်တနယ် ဖြစ်ခဲ့သည်။ နယ်နိမိတ်အားဖြင့် အရှေ့မြောက်ဖက်တွင် ကျေးသီးမံစံနယ်၊ အရှေ့ဖက်တွင် မိုင်းနောင်နယ်၊အရှေ့တောင်ဖက်တွင် လဲချားနယ်၊ အနောက်တောင်ဖက်တွင် ရပ်စောက်နယ်၊ မြောက်ဖက်တွင် သီပေါနယ်တို့ဖြင့် ဝန်းပတ်လျက်ရှိသည်။ အကျယ်အဝန်းအားဖြင့် ၁,၅၉၉ စတုရန်းမိုင်၊ ကျေးရွာပေါင်း ၄၄၃ရွာနှင့် လူဦးရေမှာ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် ၃၇၂၀၈ ယောက်ခန့်ရှိသည်။ မိုင်းကိုင်နယ်တွင် နေသူအများစုမှာ ရှမ်းလူမျိုးများဖြစ်သည်။ တောင်သူ၊ ပလောင်၊ ယင်းလူမျိုးများလည်း ရှိသည်။

မိုင်းကိုင်နယ်၏အရှေ့ဖက်နှင့် အလယ်ပိုင်းတို့သည် နမ့်တန်မြစ်၏ရေသောက်နယ်ဖြစ်သည်။ မိုင်းကိုင်နယ်၏ မြို့တော်ဖြစ်သော မိုင်းကိုင်မြို့တဝိုက်သည် နယ်၏ အလယ်ပိုင်းလောက်တွင်ဖြစ်၍ မြေမျက်နှာပြင် ပြန့်ပြူးသောကြောင့် ထိုဒေသတွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုး လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ရွာများ ခပ်စိပ်စိပ် တည်ရှိကာ လူနေ ထူထပ်သည်။ နယ်၏ အနောက်ဖက်သည် နမ့်လန်မြစ်၏ ရေသောက်နယ်ဖြစ်သည်။ ဤနယ်များမှလွဲလျှင် နယ်၏ကျန်ဒေသမှာ ဝက်သစ်ချ၊ ထင်းရှူးပင်များဖြင့် ဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိသည်။ မိုင်းကိုင်နယ်သည် မြေသြဇာကောင်း၍ စပါးထွက်သည်။ ချိုင့်ဝှမ်းတဝိုက်တွင် ချောင်းရိုလျှင် ဆည်မြောင်းများဖြင့် ရေကိုသွယ်ယူ စိုက်ပျိုးသည်။ ဆန်စပါး စိုက်ပျိုးခြင်းမှာ အဓိကလုပ်ငန်းဖြစ်၏။ မိုင်းကိုင်နယ်မှ လက်ဖက်၊ သနပ်ဖက်နှင့် လိမ္မော်သီးများလည်း ထွက်၏။ မိုင်းကိုင်မြို့၏ မြောက်ဖက် ၅ မိုင်ကွာဖြစ်သော ဟိုနားနှင့် ကုန်းကန်ရွာများတွင် လက်ရာကောင်းသော မြေအိုး၊ မြေခွက်၊ မြေပန်းကန်များ ပြုလုပ်သည်။

မိုင်းကိုင်မြေပန်းကန်၊ မြေအိုး၊ မြေခွက်၊ ပန်းအိုး၊ ငရုတ်ဆုံမှစ၍ အိမ်သုံးပရိဘောဂများ၊ ကလေးကစားစရာ ကြက်ရုပ်၊ ၄ာက်ရုပ်၊ကျွဲနွားရုပ်များကို ရှမ်းပြည်နယ် တဝန်းလုံးရှိသည့် ကျေးလက်တောရွာများနှင့် အချို့သော မြို့များပါ အများအားဖြင့် အသုံးပြုကြပေသည်။ မိုင်းကိုင်နယ် ကွန်နားရွာ၊ ကွန်ကျိုင်းရွာများတွင် မိုင်းကိုင်စက္ကူလုပ်ငန်းကို အများဆုံးလုပ်ကိုင်သည်။ မိုင်းကိုင်နယ်မှ မိုင်းကိုင်စက္ကူ တလလျှင် ချပ်ရေ တသိန်းအထိ ထွက်သည်။

မိုင်းကိုင်နယ်ကို တီထွင်၍ စတင်အုပ်ချုပ်သူမှာ တုံလောဟိန်ကူးန ဖြစ်သည်ဟုဆို၏။ ဟိန်ကူးနသည် မိုင်းကိုင်နယ်ကို ဟိန်အဖြစ်ဖြင့်ရင်း၊ လဲချားစော်ဘွား၏ လက်အောက်ခံ အရာရှိတဦးအနေဖြင့်ရင်း နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ကြာမြင့်စွာ အုပ်ချုပ်လာခဲ့ရာ လဲချားစော်ဘွားမျိုးဆက်ဖြစ်သော ကျမိုင်းခွန်လုံးအား မြန်မာဘုရင်မင်းတုန်းမင်းက လဲချားစော်ဘွားအဖြစ် ခန့်အပ်သည့် ၁၂၂၅ ခုနှစ်တွင် မိုင်းကိုင်နယ်ကို လဲချားနယ်မှ ခွဲထုတ်၍ တသီးပုဂ္ဂလနယ်တနယ် အနေဖြင့်အသိအမှတ်ပြုခဲ့သည်။ ဟိန်ကူးနအားလည်း ဇေယျရာဇာဘွဲ့ကိုပေးသနား၍ ဆက်လက်အုပ်ချုပ်စေခဲ့၏။ ၁၂၂၈ ခုနှစ်တွင် မြို့စားရာထူးနှင့်တကွ မဟာသီရိဇေယျ၊ သိုယုံဖဘွဲ့များကို ထပ်လောင်းချီးမြှင့်ခြင်း ခံရလေသည်။ ဤတွင် မိုင်းကိုင်နယ်သည် တသီးပုဂ္ဂလနယ်ရှင်တဦးပိုင် နယ်တနယ် အဖြစ်သို့ရောက်ခဲ့၏။ ဤသို့အားဖြင့် ဟိန်ကူးနမှ ဆင်းသက်

www.foreverspace.com.mm

လားသော မြို့စားအဆက်ဆက်တို့ အုပ်ချုပ်လာခဲ့၍ ၁၉၂၄ ခုနှစ် မြို့စားခွန်မှုံ၏လက်ထက်တွင် စော်ဘွားရာထူးသို့တိုးတက်ခန့်ထားခြင်း ခံရသဖြင့် စော်ဘွားနယ် ဖြစ်လာလေသည်။ သို့သော် ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် စော်ဘွားများအုပ်ချုပ်ရေး အာဏာစွန့်လွှတ်လိုက်သောအခါ မိုင်းကိုင်နယ်သည် ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်းတိုင်း လွယ်လင်ခရိုင်တွင် ပါဝင်သော နယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်သည့်နယ်တခု ဖြစ်လာသည်။ မိုင်းကိုင်မြို့မှာလည်း မိုင်းကိုင်နယ်၏ ရုံးစိုက်မြို့ဖြစ်လာလေသည်။

မိုင်းကိုင်စက္ကူ ။ ။ မိုင်းကိုင်စက္ကူ သို့မဟုတ် ရှမ်းစက္ကူ သည် စက္ကူ အကြမ်းစားမျိုး ဖြစ်၍ ရှမ်းပြည်နယ်တွင် ခဲဖြင့် စာရေးရန်သော်၎င်း၊ ခမောက်လွယ်အိတ် စသော ပစ္စည်းများထုပ်ပိုးရန်နှင့် ကုန်ပစ္စည်းများ ထုပ်ရန်သော်၎င်း များစွာ အသုံးဝင်သော စက္ကူဖြစ်သည်။ အချို့သော ရှမ်းရွာဒေသများတွင် အိပ်ရာခင်းထိ ထူအောင်လုပ်၍၊အချို့မှာ သစ်စေးသုတ်၍ မိုးကာအဖြစ် အသုံးပြုကြသည်။ ဤစက္ကူမျိုးကို ရှမ်းပြည်နယ်တွင် အမျိုးသမီးများ အိမ်တွင်းလက်မှုလုပ်ငန်းအနေဖြင့် အနှံ့အပြား လုပ်ကိုင်ကြသည်။ အထူးသဖြင့် မိုင်းကိုင်နယ် ကွန်နားရွာ၊ ကွန်ကျိုင်းရွာ၊ တောင်ပိုင်းဝနယ်၏ မြို့တော်ဖြစ်သော မိုင်းကာအိုမြို့နှင့် သီပေါနယ်တို့တွင် ပိုမိုလုပ်ကိုင်ကြသည်။

မိုင်းကိုင်စက္ကူလုပ်ငန်း၏ အဓိက အရေးအကြီးဆုံး ပစ္စည်းတခုကား သာလဲပင်(တာလဲပင်)ဖြစ်သည်။ သာလဲပင်ကို ရှမ်းဘာသာဖြင့် မဲ့ဆာ ဟုလည်း ခေါ်သည်။ (သာလဲပင်––လည်းရှု။) ယင်းသာလဲပင်သည် ရှမ်းပြည်နယ်အတွင်းနှင့် တောင်ပိုင်း ဝနယ်အပါအဝင် ဒေသများတွင် အလေ့ကျ ပေါက်လျက်ရှိကြသည်။ ထိုအပင်၏ အခေါက်များမှ ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံသုံး မိုင်းကိုင်စက္ကူများ ဖြစ်လာလေသည်။ သို့ဖြစ်ရကား သာလဲပင်သည် ရှမ်းပြည်နယ်အတွက် မြေကြီးမှ ရွှေသီးသော အပင်ဖြစ်ပေသည်။

သာလဲပင်မှ အခေါက်များကို ဦးစွာ ပဌမ ခွာယူပြီးလျှင် သံပုံးတွင် ထည့်၍မီးဖိုမှ နေ့စဉ်ရရှိသော ပြာများနှင့် ရောလိုက်ရ၏။ ထိုနောက် သံပုံးတွင်ရေထည့်၍ မီးတွင် သာလဲခေါက်များ နွမ်း၍နူးလာသည့်တိုင်အောင် ကျိုပေးရသည်။ သာလဲခေါက်များ အတော်နူးလာသောအခါ သံပုံးမှ ဆယ်ယူပြီးလျှင် ပြာရည်ကုန်အောင် ရေနှင့် ဆေးကြောပေးရသည်။ အမှိုက် အညစ်အကြေးများကိုမူ လက်ဖြင့် ကောက်ယူပစ်ရ၏။ ရေဆေးပြီးသော ပြုတ်ပြီးသား သာလဲခေါက်များကို သစ်သားတုံး သို့မဟုတ် ကျောက်ပြား ပေါ်တွင် တင်၍ သစ်သားတူနှစ်လက်ဖြင့် ဘယ်ပြန်ညာပြန်ကျေညက်အောင် ထုပေးရသည်။ ဤသို့ ထုရိုက်ပေးရာ၌ အချိန်ယူဂရုစိုက်ထုရိုက်ပေးနိုင်မှသာ စက္ကူပြုလုပ်ရာတွင် အမျှင်ကင်း၍ ချောမွတ်သောစက္ကူကို ရနိုင်သည်။

ကျေမွအောင် ထုချေပြီးသော သာလဲခေါက်များသည် စက္ကူကြမ်းများကို ရေနှုးထားသည့် ပုံသဏ္ဌာန်ကဲ့သို့ ရှိနေပေသည်။ ထိုထက် ပိုမိုနူးညံ့စေရန် သာလဲခေါက်အကျေကို ဝါးဆစ်ဗူးငယ် အတွင်းသို့ ရေနှင့်ရောရ၍ထည့်ပြီးလျှင် ဝါးဒလက်ငယ်ဖြင့် လှည့်ပတ်ကာ ဗုံဗိုင်စုတ်များသဖွယ် အထက်အောက် အပြန်ပြန် အလှန်လှန် ထပ်မံ ကျေမွစေပြန်လေသည်။

ဤတာဝန်ပြီးဆုံးသည့်နောက် တဖက်တွင် လေးထောင့်သဏ္ဌာန်ထွင်းထားသော သစ်သားခွက်ကြီး အတွင်း၌ ရေလက် ၄သစ်ခန့်ထည့်၍ အလျား ၂ ပေခွဲ၊ အနံ ၂ ပေခန့် ရှိ ဝါးဖြင့် ကားကြက်ထားသော ပိတ်ခွက်ကို သစ်သားခွက်ကြီးအတွင်းရှိ ရေတွင် ချလိုက်၏။ သို့ချလိုက်သည်တွင် ပိတ်ခွက် အတွင်းသို့ အမှုန်ကင်းစင်သော ရေသန့်များ လက် ၂ သစ်ခန့်မျှ စစ်၍ဝင်လာရာ ပိတ်ခွက်တွင် ရေပြည့်နေတော့၏။ ထိုနောက် ဝါးဆစ်ဗူးငယ်အတွင်းမှ ချေမွထားသည့် သာလဲခေါက်ကို ပိတ်ခွက်ရေအတွင်းသို့ သွန်ချလိုက်လေသည်။ ပိတ်ခွက်အတွင်း သာလဲခေါက် အကျေများသည် စက္ကူကြမ်းများကို ရေနှုး၍ ရေခွက်ကျယ်တွင် ထည့်ထားသည်နှင့် တူနေလေသည်။ ထိုနောက် ဆန်ကောတွင် ဆန်ပိုင်းသက့ဲသို့ ပိတ်ခွက်ကိုလက်နှစ်ဖက်ဖြင့် ဘယ်ညာဝိုင်းပေးသောအခါ စက္ကူဖြစ်တော့မည့် သာလဲခေါက်များသည် ပိတ်ခွက်အတွင်းရှိ ရေတွင် ပြေးလွှားပျံနှံ့ လာကြလေသည်။ အထူအပါး ညီအောင် လက်ဖြင့် ပြုပြင်ပေးရ၏။ ဤသို့ ပိတ်ခွက်အား ဝိုင်းပေးခြင်းဖြင့် စက္ကူပြားတချပ်ကို ရေစိမ်ထားသည့် သဏ္ဌာန်သို့ ရောက်သည့်အခါ ပိတ်ခွက်ကို လက်နှစ်ဖက်ဖြင့် ညီညီ သစ်သားရေခွက်ကြီးအတွင်းမှ ဆွဲမလိုက်လျှင် ရေများ ကျန်ခဲ့ကြ၍ နေလှန်းရန်သာလိုတော့သည့် စက္ကူ ဖြစ်လာလေသည်။ သို့ဖြင့် စက္ကူရေစိုချပ်ကြီးတခုကို ပိတ်ကားတွင် ကပ်လျက်သားရှိနေတော့၏။ နေပူပြင်းပြင်းတွင် ၃နာရီမျှ လှန်းလျှင် ခြောက်သွေ့သွားနိုင်ရာ ပိတ်ကားမှ ခွာယူလိုက်သောအခါ မိုင်းကိုင်စက္ကူကို ရရှိတော့၏။

မိုင်းကိုင်နယ်တွင် တလလျှင် စက္ကူအချပ်ရေ ၁ သိန်းအထိ ထွက်သည်။ စက္ကူအမျိုးအစားမှာ ၃ မျိုးခန့် လုပ်ကိုင်ကြပြီးလျှင် အကောင်းဆုံး တရာလျှင် ၉ ကျပ်အထိ မှန်တန်းတရာလျှင် ၅ မှ ၅–၅၀ ပြားအထိ၊ ကုန်ထုတ်အညံ့စား ၃ မှ ၃-၅၀ ပြားအထိ ရောင်းချရလေသည်။

မိုင်းခိုင်းဆရာတော် (မြန်မာ ၁၂၀၄ – ၁၂၆၁) ။ ။ မိုင်းခိုင်းဆရာတော်သည် အမရပူရ ဒုတိယမြို့တည်နန်းတည်

www.foreverspace.com.mm

သာသနာဝတီ မင်းတရားကြီးလက်ထက် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၀၄ ခုနှစ် တပေါင်းလပြည့်ကျော် ၁ ရက် ကြာသပတေးနေ့တွင် မုံရွာခရိုင် အလုံမြို့နယ် သာစည်ရွာ၌ ဖွားမြင်တော်မူသည်။ ၇ နှစ်အရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ ဂိုဏ်းအုပ်ဆရာတော် ဦးရေဝတထံ အပ်နှံ၍ ကျောင်းသားဘဝမှ ရှင်သာမဏေအဖြစ် ရောက်သည်အထိ ပညာသင်ကြားလေသည်။ သာမဏေဘဝ့်မှာ ရှင်ပဏ္ဍိတဖြစ်သည်။

ပညာဥဏ် အလွန်ထက်မြက်သဖြင့် ကျောင်းသားသူငယ်တို့ သင်အပ်သမျှ နမောဗုဒ္ဓါယအစ သင်ပုန်းကြီး၊ မင်္ဂလသုတ်၊ အောင်ခြင်းရှစ်ပါး၊ ရတနာရွှေချိုင့်၊ ပရိတ်နမက္ကာရ၊ထိုထိုစာငယ်တို့နှင့်တကွ ဇာတ်ကြီးဆယ်ဘွဲ့၊ ဆန်းအလင်္ကာ၊ သဒ္ဒါ၊ အဘိဓာန်၊ သင္ဂြိုဟ်သင်္ဂဟတို့ကို သင်ကြားပြီးသည့်နောက် ရှင်သာမဏေအဖြစ်မှ အသက် ၁၇ နှစ် ရောက်သည်တွင် သခ်ေပဋ္ဌီကာ၊ အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီ ဋ္ဌီကာ၊အဋ္ဌသာလိနီ၊ မူလဋ္ဌီကာ စသော အဘိဓမ္မာ ပိဋကတ်ကျမ်းများကို သင်ကြား တတ်မြောက်ခဲ့လေသည်။

ဆရာတော်ဦးရေဝတသည် တပည့်သာမဏေရှင်ပဏ္ဍိတ၏ တိကၠ၊ ဂန္ဓိရ၊ ဘူရိ၊ ဟာသ၊ ဇဝန၊ ပညာဥဏ်နှင့်တကွ သတ္တိဗလ၊ ဗျတ္တိဗလ စူးရှထက်သန် လျင်မြန်နက်နဲသော အကြောင်းအရာတို့ကို သိတော်မူသည့်အလျောက် မန္တလေးရတနာပုံနေပြည်တော်၊ သုဓမ္မာသာသနာပြု စံကျောင်းဆရာတော် ဘုရားကြီးထံသို့ ပညာဆက်လက် ဆည်းပူးသင်ကြားရန် ပို့တော်မူလေသည်။ စံကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ရှင်ပဏ္ဍိတအား ကိုယ်တော်တိုင် ခုနစ်ရက်ခန့် စုံစမ်းစစ်ဆေးမေးမြန်းတော်မူရာ သာသနာ၏ အကျိုးကို အထူး သည်ပိုးရှက်ဆောင်လတ္တံ့သော စွမ်းရည်ရှိသည်ကို မြင်တော်မူရကား များစွာ နှစ်သိမ့်အားရတော်မူလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ သုံးဆူသော ပိဋကတ်တော်တို့တွင် အဘိဓမ္မာ ပိဋကတ်ကျမ်းစာ၊ ပါဠိအဋ္ဌကထာဋီကာ၊ အနု၊ မဓု၊ လက်သန်း၊ ဂန္ဌန္တရ၊ ဂဏ္ဌိ၊ ယောဇနာ စသည်တို့ကို အရာမကသော နည်းတို့ဖြင့် အထူး ပို့ချသင်ကြား ပြသတော်မူလေသည်။

ယင်းသို့ စံကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ခြေရင်းတော်၌ သူမတူအောင် ဆောင်ရွက် သင်ကြားနေသည့်အတွင်း ရှင်ပဏ္ဍိတသာမဏေ၏ ထက်မြက်သော ဂုဏ်သတင်းကို ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး ကြားသိတော်မူရာ၊ သားကောင်းရတနာကို အရတော်လေစွဟု ဝမ်းမြောက်တော်မူလှသဖြင့် ပစ္စည်းလေးပါး အလှူတော်ကို အမြဲချီးမြှောက်တော်မူသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၂၄ ခုနှစ် ဝါဆိုလတွင်ဆင်ဖြူမရှင်မိဖုရားကြီးက မြင့်မြတ်သော ဥပသမ္ပဒ ရဟန်းအဖြစ်သို့ သွတ်သွင်း ချီးမြှင့်တော်မူသည်။

စံကျောင်းဆရာတော် ဘုရားကြီးထံ စာပေသင်ကြားပြီးသည့်နောက် ရဟန်းသိက္ခာ ၅ ဝါမှစ၍ ဆရာတော်ဘုရား၏နည်းနာအတိုင်း အလွန်သိမ်မွေ့နက်နဲ ခဲကတ်သော သုတ်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာ၊ ပိဋကတ် အထူးထူးသော အဆုံးအဖြတ်တို့ကို ဆုံးဖြတ်စီရင်ရေးသားလျက် သာသနာတော်၏ အကျိုးကို သည်ပိုးဆောင်ရွက်တော်မူ၏။ ထိုအကြောင်းကို မင်းတုန်းမင်းကြီး ကြားသိတော်မူရာ နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်း ပြင်းစွာဖြစ်သဖြင့် ရဟန်းသိက္ခာ ၁၂ ဝါအရတွင် ပဌမစာချုအဖြစ် ချီးမြှောက်တော်မူ၍ သိက္ခာ ၂၃ ဝါအရတွင် 'ပဏ္ဍိတဓဇ သီရိပဝရ မဟာမဓုရာဇာဓိရာဇဂုရု' ဘွဲ့နာမံဖြင့် ချီးမြှောက်တော်မူသည်ကို ခံရလေသည်။

ထိုနောက် သက္ကရာဇ် ၁၂၅၀ ပြည့်နှစ်တွင် စံကျောင်းဆရာတော်ဘုရား ပျံလွန်တော်မူရာ ထိုစံကျောင်းတိုက်၌ပင် ဆက်လက်၍ စာပေပို့ချနေလေသည်။ ၁၂၅၄ ခုနှစ်တွင် စလင်းမြို့သို့ ကြွ၍ မြို့သူမြို့သားများအား တရားရေအေးတိုက်ကျွေးတော်မူခြင်း၊ ပိဋကတ်တော် အဆုံးအဖြတ်များကို ရေးသား စီရင်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်တော်မူသည်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၅၇ ခုနှစ်သို့ ရောက်သောအခါ မြို့သစ်မြို့စား အတွင်းဝန်ကြီး မဟာဇေယရာဇသင်္ကြီက အတန်တန် လျှောက်ထား တောင်းပန်သောကြောင့် မန္တလေးမြို့သို့ ပြန်လည် ကြွလာတော်မူပြီးလျှင် ရွှေရေးဆောင်တိုက်အုတ်ကျောင်းကြီး၌ သီတင်းသုံးတော်မူ၍ ရှင်ရဟန်းတို့အား စာပေပို့ချကာ ဝိနိစ္ဆယ အဆုံးအဖြတ်များကို စီရင် ဆုံးဖြတ် သုတ်သင် ရှင်းလင်းတော်မူသည်။

ဤသို့ သာသနာတော် အကျိုးကို အဖက်ဖက်မှ သည်ပိုး ဆောင်ရွက်တော်မူနေဆဲတွင် အစဉ်ကပ်ငြိုရင်း လေရောဂါကြောင့် သက်တော် ၅၈၊ ဝါတော် ၃၈၊ သက္ကရာဇ် ၁၂၆၁ ခုနှစ်တပေါင်းလပြည့်ကျော် ၁၃ ရက်အင်္ဂါနေ့ညနေတွင် ပျံလွန်တော်မူလေသည်။

မိုင်းခိုင်းမြို့စား (မြန်မာ ၁၁၇၇ – ၁၂၅၃)။ ။ ရတနာပုံရွှေနန်းတော်ကြီး အနီးရှိ ပိဋကတ်တိုက်တော် အတွင်း၌ သာလျှင် များစွာသော ပိဋကတ်စာပေများကို ဖတ်ရှုလေ့လာ ပျော်မွေ့ကာ နေလေ့ရှိသောကြောင့် ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင် ဘဝရှင် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးကိုယ်တော်တိုင်က "မောင်ယမ်မှာ သူ့ပိဋကတ်တိုက်နှင့်သာ နေရော့သည်" ဟု မြည်ဆိုခြင်းပင် ခံရဖူးသော မိုင်းခိုင်းမြို့စား ပိဋကတ်တော်အုပ်မင်း မဟာသီရိဇေယသူကား မင်းဘူးခရိုင်မြောက်ပိုင်း စလင်းမြို့တောင်ဖက် သမန်းရင်းရွာ၌ အဖဦးကျော်စံ အမိဒေါ်လုံလေးတို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၁၇၇ ခုနှစ် ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၄ရက် တနင်္ဂနွေနေ့ ညဉ့် ၂ချက်တီးကျော်၊ လပြည့်ကျော် ၅ ရက်နေ့အဝင်တွင် ဖွားမြင်သည်။ ငယ်မည်မောင်ယမ် (မောင်ရန်လည်းဟူ၏။) ဖြစ်သည်။

www.foreverspace.com.mm

အသက် ၁၅ နှစ်တိုင်အောင် ကျောင်းသားသူငယ်အဖြစ်နှင့် စာပေသင်ကြားပြီးလျှင် ထို ၁၅ နှစ်အရွယ်တွင်ပင် သာမဏေပြုသည်။ ၄ နှစ်တိုင်တိုင် သဒ္ဒါ၊ သင်္ဂြိုဟ်၊ ဆန်း၊ အလင်္ကာ အဘိဓာန် စသော သင်ရိုးကျမ်းများကို သင်ကြားသည်။ အသက် ၂၀ အရွယ်တွင် ရဟန်းပြုသည်။ ရဟန်းဘွဲ့ ရှင်ကေလာသဘာ ဖြစ်သည်။ ရဟန်းပြုပြီးနောက် ဆက်လက်၍ ၂ နှစ်တိုင်တိုင် စာပေကျမ်းဂန်များကို သင်ကြားဆည်းပူးသည်။

အသက် ၂၂ နှစ် သက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခုနှစ်တွင် လူထွက်၍ အမရပူရ ဒုတိယမြို့တည်နန်းတည် ရွှေဘိုမင်းတရားကြီး အထံတော်တွင် ခယမ်းထမ်းရွက်ရာ ဗြိတိုက်သံတော်ဆင့် အရာ ခန့်ထားခြင်းခံရသည်။ ရာထူး၌ ၉ နှစ်တိုင်တိုင် ထမ်းရွက်ပြီးနောက် သက္ကရာဇ် ၁၂၀၈ ခုနှစ်တွင် နန်းတက်တော်မူသော သားတော် ပုဂံမင်းတရားကြီး လက်ထက်တွင် ယင်းသည့်ရာထူးနှင့်ပင် ၆ နှစ်တိုင်တိုင် အမှုတော်ကို ဆက်လက်ထမ်းရွက်ရသည်။

ထိုနောက် သက္ကရာဇ် ၁၂၁၄ ခုနှစ်တွင် နန်းတက်တော်မူသော ပဋ္ဌမသင်္ဂါယနာတင် ဘဝရှင် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး အထွတ်အမြတ်သို့ ရောက်တော်မူစ ရတနာ သိဃ်ရွှေဘိုမြို့၌ စံနေတော်မူစဉ် အခါကပင်လျှင် သံတော်ဆင့်အရာနှင့် မကွေးမြို့စား အသနားတော်မြတ် ခံရသည်။ နောက်မကြာမမြင့် အဆင့်ဆင့်အားဖြင့်လည်း ရှေ့တော်ပြေးမှူးအရာ၊ ရတနာ လှော်ကားတော်အုပ်အရာ၊ ရွှေနန်းမြှော် ဥယျာဉ်တော်အုပ်အရာတို့ကို ရပြီးလျှင် "မဟာသီရိဇေယသူ" ဘွဲ့နှင့် မိုင်းခိုင်းမြို့ကို စားရပြန်လေသည်။ ထိုပြင် နိကာယ် ငါးရပ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ပိဋကတ်သုံးပုံ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာများကို ရွှေရေး၊ မင်ရေး၊ ကညစ်ရေးတို့ဖြင့် ရေးသားပြုစုခြင်းကို ရှုကြည့် ကြပ်မရွက်ဆောင်စေရန် ဆိုင်ရာအစုအမှုထမ်းတို့နှင့်တကွ ပိဋကတ်တော်အုပ် ခန့်ထားတော်မူခြင်း ခံရသည်။ သို့ ရှုကြည့် ကြပ်မဆောင်ရွက်ရာတွင် ပိဋကတ်သုံးပုံ စုံရေအများ ပြီးပြေအောင် ရေးကူးရာ၌ သက္ကရာဇ် ၁၂၁၈ ခုနှစ် တန်ခူးလမှသည် ၁၂၄၀ ပြည့်နှစ်အထိ ၂၂ နှစ် တိုင်တိုင် လုပ်ဆောင်လုံးပန်းရသည်။

ထိုပြင် ပဋ္ဌမသင်္ဂါယနာတင်ရာ၌ရင်း၊ ၂,၄၀၀ အရေအတွက်ရှိသော ဆရာတော် သံဃာတော်တို့ စာပြန်ဆိုရာ၌ ရင်း ကြီးမှူးကြပ်မရသေးသည်။ သို့ ကြီးမှူးကြပ်မနေရသည်အတွင်း ခင်မမင်းဝန်အရာ ခန့်ထားခြင်း ခံရပြန်သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၄၀ ပြည့်နှစ်တွင် နန်းတက်တော်မူသော သီပေါမင်း လက်ထက်တော်၌လည်း အတွင်းဝန်၊ ခင်မမင်းဝန် အရာနှင့် မိုင်းခိုင်းမြို့ကိုပင် စားမြဲ စားရသည်။ ထိုနောက် လက်ရွေးကြီး လှော်ကားတော်အုပ်အရာ၊ စစ်ကိုင်းမြို့၊ အမြင့် ၅ မြို့၊ အလုံမြို့၊ ဒီပဲယင်းမြို့ စသော အဌမဌာနခရိုင်ဝန်အရာ "မင်းကြီး မဟာသီရိဇေယသူ" ဘွဲ့နှင့် စော်ဘွားကြီးနေရာအဖြစ်သို့ အဆင့်ဆင့် ချီးမြှင့်ခြင်း ခံရသည်။ အသက် ၇၇နှစ်၊ သက္ကရာဇ် ၁၂၅၃ ခုနှစ် ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၂ ရက် သောကြာနေ့တွင် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်လေသည်။

ပြုစုခဲ့သော ကျမ်းများမှာ။ ၁၊ ဓမ္မသံဟိတဒီပနီ ဓမ္မသတ်ကျမ်း။ ၂၊ ဓမ္မပဒပါဠိတော် နိသျှသစ်။ ၃၊ အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာ နိသျှသစ်။ ၄၊ အနာဂတဝင်ပါဠိတော်နိသျှ။ ၅၊ ဒါဌာဓာတုဝင်စာကိုယ်နိသျှ။ ၆၊ သဒ္ဒါရှစ်စောင်နိသျှသစ်။ ၇၊ ဒွါဒရာသီဒီပနီကျမ်း။ ၈၊ ဆနဝုတိပါသဏ္ဍ-ဝိသဇ္ဇနာကျမ်း။ ၉၊ ပိဋကတ်သမိုင်း။ ၁၀၊ မေတ္တာဒကသေစနဒီပနီ။ ၁၁၊ သုသန္ဓေသကထာ။ ၁၂၊ သီဟဠဝတ္ထုခေါ် မခုရရသဝါဟိနီကျမ်း။ ၁၃၊ အတိဝိစိတြသန္ဓေသကထာ။ ၁၄၊ မဟာရဋ္ဌသာရပွတ္တိကထာတို့ ဖြစ်သည်။

မိုင်းဆပ်မြို့။ ။ မိုင်းဆပ်မြို့သည် ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် ယိုးဒယားနယ်စပ်ဒေသရှိ မြို့ငယ်ကလေး တခုသာ ဖြစ်၏။ သို့သော် တရုတ်ဖြူများ ဝင်ရောက်ကျူးကျော်ခဲ့သော ဒေသဖြစ်၍ မြန်မာတို့က ကမ္ဘာကုလသမဂ္ဂကို တိုင်ကြားခဲ့သဖြင့် မိုင်းဆပ်ကို ကမ္ဘာက အာရုံပြုခဲ့ရသည်။

တရုတ်ဖြူများ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်စဉ်က မိုင်းဆပ်မြို့ဟောင်းကို ဤသို့ ကတုတ်ကျင်းအဖြစ် အသုံးချခဲ့သည်ကို တွေ့မြင်ရသည်။

www.foreverspace.com.mm

မိုင်းဆပ်မြို့

မိုင်းဆပ်မြို့ လွင်ပြင်ကို ဤသို့ ရှုမြင်ရသည်။

မိုင်းဆပ်မြို့သည် ကျိုင်းတုံနယ်ရှိ မိုင်းဆပ်နယ်ခွဲတွင် တည်ရှိ၍ ကျိုင်းတုံမြို့နှင့် ၆၂ မိုင်မျှ ကွာဝေးသည်။ ကျိုင်းတုံစော်ဘွား လက်အောက်ခံ မြို့စားအုပ်ချုပ်သည့် မြို့ငယ်ဖြစ်၍ လွယ်လင်ခရိုင် အရှေ့ပိုင်းနယ်တွင် ပါဝင်လေသည်။ မိုင်းဆပ်မြို့သည် ပင်လယ်ပြင်ထက် ပေ ၁,၉၅၀ အမြင့်တွင် တည်ရှိ၍ တောင်ပတ်လည် ဝန်းရံနေသည့် မြေချိုင့်မြေပြန့် ဖြစ်သည်။ မိုင်းဆပ်မြို့တွင် ရှားမြန်မာမင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့သည့် မြို့ရိုးများ ယခုတိုင် ရှိသေးသည်။ သို့သော် တရုတ်ဖြူတို့ ဝင်ရောက်ကျူးကျော်စဉ်က ခံကတုတ်ကျင်းများ ပြုလုပ်ထားသည်ကို တွေ့ရ၏။ မိုင်းဆပ်မြို့ဟုခေါ်ရသော်လည်း မိုင်းဆပ်ဟူ၍ သီးခြားရွာမအဖြစ် တည်ရှိသည် မဟုတ်ဘဲ ရွာအစုပေါင်း လေးငါးခြောက်ခု စုထားသည်ကို မိုင်းဆပ်နယ်ဟူ၍ ခေါ်ပေသည်။ ရွာစုများမှာ အရေအတွက်အားဖြင့် တောင်ပေါ် ၃၇ ရွာနှင့် မြေပြန့်ရှမ်းရွာ ၂၉ ရွာရှိသည်။ လူဦးရေ စုစုပေါင်း ၄,၃၂၁ ယောက်ခန့်ရှိ၏။ ရှမ်းရွာများဟု ဆိုရသော်လည်း တောင်ပေါ်သားများ ဖြစ်သည့် အီကော၊ လားဟူ၊ လီရှော လူမျိုးများလည်း နေထိုင်ကြသည်။

အလုပ်အကိုင်အားဖြင့် အပြင်အပသို့ ထုတ်ဝေ ရောင်းချနိုင်လောက်အောင် ပစ္စည်းများ မလုပ်ကိုင်ဘဲ အချင်းချင်း ဖလှယ်နိုင်ရုံမျှသာ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုး လုပ်ကိုင်ကြသည်။ မြေပြန့်တွင် စပါး၊ ဆေး၊ ငရုတ်များစိုက်ပျိုး၍ တောင်ပေါ်တွင် လက်ဖက်၊ အာလူးများကို ထွန်ယက်စိုက်ပျိုး လုပ်ကိုင်သည်။ ပိုလျှံသော ဆန်၊ လက်ဖက်ခြောက် စသည့် ပစ္စည်းများဖြင့် ဆား၊ ရေနံဆီ၊ ဖယောင်းတိုင်၊ မီးခြစ်စသည်တို့ကို ယိုးဒယားသားတို့နှင့် ဖလှယ်ကြသည်။

မိုင်းဆပ်သည် ယခုအခါ ကျိုင်းတုံပိုင်နယ် ဖြစ်သော်လည်း ရှားအခါက တသီးတခြား နယ်တခုအဖြစ် တည်ရှိခဲ့၍ သူရိယ ဆိုသူက ဖွဲ့စည်းကာ အကြီးအမှူးအဖြစ် အုပ်ချုပ်ခဲ့၏။ နောက် စဝ်ဖခွန်ဆိုသူက စော်ဘွားအနေနှင့် မိုးနဲ့ကို မဟာမိတ်ပြု၍ မန္တလေးနေပြည်တော်သို့ တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်သည်။ နောက် မန္တလေးနှင့် အလှမ်းဝေး၍ မိုးနဲ့နှင့်သာ ဆက်သွယ်၏။ နောင်သော်ကား မိုင်းဆပ် ပတ်လည် တောင်ပေါ်ရှိ လားဟူလူမျိုးများနှင့် ကျိုင်းတုံနယ်မှ မကြာခဏ လာရောက် နှောင့်ယှက် တိုက်ခိုက်မှုကြောင့် နောက်ဆုံးတွင် ကျိုင်းတုံစော်ဘွားထံ အည့်ခံလိုက်ရသည်။ ထိုကြောင့် အင်္ဂလိပ်တို့ ဝင်ရောက်စဉ်က မိုင်းဆပ်သည် ကျိုင်းတုံနယ် အပါအဝင် နယ်ခွဲတခု ဖြစ်ခဲ့၏။ ကျိုင်းတုံစော်ဘွား၏ လက်အောက် မြို့စား အုပ်ချုပ်သော ဒေသဖြစ်လေသည်။ ၁၉၄၁ ခုနှစ်အတွင်းတွင် အင်္ဂလိပ်မျက်နှာဖြူနှစ်ဦး ခေါင်းဆောင်သော ပန်ချာပီ တပ်ဖွဲ့တခု လာရောက်တပ်စွဲ၍ မြန်မာပြည်တွင် စစ်ဖြစ်စ ၁၉၄၂ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ခန့်ကယင်းတပ်ကိုတရုတ်တပ်များနှင့်တာဝန်လွှဲ၏။ တရုတ်

www.foreverspace.com.mm

တပ်များ ၃ လခန့်သာနေ၍ ဆုတ်ခွာခဲ့သည့်နောက် တရက်အကြာတွင် ယိုးဒယားတပ်များဝင်လာခဲ့သည်။ ဤသို့ ဝင်လာခဲ့ခြင်းမှာ ဂျပန်တို့ မြန်မာပြည်သို့ ဝင်ရောက် သိမ်းပိုက်ရာတွင် ရှမ်းပြည်နယ်အချို့ကို ယိုးဒယားသို့ ပေးအပ်ခဲ့ခြင်းကြောင့်ပင်ဖြစ်သည်။ ယိုးဒယား၏ စစ်အုပ် ချုပ်ရေးအောက်သို့ ၃ နှစ်မျှ သက်ရောက်ခဲ့ရသည်။ အုပ်ချုပ်မှု ဆိုးရွားကြမ်းတမ်းသည် ဆို၏။ ၁၉၄၅ ခု နှစ်ဦးပိုင်းတွင် ဂျပန်တပ်စုတစု ဝင်ရောက်လာသေးသော်လည်း အင်္ဂလိပ် လေထီးလဲဗီးတပ်များ မိုင်းပူအောင်ဖက်မှ လာရောက် တိုက်ခိုက်မှုကြောင့် တာချီလိတ်ဖက်သို့ ဆုတ်ခွာထွက်ပြေးကြရ၏။ လဲဗီးတပ်များသည် ဂျပန်လက်နက်ချပြီးချိန်အထိ ၃ လခန့်တပ်စွဲခဲ့၏။ ရှောင်တိမ်းနေရသောမြို့စားလည်း ထိုအခါမှ ဝင်ရောက်လာနိုင်လေသည်။

စစ်ပြီးခေတ်တွင် မိုင်းဆပ်မှာ တရုတ်ဖြူများ တပ်စွဲရာဖြစ်သောကြောင့် ကမ္ဘာက အာရုံပြုကြရ၍ လူသိများလာသည်။ ကေ၊ အမ်၊ တီခေါ် တရုတ်ဖြူတို့သည် ၁၉၅၁ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် စတင်တပ်စွဲသည်။ တစတစ နှင့် တပ်သားများသာမက အိမ်ထောင်စုများ ပါဝင်ကာ လူအင်အား ၄,၀၀၀ ကျော်ခန့် ဖြစ်လာသည်။ ထိုပြင် တရုတ်ဖြူဗိုလ်ချုပ် လီမီ၏ ဌာနချုပ်ဖြစ်လာသည်။ ၁၉၅၂ခု နှစ်ဦးတွင် ယခုလက်ရှိ လေယာဉ်ကွင်းကိုပင် ဆောက်လုပ်ခဲ့သည်။ တရုတ်နီတို့ကိုတိုက်ခိုက်ရန်ဟု အကြောင်းပြု၍ ကျူးကျော်ကာ ဌာနချုပ် ပြုလုပ်ထားခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ဤသို့ ကျူးကျော်နေသည်ကို ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရက အေးချမ်းစွာဖြေရှင်းလိုသဖြင့် ကုလသမဂ္ဂဝင်နိုင်ငံ ဖြစ်သည်နှင့်အညီ ကုလသမဂ္ဂသို့ တိုင်ကြားခဲ့သော်လည်း ကုလသမဂ္ဂက ထိရောက်စွာ အရေးမယူခဲ့ပေ။ သို့ဖြစ်၍ နောက်ဆုံးတွင် ဗမာ့တပ်မတော်မှ နဂါးနိုင် စစ်ဆင်ရေးဖြင့် ၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင် စတင် တိုက်ခိုက်တွန်းလှန်ခဲ့လေသည်။ နဂါးနိုင် စစ်ဆင်ရေးတွင် သံလွင်မြစ် အရှေ့ဖက်ကမ်းကိုသာ တိုက်ထုတ်နိုင်ခဲ့၍ ဘုရင့်နောင်စစ်ဆင်ရေးနှင့် ထပ်မံ အင်အားဖြည့်တင်းပြီး တိုက်ခိုက်ခဲ့ရာ ၁၉၅၄ ခုနှစ် မတ်လ ၂၀ရက်နေ့တွင် တရုတ်ဖြူ ဗိုလ်ချုပ်လီမီ၏ဌာနချုပ်စိုက်ခဲ့ရာ မိုင်းဆပ်ကို အောင်မြင်စွာ သိမ်းပိုက်မိခဲ့လေသည်။

မိုင်းဆပ်ဟု တွင်ခဲ့ရခြင်း အကြောင်းမှာ မြတ်စွာဘုရား၏ဗျာဒိတ်အရဖြစ်သည်ဆို၏။ အခါတပါး၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူရာတွင် တောတွင်း တနေရာရှိ ကျောက်တုံးကြီးတခုပေါ်ဝယ် ရပ်နား၍ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူခဲ့သည်။ မူလက သာမန်ကျောက်တုံးကြီးသာ ဖြစ်သော်လည်း မြတ်စွာဘုရား ရပ်နား၍ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးရန် ထိုင်တော်မူသည်နှင့် ကျောက်တုံးမှာ ကျောက်ဖျာအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားသည်ဆို၏။ ဤတွင် မြတ်စွာဘုရားက ဤနေရာတွင် နောင်အခါ မြို့ဖြစ်လာမည်ဟု ဗျာဒိတ် ပေးသောကြောင့် မြို့တည်လာသောအခါ ထိုကျောက်ဖျာကို အစွဲပြု၍ ရှမ်းဘာသာဖြင့် မိုင်းဆပ်တွင်လာသည်ဟု ဆိုလေသည်။ မိုင်းသည် ရွာစု(၀၊) မြို့ဟု အဓိပ္ပာယ်ရကာ ဆပ်မှာ ဖျာဟုအဓိပ္ပာယ်ရသည်။ သို့ဖြစ်၍ မိုင်းဆပ်သည် ဖျာကဲ့သို့ ညီညာကျယ်ပြန့်စွာ တည်ရှိသောမြို့ ဟူသတည်း။

မိုင်းနောင်နယ် ။ ။ မိုင်းနောင်နယ်သည် ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း အရှေ့ဖက်တွင် တည်ရှိသော နယ်တနယ်ဖြစ်သည်။ နယ်နိမိတ်အားဖြင့် မြောက်ဖက်တွင် ကျေးသီးမံစံနယ်၊ အရှေ့ဖက်တွင် မိုင်းရှားနယ်၊ တောင်ဖက်တွင် မိုးနဲနယ်၊ အနောက်ဖက်တွင် လဲချားနယ်နှင့် မိုင်းကိုင်နယ်တို့ဖြင့် ဝိုင်းပတ်လျက်ရှိသည်။ အကျယ်အဝန်းမှာ ၁,၆၅၅ စတုရန်းမိုင်၊ ကျေးရွာပေါင်း ၆၀၆ ရွာနှင့် လူဦးရေမှာ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ခန့်မှန်းခြေ ၄၂,၉၉၀ ယောက်ခန့်ရှိသည်။ ရှမ်းလူမျိုးမှာအများစုဖြစ်၍ ယင်း၊ ပလောင်နှင့် အခြား တောင်တန်းသား လူမျိုးများလည်း နေထိုင်သည်။

မိုင်းနောင်နယ်သည် မြေမျက်နှာပြင်အားဖြင့် လှိုင်းတွန့်ပြေပြေ ထသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ထုံးကျောက်တောင်များကို ထိုနေရာ တလုံး၊ ဤနေရာတလုံး တွေ့ရပေသည်။ မြောက်ဖက်နှင့် အနောက်ဖက်တို့တွင် ကုန်းပြင်မြက်ခင်းများရှိ၍ သစ်ပင်ဟူ၍ မရှိသလောက်ပင်။ တောင်ဖက်တွင် ဆူးချံ့တောများရှိသည်။ အရှေ့ဖက်တွင် တောင်ထူထပ်သည်။ မိုင်းနောင်နယ်တွင် အရေးအပါဆုံးမြစ်မှာ နမ့်ပန်မြစ်ဖြစ်သည်။ ယင်းမြစ်ကမ်းတလျှောက်တွင် စပါးစိုက်ပျိုးသော လယ်များရှိသည်။ ဤလယ်များအပြင် တောင်ယာများတွင်လည်း စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်သည်။ မိုင်းနောင်နယ်၏ မြို့တော် မိုင်းနောင်မြို့တဝိုက်တွင် မြေသည်ပြန့်သဖြင့် ထိုဒေသတွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးသည်။ မိုင်းနောင်မြို့သည် နယ်၏ မြောက်ဖက်နားလောက်ဆီတွင် တည်ရှိသည်။

ရှေးအခါက မိုင်းနောင်နယ်သည် သိန္ဓီနယ်၏ လက်အောက်ခံနယ် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ပုဂံမင်းလက်ထက် ခရစ် ၁၈၅၂ ခုနှစ်တွင် သိန္ဓီနယ်၏ လက်အောက်ခံအဖြစ်မှ လွတ်မြောက်ခဲ့၍ မြို့စားအုပ်ချုပ်သော နယ်ဖြစ်လာသည်။ ပဌမဆုံးမြို့စားမှာ ဟိန်အောင်ဖြစ်၏။ ပါရမီဟုလည်း တွင်သည်။ ဤသို့ဖြင့် မြို့စား၊ စော်ဘွား အဆက်ဆက် အုပ်ချုပ်လာခဲ့ရာ ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် စော်ဘွားများ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာ စွန့်လွှတ်ပြီးနောက် ရှမ်းပြည်တွင် ပြည်မကဲ့သို့ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို တိထွင်လိုက်သည့်အခါ၊ မိုင်းနောင်နယ်သည် ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်းတိုင်း လွယ်လင်ခရိုင်တွင် ပါဝင်သော နယ်တခုဖြစ်လာသည်။ မိုင်းနောင်မြို့သည်လည်း မြို့ပိုင်ရုံးစိုက်မြို့ ဖြစ်လာလေသည်။

www.forumspace.com.mm

မိုင်းပန်မြို့ ။ ။ မိုင်းပန်မြို့သည် ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ပိုင်းလွယ်လင်ခရိုင် မိုင်းပန်နယ်၏ရုံးစိုက်မြို့ ဖြစ်သည်။ ရှမ်းပြည် အရှေ့တောင်ဖက်၊ အရှေ့လောင်ဂျီတွဒ် ၈၉. ၅° နှင့် မြောက်လတ္တီတွဒ် ၂၀. ၅° ပေါ်တွင် တည်ရှိသည်။ ပင်လယ်မျက်နှာပြင်အထက် ၂,၂၂၁ပေမြင့်၏။ မိုင်းပန်မြို့ကို ခရစ် ၁၆၃၇ ခုနှစ်တွင် အလောင်းမင်းတရားကြီး ယိုးဒယားသို့ စစ်ချီရာမှ အပြန်တွင် တည်ထောင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်၊ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းများစွာက ယခုမိုင်းပန်မြို့၏ အနောက်တောင်ထောင့်တွင် အင်းကြီးတခုရှိ၍ ထိုအင်း၏ အလယ်၌ မြောကျွန်း တကျွန်းရှိရာ ထိုကျွန်းကြီးသည် လည်နေသည်ကို အစွဲပြု၍ မြို့ကိုလည်း မိုင်းပန်(မိုင်း=မြို့+ဖန်=လည်နေသည်=လည်သော မြို့)ဟု ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြောင်း ဆိုကြလေသည်။

မိုင်းပန်မြို့၏ အကျယ်အဝန်းမှာ အလျား ၁ မိုင်၊ အနံ ၂ ဖာလုံခန့် ရှိသည်။ လူဦးရေမှာ ၁,၅၁၆ ယောက် ရှိ၏။ လူဦးရေအများစုမှာ ရှမ်းလူမျိုးများဖြစ်ပြီးလျှင် မြန်မာ၊ တရုတ်နှင့် အိန္ဒိယလူမျိုး အနည်းငယ်သာရှိသည်။ ဗုဒ္ဓအယူဝါဒ၌ သက်ဝင်ယုံကြည်သူလည်း များလေသည်။ မြို့နေ လူထု၏ အလုပ်အကိုင်များမှာ ကုန်သွယ်မှုနှင့် လယ်ယာ၊ ခြံလုပ်ငန်းများဖြစ်သည်။

မိုင်းပန်မြို့၏ ထွက်ကုန်များမှာ ဆန်စပါး၊ အင်တွဲ၊ ပွဲလျက်၊ ချိပ်၊ ထင်းရှူးဆီ၊ ကြက်သွန်နီ၊ ကြက်သွန်ဖြူ၊ နှမ်းစသည်တို့ဖြစ်၏။

မိုင်းပန်မြို့သည် လင်းခေး၊ မိုင်းတုံမြို့တို့နှင့် ကားလမ်းအဆက်အသွယ်များ ရှိသည်။

မိုင်းပန်မြို့၏ အရှေ့ဖက်တွင် မြစိမ်းတောင်ဟု ခေါ်ဆိုသော တောင်တလုံးရှိ၏။ ထိုတောင်ခြေတွင် အလောင်းဘုရားတည်ခဲ့သည်ဟု ဆိုသော မြစိမ်းတောင် စေတီတဆူ ရှိလေသည်။

မိုင်းပွန်စော်ဘွား (မြန်မာ ၁၂၆၉ - ၁၃၀၉) ။ ။ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေး အမြန်ရရှိရန်အတွက် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့နှင့်အတူ အထူးကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်နေဆဲ သက္ကရာဇ် ၁၃၀၉ ခုနှစ် ဝါခေါင်လဆန်း ၂ ရက် (၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်) စနေနေ့ နံနက် ၁၀ နာရီ ၃၅ မိနစ်အချိန်တွင် မသမာလူတစုတို့၏ လုပ်ကြံခြင်းကို ခံရ၍ ကျဆုံးသွားရရှာသော မိုင်းပွန်စော်ဘွားကြီး စဝ်စံထွန်းကား ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်း မိုင်းပွန်မြို့၌ အဖ စော်ဘွားကြီး စဝ်ခွန်ထီး၊ အမိ နန်းစိန်ဥတို့မှ သက္ကရာဇ် ၁၂၆၉ခုနှစ်၊ နယုန်လပြည့်ကျော် ၅ ရက် သောကြာနေ့ ညနေ ၃ ချက်တီးကျော် အချိန်တွင် ဖွားမြင်သည်။ ငယ်မည် စဝ်သာထွန်း ဖြစ်သည်။

စဝ်စံထွန်း ၅ နှစ်အရွယ်တွင် တရားမစာရေးကြီး ဦးစံဖေထံ၌ မြန်မာ၊ အင်္ဂလိပ်စာပေအခြေခံကို ၂ နှစ် သင်ယူပြီးလျှင် တောင်ကြီးမြို့၊ ရှမ်းစော်ဘွားသားများ အထက်တန်းကျောင်းတွင် ဆက်လက် သင်ကြားရာ ထိုကျောင်းမှ ဒသမဆင့် အောင်မြင်သည်။ ထိုမှတဆင့် မိတ္ထီလာမြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီး ဦးကျောက်တိုင်ရုံးတွင် ၆ လ အလုပ်သင်သည်။ တဖန် မန္တလေးမြို့ ရဲအုပ်သင်တန်းကျောင်း၌ ၆ လတက်၍ ဗန်းမော်မြို့တွင် အလုပ်သင်ဝန်ထောက်အဖြစ် ခေတ္တဆောင်ရွက်သည်။ ထိုမှတဖန် တောင်ကြီးမြို့၊ ရှမ်းပြည်မင်းကြီးရုံးတွင် ခေတ္တအလုပ်လုပ်၍ ၁၂၉၀ ပြည့်နှစ် ဝါဆိုလဆန်း ၁၁ ရက်နေ့တွင် အခမ်းအနားဖြင့် စော်ဘွားရာထူးကို ဆက်ခံရသည်မှ မိုင်းပွန်စော်ဘွားဟူ၍ အမည်တွင်တော့သည်။

မိုင်းပွန်စော်ဘွား စဝ်စံထွန်းသည် ၁၂၉၄ ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်း လဆန်း၊ ၄ ရက်နေ့တွင် မိုးမိတ်မြို့၌ စော်ဘွားကြီး၏သမီး စဝ်ခင်သောင်း(နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဟောင်းနှင့် ရှမ်းပြည်နယ် ဥက္ကဋ္ဌဝန်ကြီးဟောင်း စဝ်ခွန်ချို၏ နှမ) နှင့် ထိမ်းမြားရာ သားသမီး ၄ ယောက် ထွန်းကားခဲ့၏။စဝ်ခင်သောင်းမှာ ဂျပန်အပြေးတွင် မိုင်းပွန်၌ ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်သည်။

မိုင်းပွန်စော်ဘွားသည် ကျန်းမာရေးကို အထူးလိုက်စားသည့်အလျောက် တင်းနစ်၊ ဟော်ကီ၊ ခရစ်ကတ်၊ ပိုလိုများကို ကစားတတ်သည့်ပြင် ဘောလုံးကစားခြင်း၌ ဂိုးစောင့်နှင့် လက်ဝဲဝင်းအဖြစ် နာမည်ကြီးခဲ့သည်။ စာပေများကို အလွန်လိုက်စားသည့်ပြင် ဂီတတွင်လည်း ဝါသနာပါ၍ လေ့လာလိုက်စားသည်။ အယူဝါဒရေး၌လည်း အလွန် ကိုင်းရှိုင်းသည်။ အရက်သေစာ၊ ဆေးလိပ် လုံးဝ မသောက်တတ်၊ ကွမ်းလည်း မစားတတ်ပေ။ ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံရေးတွင်လည်း အလွန်ပြေပြေပြစ်ပြစ် ရှိသည်။

ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ပြီးသည့်ကာလ၊ ကမ္ဘာ့အခြေအနေ၊ မြန်မာ့အခြေအနေ၊ တောင်တန်းဒေသ၏ အခြေအနေကို ကွက်ကျော်မြင်သဖြင့် နိုင်ငံရေးစာအုပ်များ လေ့လာခဲ့သည့် မိုင်းပွန်စော်ဘွားသည် လွတ်လပ်ရေးအတွက် လုံးပန်းလျက်ရှိသော ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ရင်းနှီးစွာ ပေါင်းဖက်မိကာ တောင်တန်း မြန်မာညီညွတ်ရေးနှင့် ပူးပေါင်းမှုကို ခရစ် ၁၉၄၆ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလမှစ၍ အစွမ်းကုန် ကြိုးစားတော့၏။

တောင်တန်းဒေသနှင့် မြေပြန့်ဟူ၍ ပိုင်းခြားပြီးလျှင် သွေးခွဲစနစ်ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအား အုပ်စိုးခဲ့သော နယ်ချဲ့သမားများသည် တောင်တန်း မြန်မာ မပူးပေါင်းမိရန် မည်သို့ပင် အစွမ်းကုန် ခြေထိုး၍ ကြိုးစားကြသော်လည်း ခေါင်းဆောင်ကြီးများ၏ ကြိုးပမ်းမှုကြောင့် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် တောင်တန်း မြန်မာ ပူးပေါင်းသည့် ပင်လုံစာချုပ်ကို အောင်မြင်စွာ လက်မှတ် ရေးထိုးနိုင်ခဲ့ကြသည်။ (ပင်လုံညီလာခံ-လည်းရှု။) ထိုနောက် ၁၉၄၇ ခုနှစ်

www.foreverspace.com.mm

မိုင်းပွန်စော်ဘွားကြီး စပ်စ်ထွန်း

မတ်လ ၂၆ ရက် နေ့မှစ၍ လွတ်လပ်ရေး အမြန်ရနိုင်ရန် တောင်တန်းဒေသ အတိုင်ပင်ခံ ဝန်ကြီးတာဝန်ကို လက်ခံ ဆောင်ရွက်ခဲ့လေသည်။ သို့သော် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၀၉ ခုနှစ် ဝါခေါင်လဆန်း ၂ ရက်(၁၉၄၇ ခုနှစ်ဇူလိုင်လ ၁၉ရက်) စနေနေ့သည်ကား မြန်မာပြည်သူပြည်သားများအဖို့ ဝမ်းနည်းမဆုံး ယူကျုံးမရ ဖြစ်စေခဲ့သောနေ့၊ အဖိုးတန် သားကောင်းရတနာများ ဆုံးရှုံးခဲ့ရသော အမင်္ဂလာနေ့ကြီးပင် တည်း။ ထိုနေ့နံနက် ၁၀ နာရီ ၃၅ မိနစ် အချိန်၌ မိုင်းပွန်စော်ဘွား စပ်စ်ထွန်းသည် အသက် ၄၁ နှစ် အဝင်တွင် ပိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်တကွ ရှေ့တန်း အမျိုးသား ခေါင်းဆောင်ကြီးများနှင့်အတူ ရန်ကုန်မြို့ အတွင်းဝန်များ ရုံးခန်းမ၌ လွတ်လပ်ရေးလုပ်ငန်းရေးရာများကို စည်းဝေးတိုင်ပင်နေစဉ် မသမာလူတစုတို့၏ လုပ်ကြံမှုကြောင့် ကျဆုံးသွားလေသည်။

အလောင်းကို ပိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့နှင့်အတူ ရန်ကုန်မြို့၌ ထားရှိပြီးနောက် ရှမ်းပြည် မိုင်းပွန်မြို့သို့ ယူဆောင်သွားလျက် ၁၃၁၀ ပြည့်နှစ် ကဆုန်လဆန်း ၁ ရက်နေ့တွင် ဒေသအလိုက် ထုံးတမ်းစဉ်လာရ အခမ်းအနားဖြင့် ဖုတ်ကြည်းသင်္ဂြိုဟ်ပြီးလျှင် အရိုးပြာတဝက်ကို ရန်ကုန်မြို့ အာဇာနည်ကုန်းသို့ပို့၍ တဝက်ကိုကား မိုင်းပွန်မြို့ တောင်ဖက်ကုန်းတွင် အာဇာနည်ဗိမာန်ပြဿဒ် တည်ဆောက်၍ ထားရှိလေသည်။

မိုင်းပွန်နယ် ။ ။ မိုင်းပွန်နယ်သည် ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ပိုင်း အရှေ့ဖက်တွင် တည်ရှိသည်။ မိုင်းပွန်နယ်သည် နယ်နိမိတ်အားဖြင့် မြောက်ဖက်တွင် လဲချားနယ်၊ အရှေ့ဖက်တွင် မိုးနဲ့နှင့် မောက်မယ်နယ်များ၊ တောင်ဖက်တွင် သထုံနှင့် ဘန်းယဉ်နယ်၊ အနောက်ဖက်တွင် ညောင်ရွှေနယ်၊ အနောက်မြောက်ဖက်တွင် ဟိုပုံးနယ်တို့ဖြင့် ပတ်ရံလျက် ရှိသည်။ အကျယ်အဝန်းအားဖြင့် ၃၆၆ စတုရန်းမိုင်၊ ကျေးရွာပေါင်း ၂၂၆ ရွာနှင့် ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် လူဦးရေ ၁၄၃,၇၅၉ ယောက်ရှိသည်။မြို့တော်ဖြစ်သော မိုင်းပွန်မြို့သည် နယ်၏ မြောက်ဖက်၊ နမ့်ပွန်မြစ်၏ လက်ဝဲဖက်ကမ်းပေါ်တွင် တည်ရှိသည်။

မိုင်းပွန်နယ်သည် ကမ်း ၂ ဖက်လုံးတွင် တောင်များဖြင့် ဖီလာသန်းနေသော နမ့်ပွန်မြစ်ဝှမ်းကျဉ်းဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ တောင်များပေါ်တွင် သစ်တောများ အုပ်ဆိုင်းလျက်ရှိသည်။ တောင်များမှ ခနောက်စိမ်းနှင့် ခဲအနည်းအပါးရရှိသည်။ အချို့နေရာများတွင် ထင်းရှူးပင်များလည်းရှိသည်။ ထိုကြောင့် မိုင်းပွန်နယ်သည် ထင်းအခက်အခဲ မတွေ့ရပေ။ မြစ်ချိုင့်ဝှမ်းတွင် ဆန်စပါးစိုက်ပျိုးသည်။ ရေမောင်းများဖြင့် ရေအား သွယ်ယူသည်။ နမ့်ပွန်မြစ် တလျှောက်တွင် ရေမောင်း ၅၀ ထက်မနည်းရှိသည်။ တောင်ယာစိုက်ပျိုးသော မြေမှာ မြေနိမ့် မြေပြန့်တွင် စိုက်ပျိုးသည်ထက် အတန်ငယ်နည်းသော်လည်း စပါးထွက်ရာ၌ ညီတူ၊ တခါတရံ ပို၍ပင်ထွက်သည်။ သို့တိုင်အောင် များသောအားဖြင့် နယ်တွင်းစားသုံးရန်အတွက် မလောက်ပေ။မိုင်းစိတ်မှ ဝယ်ယူရသည်။ ဝါဂွမ်းအနည်းငယ် စိုက်ပျိုးသည်။ နယ်၏ တောင်ဖက်တွင် ကြံများ စိုက်ပျိုးသည်။ တောင်များပေါ်တွင် မျိုးကောင်း သနပ်ဖက် စိုက်ပျိုးသည်။ လွယ်တွန်တွင် ရှေးအခါက မဲနည် စိုက်ပျိုးခဲ့သည်။ ယခုသော် မတွင်ကျယ်၍ စိုက်ပျိုးခြင်း မပြုတော့ပေ။ ရွာတိုင်း၌လိုပင် ရက်ကန်းစင်များ ရှိသည်။ ကြံစိုက်ပျိုးသော အရပ်ဒေသများတွင် ကြံသကာ ပြုလုပ်သည်။ သို့သော် မည်သည့်လုပ်ငန်းမျှ ဖြစ်ဖြစ်မြောက်မြောက် မရှိလှပေ။

မိုင်းပွန်နယ်သည် ဘေး ၂ ဖက်တွင် တောင်များဖြင့် ညှပ်လျက် ရှိသော်လည်း လမ်းပန်း ဆက်သွယ်ရေးအားဖြင့်ကား အခက်အခဲ မရှိပေ။ နယ်၏ မြောက်ဖက်တွင် တည်ရှိသော မိုင်းပွန်မြို့သည် ကျိုင်းတုံမှသည် မြန်မာပြည်မသို့ ပေါက်သော ကားလမ်းပေါ်တွင် တည်ရှိသည်။ နမ့်ပွန်ချောင်းပေါ်တွင် ဆောက်လုပ်ထားသော တံတားသည်

www.forewspace.com.mm

ကျိုင်းတုံမြို့မှ ပေါက်လာသော လမ်းကို မြန်မာပြည်မမှ လမ်းနှင့် ဆက်သွယ်ပေးသည်။

မိုင်းပွန်နယ်တွင် ပအိုးတောင်သူ အများအပြား နေထိုင်သည်။ ရှမ်းတို့သည် ချိုင့်ဝှမ်းရှိရွာများတွင် နေထိုင်ကြ၍ မြန်မာတို့မူကား မိုင်းပွန်မြို့တွင်သာ အနေများသည်။

မိုင်းပွန်နယ်မှာ ရှေးအခါက တစိတ်တဒေသအားဖြင့် ညောင်ရွှေနယ်၊ တစိတ်တဒေသအားဖြင့် မိုးနဲနယ်တို့တွင် အကျုံးဝင်ခဲ့ပေသည်။ နမ့်ပွန်ချောင်းသည် ယင်းနယ် ၂ ခု ကို ပိုင်းခြား သတ်မှတ်ခဲ့သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၇၈ ခုနှစ် (ခရစ် ၁၈၁၆ ခုနှစ်)တွင် မြို့စား အုပ်ချုပ်သော သီးခြားနယ်ဖြစ်လာသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၁၆(ခရစ် ၁၈၅၄)ခုနှစ်တွင် မိုင်းပွန်နယ်သည် မိုးနဲနယ် လက်အောက်သို့ ရောက်ရှိသွားသည်။ မြို့စားကို ခန့်ထားမြဲခန့်ထား၏။ သို့သော် မိုးနဲ လက်အောက်ခံ ဖြစ်၏။ မိုင်းပွန်စော်ဘွား စဝ်ခွန်လိပ် လက်ထက်သို့ရောက်သောအခါ စစ်ဖြစ်ရာ စဝ်ခွန်လိပ်သည် မိုင်းပွန်မြို့နှင့် ၃ မိုင်ခန့်ကွာဝေးသော နောင်ချိုကန်အနီးတွင် ကျဆုံးသည်။ ထိုအခါ စဝ်ခွန်လိပ်၏ မဟာဒေဝီသည် ကိုယ်ဝန်နှင့် မိုင်းပွန်မှ မိုးနဲသို့ ရှောင်တိမ်းနေရလေသည်။ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၂၄ ခုနှစ်တွင် မဟာဒေဝီသည် စဝ်ခွန်ထီး အမည်ရ သားတယောက်ကို မိုးနဲတွင် ဖွားမြင်သည်။ စဝ်ခွန်ထီး ၇ နှစ်အရွယ်ရောက်လတ်သော် မင်းတုန်းမင်းတရားက ကောက်ယူမွေးသည်။ တတ်သင့်တတ်အပ်သော ပညာရပ်များကို နေပြည်တော်ရောက် အခြား ရှမ်းမင်းသားများနှင့်အတူ စဝ်ခွန်ထီးက သင်ရလေသည်။ စဝ်ခွန်ထီးသည် စစ်ရေးစစ်ရာ ပညာဖက်တွင် နေပြည်တော်ရောက် အခြား ရှမ်းမင်းသားများထက် ထူးချွန်လေသည်။ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၃၈ ခုနှစ်တွင် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးက စဝ်ခွန်ထီးကို မိုင်ပွန်စော်ဘွားရာထူးသို့ တိုးမြှင့်ခန့်အပ်သည်။ ၁၂၅၀ ပြည့်နှစ်တွင် အင်္ဂလိပ်ဘုရင်ခံက စဝ်ခွန်ထီးကို မိုင်းပွန်စော်ဘွားအဖြစ် ဆက်လက် အသိအမှတ်ပြုခဲ့လေသည်။

စဝ်ခွန်ထီး၏သား မိုင်းပွန်စော်ဘွား စဝ်စံထွန်းသည်ကား စစ်ပြီးခေတ်တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့နှင့်အတူ လူမသမာတို့လက်တွင် ကျဆုံးရသော မိုင်းပွန်စော်ဘွားကြီးပင် ဖြစ်၏။ (မိုင်းပွန်စော်ဘွား-ရှု။)

မိုင်းပွန်မြို့သည် ပွန်ချောင်းကို အစွဲပြု၍ တွင်သောမြို့ ဖြစ်သည်။ မိုင်းဟူသည် ရွာစု သို့မဟုတ် မြို့ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၍ ပွန်မှာ ပွန်ချောင်းကို ဆိုလိုသည်။ ရှေးပုဂံ အလောင်းစည်သူ မင်းတရားကြီး တိုင်းခန်းလှည့်လာစဉ် ပုဏ္ဏရဝတီချောင်းကို လွန်မြောက်ချိန်တွင် ရွှေဟသ်ာ ၂ ကောင်ကို တွေ့သဖြင့် ဘုရားတည်၏။ မိုင်းပွန်မြို့အဝင် ပေလမ်တောင်ဖက်တွင် ရွှေဟသ်ာဘုရားကို ယခုတိုင် တွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။ ပုဏ္ဏရဝတီချောင်းကို ထိုအချိန်မှစ၍ ပွန်ချောင်းဟု ခေါ်ကာ ပုဏ္ဏရဝတီမြို့ကိုလည်း မိုင်းပွန်မြို့ဟု ပြောင်းလဲ ခေါ်ဝေါ်သည်ဟု လည်းဆိုသည်။

စော်ဘွားများ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာ စွန့်လွှတ်ပြီးနောက် ရှမ်းပြည်တွင် ပြည်မကဲ့သို့ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို တီထွင်လိုက်သည့်အခါ မိုင်းပွန်နယ်သည် ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်းတိုင်းတောင်ကြီးခရိုင်တွင် ပါဝင်သည့် နယ်တခုဖြစ်လာသည်။

မိုင်းဗုံး ။ ။ အမြောက်ဆံများ ပစ်ထုတ်ရန်မှ တပါး ယမ်း၊ ယမ်းဘီလူး စသော ပေါက်ကွဲစရာ ပစ္စည်းများကို ရှေးအခါက အသုံးပြုခဲ့ပုံ တမျိုးမှာ ရန်သူ၏ ခံတပ်များကို ဖြိုဖျက်ပစ်ရန်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ ဖြိုဖျက်ပစ်ရာ၌ ပဌမ မြေအောက်မှ ခံတပ်အထိ မြောင်းတူးဖောက်၍ သွားရသည်။ ရန်သူ၏ ခံတပ်အောက်တည့်တည့် ရှိရာသို့ ရောက်သောအခါ ယမ်းကို စုပုံထားခဲ့ပြီးလျှင် အဝေးမှနေ၍ စနက်တံဖြင့် ဖောက်ခွဲပစ်လေသည်။ မြေအောက်၌ တူး၍ ဤသို့ တနေရာရာတွင် ချထားသော ပေါက်ကွဲနိုင်သည့် ပစ္စည်းကို မိုင်းဗုံးဟုခေါ်လေသည်။

ပဌမ ကမ္ဘာစစ်အတွင်းက လူတို့သည် မြေကတုတ်များနှင့် ခံတပ်များကို အခိုင်အမာ ပြုလုပ်ပြီးလျှင် တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသဖြင့် ရှေးခေတ်က အသုံးပြုခဲ့ကြသော မိုင်းဗုံးမျိုးကို အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့ အသုံးပြုရာတွင် မြေအောက်ဥမင်များကို တခမ်းတနား တူးဖော်ခဲ့ကြရသဖြင့် မိုင်းဗုံးဖြင့် ဖောက်ခွဲရန် ကြံစည်သည့် အချိန်ကစ၍ ဗုံးမြှုပ်ပြီး ဖောက်ခွဲသည့် အချိန်အထိ တခါတရံ လပေါင်းများစွာပင် ကြာတတ်လေသည်။

ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်တွင် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး လျင်မြန်မှုကြောင့် တကြောင်း၊ တင့်ကားများ လျင်မြန်စွာ လှုပ်ရှားသွားလာနိုင်မှုကြောင့် တကြောင်း ဥမင်များကို တခမ်းတနား ဖောက်လုပ်ရန် အချိန်မရချေ။ ထိုကြောင့် မြေတွင်မြှုပ်၍ အသုံးပြုရသော မိုင်းဗုံးများကို အသုံးပြုလာခဲ့ကြသည်။ ဤမိုင်းဗုံးမျိုးမှာ ပန်းကန်ပြားလောက်သာရှိ၍ စက်တမျိုးဖြင့် တပ်ဆင်ထားသည်။ အကယ်၍ မိုင်းဗုံးမြှုပ်ထားရာ နေရာ၌ ဖိအားသက်ရောက်လာသောအခါ စက်သည် အလိုအလျောက် လည်လာပြီးလျှင် မိုင်းဗုံးသည်လည်း ပေါက်ကွဲသွားလေသည်။ မြေအောက် ၁ ပေ သို့မဟုတ် ၂ ပေခန့် အနက်တွင် မြှုပ်ထားလျှင် လူများကို သေစေနိုင်သည့်အပြင် လော်ရီကဲ့သို့ ယာဉ်များကို ပျက်စီးစေနိုင်သဖြင့် ချီတက်လာသော စစ်တပ်အား နှောင့်နှေးစေနိုင်သည်။ မိုင်ဗုံးများကို မြှုပ်ထားသော နေရာမှ ဖယ်ရှားပစ်ရန်အတွက် သတ္တိရှိ၍ ကျင့်သားရပြီးသော တပ်စိတ်ကို အသုံးပြုရသည်။ သူတို့သည် နေရာအနှံ့အပြားသို့ မိုင်းဗုံးများ မြှုပ်ထား မထားကို သိနိုင်သော လျှပ်စစ်ကိရိယာများ

www.forumspace.com.mm

ကိုင်ဆောင်လျက် သွားကြရသည်။ ဤနည်းဖြင့် မိုင်းဗုံး မြှုပ်ထားသည့် နေရာကို တွေ့ရှိသောအခါ ထိုမိုင်းဗုံးများကို ဖော်ထုတ်ပစ်လိုက်ကြသည်။

ရေမြှုပ် မိုင်းဗုံးများကို ခရစ် ၁၅၈၅ ခုနှစ်တွင် အန့်တွပ်မြို့ကို တိုက်ခိုက်ခဲ့စဉ်ကပင် စတင် အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ အသုံးပြုခဲ့သူများမှာ ဒပ်ချ်လူမျိုးများဖြစ်၍ သူတို့သည် ရေမြှုပ်ဗုံးကို နာရီစက်ဖြင့် ဖောက်ခွဲယူကြသည်။ သင်္ဘောနှင့် ထိပြီး ပေါက်ကွဲစေသည့် ဗုံးကို ပဌမဆုံး အသုံးပြုသူမှာ အမေရိကန် လူမျိုး ဒေးဗစ်ဗွတ်ရှနဲ့ ဆိုသူဖြစ်သည်။ ထိုဗုံးမျိုးကို အမေရိကန် လွတ်လပ်ရေး စစ်ပွဲတွင် စတင် အသုံးပြုခဲ့ရာ ယခုတိုင်အောင် ရေတပ်စစ်ပွဲများတွင် ခေတ်စားလျက်ရှိသည်။

ယခုခေတ်တွင် အသုံးပြုသည် ရေမြှုပ်မိုင်းဗုံးမှာ သံမဏိအလုံးဖြစ်၍ အထဲတွင် ပေါက်ကွဲစေသည့် ပစ္စည်း ထည့်ထားသည်။ ထိုဗုံးကို ဝိုင်ယာကြိုးဖြင့် ဆွဲ၍ အလေးတခုခုဖြင့် ကျောက်ချထားသည်။ မိုင်းဗုံးတွင် တစုံတရာနှင့် တိုက်မိသောအခါ ပေါက်ကွဲသွားစေရန် အတွင်းမှ ဦးချိုကဲ့သို့ အတက်ငယ်များ အဖက်ဖက်သို့ ထိုးထွက်လျက်ရှိသည်။ ဤဦးချိုများကို ပျော့ပျောင်းသော ခဲဖြင့် ပြုလုပ်ထား၍ အထဲတွင် အက်ဆစ်ပုလင်းများ ပါရှိသည်။ သင်္ဘောသည် မိုင်းဗုံးနှင့် တိုက်မိသောအခါ အပြင်သို့ ထိုးထွက်လျက် ရှိသည့် ဦးချိုများအနက် တခုခုသည် ကောက်ကွေးသွားသည်။ ထိုအခါ အတွင်းမှ အက်ဆစ်ပုလင်း ကွဲသွား၍ အက်ဆစ်သည် ဗက်ထရီတွင် ဓာတ်လိုက်ဖြစ်လာသည်။ဓာတ်လိုက်ရည်ဖြစ်လာသည်နှင့် အားအနည်းငယ်ရှိသော လျှပ်စစ်ဓာတ်သည် ယမ်းဘီလူးကို ပေါက်ကွဲစေလေသည်။

ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီးတွင် လူတို့သည် တိုက်မိမှ ပေါက်ကွဲသည့် မိုင်းဗုံးများအစား ရေအောက်မြေပေါ်တွင် ချထားရသည့် မိုင်းဗုံးမျိုးကို အသုံးများလာကြသည်။ ဤဗုံးမျိုး ချထားရာ နေရာ အပေါ်မှ သင်္ဘောဖြတ်သွားသည့်အခါ သံလိုက်ကြောင့်ဖြစ်စေ၊ အသံမြည်မှုကြောင့်ဖြစ်စေ ဗုံး ပေါက်ကွဲခြင်းကို ဖြစ်စေသည့် လျှပ်စစ်ခလုတ်ကို ဆက်သွယ်မိစေသည်။ သံလိုက် မိုင်းဗုံးများတွင် အိမ်မြောင်တံကဲ့သို့ သံလိုက်ကို အလွန်ကြိုက်သည့် လက်တံ ပါရှိသည်။ ထို လက်တံသည် အထက်မှ သင်္ဘော ဖြတ်သန်းသွားသည့်အခါ လှုပ်ရှားသွား၍ လျှပ်စစ်ခလုတ်ကို ဆက်သွယ်မိစေကာ ပေါက်ကွဲမှု ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ အသံမြည်မှု အပေါ်၌ တည်သည့် မိုင်းဗုံးများတွင် မိုက္ကရိုဖုန်းစက် တပ်ဆင်ထားသည်။ မိုင်းဗုံး အပေါ်တည့်တည့်သို့ သင်္ဘော ရောက်လာသောအခါ သင်္ဘောမှ အသံကြောင့် ဤစက်သည် လည်၍ မိုင်းဗုံးကို ပေါက်ကွဲစေလေသည်။

ပင်လယ် မိုင်းဗုံးများကို မိုင်းဗုံးရှင်း သင်္ဘောများဖြင့် ဖယ်ရှားပစ်ရသည်။ ထိုသို့ ရှင်းပစ်ရာတွင် ခွေးသွားစိတ် အနားများ ဖော်ထားသည့် ရေအောက် ကြေးနန်းကြိုးတွင် တဖက်မှ အောရိုပီဆာ ဟုခေါ်သည့် ဘောတပ်၍ သင်္ဘောဖြင့် ကြိုးကို ဆွဲယူသည်။ ခွေးသွားစိတ် အနားရှိသောကြိုးသည် မိုးဗုံးကြိုးကို စားသဖြင့် မိုင်းဗုံးကြိုး ပြတ်သွားတော့၏။ ထိုအခါ မိုင်းဗုံးသည် ရေပေါ်သို့ ပေါ်လာ၍ ထိုသို့ ပေါ်လာသော မိုင်းဗုံးကို မြှုပ်၍ဖြစ်စေ၊ သေနတ်ဖြင့် ဖောက်ခွဲ၍ဖြစ်စေ သုတ်သင် ရှင်းလင်းပစ်ကြသည်။

သံလိုက် မိုင်းဗုံးများကိုမူကား ရေအောက်မြေပေါ်တွင်ပင် ဖောက်ခွဲပစ်လေ့ ရှိသည်။ ထိုသို့ ဖောက်ခွဲပစ်ရာတွင် သင်္ဘော၏ ပဲ့ပိုင်းမှ ကြိုးတကြိုးကို ဆွဲယူ၍ ထိုကြိုးတွင် အလွန်အားကောင်းသော လျှပ်စစ်ဓာတ်စီးကို ဖြတ်သွားစေသည်။ ထိုသို့ လျှပ်စစ်ဓာတ်စီးရာ၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော သံလိုက်သည် မိုင်းဗုံးကို ပေါက်ကွဲသွားစေသည်။ သင်္ဘော ကိုမူကား သံလိုက် မိုင်းဗုံးကြောင့် ပေါက်ကွဲ ပျက်စီးခြင်း မရှိရအောင် တမျိုးတဖုံ စီမံ ပြုလုပ်ထားရသည်။ သင်္ဘော ပတ်လည်၌ ရေအောက် ကြေးနန်းကြိုးကဲ့သို့ ကြိုးကို အခွေဖြစ်အောင် ပတ်ပတ်လည် ပတ်ပေး၍ ထိုအခွေတွင် သေချာစွာ တိုင်းတာထားသည့် လျှပ်စစ်ဓာတ်စီးကို ဖြတ်သန်းသွားစေသည်။ ဤသို့ လျှပ်စစ်ဓာတ် လွတ်ပေးထားသော အခါ သင်္ဘောသည် မိုင်းဗုံးတည့်တည့်သို့ ရောက်ရှိလာသော်လည်း မိုင်းဗုံးတွင် တပ်ဆင်ထားသည့် လက်တံယမ်ပြုပ်ရှားသွားခြင်း မရှိပေ။ အသံကြောင့် ပေါက်ကွဲတတ်သည့် မိုင်းဗုံးမျိုးမှ ကာကွယ်နည်း တနည်းတည်းရှိရာ ထိုနည်းမှာ သင်္ဘော်မရောက်မီ ရေအောက်တွင် အသံမြည်အောင် ပြုလုပ်ပြီးလျှင် မိုင်းဗုံးကို ဖောက်ခွဲပစ်သည့်နည်းဖြစ်သည်။

ရေအောက် မြေပြင်ပေါ်တွင် ချပေးသော မိုင်းဗုံးများကို လေထီးများဖြင့် လေယာဉ်ပျံမှဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် ရေမြှုပ်မိုင်းဗုံးများ ချပေးသော သင်္ဘောဖြင့်ဖြစ်စေ ဖြန့်ပေးလေ့ရှိသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက မြေပြင်သုံး မိုင်းဗုံးများကို လေယာဉ်ပျံပေါ်မှ ချပေးခဲ့ကြသည်။ ဤမိုင်းဗုံးများသည် တစုံတခုနှင့် တိုက်ခိုက်မိသောအခါ သာမန်ဗုံးများကဲ့သို့ပင် ပေါက်ကွဲနိုင်သောသတ္တိရှိသည်။

မိုင်းရယ်မြို့ ။ ။ မိုင်းရယ်မြို့သည် ရှမ်းပြည်နယ် မြောက်ပိုင်း၊ တောင်သိန္ဓိနယ်(မိုင်းရယ်နယ်)၏ ရုံးစိုက်မြို့ဖြစ်ခဲ့၍ ပင်လယ်ပြင်အထက် အမြင့်ပေပေါင်း ၂,၈၅၀၊ နမ့်ရယ်မြစ်ပေါ်တွင် တည်ရှိသည်။ တောင်သိန္ဓိနယ်သည် အကျယ်အဝန်းအားဖြင့် ၂,၃၅၁ စတုရန်းမိုင် ရှိ၍ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် ၅၇,၈၅၆ ယောက်ရှိသည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် စော်ဘွားများ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာ စွန့်

www.forexspace.com.mm

လှတ်ပြီးနောက် ရှမ်းပြည်တွင် ပြည်မကဲ့သို့ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို တီထွင်လိုက်သည့်အခါ မိုင်းရယ်မြို့သည် ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းတိုင်း၊ လားရှိုးခရိုင်တွင် ပါဝင်သည့် တောင်သိန္ဓိနယ်၏ နယ်ပိုင်ရုံးစိုက်မြို့ ဖြစ်လာလေသည်။ မိုးရယ်တွင် နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်ရုံး၊ မြို့ပိုင်ရုံး၊ အထူးအုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိရုံး၊ အမတ်ချုပ်ရုံး စသည်တို့ရှိသည်။ မူလတန်းကျောင်းများ၊ ဆေးပေးရုံ၊ သားဖွားရုံ စသည်တို့လည်းရှိသည်။

မိုင်းရပ်မြို့ အနီးတွင် လွယ်လွင်၊ လွယ်ဖလိုမ်း၊ လွယ်စန့်၊ မိုင်းဟိန်း၊ လွယ်မော်စသည့် တောင်များ သွယ်တန်း တည်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် မြို့၏ ဘေးပတ်လည်သည် သဘာဝရှုခင်း သာယာလှပေသည်။ တောင်ပေါ် စခန်းများသို့ သွားရောက်ပါလျှင် စိမ့်စိမ်းရေတံခွန်များကို တွေ့ရပေမည်။

မိုင်းရယ်မြို့တွင်း နေထိုင်သူ အများစုသည် တောင်ယာလယ်ယာ လုပ်ကိုင်ခြင်းဖြင့် အသက်မွေးကြသည်။ အဓိကအားဖြင့် ခြံမြေများကို ပြုစု၍ ကောက်ပဲသီးနှံ ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ စိုက်ပျိုးသည်။ လယ်ယာ ခြံမြေမှ ထွက်သော ဆန်စပါး ကောက်ပဲသီးနှံတို့ကို မြို့တွင်းစျေး၌ ရောင်းချသည်။ လမ်းပန်း ဆက်သွယ်ရေးအားဖြင့် မိုင်းရယ်မြို့မှ လားရှိုးမြို့၊ သီပေါ၊ တန့်ယန်း၊ ကျေးသီးမံစံ အစရှိသော မြို့များသို့ မော်တော်ကားလမ်း ပေါက်သည်။ ထိုလမ်းများသည် ကတ္တရာလမ်းတပိုင်း ကျောက်ခဲလမ်းတပိုင်းဖြစ်သည်။ တရွာမှတရွာသို့ သွားလာရာ၌မူကား တောကြိုတောကြားဖြစ်သည့် အလျောက် လှည်းလမ်းနှင့် လူသွားလမ်းကြမ်းများမှ သွားလာကြသည်။

မိုင်းရယ်မြို့တွင်ရှိသော ထင်ရှားသည့် ဘုရားစေတီတို့မှာ မဟာဗောဓိစေတီ၊ နောင်ဟောက်စေတီ၊ မဟာမြတ်မုနိရုပ်ပွား စေတီများ ဖြစ်၏။ ရှေးခေတ် ကာလကတည်းက တည်ရှိသော မန်ပုံရွာတွင် စေတီတဆူ ရှိပေသေးရာ၊ နှစ်စဉ် တပေါင်းလ၌ ဘုရားပွဲတော် ကျင်းပသည်။ တောင်ပေါ် မိုင်းဟိန်းတွင် မြတ်စွာဘုရား၏ လက်ယာ၊ လက်ဝဲ ခြေတော်များရှိသည့်ပြင် ထင်ရှားသော စေတီတဆူလည်းရှိပေသေးသည်။

ယခုအခါ မိုင်းရယ်မြို့တွင် အနုပညာ လက်ရာဆန်းတခုအနေဖြင့် ထူးဆန်း၍ ကျက်သရေရှိစွာ အလှပန်းရေးခြယ်ပြုလုပ်ထားသော ငွေဆေးတံရှည်များကို ပြုလုပ် ရောင်းချသည်။ တခုလျှင် ၂၅၀ ကျပ် တန်ဖိုးရှိသည်။ ထိုပြင် ငွေဓားလွယ်ရှည်များကိုလည်း ပြုလုပ်ရောင်းချသည်။

မိုင်းရယ်မြို့ကို မည်သည့်အချိန်က စတင် တည်ထောင်ခဲ့ကြောင်း အတိအကျမသိရပေ။ သို့သော် သက္ကရာဇ် ၃၁၇ ခုနှစ်တွင် သိန္ဓီစော်ဘွားကြီး၏ ကိုယ်စားနယ်ပိုင်က မိုင်းရယ်မြို့ကို အုပ်ချုပ်ခဲ့ကြောင်း အထောက်အထား တွေ့ရသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၄၉ ခုနှစ်အထိ စော်ဘွားကြီး စဝ်နော်မိုင်းနှင့် စော်ဘွားကြီး စဝ်တုန်ဟုန်းတို့၏ လက်ထက်တိုင်အောင် သိန္ဓီဟုခေါ်ဝေါ်သည်။

မိုင်းရယ်မြို့မှာမူလက ရွာကြီးနှစ်ရွာကို ပေါင်းစပ်ထားသော မြို့ဖြစ်၏။ ထိုရွာကြီး နှစ်ရွာသည် တရွာနှင့်တရွာ နှစ်ဖာလုံမျှသာ ဝေးကွာသည်။ အရှေ့မိုင်းရယ် ရွာကြီးသည် တောင်သိန္ဓီနယ်စော်ဘွား၏ ရုံးစိုက်ရာ ဒေသဖြစ်၍ အနောက် မိုင်းရယ်ရွာမှာကား မိုင်းရယ်တိုက်နယ် မြို့စား၏ရုံးစိုက်ရာဒေသဖြစ်၏။ ရွာကြီးနှစ်ရွာစလုံးတွင် ဘုန်းကြီးကျောင်းများရှိ၍ ရွာနှစ်ရွာအကြားတွင် မိုင်းရယ်စေးတည်ရှိသည်။

မိုင်းရှုနယ်။ ။ မိုင်းရှုနယ်သည် ရှမ်းပြည်နယ်၏ အလယ်ဗဟိုလောက်တွင် တည်ရှိ၍ ရှမ်းပြည်နယ် အရှေ့ပိုင်းတွင် ကျရောက်သည်။ မိုင်းရှုနယ်သည် နယ်နိမိတ်အားဖြင့် အရှေ့မြောက်ဖက်နှင့် အရှေ့ဖက်တွင် မိုင်းလွန်းနယ်၊ အနောက်မြောက်ဖက်တွင် ကျေးသီးမံစံနယ်၊ အနောက် တောင်ဖက်နှင့် တောင်ဖက်တွင် မိုင်းနောင်နယ်တို့ဖြင့် ရံလျက်ရှိသည်။ မိုင်ရှုနယ်သည် အကျယ်အဝန်းအားဖြင့် ၄၇၃ စတုရန်းမိုင်၊ ကျေးရွာပေါင်း ၂၄၆ ရွာနှင့် လူဦးရေ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် ၁၆,၄၁၀ ခန့် ရှိသည်။

မိုင်းရှုနယ်သည် တောင်ထူထပ်၍ တောင်ပေါ်တွင် သစ်ပင်ကြီးများ မပေါက်ရောက်ဘဲ ချုံတောများဖြင့်သာ ဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိသည်။ မိုင်းရှုနယ်တွင် မြစ်ဝှမ်းကျယ်များ ရှိသည်။ ထိုနေရာများတွင် ရွာတည်ကြသည်။ လယ်ယာစိုက်ပျိုး လုပ်ကိုင်ကြသည်။ နမ့်ပန်နှင့် နမ့်အွတ်တို့မှာ အဓိက မြစ်များ ဖြစ်သည်။ ယင်းမြစ် ၂ ခုတို့သည် မိုင်းရှုနယ် အနီးတွင်ပေါင်းဆုံကြသည်။ နယ်၏အရှေ့တောင်ဖက်ရှိ လွယ်ဆုံတောင်သည် နယ်တွင်းရှိ အမြင့်ဆုံးတောင်ဖြစ်လေသည်။

ရှေးအခါက သီးခြား နယ်အဖြစ် တည်ရှိခဲ့သော မိုင်းစံသည် များသောအပိုင်းတွင် မြေပြန့်ဖြူး၍ ပတ်လည်တွင်မူ တောင်များ ခြံရံလျက် ရှိသည်။ နမ့်စံမြစ်သည် မြေပြန့်လွင်ပြင်တွင်းသို့ အရှေ့ဖက်မှသည် အနောက်ဖက်သို့ စီးဆင်းသည်။ နမ့်ပန်မြစ်၏ လက်တက်ဖြစ်သည်။ နမ့်ပန်သည် ရှေးအခါက မိုင်းရှုနှင့် မိုင်းစံ နယ်များကို ပိုင်းခြား သတ်မှတ်ခဲ့သည်။

မိုင်းရှုနယ်တွင်ရော မိုင်းစံတွင်ပါ စပါးကိုသာလျှင် စိုက်ပျိုးသည်။ ဝါဂွမ်း အနည်းငယ် စိုက်ပျိုးသော်လည်း လုံလောက်စွာ မရရှိပေ။ ဆေးရွက်ကြီးနှင့် နှမ်းကိုလည်း အနည်းအကျဉ်း စိုက်ပျိုးသည်။ ရောင်းနိုင်လောက်အောင်ကား မရပေ။ သွားလမ်းလာလမ်းမှာ နွားလှည်းများကိုသာ အားထားရသည်။

www.foreverspace.com.mm

ရှေးအခါက မိုင်းရှုနယ်သည် သိန္ဓိနယ် တောင်ပိုင်းတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ခရစ် ၁၈၅၇ ခုနှစ်တွင် မင်းတုန်းမင်း၏ အမိန့်တော်အားဖြင့် သီးခြားနယ် ဖြစ်လာသည်။ ကျေးသီးမံစံတွင်ရှိ မြန်မာမြို့အုပ်၏ လက်အောက်တွင် ထားရှိခဲ့သည်။ မိုင်းရှုနယ်ကို အမျိုးသမီး ၂ ဦးတို့သည် ၆ နှစ်တာမျှ အုပ်ချုပ်ခဲ့ဖူးသည်။ တဦးမှာ သိန္ဓိစော်ဘွား၏ ညီနှင့် လက်ထပ်လေသည်။ ထိုကြောင့် ယခု မိုင်းရှု မြို့စားများသည် တခါက ရှမ်းပြည်တွင် တန်ခိုးထွားခဲ့သော သိန္ဓိနယ်ရှင်စော်ဘွားများ၏ အဆက်အနွယ်ဖြစ်သည်ဟု ဂုဏ်ယူပြောဆိုကြသည်။ မိုင်းရှုနယ်ကို သိန္ဓိနယ်မှ ခွဲထုတ်သည့် အချိန်မှစ၍ ၁၈၇၄ ခုနှစ်အထိ မိုင်းစံသည် မိုင်းရှုနယ်တွင် ပါဝင်သော တိုက်နယ်အဖြစ်သာ အသိအမှတ်ပြုခြင်းခံရ၏။ ၁၈၇၄ ခုနှစ်တွင် ခွန်ဆောအား မိုင်းစံမြို့စားအဖြစ် ဖခင်ခွန်မုန်းက ခန့်အပ်သည်။ ခွန်မုန်း သေဆုံးသောအခါ အစ်ကိုဖြစ်သူ ခွန်မဟာသည် ဖခင်ကို ဆက်ခံသည်။ ညီဖြစ်သူကို မိုင်းစံမြို့စားအဖြစ် ထားမြဲထားသည်။ ခရစ် ၁၈၈၈ ခုနှစ် ဗြိတိသျှတို့ ဝင်ရောက် သိမ်းပိုက်ပြီးနောက်၌လည်း၊ ညီအစ်ကို နှစ်ဦးလုံးကို အတည်ပြုသည်။ နယ် ၂ ခုသည် တခုတည်းအဖြစ် တည်ရှိ၏။ မိုင်းစံနယ်သည် အမည်အားဖြင့်သာလျှင် တည်ရှိ၏။ အုပ်ချုပ်ရေးမှစ၍ အစစအရာရာတွင် မိုင်းရှု၏ အစီအမံကို လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရသည်။ ၁၉၀၁ ခုနှစ်တွင် မိုင်းစံမြို့စား ကွယ်လွန်၍ ယင်းအား ဆက်ခံမည့်သူမရှိသဖြင့် မိုင်းစံနယ်ကို မိုင်းရှုနယ်နှင့် ပေါင်းလိုက်လေသည်။ ထိုနောက် မြို့စားအစဉ်အဆက် အုပ်ချုပ်လာခဲ့ရာ၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် စော်ဘွားများ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာ စွန့်လွှတ်ပြီး၍ အုပ်ချုပ်ရေးစံနစ် ပြောင်းလိုက်သည့် အခါတွင်ကား မိုင်းရှုနယ်သည် ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်းတိုင်း၊ လွယ်လင်ခရိုင်တွင် ပါဝင်လာလေသည်။

မိုင်းလွန်းနယ် ။ ။ မိုင်းလွန်း နယ်သည် ရှမ်းပြည်နယ် မြောက်ပိုင်း အရှေ့ဖက်တွင် တည်ရှိသော နယ်တခုဖြစ်သည်။ သံလွင်မြစ်၏ တဖက်တချက်တွင် တည်ရှိရကား မိုင်းလွန်းနယ်သည် အရှေ့မိုင်းလွန်းနယ် အနောက်မိုင်းလွန်းနယ်ဟူ၍ ၂ ပိုင်းကွဲလျက်ရှိသည်။ အရှေ့မိုင်းလွန်းမှာ နယ်မဖြစ်၏။ ရှေးအခါက စော်ဘွား၏ဟော်သည် အရှေ့မိုင်းလွန်းတွင် ရှိသည်။ ရှေးအခါက မြို့တော်မှာ တာကွန့်၏ ဖြစ်သော်လည်း ယခုအခါ အစိုးရ ရုံးစိုက်မြို့မှာ တာကွန့်၏ တောင်ဖက် မိုင်အနည်းငယ်ကွာတွင် တည်ရှိသော ပန်ယန်းမြို့ ဖြစ်၏။

မိုင်းလွန်းနယ်သည် နယ်နိမိတ်အားဖြင့် မြောက်ဖက်တွင် တောင်သိန္ဓိနယ်နှင့် ဝနယ်များ၊ အရှေ့ဖက်တွင် လွယ်လုံ၊ ဝနယ်၊ တရုတ်နိုင်ငံနှင့် ကျိုင်းတုံနယ်၊ တောင်ဖက်တွင် သံလွင်မြစ် အရှေ့ဖက်၌ ကျိုင်းတုံနယ်၊ အနောက်ဖက်တွင် မိုင်းရှုနယ်၊ မိုင်းနောင်၊ ကျေးသီးမံစံနယ်နှင့် တောင်သိန္ဓိနယ် (မိုင်းရယ်)နယ်များဖြင့် ပတ်ရံလျက်ရှိသည်။ အကျယ်အဝန်းအားဖြင့် အရှေ့မိုင်းလွန်းနယ်သည် ၂,၈၄၂ စတုရန်းမိုင်နှင့် ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် လူဦးရေ ၁၉,၆၄၆ ယောက် ရှိကာ၊ အနောက် မိုင်းလွန်းနယ်သည် အကျယ်အဝန်း ၈၇၈ စတုရန်းမိုင်နှင့် လူဦးရေမှာ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် ၁၈,၆၅၅ ယောက်ရှိရကား စုစုပေါင်းအကျယ်အဝန်း စတုရန်းမိုင် ၃,၇၂၀ နှင့် လူဦးရေ ၃၈,၃၀၁ ယောက်ခန့် ရှိသည်။

ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း မိုင်းလွန်းနယ်သည် သံလွင်မြစ်ကမ်း ၂ ဖက်တွင် တည်ရှိရာ၌ မြစ်ကမ်းတလျှောက် မိုင် ၁၀၀ မျှ ရှည်လျား ကျယ်ပြန့်သည်။ မိုင်းလွန်းနယ် အရှေ့တောင်ပိုင်းသည် များသောအပိုင်းတွင် တောင်များဖြင့် ဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိသည်။ ယင်းတောင်များသည် သံလွင်မြစ်နှင့် နမ့်ခမြစ်၏ အကြားခ်ိ တည်ရှိသည်။ နမ့်ခမြစ်သည် သံလွင်မြစ်၏ လက်တက်ကြီးတခုဖြစ်သည်။ အရှေ့ဖက်နှင့် အနောက်ဖက် နယ်နိမိတ်လည်း ဖြစ်၏။ မိုင်းလွန်းနယ်သည် ရေကောင်းစွာ ရရှိသည်။ မြစ်ချောင်းများသည် ချိုင့်ဝှမ်းများ ဖြစ်ပေါ်စေသဖြင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးတွင် ခက်ခဲပေသည်။ အရှေ့မြောက်ပိုင်းတွင် မတ်စောက်သော တောင်များ ရှိသည်။ ချိုင့်ဝှမ်းများ ကျဉ်းမြောင်း၍ နက်ရှိုင်းသည်၊ သံလွင်မြစ်၏ လက်တက်ငယ်များမှ ရေကို ရရှိသည်။ အနောက်ဖက် မိုင်းလွန်းနယ်သည် ကျဉ်းမြောင်းသော ကုန်းမြင့်ဒေသဖြစ်၍ ကျဉ်းမြောင်းသော တောင်ကြားများစွာရှိသည်။

မိုင်းလွန်းနယ်တွင် တောင်ယာများကို စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ကြသည်။ မိုင်းလွန်းနယ်တွင် ရှမ်းလူမျိုး၊ ဝလူမျိုး၊ လီရှော်လူမျိုး၊ တရုတ်လူမျိုးတို့ နေထိုင်ကြ၏။ အရှေ့မိုင်းလွန်းနယ်၏ တောင်ပေါ်ဒေသတွင် ဝလူမျိုးတို့ နေထိုင်ကြ၍ ချိုင့်ဝှမ်းတွင် ရှမ်းလူမျိုးတို့ နေထိုင်ကြသည်။ အနောက် မိုင်းလွန်းနယ်တွင် ရှမ်းလူမျိုးတို့ အနေများသည်။ လီရှော်နှင့် တရုတ်လူမျိုးတို့ကို အရှေ့ဖက်တွင်ရော အနောက်ဖက်တွင်ပါ တွေ့ရသည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် စော်ဘွားများ အာဏာစွန့်လွှတ်ခဲ့၍၊ ရှမ်းပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးစံနစ်ကို ပြန်လည်စိစစ်သောအခါ မိုင်းလွန်းနယ်သည် ရှမ်းပြည် မြောက်ပိုင်းတိုင်း၊ ရှမ်းပြည်အရှေ့မြောက်ဖက် အထူးခရိုင်တွင် ပါဝင်သည့် နယ်တနယ် ဖြစ်လာလေသည်။

မိုင်းသာလူမျိုး ။ ။ တိဗက်-မြန်မာအုပ်စုဝင်၊ မရှု-အဇီအုပ်စုခွဲတွင် ပါဝင်သော မိုင်းသာလူမျိုးကို အချို့က ရှမ်းတရုတ်ဟု ခေါ်ကြသည်။ ရှမ်းပြည် မြောက်ပိုင်း နမ်းခမ်းနယ်တွင် ယင်းတို့ကို ရှမ်းတရုတ်ဟု ခေါ်ကြ၍၊ ရှမ်းပြည် အရှေ့ပိုင်း နယ်များတွင်မူ မိုင်းသာ ဟု ခေါ်ကြသည်။

www.foreverspace.com.mm

မိုင်းသာ(ရှမ်းတရုတ်) တို့ကို ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် ကချင်ပြည်နယ် နှစ်နယ်စလုံးတွင် ဗန်းမော်၊ မြစ်ကြီးနား၊ နမ်းခမ်းနှင့် ကျိုင်းတုံဒေသတို့ ၄ နေရာခွဲ၍ တွေ့ရသည်။ ရှမ်းပြည် အရှေ့မြောက်ပိုင်း နမ်းခမ်းနယ်၊ တရုတ်-မြန်မာ နယ်ခြားကျောက်တိုင် အမှတ်၄၂ အနီး၊ ရွှေလီမြစ် ဝဲယာ ကမ်းတလျှောက်ရှိ ကျေးရွာတို့ကား မိုင်းသာ (ရှမ်းတရုတ်)တို့ အများဆုံး အခြေစိုက်ရာ အရပ်များ ဖြစ်ကြသည်။ တရုတ်နိုင်ငံ ယူနန်နယ်အတွင်း၌လည်း နေထိုင်ကြသည်။ ၁၉၃၁ ခုနှစ် သန်ကောင်စာရင်းအရ လူဦးရေ ၂၉,၁၈၃ ဖြစ်လေသည်။

မိုင်းသာလူမျိုးတို့ ပြောသော စကားမှာ ရှမ်းလည်းမဟုတ်၊ မြန်မာလည်း မဟုတ်၊ ရှမ်းနှင့် မြန်မာစကား နှစ်မျိုးလုံးပါသော စကားမျိုး ဖြစ်သည်။ မိုင်းသာ အမျိုးသမီးတို့၏ ဆင်ယင်ထုံးဖွဲ့မှုမှာ ဦးခေါင်းတွင် စစ်ကြိုခေတ်က မြန်မာအမျိုးသမီးများ ဆံထုံးကြီးကြီး ထုံးထားဘိသကဲ့သို့ အဝတ်ဖြင့် ရစ်ပတ်ထုံးဖွဲ့ထားကြသည်။

မစ်စစ်စပီပြည်နယ် ။ ။ မစ်စစ်စပီပြည်နယ်သည် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုတွင် ဖွဲ့စည်း ပါဝင်သော ပြည်နယ်တခု ဖြစ်၍ တောင်ဖက် အလယ်ပိုင်း အရှေ့ယွန်းယွန်းတွင် တည်ရှိသည်။ မစ်စစ်စပီပြည်နယ်မှာ မစ်စစ်စပီမြစ်ကြီးကို အစွဲပြု၍ ခေါ်တွင်ထားသော အမည်ဖြစ်၏။ မစ်စစ်စပီမြစ်သည် မစ်စစ်စပီပြည်နယ်၏ အနောက်ဖက်တလျှောက်လုံးတွင် နယ်နိမိတ်ကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ကာ မစ်စစ်စပီပြည်နယ်ကို အာကင်ဆောနှင့်လူဝီဇီယားနား (တစိတ်တဒေသ) တို့မှ ခြားထားလိုက်ပေသည်။ မစ်စစ်စပီပြည်နယ်၏ မြောက်ဖက်တွင် တင်နက်ဆီပြည်နယ်၊ အရှေ့ဖက်တွင် အယ်လဗားမား ပြည်နယ်၊ တောင်ဖက်တွင် မက္ကဆီကို ပင်လယ်ကွေ့နှင့် လူဝီဇီယန္နားပြည်နယ်တို့ တည်ရှိသည်။ မစ်စစ်စပီပြည်နယ်သည် အကျယ်အဝန်းအားဖြင့် ၄၇,၇၁၆ စတုရန်းမိုင်ရှိ၏။ ယင်းအနက် ရေပြင်၏ ပမာဏမှာ ၂၉၆ စတုရန်းမိုင်ဖြစ်၏။ မစ်စစ်စပီပြည်နယ်၏ မြို့တော်မှာ ဂျက္ကဆန်မြို့ဖြစ်သည်။ အခြားမြို့ကြီးများမှာ ဂရင်းဗီး၊ ဗီလော့ဆီ၊ ဂပ်လဖပို့၊ ဂရင်းဝု၊ ကိုလံဗတ်၊ လော်ရယ်၊ ဟက်တီစဗတ်၊ မယ်ရီဒီယန်၊ နတ်တချီနှင့် ဗစ်ကစဗတ်မြို့တို့ ဖြစ်၏။

မစ်စစ်စပီ ပြည်နယ်၏ မြေမျက်နှာပြင်မှာ ပရေရီ လွင်ပြင်မှသည် တောင်ထူထပ်သော မြေပြင်ပိုင်း၊ သဲထူထပ်သော ကမ်းရိုးတန်းမှသည် မြေစေးနှင့် လိုအက်မြေဝါများ စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုး ထွေပြားလျက်ရှိသည်။ အချို့ နေရာများတွင် တောင်ထူထပ်သော်လည်း များသောအပိုင်းမှာ မြေပြန့်၊ သို့မဟုတ် ခပ်ပြေပြေ ဆင်းတက်သော ကုန်းမြေ ဖြစ်သည်။ အမြင့်ဆုံး နေရာသည် အရှေ့မြောက်ဖက် ဒေသဖြစ်၍ မြေပြန့်သည် အနောက်ဖက်မြစ်ဝှမ်းတွင်ဖြစ်၏။ မစ်စစ်စပီ ပြည်နယ်တွင် သဘာဝအပိုင်း ၈ ခုပါရှိသည်။ ယင်းတို့ကား မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသ၊ ကိန်း၊ သို့မဟုတ်၊ ဗလပ်တောင်ကုန်းများ၊ မြောက်ဖက် အလယ်ပိုင်း တောင်ကုန်းများ၊ ပရေရီ မြေနက်များ၊ တင်နက်ဆီမြစ်ဖက် တောင်ကုန်းများ၊ ဂျက္ကဆန်ပရေရီ ၊ ထင်းရှူးတော်များနှင့် ကမ်းရိုးတန်း မြက်ခင်းများ ဖြစ်၏။ မြစ်ဝှမ်းဒေသသည် ယာဇူမြစ်နှင့် မစ်စစ်စပီမြစ်နှစ်သွယ်ကြားရှိ မြေနိမ့်ပိုင်းဖြစ်ကာ ဗစ်ကစဗတ်မြို့၏ အထက် မြောက်ဖက်တွင်မိုင် ၂၀၀ ခန့် ကျယ်ပြန့်သည်။ အနံမှာ ပျမ်းမျှ ၆၅ မိုင် ရှိသည်။ ရေတက်ပြီးနောက် ရေကျသွားသောအခါ နုံးမြေ အနည်များ ကျန်ရစ်သောကြောင့် မြေဆီသြဇာကောင်းသည်။ ကမ္ဘာတွင် ဝါများစွာထွက်သော ဒေသဖြစ်သည်။ မစစ်စပီပြည်နယ်၌ ဤဒေသတွင် စိမ့်မြေရှိသည်။ ကိန်း၊ သို့မဟုတ် ဗလပ်တောင်ကုန်းများသည် လိုအက် မြေဝါဖြင့် ဖွဲ့ထားသည် ဖြစ်၍ ယာဇူမြစ်၏ လက်ဝဲဖက် ကမ်းရိုးတလျှောက်တွင် ဖြစ်၏။ ဤဒေသတွင် ကောက်နှံ ဖွံ့ဖြိုးသည်။ ရှေးအခါက ဝါတခုတည်းသာ စိုက်ပျိုးသော်လည်း ယခုအခါတွင် နွားနို့လုပ်ငန်း၊ ခွံစိုက်ခြင်း၊ ဆိုယာပဲ စိုက်ခြင်းတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အရေးပါသည်။ တောင်ဖက်အလယ်ပိုင်းမှ တောင်ဖက်သို့ သွယ်တန်းလာသော ကုန်းမြင့်ဒေသ ဖြစ်၏။ ရှေးအခါက ကောက်သီးကောက်နှံများ ကောင်းစွာထွက်သည်။ ဤဒေသတွင် မြစ်ကမ်းပါးကို ရေစားတတ်ရာ မြေပဲ၊ ဆိုယာပဲ၊ သစ်သီးများ စိုက်ခြင်းဖြင့် ရေစားသက်သာစေသည်။ ရှေးက ခုတ်လှဲသော တောများနေရာတွင် သစ်ပင်သစ်များ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးသည်။

မြောက်ဖက်အလယ်ပိုင်း ကုန်းမြင့်ဒေသ၏ အရှေ့ဖက်တွင် ပရေရီ မြေနက်ပိုင်း ရှိသည်။ မြက်ခင်းဖြစ်၍ နွားနှင့် အခြားတိရစ္ဆာန် မွေးမြူရန်အတွက် ကောင်းသည်။ ပြောင်း၊ သစ်သီးနှင့် မြက်ပင်များသည် နုံးမြေနက်ရှိရာတွင် ဖွံ့ဖြိုးသည်။ တင်နက်ဆီမြစ်ဖက် တောင်ကုန်းသည် ပြည်နယ်အရှေ့မြောက်ဖက် ထောင့်တွင် တည်ရှိ၍ ပြည်နယ်တွင် အမြင့်ဆုံးတောင်များ ဤဒေသတွင်ရှိ၏။ အမြင့်ဆုံးတောင်မှာ ၈၀၆ ပေသာ ဖြစ်သည်။ ဂျက္ကဆန် ပရေရီဒေသသည် မြောက်ဖက် အလယ်ပိုင်းကုန်းမြင့်၏ တောင်ဖက်တွင် တည်ရှိကာ မြေနက်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးအတွက် ကောင်းသည်။ ဂျက္ကဆန် ပရေရီ တောင်ဖက်တွင်ကား ထင်းရှူးတောများရှိသည်။ ဤထင်းရှူးတောများမှ သစ်၊ တာရပင်ဆီ၊ ကတ္တရာစေးတို့ ရရှိသည်။ စက္ကူအတွက် သစ်ပျော့ဖတ်များ ရရှိသည်။ ရှမ်းဆီများစွာ ထွက်သော ရပ်ကွက် ဖြစ်၏။ ထင်းရှူးတောများမှ လွန်သောအခါ ကမ်းရိုးတန်း မြက်ခင်း မြေပြန့်ဖြစ်၍ ယင်းသည် မက္ကဆီကို ပင်လယ်ကွေ့သို့

www.foreverspace.com.mm

ထိုးသွက်နေသော ဒေသဖြစ်၏။ မက္ကဆီကိုကွေ့ထဲသို့ စီးဝင်သော မြစ်ချောင်းများမှ ရေရသည်။ ကမ်းရိုးတန်းတလျှောက်တွင် ပင်လယ်အော်များ ရှိသည်။ မစ်စစ်စပီပြည်နယ်တွင် အရေးပါ၍ ထင်ရှားသော မြစ်များမှာ နှစ်စုကွဲလျက် ရှိသည်။ တောင်ကုန်းများ၏ နောက်ဖက်ရှိ မြစ်များ ဖြစ်သော ယာဇူနှင့် ဗလက်မြစ်ကြီး (မြစ်နက်ကြီး) အစရှိသည်တို့ မစ်စစ်စပီမြစ်တွင်းသို့ စီးဝင်ကာ တောင်ကုန်းများ၏ အရှေ့ဖက်ရှိ ပါး(ပုလဲ) မြစ်၊ ပစ်စကာဂိုလာ၊ တွန်ဗစ်ဗီ အစရှိသော မြစ်တို့သည် မက္ကဆီကို ကွေ့တွင်းသို့ စီးဝင်သည်။

ရာသီဥတုမှာ နွေတာရှည်၍ ပူပြင်းပြီးလျှင် ဆောင်းအခါ၌ အေးမြေမြရှိကာ မကြာရှည်လှပေ။ မြောက်ပိုင်းတွင် ပိုအေး၍ နှင်းများလည်း ကျတတ်သည်။ သို့သော် ပင်လယ်ကွေ့တလျှောက်တွင်မူ ရာသီဥတု မပြင်းထန်လှပေ။ နှင်းများ တခါတရံသာ ကျဆင်းတတ်သည်။ မိုးရေချိန်မှာ တနှစ်လျှင် ပျမ်းမျှလက်မ ၅၀ မျှဖြစ်၏။တောင်ဖက် ကမ်းရိုးတန်း တလျှောက်တွင် မိုးအများဆုံးရွာသွန်းသည်။

မစ်စစ်စပီ ပြည်နယ်သည် အဓိကအားဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးထွန်းကားသော ပြည်နယ်ဖြစ်၍ လယ်ယာထွက် ပစ္စည်းမှာ အထူးသဖြင့် ဝါဂွမ်းဖြစ်သည်။ စုစုပေါင်း ယာမြေ၏ တဝက်မှာ ဝါခင်းများဖြစ်၏။ ယင်းနောက် ဂျုံ၊ ဆိုယာပဲ၊ မြေပဲ၊ ကြံ ၊ ပြောင်း၊ ဆန်၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ သီးနှံစသည်တို့ ဖြစ်၏။ နွားနို့လုပ်ငန်းလည်း တွင်ကျယ်ပေသည်။ သယံဇာတပစ္စည်းတို့မှာ သဘာဝဓာတ်ငွေ့၊ ရေနံ၊ မြေစေး၊ ဗောက်ဆိုက် ၊ ထုံးကျောက်၊ သဲကျောက် စသည်တို့ ဖြစ်၏။ စက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်းများဖြင့် ထုတ်လုပ်သော ပစ္စည်းတို့ကား သစ်နှင့် အိမ်ထောင်ပရိဘောဂ၊ သေတ္တာ၊ စက္ကူ၊ ကတ္တရာ၊ တာရပင်ဆီ၊ ထင်းရှူးဆီ စသော သစ်ထွက်ပစ္စည်းများ၊ အထည်အလိပ်၊ ခြည်ထည်၊ ဝါဆီ၊ ရှမ်းဆီ၊ ဆိုယာပဲဆီ၊ မြေပဲဆီ၊ စည်သွတ်အစားအစာ စသည်တို့ဖြစ်၏။ မစ်စစ်စပီပြည်နယ်တွင် မီးရထားလမ်းမိုင်ပေါင်း ၄,၀၀၀ ကျော်ရှိ၍ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု တဝှန်းလုံးနှင့် ဆက်သွယ်လျက်ရှိသည်။ ထိုပြင် မော်တော်ကားလမ်း မိုင်ပေါင်း ၇,၀၀၀ ကျော်လည်း ရှိပေသည်။ မစ်စစ်စပီမြစ်နှင့် ယာဇူမြစ်တို့သည် အရေးပါသော မြစ်ကြောင်းများဖြစ်၍ လေကြောင်းအဆက်အသွယ်လည်းရှိသည်။

ယခုအခါတွင် မစ်စစ်စပီပြည်နယ်တွင် နေထိုင်သူတို့အနက် တဝက်မျှမှာ နီးဂရိုးများဖြစ်၏။ လူဖြူတို့အနက် အင်္ဂလိပ်၊ စကော့နှင့် အိုင်းရစ်တို့၏ အဆက်အနွယ် များပေသည်။ နိုင်ငံခြားသားများ အနက် အများစုမှာ ကနေဒီယန်၊ ဂျာမနီ၊ ဂရိ၊ ဣတလျှ၊ မက္ကဆီကန်၊ ယူဂိုဆလပ်တို့ ဖြစ်၍ တရုတ်လူမျိုး တထောင်ကျော်ရှိ၏။ စုစုပေါင်းလူဦးရေမှာ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်သန်းကောင်စာရင်းအရ ၂,၁၆၁,၄၂၂ ယောက်ဖြစ်၏။

သမိုင်းအရသော်ကား ခရစ် ၁၅၄၀ ပြည့်နှစ်ခန့်က စပိန်လူမျိုး ဒီဆိုတိုသည် မစ်စစ်စပီနယ်မြေသို့ လာရောက်ရုံမျှသာ ရှိသည်။ ၁၆၈၂ ခုနှစ်တွင် လာဆဲ ရောက်ရှိလာပြီးလျှင် ပြင်သစ်နိုင်ငံအတွက် မြေကို တောင်းဆိုသည်။ သို့သော် အိမ်ခြေမစိုက်ပေ။ ၁၆၉၉ ခုနှစ်တွင်မှ ပြင်သစ်လူမျိုး ဒစ်ဗာဗီးခေါင်းဆောင်၍ ဗီလော့ဆီတွင် အဦးဆုံး မြို့ရွာတည်ထောင်သည်။ ၁၇၆၃ ခုနှစ်တွင် ထိုမြေသည် ပြင်သစ်တို့လက်မှ အင်္ဂလိပ်တို့လက်သို့ ပြောင်းသွား၍ ဗြိတိသျှတို့လက်ထက်တွင် ကြီးပွားလာသည်။ ၁၇၈၁ ခုနှစ်တွင် တောင်ပိုင်းဒေသမှာ စပိန်လူမျိုးတို့လက်တွင်းသို့ ရောက်သွားလေသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် စပိန်တို့သည် မြေကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အချိန်အတော်ကြာစွာ အချင်းပွားကြသည်။ နောက်ဆုံး၌ ၁၇၉၅ ခုနှစ်တွင် စပိန်က အလျှော့ပေးလိုက်ရသည်။ နောက် ၃ နှစ် အကြာတွင် မစ်စစ်စပီသည် နယ်တခု ဖြစ်လာ၍ ၁၈၁၇ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် ပြည်နယ်တခု အဖြစ် သွတ်သွင်းခံရသည်။ ၁၈၂၁ ခုနှစ်တွင် မြောက်ပိုင်းနှင့် အလယ်ပိုင်းရှိ တိုင်းရင်းသား အင်ဒီးယန်းလူမျိုးတို့၏ မြေကို မစ်စစ်စပီပြည်နယ်တွင်းသို့ ပေးလိုက်သည်။ ၁၈၃၂ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံ ဥပဒေသစ်ကို ရေးဆွဲသည်။ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု၌ ပြည်တွင်းစစ်ဖြစ်ပွားစဉ်က မစ်စစ်စပီပြည်နယ်သည် ပြည်ထောင်စုမှ ခွဲထွက်ခဲ့သည်။ နယ်စပ်နယ်တွင်း၌ တိုက်ပွဲများ ဖြစ်ပွားခဲ့ရာ၊ ရှီလို၊ ကိုရင့်နှင့် ဗစ်ကစဗတ်မြို့တို့တွင် ဖြစ်ပွားသော တိုက်ပွဲများကား ထင်ရှားပေသည်။ နယ်စပ်လည်း အတော်နာပေသည်။ ၁၈၇၀ ပြည်နှစ်တွင် မစ်စစ်စပီ ပြည်နယ်ကို ပြည်ထောင်စုတွင်းသို့ ပြန်လည်သွတ်သွင်းလိုက်လေသည်။

မစ်စစ်စပီမြစ် ။ ။ မစ်စစ်စပီမြစ်သည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် အကြီးဆုံး မြစ်ဖြစ်ရုံမက ကမ္ဘာပေါ်ရှိ မြစ်ကြီးများ စာရင်းဝင်လည်းဖြစ်သည်။ မစ်စစ်စပီဟူသော ဝေါဟာရမှာ တိုင်းရင်း အင်ဒီးယန်းတို့က ခေါ်ဝေါ်သော အမည်ဖြစ်၍ "ရေတို့၏ ဖခင်"ဟူသောအဓိပ္ပာယ်ကို ဆောင်သည်။ ရှေးတိုင်းရင်း အင်ဒီးယန်းတို့သည်ဂင်း၊ ရှေးဦးစွာ ရောက်ရှိလာကြသော လူဖြူတို့သည်ဂင်း မစ်စစ်စပီ မြစ်ကြောင်းတလျှောက် လူးလာခေါက်တုံ့ သွားလာကြရာမှ မြစ်ရိုးတလျှောက်တွင် မြို့ကြီးများ ပေါ်ထွန်းလာပေသည်။ မစ်စစ်စပီမြစ်တလျှောက် နေထိုင်ကြသူ အပေါင်းတို့က မစ်စစ်စပီမြစ်သည် ကောင်းကျိုး ဖန်တီးနိုင်သလို ဆိုးကျိုးကိုလည်း ဖန်တီးနိုင်သည်ဟု သဘောပိုက်ကြသည်။

www.foreversspace.com.mm

ဝတ္ထုရေးဆရာ၊ ဇာတ်ဆရာ၊ ကဗျာဆရာနှင့် ဂီတစာဆိုတို့သည် မစ်စစ်စပီမြစ်ကို နောက်ခံပြု၍ ဝတ္ထု၊ ပြဇာတ်၊ ကဗျာ၊ ဂီတများကို အသီးအသီး ရေးသားဖွဲ့သီကြ၏။ အမေရိကန် စာရေးဆရာကြီး မတ်တွိန်းသည် မစ်စစ်စပီမြစ်ကို သရုပ်ပေါ်အောင် စာပေ ဖွဲ့ထားခဲ့ပေသည်။ မစ်စစ်စပီမြစ် သက်သက်မှာ မိုင် ၂,၃၅၀ မျှရှိ၍ ယင်း၏ အကြီးဆုံး လက်တက်ဖြစ်သော မိဇူးရီမြစ်နှင့် ပေါင်းလျှင် မိုင်ပေါင်း ၅,၀၆၄ မိုင်မျှ ရှိသောကြောင့် ကမ္ဘာပေါ်တွင် အရှည်ဆုံးမြစ်ကြောင်းဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။ သို့ရာတွင် မြစ်ကြောင်းမှာ မကြာခဏ ပြောင်းလဲတတ်သဖြင့် မြစ်၏ အလျားကို ပုံသေကားချ မမှတ်ယူနိုင်ချေ။

မစ်စစ်စပီမြစ်သည် မင်နီဆိုတာပြည်နယ်ရှိ အိုင်တက်စကာအိုင်မှ ၁၀ ပေ ၁၂ ပေခန့်သာ ကျယ်၍၊ ၂ ပေခန့်သာ နက်သော ချောင်းကလေးအဖြစ် စတင် စီးဆင်းသည်။ မြစ်သည် အစပဌမသော် မြောက်ဖက်သို့ စီးပြီးမှ တဖန် အရှေ့တောင်ဖက်သို့ ကွေ့ကာကောက်ကာ စီးဆင်းလာရာ လမ်းတွင် မစ်စစ်စပီ မစ်တွင်းသို့ အခြားမြစ်လက်တက်များ စီးဝင်ကြသဖြင့်တဖြည်းဖြည်း ကျယ်ပြန့်လာသည်။ မြစ်လက်တက်ပေါင်း ၂၅၀ မျှ ရှိပေသည်။ အ ချို့ကား ချောင်းကလေးသာသာရှိ၍ အချို့ကား မြစ်ကြီးများဖြစ်သည်။ အရှေ့ဖက်မှ စီးဝင်လာသော မြစ်လက်တက်ကြီးများမှာ အိုဟိုင်းအိုမြစ်၊ အီလီနွိုင်မြစ်၊ ဝဏ္ဏကွန်းဆင်းမြစ်၊ ယာဇူမြစ်တို့ဖြစ်၍ အနောက်ဖက်မှ စီးဝင်လာသော မြစ်လက်တက်တို့ကား အာကင်ဆောမြစ်၊ မြစ်နီနှင့် မိဇူးရီမြစ်တို့ ဖြစ်သည်။ မိဇူးရီမြစ် စီးဝင်လာပြီးနောက် မစ်စစ်စပီမြစ်သည် ကျယ်လာသည်။ မိဇူးရီမြစ် စီးဝင်ရာ ဒေသကို ဗဟိုပြု၍၊ မစ်စစ်စပီကိုအထက်ပိုင်း၊ အောက်ပိုင်းဟူ၍ ခွဲနိုင်ပေရာ မြစ်ကြောင်းအောက်ပိုင်းတွင် အကွေ့အကောက် များပြား၍၊ မြစ်၏ အတိမ်အနက် အကျဉ်းအကျယ်မှာလည်း တနေရာနှင့် တနေရာ မတူပေ။ မစ်စစ်စပီမြစ်သည် တောင်ဖက်သို့ ဆက်လက်စီးဆင်းလာ၍ နောက်ဆုံး၌ မက္ကဆီကိုကွေ့အတွင်းသို့ စီးဝင်သည်။

မစ်စစ်စပီမြစ်မှာ အကွေ့အကောက်များသည့်ပြင် ရေစီးသန်သော နေရာများလည်း ရှိသဖြင့် လူတို့က ပြုပြင်ပေးခြင်းမရှိလျှင် လှေသင်္ဘောများ သွားလာနိုင်ရန် အတန်ပင်ခဲယဉ်းပေမည်။ သို့ဖြစ်၍ ၁၈၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် အင်ဂျင်နီယာကြီးများက မြစ်ထဲရှိသောင်များကို ရှင်းလင်းခြင်း၊ ရေတံခါးများ ပြုလုပ်ပေးခြင်း စသဖြင့် ရေကြောင်းများကို

မစ်စစ်စပီမြစ် ဖြတ်စီးဆင်းရာ မိဇူးရီပြည်နယ် စိန်လူဝီမြို့၏ ရှုခင်းပန်းချီကားချပ်

www.foreverspace.com.mm

ရေကြောင်းပြုပြင်ထားသော မစ်စစ်စပီမြစ်ရိုးတလျှောက်မိုင်ပေါင်းတထောင့်လေးရာခန့်ထိ သင်္ဘောများ သွားလာနိုင်ပေသည်။

ပြုပြင်ပေးခဲ့ကြရာ ယခုအခါ လှေသင်္ဘောများမှာ မစ်စစ်စပီမြစ်ရိုးအတွင်း ရေကြောင်းတလျှောက် မိုင်ပေါင်း ၁,၄၀၀ ခန့် စုန်ဆန်သွားလာနိုင်ကြပေသည်။

မစ်စစ်စပီမြစ်သည် ဖေဖော်ဝါရီလမှ ဇွန်လအထိ ရေတဖြည်းဖြည်းတိုးကာ ရေလျှံတက်လေ့ရှိ၏။မြစ်ရေများကျသည့်အခါ နုံးတင်မြေများ ကျန်ခဲ့သဖြင့် မြေသြဇာ ကောင်းမွန်သော်လည်း ရေလွှမ်းမိုးခြင်းကြောင့် အိမ်ယာ အဆောက်အအုံနှင့် လူတိရစ္ဆာန်တို့ များစွာ သေကြေပျက်စီးကြရလေသည်။

၁၉၂၇ ခုနှစ်၌ ရေကြီးစဉ်က လူနေအိမ်ခြေပေါင်း ၇၅၀,၀၀၀ မျှပျက်စီး၍ လူပေါင်း ၆၀၀,၀၀၀ မှာ အိုးအိမ်မဲ့ဘဝသို့ ရောက်ခဲ့ကြရပြီးလျှင် ပျက်စီးဆုံးရှုံးသော တန်ဖိုးမှာ ဒေါ်လာပေါင်း ၃၅၅,၁၄၇,၀၀၀ မျှ ဖြစ်လေသည်။ အများအားဖြင့် မစ်စစ်စပီမြစ်၏ အောက်ပိုင်း မြေနိမ့်ဒေသများမှာ မကြာခဏ ရေလွှမ်းမိုးခြင်း ခံရ၍ အပျက်အစီး အများဆုံး ဖြစ်လေသည်။ ထိုကြောင့် ရေလွှမ်းမိုးခြင်းကို ကာကွယ်နိုင်သလောက် ကာကွယ်နိုင်စေရန် မြစ်ကမ်းပါး တလျှောက်၌ တာကြီးများကို ဆောက်လုပ်ထားကြသည်။

မစ်စစ်စပီ မြစ်ဝှမ်းဒေသမှာ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု၏ ၅ ပုံ ၂ ပုံခန့်ရှိ၍ မြေသြဇာ ထက်သန်သော နေရာဖြစ်၏။ ထိုပြင် မြေမျက်နှာပြင်နှင့် မိုးရေကောင်းသောကြောင့် လူများနေထိုင်ရန်အတွက် အသင့်တော်ဆုံးဖြစ်၍ မြစ်ဝှမ်းဒေသ တဝိုက်တွင် လူဦးရေသန်းပေါင်း ၆၀ ကျော်ခန့် နေထိုင်ကြလေသည်။ ထိုမြစ်၏ ဝဲယာဖက်ကမ်းပေါ်တွင် မြို့ကြီးများစွာလည်း ရှိလေသည်။

မေတ္တာစာ ။ ။ မေတ္တာစာဟူသည်ကား မြန်မာစာပေတွင် လက်ာဖြင့် သော်၎င်း၊ လက်ာ စကားပြေ နှစ်ထွေရောရ၍ သော်၎င်း ရေးစပ်သီကုံးသော အဖွဲ့အနွဲ့တမျိုး ဖြစ်၏။ အစပဌမတွင် မေတ္တာစာများကို ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်တို့က ဂုဏ်အားဖြင့် ကြီးသော ဘုရင်စိုးမင်းတို့အား အကြောင်းတပါးပါးကြောင့် မေတ္တာရပ်ခံ၍ မေတ္တာခံယူသည့် အနေဖြင့် ရေးသောကြောင့် မေတ္တာစာဟု ခေါ်တွင်ဟန်ရှိ၏။ နောင်သော် မေတ္တာစာသည် မင်းတို့အား ဆုံးမသော၊ မေတ္တာရပ်ခံသော စာများမဟုတ်ဘဲ ၅၂၈ သွယ် အကြောင်းပြု၍ မောင်နှင့်နှမ၊ သားနှင့်အမိ၊ ဆရာနှင့် တပည့်၊ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ် တဦးနှင့်တဦး ကမ်းလှမ်း ပေးပို့သော စာများဖြစ်လျက်

www.forewerspace.com.mm

မေတ္တာစာ သာမည မဟုတ်ဘဲ ဆုံးမစာသဘော သက်ဝင်လာ၏။ ဤမျှသာမကဘဲ ခေတ်ရွှေ့လျောသည်နှင့်အမျှ သောင်းပြောင်းထွေလာ အကြောင်းမျိုးစုံပါသော မေတ္တာစာများကို ရေးသားကြလေသည်။ မေတ္တာစာ ရေးရာ၌ ထင်ရှားသော စာဆိုရှင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ပဌမအင်းဝခေတ်၌ ရှင်မဟာသီလဝံသ၊ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၊ ကန်တော်မင်းကျောင်းဆရာတော်၊ ဒုတိယ ကုန်းဘောင်ခေတ်၌ ကျည်းကန်ရှင်ကြီး၊ ရှင်ဥက္ကံသမာလာနှင့် စလေဦးပုည၊ ကင်းဝန်မင်းကြီး အစရှိသည်တို့ဖြစ်၏။

မေတ္တာစာ တခုခုတွင် မေတ္တာဖွဲ့၊ စာပေးသူဖွဲ့၊ စာယူသူဖွဲ့၊ အထွေထွေဖွဲ့အားဖြင့် လေးပိုင်း ပိုင်းခြားထားသည်ဖြစ်၏။ ဤသို့ ပိုင်းခြားထားသည်တွင် စာဆိုရှင်တဦးနှင့် တဦး ဖွဲ့ပုံခြင်း မတူကြပေ။ အချို့က မေတ္တာဖွဲ့များကို ဂရုပြု၍ ခမ်းနာတင့်တယ်စွာ ဖွဲ့သော်လည်း၊ အချို့ကမူ အထွေထွေအကြောင်းအရာ၊ စာပေးသူ၊ စာယူသူဖွဲ့များကို အရေးထား၍ ဖွဲ့တတ်ကြပေသည်။ တကျောင်းတဝါထာ တရွာတပုဒ်ဆန်းဆိုသလို တဦးနှင့်တဦး တမူထူးခြားစွာ ဖွဲ့ဆိုတတ်ကြပေသည်။ သက္ကရာဇ် ၇၆၆ ခုနှစ်တွင် အင်းဝ ပဌမ မင်းခေါင်ကြီးလက်ထက် မွန်ဘုရင်ရာဇာဓိရာဇ်သည် အင်းဝမြို့တော်သို့ စစ်ချီတက်လာရာ၌ စကြိုသူမြတ်က ရာဇာဓိရာဇ်ထံ ပေးသွင်းသော မေတ္တာစာကို မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် ဦးစွာတွေ့ရသည်။ ထိုနောက်တွင် ဒုတိယ မင်းခေါင်လက်ထက် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ ဆက်သွင်းသော မေတ္တာစာနှင့်၊ ရှင်မဟာသီလဝံသ၊ ရှင်တေဇောသာရတို့၏ မေတ္တာစာများကို တွေ့ရ၏။ ထိုမေတ္တာစာစုမှာ မေတ္တာရပ်ခံသော စာများ ဖြစ်လေသည်။ သို့သော် ယင်းပဌမအင်းဝခေတ်တွင်ပင် ပေါ်ပေါက်လာသော ကန်တော်မင်းကျောင်းဆရာတော် ပြုစုခဲ့သည့် မေတ္တာစာမှာ ဘုရင်မင်းမြတ်အား အမြော်အမြင်ကြီးမားစေရန် သတိပေးဆုံးမသော စာဖြစ်သော်လည်း အများနှင့်လည်းဆိုင်သည့် မေတ္တာစာဖြစ်ရကား အထူးပင် ထင်ရှားလှပေသည်။

အင်းဝခေတ်တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော မေတ္တာစာများသည် များသောအားဖြင့် ဘုရင်မင်းမြတ်ထံမှ မေတ္တာတော်ကို ခံယူလိုသောကြောင့် ဘုန်းကြီး ရဟန်းများက တင်သွင်းသော စာများဖြစ်ကြ၏။ ပုံစံပြရလျှင် ရှင်မဟာသီလဝံသက မိမိ၏တူတော် သုနန္ဒသူရိယကို ဒုတိယ မင်းခေါင်၏ အမျက်တော်ရှိခြင်းမှ လွတ်ကင်း ချမ်းသာစေရန် ဘုရင်မင်းမြတ်ထံ အသခ်ါရိက အစချီလျက် "မေတ္တာစာခွေ၊ ဆက်သောထွေကို၊ ရေမြေသခင်၊ ရွှေနန်းရှင်သည်၊ အလျင်မျက်တော် ပြေစေသောဝ်" ဟူ၍ မေတ္တာစာကို တင်သွင်းခဲ့ဘူးလေသည်။ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရကလည်း အသခ်ါရိက အစချီသော မေတ္တာစာ ၃ ပိုဒ်ကို တင်သွင်းသည်။ ထိုမေတ္တာစာများတွင် "ပြည်ထဲရေးကို၊ ဆွေးနွေးထောက်၍၊ မမေ့မလျော့၊ မပေါ့မလေး၊ မနှေးမလျင်၊ မြော်မြင်အရေး၊ အတွေးအခေါ်၊ အမျှော်အတင်း၊ လုပ်ကြံပြင်းလျက်" စသည်ဖြင့် တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်ရာ၌ ပြေပြစ်ချောမောစေရန် သတိပေးသည့် ဆုံးမစကားများကို တွေ့ရလေသည်။ သို့ဖြင့် အင်းဝခေတ် မေတ္တာစာများသည် ဘုရင်မင်းမြတ်မှ အစပြု၍ အမျိုးလေးပါးတို့ကို တရားလမ်းကြောင်းဖြင့် ဆုံးမ သွန်သင်သော စာများ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသင့်လေသည်။

မေတ္တာစာ အရေးအသားသည် အင်းဝခေတ်လွန်သော် ခေတ်မှိန်သွားခဲ့သည်။ သို့သော် ကုန်းဘောင်ခေတ်သို့ ရောက်၍ ကျည်းကန်ရှင်ကြီး၊ ရှင်ဥက္ကံသမာလာနှင့် စလေဦးပုည တို့က မေတ္တာစာများကို ရေးသားကြပြန်သောအခါ မေတ္တာစာအရေးအသားသည် ခေတ်ထ၍လာပြန်သည်။ သို့သော် ထိုကုန်းဘောင်ခေတ်ပေါ် မေတ္တာစာများသည် အင်းဝခေတ်ပေါ် မေတ္တာစာများနှင့် ရည်ရွယ်ချက်ချင်း မတူဘဲ ကွဲပြား ခြားနားကြ၏။ ကုန်းဘောင်ခေတ်ပေါ် မေတ္တာစာများသည် အင်းဝခေတ်ပေါ် မေတ္တာစာများကဲ့သို့ ဘုရင်မင်းမြတ်ထံ မေတ္တာရပ်ခံ ဆက်သွင်းရေးသားသော စာများ မဟုတ်ချေ။ ကျည်းကန်ရှင်ကြီး ရေးသားသော မေတ္တာစာများသည် မင်းအား ဆုံးမသော စာလည်းမဟုတ်။ မင်း၏မေတ္တာကို ခံယူလို၍ ရေးသားသော စာလည်း မဟုတ်ဘဲ၊ ငါးရှဉ့်နှစ်ဆဲ့ရှစ်သွယ်သော မေတ္တာကို အကြောင်းပြု၍ မောင်နှင့် နှစ်မ၊ သားနှင့် အမိ၊ တပည့်နှင့် ဆရာ၊ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်၊ လူပုဂ္ဂိုလ် တဦးနှင့်တဦး ကမ်းလှမ်းပေးပို့သော စာများဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုမေတ္တာစာများတွင် လူကြီးဖြစ်သူတို့က လူငယ်ဖြစ်သူတို့အား ဆုံးမသော သြဝါဒစကားများလည်း ပါဝင်သောကြောင့် ကျည်းကန်ရှင်ကြီး၏ မေတ္တာစာများကို ဆုံးမစာ မေတ္တာစာများ ဟူ၍ ခေါ်နိုင်သည်။ ကျည်းကန်ရှင်ကြီးသည် မေတ္တာစာများကို အဖွဲ့အမျိုးမျိုးဖြင့် ရေးသား ဖွဲ့ဆို၏။ လင်္ကာသွားဖြင့်လည်း ဖွဲ့ဆို၏။ လင်္ကာစကားပြေနှစ်ထွေရော၍လည်း ဖွဲ့ဆို၏။ ပိုဒ်စုံရတုစသော ရတုအထွေထွေတို့ဖြင့်လည်း ဖွဲ့ဆိုသည်။ ထိုကြောင့် ကျည်းကန်ရှင်ကြီး၏ မေတ္တာစာများမှာ သာယာနာပျော်ဖွယ်ရှိ၍ မှတ်သားနာယူရန်လည်း လွယ်လေသည်။ မေတ္တာစာများတွင် ထည့်သွင်း ရေးသားသော စကားပုံအချို့မှာ ကိုယ်တိုင်တီထွင်သော စကားပုံ အသစ်များဖြစ်လေသည်။ ထိုစကားပုံများသည် ဆုံးမစာများလည်း ဖြစ်၍ အဓိပ္ပာယ်လည်း နက်နဲသည်။ များသောအားဖြင့် ကျည်းကန်ရှင်ကြီး၏ မေတ္တာစာများသည် ဓမ္မကြောင်းနွယ်သည်ထက် လောကကြောင်းဖက်သို့ ပိုမိုနွယ်လေသည်။

www.foreverspace.com.mm

ရှင်ဥက္ကံ့သမာလာ၏ မေတ္တာစာများကား ကျည်းကန်ရှင်ကြီး၏ မေတ္တာစာများနှင့် ဆင်ဆင်တူလေသည်။ ဆရာသမား၊ ညီဖွားနောင်မယ်၊ မျိုးနွယ်သားချင်း၊ မိတ်ဆွေရင်းတို့က ငါးရှဉ့် နှစ်ဆဲ့ ရှစ်သွယ်သော မေတ္တာကို ပမာနထားလျက် အကြံဉာဏ်ပေး အဖြစ်ဖြင့်သော်ငင်း၊ မကောင်းမြစ်ထာ ကောင်းရာညွှန်ကြားချင်၍သော်ငင်း ဆရာတော်အား ရေးပေးပါရန် တောင်းပန်သောကြောင့် ရေးပေးသော မေတ္တာစာများ ဖြစ်လေသည်။ တပည့်ဖြစ်သူများအား ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် ဆုံးမပဲ့ပြင်လို၍ ရေးသားသော မေတ္တာစာများလည်း ပါဝင်လေသည်။ သို့သော် ဆရာတော် ရှင်ဥက္ကံ့သမာလာ၏ မေတ္တာစာများသည် လောကုတ္တရာ ကြောင်းဖက်သို့ အထူး ဂရုပြုရှေးရှုလေသည်။ ကျည်းကန်းရှင်ကြီးကဲ့သို့ စကားပုံများ၊ ရတုပိုဒ်စုံများကို ထည့်သွင်း ရေးသားခြင်း မပြုသော်လည်း ငါးရှဉ့် ငါးဆယ် နိပါတ်တော်လာ ဇာတ်ဝတ္ထု စသည်တို့ဖြင့် ရွှန်းဝေလျက် ရှိလေသည်။

စလေဦးပုည၏ မေတ္တာစာများကား သောင်းပြောင်းထွေလာ အကြောင်းမျိုးစုံပါသော မေတ္တာစာများ ဖြစ်၏။ အစုစု မေတ္တာစာပုဒ်ရေပေါင်း ၆၀ ခန့်ရှိ၍ စလေမြို့တွင် သာမဏေဘဝနှင့် အများလာရောက် တောင်းပန်ကြသည့်အတွက် ရေးပေးရသော မေတ္တာစာများ ဖြစ်လေသည်။ မိမိအတွက် မိမိကိုယ်တိုင် အသုံးပြုရန် ရေးသားသောမေတ္တာစာများမှာ အခြားသူများအား ရေးပေးသောမေတ္တာစာများထက် သာလွန်ကောင်းမွန်သည်ကို တွေ့ရလေသည်။ သို့သော် ဦးပုည၏ မေတ္တာစာများသည် မင်းအား ဆုံးမပဲ့ပြင်သော စာလည်းမဟုတ်၊ လူပုဂ္ဂိုလ် အချင်းချင်း ကြီးသူက ငယ်သူကို ဆုံးမသော စာများလည်းမဟုတ်ချေ။ မောင်နှစ်မ သားအမိ တဦးနှင့်တဦး သာကြောင်း မာကြောင်း ပေးစာများနှင့် သောင်းပြောင်းထွေလာ ပဒေသာအကြောင်းအရာများကို ရေးသား ဖွဲ့နွဲ့ထားသော စာများ ဖြစ်သည်။ သူ၏ မေတ္တာစာများတွင် ဘုန်းကြီးပင့်၊ ရှင်ပြု၊ ရဟန်းခံ၊ လှေအလှူခံ၊ လှေလုပ်ဌား၊ ဒေါနဆီ၊ အဂ္ဂိယတ်၊ လက်ဖက်အစရှိသော အကြောင်းအရာ အမျိုးမျိုးတို့ကို လိုရာအနက်လည်း ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း မုံ့တီဟင်းကဲ့သို့ ပေါ်လွင်အောင် ဖွဲ့ဆို ရေးသားခဲ့ လေသည်။ ထိုအထဲတွင် ဟာသရသကိုလည်း စွက်ဖက် ရောနှောကာ စကားလုံး ပြောင်ပြောင်နှင့် ထိမိအောင် ထည့်သွင်းရေးသားထားသေးသောကြောင့် အခြားအခြား သောမေတ္တာစာများနှင့် ကွဲပြားခြားနားသည်ကို တွေ့မြင်ရပေသည်။ ဦးပုညသည် သရော်တော်တော် ပြောင်လျောင်ရေးသားသော မေတ္တာစာများကိုလည်း ရေးဖွဲ့ဆိုလေသည်။ ထိုသို့သော မေတ္တာစာများတွင် ဦးပုညသည် စကားလုံးပိုင်ပိုင်နှင့် အနိုင်ရအောင် ပြောင်မြောက်စွာ ရေးသားဖွဲ့စပ်လေ့ရှိပေသည်။ သူ၏ မေတ္တာစာရေးဟန်မှာကား လက်ဘစကားပြေ နှစ်ထွေရောသော ရေးဟန်ပင် ဖြစ်သည်။ ဦးပုညသည် မေတ္တာဖွဲ့ကို အထူးအရေးယူကာ ဖွဲ့ဆိုလေ့ရှိ၏။ မေတ္တာကို လနှင့်ငင်း၊ အနဝတတ် ရေနှင့်ငင်း၊ မဏ္ဍူသကပန်းနှင့်ငင်း နှိုင်းခိုင်းကာ စကားကြွယ်စွာ ဖွဲ့ဆိုလေ့ရှိခဲ့ပေသည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော မေတ္တာစာ ရေးသားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများအပြင် ရာဇောဝါဒကျမ်းပြုစုသော မုံရွေးဆရာတော်၊ မောင်ရွှန်း၊ ကင်းဝန်မင်းကြီးဦးကောင်း၊ ကျီးသဲဆရာတော်၊ လယ်တီဆရာတော် အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများလည်း ခေတ်ကာလအလိုက် ပေါ်ထွန်းခဲ့လေသည်။ အမျိုးသမီးများလည်း မေတ္တာစာရေးသားရာ၌ အောက်တန်းမကျခဲ့ပေ။ သို့ရာတွင် ယခုခေတ်၌ မေတ္တာစာ အရေးအသားသည် များစွာ ခေတ်မစားတော့ဘဲ တိမ်မြုပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေလေသည်။

မေတ္တေယျမြတ်စွာဘုရား ။ ။ မေတ္တယျမြတ်စွာဘုရားသည် ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာအတွင်း ငါးကြိမ်မြောက် ပွင့်တော်မူလတ္တံ့သော ဘုရားရှင် ဖြစ်သည်။ မေတ္တေယျ မြတ်စွာဘုရားကို အရိမေတ္တေယျဟုလည်း ခေါ်ကြသည်။ ကေတုမတီပြည်မှ သခ်ိစကြာမင်း၏ ပုရောဟိတ် သုဗြဟ္မာပုဏ္ဏားနှင့် ဗြဟ္မဝတီ ပုဏ္ဏေးမတို့၏ သားတော်ဖြစ်လတ္တံ့။ အရွယ်ရောက်သော် စန္ဒမုခီ အမည်ရှိသော မင်းသမီးနှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားလတ္တံ့။ သားတော် ဗြဟ္မဝဒ္ဓနတပါး ဖွားမြင်ပြီးနောက် လောကီစည်းစိမ်ကို ပယ်စွန့်ကာ တောထွက်တော်မူလတ္တံ့။ ၇ ရက်ကြာမျှ ဒုက္ခရစရိယာ ကျင့်တော်မူပြီးနောက် ကံကော်ဗောဓိပင်ရင်းဝယ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုရ၍ ဘုရားဖြစ်တော်မူလတ္တံ့။

ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ အဂ္ဂသာဝက ၂ ပါးကား အသောကမထေရ်နှင့် ဗြဟ္မဒေဝမထေရ် ဖြစ်လတ္တံ့။ အဂ္ဂသာဝိကာ ၂ ပါးကား ပဒုမာထေရီနှင့် သုမနထေရီ ဖြစ်လတ္တံ့။ အလုပ်အကျွေးကား သီဟမထေရ် ဖြစ်လတ္တံ့။ ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ ဥာဏ်တော်အမြင့်ကား ၈၈ တောင်မြင့်လတ္တံ့။ သက်တော် ရှစ်သောင်း လေးထောင် နေရလတ္တံ့။ ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာသည် အနှစ်တသိန်းရှစ်သောင်းတိုင်တိုင် တည်လတ္တံ့။

မစ်ရှိဂန်ပြည်နယ် ။ ။ မစ်ရှိဂန်ပြည်နယ်သည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် ဖွဲ့စည်းပါဝင်သော ပြည်နယ်တခုဖြစ်၍ အမေရိကန်ပြည်နယ်၏ မြောက်ဖက်နယ်စပ်ရှိ ဂရိတ်လိတ်ဒေသခေါ် အိုင်ကြီးဒေသ ရပ်ဝန်းတွင် တည်ရှိသည်။ မစ်ရှိ

www.forestspace.com.mm

ဂန်ပြည်နယ်သည် ကျွန်းဆွယ်ကြီး ၂ ခုအပြင် မြောက်မြားလှစွာသော ကျွန်းဆွယ်ကလေးများဖြင့် ဖွဲ့စည်း တည်ရှိသည်။ အထက်ကျွန်းဆွယ်နှင့် အောက်ကျွန်းဆွယ်ဟု တွင်သော ယင်းကျွန်းဆွယ်ကြီး နှစ်ခုကို မစ်ရှိဂန်နှင့် ဟျူရွန် အိုင်ကြီး ၂ ခုကို ဆက်ထားသော မက်ကီနက် ရေလက်ကြားက ပိုင်းခြားထားသည်။ မစ်ရှိဂန်ပြည်နယ်ကို အိုင်ကြီး ၄ အိုင်က နယ်နိမိတ်သတ်ထားသကဲ့သို့ ရှိသည်။ အနောက်ဖက်တွင် မစ်ရှိဂန်အိုင်ကြီး၊ မြောက်ဖက်တွင် ဆူပီးရီးယား အိုင်ကြီးနှင့် မြောက်ဖက်နှင့် အရှေ့ဖက်တို့တွင် ဟျူရွန်နှင့် အီရီအိုင်ကြီးများ တည်ရှိသည်။ တောင်ဖက်တွင် အင်ဒီးယားနားနှင့် အိုဟိုင်းအိုပြည်နယ်တို့ တည်ရှိလေသည်။ အထက်ကျွန်းဆွယ် အနောက် တောင်ပိုင်းသည် ဝစ္စကွန်းဆင်းပြည်နယ်နှင့် ဆက်စပ် တည်ရှိနေသည်။ မစ်ရှိဂန်ပြည်နယ်၏ အကျယ်အဝန်းမှာ ၅၈,၂၁၆ စတုရန်းမိုင် ရှိသည်။ မစ်ရှိဂန်ပြည်နယ်၏ ရုံးစိုက်မြို့တော်မှာ လန်ဆင်မြို့ဖြစ်၍ အခြားမြို့ကြီးများမှာ ဗေးစီဘီ၊ ဒီးထရွိုက် ၊ ဖလင့်၊ ဂရင်းရက်ပစ်၊ မက်စကီဂွန်နှင့် ဆဂီနောတို့ ဖြစ်ကြသည်။

မြေမျက်နှာပြင်အားဖြင့်သော်ကား မစ်ရှိဂန်ပြည်နယ်၏ တောင်ဖက်ပိုင်းသည် များသောအားဖြင့် မြေပြန့်ဖြစ်၏။ မြောက်ပိုင်းသည်ကား တောင်ထူထပ်သည်။ အမြင့်ဆုံး တောင်ထွတ်မှာ ၆၀၂,၀၂၃ ပေမြင့်သော ပေါကယူပိုင်း တောင်ဖြစ်သည်။ အဓိကမြစ်များမှာ ဟျူရွန်နှင့် ဆူပီးရီးယားအိုင်ကြီးများ အကြားရှိ စိန်မေရီမြစ်၊ မစ်ရှိဂန်အိုင်တွင်းသို့ စီးဝင်သော စိန်ဂျိုးဇက်၊ ကာလမာဇူ၊ မာနစ္စတီနှင့် မက်စကီဂွန်မြစ်များ၊ အွန်တေးရီးယိုးအိုင် အစပ်တွင် ရှိသော စိန်ကလဲယားမြစ်နှင့် ဝစ္စကွန်းဆင်းနယ်စပ်တွင် ရှိသော မီနိုမင်နီ၊ ဗရူးနှင့် မွန်းထရီးအော မြစ်များဖြစ်သည်။ မစ်ရှိဂန်ပြည်နယ်၏ ကျယ်ပြန့်သော ကမ်းရိုးတန်းတွင် သဘာဝ ဆိပ်ကမ်း အများအပြားနှင့် အထူး ကောင်းမွန်သည့် ပင်လယ်အော်များ တည်ရှိသည်။ ထိုပြင် မစ်ရှိဂန်ပြည်နယ်တွင်း၌ အင်းအိုင်ငယ်ပေါင်း ၅,၀၀၀ မျှ အနှံ့အပြား တည်ရှိလေသည်။

မစ်ရှိဂန်ပြည်နယ်၏ ရာသီဥတုသည် ကျွန်းဆွယ် ၂ ခုလုံးကို ဝန်းရံတည်ရှိနေသော အိုင်ကြီးများကြောင့် အနီးတဝိုက်ရှိ အခြားဒေသများနှင့်မတူ တမူထူးခြားသည်။ ခြုံ၍ပြောရလျှင် မစ်ရှိဂန်၏ ရာသီဥတုသည် ယင်းနှင့် အလားတူ အမြင့်တွင် တည်ရှိသော အခြားပြည်နယ်များထက် ပိုမိုညီညွတ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ သို့သော် အထက်ကျွန်းဆွယ်တွင် ဆောင်းရာသီ တာရှည်၍ အအေးဓာတ်ပိုမို ပြင်းထန်သည်။ သို့သော် နွေရာသီတွင် နှစ်လိုဖွယ်ကောင်းသည်။ ပြည်နယ်တခုလုံးအတွက် ပျမ်းမျှ မိုးရေချိန်မှာ ၃၁ လက်မ ဖြစ်သည်။ မစ်ရှိဂန်ပြည်နယ်သည် သစ်တောများ၊ တွင်းထွက်ပစ္စည်းများ အခြေအမြစ်များ၊ မြေသြဇာကောင်းသည့် မြေဆီလွှာ၊ မြောက်မြားလှသည့် အိုင်များနှင့် မြစ်ချောင်းများ၊ ကျန်းမာရေးနှင့် သင့်လျော်သည့် ရာသီဥတု စသည့် သဘာဝ အခြေအမြစ်များနှင့် ပြည့်စုံသည်။ သို့ပြည့်စုံသည့်အလျောက် အကျိုးရှိစွာလည်း အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။

မစ်ရှိဂန်ပြည်နယ်သည် မော်တော်ကား လုပ်ငန်း၌ ပဌမစွဲသော ပြည်နယ်ဖြစ်၍ ယင်းလုပ်ငန်းများသည် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုတွင် ပဉ္စမမြို့ကြီးဖြစ်သော ဒီးထရွိုက်နှင့် ပွန်းတီးယက်၊ ဖလင့်၊ လန်ဆင်မြို့များတွင် တည်ရှိသည်။ ထိုပြင် ဆေးဝါးနှင့် ဓာတုဗေဒပစ္စည်းလုပ်ငန်း၊ စက်ကရိယာလုပ်ငန်း၊ အိမ်ထောင်ပရိဘောဂလုပ်ငန်း၊ သံနှင့် သံမဏိလုပ်ငန်း၊ စက္ကူလုပ်ငန်း၊ သားရေထည်လုပ်ငန်း၊ သား၊ ငါး၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ သီးနှံနှင့် နို့ထွက်ပစ္စည်းများကို စည်သွတ်သောလုပ်ငန်း စသည်တို့လည်း ရှိသည်။ မြေသြဇာကောင်းသော အောက်ကျွန်းဆွယ်တွင် ဂျုံ၊ သကြားမုန်လာ၊ စပျစ်သီး၊ ဆီးသီးနှင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက် အထူးသဖြင့် ပဲတို့ကို စိုက်ပျိုးသည်။ အသားနှင့် နို့အတွက် နွားများနှင့် ဝက် ကြက်တို့ကို မွေးမြူခြင်းသည်လည်း လုပ်ငန်းကြီးတရပ်ပင်ဖြစ်၏။ မစ်ရှိဂန်ပြည်နယ်သည် တွင်းထွက် ပစ္စည်းများဖြင့် ပေါကြွယ်ဝသည့်အလျောက် အထက်ကျွန်းဆွယ်သည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် သံအထွက်ဆုံး ဒေသကြီးတခု ဖြစ်ပေသည်။ ထိုပြင် ကြေးနီ၊ ဆား၊ ဂျစ်ပဆမ်၊ ကျောက်မီးသွေး၊ ဘော်သတ္တု၊ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့တို့လည်း ထွက်သည်။

မစ်ရှိဂန် ပြည်နယ်သည် လမ်းပန်း အဆက်အသွယ်ကောင်းမွန်လှပေသည်။ အိုင်ကြီးများ၏ ကမ်းခြေတွင် ဆိပ်ကမ်းကောင်းများ ရှိသည်။ ပြည်နယ်၏ တောင်ဖက်တခြမ်းတွင် မီးရထားလမ်း အမြောက်အများရှိ၍ အရှေ့မှ သည် အနောက်သို့ သွယ်တန်းလျက်ရှိကာ ဒီးထရွိုက်မြို့တွင် ဆုံကြသည်။ ယင်းသည့် မီးရထားလမ်းအများအပြားသည် ပြည်နယ်ကို ကနေဒါနိုင်ငံနှင့် ဆက်သွယ်ပေးလေသည်။ အထက်ကျွန်းဆွယ်ရှိ မီးရထားလမ်းများသည် မြို့ကြီးများကို သင်္ဘောဆိပ်ကြီးများနှင့် ဆက်သွယ်ပေးသည်။ ထိုပြင် ကားလမ်းများနှင့် လေကြောင်းလမ်းများလည်း ရှိပေသည်။

မစ်ရှိဂန်ပြည်နယ်၏ လူဦးရေမှာ ၆,၃၇၂,၀၀၀ ခန့် ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်တွင် အကြီးဆုံးဖြစ်သော ဒီးထရွိုက်မြို့သည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် လူဦးရေအားဖြင့် ပဉ္စမလိုက်သည်၊ မစ်ရှိဂန်ပြည်နယ်သား အများစုသည် မြို့ကြီးများတွင် နေထိုင်ကြသည်။

မစ်ရှိဂန်ကို ဦးစွာတွေ့ရှိသူတို့မှာ ပြင်သစ်လူမျိုးတို့ဖြစ်၍

www.foreverspace.com.mm

၁၇ နှစ်ရာစုခန့်ကပင် စတင်တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ၁၆၅၀ ပြည့်နှစ်ကတည်းကပင် ယာယီစခန်းများ ဖွင့်လှစ်ထားရှိသော်လည်း ၁۶۶၈ ခုနှစ်တွင်မှ အမြဲတမ်း ကိုလိုနီနယ်တခုကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ၁၇၀၁ ခုနှစ်တွင် ဒီးထရွိုက်မြို့တည်ရာတွင် ကက်ဒီလက်ဆိုသူ ဦးဆောင်၍ အခြေစိုက် နေထိုင်သည်။ မစ်ရှီဂန်သည် ၁۷۶၃ ခုနှစ်တိုင်အောင် ပြင်သစ်လက်အောက်ခံ ဖြစ်သည်။ ယင်းနှစ်မှစ၍ အင်္ဂလိပ်ပိုင်နက်ဖြစ်လာသည်။ ၁۷၇၄ ခုနှစ်တွင် ကွီဗက်ပြည်နယ်တွင်း သိမ်းသွင်းခြင်းခံရသည်။ သို့သော် ၁۷၈၃ ခုနှစ်တွင် ပါရစ် စာချုပ်အရ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသို့ ပြန်လည် ပေးအပ်ခြင်း ခံရသည်။

၁၀၈၅ ခုနှစ် မစ်ရှီဂန်သည် သီးခြားနယ်မြေ ဖြစ်လာသည်။ ၁၈၁၂ ခုနှစ် စစ်ပွဲအတွင်းက မစ်ရှီဂန် မြေပေါ်၌ အရေးပါသော တိုက်ပွဲများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ၁၈၃၂ ခုနှစ်တွင် လူဦးရေ လုံလုံလောက်လောက် ပြည့်စုံလာသောကြောင့် သီးခြားပြည်နယ် ဖွဲ့ရန် စဉ်းစားခြင်း ခံရသည်။ သို့သော် ပြည်နယ် အစိုးရ ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ရန် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရာ၌ တောင်ဖက်နယ်စပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အိုဟိုင်းအိုပြည်နယ်နှင့် အချင်းများခဲ့သည်။ သို့ဖြင့် ၁၈၃၇ ခုနှစ်တွင်မှ မစ်ရှီဂန်ကို အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုဝင် ပြည်နယ်အဖြစ် လက်ခံ အတည်ပြုခဲ့သည်။ ဦးစွာ၌ မြို့တော်မှာ ဒီးထရွိုက်မြို့ဖြစ်၍ ၁၈၄၇ ခုနှစ်တွင်မှ လန်ဆင်ကို မြို့တော်အဖြစ် ရွေးချယ်သတ်မှတ်လိုက်လေသည်။

မဏ္ဍဒေသ ပြည်နယ် ။ ။ မဏ္ဍဒေသ ပြည်နယ်သည် အိန္ဒိယပြည်ထောင်စုတွင် ပါဝင်သော ပြည်နယ်တခုဖြစ်၍ ရှေးဗြိတိသျှလက်ထက်က စင်ထရယ်ပရော်ဗင့်စစ်နှင့် ဗီရာ(၀၊) အလယ်ပိုင်းပြည်နယ်စုနှင့် ဗီရာနယ်တို့ကို ခေါ်ဝေါ်သော အမည်သစ်ပင် ဖြစ်၏။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၌ အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ ပြည်နယ်များကို နယ်နိမိတ်ပြန်လည် သတ်မှတ်ပြီးသည်နောက် ယခုအခါ မဏ္ဍဒေသပြည်နယ်၏ အကျယ်အဝန်းသည် စတုရန်းမိုင် ၁۷၁,၂၁၀ ရှိသည်။

မဏ္ဍဒေသဟူသော အမည်နှင့်အညီ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ အလယ်ပိုင်း အချက်အခြာဒေသတွင် တည်ရှိ၏။ အရှေ့မြောက်ဖက်တွင် ဗီဟာ၊ အရှေ့တောင်ဖက်တွင် ဩရိသ၊ တောင်ဖက်အရှေ့ယွန်းယွန်းတွင် အန္ဒရဒေသ၊ အနောက်တောင်ဖက်တွင် ဘုံဘိုင်ပြည်နယ်၊ အနောက်မြောက်ဖက်တွင် ရာဇဌာန်၊ မြောက်ဖက်တွင် ဥတ္တရဒေသ ပြည်နယ်များဖြင့် ပတ်ရံလျက်ရှိသည်၊ မဏ္ဍဒေသပြည်နယ်၏ ရုံးစိုက်မြို့သည် ဗိုပါမြို့ဖြစ်၏။

ဝိန္ဓိယ တောင်တန်းနှင့် ဆတ်ပူရ တောင်တန်းများသည် မဏ္ဍဒေသ ပြည်နယ်တွင် အနောက်မြောက်ဖက်၌ ပြတ်တောင်းပြတ်တောင်း တည်ရှိသည်။ မဟာနဒီမြစ်၏ အထက်ပိုင်းသည် ဤပြည်နယ်တွင် ပါဝင်သည်။ ရာသီဥတုအားဖြင့်မူ ကုန်းမြင့်၌ အပူအအေးညီမျှ၍ မြစ်ဝှမ်း၌မူ အိုက်သည်။ မိုးအသင့်အတင့် ရွာသည်။

မဏ္ဍဒေသ ပြည်နယ်မှ သံရိုင်း၊ မန်ဂနီ၊ မဂ္ဂနီဆိုက်၊ ဗောက်ဆိုက်၊ ကျောက်မီးသွေး စသည်တို့ ထွက်သည်။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းသည် အဓိကလုပ်ငန်းဖြစ်လျက် ဆန်စပါး၊ ဂျုံ၊ နံစားပြောင်း၊ ဝါဂွမ်း၊ လူး၊ ဆပ်တို့ ထွက်၏။ ဘိလတ်မြေလုပ်ငန်းသည် လုပ်ငန်းကြီးတခုဖြစ်၏။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးအားဖြင့် မီးရထားလမ်းကောင်းများ၊ မော်တော်ကား လမ်းကောင်းများရှိ၏။

မဏ္ဍဒေသပြည်နယ်တွင် နေထိုင်သူ အများစုမှာ ဟိန္ဒူလူမျိုးများဖြစ်၍ အများပြောစကားမှာလည်း ဟင်ဒီဘာသာစကားဖြစ်၏။ ပြည်နယ်တွင်းရှိ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် ခန့်မှန်းခြေ ၂,۶၇၁,۶၃၇ ဖြစ်၏။

ခရစ် ၁၈၅၃ ခုနှစ်၌ နဂ္ဂပူမှ မရတ္ထာရာဇာ လွန်လေသော် ယင်းနယ်ကို ဗြိတိသျှ အုပ်ချုပ်ခံ နယ်အဖြစ် သိမ်းပိုက်ကြေညာခြင်း ခံရ၏။ ၁၈۶၁ ခုနှစ်တွင် ဆောဂူးနှင့် နာဗဒ္ဒနယ်များနှင့် ပေါင်းလျက် တခုလုံးသည် အလယ်ပိုင်းနယ်စုဟု တွင်လာ၏။ ၁၉၀၂ ခုနှစ်တွင် ဗီရာနယ်ကို အလယ်ပိုင်းနယ်စုတွင် သွတ်သွင်းလိုက်၏။ ဗီရာနယ်မှာ ရှေးအခါက ဟိုက်ဒရာဗတ်မှ နိုင်ဇမ် အုပ်ချုပ်ခံနယ် ဖြစ်သော်လည်း ယင်းနယ်ကို ကောင်းစွာ မထိန်းသိမ်း နိုင်သောကြောင့် ဗြိတိသျှတို့၏ လက်အောက် ဝန်ရှင်တော်မင်းကြီး အုပ်ချုပ်ခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်။ သို့သော်လည်း ၁၉၃၆ ခုနှစ်၌ ဗြိတိသျှနှင့် နိုင်ဇမ်(စော်ဘွား)တို့ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် သဘောတူရေးထိုးသော စာချုပ်အရ ဗီရာနယ်တွင် နိုင်ဇမ်၏သြဇာအာဏာကို အသိအမှတ်ပြုခဲ့၏။ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဘုရင်ခံအုပ်ချုပ်သော နယ်ဖြစ်ပြီးလျှင် ၁၉၃၇ ခုနှစ်၌ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးကို ရရှိသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရရှိသည်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေအရ ယခင်က အလယ်ပိုင်းပြည်နယ်စုနှင့် ဗီရာနယ်သည် မဏ္ဍ ဒေသ ပြည်နယ်ဟူသော အမည်သစ်ကို ရှိလေသည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၌ အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ ပြည်နယ်များကို ပြန်လည်သတ်မှတ်ရာ၌ ယခု အလယ်ပိုင်းပြည်နယ်စု၏ မြို့တော် နဂ္ဂပူမြို့သည် ဘုံဘိုင်နယ်တွင်းသို့ ပါဝင်သွား၍ မဏ္ဍဒေသ ပြည်နယ်၏ မြို့တော်မှာ ဗိုပါမြို့ ဖြစ်လာသည်။

ယခုအခါ မဏ္ဍဒေသ ပြည်နယ်တွင် ဘုရင်ခံ အုပ်ချုပ်၍ သီးခြား လွှတ်တော်တရပ်၊ ဝန်ကြီးအဖွဲ့၊ တရားလွှတ်တော်၊ ရာထူးဝန်အဖွဲ့ စသည်တို့ရှိသည်။ အိန္ဒိယ ပြည်ထောင်စု အထက်လွှတ်တော်သို့ ကိုယ်စားလှယ် ၁۶ ဦးနှင့် အောက်လွှတ်တော်သို့ ကိုယ်စားလှယ် ၃۶ ဦးစေလွှတ်ရသည်။

www.forestspace.com.mm

မည်စည်ပင် ။ ။ မည်စည်ပင်သည် ဆက်ပိုတေးစီအီးမျိုးရင်းတွင် ပါဝင်၍ ယင်း၏ ရုက္ခဗေဒ အမည်မှာ ဗက်ဆီယာ လွန်ဂျီဖိုးလီးယား ဖြစ်သည်၊ မည်စည်ပင်၏ မူလပေါက်ရာ အရပ်များမှာ သီဟိုဠ်ကျွန်း၊ မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်နှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ တောင်ပိုင်းတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုဒေသများမှယူဆောင်၍ မြန်မာနိုင်ငံ အထက်ပိုင်း၌ စိုက်ပျိုးခဲ့ရာ၊ ယခုအခါ ထိုအပင်များကို အထက်အညာ၌ အနှံ့အပြားတွေ့ရပေသည်။ မည်စည်ပင်သည် အမြင့်ပေ ၅၀ အထိရှိ၍ အမြဲ စိမ်းလန်းနေသော အရွက်တို့ဖြင့် ထူထပ်စွာ ဖုံးအုပ်လျက်ရှိသောကြောင့် အရိပ်ကောင်းရသော အပင်မျိုးဖြစ်သည်။

မည်စည်ပင်သည် အလွန်အသုံးဝင်သော သစ်ပင် ဖြစ်သည်။ အရိပ်အာဝါသကောင်း ရရုံသာမက ယင်း၏ အပွင့်များကို အခြောက်လှန်း၍ ကြော်ချက်စားနိုင်သည်။ အစေ့များကို ကြိတ်၍ ရရှိသောဆီကို ကြော်ချက်ရာ၌ဌင်း၊ ဟင်းချက်ရာ၌ဌင်း အသုံးပြုကြသည်။ ဆပ်ပြာချက်ခြင်း၊ ထောပတ်တုလုပ်ခြင်း၊ ဂလစ်ဆရင်းခေါ် အလှဆီလုပ်ခြင်း စသည်တို့အတွက် အပြင် မီးထွန်းဆီ အဖြစ်ဖြင့်လည်း ထိုဆီကို အသုံးချကြသည်။

အရွက်များသည် လှံသွား ပုံသဏ္ဌာန်ရှိ၍ အရင်းနှင့် အဖျားဖက်သို့ ရှုံးလျက် အလျား ၄ လက်မ ၅ လက်မခန့် ရှိသည်။ အဖြူပွင့်များ ပွင့်သည်။ အသီးသည် သံလွင်သီးနှင့် ဆင်ဆင်တူ၍ ၁ လက်မမှ ၁ လက်မခွဲထိ ရှည်သည်။ မှည့်လျှင် ဝါလာ၍ အသီးတလုံးတွင် များသောအားဖြင့် အစေ့ ၁ စေ့၊ သို့မဟုတ် ၂ စေ့စီ (အများဆုံး ၄ စေ့အထိ) ပါသည်။ အခေါက်မှာ မွဲပြာမှိုင်းမှိုင်းရောင်ရှိ၍ ထွင်းကြောင်းများ ပေါ်လျက်ရှိသည်။

မည်စည်ပင်များသည် မြေဖွာသည့် အရပ်များတွင် ကောင်းစွာ ဖြစ်ထွန်းသည်။ အစေ့ကို စိုက်ခြင်းဖြင့် အပင်ပေါက် လွယ်သော်လည်း အနည်းငယ် အကြီးနှေးသည်။

မတ်,ကားလ (ခရစ် ၁၈၁၈-၁၈၈၃) ။ ။ ခေတ်သစ် ဆိုရှယ်လစ်နှင့် ကွန်မြူနစ်ဝါဒတို့ကို လေးနက်စွာ တွေးတောကြံဆ လမ်းစဉ်ချပေးကာ ပြုစုပျိုးထောင်ခဲ့သူ ကားလမတ်သည် ဂျာမန်လူမျိုး သဘာဝတ္တဗေဒ ပညာရှင်၊ ဘောဂဗေဒပါရဂူ တဦးဖြစ်၏။ နာမည်အပြည့်အစုံမှာ ဟိုင်းနရစ် ကားလမတ်ဖြစ်သည်။ ယခုအခါ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ သန်းပေါင်းများစွာသော လူအပေါင်းတို့သည် ကားလမတ်၏ သဘောတရားဝါဒတို့ကို လိုက်နာကျင့်သုံးလျက်ရှိသည်။ လူတို့၏ စိတ်ဓာတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်စွမ်းရှိ၍၊ လူတို့၏ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေး အဖွဲ့အစည်းကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲပေးသူ ခေါင်းဆောင်တဦး ဖြစ်ပေသည်။

ကားလမတ်သည် ၁၈၁၈ ခုနှစ်မေလ ၅ ရက်နေ့တွင် ဂျာမန်နယ်ပယ်ကြီးတခုဖြစ်သော ပရပ်ရှားပြည်နယ် ရိုင်းလန်းဒေသရှိ ထရိယာ(ထရိ) မြို့၌ မွေးဖွားသည်။ ဖခင်မှာ ယဟူဒီ အဆက်အနွယ် ရှေ့နေတဦးဖြစ်သည်။ ကားလမတ်၏ ဖခင်သည် ၁၈၂၄ ခုနှစ်၌ ခရစ်ယန် အယူဝါဒီ ပရိုတက်စတန့် ဂိုဏ်းဝင်အဖြစ် သွတ်သွင်း ခံယူခဲ့သောကြောင့် သူ၏ အိမ်သားစုသည်လည်း ခရစ်ယန် အယူဝါဒီများ ဖြစ်လာကြသည်။ ကားလမတ်သည် ဦးစွာ၌ ထရိယာမြို့တွင် ပညာသင်ယူခဲ့ပြီးနောက် ဗွန်းနှင့် ဘာလင်တက္ကသိုလ်များတွင် ဆက်လက် ပညာဆည်းပူးခဲ့သည်။ ယင်းတက္ကသိုလ်တွင် ဥပဒေပညာ၊ နိုင်ငံသမိုင်း၊ သဘာဝတ္တဗေဒပညာများကို လေ့လာဆည်းပူးခဲ့ပြီးနောက် ပါရဂူဘွဲ့ကို ၁၈၄၂ ခုနှစ်တွင် ဂျီနာတက္ကသိုလ်မှ ဆွတ်ခူးခဲ့သည်။

ကားလမတ်သည် ထိုနှစ်တွင် ကျောင်းမှ ထွက်သော်၊ ကိုလုန်းမြို့၌ ထုတ်ဝေသော "ရိုင်းနစ်ရှီဇိုက်တွန်" သတင်းစာ၏ စာတည်းအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ မကြာမီပင် စာတည်းတဦး ဖြစ်လာသည်။ ၁၈၄၂ ခုနှစ်တွင် အစိုးရက နှိပ်ကွပ်သဖြင့် ထိုသတင်းစာကို ပိတ်လိုက်ရသည်။ ၁၈၄၃ ခုနှစ်တွင် ကားလမတ်သည် အစိုးရအရာရှိကြီးတဦး၏ သမီးဖြစ်သူ ဂျင်နီ ဖွန် ဗက်စဖေလင်နှင့် လက်ထပ်သည်။ ကားလမတ်အပေါ် သစ္စာရှိပေသော ဘဝကြင်ဖော်တဦး ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ ထိုနောက် ကားလမတ်သည် ပါရစ်မြို့သို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် လူမှုရေးပညာနှင့် ဘောဂဗေဒ ပညာတို့ကို ဆည်းပူးသည်။ ထိုအချိန်တွင် ကားလမတ်သည် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို စွဲမြဲယုံကြည်နေပြီဖြစ်၏။ ပါရစ်မြို့တွင် အခြားသူတို့နှင့်အတူ 'ဖရန်ဇီဆစ်ရှီ ဇာဗရူကာ'စာစောင်ကို ထုတ်ဝေရာ တစောင်သာ ထုတ်ရပြီးနောက် ရပ်စဲလိုက်ရသည်။ ပါရစ်မြို့တွင် နေထိုင်စဉ် ဖရိဒရစ် အန်းဂဲနှင့် တွေ့ဆုံလေသည်။ အတွေးအခေါ်ချင်း တူမျှသောကြောင့် ရာသက် ပန်၏မိတ်ဆွေများဖြစ်သွားကြသည်။ (အန်းဂဲ, အက် (ဖ)-ရှု။) ကားလမတ်နှင့် အန်းဂဲတို့ ၂ ဦး ပူးပေါင်းပြီးလျှင် 'မြတ်သောအိမ်ထောင်စု' ဟူသော ကျမ်းကို ပြုစုကြသည်။ ထိုပြင် ထိုသို့ ပါရစ်မြို့တွင် နေထိုင်ခဲ့စဉ်က ဟိုင်းနရစ်ဟိုင်းနနှင့်လည်း ရင်းနှီးခင်မင်ခဲ့သည်။ သို့သော် မျှားမကြာမီပင် ပရပ်ရှင်းအစိုးရ၏ ပန်ကြားချက်အရ ကားလမတ်သည် ပြင်သစ်နိုင်ငံမှ နှင်ထုတ်ခြင်းခံရသည်။ ထိုအခါ ဗဲလဂျီယမ်နိုင်ငံ၏ မြို့တော် ဗရပ်ဆဲမြို့တွင် ခိုလှုံနေထိုင်သည်။ ထိုသို့ နေထိုင်ခဲ့စဉ် ၁၈၄၇ ခုနှစ်တွင် 'ယထာဘူတ၏မွဲခြင်း' ဟူသော ကျမ်းကို ထုတ်ဝေသည်။ ပြင်သစ်ဆိုရှယ်လစ် ပီယဲဂျီးဇက်ပရူဒွန်ရေးသားသော 'မွဲခြင်း၏ ယထာဘူတ' ကို ထေ့ငေါ့ ပြောင်လျှောင် ချိုးနှိမ်သော စာဖြစ်၏။ ဗရပ်ဆဲတွင် ကားလမတ်နှင့် အန်းဂဲတို့သည် ဂျာမန်ဘာသာဖြင့်

www.focusspace.com.mm

ရက်သတ္တပတ်စဉ် စာစောင်ဖြစ်သော‘ဗရပ်ဆဲလာ ဒ္ဒါက်ရှီ ဇိုက်တွန်’ သတင်းစဉ်ကို ခေတ္တမျှထုတ်ဝေခဲ့သည်။ “တရားသူတို့ အဖွဲ့ချုပ်”ဟု အမည်တွင်သောနိုင်ငံပေါင်းစုံ လျှို့ဝှက်အသင်းသို့လည်း ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ယင်းသည်ကား မျက်မှောက်ကာလ ကွန်မျူနစ်အဖွဲ့ချုပ်၏ ကနဦး အသွင်ပင်ဖြစ်၏။ ဤအဖွဲ့ချုပ်အတွက် ကားလမတ်သည် အန်းဂဲနှင့် အတူ နာမည်ကျော် “ကွန်မျူနစ် ကြေညာစာတမ်း” ကို ရေးသားပေးခဲ့၍ ၁၈၄၈ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခဲ့လေသည်။ ထိုစာတမ်းတွင် အလုပ်သမား လူတန်းစားတို့ တော်လှန်ရေးတွင် မည်သို့ ပါဝင်ရမည့် အကြောင်းကို ရှင်းလင်းပြတ်သား စိတ်အားထက်သန်စွာ သရုပ်ဖော်ထားသည်ဖြစ်၍ ထိုမှအနှစ် ၁၀၀ လွန်သောအခါ မတ်ဝါဒီ၊ လီနင်ဝါဒီတို့၏ အခြေခံ လက်စွဲစာအုပ် ဖြစ်လာလေသည်။

၁၈၄၈ ခုနှစ်တွင် ဂျာမနီ၌ တော်လှန်ရေး လှုပ်ရှားမှုများ ဖြစ်ပွားလာသောအခါ မတ်သည် ကိုလုန်းသို့ သွားပြီးလျှင် ‘နယူးရိုင်းနစ်ရှီဇိုက်တွန်’ သတင်းစာကို ထုတ်ဝေသည်။ ပရပ်ရှင်းအစိုးရ ပြင်းထန်စွာနှိပ်ကွပ်သည်။ အခွန်အကောက်မပေးဟု ငြင်းဆိုသည်။ လက်နက်ကိုင်၍ ခုခံမည်ဟု ကြေညာသည်။ ထိုကြောင့် နိုင်ငံတော် သစ္စာဖောက်မှုဖြင့် ပရပ်ရှင်းအစိုးရ၏ ဖမ်းဆီးခြင်းကို ခံရသည်။ တရားသေ လွတ်မြောက်ခဲ့သော်လည်း ဇာတိနိုင်ငံမှ တဖန် အနှင်ခံရပြန်သည်။ ဤအကြိမ်တွင် အင်္ဂလန်ပြည် လန်ဒန်မြို့သို့ သွားရောက်၍ သေသည့်တိုင်အောင်နေထိုင်ခဲ့သည်။ လန်ဒန်မြို့သို့ ရောက်စက ကြေပ်တည်းဆင်းရဲ၏။ နယူးယောဂ်ထရီဗျွန်းသတင်းစာ၏ တောင်းပန်ချက်အရ ယင်းသတင်းစာတိုက်သို့ ဆောင်းပါးများ ရေးပို့သောကြောင့် ငွေအနည်းငယ်ရသဖြင့် သက်သာရာရခဲ့သည်။ ထိုပြင် အန်းဂဲကလည်း ကူညီထောက်ပံ့ခဲ့သည်။ လန်ဒန်မြို့၌ နေထိုင်စဉ် သူ၏ဝါဒကို ဖြန့်ခဲ့သည်။ ‘နယူးရိုင်းနစ်ရှီဇိုက်တွန်’ သတင်းစာကို ဆက်လက်ထုတ်ဝေရန် ကြိုးစားခဲ့သော်လည်း စာစောင် ၆ ခုအထိသာ ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့သည်။ ၁၈၅၉ ခုနှစ်တွင် ဘောဂ ဗေဒကို ဝေဖန်သော ကျမ်းတစောင် ထုတ်ဝေသည်။ အားရကျေနပ်ခြင်း မရှိသဖြင့် တဖန်ပြန်၍ ရေးသားရာတွင် ၁၈၆၇ ခုနှစ်၌ ‘အရင်းအနှီး’ ကျမ်း ပဌမတွဲကို ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့လေသည်။ သို့သော် ကျယ်ပြန့်လှစွာ မိမိရေးသားခဲ့သော ထိုကျမ်းကို အပြီးသတ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်အထိ ကားလမတ်သည် သက်ဆိုးမရှည်ဘဲရှိခဲ့၏။ အတွဲ ၂ နှင့် ၃ တို့ကို ၁၈၈၅ ခုနှစ်မှ ၁၈၉၄ ခုနှစ်အထိ နှစ်များအတွင်း အန်းဂဲက လက်စသတ်ကာ တည်းဖြတ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၁၈၆၄ ခုနှစ်တွင် ကားလမတ်သည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားများ အသင်းကို ဖွဲ့စည်းသည်။ ကားလမတ်သည် လန်ဒန်မြို့၌ ၁၈၈၃ ခုနှစ် မတ်လ ၁၄ ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်သည်။

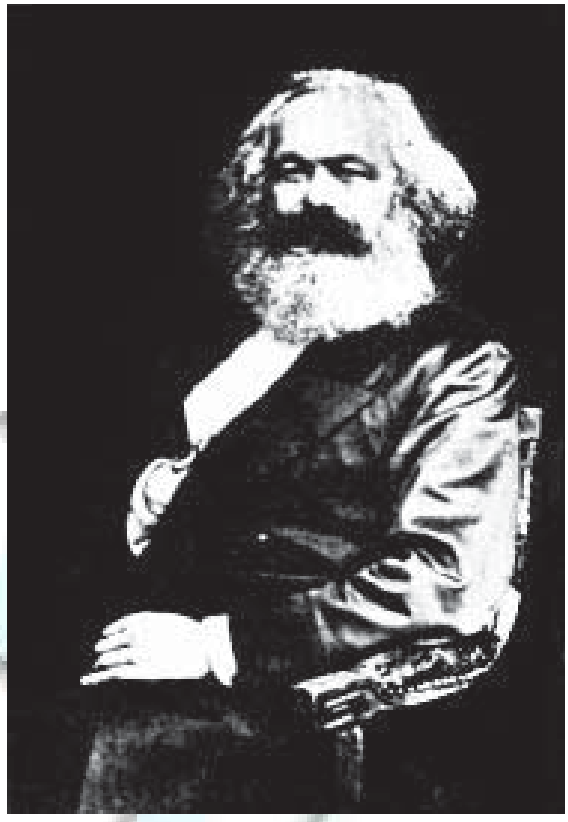

ကွန်မျူနစ်ဝါဒကို ပျိုးထောင်ခဲ့သူ ကားလမတ်

ကားလမတ်သည်အရင်းရှင်၊ အလုပ်သမားတို့နှင့် စပ်လျဉ်းသော ပြဿနာများကို စိတ်ဝင်စားခဲ့ကြ၏။ အလုပ်သမား လူတန်းစားတို့သည် တနေ့တွင် အာဏာရရှိရမည်။ ကုန်ထုတ်ကရိယာတို့ကို ပြည်သူလူထုက ပိုင်ဆိုင်၍ ထိုကုန်ထုတ်ကရိယာတို့ကို အမြတ်အတွက် မဟုတ်ဘဲ ပြည်သူလူထုတို့ မျှတသော အကျိုးကျေးဇူးများကို ခံစားစေရန် အလို့ဌာ စီမံကိန်းပြုရမည် ဟူသော ခေတ်သစ်ဆိုရှယ်လစ် စံနစ်ကို ချမှတ်ပေးသည်။ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးတွင် မတူညီသော အတန်းအစား ၂ ခု ဖြစ်သည့် အရင်းရှင်နှင့် အလုပ်သမားတို့သည် ပဋိပက္ခဖြစ်ရမည်မှာ မလွဲမရှောင်သာသော အရာဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် ကုန်ထုတ်ကရိယာကို အလုပ်သမားတို့ လက်ဝယ်ရရှိ၍ အလုပ်သမား ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံ ထူထောင်နိုင်မှ အေးငြိမ်းချမ်းသာမည်။ ဤသို့မဟုတ်လျှင် အေးငြိမ်းချမ်းသာမှု ရရှိမည် မဟုတ်ဟု ထုတ်ဖော်ရေးသားသည်။

ကားလမတ်သည် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို စံနစ်တကျ သုံးသပ်ဝေဖန်ရာ၌ ရှေးဟောင်း ဂျာမန် ယထာဘူတကျမ်းများ အနက် အထူးသဖြင့် ဟေးဂဲ၏ ကျမ်းများကိုဂင်း၊ အင်္ဂလိပ်နိုင်ငံရေး စာရေးဆရာများအနက် အထူးသဖြင့် အက်ဒမ်

www.forevermyspace.com.mm

စမ်း၊ ရိုကာဒိုတို့၏ ကျမ်းတို့ကိုရင်း မှီငြမ်းပြု၍ တွေးခေါ်မြော်မြင်သည်။ ကားလမတ်သည် မိမိသဘော မကျသော အယူအဆများကို ငြင်းဆိုချေပပြောဆိုရာ၌ ပိုင်နိုင် ပြင်းထန်၍ အညှာအတာကင်းမဲ့သည်။ အထေ့အငေါ့ ကောင်းပေသည်။ ရံဖန်ရံခါလည်း စကားအသုံးအနှုန်း ကြမ်းတမ်းတတ်သည်။ သူ၏ 'အရင်းအနှီး' ကျမ်းတွင် အချို့အပိုဒ်များသည် သရုပ်ပေါ် ရှင်းလင်းပြတ်သားလှသည်။ လူယဉ်ကျေးစိတ်ဓာတ် ပေါ်လွင်သည်။ သို့သော် အလွန်ခက်ခဲသော ကျမ်းတစောင် ဖြစ်သည်။ အတွေးအခေါ်နက်နဲ၍ အဓိပ္ပာယ်ဖော်ရန် မလွယ်ပေ။ ကားလမတ်နှင့် အန်းဂဲတို့ ချမှတ်ပေးသော လမ်းစဉ်ကို ရှုရှုခေါင်းဆောင်များ ဖြစ်သော လီနင်နှင့် စတာလင်တို့က လက်ခံ ပြုစုကြသည်။ ၁၉၁၈ ခုနှစ် ရုရှတော်လှန်ရေး ပြီးဆုံး၍ ဆိုဗီယက်နိုင်ငံ ထူထောင်သောအခါ ကားလမတ်၏ သဘောတရား ဝါဒလမ်းစဉ်ကို လိုက်နာ ကျင့်သုံးကြသည်။ ၁၉ ရာစုနှစ်တွင် လူမှုမဖွဲ့အစည်းကို ပြုပြင် ပြောင်းလဲစေအောင် ဖန်တီးရာ၌ ချားဒါဝင်သာလျှင် ကားလမတ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်နိုင်သည်ဟု ဆိုကြပေသည်။ (ကွန်မျူနစ်ဝါဒ။ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ။ လီနင်။ စတာလင်,ဂျေ။ ဗီ။ ဒါဝင်,ချား-လည်းရှု။)

မတ်,ဒေါက်တာ ။ ။မှတ်၊ ဆရာ-ရှု။

မတ်ဇီနီ,ဂျီ (ခရစ် ၁၈၀၅-၁၈၇၂) ။ ။ ဣဠေ ဇက် ပေ မတ်ဇီနီသည် ဣတာလျံ မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်တဦးဖြစ်၍ သူ့အမျိုးသားများကို တလုံးတစည်းတည်း ဖြစ်အောင် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့လေသည်။ သူ့ကို ၁၈၀၅ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ဂျီနိုးအာမြို့၌ ဖွားမြင်လေသည်။ သူသည် ဂျီနိုးအာတက္ကသိုလ်၌ ဥပဒေပညာ ဆည်းပူးခဲ့၍ ငယ်စဉ်ကပင် စာပေ၌ ဝါသနာပါခဲ့လေသည်။ ထိုအချိန်က ဣတာလီပြည်ကြီးမှာ ဝါးအစည်းပြေသကဲ့သို့ အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာ ကွဲလျက်ရှိပေရာ၊ မတ်ဇီနီသည် သူ၏ ကလောင်လက်နက်ဖြင့် ဣတာလျံ အမျိုးသားများအား နိုင်ငံရေးမျက်စိ ဖွင့်ပေးခဲ့သည်။ သူသည် နိုင်ငံရေးတွင် အထူးပင် စိတ်အားထက်သန်လှရကား တက်လမ်းရှိသော ရှေ့နေ အလုပ်ကိုပင် စွန့်လွှတ်ခဲ့လေသည်။

ထိုနောက် ကာဗော်နာရီခေါ် လျှို့ဝှက်သော ဣတာလီတော်လှန်ရေး အသင်းနှင့် ဆက်သွယ်ခဲ့ရာတွင် သတ္တိရှိရှိနှင့် အလုပ်လုပ်ဆုံး ရဲဘော်ဖြစ်သဖြင့် ၁၈၃၀ ပြည့်နှစ်၌ အဖမ်းခံရလေသည်။ နောက် ၆ လခန့်အကြာ ထောင်မှ လွတ်လာသောအခါ ပြည်နှင်ခံရလေသည်။ ပဌမ သူသည် မာဆေးမြို့တွင် နေထိုင်ခဲ့၍ နောက်တွင် ဆွစ်ဇာလန်ပြည်တွင် သွားရောက် နေထိုင်ခဲ့လေသည်။ မည်သည့်နေရာတွင် နေစေကာမူ ဣတာလီပြည်ရှိ သမတဂိုဏ်းသားများနှင့်ကား အဆက်အသွယ်ရှိနေခဲ့၏။ သို့သော် သူ၏ မျိုးချစ်စိတ်မှာ ယခင်ကထက် ပိုမို ပြင်းထန်လာ၍ ကာဗော်နာရီ အသင်းမှာ မှန်းခြေကိုက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်တော့မည် မဟုတ်ဟု သိရှိလာသဖြင့် ဣတာလီလူငယ်များအဖွဲ့ကို တည်ထောင်ခဲ့လေသည်။ ထိုအဖွဲ့၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဣတာလီပြည်ကို နိုင်ငံခြားသားများလက်မှ ကယ်တင်ရန်နှင့် ဣတာလီပြည်နယ်များကို သွေးစည်းကာ သမတအစိုးရ ထူထောင်ရန်ဖြစ်၍ သူတို့ အကြံ အောင်မြင်ရန်အတွက် လူထုကို ပညာမျက်စိ ဖွင့်ပေး၍ အခါအခွင့်သင့်သလို ပြောက်ကျားစံနစ်ဖြင့် ပုန်ကန်ထကြွရန် စီစဉ်ထားလေသည်။ မတ်ဇီနီ၏ တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းများမှာ ဣတာလီပြည်နယ် အာဏာပိုင်များအား များစွာ စိတ်အနှောင့်အရှက် ဖြစ်စေသဖြင့် ထိုအာဏာပိုင်တို့၏ တောင်းဆိုမှုကြောင့် သူ့အား ပြင်သစ်အစိုးရက ပြည်နှင်ဒဏ် ပေးလိုက်ရာ၊ ၁၈၃၂ ခုနှစ်၌ ဆွစ်ဇာလန် ပြည်သို့ ထွက်ခွာသွားရလေတော့၏။

ထိုသို့ ပြည်နှင်ဒဏ် ခံနေရစဉ် သူသည်အငြိမ်မနေဘဲ ရောက်ရာအရပ်၌ လူများအား တော်လှန်ရေးစိတ်ဓာတ် တက်ကြွလာအောင် ကြိုးစား ဆောင်ရွက်ခဲ့လေသည်။ ၁၈၃၄ ခုနှစ်၌ သူနှင့် သူ့ရဲဘော်များသည် လူမျိုးအားလုံး သာတူညီမျှ ကြီးပွားချမ်းသာရေးကို မျှော်မှန်း၍ ဥရောပ လူငယ်အသင်းကို တည်ထောင်ခဲ့ကြသေးသည်။ သူလှုံ့ဆော်သဖြင့် ဆွစ်ဇာလန်လူမျိုးများမှာ နိုင်ငံရေးဖက်၌ နိုးကြားလာကြသောကြောင့် ၁၈၃၆ ခုနှစ်တွင် သူသည် ဆွစ်ဇာလန်ပြည်မှ နှင်ထုတ်ခြင်းခံရပြန်လေသည်။ ၁၈၃၇ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလန်ပြည်သို့ သွားရောက် နေထိုင်ခဲ့၏။ သူသည် အင်္ဂလန်ပြည်၌ ၇ နှစ်ကြာမျှ ဆင်းဆင်းရဲရဲ နေထိုင်ခဲ့ရစဉ် အင်္ဂလိပ်စာကို တတ်အောင်သင်၍ သတင်းစာများတွင် ဆောင်းပါးများရေးကာ အသက်မွေးခဲ့ရ လေသည်။

၁၈၄၈ ခုနှစ်၌ ဥရောပတိုက်ရှိ နိုင်ငံအများတွင် တော်လှန်ပုန်ကန်မှုများ ပေါ်ပေါက်လာ၍ လောင်ဗတ်နယ်သူနယ်သားများလည်း ပုန်ကန်ထကြွကြလေရာ၊ မတ်ဇီနီသည် ဣတာလီပြည်သို့ ပြန်သွား၍ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ၌ ပါဝင်ဆင်နွှဲခဲ့လေသည်။ မျိုးချစ်သူပုန်များ အရေးသာ၍ ရောမမြို့တော်၌ သမတအစိုးရ တည်ထောင်သောအခါ မတ်ဇီနီသည် အချုပ်အချာ အာဏာရထားသော အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ၃ ယောက်အနက် တယောက် အပါအဝင်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ပြင်သစ်စစ်တပ်များ လာရောက်တိုက်ခိုက်သော အခါ ရောမမြို့တော်မှာ ရန်သူများ လက်တွင်းသို့ ပြန်လည် ကျရောက်သွားလေတော့၏။ မတ်ဇီနီ၏ မျှော်လင့်ချက်များလည်း လုံးဝပျက်ပြားသွားရသဖြင့် သူသည် ဆွစ်ဇာလန်ပြည်မှတဆင့် လန်ဒန်မြို့သို့ ထွက်ပြေးရလေတော့၏။

www.foreverspace.com.mm

ဣတာလျံမျိုးချစ် ခေါင်းဆောင်ကြီး မတ်ဇီနီ

နောင်အခါများတွင် သူသည် မီလန်နှင့် ဂျီနိုးအာမြို့များ၌ တော်လှန်ပုန်ကန်မှုများ ပေါ်ပေါက်အောင် ကူညီခဲ့သေး၏။ ဣတာလျံမျိုးချစ်တို့ကိုလည်း အားပေးခဲ့သည်။ ဣတလီပြည်မှာ ဒုတိယ ဗစ်တာအီမန်းရှ္ဃအယ်ဘုရင်လက်အောက်တွင် စည်းလုံးမသောအခါ သူ၏ ရည်မှန်းချက်မှာ တဝက်တပျက်အားဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့လေသည်။ သူသည် သမတအစိုးရကိုသာ လိုလား၍ ဘုရင့်အစိုးရကို မလိုလားပေ။ သို့ဖြစ်၍ မက်ဆီးနားနယ် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ဣတာလျံလွှတ်တော်သို့ ရွေးကောက်ခြင်းခံရသော်လည်း မတက်ဘဲနေခဲ့၏။

လန်ဒန်မြို့တော်မှတဆင့် ဆွစ်ဇာလန်ပြည်သို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်စဉ် သူသည် ဣတလီမျိုးချစ် ခေါင်းဆောင်တဦးဖြစ်သော ဂယ်ရီဗောဒီးနှင့် အဆက်အသွယ်ပြုသည်ဟု ဣတလီအစိုးရက စွပ်စွဲ၍ ဆွစ်ဇာလန်အစိုးရကို တောင်းဆိုချက်အရ ဆွစ်ဇာလန်ပြည်မှ နှင်ထုတ်ခြင်းခံရလေသည်။

၁၈၇၀ ပြည့်နှစ်တွင် စစ္စလီကျွန်း ပါလာမိုမြို့တွင် သမတဂိုဏ်းသားများ တော်လှန်ရေးအတွက် စီစဉ်ရန် အသွားလမ်းခရီးတွင် အဖမ်းခံရပြီးလျှင် ၂ လမျှ ထောင်ထဲ၌ နေခဲ့ရသေး၏။ ထိုနောက် သူသည် ဣတလီနိုင်ငံရှိ အလုပ်သမားများကို သွေးစည်းပေးရန် ကားလမတ် စသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများနှင့် အဆက်အသွယ်ပြုခဲ့သေး၏။ သို့ရာတွင် အခြေအနေမလှသဖြင့် သူ၏ကြံ့ရွယ်ချက်များကို စွန့်လွှတ်လိုက်ရပြီးလျှင် ၁၈၇၂ ခုနှစ် အသက် ၆၇ နှစ်အရွယ်၌ ပီစာမြို့တွင် ဆင်းဆင်းရဲရဲ နေထိုင်ယင်း အနိစ္စရောက်သွားလေသည်။

မတ်ဇီနီကား မျိုးချစ်စိတ် အလွန်ထက်သန်၍၊ ကိုယ်ကျိုးမငဲ့ဘဲ အနစ်နာခံကာ ဆောင်ရွက်ပြီးလျှင် မိမိ၏ မျှော်မှန်းချက်များ နောက်ဆုံး၌ အောင်မြင်ရမည်ဟု မမှိတ်မသုံ စွဲမြဲစွာ ယုံကြည်သူဖြစ်သဖြင့် ထင်ရှားသော ခေါင်းဆောင်တဦးဖြစ်ပေသည်။

မတ္တရာမြို့ ။ ။ မတ္တရာမြို့သည် မန္တလေးခရိုင်တွင် ပါဝင်သော မတ္တရာနယ်၏ ရုံးစိုက်မြို့ ဖြစ်သည်။ မန္တလေးမြို့၏ မြောက်ဖက် ၁၅ မိုင်အကွာ ရွှေတချောင်း တူးမြောင်း၏ လက်ဝဲဖက်ကမ်းတွင် မန္တလေး 'မတ္တရာ မီးရထားလမ်းဆုံ၌ တည်ရှိသည်။ မတ္တရာမြို့ပင်လယ်ပြင်ထက် ပေ ၃၃၀ အမြင့်တွင် တည်ရှိ၍ ဘင်္ဂလားအော်မှ ၂၇၅ မိုင်၊ မုတ္တမကွေ့မှ ၄၁၅ မိုင် ကွာဝေးသည်။ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၃ခုနှစ် သန်ကောင်စာရင်းအရ ၃,၉၂၉ ယောက်ရှိသည်။

မတ္တရာနယ်၏ မြေမျက်နှာပြင်မှာ လှိုင်းတွန့်ထသကဲ့သို့ ဖြစ်လျက် တောင်ကုန်း ထူထပ်သည်။ မတ္တရာနယ်တွင် ဧရာဝတီနှင့် မတ္တရာမြစ်တို့မှ ဆက်သွယ်သော တူးမြောင်းများကြောင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးအတွက် ရေရရှိပေသည်။ မတ္တရာနယ်တွင် လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးအားဖြင့် အသက်မွေးသူမှာ ၅ ပုံ ၃ ပုံရှိ၍ ကျန်ရှိသူတို့က ငါးဖမ်းခြင်းဖြင့် အသက်မွေးကြသည်။ မတ္တရာနယ်တွင် ရှေးမြန်မာမင်း၏ ဥယျာဉ်ရှိ၍ ယခုအခါတွင်လည်း သရက်၊ ဌက်ပျော၊ သံပုရာ၊ ရှောက်၊ နာနတ်၊ ကွမ်းပင် စသည်တို့ကို စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ကြလေသည်။

မတ္တရာနယ်သည် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ကောင်းပေသည်။ မော်တော်ကားလမ်း၊ မီးရထားလမ်း၊ ရေလမ်းများဖြင့် ခရီးပေါက်သည်။ မတ္တရာမြို့မှ မန္တလေးသို့ မီးရထားလမ်း ဖောက်လုပ်ထားသည်။ ရွှေတချောင်း တူးမြောင်းတလျှောက်မှလည်း မန္တလေးသို့ မော်တော်ကားလမ်း ရှိသည်။ ထိုပြင် ရှမ်းပြည်နယ်သို့လည်း ခရီးပေါက်သည်။ ရေလမ်းအားဖြင့် ရွှေတချောင်းတလျှောက် မတ္တရာမြစ် (ချောင်းမကြီး) တလျှောက်တွင် လှေများ၊ ဖောင်များ အသွားအလာများသည်။

မတ္တရာနယ်တွင် ထင်ရှားသော ဘုရားများမှာ မတ္တရာမြို့ရှိ ရွှေကူကြီးစေတီ၊ ရှစ်မျက်နှာ စေတီနှင့် ရွှေညောင်တော်စေတီ၊ လွန်းတောင်းရွာရှိ ရွှေမုဒ္ဓောစေတီနှင့် ရွှေဘုံသာစေတီ၊ တောင်ပြိုးရှိ ဆုတောင်းပြည့်စေတီ စသည်တို့ဖြစ်၏။ ဝါခေါင်လတွင် တောင်ပြိုးနတ်ပွဲ ကျင်းပသော

www.foreverspace.com.mm

အခ၊ မြန်မာနိုင်ငံ အနှံ့အပြားမှ လူအပေါင်းတို့ သွားရောက်ကြလေသည်။

မတ္တရာမြို့ဟု ခေါ်တွင်ရခြင်း အကြောင်းမှာ ပုဂံရာဇဝင်အရ နော်ရထာမင်းစောသည် သက္ကရာဇ် ၃၉၅ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘောဇနှင့် မြန်မာပြည် နှစ်ဖက်စပ်ကြား ရှမ်းယွန်းတို့နှင့် မရောမစပ်စေခြင်းငှာ မျှားမတ်ဗိုလ်ပါတို့ကို တာဝန်ခွဲဝေပေး၍ တည်စေသော မြို့ ၄၃ မြို့အနက် မတ္တရာမြို့သည် အပါအဝင် ဖြစ်သည်။ အမတ်တည်သည်ကို စွဲ၍ မတ္တရာဟု တွင်သည်ဟု ဆို၏။ အချို့ကလည်း အမတ်ပေါင်း ၁၀၀ တည်သောကြောင့် မတ်တရာတွင်သည်ဟု ယုံကြည်ကြ၏။ အမတ်ကို ပါဠိ ဘာသာဖြင့် အမစ္စဟု ခေါ်၍ သင်္သကြိုဠ်ဘာသာ အားဖြင့် အမတျာဟု ခေါ်ပေရာ၊ အမတျာမြို့ဟု ခေါ်ဆိုရင်းတွင် အကျေပြီးလျှင် မတျာမြို့၊ မတ္တရာမြို့ ဖြစ်လာသည်ဟုလည်းဆိုသည်။

မိတ္ထီလာကန် ။ ။'လူကလေးရဲ့ ချော့စရာ၊ မိတ္ထီလာ ကန်တော်အောက်က ဖားကောက်ခဲ့ပါ' ဟူသော ကလေးချော့ကဗျာကို ကလေးအရွယ်မှစ၍ မြန်မာတိုင်း ရွတ်ဆိုခဲ့ကြသဖြင့် မိတ္ထီလာကန်ကို မရောက်ဘူးသော်လည်း လူတိုင်းပင်ကြားဘူးကြပေသည်။

မိတ္ထီလာကန်သည် မိတ္ထီလာမြို့၏ အနောက်ဖက်တွင် တည်ရှိသည်။ မိတ္ထီလာကန်သည် အလျား ၇ မိုင်နှင့် အနံ မိုင်ဝက်ရှိသောကြောင့် ဧရိယာ အကျယ်အဝန်း စတုရန်း ၃ မိုင်ခွဲရှိသည်။ မိတ္ထီလာကန်မှာ ကန် ၂ ခုဖြင့် ဖွဲ့ထားသည်ဖြစ်၍ တောင်ကန်နှင့် မြောက်ကန်ဟူ၍ တွင်သည်။ ဤကန် ၂ ခုစပ်ကြားတွင် ယခုအခါ မီးရထားလမ်း ဖြတ်သွားသည်။ ကန် ၂ ခုဟု ဆိုရသော်လည်း ရေတဆက်တည်းဖြစ်၏။ သို့သော် ထူးခြားချက်ကား မိုးရာသီရေဝင်ချိန်တွင် မြောက်ကန်မှရေသည် ရေကြည်စင်မှ တောင်ကန်တွင်းသို့ စီးဝင်ပေသည်။ ယခုအခါ မြောက်ကန်တွင် ရေလွှဲတံခါး၂ ခုရှိ၍ တောင်ကန်တွင် ရေလွှဲတံခါး ၁၁ ပေါက်နှင့် အလျားပေ ၃၀ကျယ်သော တံခါးကြီး တပေါက် ရှိသည်။ မိတ္ထီလာမြို့သူမြို့သားတို့သည် မိတ္ထီလာကန်တော်ရေကို သောက်သုံးကြရ၏။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရာတွင်လည်း မိတ္ထီလာကန်မှ ရေများကို သွယ်ယူရရှိသည်။

မိတ္ထီလာကန်သည် အခြားသော ကန်များနှင့် မတူဘဲ အုံ့ဖွယ်ကိုးပါး ရှိလေသည်။ မိတ္ထီလာကန်မှ ရေတွင် အနဝတတ်အိုင်မြတ်မှ ရေပါရှိသည်။ အကြောင်းမဲ့ မနောက်ကျပေ။ အကြောင်းမဲ့ ညီဟောက် နံစော်ခြင်း မရှိပေ။ ဒိုက်အမှိုက်များ မတည်ပေ။ အကောင်ပုပ်များ ကြာရှည်

မိတ္ထီလာ တောင်ကန်မျိုးရှိ လောကထိပ်ပန်စေတီနှင့် ကန်သမိုင်းကျောက်စာဂူ

www.foreverspace.com.mm

တောင် ကန်ရိုးရှိ နတ်မောက်နတ်ဝူ

မတည်ပေ။ ရတနာအမျိုးမျိုးတိုဖြင့် ပြွမ်း၏။ ကြာစသော ရေမှော်ပင်တို့ မပေါက်ရောက်ပေ။ ကန်တွင်းရှိ ကြိုးကြာ ရုပ်မှတ်တိုင်မှ ကြိုးကြာနှတ်သီးသို့ ရေမရောက်ပေ။ သုံးနှစ် သုံးသီး လုပ်စားနိုင်လောက်အောင် ရေများရှိ၏။ ငါးရုံ၊ ငါးခူ၊ ငါးစီပူ မရှိပေ။ အဓိဋ္ဌာန်ပြုသော ပေပင် မကြီးမထွားပေ။ (ထိုပေပင်မှာ အနော်ရထာမင်းစောက မထောင်းတာ နတ်မောင်နှစ်မ ကျွတ်ချိန်တန်လျှင် ထရစ်မှ ပိုလွန်၍ ကြီးထွားပေလတ္တံ့ဟု ဆိုကာ စိုက်ပျိုးခဲ့သော အပင်ဖြစ်သည်။ ၁၉၄၀ပြည့်နှစ်ခန့်က ရှိရင်းစွဲ လူတရပ်ထက် ပို၍ ကြီးထွားလာသော ဟူ၏။) အဓိဋ္ဌာန်သော မန်ကျည်းပင် တဆစ်သာ သီးသည်။ (အထက်ပါ နတ်မောင်နှစ်မကိုပင် အကြောင်းပြု၍ ယင်းတို့ကျွတ်ချိန်တန်လျှင် တဆစ်မှ ပိုလွန်၍ သီးပေးလတ္တံ့ဟု ဆိုကာ စိုက်ခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်တို့ ခုတ်ပစ်လိုက်သောကြောင့် ယခုအခါ မရှိတော့ပြီ။) ထိုပြင် ကန်ပတ်လည်၌ သိမ် ၉သိမ်၊ဂု ၉လုံး၊ ကုန်း ၉ကုန်း၊ အင်း ၉ အင်း၊ အိုင် ၉ အိုင်ရှိသည်။ မိတ္ထီလာကန်တွင် အံ့ဖွယ်ကိုးပါးရှိသည်ဟု ဆိုသော်လည်း ၉ ပါးထက် မနည်းကြောင်းတွေ့ရှိရသောဟူ၏။ မိတ္ထီလာကန်သည် အတိတ်နိမိတ်များ ပြတတ်သည်ဟုလည်းဆိုသည်။ နတ်ကြီးသည်ဟုလည်း ယုံကြည်ကြသည်။

မိတ္ထီလာကန်မှာ သဘာဝအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်သော ကန်မဟုတ်ဘဲ လူတို့က ပြုပြင်ထားသော ကန်ဖြစ်၏။ သမိုင်းတစောင်တွင် မိတ္ထီလာကန်ကို ကမ္ဘာဦးကာလက အာကာရဋ္ဌမင်း လက်ဦးအမွန် ဖန်ဆင်းတည်ထောင်ပြီးသည့်နောက် နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာသောကာလ၌ ကုသမင်း ဆည်ဖို့ ပြုပြင်ပြီးလျှင် ကာလရွှေလျောလျှင် ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရား၏ ဘိုးတော် အဋ္ဌနမင်းက တဖန် ဆည်ဖို့ ပြုစုသည်ဟုဆို၏။ အချို့မူများတွင်ကား ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရား၏ ဘိုးတော် အဋ္ဌနမင်းက လက်ဦးအစ ဖန်ဆင်းပြုစုသည်ဟုဆို၏။ ရှေးအခါက သျှိသျှားပင်များ ပေါက်ရောက်သောကြောင့် သျှိသျှားကန်ဟု တွင်ခဲ့၏။

ကောဇသက္ကရာဇ် ၄၁၄ ခုနှစ်တွင် အရည်းကြီး ရဟန်းရှင်ယောင် (၁၀၀၀)တို့သည် သျှိသျှားကန်တော်တဝိုက်တွင် သောင်းကျန်းလျက် ရှိကြောင်း တိုင်းသူပြည်သားတို့ လျှောက်ထားချက်အရ ပုဂံပြည် အနော်ရထာမင်းစောသည် သျှိသျှားကန်ရှိရာသို့သွားရောက်၍ အရည်းကြီးတို့အား နှိမ်နင်းအောင်မြင်လေ၏။ ထိုပြီးကာလ ၉ လ လွန်မြောက်သောအခါတွင် အနော်ရထာမင်းစောသည် ရှင်အရဟံ ဟောပြောတော်မူချက်အရ ဗိုလ်ပါအပေါင်းတို့ ခြံရံပြီးသော် တောင်ဖက်လယ်တွင်းတပြင် နယ်ပယ်တို့သို့ခရီးလှည့်လည် ကြွမြန်းတော်မူခဲ့ရာ၊ ကျွဲတလင်းချောင်း၊ "မြွေ၊ ကတူးကန်" အရပ်သို့ ရောက်တော်မူဖြင့် ခေတ္တအပန်းဖြေ ရေသဘင်နန်း စံမြန်း သာယာတော်မူသည်။ ထိုအခါ သျှိသျှားကန်တော်စောင့် နတ်ကြီးလေးပါးပေါ်လာ၏။ နတ်များ ပြောပြချက်အရ မဟာသက္ကရာဇ် ၁၁၇ခုနှစ်တွင် ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားသည် ညီတော်အာနန္ဒာမထေရ်ကို နောက်ပါ ခေါ်ဆောင်တော်မူ၍ ခရီးဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူလာကာ သျှိသျှားကန်တော်တွင် ရေသပ္ပါယ်တော်မူပြီးသောအခါ ညီတော်အာနန္ဒာအား ဒုကုဋ္ဌသက်နီးတော်ကို ခင်းစေတော်မူပြီးနောက် ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ စမ္ပါယ်နေတော်မူ၏။ ထိုအခါ ဘောဂဝတီမှ နတ်နဂါးတို့သည် သစ်သီး ကြီးငယ်များကို ယူဆောင် လာကြကုန်၍ လှူဒါန်း ဆက်ကပ်ပူဇော်ကြသည်။ ဘုရားသခင်၏တရားတော်ကို နတ်နဂါးများ၊ နတ်သားများ ကြားနာပြီးသည့်အဆုံးတွင် နတ်နဂါးတို့သည် ကန်တော်၏ အကြောင်းဇာစ်မြစ်ကို မေးမြန်းလျှောက်ထားကြ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားလည်း "ဤကန်တော်သည် ကမ္ဘာဦးတည်စက ကန်ဖြစ်၍ အာကာရဋ္ဌမင်း၊ ကုသမင်းတို့ ဆည်ဖို့ပြုစုကြသည်။ ထိုသည့်နောက် ငါဘုရား၏ ဘိုးတော်ဖြစ်သော မဟာအဋ္ဌနမင်းလက်ထက် ကလိယုဂ် ၈ဒေ၄၅ကို ဖြို၍ အတို ၂ ခုကြွင်း ပြုပြီးသောအခါ ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းအပြင်ဝယ် တံခွန်သဖွယ်ဖြစ်၍ ကျော်စောထင်ရှား ကျေးဇူးများသော ဤသျှိသျှားမည်သောကန်တော်ကို ပွားတက်လာသော သက္ကရာဇ် ၁၀ ခုနှစ်တွင် တောင်ရိုးတောင်စဉ် ရေလာရေဆည်း ကုန်းကြည်းချောင်းမြောင်း အရပ်ဟူသမျှ

www.foreverspace.com.mm

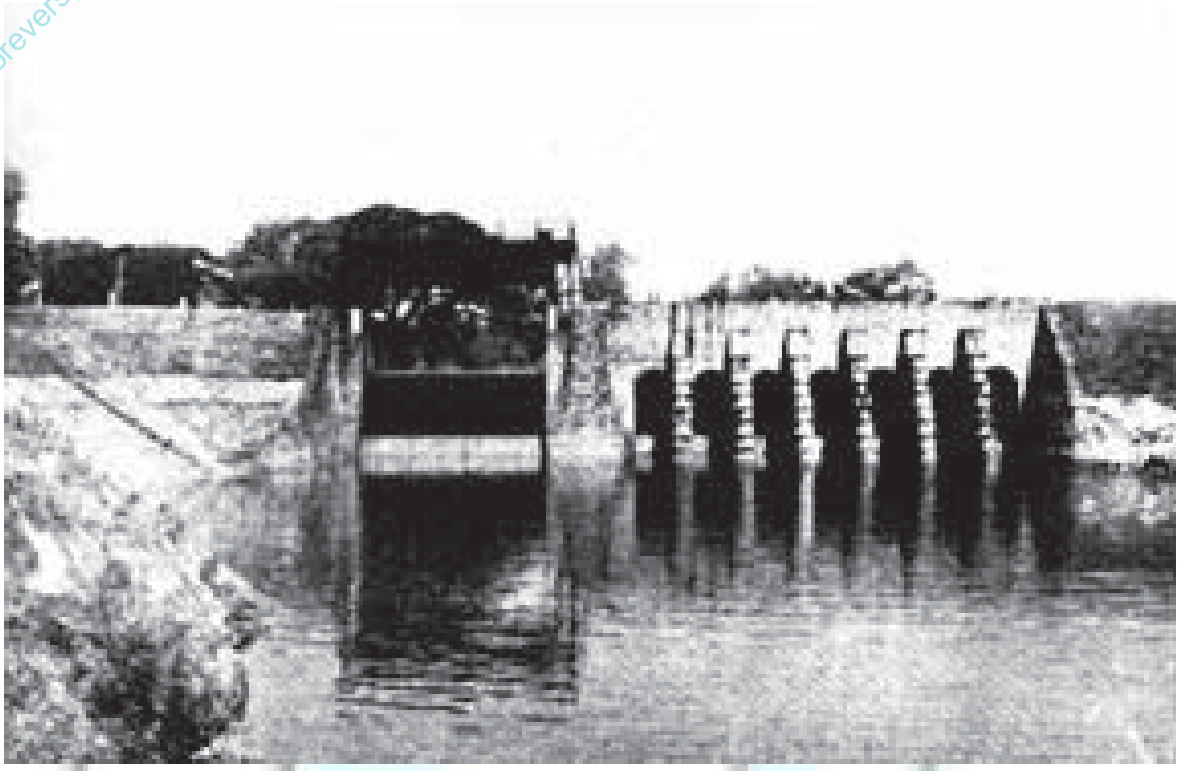

တောင်ဖက်ကန်ရေလွှဲတံခါးကို ဤသို့ရှုမြင်ရသည်။

မိတ္ထီလာကန်တွင်းရှိ ရေဝန်းရံလျက်ရှိသော ရေလယ်ဘုရားအား ဖူးမြင်ရပုံ

www.forestspace.com.mm

တို့နှင့် နှိုင်းဆပြီးလျှင် နောင်လာလတ္တံ့သော နှစ်ပေါင်း ၈၄,၀၀၀ ပတ်လုံး တည်စေသတည်းဟု မိဠာန်တော်မူပြီး ဆည်ဖို့တော်မူ၏။ ထိုအခါ သိကြား ဗြဟ္မာ နတ်အပေါင်း တို့သည် အနဝတတ် အိုင်မြတ်မှရေကို ယူဆောင်လာကြ ပြီးသော် ဤကန်တွင်း၌ ထွေးအံကြလေရာ နောင်လာ လတ္တံ့သော နှစ်ပေါင်း ၈၄,၀၀၀ တည်ပေလတ္တံ့ဟုသိကြား ဗြဟ္မာ နတ်အပေါင်းက ဆိုကုန်ကြသည်''ဟု မိန့်ဆိုတော် မူကြောင်းကို သိရလေသည်။ ကန်စောင့်နတ်များ၏ တိုက် တွန်းချက်အရ အနော်ရထာမင်းစော ကန်တော်ကို ဖို့လေ ရာ၊ သက္ကရာဇ် ၄၁၆ တွင်အပြီးတိုင်သည်။ ၁၁ ကြိမ်မြောက် ဆည်ဖို့ခြင်းဖြစ်၏။ ကန်တော်ကို ဘုန်းတန်ခိုးကြီးသော ဘုရင်များသာ ဆည်ဖို့နိုင်သည်ဟုဆိုရိုးရှိ၏။ အနော်ရထာ မင်း၏ နောက် ပုဂံ အလောင်းစည်သူ၊ နရပတိစည်သူ၊ အင်းဝဘုရင် မင်းကြီးစွာစော်ကဲ၊ ညောင်ရမ်းမင်းတရား ကုန်းဘောင်ခေတ် ဘိုးတော်ဘုရား၊ မင်းတုန်းမင်းတို့ ဆည်ဖို့ ပြုပြင်ခဲ့သည့်အပြင် ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၂၉၇ ခုနှစ် (ခရစ် ၁၉၃၅)ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလိပ်အစိုးရလက်ထက်က သိန်း ၂၀ ကျော် စိုက်ထုတ်အကုန်ခံ၍ ရေကာတာ၊ ရေလွှတ်တံခါး ကြီး တခုကို တည်ဆောက်ခဲ့၏။

မိတ္ထီလာကန်သည် ရှေးအခါက သ္ဝါသ္ဝားကန်ဟု တွင် ခဲ့သည်။ ကန်တဝိုက်တွင် ပေါက်ရောက်သော သ္ဝါသ္ဝားပင် များကိုစွဲ၍ခေါ်ခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ကာဌာဝကကန်၊ မင်္ဂီလာကန်၊ မေတ္တာကန် ဟူ၍လည်း တွင်ခဲ့သည်။ မိတ္ထီလာကန်ဟူ၍ ယခုအခါ တွင်လျက်ရှိသော အမည်မှာ အနော်ရထာမင်း မှည့်ခေါ်ခဲ့သော အမည်ဖြစ်၏။ သ္ဝါသ္ဝားကန်၏ ရေသည် ပုပ္ပါးတောင်နှင့် စပ်ခြင်း ထိခြင်း ရှိမရှိကို မြင်းသည်တော် တဦးအား သွားရောက်ကြည့်ရှုစေ၏။ သွားရောက်ကြည့်ရှု သူသည် အလျင်သွား၍ ကြည့်ကာ ပြန်လာသည်တွင် မထိ လာပါဟု လျှောက်ထားဖြေကြားပြီးလျှင် အမောဆို့၍ သေ ဆုံးသွားလေ၏။ ယင်းကိုစွဲ၍ မထိလာကန်ဟု ပြောင်းလဲ ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ရာမှ ကာလရွှေလျားသည့်အလျောက် မိတ္ထီ လာကန်ဟု ဖြစ်လာသည်။ အမောဆို့ သေဆုံးသွားသော မြင်းသည်ကား မထောင်းတာနတ်ဖြစ်၍ ကန်တော်ကို စောင့် သည်ဟု ဆိုသည်။ ကန်တော်တဝိုက်ရှိ မြို့ကိုလည်း ကန်၏ အမည်ကို အစွဲပြု၍ မိတ္ထီလာမြို့ဟု ခေါ်ကြပေသည်။

မိတ္ထီလာခရိုင် ။ ။ မိတ္ထီလာခရိုင်သည် မြန်မာနိုင်ငံအထက် ပိုင်း မန္တလေးတိုင်းတွင် ဖွဲ့စည်းပါဝင်သော ခရိုင်တခု ဖြစ် သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်း မိုးခေါင်ရေရှား ရပ်ဝန်း တွင်သက်ရောက်၍ ယင်းရပ်ဝန်း၏ အရှေ့ဖက်တွင် တည်ရှိ သည်။ မိတ္ထီလာခရိုင်သည် မြောက်ဖက်တွင် ကျောက်ဆည် နှင့် မြင်းခြံခရိုင်များ၊ တောင်ဖက်တွင် ရမည်းသင်းနှင့် မကွေးခရိုင်များ၊ အရှေ့ဖက်တွင် ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းရှိ မြေလပ်ပိုင်းတွင် ပါဝင်သော နယ်များနှင့် အနောက်ဖက် တွင် မြင်းခြံခရိုင်နှင့်မကွေးခရိုင်များဖြင့် နယ်နိမိတ် ပိုင်း ခြား သတ်မှတ်လျက် ရှိသည်၊ မိတ္ထီလာခရိုင်ကို မိတ္ထီလာ နယ်နှင့်သာစည်နယ်ဟူ၍ နယ် ၂နယ်ခွဲ၏။ တဖန် မိတ္ထီလာ နယ်တွင် မိတ္ထီလာမြို့နယ်နှင့် မလှိုင်မြို့နယ်များ ပါဝင်၍ သာစည်နယ်မှာ သာစည်မြို့နယ်နှင့် ဝမ်းတွင်းမြို့နယ်တို့ဖြင့် ဖွဲ့ထား၏။ သို့အားဖြင့် မိတ္ထီလာခရိုင်သည် နယ် ၂ နယ် နှင့် မြို့နယ် ၄ ခု ဟူ၍ အုပ်ချုပ်ရေးတွင် ခွဲဝေပိုင်းခြားလျက် ရှိသည်၊ မိတ္ထီလာခရိုင်တွင် သူကြီးပိုင် ၂၉၆ ပိုင် ရှိသည်။ မိတ္ထီလာခရိုင်တွင်း မိတ္ထီလာမြို့၊ မလှိုင်မြို့၊ သာစည်မြို့၊ ဝမ်းတွင်းမြို့၊ သဲတောမြို့များမှာ အရေးပါသော မြို့များဖြစ် သည်။ မိတ္ထီလာခရိုင်သည် အကျယ်အဝန်းအားဖြင့် ၂,၂၃၈ စတုရန်းမိုင်ရှိ၍ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် လူဦးရေ ခန့်မှန်းခြေ ၄၀၁,၃ရ၉ ယောက် ရှိသည်။

ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း မိတ္ထီလာခရိုင်သည် မိုးခေါင်ရေရှား ရပ်ဝန်း အရှေ့ဖက်တွင် တည်ရှိသောကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အလယ်ဗဟိုခန့်တွင် ဖြစ်သည်။ မိတ္ထီလာခရိုင်တွင် မြေမျက် နှာပြင်မှာ ခပ်ပြေပြေဆင်းသက်သော လှိုင်းတွန့်သဖွယ်ဖြစ် ၏။ ပြေသော ကုန်းလျှောများတွင် ဝါစိုက်ပျိုးရန်အတွက် ကောင်းသော စိမ့်နက်မြေရှိသည်။ စမုန်ချောင်း၏ အရှေ့ ဖက်ဖြစ်၍ ခရိုင်၏ ၃ပုံ ၁ပုံခန့်ဖြစ်သောဒေသသည် အရှေ့ ဖက်သို့ တဖြည်းဖြည်း မြင့်ကာ ရှမ်းကုန်းပြင်မြင့်၏ တစိတ် တဒေသ ဖြစ်သွားသည်။ မိတ္ထီလာ ခရိုင်တွင်း၌ တောင်ဟု ခေါ်လောက်အောင် ကုန်းများမရှိ။ သို့သော် ပေ ၃၀၀ အမြင့်ရှိသော တောင်တော်တောင်နှင့် သစ္စာပြု တောင်တို့ မှာ ထင်ရှားသည်။ ထိုပြင် မလှိုင်နယ်တွင် ပုပ္ပါးတောင်နှင့် ဆက်လျက်ရှိသော လျှော်ကန် ကုန်းတန်းရှိသည်။ ထို နောက် အင်းယင်ဒိုင်တွင် ၉၈၅ ပေအမြင့်ရှိသော တောင်ညို နှင့် ပင်းတလဲ မြို့မဒိုင်တွင် တောင်သာကုန်းတန်း ရှိသည်။ မြင်းခြံခရိုင်မှ မင်းဝံတောင်သည် မိတ္ထီလာခရိုင် ဝမ်းတွင်း မြို့နယ်တွင်းမြောက်ဖက်ဆီတွင်ဖြတ်သန်းသွား၍ တောင်ဖက် သို့ရောက်လျှင် တဖြည်းဖြည်း နိမ့်ကျသွားသည်။ ယင်း သည် မိတ္ထီလာခရိုင်တွင် ရွှေဆံတော်တောင်ဟူ၍ တွင်၏။ တောင်ထိပ်တွင် တည်ရှိသော ရွှေဆံတော်ဘုရားကို အစွဲပြု ၍ ခေါ်ခြင်းတည်း။

သာစည်မြို့နယ်တွင်တောင်ပိုင်းရှမ်းကုန်းပြင်မြင့်၏တစိတ် တဒေသ ဖြစ်သော ကုန်းမြင့်များ ရှိပေရာ၊ အမြင့်ဆုံးမှာ ၃၅၈ ပေမျှရှိသည်။ မိတ္ထီလာခရိုင်တွင်း၌ လှေသင်္ဘောများ သွားလာခုတ်မောင်းနိုင်သည့် မြစ်ဟူ၍မရှိပေ။ စမုန်ချောင်း သည် မိတ္ထီလာခရိုင်တွင်းသို့ သာစည်မြို့နယ်၏ အရှေ့တောင် ဖက်မှ ဝင်ကာ မြောက်ဖက် သာစည် ဝမ်းတွင်းသို့ စီးဆင်း

www.facebookspace.com.mm

ဖြတ်သန်းပြီးလျှင် ကျောက်ဆည်ခရိုင်တွင်းသို့ စီးဝင်သည်။ မိတ္ထီလာခရိုင်အတွင်း သင်ပုန်းချောင်းသည် စမုန်မြစ်တွင်းသို့ စီးဝင်သည်။ မိတ္ထီလာခရိုင်တွင် မိတ္ထီလာမြို့ အနီးရှိ မိတ္ထီလာကန်သည် မြန်မာနိုင်ငံ တဝှန်းလုံးတွင် ထင်ရှားလှပေသည်။ (မိတ္ထီလာကန်–လည်းရှု။) မိတ္ထီလာကန်အပြင် ညောင်ရမ်း မင်းလှကန်လည်း ရှိပေသေးသည်။ ရှေးမြန်မာမင်းများလက်ထက်က ညောင်ရမ်းနှင့် မင်းလှကန်များ ဟူ၍ သီးခြား တည်ရှိခဲ့သော်လည်း ယခုအခါ တူးမြောင်းဖြင့် ဆက်လျက်ရှိသောကြောင့် ကန်တခုတည်းပင် ဖြစ်တော့သည်။ မိတ္ထီလာခရိုင်တွင် မြစ်ကြီးဟူ၍ မရှိသော်လည်း ချောင်းကြီးများနှင့် ကန်များမှ ရေကို တူးမြောင်း။ ဆည်မြောင်းများဖြင့် သွယ်ယူသောကြောင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးအတွက် ရေများကို ကောင်းစွာရရှိသည်။

မိတ္ထီလာ ခရိုင်သည် ရာသီဥတုအားဖြင့် ခြောက်သွေ့လျက် ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်သည်။ မိုးအကုန် ဆောင်းအကူး ဥတုပြောင်းကာလတွင်မူ ကျန်းမာရေးကို သတိပြုအပ်သည်။ တောင်နှင့် အနောက်တောင်ဖက်မှ လေသည် မတ်လမှမေလတိုင် အဆက်မပြတ် တိုက်ခတ်သောကြောင့် နွေအခါတွင် ပြင်းပြသော အပူရှိန်မှ သက်သာရာ ရစေသည်။ မိုးခေါင်ရေရှား ရပ်ဝန်းဖြစ်၍ မိုးအရွာနည်းသည်။ တနှစ်လျှင် ပျမ်းမျှ မိုးရေချိန် လက်မ ၂၅–၃၀ မျှသာ ရွာသွန်းသည်။

မိုးနည်းပါး၍ ခြောက်သွေ့သဖြင့် ရှား၊ ထနောင်း၊ ဆူးရစ်၊ ကျားလျှာ၊ ကုက္ကို၊ မန်ကျည်း၊ ဆီး၊ ထန်း စသော အပင်များသာ ပေါက်၍ သစ်တောကြီးများ မရှိပေ။ ရှမ်းကုန်းမြင့်ဖက်သို့ တက်သွားသော အရှေ့ဖက်ရှိ ကုန်းမြင့်တွင်မူ ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုး၊ အင်ကြင်း၊ သစ်ယာ၊ ယင်းတိုက်၊ ပိတောက်နှင့် အခြားအပင်တို့ ထူထပ်များပြားစွာ ပေါက်ရောက်သည်။

မိတ္ထီလာ ခရိုင်တွင် မြေဩဇာကောင်းသော အချို့ကုန်းမြင့်ဒေသများတွင် ဝါဂွမ်း၊ ပဲအမျိုးမျိုး၊ ပြောင်း၊ လူးဆပ်၊ နှမ်းတို့ကို စိုက်ပျိုး၍ မြေနိမ့်ရာ ဒေသများ၌ တူးမြောင်းဖြင့် ရေသွယ်ယူနိုင်သော နေရာများတွင် ဆန်စပါးကို စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်သည်။ ယာလုပ်ခြင်း အပြင် ရှားချက်ခြင်း၊ ထန်းလျက် ချက်ခြင်းများလည်း ပြုလုပ်ကြသည်။ မိတ္ထီလာခရိုင်တွင် ရေပေးသော ဒေသများတွင်သာ လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးဖြစ်ထွန်း၏။ ခရိုင်တခုလုံးကို ခြုံ၍ကြည့်သော် စပါးစိုက်ဧကပေါင်း ၁၃၃,၈၈၁ နှမ်းစိုက်ဧကပေါင်း ၁၅၀,၀၄၇၊ ဝါစိုက်ဧကပေါင်း ၉၃၅၄၆ ဖြစ်၍ မြေပဲမှာ ၁၉,၂၅၀ ဧက စိုက်ပျိုးပြီးလျှင်၊ ကျန်ဒေသများတွင် နယ်မြေဒေသနှင့် ဆီလျော်ရာ သီးနှံများ စိုက်ပျိုးသည်။

မိတ္ထီလာခရိုင်တွင်း မှီတင်းနေထိုင်သူတို့အနက် အများစုမှာ တောင်သူလယ်သမားဖြစ်၍၊ ဒုတိယအနေဖြင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ် စားသောက်သူများ၊ တတိယ လက်မှု

မိတ္ထီလာခရိုင်၏ အဓိကလုပ်ငန်း တရပ်မှာ ဝါဂွမ်းလုပ်ငန်းဖြစ်သည်။

www.forumerspace.com.mm

ပညာသည်များ၊ စတုတ္ထ အစိုးရ အမှုထမ်း အရာထမ်းများ ဖြစ်ကြပေသည်။ လက်မှု ပညာသည်များမှာ အများအား ဖြင့် ရက်ကန်းလုပ်ငန်းတွင် ပါဝင် လုပ်ဆောင်ကြသူများ ဖြစ်၍ ဤခရိုင်သည် မြန်မာစက်ရက်ထည်များ အထွက်ဆုံး ခရိုင်တခု ဖြစ်ပေသည်။

မိတ္ထိလာခရိုင်တွင် သဲဆပ်ပြာထွက်သည်။ ထိုပြင် မလှိုင် ဖက်တွင် ထုံးကျောက်နှင့် သာစည်ဖက်တွင် ကျောက်မီး သွေး ထွက်သည်။ သို့သော် စီးပွားရေးအတွက် မပြောပ လောက်ပေ။

မိတ္ထိလာခရိုင်သည် ရေလမ်း အဆက်အသွယ် မရှိသော် လည်း ကုန်းလမ်းကောင်းများရှိ၍ လမ်းပန်း အဆက်အ သွယ်ကောင်းသည်။ ရန်ကုန်–မန္တလေး မီးရထားလမ်းသည် မိတ္ထိလာ ခရိုင်တွင်းသို့ တောင်မြောက်အားဖြင့် အလျား ၃၉ မိုင်ခွဲမျှ ဖြတ်ကျော်သွားသည်။ မြင့်ခြေမြို့မှ သာစည်၊ ထိုမှ ရွှေညောင်သို့ရောက်သော ရထားလမ်းသည် အနောက် မြောက်ဖက်မှသည် အရှေ့တောင်ဖက်သို့ ဖြတ်သန်းသွား သည်။ ဤရထားလမ်းနှစ်ကြောင်းသည် သာစည်မြို့တွင် ဆုံသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်သို့ သွားလိုသူတို့သည် သာစည်တွင် ရထားပြောင်းစီးရလေသည်။ ထိုပြင် ရန်ကုန်၊ ကလော၊ မြင်းခြံ၊ ကျောက်ပန်းတောင်း၊ မန္တလေးမြို့များသို့ ပေါက် သော ကားလမ်းများသည် မိတ္ထိလာခရိုင် အတွင်းသို့ ဖြတ် ဝင်လျက် မိတ္ထိလာမြို့တွင် ကားလမ်းအပေါင်း ဆုံသည်။ သို့ဖြင့် မိတ္ထိလာမြို့သည် မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းတွင် ကား လမ်းများဆုံရာမြို့ဖြစ်၍ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရာတွင် အရေး ပါသည်။ လေကြောင်း ခရီးအားဖြင့်လည်း မိတ္ထိလာမြို့ရှိ တပ်မတော် လေယာဉ်ကွင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် လေ ကြောင်း ဗဟိုစခန်းဖြစ်လျက် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ လေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးမှလည်း သုံးစွဲနိုင်သဖြင့် ရန်ကုန်၊ မန္တလေး၊ မြစ်ကြီးနား၊ ဟဲဟိုး၊ ကျိုင်းတုံ၊ လမ်းရွာ၊ ရေနံချောင်းတို့သို့ တိုက်ရိုက် ခရီးလမ်းပေါက်သည်။

မိတ္ထိလာခရိုင်တွင် ထင်ရှားသော ဘုရားစေတီ များစွာ ရှိပေသည်။ မိတ္ထိလာမြို့နယ်တွင် ထင်ရှားသောစေတီ ဒဆူ တို့ကား ရွှေစောလူး၊နဂါးရုံ၊ ရွှေလက်လှ၊ စည်းခုံကြီး၊ နန်း တော်ရာ၊ ရွှေမြင်တင်ဘုရားတို့ဖြစ်လျက် ရွှေမြင်တင် စေတီ တော်သည် မင်းဝံတောင်ထိပ် အလယ်တွင် တည်ထားသည် ဖြစ်၍ အလောင်းစည်သူမင်း၏ ကုသိုလ်တော် ဖြစ်လေ သည်။ မလှိုင်၊ ဝမ်းတွင်း၊ သာစည်မြို့နယ်များတွင်လည်း ဘုရားများစွာ ရှိသည့်အနက် ထင်ရှားသည်တို့ကား ပင်း တလဲမှ ရွှေစည်းခုံ၊ ထိုပြင် ဆုတောင်းပြည့်၊ ရွှေမုဋ္ဌော၊ ရွှေယင်မြော် စသည်တို့ဖြစ်၏။

မိတ္ထိလာခရိုင်တွင် မူလတန်းကျောင်း ၃၃၂ ကျောင်း အလယ်တန်းကျောင်း ၁၄ ကျောင်း၊ အထက်တန်းကျောင်း ၅ ကျောင်းနှင့် ဆရာအတတ်သင် သိပ္ပံကျောင်း ၁ ကျောင်း ရှိသည်။

မိတ္ထိလာခရိုင်သည် ယခုအခါ မန္တလေးတိုင်းတွင် ပါဝင် သော်လည်း ရှေးက မိတ္ထိလာမှာ တိုင်းတခုဖြစ်၍ ထိုတိုင်း တွင် မိတ္ထိလာ၊ ကျောက်ဆည်၊ ရမည်းသင်းနှင့် မြင်းခြံခရိုင် များ ဖွဲ့စည်းပါဝင်ခဲ့သည်။ မိတ္ထိလာ ခရိုင်နှင့် မိတ္ထိလာမြို့ တို့မှာ မိတ္ထိလာကန်ကို အစွဲပြု၍ ခေါ်သော အမည်များ ဖြစ်ပေသည်။

မိတ္ထိလာမြို့ ။ ။ မိတ္ထိလာမြို့သည် မိတ္ထိလာခရိုင်၊ မိတ္ထိလာ မြို့နယ်တို့၏ ရုံးစိုက်မြို့ဖြစ်သည်။ မင်းဝံကုန်းတန်းထက်တွင် အမြင့်ပေ ၈၀၀ ၌တည်ရှိသည်။ ရန်ကုန်မြို့မှ မော်တော် ကားလမ်းအတိုင်း ၃၃၈ မိုင်ဝေး၍၊ မန္တလေးမြို့မှ ၉၅ မိုင် ဝေးသည်။ သာစည်မြို့မှ မီးရထားလမ်းအတိုင်း ၁၄ မိုင် ကွာဝေးသည်။ ရန်ကုန်–မန္တလေး မော်တော်ကားလမ်း၊ ရှမ်း ပြည်နယ်–ရေနံချောင်း မော်တော်ကားလမ်း၊ မြင်းခြံမှ မော်တော်ကားလမ်းတို့ ဆုံရာဖြစ်သည့်ပြင် သာစည်–မြင်း ခြံ မီးရထားလမ်းပေါ်တွင်တည်ရှိပေရာ၊ လမ်းဆုံလမ်းခွ တွင်ဖြစ်သောကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းတွင် စည် ကားသော မြို့တမြို့ဖြစ်၏။ မြို့၏အကျယ်အဝန်းသည် မော် တော်ကားလမ်းကို အမှီပြု၍ သတ်မှတ်ထားရာ၊ ရန်ကုန် သွားသောကားလမ်း တမိုင်တဖာလုံခန့်၊ မန္တလေးလမ်းသို့ တမိုင်ခုနစ်ဖာလုံခန့်၊ မြင်းခြံလမ်းသို့ တမိုင် သုံးဖာလုံခန့်နှင့် ကျောက်ပန်းတောင်းလမ်းသို့ ၈ါးဖာလုံစသည်ဖြင့် မြို့မ ကောင်စီ ပိုင်နက်ကို သတ်မှတ်ထားပေသည်။ မိတ္ထိလာမြို့ မတွင် ရပ်ကွက်ပေါင်း ၁၄ရပ်ကွက် အိမ်ခြေပေါင်း ၃,၇၃၀ ရှိပြီးလျှင် လူပေါင်း ၂၅,၈၉၁(၁၉၆၃) ယောက် နေထိုင် လျက်ရှိလေသည်။

မိတ္ထိလာမြို့တွင် ခရိုင်အုပ်ချုပ်ရေးရုံးများ၊ လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေး၊ ကြေးတိုင်နှင့် မြေစာရင်း၊ အမြတ်တော်ခွန်၊ ယစ်မျိုး၊ သစ်တော၊ သမဝါယမ၊ ရဲ၊လမ်းလုပ်ငန်းနှင့် ဆည် မြောင်းဌာနစသည်တို့နှင့် ခရိုင်စက်ရှင်နှင့် တရားမ ရာဇ ဝတ်တရားသူကြီးစသည်တို့ရုံးစိုက်ပေရာ၊ အစိုးရရုံးများသည် မြို့၏အနောက်ဖက်တွင် တည်ရှိသည်။ မိတ္ထိလာတွင် တပ်မ တော်လေယာဉ်ကွင်းရှိ၍ တပ်မတော် တပ်ပေါင်းစုများ၊ တပ်မတော်ဌာနချုပ်ရုံးများလည်း တည်ရှိသည်။ မူလတန်း ကျောင်းများ၊ အလယ်တန်းကျောင်း၊ အထက်တန်းကျောင်း များအပြင် ဆရာအတတ်သင် သိပ္ပံကျောင်းလည်း ရှိသည်။

မိတ္ထိလာမြို့တွင် ထင်ရှားသော မိတ္ထိလာကန်သည် မြို့၏ အနောက်ဖက်တွင် တည်ရှိသည်။ (မိတ္ထိလာကန်–ရှု။) ရဟန်းတော်များ စာသင်တိုက်များအပြင် ထင်ရှားသော ဘုရားစေတီများရှိသည်။ ယင်းတို့ကား ပုဂံပြည်အနော်ရထာ

www.foreverspace.com.mm

မိတ္ထီလာမြို့ကို ကန်တစိတ်တဒေသနှင့်တကွ ကောင်းကင်မှ ဤသို့ရှုမြင်ရသည်။

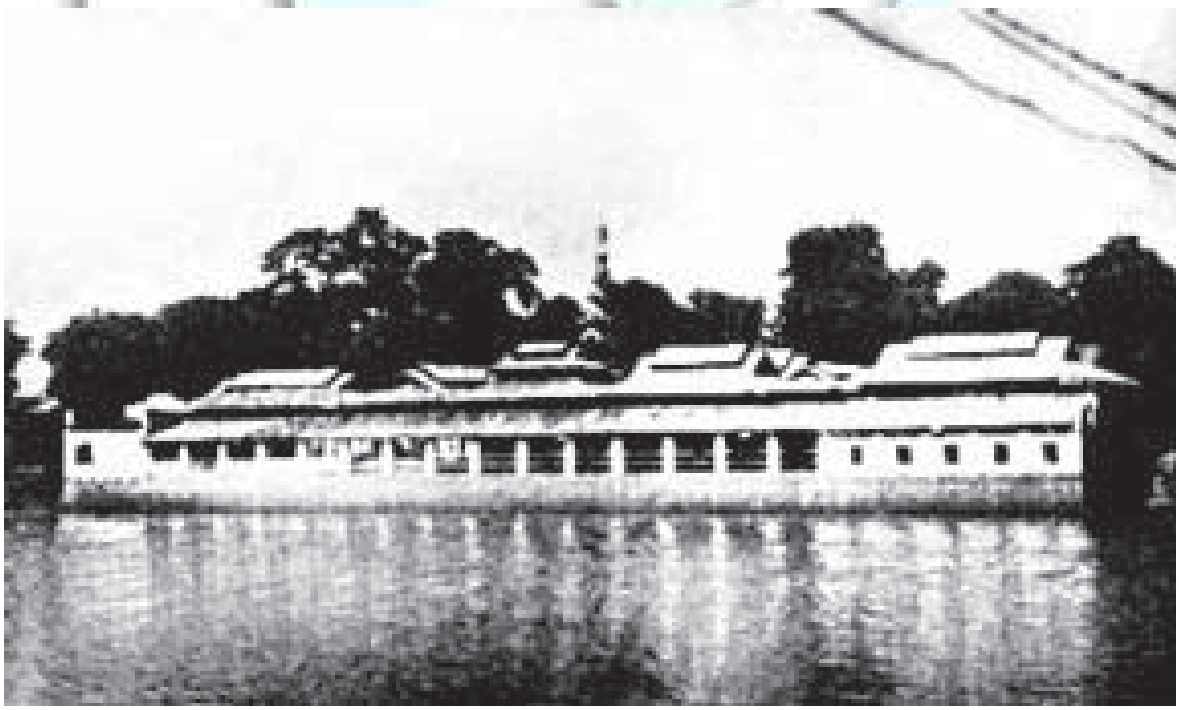

မိတ္ထီလာမြို့တွင် ထင်ရှားသော စေတီတဆူဖြစ်သည့် ဖောင်တော်ဦး စေတီ

www.foreverspace.com.mm

မိတ္ထီလာမြို့ထိပ်ရှိ ထင်ရှားသည့် ရွှေမြင်တင် စေတီတော်

မင်းစော တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သည့် ရှင်ပင်ဂူစေတီ၊ ရွှေဂူလှ စေတီ၊ ရွှေဂူကြီးစေတီ၊ ရွှေစောလူးစေတီ၊ရှင်ပင်ဇယစ်စေတီ များ၊ ထိုပြင် အလောင်းစည်သူမင်း တည်တော်မူခဲ့သော ရွှေမြင်တင်၊ မြို့တွင်း ဆုတောင်းပြည့်၊ ဖောင်တော်ဦး၊ အ တွင်းရွှေကျောင်း၊ အပြင်ရွှေကျောင်း၊ ရွှေမြင်မိ၊ လောက ထိပ်ပန်၊ ရွှေလက်လှစသည့် များစွာသော ဘုရားစေတီ အဆူဆူတို့ဖြစ်၏။ ရွှေမင်းဝံတောင်ထိပ်ထက်၌ တည်ရှိသော ရွှေမြင်တင်စေတီသည် ယခုအခါထင်ရှား၍ ကဆုန်လပြည့် နေ့၊ တန်ဆောင်မုန်း လပြည့်နေ့များတွင် နှစ်စဉ် ပွဲတော် များကျင်းပသည်။ ယခုအခါ ဘုရားပရဝုဏ် အနီးတဝိုက် တွင် ဗမာ့တပ်မတော်မှ အဆောက်အအုံများ တည်ဆောက် လျက် စစ်တပ်ချထားသည် ဖြစ်သောကြောင့် ရွှေမြင်တင် စေတီကို မြေပြင်မှာ တည်ထားသကဲ့သို့ တွေ့မြင်ရပေသည်။ ဤသို့အားဖြင့် တပ်မတော်နယ်မြေတွင် သက်ရောက်နေခြင်း ကြောင့်လည်း ဘုရားပွဲတော်များ ကျင်းပသည့်အခါတွင် တပ်မတော်က အကူအညီပေးခြင်းအားဖြင့် ဘုရားပွဲမှာ သိုက်မြိုက်စည်ကားပေသည်။

မိတ္ထီလာမြို့သည် ပတ်ဝန်းကျင်ခရိုင်များ၊ မြို့များသို့ ပေါက်ရောက်သော ခရီးလမ်းဆုံလမ်းခွတွင် ရှိသောကြောင့် လည်း စီးပွားရေးတွင် ကောင်းမွန် ဖွံ့ဖြိုးကာ လူသိများ သည်။ ထိုပြင်တဝ ကန်တော်ကို အမှီပြု၍ ရာသီဥတု ဆီလျော်သင့်မြတ်၏။ မြေမျက်နှာပြင်အနေအထားမှာလည်း ကောင်းမွန်၏။ ခြောက်သွေ့သော်လည်း လေကောင်း လေ သန့်၊ ရသဖြင့် ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်သည်။ အထူးသဖြင့် အဆုတ်နာရောဂါ၊ နှလုံးရောဂါ ဝေဒနာရှင်များအတွက် သင့်မြတ်သောကြောင့် ဆိုခဲ့သည့် ရောဂါများ စွဲကပ်နေ သော ဝေ၊နာရှင်တို့သည် မိတ္ထီလာမြို့သို့ သွားရောက် ကုသ ယင်း အနားယူကြပေသည်။

မိတ္ထီလာမြို့သည် ရှေးအခါက သ္ပါသ္ပားမြို့ဟုတွင်ခဲ့သည်။ ကန်တော်ကို အစွဲပြု၍ တွင်သော အမည်ဖြစ်ရကား ကန် တော်အမည် ပြောင်းသည်နှင့်အမျှ မြို့၏ အမည်လည်း ပြောင်းလဲခဲ့ပေသည်။ ယခု တွင်လျက်ရှိသော မိတ္ထီလာ ဟူသော အမည်ကား ပုဂံအနော်ရထာမင်းစော၏ လက် ထက်တော်မှစ၍ "မထိလာ" ဟူသော အမည်မှ ကာလ ရွှေ့လျောသည့်အလျောက် ပြောင်းလဲလာသော အမည် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလေသည်။

မိသလင်ပင် ။ ။ မိသလင်ပင်သည်ချင်းစိမ်း၊ ပတဲကော၊ နန္ဒင်းတို့ကိုနှင့်အတူ ဇင်ဂျီဗာရေးစီအီး မျိုးရင်းတွင် ပါဝင်၍ ယင်း၏ ရက္ခဗေအမည်မှာ ဇင်ဂျီဗာ ဗာဗေတမ် ဖြစ်သည်။ မိသလင်ပင်သည် အမြင့် ၃ ပေကျော်ခန့်ရှိ၍ ချင်းစိမ်းပင် ကဲ့သို့ ပင်စည်တော်လျှောက် ရွက်လွှဲများ ရှိကြသည်။ အရွက် များသည် လုံ့စွပ်ပုံကဲ့သို့ရှိ၍ အဖျားချွန်ပြီးလျှင် အလျား ၈ လက်မမှ ၉ လက်မခန့်ရှိသည်။

မိသလင် အတက်များမှအပင် ပေါက်ကြသည်။ မိသ လင်အတက်နှင့် ချင်းစိမ်းအတက်များသည် ခပ်ဆင်ဆင် တူသော်လည်း ယင်းတို့ကို ခွဲခြားနိုင်သည်။ မိသလင်ပင် သည် ဆေးဖက်ဝင်သောကြောင့် မြန်မာအိမ်များ၌ စိုက် ပျိုးထားလေ့ရှိသည်။ စိုက်ပျိုးရာ၌ မိသလင်ပင်သည် မြေနှ၊ မြေပွကို နှစ်သက်သည်။

မြန်မာဆေးကျမ်း အလိုအားဖြင့် မိသလင်သည် သွေးကို ကြေစေတတ်၏။ ဝမ်းကိုလည်း ဖြောင့်စေ၏။ လေနှင့်သင့် ၏။ အကိုက်အခဲ၊ အကြောထိုးနာအတွက် မိသလင်ဥကို ဆားနှင့်ရော၍ ကြိတ်ပြီး ကြပ်စည်းပေးလျှင် သက်သာ၏။

အိန္ဒိယ ဆေးကျမ်းအလိုအရ မိသလင်သည် ပူသော ကြောင့် ချောင်းဆိုး၊ ပန်းနာ၊ သန်ထခြင်း၊ ကုဋ္ဌနူနာနှင့် အခြား အရေပြား ရောဂါများအတွက် ကောင်းသည်ဟု ဆိုသည်။

မိသလင်ပွင့်ကို မြန်မာအိမ်များ၌ ပြုတ်၍ တို့ကြသည်။ ဟင်းချို ဟင်းခါးချက်၍လည်း သောက်သုံးကြသည်။ သုတ်၍လည်း စားကြသည်။

မုခ်ခုံး။ ။ အနုပညာသမိုင်း ဗိသုကာအတတ်ကို ပြန်လည် ကြည့်ရှုလျှင် ရောမခေတ်နှင့် ထိုနောက်တွင် ပေါ်ပေါက်လာ

www.forever space.com.mm

သော အဆောက်အအုံများ၌ မုခ်ခုံးများ အသုံးများခဲ့သည်ကို တွေ့မြင်ရပေသည်။ ရောမ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းကြီးများ၊ ဇာတ်ရုံဝိုင်းကြီးများ၊ တမံဆည်ရိုး ရေကာတာကြီးများ စသော အဆောက်အအုံများတွင် မုခ်ခုံးမပါလျှင် မပြီးသလောက်ဖြစ်သည်။ ရောမဗိသုကာအတတ် ထွန်းကားစအချိန်က အဆောက်အအုံများမှာ အလွန်ကြီးလေးထူထဲရာ ထိုအလေးချိန်ကို ထမ်းထားနိုင်စေရန် မုခ်ခုံးကြီးများ သဏ္ဌာန် ဆောက်လုပ်ခဲ့ရလေသည်။

တံခါးပေါက်များတွင် မုခ်ခုံးများကို အသုံးပြုထားခြင်းမှာ တံခါးပေါက်ကို ပိုမို မြင့်စေရန်နှင့် ခန့်ညားလှပစေရန် သာမက တံခါးအပေါ်ရှိ အဆောင်အရွက်များ၏ အလေးလည်း ကြံ့ကြံ့ခိုင်စေရန် ဖြစ်ပေသည်။

မုခ်ခုံးများကို ဆောက်လုပ်ရာ၌ တဖက်ရှူးကျောက်တုံး၊ သို့မဟုတ် အုတ်ချပ်များကို အံကျစီ၍ ထည့်ရလေသည်။ (ရေတွင်းအဝိုင်းများကို စီရာတွင် ရေတွင်းအုတ်ခေါ် တဖက်ရှူး အုတ်ချပ်များကို သုံးသည့် သဘောမျိုးဖြစ်၏။) ထိုတဖက်ရှူး ကျောက်တုံးများကို တခုနှင့်တခု အံကျ စီလိုက်သောအခါ အထက်မှ အလေးချိန် မည်မျှပင်ဖိစေကာမူ အောက်သို့ ကျွံကျရန် မရှိတော့ပေ။ အပေါ်မှ ဖိလေ၊ မုခ်ခုံးသည် ခိုင်ခံ့လေဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ထိုတဖက်ရှူး ကျောက်တုံးများသည် တခုကိုတခု တွန်းကန်၍နေကြသဖြင့် အပေါ်မှ အလေးချိန်များလွန်းလျှင် ဘေးသို့ ပွင့်ထွက်သွားနိုင်သည်။ ထိုကြောင့် မုခ်ခုံးများကို ဘေးမှ တောင့်တင်းခိုင်ခံ့သော လက်ခံနံရံ လက်ခံတိုင်များ ခံပေးထားရန် လိုသည်။ လိုအပ်လျှင် ကျားများလည်း ကန်ပေးထားရသည်။ မုခ်ခုံးဖြစ်အောင် စီထားသောကျောက်တုံးများကို အင်္ဂတေ ကွန်ကရိ စသည့်တို့ဖြင့် တသားတည်းဖြစ်အောင် မွမ်းမံ ဆက်စပ်ထားလျှင်လည်း မုခ်ခုံးပုံရှိသော ကျောက်တုံးကြီး တတုံးကဲ့သို့ ဖြစ်သွားသည့်အတွက် ဘေးသို့ ပွင့်ထွက်စရာ လမ်းမရှိတော့ချေ။

မုခ်ခုံးများကို စီရာတွင် ရှေးဦးစွာ အလိုရှိသော မုခ်ခုံးပုံ အတိုင်း သစ်သားဘောင် ပုံစံခံ၍ တဖက်ရှူး ကျောက်တုံးများကို အံကျစီရသည်။ အလယ်တည့်တည့်၌ နောက်ဆုံး ချပေးရသော ကျောက်တုံးသည် ကျန်ကျောက်ချပ် အားလုံးကို ရွှေ့မသွားအောင် ထိန်းပေးထား၍ ထိုကျောက်တုံးကို ထိပ်စီးကျောက်တုံးဟု ခေါ်သည်။

ပြင်သစ်နိုင်ငံ ပါရစ်မြို့ရှိ ဆန်းကြယ်လှပသည့် မုခ်ခုံးကြီး

www.foreverspace.com.mm

ကိုရီးယားနိုင်ငံရှိ တမူထူးခြားစွာ ဆောက်လုပ်ထားသည့် လွတ်လပ်ရေး မုခ်ခုံး

ဘုရားရှိခိုးကျောင်းအတွင်း လှပစွာ ဆောက်လုပ်ထားသော မုခ်ခုံး

www.foreverspace.com.mm

အဖြောင့်ဖြစ်သော ထုပ်တန်း၊ ရက်မတန်းများထက် မုခ်ခုံးများက ပိုမို၍ အလေးချိန်ကို ထမ်းထားနိုင်သည်။ ပုံစံအားဖြင့် သာမန် ဝါးခြမ်းတခုကို တံတားသဖွယ် ခင်း၍ အုတ်တချပ်ကို တင်ကြည့်ပါ။ ဝါးခြမ်းသည် ညွှတ်ကွေးလာလိမ့်မည်။ သို့သော် ထိုဝါးခြမ်းကိုပင် မုခ်ခုံးသဏ္ဌာန် ပြုလုပ်၍ အုတ်ချပ်ကို တင်ကြည့်ပါက လွယ်ကူစွာ မညွှတ်နိုင်ကြောင်းကို တွေ့ရလိမ့်မည်။ ထိုကြောင့် အဆောက်အအုံကြီးများ၊ တံတားကြီးများတွင် အလေးချိန်ကို ပိုမိုထမ်းနိုင်စေရန် မုခ်ခုံးကြီးများ၏ အထောက်အပံ့ဖြင့် တည်ဆောက်ကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။

မုတ်ကောင်။ ။ကမာ–ရှ။

မုတ္တမတိုက်ပွဲ ။ ။ မုတ္တမတိုက်ပွဲသည် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၉၀၂ ခုနှစ်တွင် တပင်ရွှေထီးနှင့် မုတ္တမစား စောဗညားတို့ ဖက်ပြိုင် တိုက်ခိုက်သော တိုက်ပွဲဖြစ်သည်။ (တပင်ရွှေထီး–ရှ ။)

သက္ကရာဇ် ၉၀၂ခုနှစ်တွင် တပင်ရွှေထီးသည် တိုက်ဆင်တရာ့သုံးဆယ်၊ မြင်းနှစ်ထောင့်တရာ၊ စစ်သည်သူရဲ တသိန်းသုံးသောင်းနှင့် မုတ္တမသို့ ချီတက်သည်။ ပူတကေ(ပေါ်တူဂီ) လူမျိုးသေနတ်ကိုင် အမှုထမ်းတို့လည်း ပါသည်။ မုတ္တမစား စောဗညားလည်း စစ်သူရဲပေါင်းများစွာဖြင့် မြို့ကိုအလုံပြု၍ ခုခံသည်။ စောဗညားတွင် သူရဲသူခက်လည်း များလှသည်။ သင်္ဘောဆိပ်ဖြစ်၍ လက်နက်ကရိယာ စိန်ပြောင်း မြတပူလည်းထူထပ်လှသည်။ မြို့တွင်းနေ ပူတကေတို့လည်း တချို့ မြို့ပြစီးကုန်သည်။ အချို့ သင်္ဘောခုနစ်စင်းနှင့် လက်နက်ကိရိယာ အပြည့်အစုံတင်၍ မြို့ရှေ့က ကျောက်ဆူးချ၍ နေကုန်သည်၊ မုတ္တမမြို့သည် တောင်လျား မြောက်လျား ဗီလာမြို့ဖြစ်သည်။ အနောက်ကမြင့်၍ အရှေ့ကနိမ့်သည်။ အရှေ့ဖက်ကလည်း မြစ်၊ အနောက်ဖက်ကလည်း တောင်ထိပ်မြို့ တည်လေသောကြောင့် တိုက်လှေ ပါမလာသော တပင်ရွှေထီး၏ တပ်များသည် အမြောက် သေနတ် လွတ်အောင် အဝေးကပင် ရုံနေရပေသည်။

တပင်ရွှေထီးသည် ဟံသာဝတီမှ တိုက်လှေကြီး အစင်းသုံးရာ သွားယူစေ၍ ရောက်ရှိလာသော မုတ္တမမြို့ကို ကုန်းတပ် ရေတပ် နှစ်ဖက်ညှပ်၍ ဝိုင်းဝန်း တိုက်ခိုက်သည်။ သင်္ဘောထက်က အမြောက် စိန်ပြောင်းများနှင့် ပစ်ခတ်သောကြောင့် မြန်မာတိုက်လှေများ ကွဲချေနစ်ချေသည်။ မြို့ကို မတက်နိုင်ပေ။ ကြည်းကြောင်း တိုက်ပွဲတွင်လည်း မြို့စီးမြို့နင်း ကောင်းလှသောကြောင့်၎င်း၊ လက်နက်ကရိယာ ထူထပ်လှသောကြောင့်၎င်း၊ တပင်ရွှေထီး၏ ရဲမက်တော်တို့ အနာထိ၍ ဆုတ်ခွာခဲ့ရသည်။

တပင်ရွှေထီးသည် မုတ္တမမြို့ကို ဝန်းရံကာနေယင်း၊ မုတ္တမမြို့သို့ စားနပ်ရိက္ခာများ မရောက်စေရန် ဘုရင့်နောင်အားတာဝန်ပေးမ၏။ ဘုရင့်နောင်လည်း တပင်ရွှေထီး၏ တာဝန်ပေးချက်အတိုင်း စီရင်မ၏။ သို့ဖြင့် စားနပ်ရိက္ခာ မသွင်းရ၍ ငတ်လေ၏။ ထိုသို့ ငတ်ငြားသော်လည်း စောဗညားကား လက်နက်မချ၊ မြို့ကိုသာ ခိုင်လုံအောင်စီရင်၍ ဆက်လက်ခုခံလေသည်။ ယင်းသို့ မုတ္တမစား စောဗညား အညံ့မခံရှိနေ၍ ရှည်လတ်သော်၊ မုတ္တမစား၏ ယောက်ဖ မော်လမြိုင်မြို့စား ဗညားဦး ကူညီလိမ့်မည်ဟု တပင်ရွှေထီးသည် ဆင်ခြင်မိ၏။ ထိုကြောင့် မြို့လှစားနှင့် ဇလွန်စားကို မော်လမြိုင်သို့ စေလွှတ်၍ အမိန့်တော်စာနှင့် မုတ္တမစားအား အထောက်အကူပြုခြင်းကို မြစ်တားသည်။ မော်လမြိုင်စား ဗညားဦးလည်း မုတ္တမကို အလိုတော်ပြည့်လျှင် ကျွန်တော်မှာ အထွေအထူးမရှိတော့ပြီ။ ကျွန်တော့် အရှင် ဖြစ်တော့သည်ဟု ပြန်လည် လျှောက်ထားလိုက်လေသည်။

သံတို့ရောက်၍ ဗညားဦး၏လျှောက်ထားချက်ကို ကြားရပြီးလျှင် တပင်ရွှေထီးသည် အမတ် သမိန်ပရူကို ခေါ်တော်မူ၍ မုတ္တမမြို့ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ လုပ်ကြံသော်လည်း မရချေ။ ဤအရေးကို သမိန်ပရူ မည်သို့ ထင်သနည်းဟု မေးတော်မူ၏။ သမိန်ပရူက မုတ္တမမြို့သည် တောင်ရိုးတွင် တည်လေသောကြောင့် တောင်ပင် မြို့တံတိုင်းကဲ့သို့ ဖြစ်လေသည်။ မြို့စီးပြစီးလည်း များသည်။ လက်နက် ကရိယာလည်း ထူထပ်သည်။ ထိုကြောင့် ရဲမက်တော်တို့ အသက်ကို အသက်မမှတ် လုပ်ကြံသော်လည်း အောင်ခြင်းသို့ မရောက်နိုင်ချေ။ မြို့၏ အရှေ့နိမ့်ရာက တက်ရမည်လည်း ကုလား(ပူတကေ) တို့ သင်္ဘောခုနစ်စင်းနှင့် ပြောင်းသေနတ်အပြည့်တင်၍ နေလေသောကြောင့် ရုတ်ခြည်းမြို့ကို မတက်သာချေ။ ချဉ်းသမျှလည်း သင်္ဘောထက်က စိန်ပြောင်း မြတပူနှင့်လွတ်လျှင် ကွဲချေနစ်ချေသည်။ မြို့တွင်းသို့ မျိုးရိက္ခာ မသွင်းရအောင် ဆီးဆို့ရ သော်လည်း မြစ်ချောင်းကျယ်လှသည်ဖြစ်၍ ညဉ့်တွင် အမှတ်မဲ့ သွင်းလေသည်။ သို့လျှင် မြို့တွင်းသားတို့ ရိက္ခာထောက်ရ၍ ရဲမက်တော်တို့သာ ညောင်းညာချေသည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်သောကြောင့် ကုလားတို့ ခံ၍နေသည့် သင်္ဘောများကို တစုံတခုသော ပယောဂဖြင့် စီရင်ဖျက်ဆီးပြီးလျှင် မြို့အရှေ့မှ လှေတပ်ဖြင့် ချဉ်းကပ်ကာ ရအောင်တက်မှ အလိုတော် ပြည့်လွယ်မည်ဟုလျှောက်ထားသည်။ တပင်ရွှေထီးလည်း သမိန်ပရူ၏ လျှောက်ထားချက်ကို နှစ်ခြိုက်သဖြင့် သင့်အောင် စီရင်လေဟု အမိန့်ရှိပြီးလျှင် သမိန်ပရူကို လှေတပ်ဝန်ချုပ် ခန့်အပ်မ၏။

သမိန်ပရူသည် လှေတပ်သား အပေါင်းနှင့် မုတ္တမမြစ်ညာ လကွန်းပျဉ် အရပ်သို့ သွား၍ သစ်ဝါးများ ခုတ်ပြီး

www.forestspace.com.mm

လျှင် ဖောင် ၂ ဖောင်ကိုဖွဲ့၏။ ပဌမ ဖောင်ကား ဖောင်ဝ အလံ ငါးဆယ်၊ အလျားအလံ တရာရှိ၏။ ထိုဖောင်ပေါ်တွင် မီးရှူးဝါးကို စည်း၍ အထပ်ထပ် အတောင် နှစ်ဆယ် ကျော်ခန့် စုပုံထားစေသည်။ ဒုတိယဖောင်ကား အဝအလံ ငါးဆယ် အလျားအလံ သုံးရာရှိ၏။ ထိုဖောင်ပေါ်တွင် မုတ္တမမြို့ထက် မြင့်အောင် သစ်တပ်တည်၍ ပြ၊ လက်ရန်း၊ သူရဲပြေး ခိုင်ခံ့အောင် လုပ်စေပြီးလျှင် အမြောက်သေနတ် အပြည့်အစုံ စီစဉ်၏။

ယင်းသည့် ဖောင် နှစ်ဖောင်စလုံးကို မုတ္တမမြစ်ညာ၌ ဆိုက်ကပ်ထား၏။ ထိုသို့ စီရင်၍ထားသော ဖောင်နှစ်ဖောင်တွင် မီးစာတင်သော ဖောင်ငယ်ကို ဒီရေတက်သော အခါ ဖောင်ကို တည်းမထားသည်။ မိုးသောက်ထ ဒီရေကျလျှင် မီးရှူးမီးစာ တင်ထားသော ဖောင်ငယ်ကို မီးညှိ၍ မီးအလျှံ ထန်းတဖျားခန့်ရှိမှ ကုလားတို့ ခံထားသော သင်္ဘောခုနစ်စင်း ရှိရာသို့ မျှောချစေ၏။ သင်္ဘောတို့ကို ဖောင်ဖိမိ၍ မီးစွဲလောင်လေသည်။ မုတ္တမ မြို့တွင်းသားတို့လည်း သင်္ဘောကို မီးစွဲသည်ကိုမြင်လျှင် မြို့ကထွက်၍ လေကြီးလေငယ်နှင့် ကူကြသည်ကို တပင်ရွှေထီး၏ လေတပ်သားများက လိုက်လံတိုက်ခိုက်သော်၊ မီးကို မသတ်ဝံ့ဘဲ မြို့တွင်းသို့ ပြေးဝင်ရ၏။ မီးရှူးဖောင်လည်း ကျောက်ဆူးချထားသော သင်္ဘောကြီး သုံးစင်းကို ဖိမိ၍ လောင်လျှင် ကျောက်ဆူးကြိုးပြတ်၍ သင်္ဘောငယ် လေးစင်းကို ကူးစက် လောင်လေကုန်၏။ သင်္ဘောခုနစ်စင်း မီးလောင်ပျက်စီး၍ မြို့အရှေ့ မျက်နှာက လပ်လျှင် အသင့် လုပ်ထားသော ဒုတိယ ဖောင်ကြီးကို လက်နက်ကရိယာ ဆေးကျည်စေ့သွတ်၍ သူရဲသူခက် အပေါင်းတို့ကို အသင့်နေစေပြီးလျှင် ဒီရေကျကို ဖောင်ကိုမျှောခဲ့၍ မုတ္တမမြို့ရှေ့တွင် ကပ်၍ ထား၏။ မုတ္တမမြို့က ပြလက်ရန်းတို့ထက် သမိန်ပရူ စီရင်သော ဖောင်က ပြလက်ရန်းတို့က မြင့်သောကြောင့် မြို့ကို စီးနင်းပစ်ခတ်လျှင် မြို့တွင်းသားတို့ မြို့ထိပ်တွင် မနေဝံ့ဘဲ ဆင်းပြေးကုန်သည်။ ယင်းသို့လျှင်ရဲမက်တော် လေတပ်သားတို့ မြို့ကို ချဉ်း၍ဖြိုး၏။ မြို့ပြိုလျှင် ပြိုရာမှ ရဲမက်တော်တို့ မြို့တွင်းသို့ ဝင်ရောက်၍ အိမ်ရာ ကျောင်းကန်တို့ကို မီးတိုက်၏။ ကြည်းတပ်သားတို့လည်း မြို့စီးပြစီး မရှိသည်ကို တွေ့သော် မြို့ကို တိုက်ဖောက်၍ ဆင်မြင်းအလုံးအရင်းနှင့် ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်၏။ မုတ္တမစား စောဗညားလည်း လက်နက်မချဘဲ၊ စုရုံးမိသမျှသော ရဲမက်ဗိုလ်ပါတို့နှင့် ခုခံတိုက်ခိုက်၏။ စောဗညား၏ဆင်နှင့် နန္ဒကျော်သူ၏ဆင်တို့ စီးချင်းတိုက်ခိုက်ရာ စောဗညား မခံနိုင်ဘဲ ပြေးရ၏။ နန္ဒကျော်သူလည်း လိုက်၍တိုက်ခိုက်သဖြင့် ဆင်နှင့်တကွစောဗညားကိုရ၍ တပင်ရွှေထီးသို့ ဆက်သည်။ တပင်ရွှေထီး၏ ရဲမက်တော်တို့သည် ရွှေငွေ အဝတ်အစားများကို လုယက်ဖျက်ဆီး၍ ယူကုန်၏။ မြို့သူမြို့သားများကိုလည်း သတ်ဖြတ်ကြ၏။ တပင်ရွှေထီးလည်း မောင်းကြေးနင်းခေတ်စေကာ ထိုသို့ မပြုရန် ဆီးတားရ၏။

တပင်ရွှေထီးသည်ညီလာခံသဘင်၌ မုတ္တမကို သမိန်ပရူ၏ အစီအမံဖြင့် အောင်မြင်တော်မူရသည်ဟု သမိန်ပရူအား ခြီးမွမ်းတော်မူပြီးလျှင် အဆောင်အယောင် အစီးအနင်းနှင့်တကွ မြောင်းမြမြို့ကို ပေးတော်မူသည်။ နေရာလည်း လက်ဝဲတော်ဦး နေရသည်။ ပြည်ရေးရွာမှုကိုလည်း ဘုရင့်နောင်ကျော်ထင်နော်ရထာနှင့် တိုင်ပင်စီရင်ဟု အမိန့်ရှိသည်။ စောဗညားအား စီးချင်းတိုက်၍ နိုင်သော နန္ဒကျော်သူကိုလည်း မင်းရဲကျော်ထင်ဟူ၍ ဘွဲ့ချီသည်။ မုတ္တမမြို့ရှိ သဒ္ဓေသူကြွယ်တို့က မင်းရဲကျော်ထင်အား ငါးရက်တိုင်လက်ဖွဲ့ရသည်။ မုတ္တမမြို့ကို သုရှင်တကာရွတ်ပ၏ ယောက်ဖတော် စောလက္ကန်းအိမ်ကို အဆောင်အယောင်နှင့်တကွ ပေးတော်မူလေသည်။

မုတ္တမမြို့

။ မော်လမြိုင်မြို့ အနောက်မြောက်၊ သံလွင်မြစ်တဖက်ကမ်း လက္ခ်ာဖက် နှစ်မိုင်နီးပါးခန့် အကွာတွင် တည်ရှိသော မုတ္တမမြို့သည် ရှေးအခါက အလွန် ထင်ရှားကျော်စောခဲ့သော မွန်တို့ ရာဇဌာနီမင်းနေပြည် ဖြစ်ခဲ့ဘူးသည်။ ထိုအခါ စည်ပင်သာယာသော သင်္ဘောဆိပ်မြို့ ဖြစ်ခဲ့သည်အားလျော်စွာ အနောက်နိုင်ငံသားတို့ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကား ကျက်စားရာလည်း ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ တောင်စဉ်တောင်တန်းတို့ကို ကျောခိုင်းကာ တံတိုင်းအသွင် ကာဆီးလျက် ရန်သူတို့ ဖျက်ဆီးခြင်းငှာ ခဲယဉ်းလှသော မုတ္တမမြို့ကြီးသည် လောကမံတရားအရ ပျက်စီးလာခဲ့ရာ ယခုအခါ ရွာကြီးတရွာမျှသာ ရှိတော့သည်။ ရန်ကုန်မြို့မှ မိုင်ပေါင်း ၁၆၉ မိုင်အကွာ ရန်ကုန်–မုတ္တမ မီးရထားလမ်းဆုံးမြို့ဖြစ်၍သာ၊ ရဲဌာနာ၊ စာတိုက်ခွဲ၊ နိုင်ငံတော်အစိုးရ အထက်တန်းကျောင်း တကျောင်း ရှိသည်။ မော်လမြိုင်မြို့သို့ ကူးတို့သင်္ဘောဖြင့် ကူးရသည်။

ရာမညတိုင်း မွန် ၃ ရပ်တွင် အထင်ရှားဆုံး ဖြစ်ခဲ့သော မုတ္တမ မဏ္ဍလဟုခေါ်သည့် မုတ္တမမြို့၏ မူလအမည်ရင်းမှာ "မောတမော" ဟု ရာဇာဓိရာဇ၏ အရေးတော်ပုံတွင် ဆိုသည်။ "မော့တမော့" ဟုလည်း အချို့ ဆိုကြသည်။ ကျောက်ကို "တမော့"၊ ကျောက်ညွှန့် ကျောက်ဖျာကို "မော့တမော့"၊ ကျောက်ဖျာ ကျောက်ညွှန့်တွင် တည်ထားသောကြောင့် "မော့တမော့မြို့" ဟု မွန်တို့ ခေါ်သည်ဟု ဆိုသည်။ နောက်မှ မုတ္တမဟု တွင်သည်။

မုတ္တမမြို့ကို လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၁,၄၀၀ ခန့်လောက်က မွန်ဘုရင်တပါးတည်ထောင်ခဲ့ရာ၊သက္ကရာဇ် ၄၁၈–၄၁၉ ခုနှစ်တွင် အနော်ရထာစော တိုက်ခိုက် သိမ်းယူသည်က

www.forumerspace.com.mm

စဉ် နှစ်ပေါင်း ၂၀၀ ကျော်ကျော် မြန်မာ့လက်နက်နိုင်ငံ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ သို့သော် နရပတိစည်သူမင်း ထားခဲ့သော မုတ္တမမြို့စား အလိမ္မာအမတ်ကို သက္ကရာဇ် ၆၄၃ ခုနှစ်တွင် မဂဒူဆိုသူ လုပ်ကြံပြီးလျှင် "ဝါရီရှု" (မိုးပေါ်ကမင်း) အမည်ခံ၍ မင်းပြုလေသည်။ မုတ္တမ ဝါရီရှုမင်းနှင့် ဟံသာဝတီ တရဖျားတို့ အချင်းချင်း သမီးပေး၍ မဟာမိတ်ဆက်ကြသည်။ ထိုနောက် တရဖျား အကောက်ကြေ၍ တိုက်လာသဖြင့် ဝါရီရှုသည် တရဖျားကို တိုက်ရာ၊ တရဖျားကို လက်ရဖမ်းမိသည်။ နောက် တရဖျား မသင့်မတင့်သော အကြေအစည်ကို ကြေသည်နှင့် ကွပ်မျက်ရသည်။ ပဲခူးတွင် မြို့စားခန့်ထားလျက် မုတ္တမကနေပြီးလျှင် ရာမညတိုင်းကို ဝါရီရှုမင်း အုပ်ချုပ်လေသည်။ မုတ္တမမင်းဆက်ကား ဝါရီရှုမှစ၍ မင်း ၈ ပါးရှိသည်။ ၈ ဆက်မြောက် ဆင်ဖြူရှင်ဗညားဦး လက်ထက် သက္ကာဇ် ၇၃၁ ခုနှစ်တွင် မုတ္တမမှ ဟံသာဝတီ ပဲခူးသို့ ပြောင်း၍ စိုးစံသည်။ မုတ္တမင်းတို့ကား ရာမညတိုင်းအလုံးနှင့် တနင်္သာရီတိုင်းကိုပါ စိုးပိုင်ကြဘူးသည်။ (ဝါရီရှုမင်း––လည်းရှု။)

မုတ္တမမြို့၏ ရှေးအခါ ကြီးကျယ်ပုံကို ရာဇဝင်ကြောင်းအရ သက္ကရာဇ် ၉၀၂ ခုနှစ်တွင် တပင်ရွှေထီးနှင့် မုတ္တမမြို့စားစောဗညားတို့ ဖက်ပြိုင်တိုက်ခိုက်သော မုတ္တမတိုက်ပွဲတွင် ထင်ရှားစွာ တွေ့မြင်နိုင်သည်။ (မုတ္တမတိုက်ပွဲ––ရှု။)

မုတ္တမမြို့၏အရှေ့ဖက် သံလွင်မြစ်ဆိပ်နားတွင် မြသိန်းတန်စေတီတော် တဆူနှင့် မြို့၏ အနောက်ဖက် တောင်တန်းပေါ်၌ ကျိုက်ဖျင်ကူစေတီတော် တဆူဟူ၍ ထင်ရှားသော စေတီတော် နှစ်ဆူရှိသည်။ မြသိန်းတန်စေတီတော်ကို သက္ကရာဇ် ၈၅ဒခုနှစ်၌ မွန်ဘုရင်တပါး တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သည်။ ကျိုက်ဖျက်ကူစေတီတော်ကား ရှေးအခါက ရှမ်းစစ်သည်နှင့် မြန်မာစစ်သည်များ သံလွင်မြစ် အရှေ့ဖက်ကမ်းတွင် စစ်ဦးချင်းဆိုင်ကြပြီးနောက် သတိတရား ရရှိကြပြီးလျှင် စစ်တိုက်မည့်အစား စေတီတဆူစီ တည်၍ ရှေးဦးစွာ ပြီးစီးသည့်ဖက်မှ အနိုင်ယူကြစတမ်းဟု ကတိပြုတည်ကြရာမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော စေတီ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

ရှမ်းစစ်သည်တို့က သံလွင်မြစ် အရှေ့ဖက်ကမ်း တောင်စွယ်တွင် အုတ်များဖြင့် တည်ရန် ပြင်ဆင်နေဆဲ မြန်မာစစ်သည်တို့က ခြင်းကျားဖြင့်စေတီပုံအတုလုပ်၍ ဖျင်ဖြင့် ရစ်ပတ်ထားကြသည်။ ထိုစေတီ အတုကို ရှမ်းတို့ မြင်သဖြင့် မြန်မာများ ဦးစွာ စေတီပြီးနှင့်သည်ဟု အကယ် ထင်မှတ်ကာ အရှုံးပေး ဆုတ်ခွာ သွားကြသည်။ ထိုကြောင့် ထိုစေတီကို ကျိုက်ဖျင်ကူဟု ခေါ်၏။ ရှမ်းများ လန်ပြေးသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ယင်းတို့တည်သော စေတီကိုမူ ကျိုက်ရှမ်းလန်ဟုခေါ်ရာမှ နောင် ကာလရှေ့လျှားသဖြင့် ကျိုက်သံလန် ဖြစ်လာသည်ဟု ဆိုသည်။ (ကျိုက်သံလန်––ရှု။)

မုတ္တမမြို့ ဆိပ်ကမ်းကို ခေါင်းဆေးကျွန်းဖက်မှ တွေ့မြင်ရသည့်ရှုခင်း။

www.forumspace.com.mm

မုတ်သုန်။ ။ ရာသီအလိုက် အချိန်မှန်ကန်စွာ ပြောင်းလဲတိုက်ခိုက်သော လေများကို မုတ်သုန် (မွန်ဆွန်း)၊သို့မဟုတ် ရာသီလေဟု ခေါ်သည်။ မုတ်သန်လေ ဖြစ်ပေါ်လာရခြင်း အကြောင်းမှာ မတ်လမှ စက်တင်ဘာလအထိ နေ၏ တိုက်ရိုက်အပူရှိန်သည် အီကွေတာ မြောက်ဖက်၌ တည့်မတ်စွာကျရောက်၏။ ထိုလများ၌ အာရှတိုက် အလယ်ပိုင်းရှိ ကျယ်ပြန့်သော ကုန်းမြေများသည် အလွန်ပူပြင်း၍ တောင်ဖက် အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာနှင့် အရှေ့ဖက် ပစိဖိတ် သမုဒ္ဒရာတို့သည် များစွာအေး၏။ ထိုအခါ အိန္ဒိယ အလယ်ပိုင်းရှိ လေတို့သည် ပူသဖြင့် အထက်ကောင်းကင်သို့ အမြောက်အမြား လွင့်တက်ကြ၏။ ထိုလွင့်တက်သွားသော နေရာသို့ တောင်ဖက် အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာမှ လေအေးများသည်အာရှ တိုက် အတွင်းဖက်သို့ အဟုန်ပြင်းစွာဖြင့် တိုက်ခတ် ဝင်ရောက်လာကြသည်။ ယင်းလေတို့သည် အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့တွင် အနောက်တောင်ဖက်မှ တိုက်ခတ်လာသောကြောင့် အနောက်တောင် ရာသီလေဟုလည်း ခေါ်သည်။

မုတ်သုန်လေ တိုက်ခတ်သောအခါ လေထဲတွင် ရေခိုးရေငွေ့များ ပါလာ၏။ ထိုလေသည် ကုန်းမြေသို့ ရောက်သောအခါ တောင်တန်းများနှင့် တွေ့ဆုံကာ အထက်ကောင်းကင်သို့ ထိုးထက်သွားကြရာ လေ၌ပါသော ရေခိုးရေငွေ့များတို့သည် အထက်ကောင်းကင်၏ အအေးဓာတ်ကြောင့် အရည်ဖွဲ့ပြီးလျှင် မိုးအဖြစ် သည်းထန်စွာ ရွာသွန်းလေသည်။ ထိုကြောင့် ပင်လယ် ကမ်းရိုးတလျှောက် တောင်တန်းဒေသများတွင် မိုးသည်းထန်စွာ ရွာသွန်းလေ့ ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အနောက်တောင် မုတ်သုန်လေသည် နှစ်စဉ် မေလမှ အောက်တိုဘာလအထိ တိုက်ခိုက်ရာ၊ ထိုအချိန်တွင် မိုးများစွာ ရွာသွန်းသဖြင့် မိုးဥတုဟု ခေါ်ကြသည်။

တဖန် စက်တင်ဘာလမှ မတ်လအထိ နေ၏ တိုက်ရိုက်အပူရှိန်သည် အီကွေတာတောင်ဖက်၌ တည့်မတ်စွာ ကျရောက်၏။ ထိုအခါ အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာသည် များစွာ ပူ၍ အာရှတိုက်အလယ်ပိုင်း ကုန်းပြင်ကြီးများကား များစွာအေး၍ နေသည်။ အိန္ဒိယ သမုဒ္ဒရာပေါ်ရှိ လေပူတို့သည် အထက် ကောင်းကင်သို့ လွင့်တက်ကြ၏။ ထိုလေပူနေရာသို့ အာရှတိုက် အလယ်ပိုင်းမှ လေအေးတို့သည် တိုက်ခတ်ဝင်လာကြသည်။ ထိုမုတ်သုန်လေသည် အိန္ဒိယနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့တွင် အရှေ့မြောက်ဖက်မှ တိုက်ခတ်သောကြောင့် အရှေ့မြောက် ရာသီလေဟုလည်း ခေါ်သည်။ ထိုအချိန်တွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် မိုးမရွာချေ။ ရာသီဥတုမှာ အေးသောကြောင့် ဆောင်းဥတုဟု ခေါ်သည်။

အရှေ့မြောက် မုတ်သုန်လေသည် အနောက်တောင် မုတ်သုန်လေလောက် အဟုန် မပြင်းထန်ချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာကြီးသည် နေပူရှိန်ကြောင့် ပူသည်ဟု ဆိုရသော်လည်း အီကွေတာမြောက်ဖက်၌ အပူရှိန်တည့်မတ်စွာ ကျရောက်စဉ်က အာရှတိုက် အလယ်ပိုင်းကုန်းမြေကြီးများ ပူသလောက် အပူအားမကြီးသဖြင့် လေပူတို့သည် အထက်သို့ အမြောက်အမြား မတက်ကြချေ။ ထိုကြောင့် ယင်းတို့နေရာသို့ ဝင်ရောက်လာသော အာရှတိုက် အလယ်ပိုင်းမှ လေအေးတို့သည် ပင်လယ်ဖက်သို့ ဖြည်းညှင်းစွာသာ တိုက်ခတ်လာကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ယင်းမုတ်သုန်လေတို့သည် အထူး အချိန်မှန်သဖြင့် စိုစွတ်သော မိုးဥတုနှင့် ခြောက်သွေ့၍ အေးသော ဆောင်းဥတုတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေလေသည်။ မုတ်သုန်လေရရှိသော ဒေသများမှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၊ အင်ဒိုချိုင်းနား သြစတြေးလီးယားတိုက် အနောက်မြောက်ပိုင်း၊ အာဖရိကတိုက် အရှေ့ကမ်းရိုးတန်းဒေသ အချို့နှင့် တောင်အမေရိက အနောက်မြောက်ပိုင်း ဒေသတို့ ဖြစ်ကြသည်။

မန်ကျည်းပင် ။ ။ မန်ကျည်းပင်သည် စိန်ပန်းပင်၊ ဝိတောက်ပင်၊ ကုက္ကိုပင် စသည်တို့နှင့်အတူ လီဂူမီနိုးစီးမျိုးရင်းတွင် ပါဝင်၍ ယင်း၏ ရက္ခဗေဒအမည်မှာ တမ်းမရင်းဒပ် အင်ဒီကာ ဖြစ်သည်။ မန်ကျည်းပင်သည် အလွန်ပေါများသောကြောင့် လူတိုင်းမြင်ဘူးကြသည်။ ထိုအပင်မျိုး၏ စတင်ပေါက်ရောက်ရာဇာတိဒေသမှာ အာဖရိကတိုက် အရှေ့ပိုင်း ပူအိုက်သော တိုင်းပြည်များဖြစ်၍ အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့သို့ တဆင့် ယူဆောင်စိုက်ပျိုးခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ မန်ကျည်းပင်သည် အမြစ်မိမ်းလန်းသော သစ်ပင်ဖြစ်၍ မြန်မာနိုင်ငံ၌ အနှံ့အပြား စိုက်ပျိုးထားကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအထက်ပိုင်းတွင် မန်ကျည်းပင်ကို အကြီးအကျယ် စိုက်ပျိုးထားကြရာ၊ ထိုဒေသတွင် အများဆုံး တွေ့ရသည်။ လယ်ကွင်းများ၊ ခြံဥယျာဉ်များ၊ ကျွဲနွားစားကျက်များ၌ မန်ကျည်းပင် ပေါက်စများကို အနှံ့အပြား တွေ့မြင်ရခြင်းအားဖြင့် အပင်ပေါက်လွယ်သည့် သစ်ပင်မျိုးဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။

မန်ကျည်းပင်များသည် အမြင့်ပေ ၈၀ အထိရှိ၍ ခိုင်ခံ့သော ပင်စည်နှင့် အပင်ထက်တွင် လှပဝေဆာသော ၄က်မွေးသဏ္ဌာန် အရွက်များဖြင့် အလွန် တင့်တယ်သော သစ်ပင်ကြီးမျိုးဖြစ်သည်။ ရွက်ရိုးတံ တဖက်တချက်တွင် ရွက်ခြွေများ စီ၍ ထွက်လျက် ရှိသည်။ရွက်ရိုးတံသည် ၂ လက်မမှ ၄ လက်မအထိ ရှည်၍ ရွက်ခြွေများ ၁၀ စုံအထိ ပါရှိသည်။ အရွက်အခက်တို့ဖြင့် သိုက်မြိုက်ဝေဆာနေသဖြင့် အရိပ်အာဝါသ အလွန်ကောင်းသောကြောင့် ခြံဥယျာဉ်များနှင့် အထူးသဖြင့် လမ်းနံဘေးများ၌ တန်ဆာဆင်ရန် စိုက်ထားတတ်ကြသည်။ မိုးပါး၍ ခြောက်သွေ့သော ဒေသ

www.foreverspace.com.mm

မန်ကျည်းသီးနှင့် အရွက်များ

များ၌ နွေအခါတွင် ရက်သတ္တ အနည်းငယ်မျှ ပင်လုံးကျွတ် အရွက်ကြွေတတ်သည်။ အလွန် ကြီးခဲသော အပင်မျိုး ဖြစ်သော်လည်း အစေ့မှ အလွယ်တကူ အပင်ပေါက်နိုင်သည့်ပြင် မည်သည့်မျိုး၌မဆို ကြီးပွား ဖြစ်ထွန်းသဖြင့် မန်ကျည်းပင်ကို မြန်မာနိုင်ငံ မြေညီပိုင်းတွင် နေရာတိုင်း၌ စိုက်ပျိုးနိုင်သည်။

မန်ကျည်းခေါက်သည် ညိုမွဲရောင်ရှိ၍ ထွင်းကြောင်းများ ပင်စည်နှင့် အလျားလိုက် ပေါ်လျက်ရှိသဖြင့် အလွန်ကြမ်းသည်။ အပွင့်မှာ ငယ်သော်လည်း အဝါပေါ်တွင် အနီပြောက်ကလေးများ ပါရှိသဖြင့် လှပ၏။ မန်ကျည်းသီး အတောင့်သည် ၃ လက်မမှ ၆ လက်မအထိ ရှည်၍ များသောအားဖြင့် ကွေးကွေးကောက်ကောက် သီးတတ်ကြသည်။ ညိုရွ ဆတ်သော အခွံပါးကလေးများ ရှိ၍ ထိုအခွံအတွင်း၌ အသားပျော့ရှိသည်။ အသားအတွင်း၌ မြုပ်နေသော မာ၍ ချောမွတ်လျက် အညိုရင့်ရောင်ရှိသည့် အစေ့ပြားကလေးများသည် အသီးတောင့်၏ အလယ်၌ စီတန်းလျက်ရှိသည်။

မန်ကျည်းသားသည် အလွန်မာ၍ ကြာရှည်ခံသဖြင့် ဆန်ဖွပ်ရန် ကျည်ပွေများ၊ ဆီဆုံနှင့် ကြံကြိတ်စက်များ၊ ထယ်များ၊ ရူးဆောက်ရိုးများ စသည်တို့ကို ပြုလုပ်ရာ၌ အသုံးဝင်သည်။

ထင်ရှားသော မန်ကျည်းပင် နှစ်မျိုး ရှိသည်။ ယင်းတို့မှာ အသီးမှည့်သောအခါ အသားနီညစ်ညစ် အရောင်ရှိ၍ အရသာ ချဉ်သော မန်ကျည်းပင်မျိုးနှင့် အသားဖြူယောက်ယော် အရောင်ရှိ၍ အရသာ ချိုသော မန်ကျည်းပင်မျိုးတို့ ဖြစ်သည်။

မန်ကျည်းသီးမှည့်များသည် ဟင်းချက်ရာ၌ အလွန် အသုံးဝင်သည်။ တေဆေးဟုခေါ်သော ဝမ်းနုတ်ဆေးတွင် မန်ကျည်းသီးကို ထန်းလျက်၊ ပွေးကိုင်းအပြင် အခြား ဆေးများနှင့်ရော၍ ဖော်စပ်ထားသည်။ ပူအိုက်သော ရာသီတွင် မန်ကျည်းသီးနှင့် ထန်းလျက်ကို ရေတွင်စိမ်၍ ဖျော်ရည် ပြုလုပ် သောက်ကြသည်။ ဆေးပေါ့လိပ် လုပ်ငန်းတွင် ဆေးရိုးကို မန်ကျည်းမှည့်ရည် ပက်ဖျန်းပြီးမှ ဆေးလိပ်လိပ်ကြသည်။ မန်ကျည်းသီးစိမ်းများကိုလည်း ကြော်ချက်၍ စားသုံးလေ့ ရှိကြသည်။ မန်ကျည်းရွက်နုကိုလည်း ဖွယ်ဖွယ်ရာရာစီမံချက်ပြုတ်၍ စားသောက်ကြသည်။ မန်ကျည်းခေါက်ကို သာမန်မျက်စေ့နာအတွက် သွေးလိမ်းကြသည်။

ယင်းသို့ဖြစ်ရကား မန်ကျည်းပင်သည် တပင်လုံး အသုံးဝင်သော အပင်ဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။

သဘော်မ် မန်ကျည်းပင်ကို တရုတ်မန်ကျည်းပင် ဟူ၍လည်း ခေါ်သည်။ ထိုမန်ကျည်းပင်မျိုးသည် အပင်လတ်များဖြစ်၍ ခြံစည်းရိုးပင် အဖြစ် စိုက်ပျိုးထားလေ့ရှိကြသည်။ အကိုင်းအခက်များကို ချိုင်ပေးလျှင် ခြံစည်းရိုး တလျှောက်တွင် အပင်များ တည်တည်းရှိနေသည်။ အကယ်၍ မချိုင်ဘဲထားလျှင် နုံးမြေများတွင် ပေ ၃၀ ကျော်ခန့် အထိ မြင့်သည်။ အသီးအမှည့်များကို စားကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တွေ့ရသော အခြား မန်ကျည်းပင်များမှာ မန်ကျည်းပေါက်ပင်၊ တောမန်ကျည်းပင်၊ တောင်မန်ကျည်းပင်နှင့် ဆေးမန်ကျည်းပင်များ ဖြစ်ကြသည်။ မန်ကျည်းပေါက်ပင်များကို မင်းဘူးနယ်နှင့် မုတ္တမနယ်တို့၌ တွေ့ရသည်။ တောမန်ကျည်းပင်ကို ခယာမွေးပင် ဟူ၍လည်း ခေါ်ကြသည်။ တောင်မန်ကျည်းပင်များကို မိုးကုတ်နယ်၌ တွေ့ရသည်။ ဆေးမန်ကျည်းပင်ကား ခြုံပင် သို့မဟုတ် အပင်ငယ်များဖြစ်၍ မြန်မာနိုင်ငံ၌ အနှံ့အပြား တွေ့ရသည်။

မန်ချူးရီးယားပြည်နယ်။ ။ မန်ချူးရီးယားသည် တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံပိုင်ပြည်နယ်တခုဖြစ်၍ တရုတ်နိုင်ငံ၏အရှေ့မြောက်ဖက်အစွန်တွင် တည်ရှိသည်။ မန်ချူးရီးယားဟူသည်ကား မန်ချူးတို့၏ ဌာနီဟု အဓိပ္ပါယ်ရကာ အမေရိကန်နှင့် ဥရောပတိုက်သားတို့က ခေါ်ဝေါ်သော အမည်ဖြစ်ပေသည်။ မန်ချူးလူမျိုးတို့သည် တရုတ်ပြည်ကို ၁၉၁၁ ခုနှစ်တိုင် နှစ်ပေါင်း၃၀၀ကျော် အုပ်စိုးသွားသူများဖြစ်ကြ

www.forgerspace.com.mm

၏။ ဂျပန်တို့ သိမ်းပိုက်ပြီးသည်နောက်တွင် မန်ချူးရီးယားကို မန်ချူးကိုးဟု ပြောင်းလဲခေါ်ဝေါ်သည်။ အဓိပ္ပါယ်မှာ မန်ချူးတို့၏ ဌာနီပင်ဖြစ်၏။ တရုတ်လူမျိုးတို့ကမူ အရှေ့တောင်ပိုင်း ဒေသဟု အဓိပ္ပါယ်ရသော "ထွန်ပေ" ဟူသော အမည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်လေသည်။ မန်ချူးရီးယားသည် တရုတ်နိုင်ငံနှင့် တောင်များဖြင့် ဆီးတား ခြားနားလျက်ရှိသည်။ သယံဇာတပစ္စည်းများ ကြွယ်ဝသောကြောင့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများဖြစ်သော ရုရှနှင့် ဂျပန်တို့သည် မန်ချူးရီးယားကို မျက်စောင်းထိုးလျက်ရှိကာ မန်ချူးရီးယားကို ပိုင်ဆိုင်မှုအတွက် ရုရှ၊ ဂျပန်၊ တရုတ်တို့ အချင်းပွားကြရပေသည်။ ထိုကြောင့် ကမ္ဘာအရှေ့ဖျားသမိုင်းတွင် အရေးပါ ထင်ရှားသော ပြည်နယ်ဖြစ်၏။

မန်ချူးရီးယား ပြည်နယ်သည် အကျယ်အဝန်းအားဖြင့် ၅၀၃,၀၁၃ စတုရန်းမိုင်းရှိ၍ တရုတ်နိုင်ငံ စုစုပေါင်းအကျယ်အဝန်း၏ ၈ ပိုင်း ၁ ပိုင်း ဖြစ်သည်။ မန်ချူးရီးယားပြည်နယ်သည် မြေသြဇာကောင်းသော မြေပြန့်ဖြစ်၍ တောင်ကြီး တောင်ငယ်နှင့် မြစ်ပင်လယ်တို့ဖြင့် ပတ်ရံလျက်ရှိသည်။ တည်နေရာအားဖြင့်သော်ကား အရှေ့နှင့် အရှေ့တောင်ဖက်တွင် ကိုရီးယားနိုင်ငံ၊ မြောက်ဖက်တလွှားတွင် ရုရှဆိုက်ဗီးရီးယား၊ အနောက်မြောက်ယွန်းယွန်းတွင် မွန်ဂိုးလီးယား၊ အနောက်တောင်ဖက်တွင် တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၊ တောင်ဖက်တွင် ပင်လယ်ဝါတို့ဖြင့် ပတ်ရံလျက်ရှိသည်။ ယာလူးမြစ်သည် ကိုရီးယားနိုင်ငံနှင့် မန်ချူးရီးယားပြည်နယ်ကို ပိုင်းခြားထား၍ အထက်တွင် အာမူးမြစ်သည် ဆိုက်ဗီးရီးယားနှင့် မန်ချူးရီးယား ပြည်နယ်ကို ပိုင်းခြားလိုက်ပေသည်။ မန်ချူးရီးယားပြည်နယ်၏ ရုံးစိုက်မြို့တော်မှာ မုကဒင်မြို့ဖြစ်၏။ အခြားမြို့ကြီးများကားဒိုင်ရင်၊ ပို့အာသာ၊ ကီရင်တို့ ဖြစ်လေသည်။

မန်ချူးရီးယား ပြည်နယ်သည် မြေပြန့် လွင်ပြင်ကြီးဖြစ်၍ တသီးတခြား တည်ရှိသော တောင်တန်းကြီး ၃ ခုဖြင့် ဝန်းရံလျက် ရှိသည်။ မြေပြန့်လွင်ပြင်တွင် အပိုင်း ၃ ပိုင်းရှိ၏။ မြို့ကြီးပြကြီးများနှင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး အတွက် အကောင်းဆုံးဒေသတို့သည် တောင်ပိုင်းတွင် တည်ရှိသည်။ မြောက်ပိုင်းသည် မြက်ခင်းပြန့်ကြီး ဖြစ်ပြီးလျှင် တတိယပိုင်းဖြစ်သော အရှေ့ဖက်သည် တောင်ကြားဒေသ ဖြစ်၍ အရေးမပါလုပေ။ မန်ချူးရီးယားပြည်နယ်၏ အနောက်ဖက်တွင် ခင်ဂန်တောင်တန်းသည် အဆက်မပြတ်သလောက်ပင် တောက်လျှောက်သွယ်တန်း၍ တည်ရှိသည်။

မန်ချူးရီးယားပြည်နယ်၏ ဆိပ်ကမ်းမြို့ကြီးဖြစ်သော ဟာဗင်မြို့၏ရှုခင်း

www.foreverspace.com.mm

ထိုတောင်တန်းသည် မန်ချူးရီးယားပြည်နယ်ကို မွန်ဂိုးလီးယားမှ ပိုင်းခြားလိုက်လေသည်။ ထိုတောင်တန်းအပြင် မန်ချူးရီးယား ပြည်နယ်၏ မြောက်ဖက်တွင် မွန်ဂိုးလီးယားမှ စတက်လွင်ပြင် တစိတ်တဒေသလည်း တည်ရှိသည်။ မန်ချူးရီးယားပြည်နယ်၏ မြောက်ဖက်အစွန်းတွင် ခင်ဂန်တောင်တန်းကြီးသည် အရှေ့တောင်ဖက်သို့ ချိုးဆင်းသွားပြီးလျှင် ခင်ဂန် တောင်ကလေးများဟု တွင်လာသည်။ တတိယ တောင်တန်းဒေသသည် ပြတ်တောင်း ပြတ်တောင်း တည်ရှိသော တောင်စဉ်ဖြစ်၍ ပင်လယ်တွင်း၌ ဆက်လက် ပေါ်လာကာ ကွမ်တွန်ပင်လယ်ကျွန်းဆွယ်ဟု တွင်ပေသည်။ ယင်းကို လီယိုတွန်ကျွန်းဆွယ်ဟူ၍လည်း ခေါ်ပေသည်။ မန်ချူးရီးယားပြည်နယ်တွင် အရေးပါသော မြစ်များမှာ လီယို၊ ဟန်၊ ဆွန်ဂါရီ၊ နွန်နီ၊ ယာလူးတို့ဖြစ်၏။ လီယိုနှင့်ဟန်တို့သည် မန်ချူးရီးယားပြည်နယ်၏ အနောက်တောင်ပိုင်းသို့ စီးဆင်း၍ လီယိုတွန် ပင်လယ်ကွေ့တွင်းသို့ စီးဝင်သည်။ နွန်နီနှင့် ဆွန်ဂါရီမြစ်တို့သည် မြောက်ပိုင်းရှိ လယ်ယာခြံမြေများအဖို့ ရေရစေသည်။

ရာသီဥတုအားဖြင့်သော်ကား မန်ချူးရီးယားပြည်နယ်သည် ဆောင်းအခါတွင်အေးချမ်း၍ လေပြင်းထန်ကာ နှင်းမုန်တိုင်းလည်း ကျတတ်ပေသည်။ မြောက်ပိုင်းတွင် ဆောင်းအခါ၌ တခါတရံ သုညအောက် ၄၉ ဒီဂရီအထိပင် ရောက်သည်။ နွေအခါတွင် မဟူလှာ ပျမ်းမျှ ၇၅ ဒီဂရီဖာရင်ဟိုက်ခန့်တွင် တည်သည်။ မိုးနည်းပါး၍ နွေအခါတွင် မိုးရွာလေ့ရှိသည်။

တရုတ်နိုင်ငံတွင် မန်ချူးရီးယားပြည်နယ်သည် မိမိနယ်၌ လိုသည်ထက် စားနပ်ရိက္ခာ ပို၍ထွက်သော တခုတည်းသောဒေသ ဖြစ်၏။ အခြားအခြားသော ပြည်နယ်များတွင်ကား ထွက်သော စားနပ်ရိက္ခာတို့မှာ မိမိပြည်နယ်တွင်းရှိ လူများအတွက်ပင် မလုံလောက်ဘဲ ရှိ၏။ မန်ချူးရီးယားပြည်နယ်၌ အဓိကစိုက်ပျိုးသော ကောက်ပင်မှာ ပဲငပိ ပြုလုပ်သော ဆိုယာပဲ (ပဲကျတ်ပျဉ်)ဖြစ်၏။ထိုပဲ၏ ၅ ပုံ ၄ ပုံကို ပဲဆီအဖြစ်ရင်း၊ ပဲဖတ်အဖြစ်ရင်း၊ ပဲစေ့အဖြစ်ရင်း နိုင်ငံခြားသို့ ထုတ်သည်။ ပဲဆီကို ပေါက်ကွဲတတ်သော ပစ္စည်းများ၊ ဆပ်ပြာနှင့် အခြားလုပ်ငန်းများတွင် အသုံးပြုသည်။ ပဲကျတ်ပျဉ်မှ တပါးလည်း မန်ချူးလူမျိုးတို့ စားသုံးသော ကေအိုလျန်ခေါ် နှံစားပြောင်းကဲ့သို့သော ကောက်ပင်တမျိုးကိုလည်း အကြီးအကျယ် စိုက်ပျိုးသည်။ အနှံကိုစား၍ အရိုးကို အိမ်မိုးရန်အတွက်ရင်း၊ ထင်းမီးအဖြစ်ရင်း အသုံးချနိုင်သည်။ ယင်းတို့အပြင် ဂျုံ၊ မယော၊ ဆေး၊ ဝါဂွမ်းနှင့် ပိုက်ဆံလျှော်ပင်တို့ကိုလည်း စိုက်ပျိုးသည်။ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းကြီးပွားရေးအတွက် အလွန်အရေးတကြီး လိုအပ်သော သံနှင့် ကျောက်မီးသွေးတို့လည်း မန်ချူးရီးယား ပြည်နယ်တွင် ထွက်သည်။ မုကဒင်မြို့အနီးရှိ ဖူရှနယ် ကျောက်မီးသွေးတွင်းသည် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ကျောက်မီးသွေးတွင်းများအနက် ကျောက်မီးသွေးကြော အကြီးဆုံး၊ အထူဆုံးဖြစ်သဖြင့် ကျော်ကြားလေသည်။ ကျောက်မီးသွေးနှင့် သံအပြင်၊ ရွှေ၊ ကြေးနီ၊ ခဲ၊ သွပ်၊ ကျောက်ဂွမ်း၊ ဒန်၊ မဂ္ဂနီဆိုက်နှင့်မိုလစ်ဒီနမ်တို့လည်း ထွက်သည်။ ပင်လယ်ရေငန်မှ ဆားရရှိသည်။ မန်ချူးရီးယားပြည်နယ်တွင် တရုတ်နိုင်ငံ တခုလုံး၏ စက်မှုလုပ်ငန်း ၄ ပုံ ၃ ပုံ စုဝေး တည်ရှိသည်။[၁]

လမ်းပန်း ဆက်သွယ်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မန်ချူးရီးယားပြည်နယ်ရှိ မြစ်များသည် ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရေးအတွက် မကောင်းပေ။ မန်ချူးရီးယား ပြည်နယ်တွင်ရှိသော လမ်းများမှာ များသောအားဖြင့် ကျဉ်းမြောင်းကြ၏။ သို့သော် မီးရထားလမ်း မိုင်ပေါင်းများစွာရှိသည်။ ဆိပ်ကမ်းမြို့ကြီးမှာ ဒိုင်ရင်ဖြစ်သည်။

ယခုအခါ မန်ချူးရီးယားပြည်နယ်တွင် နေထိုင်သော လူဦးရေအနက် ရာခိုင်နှုန်း ၉၀ မှာ တရုတ်လူမျိုးတို့ဖြစ်၏။ အစပဌမတွင် မန်ချူးတို့သည် တရုတ်တို့ မန်ချူးရီးယားနယ်တွင် ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခြင်းကို တားမြစ်၏။ သို့သော် ၁၇၇၆ ခုနှစ်၌ လာရောက်နေခွင့်ပြုသည်တွင် တရုတ်တို့သည် တရုတ်နိုင်ငံမြောက်ပိုင်း၌ မဆံ့သောကြောင့် မန်ချူးရီးယားပြည်နယ်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာ၏။ ၁၉၂၈ ခုနှစ်က မန်ချူးရီးယားပြည်နယ်တွင်းသို့ ရက်သတ္တ တပတ်လျှင် တရုတ်လူမျိုးပေါင်း ၄၀,၀၀၀ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်ဟူ၏။ တရုတ်သမ္မတနိုင်ငံတည်ထောင်ပြီးသောအခါတွင် မန်ချူးလူမျိုးတို့သည် တရုတ်တို့နှင့် လက်ဆက်ကြကာ တရုတ်လူမျိုးတို့၏ တစိတ်တပိုင်းဖြစ်လာသည်။ တရုတ်တို့အပြင် မန်ချူးရီးယား ပြည်နယ်တွင် မွန်ဂိုလူမျိုး ၁,၀၀၀,၀၀၀ ခန့်လည်းရှိကာ ခင်ဂန်တောင်တန်း တလျှောက်တွင် နေထိုင်ကြသည်။ ကိုရီးယားနယ်စပ်တွင်လည်း ကိုရီးယန်းလူမျိုး ၁,၀၀၀,၀၀၀ ခန့်ရှိသည်။ မန်ချူးရီးယား ပြည်နယ်တွင်းရှိ လူဦးရေမှာ စုစုပေါင်း ၃၇,၄၆၁,၀၀၀ ခန့် ဖြစ်သည်။

မန်ချူးရီးယား ပြည်နယ်သို့ ဘီစီ ၂၀၀ ခန့်က မွန်ဂိုနှင့် ထွန်ဂူလူမျိုးတို့ လာရောက်နေထိုင်ကြ၏။ တောင်ပိုင်း ကမ်းခြေတွင် တရုတ်တို့သည်ဩဇာဖြန့်လျက် ရှိ၏။ ခရစ် ၆၆၈ခုနှစ်တွင် မိုဟိုထွန်ဂူလူမျိုးတို့သည် ပိုဟိုင်းပြည်ကို တည်ထောင်၏။ ယင်းကို ခရစ် ၉၂၆ ခုနှစ်တွင် ခိတန်မွန်ဂိုတို့က ဖျက်ဆီးလိုက်သည်။ ၁၁၀၀ ပြည့်နှစ်ကျော်တွင် ထွန်ဂူလူမျိုးတို့ ပြန်လည်၍ အာဏာရလာ၏။ သူတို့ကို နာချင်မျိုးတူစုက ခေါင်းဆောင်သည်။ နာချင်တို့သည် နောင်သော် မန်ချူးတို့ ဖြစ်လာသည်။

မန်ချူးတို့သည် ခရစ် ၁၆၄၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၁၁ ခုနှစ်တိုင် အောင် တရုတ်နိုင်ငံကြီးကို စိုးမိုးအုပ်ချုပ်ခဲ့ပေသည်။ ထို

www.forbusinessspace.com.mm

ကားလအတွင်း၌ တရုတ်အများအပြား မန်ချူးရီးယားပြည်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာ၏။ မန်ချူးလူမျိုးတို့သည် တရုတ်ဘာသာ စကားကို လက်ခံပြောဆိုကြသည်။ တရုတ်နိုင်ငံကို အုပ်စိုးရာ၌ အသုံးပြုသော စစ်တပ်မှ တပ်သားများကို မန်ချူးဘုရင်တို့သည် မန်ချူးရီးယားမှ ဖြည့်တင်းခဲ့သည်။

ထိုအခိုက်တွင် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများဖြစ်ကြသော ရုရှနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံတို့သည် မြေဆီသြဇာ ကြွယ်ဝဖွံ့ဖြိုးသော မန်ချူးရီးယားကို မျက်စောင်းထိုးလျက် ရှိ၏။ ရုရှသည် ဆိုက်ဗီးရီးယားကို ဖြတ်၍ မီးရထားလမ်း ဖောက်လုပ်လို၏။ တရုတ်တို့က မန်ချူးရီးယား မြောက်ပိုင်း တစိတ်တဒေသကို ဖြတ်၍ ဖောက်လုပ်ခွင့်ပြုထားသည်။ ထိုပြင်လည်း ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာ ကမ်းခြေပေါ်တွင် ရေမခဲသော ဆိပ်ကမ်းတခုကို ရလို၏။ ၁၈၉၈ခုနှစ်တွင် တရုတ်နိုင်ငံသည် ရုရှအား ကွမ်တွန်ကျွန်းဆွယ်ကို အနှစ်အစိတ်ငှားရမ်းလိုက်၏။ ဂျပန်တို့သည်လည်း မန်ချူးရီးယားပြည်ကို စိတ်ဝင်စားလျက်ရှိ၏။ ၁၉၀၅ ခုနှစ်တွင် ဂျပန်တို့သည် ရုရှ ဂျပန် စစ်ပွဲတွင် အောင်မြင်သောကြောင့် ရုရှတို့၏ အခွင့်အရေးတခုဖြစ်သော ကွမ်တွန်ကျွန်းဆွယ်ငှားရမ်းခွင့်ကို ရရှိလိုက်ပေသည်။

ရှေးရိုးစဉ်လာမယျက် လှပစွာ ဝတ်စားဆင်ယင်ထားသော မန်ချူးအမျိုးသမီးတဦး

ဂျပန်တို့သည် မန်ချူးရီးယားတောင်ပိုင်း မီးရထားလမ်းကို ဖောက်လုပ်ပြီးလျှင် စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံ၊သင်္ဘောတွင်းများကို ဖွင့်လေသည်။ သိပ္ပံနည်းစံနစ်ဖြင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းကိုလည်း အားပေသည်။

၁၉၁၀ ခုနှစ်တွင် တရုတ်တော်လှန်ရေး ဖြစ်ပွားသော အခါ မန်ချူးတို့၏ နောက်ဆုံး ဧကရာဇ်မင်းကို တွန်းလှန်လိုက်၏။ စစ်ဗိုလ်ကြီးများ အုပ်စိုးသောခေတ်တွင် မန်ချူးရီးယားကို အုပ်စိုးသူမှာ ချန်ဆိုလင် ဖြစ်၏။ ချန်ဆိုလင် အအုပ်အချုပ် အစီအမံ အခန့်အခွဲ ကောင်းသောကြောင့် ဂျပန်တို့က သူ့အားဖယ်ထုတ်ရန် ဆုံးဖြတ်၏။ ချန်ဆိုလင်၏နေရာကို သူ၏သား ချန်ရှိုလျှန်က ဆက်ခံသည်။ ချန်ရှိုလျှန်သည် ချန်ကေရှိတ်ခေါင်းဆောင်သော အမျိုးသားအစိုးရသစ်၏ ဖက်တော်သားဖြစ်၏။ တရုတ်တို့သည် မန်ချူးရီးယား၌ မီးရထားလမ်းများ ဖောက်လုပ်၍ တိုင်းပြည်တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးအောင် စိုင်းပြင်းလုပ်ဆောင်ကြသည်။

တရုတ်တို့သည် ဗဟိုအစိုးရ ခိုင်မာအောင် ဆောင်ရွက်နေကြောင်းကို ဂျပန်တို့ မြင်လတ်သော် မန်ချူးရီးယားတွင် မိမိတို့ ခြယ်လှယ်နိုင်မည် မဟုတ်ကြောင်းကို သိလေသည်။ ထိုကြောင့် ချန်ကေရှိတ် အစိုးရသစ်၏ သက်တမ်း ၃ နှစ်ကာလတွင် ဂျပန်တို့သည် မန်ချူးရီးယားကို ထိပါးတော့၏။ ဂျပန်တို့ဖောက်လုပ်နေသော မီးရထားလမ်းကို စောင့်ကြပ်ရန် ဟူ၍ ဂျပန်စစ်တပ် တတပ်သည် မန်ချူးရီးယားတွင် အတန်ငယ်ကာလကတည်းကပင်ရှိနှင့်ခဲ့ပေသည်။ ဂျပန်တို့သည် ချန်ရှိုလျှန် ပေပင်မြို့တော်သို့ သွားသည်အထိ စောင့်ဆိုင်း၏။ သွားသည်ဆိုလျှင်ပင် မန်ချူးရီးယားပြည်တွင်းသို့ဝင်စီး၏။ တရုတ်နှင့်ဂျပန်တို့၏ စစ်ပွဲသည် စင်စစ်အားဖြင့် ၁၉၃၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် မုကဒင်မြို့၌ စတင်ခဲ့ပေသည်။

၁၉၃၂ ခုနှစ်တွင် ဂျပန်တို့သည် မန်ချူးရီးယားပြည်တွင် မန်ချူးကိုးဟူ၍ အမည်တွင်သော ရုပ်သေးနိုင်ငံတခု တည်ထောင်သည်။ နောက်ဆုံး မန်ချူး ဧကရာဇ်ကို မင်းမြှောက်၏။ တရုတ်နယ်ဖြစ်သော ဂျီဟောကို ပြည်ထောင်သစ်တွင် သွတ်သွင်းလိုက်၏။ ချန်ချန်မည်သော မြို့ကို ဆင်ကင်ဟူသော အမည်သစ်ကိုပေး၍ မြို့တော်ပြု၏။ ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် ဂျပန်တို့က တရုတ်နိုင်ငံတွင်းသို့ ဝင်ရောက် တိုက်ခိုက်သောကြောင့် တရုတ်နှင့် ဂျပန်တို့ စစ်ဖြစ်ကြရာ ဂ နှစ်တိုင်တိုင်ပင် ကြာရှည်သည်။ ထိုအတောအတွင်း၌ ဂျပန်တို့သည် မန်ချူးရီးယားပြည်တွင်းမှ အဖိုးတန်ရိက္ခာ အထောက်အပံ့ပစ္စည်းများကို ရရှိခဲ့လေသည်။

၁၉၄၁ခုနှစ်တွင် ဂျပန်တို့က အမေရိကန်တို့အပေါ် စစ်ကြေညာသောအခါ တရုတ်–ဂျပန်စစ်ပွဲသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး၏ တစိတ်တဒေသဖြစ်လာ၏။ အမေရိကန်တို့သည်

www.foreverspace.com.mm

မန်ချူးရီးယားပြည်နယ်မြို့တော် မုကဒင်မြို့ရှိ ရှေးဟောင်းသင်းချိုင်း

မန်ချူးရီးယား ပြည်တွင်းရှိ စက်ရုံအလုပ်ရုံများကို ဗုံးကြဲ၏။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ် ပြီးဆုံးသောအခါ မန်ချူးရီးယား ပြည်ကို ဆိုဗီယက်တပ်များက သိမ်းပိုက်လိုက်သည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ်တွင် ချုပ်ဆိုသော စာချုပ်အရ ဆိုဗီယက် ယူနီယန်သည် မန်ချူးရီးယားပြည်၌ တရုတ်တို့ အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင်ခြင်းကို လေးစားမည်ဟူ၍ ဖြစ်၏။ ယင်းစာချုပ်အရပင် ဆိုဗီယက်ယူနီယန်သည် မန်ချူးရီးယားပြည်ရှိ အဓိကဆိပ်ကမ်းကြီး ၂ ခုဖြစ်သော ဒိုင်ရင်နှင့် ပို့အာသာတို့တွင် အနှစ် ၃၀ငှားရမ်းခွင့် ရမည်ဖြစ်၏။ ပို့အာသာသည် မန်ချူးရီးယားပြည်၏တခုတည်းသော ရေတပ်စခန်းလည်းဖြစ်၏။ ထိုထက် ဆိုဗီယက်တို့သည် မန်ချူးရီးယားပြည်နယ်ရှိ မီးရထားလမ်းအားလုံးကို ချုပ်ကိုင်ထားပေသည်။

ဆိုဗီယက် စစ်တပ်တို့သည် မန်ချူးရီးယားပြည်တွင်းမှ ၁၉၄၆ ခုနှစ်ဦးပိုင်းက ရုပ်သိမ်းသွား၏။ သို့သော် မန်ချူးရီးယားပြည်ရှိ ချက်ကောင်းမြို့ကြီးများကို တရုတ်ကွန်မြူနစ်လက်တွင်းသို့ လွှဲအပ်သွားသည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် မကုန်မီပင် မန်ချူးရီးယား တပြည်လုံးသည် ကွန်မြူနစ်လက်တွင်းသို့ ရောက်ရှိ၏။ နောက်တနှစ်တွင် မုကဒင်မြို့၌ အရှေ့မြောက်ဖက်အတွက် ပြည်သူ့အစိုးရကို တည်ထောင်ပြီးလျှင် ကွန်မြူနစ်တို့သည် စက်မှုလက်မှု တိုးတက်ရေး လုပ်ငန်းကို စတင် ပြုလုပ်၏။ ကိုရီးယားစစ်ပွဲအတွင်းက တရုတ် ကွန်မြူနစ်တပ်တို့သည် ကုလသမဂ္ဂစစ်တပ်ကို တိုက်ရာ၌ မန်ချူးရီးယားပြည်နယ်ကို ခံတပ်ပြုခဲ့သည်။ ၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် ဆိုဗီယက် ယူနီယန်သည် မန်ချူးရီးယားပြည်နယ်တွင်းရှိ ရထားလမ်း အားလုံးကို တရုတ်ကွန်မြူနစ် အစိုးရလက်သို့ လွှဲပြောင်းပေးလိုက်လေသည်။

မန်ချက်စတာမြို့။ ။ မန်ချက်စတာမြို့သည် အင်္ဂလန်ပြည် အနောက် မြောက်ပိုင်းတွင် တည်ရှိ၍ လန်ဒန်၊ ဗာမင်ဂမ်နှင့် လီဗာပူးတို့၏ နောက် စတုတ္ထလိုက်သော မြို့ကြီးဖြစ်၏။ လန်ကရှိုင်ယာနယ်တွင် အကျုံးဝင်၍ အာဝယ်မြစ်ပေါ်တွင်ရင်း၊ မန်ချက်စတာ တူးမြောင်းပေါ်တွင်ရင်း တည်ရှိသည်။ လီဗာပူးမြို့မှ အရှေ့ဖက်တွင် မိုင် ၃၀ ကွာဝေး၍၊ လန်ဒန်မြို့မှ အနောက်တောင်ဖက်တွင် မီးရထားလမ်းအားဖြင့် ၁၈၃ မိုင်ကွာဝေးသည်။ အာဝယ်မြစ်၏ တဖက်ကမ်းတွင် တည်ရှိသောဆဲလဖို့မြို့နှင့် တံတား ၁ဖခု ဖြင့် တမြို့တည်းလိုပင် ဆက်နေသည်။ မန်ချက်စတာမြို့သည်

www.foreverspace.com.mm

မန်ချက်စတာမြို့ တူးမြောင်း ဆိပ်ကမ်း ရှုခင်း

အိုင်ရစ်ပင်လယ်နှင့် မိုင် ၃၀ ကျော်ကွာသော်လည်း မန်ချက်စတာတူးမြောင်းကြီး ဆောက်လုပ်ပြီးစီးသည်နှင့် ယခုအခါ ကုန်းတွင်းပိုင်း ပင်လယ်သင်္ဘောဆိပ်ကမ်းဖြစ်၍ နေပေသည်။ ယင်းတူးမြောင်းသည် အလျားနှစ် မိုင်ခွဲ၊ အနံပေ ၁၂၀ နှင့် အစောက် ၂၈ ပေမှ ပေ ၃၀ အထိ ရှိသည်။ ၁၈၉၄ ခုနှစ်ကပြီးစီး၍ ဝိတိုရိယဘုရင်မ ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပေသည်။ ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောများသည် ဤတူးမြောင်းကို ဖြတ်သွားနိုင်ရုံမကဘဲ မန်ချက်စတာမြို့လယ် အထိပင် ဝင်ရောက်နိုင်သည်။ ခြည်ထည် လုပ်ငန်းနှင့် သိုးမွေးထည် လုပ်ငန်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မန်ချက်စတာသည် ၁၄ ရာစုနှစ်ကတည်းက ပင် ထင်ရှားကျော်ကြားသည့် မြို့ဖြစ်၍ ကမ္ဘာတွင် စက်မှုလုပ်ငန်း၌ အထူးဖွံ့ဖြိုးသည့် ရပ်ကွက်ဖြစ်၏။ မန်ချက်စတာမြို့သည် ကျောက်မီးသွေး တူးဖော်ရာဒေသဖြစ်သောကြောင့်လည်း စက်မှုလုပ်ငန်းများကို အထောက်အကူရသည်။ မန်ချက်စတာမြို့သည် အကျယ်အဝန်းအားဖြင့် ၄၂ စတုရန်းမိုင်ခွဲရှိ၏။

မန်ချက်စတာမြို့တွင် ထင်ရှားသော အဆောက်အအုံတို့မှာ ဂျေ့သပုံစံ ဗိသုကာ လက်ရာများဖြစ်၏။ မန်ချက်စတာမြို့ရှိ မြို့တော်ခန်းမသည် အင်္ဂလန်ပြည်၏ ထယ်ဝါသော အဆောက်အအုံများတွင် စာရင်းဝင်ဖြစ်၏။ နာရီစင်သည် ၂၈၆ ပေမျှ မြင့်၍ ခေါင်းလောင်း ၂၁ ခုတို့၏ သာယာသော တီးသံ မြည်သံများကို ကြားနိုင်ပေသည်။ ထိုပြင် မန်ချက်စတာမြို့တွင် စာကြည့်တိုက်၊ စာကြည့်ခန်းကောင်းများစွာ ရှိ၍ စာသင်ကျောင်းများမှာလည်း တိုးတက်လျက် ရှိသည်။ မန်ချက်စတာမြို့ရှိ ဝိတိုရိယ တက္ကသိုလ်သည် ကမ္ဘာတွင် ထင်ရှားသော တက္ကသိုလ်ကြီး တခုဖြစ်၏။ ပဌမ ကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးစအချိန်က မန်ချက်စတာမြို့တွင် အိုးအိမ် တည်ဆောက်ရေး စီမံကိန်းများကို ရေးဆွဲလျက် ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် အိုးအိမ်သစ်ပေါင်း ၁၅,၀၀၀ ခန့် ဆောက်လုပ်ပြီးစီးသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက မန်ချက်စတာမြို့သည် အတော်ပင် ပျက်စီးခဲ့၏။

မန်ချက်စတာမြို့သည် ရှေးအထက်ကျော် ကာရီကပင် ခြည်ထည်လုပ်ငန်း၏ အချက်အခြာ ဒေသဖြစ်ခဲ့ပြီးနောက် ၁၄ ရာစုနှစ်မှစ၍ သိုးမွေးထည်များကို ထုတ်လုပ်လျက်၊ ၁၆ ရာစုနှစ် ရောက်သောအခါ လင်နင်ထည်များကိုလည်း၊ ၁၇ ရာစုနှစ်တွင် ခြည်ထည်ကိုလည်း အထူးတလည် ထုတ်လုပ်သည်။ ယခုအခါတွင် မန်ချက်စတာမြို့တွင် ခြည်ထည်၊ ပိုးထည်၊ သိုးမွေးထည်၊ လင်နင်ထည်များသာ မကတော့ဘဲ

www.forever-space.com.mm

အခြား လုပ်ငန်းပေါင်း ၇၀၀ မျှကို လုပ်ကိုင်လျက် ရှိပေသည်။ ယင်းတို့တွင် ရော်ဘာလုပ်ငန်းများ၊ မီးရထား စက်ခေါင်း၊ မော်တော်ယာဉ်၊လေယာဉ်၊ လျှပ်စစ်ကရိယာ အစရှိသော လေးလံသည့် အထည်ကြီးများကိုလည်း လုပ်ကိုင်ပေသည်။ မန်ချက်စတာမြို့တွင် ဂျုံစက်၊ဗီစကွတ်စက်ရုံများလည်း အရေးပါသည်။ ဓာတ်သတ္တု၊ ဆိုးဆေး၊ ဆီတို့မှာလည်း အရေးပါသော ထုတ်ကုန်များ ဖြစ်၏။ ယခုအခါတွင် အလုပ်ရုံများ၊ စက်ရုံများကို မြို့ပြင်သို့ ပြောင်းရွှေ့ထားပြီးဖြစ်လျက် မြို့တွင်း၌မူ ထုတ်လုပ်ပြီး ကုန်ပစ္စည်းများကို သိုလှောင်ရန် ကုန်တိုက်များရှိ၍ ပစ္စည်းများ ဖြန့်ဖြူးရာ ရပ်ကွက်အဖြစ် တည်ပေသည်။ ဤသို့သော ကုန်ပစ္စည်းများကို ထုတ်လုပ်သော မန်ချက်စတာမြို့သည် သံရိုင်း၊ တူးမြှောင်း တလျှောက်ရှိ ရေနုံချက်စက်ရုံများအတွက် ရေနုံ၊ ဝါရိုင်း၊ သိုးမွှေးနှင့် အစားအသောက်များကို တင်သွင်းသည်။ ကုန်းတွင်းပိုင်း သင်္ဘောဆိပ်မြို့ ဖြစ်သော ကြောင့်လည်း ကုန်စည်ပစ္စည်းများ ဖြန့်ဖြူးရာ၌ လွယ်ကူသောအချက်အခြာဒေသ ဖြစ်ပေသည်။

မန်ချက်စတာမြို့သည် ၁၆ ရာစုနှစ်က မထင်ရှားသော ရွာငယ်မျှသာဖြစ်၏။ ၁၈ ရာစုနှစ်က စက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်းများတိုးတက် လာသည်တွင် မန်ချက်စတာမြို့သည် ရှေ့တန်းသို့ရောက်လာသည်။ ယခုအခါတွင် စက်မှုလုပ်ငန်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လူဦးရေ ထူထပ်သောမြို့ ဖြစ်နေပေသည်။ မန်ချက်စတာအမည်နှင့် ဒွန်တွဲလျက်ရှိသည့် အချက်တခုမှာ "မန်ချက်စတာ ဂါဒီယန်" သတင်းစာဖြစ်၍ ယင်းသတင်းစာသည် အင်္ဂလိပ်စကားပြောဆိုသော နိုင်ငံများတွင် အလွန် ထင်ရှားပေသည်။

မန်ချက်စတာမြို့တွင် ရှိသော လူဦးရေမှာ ၁၉၅၁ ခုနှစ် သန်ကောင်စာရင်းအရ ၇၀၃,၁၇၅ ခန့် ဖြစ်သည်။

မန်ဂနီ။ ။ မန်ဂနီသည် မာသောသတ္တုတခုဖြစ်၍ သံနှင့် အသွင်အပြင်တူသည်။ သို့သော် သံမှာကဲ့သို့ သံလိုက်ဓာတ် မရှိချေ။ မန်ဂနီသည် ဆတ်၍ အရောင်မှာ ညိုကာ အနီသွေးလွှမ်းလျက်ရှိသည်။ မန်ဂနီ၏သိပ်သည်းဆမှာ ၇.၄ ဖြစ်၍ အပူချိန် စင်တီဂရိတ် ၁,၂၆၀° တွင် အရည်ပျော်သည်။ စိုထိုင်းသော လေထဲတွင်ထားပါက အလျင်အမြန် သံချေးတက်လွယ်သည်။ ထိုသတ္တုကို မန်ဂနီ သံမဏိ သတ္တုစပ်များ ပြုလုပ်ရာတွင်၎င်း၊ မန်ဂနီကြေးနီ သတ္တုစပ်များ ပြုလုပ်ရာတွင်၎င်း များစွာ အသုံးပြုကြသည်။ ထိုသတ္တုစပ်များတွင် အလွန်မာသောသတ္တိရှိသောကြောင့် ကြီးလေးသော စက်ကရိယာ တန်ဆာများ၊ စစ်ဖက်ဆိုင်ရာ အမြောက် လက်နက်များနှင့် သံချပ်ကာများ ပြုလုပ်ရာတွင် အလွန် အသုံးဝင်သည်။

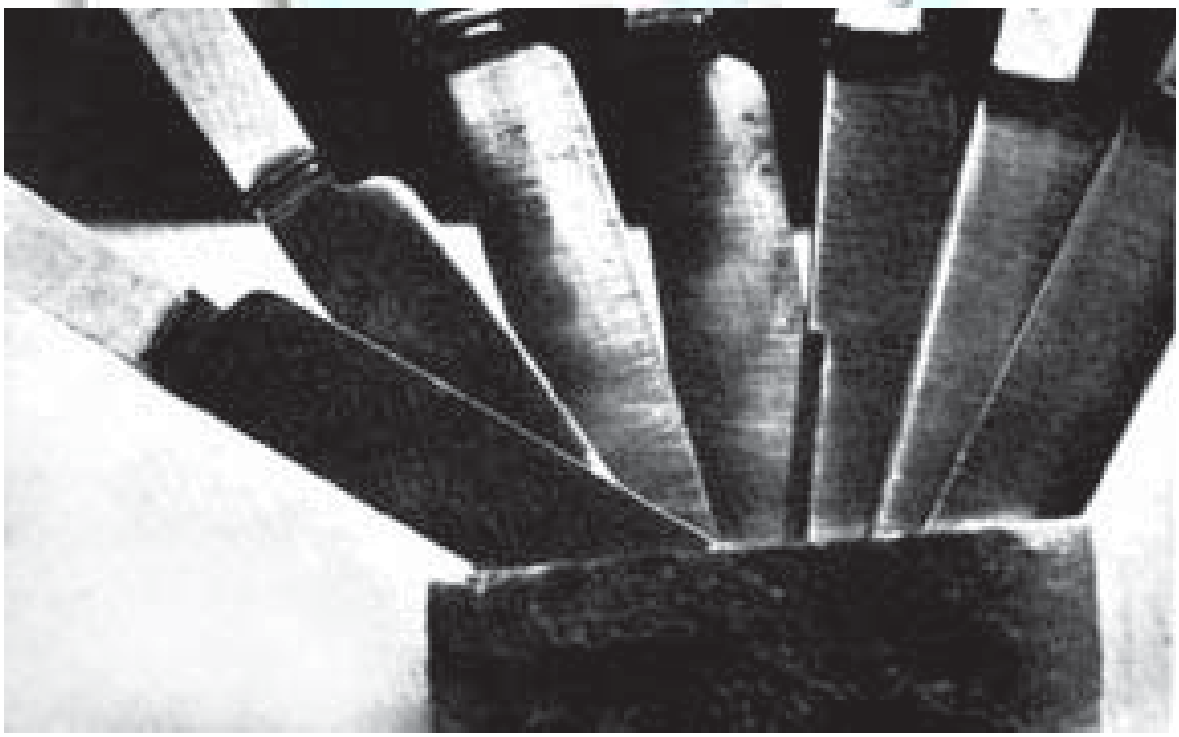

မန်ဂနီ သတ္တုစပ်၍ ပြုလုပ်ထားသော အိမ်သုံးဓားများ

www.foreverspace.com.mm

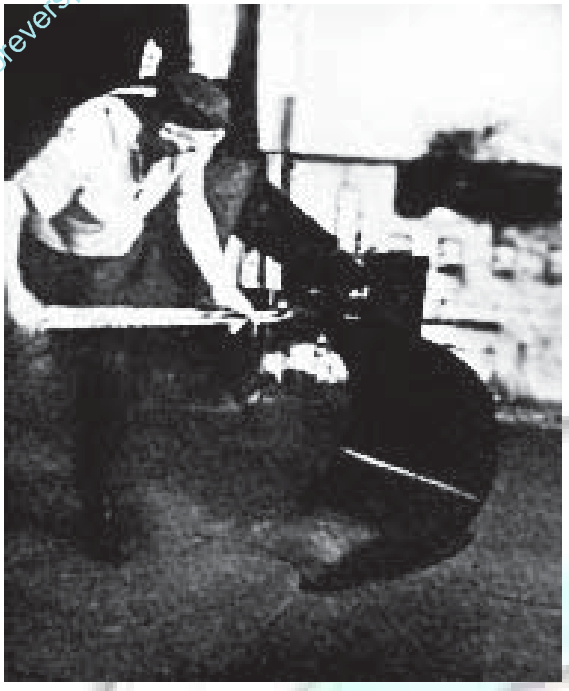

သံမဏိကျီရာတွင် မာအောင် မန်ဂနီကို ရောစပ်ရသည်။

သံတွင် မန်ဂနီ ရာခိုင်နှုန်း ၁၀မှ ၃၀ အထိ ရောစပ်ထားသော စပီဂယ်လိုင်ဇင်ခေါ် သံတမျိုးသည် သံမဏိ လုပ်ငန်းများတွင် အကြီးအကျယ် အသုံးဝင်၏။ မန်ဂနီ ရာခိုင်နှုန်း ၇၀ လောက်နှင့် ကာဗွန်ရာခိုင်နှုန်း ၅ လောက်တို့ဖြင့် ရောစပ်ထားသော ဖဲရိုမန်ဂနီခေါ် သံတမျိုးမှာလည်း အလွန်မာသောကြောင့် သံမဏိ လုပ်ငန်းများတွင် အသုံးဝင်ပေသည်။

အချို့သော မန်ဂနီဓာတ်ဆားများကို ဓာတုဗေဒတွင်ရင်း၊ ဘယဆေးများ ဖော်စပ်ရာတွင်ရင်း အသုံးပြုရ၏။ မန်ဂနီဓာတ်ဆားများသည် အောက်ဆီဂျင် ဓာတ်ငွေ့ကို အလွယ်တကူ ထုတ်ပေးနိုင်သောကြောင့် မန်ဂနီ ဓာတ်ဆားများ ဖြစ်ကြသော ပိုတက်ဆီယမ်နှင့် ဆိုဒီယမ်ပါမင်ဂနိတ်တို့သည် ပိုးသတ်ဆေးနှင့် ပိုးမွှားနိုင်ဆေး၊ အနံ့အသက်ပျောက်ဆေးတို့အဖြစ်ဖြင့် အလွန်ပင် ထင်ရှားပေသည်။ အကြောင်းသော်ကား မန်ဂနီဓာတ်ဆားများမှ ထွက်လာသော အောက်ဆီဂျင်ဓာတ်သည် ပိုးမွှားများကို သတ်နိုင်သည့် သတ္တိရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ မန်ဂနီသတ္တုသည် ရရှိနိုင်ငံမှ အများဆုံးထွက်၍ အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် ချက်ကိုဆလိုဗားကီးယားနိုင်ငံများမှလည်း အတော်အသင့် ထွက်လေသည်။

ပဿုံးကျွန်းဆွယ်

မြန်မာတို့က ပဿုံးကျွန်းဆွယ်ဟု အသိများသော မလ္လယုကျွန်းဆွယ်ရှိ မလ္လာယုပြည်ထောင်စုသည် ၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှခန သဟာယအဖွဲ့ဝင် အချုပ်အချာအာဏာပိုင် နိုင်ငံဖြစ်လာသည်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်တွင် မလ္လာယုပြည်ထောင်စု၊ စင်္ကာပူ၊ ဆရာဝပ်နှင့် ဆားဗား(ယခင်ဗြိတိသျှမြောက်ဗော်နီယို) တို့ကို စုပေါင်းလျက် မလေးရှားပြည်ထောင်စု နိုင်ငံဟု ဖွဲ့စည်းလိုက်လေသည်။

မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်။ ။ မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်ကို မြန်မာတို့က ပဿုံးကျွန်းဆွယ်ဟူ အခေါ်များသည်။ မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်သည် အာရှတိုက်၏ အရှေ့တောင်ဖက် အဖျားဖြစ်သည်။ မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်ဟူ၍ တွင်သော ဒေသသည်ကား မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ယိုးဒယားနိုင်ငံတို့မှ ခပ်သွယ်သွယ်လျားလျား ဆက်လာကာ အရှေ့တောင်ဖက်သို့ ကွေ့ဝင်ပြီးလျှင် အဖျားတုတ်သွားသော ဒေသတလျှောက်ဖြစ်၏။ သွယ်လျားသော အပိုင်းသည် ယိုးဒယားနိုင်ငံတွင် ပါဝင်သည်။ တုတ်သောအဖျားပိုင်းသည် မလ္လာယုပြည်ထောင်စုဖြစ်၏။ ထိပ်ဖျားတွင် စင်္ကာပူကျွန်း တည်ရှိသည်။ မလက္ကာရေလက်ကြားသည် မလ္လာကျွန်းဆွယ်၏ အနောက်ဖက်ကမ်းခြေကို ဆူမတြားကျွန်းမှ ခြားထားသည်။ ကျွန်းဆွယ်၏ အရှေ့ဖက်တွင် တောင်ပိုင်း တရုတ်ပင်လယ်ရှိ၏။ မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်၏ ကမ်းရိုးတန်း တလျှောက်သည် မိုင် ၁,၀၀၀ ကျော်ရှည်သည်။ မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်သည် မြောက်မှ တောင်သို့ အလျားမိုင် ၉၀၀ ခန့် ရှိသည်။ အကျဉ်းဆုံး နေရာတွင် ၄၅ မိုင် မျှသာရှိ၍၊ အကျယ်ဆုံးနေရာတွင် မိုင် ၂၀၀ ရှိ၏။

မလ္လာယု ကျွန်းဆွယ်တလျှောက် သွယ်တန်းနေသော တောင်စဉ် တောင်တန်းသည် ကျွန်းဆွယ်၏ ကျောရိုးသဖွယ်ရှိကာ အချို့တောင်တို့သည် မြောက်မှတောင်သို့ အလျားလိုက် တည်ရှိ၏။ အမြင့်ပေ ၆,၀၀၀ ကျော်သော တောင်ထွတ်များစွာရှိကာ အမြင့်ဆုံးများမှာ ၇,၁၈၅ ပေမြင့်သော ဂူနုန် (တောင်) တဟန်နှင့် ၇,၁၅၉ ပေမြင့်သော ဂူနုန်ကာဗောတို့ ဖြစ်၏။ ရာပေါင်းများစွာသော မြစ်များသည် တောင်များမှ မြစ်ဖျားခံကာ ဘင်္ဂလားအော်ထဲသို့ ၎င်း၊ ယိုးဒယားပင်လယ်ကွေ့ထဲသို့ ၎င်း၊ မလက္ကာ ရေလက်ကြားထဲသို့ ၎င်း စီးဝင်သည်။ သို့သော် အရေးပါ အရာရောက်

www.foreverspace.com.mm

ဆုံးမြစ်များမှာ အနောက်ဖက်သို့ စီးဆင်းသော ပီရက်နှင့် အရှေ့ဖက်သို့ စီးဆင်းသော ပဟန်မြစ်များဖြစ်၏။ မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်ကမ်းရိုးတန်း၏အနောက်ဖက်တွင်အဆက်မပြတ်ဆိုသလို ပေါက်ရောက်နေသော လမုတောနှင့် လတာပြင်ကို တွေ့နိုင်ပေသည်။ အချို့နေရာများတွင် ကမ်းဘေး၌ အုန်းပင်နှင့် ထင်ရှူးပင်များ ပေါက်လျက်ရှိသော ပင်လယ်အော်များကို တွေ့ရ၏။ ကမ်းရိုးတန်း၏ အရှေ့ဖက်တွင်မူ သဲများ အဆက်မပြတ် ပြန့်ဖြူးစွာ ရှိကာ လိုင်းများ ပုတ်ခတ်လျက် စိမ်းလန်းသော သစ်ပင်များ ပေါက်ရောက်သောကြောင့် ဘသာဝရှုခင်း လှပရာ၌ အပူပိုင်းဒေသတွင် မနှိုင်းသာသော ဒေသတခုပင် ဖြစ်၏။ မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်ပိုင် ရေပြင်တွင် ပါဝင်သော ကျွန်းများမှာ ကျွန်းဆွယ်၏ အနောက်ဖက်ရှိ ကေဒါနယ် အလွန်တွင်ရှိသော လန်ကဝီကျွန်း၊ ယင်း၏ တောင်ဖက်လှမ်းလှမ်းရှိ ပီနန်ကျွန်းတို့အပြင် အရှေ့ဖက် ကမ်းရိုးအလွန်ရှိ တိုင်အိုမန်နှင့် အခြား ကျွန်းကလေးများ ဖြစ်၏။ မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်ရှိ ရာသီဥတုမှာ တနှစ်ပတ်လုံး ပူအိုက်၏။ ကမ်းရိုးတန်းရှိ မြေပြန့်တွင် နှစ်စဉ် မိုးရေချိန် လက်မ ၁၀၀ ခန့် ရွာသွန်း၍ တောင်တန်းဒေသဖက်တွင် ယင်းထက် တဆပိုသည်။

ကျွန်းဆွယ်၏ ၅ ပုံ ၄ ပုံတွင် ထူထပ်သော သစ်တောများဖြင့် ဖုံးလွှမ်းလျက် ရှိ၏။ ယင်းသစ်တောတို့မှ အက်ဗနီသစ်၊ ကျွန်းသစ်၊ စန္ဒကူး၊ ပရုတ်နှင့် အခြားတန်ဖိုးရှိသော သစ်များရရှိ၍ ယင်းတို့သည် မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်တွင် အရေးပါ အရာရောက်သော သဘာဝထွက် ပစ္စည်းများ ဖြစ်ကြ၏။ ရော်ဘာခေါ် ကောဖတ်မှာ အဓိက ထွက်ကုန် ပစ္စည်းဖြစ်၏။ အခြားသစ်စေးနှင့် သစ်ဆီများလည်း ထွက်၏။ မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်တွင် သံဖြူ၊ သံရိုင်း၊ကျောက်မီးသွေးနှင့် တန်စတင် အစရှိသော သယံဇာပစ္စည်းများ ထွက်၍ သံဖြူမှာ အရေးပါအရာရောက်ဆုံး ဖြစ်၏။

မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်ရှိ သစ်တောများ၌ ကျား၊ ကျားသစ်၊ ဆင်၊ ကြံ့၊ ပြောင်၊ ဝက်ဝံ၊ သမင်အမျိုးမျိုး၊ မျောက်၊ အဆိပ်ပြင်းသော မြွေနှင့် အမွေးအရောင် လှပသော ငှက်များ ကျက်စားသည်။

မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်၏ များသောအပိုင်းဖြစ်သည့် တောင်ဖက် အဖျားပိုင်းတွင် မလ္လာယု ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ တည်ရှိသည်။ ဂျိုဟိုး၊ကေဒါ၊ ကေလန်တန်၊ နက်ဂရီ ဆင်ဗီလန်၊ ပဟန်၊ ပီရတ်၊ ပါလစ်၊ ဆေလန်ဂေါ်၊ တြင်ဂနုမည်သော ပြည်နယ်များကို စုစည်းဖွဲ့စည်းထားသော မလ္လာယု ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံသည် ဗြိတိသျှဓနသဟာယ အဖွဲ့ဝင် လွတ်လပ်သည့်နိုင်ငံတခု ဖြစ်၏။ မလက္ကာနယ်နှင့် ပီနန်တို့လည်း မလ္လာယု ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတွင် ပါဝင်သည်။ မလ္လာယု ပြည်ထောင်စုသည် အကျယ်အဝန်းအားဖြင့် စတုရန်းမိုင် ၅၀,၆၀၀ မျှရှိ၏။ မြို့တော်မှာ ကွာလာလွမ်ပူမြို့ဖြစ်၍တြင်ဂနု ပြည်နယ်တွင် တည်ရှိသည်။ အခြား မြို့ကြီးများမှာ ပြည်နယ်များ၏ ရုံးစိုက်မြို့များဖြစ်သော ကျော့တောင်း၊ မလက္ကာ၊ အီပိုး၊ ဆေရင်ဗန်၊ ကွာလာလစ်ပစ်၊ ဂျိုဟိုးဗာရု၊ အာလောစတား၊ ကိုတဗာရု၊ ကန်ဂေါ၊ ကွာလာ၊ တြင်ဂနုမြို့များဖြစ်၏။ အားလုံးခြုံ၍ ကြည့်လိုက်လျှင် မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်တွင် မလေးလူမျိုး ဦးရေက တရုတ်လူမျိုး ဦးရေထက် ပိုပေသည်။ သို့သော် ပီနန်၊ ဆေလန်ဂေါ်၊ ပီရတ် ၊ နက်ဂရီ ဆင်ဗီလန်နှင့် ဂျိုဟိုးပြည်နယ်များတွင်မူ တရုတ်လူမျိုး ဦးရေက မလေးလူမျိုး ဦးရေထက် ပိုလေသည်။ ကေဒါ၊ ကေလန်တန်နှင့် တြင်ဂနုပြည်နယ် ၃ ခုတွင်ရှိသော လူဦးရေမှာ မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်ရှိ လူဦးရေ၏ တဝက်ဖြစ်၏။ မလ္လာယုပြည်နယ်တွင် အိန္ဒိယလူမျိုး အမြောက်အမြားနှင့် ဥရောပတိုက်သား အနည်းငယ်ရှိသည်။ မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်၏ စုစုပေါင်းလူဦးရေမှာ ၄,၉၁၆,၉၉၃ ယောက်ဖြစ်သည်။

မလ္လာယုပြည်ထောင်စုတွင် အရေးပါ အရာရောက်သော သဘာဝထွက်ပစ္စည်းတို့မှာ ကော်ဖတ်(ရော်ဘာ)နှင့် သံဖြူတို့ ဖြစ်၏။ ဧကပေါင်း ၃,၀၀၀,၀၀၀ မျှမှာ ကော်ဖတ်ခြံများ ဖြစ်၏။ ဧက ၁,၀၀၀,၀၀၀ မျှကို လယ်ယာစိုက်ပျိုးသည်။ ထိုပြင် အုန်းပင်များစိုက်ပျိုး၍ အုန်းဆီထုတ်သည်။ နာနတ်

မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်၏ မြို့တော်မှာ ကွာလာလမ်ပူမြို့ဖြစ်၍ သာယာသော မြို့ဖြစ်သည်။

www.forgoursspace.com.mm

ပင်များကို အကြီးအကျယ်စိုက်ပျိုး၍ လက်ဖက်ပင်၊ ကွမ်းသီးပင်၊ ကာဖီ၊ ပီလောပီနံဥ၊ ဆေးရွက်နှင့် ဟင်းခတ်အမွှေးအကြိုင်များဖြစ်သော ငရုတ်၊ ချင်း၊ နနွင်း အစရှိသည်တို့ကိုလည်း အသင့်အတင့်စိုက်ပျိုးသည်။ ကန်စွန်းဥ၊မြေပဲပင်၊ ပြောင်းတို့ကိုလည်း အများအပြား စိုက်၍ ၄က်ပျောမှာ သီးစားပင်တွင် ရှေ့တန်းမှ ပါဝင်သည်။ မြန်မာတို့အလွန် ကြိုက်နှစ်သက်သော ဒူးရင်းသီးနှင့် မင်းကွတ်သီး ပေါက်ရောက်ရာ ဒေသလည်းဖြစ်၏။ စတုရန်းမိုင် ၁၂,၀၀၀ မျှသော ကြိုးဝိုင်းသစ်တောများမှ ပြည်တွင်းသုံးအတွက်နှင့် ပြည်ပသို့ ရောင်းချရန်အတွက် သစ်များကို ရရှိသည်။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးတွင် ကျွဲကို အထူးသဖြင့် အသုံးပြုသည်။ နွား၊ ဆိတ်၊ ဝက် အများအပြားနှင့် သိုးအသင့်အတင့်ရှိ၏။

မလ္လာယုပြည်ထောင်စုသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် သံဖြူရိုင်းအများဆုံးထွက်ရာဒေသဖြစ်၏။ ပီရတ်၊ဆေလန်ဂေါ်၊ ပဟန်၊ နက်ဂရီဆင်ဗီလန်တို့တွင် အများဆုံး ထွက်လေသည်။ ဆေလန်ဂေါ်ပြည်နယ် ဗတူအရန်တွင် ကျောက်မီးသွေး အနည်းငယ်မျှ ထွက်သည်။ ပဟန်ပြည်နယ်မှ ရွှေထွက်၍ ပီရတ်နှင့် ဆေလန်ဂေါ်တွင်လည်း အနည်းငယ်ထွက်သည်။ ထိုပြင် ပီရတ်၊ ဂျိုဟိုး၊ ကေလန်တန်နှင့် တြင်ဂနုမှ သံရိုင်း၊ ပီရတ်မှ တန်စတန်ရိုင်း၊ ကေဒါ၊ တြင်းဂနှင့် ပဟန်မှ ဝူးဖရမ်မိုက်များ ထွက်သည်။ ဗောက်ဆိုက်နှင့်မန်ဂနီတို့မှာလည်း စီးပွားရေးတွင် အရေးပါသော တွင်းထွက်ပစ္စည်းများဖြစ်၏။ မလ္လာယုနိုင်ငံတွင် တူးဖော်ရရှိသော သံရိုင်း အများကို ပီနန်တွင် ကျို၍ ကျန်သံရိုင်းတို့ကို စက်ံပူတွင် ကျိုသည်။ ပီနန်မြို့နှင့် စက်ံပူမြို့တို့တွင် ကော်ဖတ်ပြားများ လုပ်သော စက်ရုံများရှိ၏။ ကလန်နှင့် ကွာလာလွမ်ပူမြို့များတွင် စက်ဘီးတာယာများ ပြုလုပ်သည်။ မလ္လာယုနိုင်ငံ နေရာ အများအပြားတွင် ရော်ဘာဖိနပ်အလုပ်ရုံများနှင့် အုန်းဆီစက်၊ ဆပ်ပြာစက်၊ သစ်စက် အမြောက်အမြား ရှိလေသည်။

လမ်းပန်းဆက်သွယ် ရေးအားဖြင့်လည်း မလ္လာယု ပြည်ထောင်စုသည် လွယ်ကူမှုရှိသည်။ မော်တော်ကားလမ်း မိုင်ပေါင်း ၆,၀၀၀၊ မီးရထားလမ်း မိုင်ပေါင်း ၆၈၀ ရှိသည့်အပြင် ပြည်တွင်းပြည်သို့ လေကြောင်းခရီးလည်း ပေါက်ရောက်လေသည်။

မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်သည် အိန္ဒိယနှင့် တရုတ်နိုင်ငံတို့အကြား ကုန်သွယ်ရန် သွားရာလမ်းကြောင်းတွင် တည်ရှိသည့်အတွက်ကြောင့် နှစ်ရာပေါင်း များစွာကတည်းက အရေးပါသော အချက်အခြာ ဒေသဖြစ်ခဲ့၏။ ရှေးအခါက ကျွန်းဆွယ်၏အတွင်းဖက်၌နေထိုင်သူနည်းပါးလှ၏။ ကရာကျွန်းဆက်နှင့် မလက္ကာ ရေလက်ကြား ကမ်းရိုးတန်းတလျှောက်တွင်သာ နေထိုင်ကြ၏။ ခရစ် ၁၄၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် မလေးလူမျိုးတို့သည် မလက္ကာ ဆိပ်ကမ်းမြို့ကို တည်ထောင်ခဲ့၏။ မလက္ကာ ဆိပ်ကမ်းမြို့သည် ဘင်္ဂလားအော်နှင့် တောင်ပိုင်းတရုတ်ပင်လယ်တို့ အကြားတွင် သွားရာ လမ်းကြောင်းကို ချုပ်ကိုင်ခဲ့သောကြောင့် ကုန်သွယ်ရေးတွင် အရေးပါ၍ တန်ခိုးထွားခဲ့ပေသည်။ ၁၅၁၁ ခုနှစ်တွင် မလက္ကာမြို့ကို ပေါ်တူဂီလူမျိုးတို့က သိမ်းပိုက်လိုက်သည်။ ပေါ်တူဂီ လူမျိုးတို့သည် မလက္ကာကို မိမိတို့စီးပွားရေးအတွက်သာ အရေးထားလျက် မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်ရှိ အတွင်းပိုင်း အခြားဒေသများကို လျစ်လျူရှုခဲ့ပေသည်။ ၁၆၄၁ ခုနှစ်၌ ဒပ်ချလူမျိုးတို့ သိမ်းပိုက်ပြီးနောက်ပိုင်းတွင် မလက္ကာသည် အရေးမပါတော့ဘဲ ရှိ၏။ ၁၈ ရာစုနှစ် နောက်ပိုင်းလောက်တွင်မှ ဗြိတိသျှတို့သည် မလ္လာကျွန်းဆွယ်ကို စိတ်ဝင်စားလာပြီးနောက် ရောက်ရှိလာကြသည်။ ခရစ် ၁၇၈၆ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှတို့သည် ပီနန်ကျွန်းကို ဝယ်ယူပြီးလျှင် ၁၈၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် မလ္လာယုပြည်မရှိ ပရောဗင့်ဝက်စလီခေါ် နယ်မြေကို လွှမ်းမိုးကြီးစိုးခွင့် ရခဲ့၏။ ဥရောပတိုက်၌ နပိုလီယန်စစ်ပွဲများဖြစ်ပွားခဲ့စဉ်က နပိုလီယန်က ဒပ်ချနိုင်ငံကို ဝင်စီးသောအခါ ဗြိတိသျှတို့က အရှေ့အိန္ဒိယရှိ ဒပ်ချကျွန်းစုများကို သိမ်းပိုက်လိုက်၏။ ဒပ်ချလူမျိုးတို့က ဒပ်ချကျွန်းစုများကို ပြန်လည်ရရှိချိန်၌ ယင်းကျွန်းစုကို အုပ်ချုပ်ခဲ့သော ဘုရင်ခံ ဆာစတမ်းဖို့ရက်ဖဲက ဗြိတိသျှတို့အဖို့ မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်သည် မည်မျှ အရေးပါကြောင်းတင်ပြခဲ့၏။ ခရစ် ၁၈၁၉ ခုနှစ်တွင် ဂျိုဟိုးပြည်နယ် စူလတန်ဘုရင်ထံမှ စက်ံပူကျွန်းကို ဗြိတိသျှတို့ဝယ်ယူရန် ဆာစတမ်းဖို့ရက်ဖဲကပင် စီစဉ်ပေးခဲ့သည်။ ဒပ်ချတို့က ကန့်ကွက်ခဲ့သော်လည်း၊ ၁၈၂၄ခုနှစ်တွင် ရေလက်ကြားတွင် လွတ်လပ်စွာ ကူးသန်းသွားလာခွင့်စသည့် အခွင့်အရေးများနှင့် အလဲအလှယ်ပြုကာ မလက္ကာကို ဒပ်ချတို့ထံမှ ရယူခဲ့ပြန်လေသည်။ ဗြိတိသျှတို့သည် မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်တွင် ပီနန်–ဝက်စလီ၊ စက်ံပူနှင့် မလက္ကာမည်သော ၃ ဌာနတွင် ဦးစွာ ခြေကုပ်ရလျက် နောင်သော်ကား စထရိတ်စက်တယ်မင့် အမည်ဖြင့် ကိုလိုနီထူထောင်ခဲ့လေသည်။

ထိုနောက် အနှစ် ၅၀ မျှ ဗြိတိသျှတို့သည် စက်ံပူကို အာရုံစိုက်၍ ပြုစုပျိုးထောင်သည်။ ပြည်မတွင်ရှိ မွတ်စလင်ပြည်နယ် ၉ နယ်၌ ပြည်တွင်းအုပ်ချုပ်ရေးတွင် ဝင်စွက်ခြင်းကို နည်းနိုင်သမျှ နည်းစေသည်။

၁၈၆၉ ခုနှစ်၌ ဆူးအက် တူးမြောင်းကို ဖွင့်လှစ်သော အခါ ဥရောပနှင့် အာရှတိုက် အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ နိုင်ငံများသည် ရောင်းရေးဝယ်တာ ဖွံ့ဖြိုးလာပြီးလျှင် မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်တွင်လည်း သံဖြူလုပ်ငန်းနှင့်ကုန်သွယ်ရေးသည် အရေးပါလာ၏။ သံဖြူတွင်းများသည် ကျွန်းဆွယ်၏ အတွင်းပိုင်းတွင်ရှိရကား ဗြိတိသျှတို့သည် သက်ဆိုင်ရာ နယ်ပယ်ဒေ

www.forumspace.com.mm

သတ္တုင်းခ်ဲ့ နိုင်ငံရေးအားဖြင့် သြဇာလွှမ်းမိုးရန်လိုကြောင်း သမ်ခြင်သဖြင့် ပီရတ်၊ ဆေလန်ဂေါ်၊ နက်ဂရီဆင်ဗီလန်နှင့် ပဟန်ပြည်နယ်များမှ အုပ်ချုပ်သူတို့နှင့် အုပ်ထိန်းကာကွယ်ရေးစာချုပ်ရေးထိုးကြ၏။ ၁၈၉၅ ခုနှစ်တွင် အဆိုပါ ပြည်နယ် ၄ ခုကို ပေါင်း၍ စုပေါင်းပြည်နယ်များဟု အဓိပ္ပါယ်ရသော ဖက်ဒရိတ်တက် မလေးစတိတ်ဟုဖွဲ့စည်းခဲ့ရာ ကွာလာလွမ်ပူမှာ မြို့တော်ဖြစ်လာ၏။

ပြည်နယ် ရုံးစိုက်မြို့များတွင်ရှိသော ဗြိတိသျှ ကိုယ်စားလှယ်တော်တို့သည် သက်ဆိုင်ရာအစိုးရ၏ဝါဒများကို ကွပ်ကဲလျက် စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းများကိုလည်း ကာကွယ်ပေးခဲ့၏။ မလ္လာယုပြည်နယ်များမှ စူလတန် ဘုရင်တို့သည် မိမိတို့နယ်သူနယ်သားများ၏ အယူဝါဒရေးနှင့် လူမှုရေးကိစ္စများတွင်လည်း သြဇာအပြည့်ရှိသည်မဟုတ်ပေ။ မလေးလူမျိုးတို့သည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် ငါးဖမ်းခြင်းများဖြင့်သာ အသက်မွေးလျက် မိမိတို့တွင်ပိုလျှံသမျှကို သံဖြူတွင်းများ၌ လာရောက်လုပ်ကိုင်ကြသော တရုတ်နှင့်အခြား အလုပ်ကြမ်းသမားတို့ကို ရောင်းချ၏။ ကြာသော် ပြည်နယ် အများတွင် တရုတ်နှင့် အိန္ဒိယအမျိုးသား အလုပ်သမားတို့၏ ဦးရေမှာ မလေးတို့ထက်ပင် ပိုလာခဲ့လေသည်။

ကျန်ပြည်နယ်များ ဖြစ်သော ဂျိုဟိုး၊ ကေလန်တန်၊ တြင်ဂနု၊ ကေဒါနှင့် ပါလစ်တို့မှာ မစုပေါင်းသော ပြည်နယ်များဟုအဓိပ္ပါယ်ရသော အန်ဖက်ဒရိတ်တက် မလေးစတိတ်ဟူ၍တွင်၏။ ဤဒေသများသည် စီးပွားရေးကောင်းသော ရပ်ကွက်များ မဟုတ်ဘဲ တိုင်းရင်း မလေးလူမျိုး လူဦးရေပိုများသည်။ စူလတန်ဘုရင်များသည် လုံးဝ လွတ်လပ်မှုရှိသည်ဟုဆိုရင်ြားလည်း ဗြိတိသျှအရာရှိများသည် သူတို့၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်မှုအတွက် အစိုးရကိစ္စများတွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်သည်။

ကော်ဖတ်စိုက်ပျိုးခြင်းလုပ်ငန်းကို မလ္လာယု ကျွန်းဆွယ်တွင် ၁၈၉၀ ပြည့်နှစ်ခန့်ကမှ စတင် ပြုလုပ်သည်။ ဤသို့ ပြုရခြင်းမှာ စီးပွားရေးအားဖြင့် ကာဖီပင်ကို မစိုက်ပျိုးသာသောကြောင့် ရော်ဘာကို အစားထိုးခြင်းဖြစ်၏။ ဗြိတိသျှတို့သည် အစသော် မလေး လူမျိုးတို့ကို စိုက်ခင်းများတွင် ငှားရမ်း အသုံးပြုခဲ့သော်လည်း အိန္ဒိယပြည်တောင်ပိုင်းမှ အိန္ဒိယ အမျိုးသား အလုပ်သမားများကို ခေါ်ယူ အသုံးပြုခြင်းက ပို၍ အကျိုးရှိကြောင်း သိလာခဲ့လေသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက ဂျပန်တို့သည်ယိုးဒယားနိုင်ငံမှနေ၍ မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်အတွင်း ချဉ်းနင်းဝင်ရောက်

စက်ဘူမြို့မှာ အကြီးဆုံးမြို့ဖြစ်၍ လူနေ အလွန်ထူထပ်သည်။

www.foreverspace.com.mm

မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်တွင် တရုတ်ယဉ်ကျေးမှုသရုပ်ပြ အဆောက်အအုံများကို အမြောက်အမြား တွေ့မြင်နိုင်သည်။

လျက်၊ ၁၉၄၁ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၈ရက်နေ့တွင် စတင်တိုက်ခိုက်ခဲ့၏။ ဗြိတိသျှ၊ သြစတြေးလီယန်နှင့် အိန္ဒိယတပ်များက ရွှပ်ရွှပ်ချွံချွံ ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့သော်လည်း အရေးနိမ့်ခဲ့၍၊ဂျပန်တပ်များသည် လျင်မြန်စွာ ရှေ့သို့ တိုး၍ ချီတက် လာခဲ့ရာ၊ ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဧန်နဝါရီလတွင် မဟာမိတ်တပ်များ အားလုံးကို စက်ဘူသို့ ဆုတ်ခွာစုရုံးနေခဲ့ကြရသည်။ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၅ရက်နေ့တွင် စက်ဘူ၌ လက်နက်ချအညံ့ခံခဲ့ရ၏။ ၁၉၄၅ ခုနှစ် သြဂုတ်လတွင် ဂျပန်တို့လက်နက်ချခဲ့ပြီးနောက် ဗြိတိသျှတပ်များက မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်ကို ပြန်လည် သိမ်းပိုက်ခဲ့၏။

၁۹۴۵ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် မလ္လာယုပြည်နယ်များနှင့် ဗြိတိသျှပိုင် ပီနန်နှင့် မလက္ကာတို့ကို စုပေါင်းလျက် "မလ္လာယုပြည်နယ်စု" ဟူ၍ ဖွဲ့စည်းရန် စီမံကိန်းတရပ်ထုတ်ပြန်ခဲ့၏။ ထိုစီမံကိန်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မလေးလူမျိုးတို့က မလ္လာယုကျွန်းဆွယ်တွင် အမြဲတမ်းနေထိုင်လျက်ရှိသော အိန္ဒိယနှင့်တရုတ်လူမျိုးတို့ကို တန်းတူနိုင်ငံသားအဖြစ် ထားရှိသဖြင့် မိမိတို့တိုင်းရင်းသားများသည် လူနည်းစုဖြစ်သွားရသည်ဟု ကန့်ကွက်ခဲ့၍၊ စူလတန်များကလည်း မိမိတို့၏ အခွင့်အာဏာများစွာ ဆုံးရှုံးသည်ဟု ကန့်ကွက်ခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် စီမံကိန်းသစ်တခု ရေးဆွဲကာ ယခင် ကံရွယ်ထားသော ပြည်နယ်များနှင့်ပင် "မလ္လာယု ပြည်ထောင်စု" ကို ၁۹۴۸ခုနှစ်တွင် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့၏။ ထိုအစီအမံအရ စူလတန်များသည် အခွင့်အာဏာပိုမိုရရှိခဲ့၍၊ ဗြိတိန်ကကာကွယ်ရေးနှင့် ပြည်ပရေးရာတို့ကို ကြီးကိုင်ထားခဲ့သည်။

၁۹۴۸ ခုနှစ်၌ တည်ထောင်သော မလ္လာယုပြည်ထောင်စုတွင် ပြည်ထောင်စုသား ဖြစ်မြောက်ရေး အတွက် ပိုမိုတင်းကြပ်သော စည်းကမ်းချက်များကို သတ်မှတ်ထားခဲ့၏။ ပြည်ထောင်စုကို ဗြိတိသျှအစိုးရက ခန့်ထားသော မဟာမင်းကြီးသည် ဥပဒေပြုကောင်စီနှင့် အမှုဆောင် ကောင်စီများ၏ အကူအညီဖြင့် အုပ်ချုပ်လေသည်။ ပြည်ထောင်စုရှိ တရုတ်ကွန်မြူနစ်တို့သည် အုပ်ချုပ်ရေးအသစ်ကို သဘောမကျမကျေနပ်ကြဘဲ ဆူပူလှုပ်ရှားခဲ့ကြ၏။ ရဲဖက်က သူတို့အား အရေးယူကာ လိုက်လံဖမ်းဆီးသောအခါ တောခိုပြီးလျှင် ဂျပန်တို့အား တိုက်ခိုက်ခဲ့သည့်နည်းတူ ဗြိတိသျှနှင့် အေးချမ်းစွာ နေထိုင်လျက်ရှိသော တရုတ်လူမျိုးတို့ကို တိုက်ခိုက်၏။

ဗြိတိသျှတို့သည် ကွန်မြူနစ် မဟုတ်သော တရုတ်လူမျိုးတို့အား နိုင်ငံရေးတွင်ရော အလုပ်သမားရေးရာတွင်ပါ ကိုယ်ထိလက်ရောက် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် အားပေး၏။ တရုတ်ကွန်မြူနစ်တို့က ငွေရေးကြေးရေးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာ အတွက် အကူအညီ အဓမ္မ တောင်းခံခြင်း မပြုနိုင်စေရန် ယင်းတို့ကို လုံခြုံသော ရပ်ကွက်တွင် နေရာချထားပေး၏။

www.forevrspace.com.mm

စစ်ဖက်နှင့် ရဲဖက်မှ အရေးယူ ဆောင်ရွက်ခဲ့သောကြောင့် ဟရုတ်ကွန်မြူနစ်တို့သည် ပြောက်ကျားတပ်သား ၃,၀၀၀မျှ သာရှိသည်အထိ လျော့သွားသည်။ ယင်းတို့သည် ယိုးဒယား နယ်စပ်အနီးတွင် ခိုအောင်း၏။ ကိုရီးယား စစ်ပွဲအတွင်းက ကော်ဖတ်နှင့် သံဖြူစျေးကောင်းလာ၍ မလ္လာယုသည် စီးပွားရေး နာလန်ထူလာသဖြင့် သူပုန်တို့ကို နှိမ်နင်းနိုင်လာ၏။ ကွန်မြူနစ်တို့ ဆူပူသောင်းကျန်းမှုကြောင့် ၁၀နှစ်ကျော် တိုင်းပြည်မငြိမ်မသက်ဖြစ်ခဲ့ရလင့်ကစား ပြည်ထောင်စုသည် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးစခန်းသို့ လျင်မြန်စွာချီတက်ခဲ့၏။ ၁၉၅၇ ခုနှစ် သြဂုတ်လတွင် မလ္လာယုပြည်ထောင်စုသည် ဗြိတိသျှ ဓနသဟာယအဖွဲ့ဝင် အချုပ်အချာ အာဏာပိုင်သော နိုင်ငံအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလာလေသည်။

၁၉၆၃ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့မှ အစပြု၍ မလ္လာယုပြည်ထောင်စု၊ စင်္ကာပူ၊ ဆရာဝပ်နှင့် ဆားဗား (ယခင်ဗြိတိသျှ မြောက်ဗော်နီယိုနယ်) တို့ကို စုပေါင်း၍ မလေးရှား ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံဟူ၍ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်လိုက်လေသည်။

မန်လည်ဆရာတော်။ ။သာသနာပိုင်များ--ရှု။

မန်လည်ဆရာတော်(မြန်မာ ၁၂၀၃ – ၁၂၈၁)။ ။မန်လည် ဆရာတော်သည် အထက်မြန်မာနိုင်ငံ၊ ကသာခရိုင်၊ ဝန်းသိုမြို့နယ် မန်လည်မြို့၌ အဖ သစ်ကုန်သည် ဦးထင်ညို၊ အမိ ဒေါ်ဖြေတို့မှ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၀၃ ခုနှစ်၊ နှောင်းတန်ခူးလဆန်း ၁၂ ရက်၊ အင်္ဂါနေ့ညဉ့် ၃ ချက်တီးကျော်တွင် ဖွားမြင်သည်။ ငယ်နာမည်မှာ မောင်မာ ဖြစ်သည်။ ထိုသူငယ် အသက် ၃ နှစ် အရွယ်တွင် ဖခင် ဦးထင်ညို ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။

မန်လည်ဆရာတော် လောင်းလျှာ မောင်မာကို အသက် ၁၂ နှစ်အရွယ် ရောက်သောအခါ ဝန်းသိုမြို့ တောင်ပေါ်ကျောင်း ဝန်းသိုစော်ဘွားမ၏ နောင်တော် ဘုန်းတော်ကြီး ဦးပန်းအောင်ထံ၌ အပ်နှံ၍ စာသင်စေရာ၊ တနှစ်အတွင်းမှာပင် မြန်မာစာအခြေခံ ရခဲ့သဖြင့် သွက်သွက်လက်လက် ရွတ်ဖတ်နိုင်လေသည်။ ကဗျာလင်္ကာများကို အထူးဝါသနာပါခဲ့သည့်အလျောက် ရှေးပညာရှိများ ရေးသားသော ပျို့ကဗျာများကို သင်ကြားကြည့်ရှု လေ့လာခဲ့ရာ ၁၆ နှစ်အရွယ်မတိုင်မီပင် ဒွေးချိုး၊ လေးချိုး၊ တေးထပ်၊ ရတုစသည်များကို လျင်မြန်စွာ ရေးသား စပ်ဆိုနိုင်လေသည်။

အသက် ၁၅ နှစ် အရွယ်တွင် မိခင် ဒေါ်ဖြေ ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်ပြီးနောက် ၁၆ နှစ်သား အရွယ်ရောက်မှ ဝန်းသိုစော်ဘွားကြီး၏ နောင်တော် ဘုန်းကြီး ဦးပန်းအောင်ထံမှာပင် ရှင်သာမဏေအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိတော်မူလေသည်။ သာမဏေဘွဲ့ကား ရှင်ဇဝနတည်း။ ရှင်သာမဏေ အဖြစ်ဖြင့် ၆ ဝါတိုင်တိုင် အရှင် နန္ဒမဏ္ဍူ ထံ၌ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကျမ်းဂန်များကို သင်ကြားရာ၊ ပါရမီဉာဏ် ထက်သန်သည့်အလျောက် ရဟန်းအဖြစ်သို့ မရောက်မီပင် သင်ရိုးကျမ်းများကို တဖက်ကမ်းခတ် တတ်မြောက်လေသည်။

ရှင်ဇဝနသည် သက္ကရာဇ် ၁၂၂၅ခုနှစ်ဦး၊ အသက် ၂၂ နှစ်သာသာရှိမှ ဥပသမ္ပဒ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်လေသည်။ ရဟန်းဘွဲ့မှာလည်း ရှင်ဇဝနပင် ဖြစ်သည်။ ရဟန်းဖြစ်၍ တဝါရတော်မူပြီးသောအခါ မူလ ရဟန်းခံခဲ့ရင်းဖြစ်သော သိမ်ကို ဝိနယကုက္ကုစ သဘောထားဖြင့် သံသယမကင်းမရှင်း ရှိပြန်သည်နှင့် ၁၂၂၅ ခုနှစ် တပေါင်းလပြည့်ကျော် ၅ ရက်နေ့တွင် မဲဇာမြစ်အတွင်း ဥဒကုက္ခေပနဒီသိမ်၌ သံဃာတော် ၁၀ ပါးနှင့်တကွ ဒုတိယအကြိမ် ဥပသမ္ပဒကံအားဖြင့် ရဟန်းခံတော်မူပြန်လေသည်။ ရဟန်းဝါကို ဒုတိယရဟန်းခံပြီးနောက်မှ ရေတွက်တော်မူသည်။

၁၂၂၈ ခုနှစ်၊ ရဟန်း ၃ ဝါမြောက်တွင် မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင် ထီးလင်းတိုက်တွင် ဝါဆိုတော်မူ၍ မန်လည်မြို့ဝန် မင်းတင်မင်းလှ သမန္တရာဇာက ကိုးကွယ်လှူ ဒါန်းသော ပိဋကတ်တော်များကို ကြီးကြပ်ကူးယူ ရေးသားတော်မူသည်။ ထို့နောက် မန်လည်မြို့ လေးထပ်ကျောင်းသို့ ပြန်ကြွတော်မူပြီးလျှင် စာသင်သားတို့အား စာပေ

မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

www.forevermspace.com.mm

သင်ကြားပို့ချ၍ အားလပ်သော အချိန်တွင် စာပေကျမ်းဂန်များကို ရေးသားစီရင်တော်မူသည်။

ရဟန်းဆယ်ဝါ ရတော်မူသောအခါ ဥာဏ်မီးတောက်စ အချိန်တွင် ပညာရင်နှီးသောက်စို့ရာဖြစ်သော ဆရာအရှင်၏ ကျေးဇူးကို ဆပ်သောအားဖြင့် မယဒေဝလင်္ကာသစ်ကို စတင် ရေးသားတော်မူလေသည်။ သို့သော် ပြီးဆုံးအောင် မရေးသားနိုင်ဘဲရှိခဲ့ရာ၊ ၁၂၆၆ ခုနှစ်တွင်မှ တဖန်ဆက်လက် ရေးသားရာ၊ ထိုနှစ်မှာပင် အောင်မြင်ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်ခဲ့လေသည်။

မန်လည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ၁၂၆၈ ခုနှစ်တွင် မိုးကုတ်မြို့သို့ သာသနာပြု ကြွတော်မူသည်။ ၁၂၇၄ ခုနှစ်တွင် သီပေါမြို့ မဟာရာဇာ စော်ဘွားကြီး ပင့်လျှောက်သဖြင့် သာသနာပြု ကြွတော်မူသည်။ ၁၂၇၉ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလိပ်အစိုးရတို့ လှူဒါန်းသော အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်ကို ခံယူတော်မူသည်။ ၁၂၈၁ ခုနှစ်တွင် ဧရာဝတီ ရေလမ်းခရီးဖြင့် စစ်ကိုင်း၊ ပခုက္ကူ၊ ပြည်၊ ဧလွန်၊ ဟင်္သာတ၊ ပုသိမ်၊ ရန်ကုန်၊ မော်လမြိုင် စသောမြို့ရွာများသို့ လှည့်လည် ကြွမြန်း၍ သာသနာပြုတော်မူပြီးနောက် မန်လည်မြို့သို့ ပြန်လည် ရောက်ရှိတော်မူသောအခါ ၁၂၈၂ ခုနှစ် ဝါဆိုလတွင်ပင် ပျံလွန်တော်မူလေသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသားတော်မူအပ်သော မယဒေဝ လင်္ကာသစ်ကြီးသည် ထုံးတီးနည်းနာ အဖြာဖြာနှင့် ဇာတ်၊ နိပါတ်၊ ရာဇဝင်၊ ဆေးကျမ်း၊ ဓာတ်ကျမ်း၊ နက္ခတ်ကျမ်း၊ ဗေဒင်ကျမ်းစသော လောကီ လောကုတ္တရာ ဗဟုသုတ အနှစ်သာရတို့နှင့် ပြည့်ဝ စုံလင်သည်ဖြစ်ရကား ဤလင်္ကာတစောင်တည်းနှင့်ပင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးမှာ ကဗျာပါရဂူမြောက်ကြောင်း ထင်ရှားပေသည်။ ဤလင်္ကာကြီးတွင် ဖွဲ့နွဲ့ထားပုံမှာ လွန်စွာခမ်းနားလှသည့်ပြင် ခွဲထားသတ်ပုံများကို ဖော်ပြရေးသားထားရာ၊ သတ်ပုံကျမ်းကြီး တစောင်ကဲ့သို့လည်း လွန်စွာအသုံးဝင်လေသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် မယဒေဝ လင်္ကာသစ်ကြီးအပြင် ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာကျမ်းများနှင့် သုတ် ပါဠိတော်နိသျှ အမျိုးမျိုး ကျမ်းပေါင်း ၃၀ ကျော်ခန့်ကိုလည်း ရေးသားတော်မူခဲ့သည်။ လေးချိုး၊ ဒွေးချိုး၊ သံချိုများကိုလည်း ဖွဲ့နွဲ့ရေးသားခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်ဘုရားသည် သိမ်မွေ့နက်နဲသည့်အရာ၌သိမ်မွေ့နက်နဲလှ၍ ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်း ဖော်ပြရန် လိုအပ်သည့်နေရာ၌ ကြမ်းတမ်းစွာ ရေးသားဖွဲ့နွဲ့နိုင်သည်ကို ဆရာတော်ရေးသားထားအပ်သော အဖွဲ့အနွဲ့များ၌ တွေ့ရပေသည်။ ဆရာတော်ပြုစုခဲ့သော ကျမ်းအချို့မှာ၊ ၁၊ ကစ္စာယန သုသုဟာရကပါဋ္ဌ။ ၂၊ကစ္စာယန သုသုဟာရကနိသျှ။ ၃၊ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းသစ်။ ၄၊ ဂတိဝိသောဓနကျမ်း။ ၅၊ ပဏ္ဍစတ္တာလီသ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာ။ ၆၊ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာကျမ်း။ ၇၊ ဖုဿထေရဂါထာနိသျှ။ ၈၊ မဏိဇောတိက ဝိသဇ္ဇနာကျမ်း။ ၉၊ မဟာသုတကာရီ မယဒေဝလင်္ကာသစ်။ ၁၀၊ မဂ််လာရတု။ ၁၁၊ ဝဇီရဥာဏ ဝန္ဒနာစသော ဘုရားရှိခိုးအမျိုးမျိုး။ ၁၂၊ ဝိဇီရူပမ ဗျာကရဏကျမ်း။ ၁၃၊ ဝဇီရဂ္ဂဒိဋ္ဌ ဝိသောဓနကျမ်း။ ၁၄၊ ဝဇီရုတ္တရ ပကာသနီကျမ်း။ ၁၅၊ သတပဒိက ပုစ္ဆာသိသဇ္ဇနာကျမ်း။ ၁၆၊ သာမညဖလသုတ် ပါဋ္ဌိတော်နိသျှ။ ၁၇၊ သီမဝိစာရဏကျမ်း။ ၁၈၊ အလမ္ဘုတကျမ်းတို့ ဖြစ်သည်။

မန်အောင်မြို့။ ။ မန်အောင်မြို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ ရခိုင်တိုင်း၊ ကျောက်ဖြူခရိုင်တွင် ပါဝင်သော မန်အောင်မြို့နယ်၏ ရုံးစိုက်မြို့ဖြစ်သည်။ မန်အောင်မြို့နယ်မှာ မန်အောင်ကျွန်း တခုလုံးဖြစ်သည်။ မန်အောင်မြို့သည် မန်အောင်ကျွန်း၏ အရှေ့မြောက်ဖက် အစွန်းတွင် တည်ရှိသည်။ ကျောက်ဖြူမြို့မှ ရေကြောင်းဖြင့် ၈၇ မိုင် ကွာဝေးသည်။ မန်အောင်မြို့နယ်သည် အကျယ်အဝန်းအားဖြင့် စတုရန်းမိုင် ၂၂၀၊ သူကြီးပိုင် နယ်ပေါင်း ၃၄ နှင့် ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် လူဦးရေ ၃၄,၉၆၉ ရှိသည်။ မန်အောင်မြို့၏ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၃ ခုနှစ် သန်ကောင်စာရင်းအရ ၂,၆၃၅ ယောက်ဖြစ်သည်။ မြို့ပေါ်တွင် မြို့နယ်အရာရှိရုံး၊ ရဲဌာန၊ အစိုးရ အထက်တန်းကျောင်းနှင့် ဈေးရှိသည်။

မန်အောင်ကျွန်းသည် ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်းအလွန်၊ ဘင်္ဂလားအော်အတွင်းသို့ ရောက်နေသော အစွန်ဆုံးကျွန်းဖြစ်သည်။ ရန်မာန်အပေါင်းကို အောင်မြင်သည့်အတွက် မန်အောင်(မာန်အောင်) ဟူ၍ ရေးအခါကပင် မှည့်ခေါ်ထားခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုအ်။ မန်အောင်ကျွန်းသည် ပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့် တြိဂံပုံဖြစ်အ်။ မန်အောင်ရေလက်ကြားဖြင့် ရမ်းဗြဲကျွန်းနှင့် ပိုင်းခြားလျက် ရှိသည်။ မန်အောင်မြို့သည် ရမ်းဗြဲကျွန်းနှင့် အနီးကပ်ဆုံးဖြစ်သော ချွန်ထွက်နေသည့် နေရာတွင် တည်ရှိသည်။

မန်အောင်ကျွန်း၏ မြေမျက်နှာပြင်သည် လှိုင်းထလျက် ရှိသည်။ အချို့တောင်များသည် ပင်လယ်ပြင်အထက် ပေ ၁,၀၀၀ ခန့်မြင့်သည်။ သစ်ပင်လည်း ထူထပ်သည်၊ ရွှံ့မီးတောင်များလည်း ရှိသည်။ တောင်နီတောင်ခေါ် မြေနီတောင်တွင် အလွန်မွေးသော မြက်နီပင်များ တတောင်လုံးဖုံးလွှမ်းနေသဖြင့် ထူးခြားသည်။ မန်အောင်ကျွန်းတွင် ဆန်စပါးအပြင် ဆေးရွက်၊ မြေပဲ၊ ကြဲ၊ ပိုက်ဆံလျှော်၊ အုန်းပင်နှင့် ကွမ်းသီးပင်များလည်း စိုက်ပျိုးသည်။ မန်အောင်၏အထင်ရှားဆုံးထွက်ကုန်မှာ မန်အောင်ဆေးဖြစ်သည်။

မာရ်နတ်။ ။မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ၌ "မာရ်နတ်ဟူသည် ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိဘုံ၌ဖြစ်၍ လူပြည်တွင် နိုင်ငံ အစွန်

www.foreverspace.com.mm

တောထွက်တော်မှုလာသော အလောင်းတော် သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားအား မာရ်နတ်သား ကန့်ကွက်၍
အနှောင့်အယှက်ပြုဟန် ရှေးမြန်မာ ပန်းချီလက်ရာ

www.foreverspace.com.mm

ဂျားဗားကျွန်း ဗောရောဗုဓော စေတီတွင် ရှုမြင်ရသော မာရ်စစ်သည်တို့အပေါ် အောင်နိုင်တော်မူပုံ သရုပ်ပြစဉ်ကွင်း

အဖျားကို ဓားမြတိုက်နေသည့် မင်းသားကဲ့သို့ ဆိုးသွမ်းနေသော နတ်သားဖြစ်သည်"ဟု ဆိုထားသည်။

ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားလောင်း တောထွက်တော်မူသည်မှစ၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသည်အထိ ကိုယ်တော်မြတ်အား မာရ်နတ်သည် မိမိတန်ခိုးဖြင့် အမျိုးမျိုးသော အနှောင့်အရှက် အဖျက်အဆီးများကို စွမ်းအားရှိသမျှ ပြုသော်လည်း အောင်မြင်မှု မရှိခဲ့ပေ။

ဘုရားလောင်း တောထွက်တော်မူစဉ်က ဘုရားဖြစ်မည့် အရေးကို တွေးမိတိုင်း ရန်သူပမာ စိတ်ထားသော မာရ်နတ်သည် ဘုရားလောင်း တောမထွက်ဖြစ်အောင် မြစ်တားခဲ့၏။ သို့သော်လည်း မအောင်မြင်ခဲ့ပေ။ တဖန် ဘုရားလောင်းသည် ဗောဓိပင်၏ အောက်အပြင် ရွှေပလ္လင်ထက်၌ မလျော့သော လုံ့လဝီရိယဖြင့် ဘုရားအဖြစ်ကို အရယူရန် ကြိုးစားတော်မူစဉ်က မာရ်နတ်သည် ယူဇနာ တရာ့ငါးဆယ်ရှိသော ဂိရိမေခလာ ဆင်ပြောင်ကို စီးကာ နတ်စစ်သည်ပေါင်း မြောက်မြားစွာ ခြံရံလျက် လက်နက်အမျိုးစုံတို့ဖြင့် ဘုရားလောင်းကို တိုက်ခိုက်လာ၏။ ဘုရားဖြစ်မည့် ဆဲဆဲဖြစ်သော အလောင်းတော်အား ခစားဆည်းကပ်လျက် ရှိကြသော နတ်သိကြားအပေါင်းတို့သည် မာရ်နတ်၏ရန်ကို ခံရန် မစွမ်းနိုင်တော့ဘဲ မိမိတို့မျက်နှာမူရာ အရပ်သို့သာ ရှေးရှု ပြေးကြကုန်၏။ သဟမ္ပတိဗြဟ္မာကြီးသည် ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ပြေးလေ၏။ ဘုရားလောင်းကား လေးသချီနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း ဆည်းပူးခဲ့သော ဆယ်ချက်သော ပါရမီတော်ကို လက်နက်ပြုကာ မြင့်မြတ်သော နှလုံးရည်ဖြင့် တည်ငြိမ်စွာ နေလေသည်။ နောက်ဆုံး၌ မာရ်နတ်သည် စစ်ရှုံးကာ ထွက်ပြေးရလေသည်။ တဖန်မာရ်နတ်သည် မိမိ၏ သမီးတော် သုံးပါးဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား ဖျက်ဆီးပြန်သော်လည်း မအောင်မြင်ဘဲ အရှုံးပေးရပြန်သည်။

တဖန် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် တရားတော်ဒေသနာများကို ၄၅ ဝါ ပတ်လုံး ကောင်းစွာ ဟောကြားတော်မူပြီးသည့် နောက်တွင် မာရ်နတ်သည် မကောင်းသော နှလုံးသွင်းဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံဖို့ သင့်ပြီဖြစ်ကြောင်း သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် လျှောက်ထားသောကြောင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံပေတော့အုံ့ဟု ဝန်ခံတော်မူလိုက်လေသည်။

တဖန် သာသနာ့ ဒါယကာဖြစ်သော သီရိမမ္ဘာသောက မင်းကြီး၏ ခုနစ်လ ခုနစ်ရက်တိုင်အောင်ပြုလုပ်သော စေတီပူဇော်ပွဲကြီး၌လည်း မာရ်နတ်သည် အမျိုးမျိုး ဖျက်ဆီးရာ ဥပဂုတ္တတိသနာဂထေရ် (ရှင်ဥပဂုတ်) နှိမ်နင်းတော်မူမှ ပူဇော်ပွဲ အောင်မြင်ခြင်းသို့ ရောက်ခဲ့ရလေသည်။ ဤသို့လျှင် မာရ်နတ်သည် မြတ်စွာဘုရားနှင့် ဘုရား သာသနာတော်တွင် ရန်သူသဖွယ် ဖြစ်ခဲ့လေသည်။

မန်းချောင်း။ ။ မန်းချောင်းသည် ဧရာဝတီမြစ်၏ လက်တက်တခုဖြစ်သည်။ ၇စမိုင်ရှည်လျား၍ ရှေးအခါက နမ္မဒါမြစ်ဟု ခေါ်သည်။ မင်းဘူးခရိုင် ငဖေမြို့နယ်၏ အနောက်တောင်ဖက် ရခိုင်ရိုးမတောင်တွင် မြစ်ဖျားခံ၍ အရှေ့ဖက်သို့ စီးဆင်းကာ မင်းဘူးခရိုင်တွင်းသို့ ဖြတ်သန်း ပြီးလျှင် မင်းဘူးအထက် ၅ မိုင်ခန့်အကွာတွင် ဧရာဝတီမြစ်တွင်းသို့ စီးဝင်သည်။ တောင်ပေါ်မှ စီးဆင်းလာ၍ ဆည်တော်ရွာသို့ ရောက်သောအခါ မြေပြန့်သို့ ရောက်လာ၏။ ထိုဒေသတွင် မြစ်ဝှမ်းသည် တမိုင်ခန့်ကျယ်၍ ဧရာဝတီမြစ်နှင့်ဆုံသောနေရာတွင် ၇ မိုင်၊ ၈ မိုင်ခန့်အထိကျယ်သည်။ မန်း

www.forumspace.com.mm

ချောင်း၏ အောက်ခင်းသည် ကျောက်စရစ် ထူသည်။ ရေတနှစ်ပတ်လုံး အဆက်မပြတ် စီးဆင်းသည်။ သို့သော် နွေရာသီတွင် ရေအတော်နည်းသွားသည်။ မန်းချောင်းတလျှောက် နွေရာသီတွင် လှေသမ္မန်များ ကူးသန်းသွားလာနိုင်ခြင်းမရှိဘဲ၊ မိုးရာသီတွင်မူ အိုင်းမအထိ ကူးသန်းသွားလာနိုင်သည်။ မန်းချောင်းသည် ဆည်တော်ရွာ လွန်သည်မှစ၍ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး အလို့ငှာ ရေပေးသွင်းခြင်းအတွက် အဓိကအသုံးဝင်သည်။ ဆည်တော်မှ ဧရာဝတီမြစ်ဆုံရာသို့ အတည့်တိုင်းလျှင် မိုင် ၂၀ ရှိသည်။

မင်းဘူးခရိုင်တွင်းရှိ စက်တော်ရာစေတီတည်ရာ တောင်ကုန်းသည် မန်းချောင်း၏ ကမ်းဘေးတွင် တည်ရှိသည်။ သို့ဖြစ်၍ ရွှေစက်တော်ကို မန်းစက်တော်ရာဟူ၍ ခေါ်သဖြင့် မန်းချောင်းသည် ထင်ရှားသည်။ (စက်တော်ရာ--ရှု။) မန်းချောင်း တလျှောက် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး အလို့ငှာ ရှေးမြန်မာမင်းများ လက်ထက်ကပင် ဆည်မြောင်းများ ဖောက်လုပ်ထားခဲ့သည်။ မန်းချောင်း တူးမြောင်းစုအတွက် ရေကို အိုင်းမတွင် ချောင်းကို ကန့်လန့်ဖြတ်ကာ တည်ဆောက်ထားသော အင်္ဂတေရေလွှဲဆည်ကြီးမှ ရသည်။ ထိုရေလွှဲဆည်မှာ မူလက ကျောက်တုံးများဖြင့် ပြုလုပ်ထားခဲ့သော်လည်း၊ နောင်အခါ ကျောက်တုံးများဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော အဆောက်အဦတွင် ကန်ကရစ်များ လောင်းထည့်ကာ အချောကိုင်ထား ခဲ့လေသည်။ ဆည်ထိပ်မှာ ပေ ၄၀၀ ရှည်၍၊ တူးမြောင်း တံခါးမကြီးမှသည် ချောင်းရိုးတလျှောက် ပေ ၃၀၀ ခန့် ရှည်လျားသည်။ တူးမြောင်းအတွင်း ကျောက်စရစ်များ စီးဝင်ပါလာတတ်သဖြင့် ရေစီးအားမှာ တဖြည်းဖြည်း လျော့ပါးလာသည်။ ချောင်းရေမှာလည်း မရေရာလှသဖြင့် အလှည့်ကျ ရေပေးသွင်းခြင်းပြုရလေသည်။ တူးမြောင်းများဖြင့် ရေပေးသွင်းနိုင်သောကြောင့် မန်းချောင်း၏ ကမ်းနှစ်ဖက်လုံးတွင် စပါး၊ ဝါ၊ နှမ်း၊ ပဲ၊ ကွမ်းပင် စသည်တို့ကို ကောင်းစွာ စိုက်ပျိုးနိုင်သည်။ မန်းချောင်း၏ ရေသောက်နယ်မှာ ဧက ၃၀,၀၀၀ နီးပါးရှိသည်။ မန်းချောင်း၏ ကမ်းဘေးနှစ်ဖက်တွင် ရွာပေါင်း ၅၀၊ ၆၀ မျှ ရှိပေသည်။

မင်းဘူးမြို့နှင့် ငဖေမြို့အမည်များလည်း မန်းချောင်းကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော အမည်များဖြစ်၏။ မင်းဘူးမြို့အနီးတွင် မန်းချောင်းသည် ဧရာဝတီမြစ်အတွင်း စီးဝင်ပေါင်းဆုံသောကြောင့် မန်းပူးဟုခေါ်ရာမှ မင်းပူး၊ မင်းဘူး ဖြစ်လာသည်။ ထိုပြင် ငဖေမြို့အနီးတွင် မန်းချောင်းလွှဲဖယ် စီးဆင်းသောကြောင့် မန်းဖယ်၊ မန်းဖဲ၊ မဖဲ၊ ငဖေ ဖြစ်လာသည်ဟု ဆိုလေသည်။

မန်းစက်တော်ရာ။ ။စက်တော်ရာ--ရှု။

မန္တလေးခရိုင်။ ။ မန္တလေးခရိုင်သည် မြန်မာနိုင်ငံ အထက်ပိုင်း မန္တလေးတိုင်းတွင် ဖွဲ့စည်းပါဝင်၍ မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ဗဟို အချက်အခြာ ဖြစ်သော ခရိုင်ဖြစ်သည်။ မြောက်ဖက်တွင် ရွှေဘိုခရိုင်တွင် ပါဝင်သည့် မိုးကုတ်နယ်တောင်ဖက်တွင် ရှမ်းပြည်နယ်၊ ကျောက်ဆည်နှင့် စစ်ကိုင်းခရိုင်များ အရှေ့ဖက်တွင် သီပေါနယ်တို့ရှိ၍ အနောက်ဖက်တွင် ဧရာဝတီမြစ်က စစ်ကိုင်း၊ ရွှေဘိုခရိုင်များမှ ပိုင်းခြားကာ နယ်နမိတ်သတ်မှတ်ထားပေသည်။ မန္တလေးခရိုင်သည် အကျယ်အဝန်းအားဖြင့် ၂,၁၁၅ စတုရန်းမိုင်ရှိ၍ သူကြီးပိုင်နယ်၃၀၀ရှိသည်။ တောင်ဖက်တွင်ကျယ်ပြန့်၍ အထက်ဖက်သို့ အဖျားရှူးသွားသည်။ မန္တလေးခရိုင်သည် မြန်မာနိုင်ငံ အထက်ပိုင်း၌ လူနေအများဆုံး ခရိုင်ဖြစ်သည်။ လူမျိုးလည်းစုံပေသည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ် ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် လူဦးရေ ၄၇၇,၁၀၀ ရှိသည်။ မန္တလေးခရိုင်၏ ရုံးစိုက်မြို့သည် မန္တလေးမြို့ပင်ဖြစ်၏။ (မန္တလေးမြို့--ရှု။) ခရိုင်တွင်းရှိ အခြားမြို့များမှာ မေမြို့၊ အမရပူရမြို့၊ မတ္တရာမြို့၊ စဉ့်ကူမြို့နှင့် မြစ်ငယ်မြို့တို့ ဖြစ်ကြသည်။

မန္တလေးခရိုင်တွင် ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း တောင်ပိုင်းသည် မြောက်ဖက်ပိုင်းထက် ကျယ်ဝန်း၍ မြေပြန့်လွင်ပြင် ဖြစ်သည်။ လွင်ပြင်၏ အကျယ်အဝန်းသည် စတုရန်းမိုင် ၇၀၀ ခန့်ရှိ၍ ခရိုင်၏ သုံးပုံတပုံဖြစ်လျက် ဧရာဝတီမြစ်၏ အရှေ့ဖက်ကမ်းမှသည် ရှမ်းကုန်းမြေမြင့်တိုင် ကျယ်ပြန့်သည်။ မန္တလေးခရိုင်၏ အရှေ့ဖက်နှင့် မြောက်ဖက်တွင်မူ တောင်ကုန်းနှင့် ပေ ၄,၀၀၀ ခန့်မြင့်သော ကုန်းပြင်မြင့်များရှိ၍ ရှမ်းကုန်းမြေမြင့်၏ အစိတ်အပိုင်းတခုဖြစ်သည်။ ယင်းသေတွင် သစ်ပင်များ ထူထပ်စွာပေါက်ရောက်သည်။ မြေပြန့်တွင်မူ မိုးမမှန်တတ်သောကြောင့် တူမြောင်များ၊ ကန်များမှ ရေသွင်းယူရသည်။ မန္တလေးခရိုင် မြောက်ဖက်တွင် မတ္တရာနယ်အတွင်းရှိ မောင်းတော တောင်ကုန်းသည် ပင်လယ်ပြင်အထက် ပေ ၃,၆၃၈ ပေ မြင့်သည်။ အရှေ့ဖက် မြေမြို့နယ်ရှိ တောင်များသည် ပေ ၄,၀၀၀ ကျော် ၅,၀၀၀ နီးပါးထိ မြင့်သည်။ ခရိုင်တွင်းရှိ အခြား ထင်ရှားသည့် တောင်တို့မှာ မတ္တရာနယ်တွင်းရှိ စဝစ ပေမြင့်သော စကျင်တောင်၊ ပေ ၁,၀၀၀ ကျော်မြင့်သော ရွှေတောင်ဦးတောင်၊ မန္တလေးနယ်တွင်းရှိ မန္တလေးတောင်၊ အမရပူရနယ်ရှိ၍ ပေ ၇၀၀ ကျော်မြင့်သော ရန်ကင်းတောင်တို့ဖြစ်သည်။

မန္တလေးခရိုင်ကို ဖြတ်၍စီးသောမြစ်များမှာ ဧရာဝတီမြစ်နှင့် ယင်း၏လက်တက်များဖြစ်သော မြစ်ငယ်နှင့် မတ္တရာ (ချောင်းမကြီး)များဖြစ်သည်။ ဧရာဝတီမြစ်သည် မန္တလေးခရိုင်၏ အနောက်ဖက် နယ်နမိတ် တလျှောက် မြောက်ဖက်မှ တောင်ဖက်သို့ ၇၅ မိုင်ခန့် ဖြတ်စီးသည်။ သင်္ဘောများ အမြဲအပြတ် စုန်ဆန်သွားလာနိုင်သည်။

www.foreverspace.com.mm

မြင်ထဲတွင် မြေနုကျွန်းများရှိ၍ ထိုကျွန်းများသည် မကြာခဏ နေရာရွှေ့တတ်သည်။ ဒုဋ္ဌဝတီဟူ၍လည်း ခေါ်သော မြစ်ငယ်မြစ်သည် ရှမ်းပြည်မှ စီးဆင်း၍ မန္တလေးမြို့ အောက်ဖက် ဧရာဝတီမြစ်ထဲသို့ စီးဝင်သည်။ (မြစ်ငယ်မြစ်––လည်းရှု။) ချောင်းမကြီးဟူ၍လည်းခေါ်သော မတ္တရာမြစ် (ရှမ်းပြည်တွင် နမ့်ပယ်ဟုလည်း ခေါ်သည်။) သည် ရှမ်းပြည်နယ်၌ မြစ်ဖျားခံ၍ မန္တလေးအထက် ၂၅ မိုင်ဝေးသောနေရာ၌ ဧရာဝတီဖြစ်နှင့် ပေါင်းဆုံသည်။ ဧရာဝတီနှင့် စကားပင် အကြား မိုင် ၂၀ မျှအထိ လှေငယ်များ ကူးသန်းသွားလာနိုင်သည်။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးအတွက် ဤချောင်းမှ ရေကို တူးမြောင်းဖြင့် သွယ်ယူရရှိသည်။ အရေးပါသောတူးမြောင်းများကား ရွှေလောင်းတူးမြောင်း၊ ရွှေတချောင်း တူးမြောင်း၊ ဒဂ်ါးတူးမြောင်းတို့ ဖြစ်လျက် မင်းတုန်းမင်းကြီး လက်ထက်က တူးခဲ့သော တူးမြောင်းများဖြစ်၍ အလျား မိုင် ၃၀၊ ၂၆ မိုင်၊ ၁၃ မိုင် အသီးသီးရှိသည်။ ထိုပြင် ဧရာဝတီမြစ်နှင့် ဆက်သွယ်လျက်ရှိသော မြစ်တိမ်နှင့် သင်္ဂီ၊ ချောင်းများလည်း ရှိပေသည်။ ဤသည်တို့အပြင် မိုးရာသီ၌ ရေများ သိုလှောင်ထားရန် မန္တလေး အရှေ့ဖက်တွင် အောင်ပင်လယ်ကန်၊ အရှေ့မြောက်ဖက်ယွန်းယွန်း ၂၁ မိုင်ခန့်အကွားတွင် နန္ဒာကန်နှင့် အမရပူရအနီးတွင် တောင်သမန်အင်းများ ရှိသည်။ ယခုအခါ မန္တလေးတူးမြောင်းကို ဖောက်ထားပြီး

မန္တလေးခရိုင်၏ ရုံးစိုက်မြို့ဖြစ်သော မန္တလေးမြို့ကြီးအား နန်းမြို့နှင့်အတူ ကောင်းကင်မှ ဤသို့ ရှုမြင်ရသည်။

www.forewnspace.com.mm

ဖြင့်၍ အောင်ပင်လယ်နှင့် နန္ဒာကန်တဝိုက် နေရာများတွင် စပါးစိုက်ပျိုးကြသည်။

မန္တလေးခရိုင်၏ရာသီဥတုမှာ ပူပြင်းခြောက်သွေ့၍ မိုးနည်းပါးသည်။ မေမြို့နယ်မှာ ရှမ်းကုန်းမြင့်ပေါ်၌ တည်ရှိနေသဖြင့် အပူရှိန် လျှော့ပါးသည်။ တောင်ကုန်းများ ဖက်တွင် မြေပြန့်မှာထက် ပို၍လည်း မိုးရွာသည်။ မြေပြန့်တွင် မိုးရေချိန်လက်မ ၃၀ မှ ၄၁ အထိ ရွာသွန်းသည်။

မန္တလေးခရိုင်မှာ ထွက်သောပစ္စည်းများကား စုံလှပေသည်။ တူးမြောင်းများဖြင့် ဆန်စပါး စိုက်ပျိုး ရရှိသည်။ ထိုပြင် မတ္တရာမှ သရက်၊ နာနတ်၊ ရှောက်၊ ကွမ်းသီးစသော သီးနှံများ မေမြို့နယ်မှ ပန်းများနှင့် ခရမ်းချဉ်၊ ပန်းမုံလာ၊ ဂေါ်ဖီထုတ်၊ စထရောဗယ်ရီ စသော အဟာရဖြစ်သည့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ၊ အမရပူရမှ ပိုးထည်များ နှင့်ကြေးမောင်း၊ လင်းကွင်းစသည့်ကြေးထည်များ၊ ကြေးရုပ်တု၊ ဆင်းတုများ ရရှိသည်။ မတ္တရာနယ် စကျင်တောင်မှ စကျင်ကျောက်ဖြင့် ကျောက်ဆင်းတုများကို ပြုလုပ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အရပ်ရပ်မှ လူအပေါင်းတို့သည် ရှေးမြန်မာသုံး ပစ္စည်းအမျိုးမျိုးကို လိုအပ်ပါက မန္တလေးမှ မှာယူရရှိသည်ဖြစ်၏။ မန္တလေးခရိုင်သည် မြန်မာတို့၏ ယဉ်ကျေးမှု စုဝေးရာဒေသဖြစ်၏။

မန္တလေးခရိုင်သည် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ကောင်းမွန်သည်။ ဧရာဝတီ မြစ်ကြောင်းအားဖြင့် မီးသင်္ဘောများ အထက်အောက် စုန်ဆန်နိုင်သကဲ့သို့ မီးရထား လမ်းဖြင့်လည်း လွယ်ကူစွာ သွားရောက်နိုင်သည်။ မော်တော်ကား လမ်းများလည်း ရှိသည်။ မန္တလေးမြို့နှင့် မေမြို့(အနီးစခန်း)တို့တွင် လေယာဉ်ကွင်းများ ရှိသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ တဝှန်းလုံးသို့ ခရီးလမ်း မခက်ခဲလှချေ။ လမ်းပန်း ဆက်သွယ်ရေး ကောင်းသည့်အလျောက် ရောင်းရေးဝယ်တာ ဖွံ့ဖြိုးသော ခရိုင်တခုဖြစ်သည်။

မန္တလေးခရိုင်သည် မြန်မာမင်းတို့ ဘုန်းတန်ခိုး ထွန်းကားရာ အရပ်ဖြစ်သည်နှင့်အညီ ခရိုင်တွင်း၌ ထင်ရှားကျော်ဇောသည့် ဘုရားပုထိုး စေတီများသာမက ထင်ရှားသော အဆောက်အအုံ များစွာရှိသည်။ အထူးသဖြင့် မန္တလေးမြို့တွင် စုဝေးလျက်ရှိသည်။ (မန္တလေးမြို့--ရှု။) မတ္တရာမြို့နယ် တောင်ပြိုးတွင် အနော်ရထာမင်းစော တည်ခဲ့သော ဆုတောင်းပြည့်ဘုရား၌ ယခုတိုင် အုတ်နှစ်ချပ် လပ်နေသည်ကို တွေ့နိုင်ပေသည်။ ထိုပြင် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ ဆုတောင်းရစေတီလည်း ရှိသေးသည်။ အမရပူရတွင် ရွှေကြက်ယက် ဘုရားရှိသည်။ မြစ်ငယ်မြစ်၏ မြောက်ဖက်ကမ်းပေါ်တွင် အနော်ရထာမင်းစော၏ မိဖုရား စောမွန်လှ တည်ခဲ့သော ရွှေစာရံဘုရားမှာလည်း တန်ခိုးကြီးမား ထူးခြားလျက် နှစ်စဉ်တပေါင်းလတွင် ဘုရားပွဲတော် ကျင်းပသည်။ ဘုရားပွဲတော် ကျင်းပချိန်တွင် ငါးများ ကမ်းဘေးသို့ပေါ်လာ၍ ဘုရားဖူးများလက်မှ အစားအစာကို ယူစားရုံမျှမက ဘုရားဖူးများက ခေါင်းတွင် ရွှေချပေးသည်ကို ခံကြသည်။ ထိုပြင် ရွှေစာရံဘုရားတွင် တင်သောဆွမ်းများကို ပရွတ်ဆိတ်လည်းမတက်။ ကျီးလည်းမစား ဟူ၏။ ဘုရားပုရဝုဏ်အတွင်း ပုရွတ်ဆိတ်နှင့် ကျီးများကို မတွေ့ရ။

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး သတ်မှတ်ခဲ့သော မန္တလေးနယ်မှာ ရွှေကြိုးသတ် နယ်မြေဟု ခေါ်တွင်လျက် အရှေ့သို့လားသော် နတ်ထိပ်တောင်ရိုး၊ တောင်ဖက်သို့လားသော် ဒုဋ္ဌဝတီခေါ် မြစ်ငယ်မြစ်၊ အနောက်သို့လားသော် ဧရာဝတီမြစ်၊ မြောက်ဖက်သို့လားသော် မတ္တရာမြစ်တို့ဖြစ်ကြလေသည်။

မန္တလေးခရိုင်ကို မန္တလေးအနောက်ပိုင်းနယ်၊ မန္တလေးအရှေ့ပိုင်းနယ်(အမရပူကနယ်) မတ္တရာနယ်နှင့် မေမြို့နယ် ဟူ၍ ခွဲခြားထားလေသည်။

မန္တလေးတက္ကသိုလ်။ ။မန္တလေးတက္ကသိုလ်သည် မန္တလေးမြို့ တောင်ဖက် မင်္ဂလာလမ်းထိပ်တွင် တည်ရှိသည်။ တက္ကသိုလ်နယ်မြေ အကျယ်အဝန်းမှာ ဧက ၃၀၀ မျှဖြစ်သည်။ ကျယ်ဝန်း၍ သာယာစိုပြည်သော ရပ်ကွက်တွင် တည်ရှိသည်။

၁၉၂၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၄ရက်နေ့တွင် မန္တလေး ဥပစာကောလိပ်ကို စတင်ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ ဖွင့်လှစ်ချိန်၌ ကျောင်းသားဦးရေ ၃၀ ယောက်သာ ရှိသည်။ ကျောင်းအုပ်ကြီးမှာ မစ္စတာ အယ် ထင်စီ (မဟာဝိဇ္ဇာ) ဖြစ်သည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီးတွင် ၁၉၄၇ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၇ ရက်နေ့မှ အစပြု၍ ပြန်လည် ဖွင့်လှစ်နိုင်ခဲ့သည်။ စိုက်ပျိုးရေးကောလိပ် အပါအဝင် ကျောင်းသားဦးရေ ၁၂၉ ယောက်ရှိသည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဇွန်လမှစ၍ ဥပစာကောလိပ် အဆင့်အတန်းမှ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့၊ သိပ္ပံဘွဲ့ သင်တန်း ပို့ချနိုင်သော ဒီဂရီကောလိပ် အဆင့်အတန်းသို့ ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်၌ ကျောင်းသားဦးရေ ၂၀၂ ယောက် ရှိသည်။ ကောလိပ်ကျောင်းအုပ်ကြီးမှာ ဦးကိုလေး အမ်၊ အက်စီ(လန်ဒန်) ဖြစ်သည်။

၁၉၅၈ခုနှစ် ဇွန်လ ၁ရက်နေ့မှအစပြု၍ သီးခြား တက္ကသိုလ် ဖြစ်ခဲ့သည်။ သီးခြားတက္ကသိုလ် မဖြစ်မီ အချိန်ကပင် မန္တလေး၌ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် လက်အောက်ခံ စိုက်ပျိုးရေးကောလိပ်နှင့် ဆေးအတတ်သင် ကောလိပ်များ ရှိခဲ့သည်။ ဆေးကောလိပ်ကို ၁၉၅၄-၅၅ ခုနှစ်မှ အစပြု၍ တည်ထောင် ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ စိုက်ပျိုးရေး ကောလိပ်မှာ မူ စစ်မဖြစ်ခင်ကပင် တည်ရှိခဲ့သည်။ သီးခြား တက္ကသိုလ်

www.forewerspace.com.mm

ဖြစ်လာသောအခါ မန္တလေးတက္ကသိုလ်၌ စိုက်ပျိုးရေး မဟာဌာန၊ ဆေးအတတ်သင် မဟာဌာန၊ ဝိဇ္ဇာမဟာဌာနနှင့် သိပ္ပံမဟာဌာနဟူ၍ မဟာဌာန ၄ ခုရှိသည်။ မကွေး ဥပစာကောလိပ်သည် ယခင်က ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်လက်အောက်၌ တည်ရှိ၍ မန္တလေးတက္ကသိုလ် ဖြစ်လာသောအခါ မန္တလေးတက္ကသိုလ်လက်အောက်သို့ ၁၉၅၈ခုနှစ် ဇွန်လ ၁ ရက်နေ့မှ စတင် ရောက်လာသည်။

၁၉၆၁ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၅ရက်နေ့တွင် တောင်ကြီး၌ မန္တလေး တက္ကသိုလ် လက်အောက်ခံ ဥပစာကောလိပ်ကျောင်း တကျောင်းကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။

မန္တလေးတက္ကသိုလ် အကြီးအကဲမှာ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ကဲ့သို့ ပါမောက္ခချုပ် မဟုတ်ဘဲ ဒုတိယအဓိပတိ ဖြစ်သည်။ တက္ကသိုလ်ဖြစ်ခါစ ဒုတိယ အဓိပတိမှာ ဦးကိုလေးဖြစ်၍ ၁၉၆၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ရက်နေ့မှစ၍ တက္ကသိုလ် ဒုတိယ အဓိပတိမှာ ဝဏ္ဏကျော်ထင် ဦးဘစိန် ဖြစ်သည်။

တက္ကသိုလ်ဖြစ်ပြီးသည်မှစ၍ ၁၉၆၀ – ၆၁ ခုနှစ်အထိ၊ ဘွဲ့ပေးပြီးခဲ့သော ကျောင်းသား ဦးရေမှာ၊ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရ ၁၈၇ ယောက်၊ သိပ္ပံဘွဲ့ရ ၁၀၅ ယောက်၊ ဝါဏိဇ္ဇဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရ ၈ ယောက်၊ ဝိဇ္ဇာ(ဂုဏ်ထူး) ဘွဲ့ရ ၉ ယောက်၊ သိပ္ပံ (ဂုဏ်ထူး)ဘွဲ့ရ ၉ ယောက်၊ ဆေးသိပ္ပံဘွဲ့ရ ၄ ယောက်၊ စိုက်ပျိုးရေးသိပ္ပံဘွဲ့ရ ၃၈ ယောက်၊ ပိုးမွေးမြူရေး သိပ္ပံဘွဲ့ရ ၅ ယောက်၊ အသုံးချဓာတုဗေဒ သိပ္ပံဘွဲ့ရ ၃ ယောက်၊ စုစုပေါင်း ၃၆၈ ယောက်ဖြစ်သည်။

၁၉၆၁ – ၆၂ စာသင်နှစ်တွင် မန္တလေး တက္ကသိုလ်၌ သင်ကြားနေကြသည့် ကျောင်းသား ကျောင်းသူဦးရေမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

မန္တလေး ပင်ရင်းတက္ကသိုလ်တွင် ၂,၇၂၅ယောက်၊ စိုက်ပျိုးရေးကောလိပ် ၆၁ ယောက်၊ ဆေးကောလိပ် ၂၁၅ ယောက်၊ မကွေး ဥပစာကောလိပ် ၂၅၃ ယောက်၊ တောင်ကြီး ဥပစာကောလိပ် ၁၀၉ ယောက်၊ စုစုပေါင်း ၃,၃၆၃ ယောက် ဖြစ်သည်။

၁၉၆၂ – ၆၃ ခုနှစ်တွင် ဥပဒေ မဟာဌာနကို ဖွင့်လှစ်သင်ကြားပေးရန် အစီအစဉ် ပြုလုပ်ပြီးဖြစ်သည်။

၁၉၆၁–၆၂ ခုနှစ် အထိ မိန်းကလေးကျောင်းဆောင် ၂ ခု၊ ယောကျ်ားကလေးကျောင်းဆောင် ၃ ခုနှင့် စာသင်ခန်းဆောင် ၃ ခုသာ ရှိသည်။ မလုံလောက်သေး၍ တိုးချဲ့ ဆောက်လုပ်ရန် စီစဉ်ဆဲ ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရ ဒုတိယ ၄နှစ်စီမံကိန်းတွင် ဘွဲ့နှင်းသဘင် အဆောက်အအုံ ၁ ခု၊ စာသင်ခန်း အဆောက်အအုံ ၁ ခု၊ ပိဋ္ဌကတ်တိုက် ၁ ခု၊ အားကစားရုံ ၁ ခုနှင့် ဆရာဆရာမများနေအိမ်၊ အလုပ်သမား တန်းလျားများ တက္ကသိုလ်ဝင်းတွင် ဆောက်လုပ်ရန် စီစဉ်ပြီး ဖြစ်သည်။ တောင်ကြီး ဥပစာကောလိပ်

၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁ ရက်နေ့မှစ၍ သီးခြား တက္ကသိုလ် ဖြစ်ခဲ့သော မန္တလေးတက္ကသိုလ်

www.forewarspace.com.mm

အဆောက်အအုံများကို ဆောက်လုပ်ရန် စီစဉ်ဆဲဖြစ်သည်။ ဖွင့်လှစ်ရန် စီမံထားသော မြစ်ကြီးနား ဥပစာကောလိပ် အဆောက်အအုံများ အတွက်ကိုလည်း စီစဉ်ထားသည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်မှ အစပြု၍ တက္ကသိုလ်ဖြစ်လာသဖြင့် လိုအပ်သော အဆောက်အအုံများ ယခုမှ တိုးချဲ့ဆောက်လုပ်နေရခြင်း ဖြစ်သည်။

တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား ကျောင်းသူများမှာ အများအားဖြင့် အထက်မြန်မာနိုင်ငံ ဒေသမှ ဖြစ်ကြသည်။

မန္တလေးမြို့၌ တည်ရှိသော တက္ကသိုလ် ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ မြန်မာတို့၏ ပျောက်ကွယ်လုမတတ် ဖြစ်သော ဓလေ့ထုံးစံ၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု၊ မြန်မာတို့၏ အနုပညာစာပေ ဗုဒ္ဓကျမ်းစာစသည်တို့ကို တစတစ ပြန်လည် ထုတ်ဖော်ပေးနေသော တက္ကသိုလ် အဆင့်အတန်းသို့ ရောက်အောင် တဖြည်းဖြည်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

ဦးဘစိန်

မန္တလေးမြို့ ။ ။ မန္တလေးမြို့သည် လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း ၁၀၀ ကျော်က မြန်မာဘုရင် မင်းတုန်းမင်းတရား တည်တော်မူခဲ့သော ရတနာပုံ နေပြည်တော်ဖြစ်၍ ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံ အထက်ပိုင်း မန္တလေးတိုင်း၊ မန္တလေးခရိုင်တို့၏ ရုံးစိုက်မြို့ဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်မြို့ပြီးနောက် ဒုတိယလိုက်သော မြို့ဖြစ်၏။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အလယ်ဗဟိုတွင် တည်ရှိသကဲ့သို့ပင် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုတို့ စုဝေးရာ အချက်အခြာ ဒေသလည်းဖြစ်ပေသည်။ မန္တလေးမြို့သည် ခေတ် ၃ ခေတ် ပြောင်းခဲ့ပေပြီ။ သို့သော် ထင်ရှားလျက်ပင် ရှိပေသေးသည်။ နှစ် ၁၀၀ အတောအတွင်းဝယ် မန္တလေးမြို့တွင် ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ဒဏ်ကို ခံရသောကြောင့် အပျက်အစီး ရှိခဲ့သော်လည်း အသစ် ပြန်လည်ပျိုးထောင်နိုင်ခဲ့ပေသည်။ နောက်ဆုံး မြန်မာမင်း ၂၀ါးစံမြန်းတော်မူခဲ့သော နန်းတော်ကြီးကား ယခုအခါ မရှိတော့ပြီဖြစ်သော်လည်း မြို့ရိုး၊ ကျုံးနှင့် ဘုရားစေတီ ဂူပုထိုး အများအပြားပင် ရှိပေသေးသည်။ ထိုကြောင့် မန္တလေးသည် အဟောင်းနှင့် အသစ် ရောပြွမ်းလျက်ရှိကာ မန္တလေးကို ရောက်သူတိုင်း ရှေးဖြစ်ဟောင်း မအောက်မေ့ဘဲ မနေနိုင်တော့ပေ။

မန္တလေးမြို့သည် ဧရာဝတီမြစ်၏ လက်ဝဲဖက်ဖြစ်သော အရှေ့ဖက် ကမ်းပေါ်တွင် တည်ရှိ၍ ဧရာဝတီမြစ်နှင့် ရှမ်းကုန်းပြင်မြင့်၏ အကြား အနံ ၈ မိုင် ရှိသော မြေပြန့်၏ တစိတ်တပိုင်းတွင် တည်ရှိသည်။ မြေပြန့်ဟု ဆိုရသော်လည်း မြောက်ဖက်တွင် ၉၅၄ ပေမြင့်သော တောင်တလုံး ရှိ၍ ထိုတောင်မှာ မန္တလေးတောင်ဟု တွင်သည်။ မန္တလေးတောင်၏ အနောက်တောင်ဖက် ၁မိုင်ခွဲ အလွန်တွင် မင်းတုန်းမင်း တည်ခဲ့သော မြို့ရိုးနှင့် ကျုံးတို့ကို တွေ့နိုင်ပေ

မန္တလေးမြို့တွင် မင်းတုန်းမင် တည်ခဲ့သော မြို့ရိုးနှင့်ကျုံးတို့ကို ဤသို့ နန်းမြို့ပြင်မှ ရှုမြင်နိုင်သည်။

www.foreverspace.com.mm

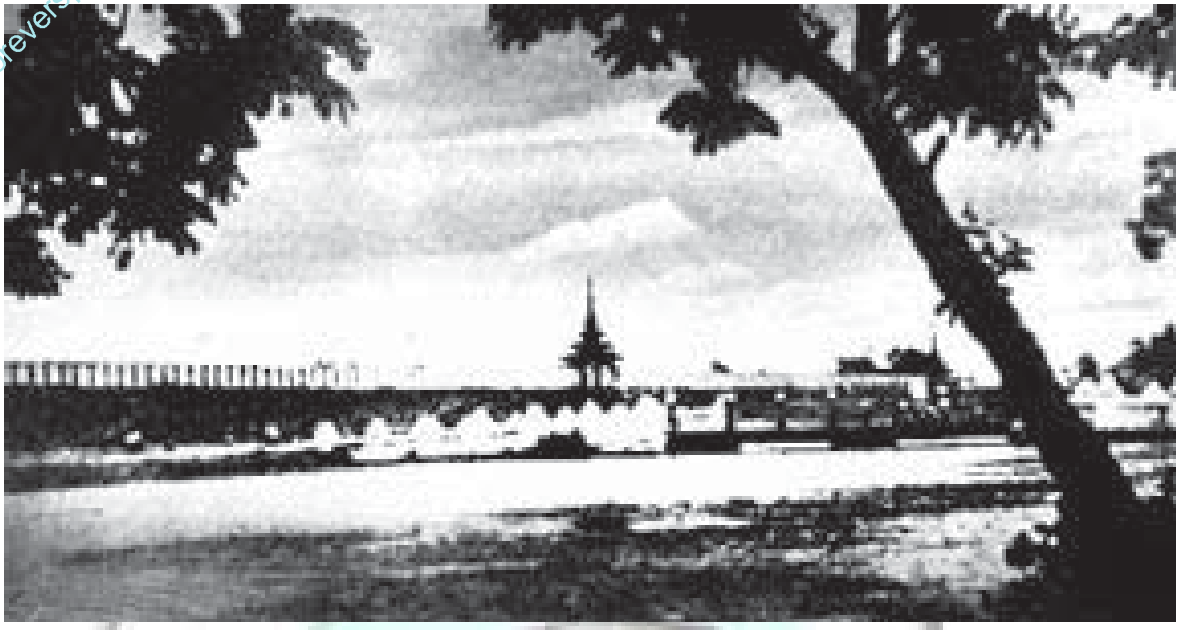

ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ဘက်ကြောင့် ပျက်စီးသွားသော မန္တလေးမြို့ရိုးကြီးကို တော်လှန်ရေးအစိုးရလက်ထက်တွင် ဤသို့ မွမ်းမံပြင်ဆင်ခဲ့သည်။

သည်။ ယခုအခါ အနောက်နန်းဟု၏ နေရာဟောင်း နေရာတွင် နန်းတော်၏ ပုံစံအတိုင်း ပြုလုပ်ထားသော နန်းတော်ပုံစံကိုသာ မြင်နိုင်ပေတော့သည်။ မြို့ရိုးပတ်လည်သည် ၆ မိုင်ခန့် ရှိသည်။ မန္တလေးမြို့သည် အကျယ်အဝန်းအားဖြင့် ၂၅ စတုရန်းမိုင်ရှိ၍ လူဦးရေမှာ ၁၉၆၃ ခုနှစ်တွင် ခန့်မှန်းခြေ ၂၁၅,၄၂၆ ယောက်ခန့်ရှိသည်။ မျိုးနွယ်စုပယ်ရပ်ကွက် ၃၈၊ အိမ်ခြေပေါင်း ၃၅,၀၀၀ ခန့်ရှိ၏။ ရန်ကုန်မြို့ကဲ့သို့ပင် လူမျိုးပေါင်းစုံသောမြို့ဖြစ်၏။ ရာသီဥတုမှာ ပူအိုက်ခြောက်သွေ့၍ ဖုံထူသည်။

ချမ်းမြသာစည် လေယာဉ်ကွင်းသို့ လေယာဉ်ပျံမသက်ဆင်းမီ လေယာဉ်ပေါ်မှ ကြည့်ပါက နန်းတော် မြို့ရိုး၏ အနောက်ဖက်နှင့် တောင်ဖက်တို့တွင် လေးထောင့်ကွက်တုံးကြီးများ ညီညီညာညာ ချထားသော ဝင်းကြီးများအသွင် မြို့ကြီး တည်ရှိနေသည်ကို တွေ့ရပေမည်။ မန္တလေးမြို့ရှိ လမ်းများသည် တည့်တည့် ဖြောင့်ဖြောင့်နှင့် ထောင့်မှန်ချိုးသည်။ လမ်းတလျှောက်တွင်လည်း အရိပ်ကောင်းသည့် မန်ကျည်းပင်များကို တွေ့ရပေလိမ့်မည်။ လမ်းကျယ်လမ်းမများကို အေလမ်း၊ ဘီလမ်း၊ စီလမ်း၊ ဒီလမ်း စသည်ဖြင့် အမည်ပေးကာ တောင်မှမြောက်သို့ ဖြတ်သောလမ်းများကိုမူ ဂဏန်းသင်္ကေတများပေး၍ ခေါ်သည်။ မန္တလေးမြို့သည် သေသေသပ်သပ်ညီညီညာညာ အကွက်ချ၍ တည်ထားသောမြို့ဖြစ်၏။ ခမ်းနားသော တိုက်ကြီး အိမ်ကြီးများစွာ ရှိပေသည်။ တိုင်း၊ ခရိုင်ဆိုင်ရာ ရုံးကြီးများ၊ မြူနီစီပယ်ရုံး၊ မီးသတ်ဌာန၊ အာဇာနည်ကုန်း၊ ဆေးရုံကြီး၊ စာတိုက် ၊ မီးရထားဘူတာရုံ၊ ဈေးချိုတော်နှင့် အခြားဈေးများ၊ တက္ကသိုလ်၊ ဆေးကောလိပ်၊ စိုက်ပျိုးရေးကောလိပ်၊ အနုပညာ ပန်တျာကျောင်းနှင့် စာသင်ကျောင်းများ၊ ဘောလုံးကွင်း၊ ဂေါက်သီးကစားကွင်း၊ မြင်းပြိုင်ကွင်း၊ လေယာဉ်ကွင်း၊ သင်္ဘောဆိပ်တို့ အပြင် အဆူဆူသောစေတီပုထိုးများနှင့် မရေမတွက်နိုင်အောင် များပြားသော ဘုန်းကြီးကျောင်းများ ရှိပေသည်။ ဗျော်ပွဲရွှင်ပွဲအတွက် ရုပ်ရှင်ရုံများ၊ စားသောက်ဆိုင်ကြီးများလည်း ရှိ၏။

အရောင်းအဝယ် စည်ကားသော ရပ်ကွက်များမှာ မြို့၏ အနောက်ပိုင်းတွင်ရှိသည်။ အရှေ့ကျုံးထိပ်တန်းမှ အနောက်ရှေ့တချောင်းအရောက် အာဌဝီ စီလမ်း ၀ယာတလျှောက်၊ မြောက် ၂၄ လမ်းမှ တောင် ရွာဟိုင်းဈေးတောင်ဖျားအရောက် ၈၄ လမ်း တလျှောက်၊ ဈေးချိုကို ဗဟိုပြု၍ အရှေ့ ၃ပြ၊ အနောက် ၂ပြပတ်လည် ရပ်ကွက်များနှင့် ရှမ်းပွဲလမ်းတလျှောက်တို့မှာ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးပြုလုပ်ရာ စီးပွားရေးရပ်ကွက်များ ဖြစ်လေသည်။ ထိုပြင် နန်းတော်ရှေ့ဈေး၊ မင်္ဂလာဈေး၊ သူရဲ့ဈေး၊ စိန်ပန်းဂွမ်းရုံဈေး တဝိုက်များလည်း အရောင်းအဝယ်ပြုရာ စီးပွားရေး ရပ်ကွက်များဟု သတ်မှတ်ထားရပေသည်။ သို့သော် မကျယ်ပြန့်လှချေ။ ဈေးချိုဗဟိုပြုထားသော ချမ်းအေးသာဇံ ရပ်ကွက်သာလျှင် တရပ်ကွက်လုံး ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးပြုရာဖြစ်၍ စီးပွားရေးရပ်ကွက်များတွင် အကျယ်ပြန့်ဆုံး ဖြစ်လေသည်။ ဈေးချိုတော်၊ မင်္ဂလာဈေး၊ ရွာဟိုင်ဈေး စသည့် ဈေးကြီးများအနက် ဈေးချိုတော်မှာ မြို့၏အလယ်၌ တည်

www.forewerspace.com.mm

ရှိကာ မြန်မာပြည်တလွှားတွင် ထင်ရှားသော စျေးကြီးဟာခုဖြစ်၏။ စျေးချိုတော်ကို ခရစ် ၁၉၀၃ ခုနှစ်က တည်ဆောက်၍ မန္တလေးမျှုနီစီပယ်၏ ပဌမဆုံး စက္ကရီတေရီဖြစ်သူ ကွ္ကတာလျံလူမျိုး ကောင့်ကယ်လဒရာရီက ပုံစံဆွဲပေးသည်။ စျေးချိုတော်တွင်၌ မြန်မာနိုင်ငံအရပ်ရပ်မှ ကုန်ပစ္စည်း မျိုးစုံကို ဝယ်ယူနိုင်ကာ ရှမ်းပြည်နယ်၊ ကချင်ပြည်နယ် စသည့် ပြည်နယ်များမှ တိုင်းရင်းသားများကိုလည်း တွေ့နိုင်ပေသည်။ အထက်ခရိုင်နယ်ပယ်များတွင် နေထိုင်သူတို့သည် မိမိတို့လိုအပ်သော ပစ္စည်းများကို မန္တလေးသို့ ဆင်း၍ဝယ်ကြသကဲ့သို့ ရန်ကုန်တွင် နေထိုင်သူတို့ကလည်း ရှေးမြန်မာဆန်ဆန် အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများကို လိုအပ်ပါက မန္တလေးမှ ဝယ်ယူကြလေသည်။ မန္တလေးမြို့သည် မန္တလေးအနီးရှိ အမရပူရမှ ပိုးထည်အမျိုးမျိုး၊ ကြေးထည်အမျိုးမျိုး၊ မေမြို့မှ သီးနှံဟင်းသီးဟင်းရွက်နှင့်ပန်းများ၊ မတ္တရာမှသီးနှံများ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ခရိုင်များမှထွက်သော ကုန်အမျိုးမျိုးရောင်းချရာ ဗဟိုစျေးလည်းဖြစ်၏။ မန္တလေးတွင် များလှစွာသော လုပ်ငန်းများအနက် ရှေးဟောင်းလုပ်ငန်းနှစ်ခုဖြစ်သော ကျောက်ဆင်းတု ထုလုပ်သည့် ကျောက်ဆစ်လုပ်ငန်းနှင့် ဘုရားတွင်ချသော ရွှေဆိုင်းများခတ်ခြင်း လုပ်ငန်းတို့မှာ ထူးခြား၍စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်း၏။ မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင် ကျောက်ဆစ်တန်းအရပ်၌ ကျောက်ဆင်းတုများကိုထုလုပ်ကြ၏။ ရွှေဆိုင်းလုပ်ငန်းကို မန္တလေးမြို့ မြက်ပါးရပ်တွင် ပြုလုပ်ကြသည်။ ထိုအရပ်၏ အဓိကလုပ်ငန်းတရပ်လည်း ဖြစ်ပေသည်။

မန္တလေးမြို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အလယ်ဗဟိုတွင် တည်ရှိရာ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ကောင်းမွန်လှပေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြို့ကြီးများသို့ ရေကြောင်း လေကြောင်း၊ မီးရထားလမ်း၊ ကားလမ်းများစွာ ရှိသောကြောင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးကာ စည်ကားလှပေသည်။

ရှေးမြန်မာမင်းများ တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သည့် ဘုရားအဆူဆူအနက် ထင်ရှားသည်တို့ကား ယခုတိုင် ကြည်ညိုဖွယ် တည်ရှိလေသည်။ မြို့၏ တောင်ဖက်တွင် ရခိုင်ပြည်မှ ပင့်ဆောင်လာသော မဟာမုနိဘုရားကြီးရှိ၍ စျေးချိုတော်၏ အနောက်တောင်ဖက် ၈၅ လမ်းတွင် (အနောက်ပြင်အောင်နန်းရိပ်သာရပ်) မဟာသကျသီဟ ဘုရားရှိ၏။ ယင်းဘုရားတွင်ရှိသော ပဉ္စလောဟာဆင်းတုတော်ကြီးမှာဘကြီးတော်ဘုရား၏ အမိန့်တော်ဖြင့် သွန်းလုပ်သော ဆင်းတုတော်ဖြစ်၏။ မဟာသကျ သီဟဘုရား၏ မြောက်ဖက်ယွန်းယွန်း စျေးချိုတော်၏ အနောက်ဖက်တွင် မဟာလောကရံသီ အိမ်တော်ရာစေတီရှိသည်။ မန္တလေးမြို့လယ်တွင် အလောင်းစည်သူမင်း၏ သားတော် မင်းရှင်စော တည်သည့် ရွှေကျီးမြင့်ဘုရားရှိသည်။ မြို့တွင်းရှိ ဘုရားစေတီများအပြင်

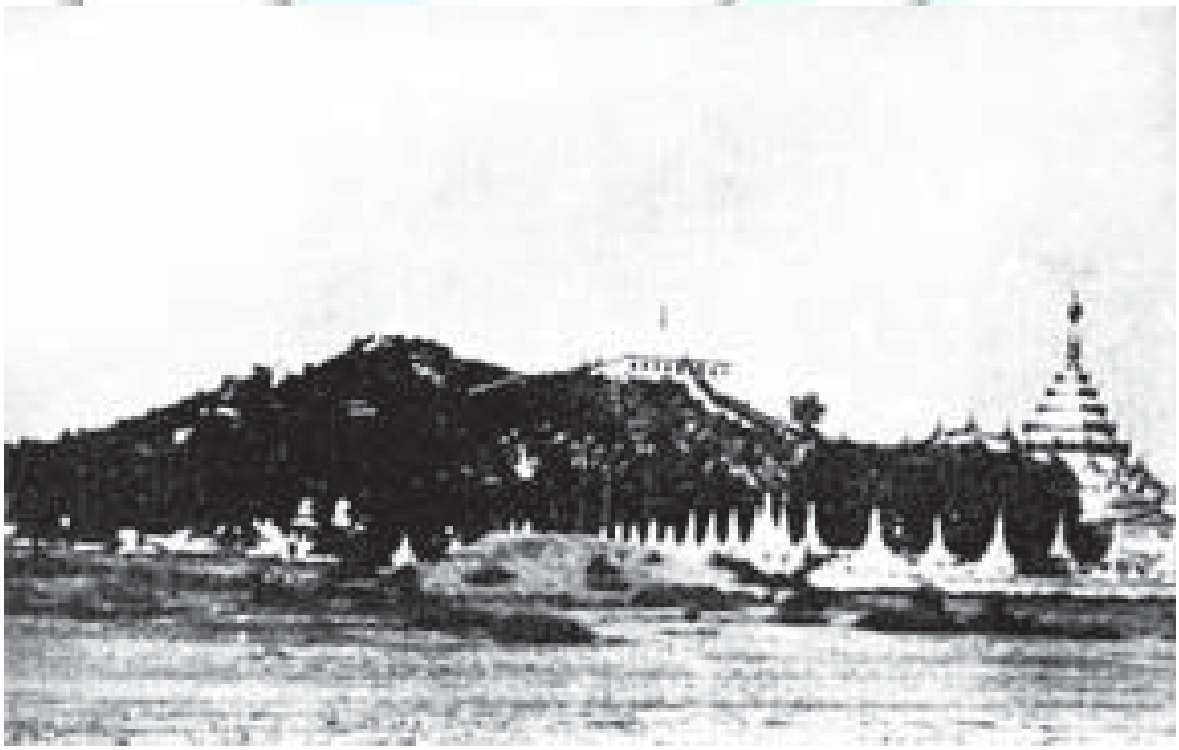

မန္တလေးမြို့ မြောက်ဖက်ရှိ အထီးတည်း တည်ရှိသော တောင်ထူးတောင်မြတ်ဖြစ်သည့် မန္တလေးတောင်

www.foreverspace.com.mm

မန္တလေးမြို့နန်းတော်တွင်းရှိ မြေနန်းပြဿာဒ်

ထင်ရှားသော အခြားဘုရားစေတီတို့ကား မန္တလေးတောင်တော်ခြေရင်းရှိ ဘုရားများပင်တည်း။ မန္တလေးတောင်၏ တောင်ဖက်စောင်းတန်းအနီးတွင် မင်းတုန်းမင်းတရားတည်သော ကျောက်တော်ကြီးဘုရား ရှိ၏။ (ကျောက်တော်ကြီးဘုရား--ရှု။) အရှေ့ယွန်းယွန်းတွင် စန္ဒာမုနိဘုရား ရှိသည်။ ဘိုးတော်ဘုရား၏ကောင်းမှုတော်ဖြစ်သော စန္ဒာမုနိရုပ်ပွားတော်ကို အမရပူရမြို့ဟောင်းမှ ပင့်ဆောင်၍ မန္တလေးတောင်အနီး နန်းမြေဘုံသာစံ နန်းတော်ရာတွင် ကိန်းဝပ်ရန် အာရုံခံပြာသာဒ် မဟာရာမ်တံတိုင်းနှင့်တကွ မင်းတုန်းမင်းတရား တည်ထား ကိုးကွယ်တော်မူခဲ့သည်။ အနီးတွင် မင်းတုန်းမင်း၏ ကောင်းမှုတော်ပင် ဖြစ်သော ကုသိုလ်တော်ဘုရားကို ဖူးတွေ့ရပေသည်။ မဟာလောကမာရဇိန်စေတီတော်ဟူ၍လည်း ခေါ်သည်။ မင်းတုန်းမင်းတရား ပဌမ သင်္ဂါယနာတင်စဉ်က ကျောက်ထက်အက္ခရာ တင်ခဲ့သော ဖြူဖွေးလှသည့် ကျောက်ပြား ၇၂၉ ခုကို အဝေးမှပင် တွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။ ကုသိုလ်တော်အနီးတွင် အတုမရှိ ကျောင်းတိုက်ရှိသည်။ အတုမရှိ ကျောင်းတိုက်၏ဘေးတွင် ရွှေနန်းတော်ကျောင်းတိုက်ရှိသည်။ ဤသည်တို့အပြင် မစိုးရိမ်တိုက်၊ခင်မကန်တိုက်၊ မိုးကောင်းတိုက်၊ ဝိသုဒ္ဓာရုံတိုက်စသော ကျောင်းတိုက်များသည် ဗုဒ္ဓစာပေ ပရိယတ္တိများ ကိုသင်ကြားပေးရာ၌ ထင်ရှားသော ကျောင်းတိုက်များ ဖြစ်ပေသည်။ မြောက်မြားစွာသော အခြား ကျောင်းတိုက်များ ရှိပေသေးရာ၊ ကျောင်းတိုက်ပေါင်း ၂၃၁ တိုက် ရှိ၍ ရဟန်းသာမဏေ စုစုပေါင်း ၉,၃၁၈ ရှိလေသည်။ မန္တလေးမြို့သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရဟန်းသင်္ဃာ အများဆုံး သီတင်းသုံးရာမြို့ ဖြစ်ပေသည်။

မန္တလေး ရတနာပုံ ရွှေမြို့တော်ကို မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၂၁ ခုနှစ်တွင် မင်းတုန်းမင်းတရား တည်တော်မူသည်။ ဤသက္ကရာဇ်မှာ မော်ကွန်းစိုက်ထူသော သက္ကရာဇ်ဖြစ်၏။ အမှန်အစပြုသော သက္ကရာဇ်မှာ ၁၂၈ ခုနှစ်ဖြစ်၍ သာသနာသက္ကရာဇ် ၂၄၀၀ နှင့်ကိုက်ညီသည်။ ထိုကြောင့် မြို့တော်ကို သာသနာသက္ကရာဇ် ၂၄၀၀နှင့် ကိုက်အောင် တာ ၂၄၀၀ ထားသည်။ ၇ တောင်ကို တတာအဖြစ် အသုံးပြုသည့် မြို့တော်မှာ လေးထောင့်အချိုးကျဖြစ်၍ မြို့တမျက်နှာလျှင် တာ ၆၀၀ ထားသည်။ ကမ္ဘည်းနှစ်အရ အနှစ် ၁၀၀ ပြည့်သော မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၂၁ ခုနှစ် (ခရစ် ၁၉၅၉ ခုနှစ်) တွင် ရွှေမန်း မြို့တော်သူ မြို့တော်သားတို့သည် မန္တလေးမြို့တည်နန်းတည် အနှစ်တရာပြည့် အထိမ်း

www.forewerspace.com.mm

အမှတ်သဘင်ကို ခမ်းနား သိုက်မြိုက်စွာ ဆင်ယင်ကျင်းပခဲ့ပေသည်။

မန္တလေးမြို့သည် မန္တလေးတောင်၏ ခြေရင်းတွင် တည်ရှိသည်။ မန္တလေးတောင်သည် မန္တလေးမြို့၏ မြောက်ဖက်၌ အထီးတည်း တည်ရှိသော တောင်ထူးတောင်မြတ်တလုံးဖြစ်၏။ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂ဒဋ္ဌ ခုနှစ်မှစ၍ ရသေ့ကြီးဦးခန္ဓီသည် မန္တလေးတောင်တော်သို့ ကြွရောက်တော်မူပြီးလျှင် မန္တလေး တောင်ပေါ်တွင် ဘုရားပုထိုစေတီများကို ဦးဆောင် တည်ဆောက်ကာ တောင်တော်ကို မွမ်းမံသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ တဝှန်းမှ ဗုဒ္ဓအယူဝါဒီ ကုသိုလ်ရှင်အမြောက်အမြားလည်း ကုသိုလ်ပါဝင်ကြသည်။ (ခန္ဓီ၊ ဦး--ရှု။) မန္တလေးတောင်ထိပ်သို့ သွားရောက်နိုင်ရန် စောင်းတန်း သုံးသွယ်ရှိသည်။ မည်သည့် စောင်းတန်းကပင် တက်သည်ဖြစ်စေ တောင်ခုလတ်တွင် သွားရောက်ပေါင်းဆုံသည်။ မန္တလေးတောင်သည် မန္တလေးမြို့ကို အပေါ်မှ စီးပိုး အုပ်မိုးထားသကဲ့သို့ ရှိပေရာ၊ မန္တလေးတောင်ပေါ်မှ နေ၍ ကြည့်သော် နန်းမြို့ရိုး၊ ကျုံးနှင့်တကွ မန္တလေးမြို့၏ ရှုခင်းကို ကောင်းမွန်စွာ မြင်တွေ့ရပေသည်။ အရှေ့ဖက်သို့ မျှော်ကြည့်လိုက်လျှင် ရှမ်းရိုးမတောင်နှင့် အနောက်ဖက်သို့ ကြည့်လျှင် ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းများကိုလည်း မြင်တွေ့နိုင်ပေသည်။

မန္တလေးဟူသော အမည်သည် 'မဏ္ဍလ'ဟူသော ပုဒ်မှ 'မဏ္ဍလေး'၊ ထိုမှ 'မန္တလေး' ဖြစ်လာသည်ဟုယူဆဖွယ်ရှိ၏။ အဓိပ္ပါယ်မှာ 'ပျံ့ပျူးသာယာသော နယ်မြေ'ဟု ယူဆသော်ရ၏။ အချို့က 'မန္ဒရေး'မှ ပြောင်းလာဟန် ရှိသည်ဟုဆိုကြသည်။ အဓိပ္ပါယ်မှာ 'ကျက်သရေတို့ကို ဆောင်အရပ်' ဖြစ်၏။ အချို့ကလည်း ရှေးပုံဂံခေတ်က မင်းရှင်စော မင်းကလေး မှီခိုနေသွားသော တောင်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် မင်းကလေးတောင်ဟု တွင်ရာမှ မန္တလေးတောင်ဟူ၍ ဖြစ်လာပြီးလျှင်၊ နောင်သော် ထိုတောင်၏ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ မန္တလေးအရပ်တွင် မြို့တည်သဖြင့် မန္တလေးမြို့ဟု ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟု ဆိုကြသည်။

မိန်ဂှက်။ ။ လင်ကောင်ပိုး ဟူ၍ရင်း၊ ဂှက်ဆိုးဟူ၍ရင်း ခေါ်သော မိန်ဂှက်သည် တိုင်တိုနီဒီးမျိုးရင်းတွင် ပါဝင်၍ ပါဏာဗေဒအလိုအားဖြင့် တိုင်တိုအယ်လဗာ စတာတင်းဟု ခေါ်သည်။

မိန်ဂှက်သည် အလျားဘုလက်မခွဲရှိ၍ တီးတုတ်လောက် မကြီးမားလှချေ။ မိန်ဂှက်၏ ကိုယ်ထည် တည်ဆောက်ထားပုံမှာ တီးတုတ်ဂှက်မျိုးနှင့် တူသယောင်ယောင် ရှိသော်လည်း မျိုးရင်းချင်းကား မတူ၊ ကွဲပြားကြသည်။ (တီးတုတ်--ရှု။) မိန်ဂှက်၏ မျက်နှာအနေအထားသည်

ဂှက်ဆိုးဟူ၍ လူသိများသော မိန်ဂှက်

မျောက်မျက်နှာကဲ့သို့ ဝိုင်း၍ သေးငယ် တောက်ပသော မျက်လုံးများရှိသည်။ မှောင်စပျိုးချိန်၌ ပျံသန်းသွားသော အခါ မိန်ဂှက်၏ အရောင်သည် ဖြူဖတ်ဖြူယော် အရောင်ရှိသည်။ ကိုယ်အထက်ပိုင်းသည် အရောင်ခပ်မဲမဲရှိ၍ မျက်နှာကား ဆွတ်ဆွတ်ဖြူလျက် အောက်ပိုင်းတွင် အဖြူပေါ်၌ အညိုစက်များ ရှိသည်။ ခြေတံရှည်၍ နားသောအခါ မတ်မတ်နားနိုင်သည်။ နေဝင်ရီတရော အချိန်၌ အများအားဖြင့် ပျံသန်းနေသည်ကိုသာ တွေ့ရသည်။

မိန်ဂှက်သည် တီးတုတ်၊ဧီးကွက်ဂှက်များကဲ့သို့ ညဉ့်ဂှက်သက်သက်ဖြစ်သဖြင့် နေ့အခါတွင် သစ်ခေါင်း၊ လိုဏ်ခေါင်းများ၌ အိပ်၍ မှောင်စပျိုးသည့်အချိန်ကျမှ ထွက်ကာ တည့်ခ်ုလုံးလိုက်လံကျက်စားသည်။ ကြွက်များကို မြေကြီးပေါ်မှ ဖမ်းယူစားသောက်သည်။ အခြားတိရစ္ဆာန် ကလေးများနှင့် ဂှက်ကလေးများကိုလည်း ဖမ်း၍ အကောင်လိုက် မျိုချတတ်သည်။ အတန်ကြီးသည့်ဂှက်များကိုလည်း ဖမ်း၍ သတ်စားလေ့ရှိသည်။ မိန်ဂှက်သည် အစာများကို တနေရာတည်း၌သာ စား၍ ထိုနေရာ၌ပင် မကြေသော အစာများကို အန်ထုတ်လေ့ရှိသည်။ အမွေးနှင့် အရိုး စသည့် မကြေနိုင်သော အစာများသည် ဂှက်၏ပါးစပ်မှ အလုံး

www.forumerspace.com.mm

ကလေးများအဖြစ် ထွက်လာပြီးလျှင် ခြောက်သွားသည့် ဟိုင်အောင်ပင် မည်း၍ ပြောင်နေသည်။

မိန်ဂ့ဂ်သည် ညဉ့်အခါ စူးစူးရှရှ 'ဂစ်'ဟူသော အသံမျိုးနှင့် အော်တတ်ရာ အချို့က လူမမာသေမည့် အတိတ်ဆိုးနိမိတ်ဆိုးဟု ယူဆသောကြောင့် ယင်းကို ဂ့ဂ်ဆိုးဟုခေါ်သည်။ အချို့ကမူ 'ဂ့ဂ်သူတော်' ဟု ခေါ်ကြသည်။ ထို ဂ့ဂ်၏အော်သံကို စက်တင်ဘာလမှ မတ်လအထိ ကြားရ၍ အခြားအချိန်၌ ကြားရခဲသည်။

ဒေသအလိုက် သားပေါက်ချိန် အမျိုးမျိုးရှိသော်လည်း၊ များသောအားဖြင့် ဒီဇင်ဘာလနှင့် ဇန်နဝါရီလများတွင် မိန်ဂ့ဂ်များ သားပေါက်တတ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် အသိုက်ကို တနှစ်ပတ်လုံး အုတ်နံရံခေါင်းတွင်ဖြစ်စေ၊ ရေတွင်းနံရံခေါင်းတွင်ဖြစ်စေ၊ သစ်ခေါင်းတွင်ဖြစ်စေ တွေ့နိုင်သည်။ အသိုက်ဟု ဆိုရသော်လည်း စားကြွင်းစားကျန်များ၊ အနံ့ဖတ်များ စုပုံနေသော နေရာမျှသာ ဖြစ်သည် ကျနစ္စာ ပြုလုပ်ထားလေ့ မရှိချေ။ တမြီလျှင် ၄ ဥမှ ၇ ဥအထိ ရှိသည်။ ဥများသည် ဖြူ၍ ချောပြီးလျှင် လုံးသယောင်ယောင် ရှိသည်။

မိန်ဂ့ဂ်ကို ကမ္ဘာပေါ်ရှိနေရာ အနှံ့အပြားတွင် တွေ့ရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ကား ကွင်းပြင်များ၌ နေသည်။

မိန့ဇင်မ်ဂ့ဂ်။ ။မိန့ဇင်မ်ဂ့ဂ်သည် ကာရာဒရီအီဖောမီး မျိုးစဉ်တွင်ရင်း၊ ဗူရင်နီဒီးမျိုးရင်းတွင်ရင်း ပါဝင်၍ ပါဏာဗေဒ

ဂ့ဂ်ကျားနှင့် ဆင်တူသည့် မိန့ဇင်မ်ဂ့ဂ်

အလိုအားဖြင့် အီစာကပ် ရီကာဗီရိုစတြစ်ဟု ခေါ်သည်။ မိန့ဇင်မ်ဂ့ဂ်သည် အလွန် မြင်ရခဲသော ဂ့ဂ်မျိုးဖြစ်၍ လူသိနည်းသည်။ ကိုယ်အလျား ၂၀ လက်မရှိသည်။ နှုတ်သီးထိပ်သည် အပေါ်သို့ ကောက်မသွားဘဲ ဖြောင့်တန်း၍နေသည်။ ခြေတံရှည်၍ ခြေချောင်း ၃ ချောင်း ရှိပြီးလျှင် ကြီးသော မျက်စိများရှိသည်။

မိန့ဇင်မ်ဂ့ဂ်သည် ကျယ်လောင်စူးရှသော အသံဖြင့် အော်တတ်သည်။ သို့ရာတွင် သွားရောက်နှောင့်ရှက်လျှင် မြွေတွန်သကဲ့သို့ အော်သည်။ သားပေါက်ချိန်၌ ညဉ့်အခါ မိန့ဇင်မ်ဂ့ဂ်အော်သံကို တခါတရံ ကြားရသည်။

မိန့ဇင်မ် ဂ့ဂ်များသည် ပင်လယ်သဲသောင်ပြင်နှင့် ကျောက်တန်းများ၊ မြစ်ကြီးများ၏ သဲကမ်းပါးများတွင် ကျက်စားသည်။ သဲသက်သက်ထက် ရွှံ့၊ ကျောက်ခဲကလေးများနှင့် အပင်ကလေးများ ရှိသည့်နေရာကို ပိုမိုနှစ်သက်ကြသည်။ သားပေါက်ချိန်မှတပါး အခြားအချိန်များ၌ ဝပ်၍မနေတတ်ချေ။ လူအနားကပ်လာသော်လည်း မပြေးဘဲ စိမ်းဖျော့ဖျော့ ခြေတံရှည်ကြီးများဖြင့် ရပ်ကြည့် နေတတ်ကြသည်။ မိုးရာသီနှင့် ဆောင်းရာသီများတွင် ၁၂ ကောင်မှ အကောင် ၂၀ ထိ အုပ်ဖွဲ့၍ အစာရှာထွက်ကြသည်။ မြစ်ရေကြီးသည့်အခါ မိန့ဇင်မ်ဂ့ဂ်အုပ်များသည် ရေကြီးမှတ်ပေါ်တွင်ပေါက်သော မြက်ခင်းပြင်များ၌ သွားလာ ကျက်စားနေသည်ကို တွေ့ရသည်။

နွေရာသီတွင် မိန့ဇင်မ်ဂ့ဂ်ကလေးများ ဥမှပေါက်ကြသည်။ ဥများကို မြစ်သဲကမ်းပါးပေါ်တွင် အုလေ့ရှိရာ၊ ကျောက်ခဲကလေးများနှင့် ဆင်တူ၍ မှားယွင်းတတ်သည်။ တမြီလျှင် ၃ ၂ ၃ ရှိတတ်သည်။ ဥအရောင်မှ အဝါမှ အညိုရောင် ဖြစ်ပြီးလျှင် အမည်းတွန့်များ ပါရှိသည်။

အရှေ့တောင်အာရှ ကျွန်းဆွယ်နှင့် သြစတြေးလီးယား ကျွန်းတွင် မိန့ဇင်မ်ဂ့ဂ်ကိုတွေ့ရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် မြီတ် ကျွန်းစု၊ ရောဝတီမြစ် တလျှောက်၌ မြစ်ဆုံမှ ဟင်္သာတမြို့အထိ၊ မိုးကောင်းနှင့် ရွှေလီမြစ်များ၊ ပုသိမ်ဖက်ရှိ ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းနှင့် စစ်တောင်းမြစ်ဝများတွင် တွေ့ရလေသည်။

မိလ္လာထည် ။ ။ ငွေထည်လုပ်ငန်း––ရှု။

မိန်းပြည်နယ်။ ။မိန်းပြည်နယ်သည် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုတွင် ဖွဲ့စည်းပါဝင်သော ပြည်နယ်တခုဖြစ်၍ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု၏ အရှေ့မြောက်ဖက် အစွန်ဆုံးတွင် တည်ရှိသည်။ မိန်းပြည်နယ်သည် ကနေဒါ နိုင်ငံတွင် ပါဝင်သော ကွီဗက်နှင့် နယူးဗရန်းဇွစ်ပြည်နယ် ၂ ခု အကြား သပ်နှက်သွင်းထားဘိသကဲ့သို့ ဟိုက်၍ ဝင်သွားသည်။ မိန်းပြည်နယ်၏ တောင်ဖက်တွင် နယူးဟမ့ရှိုင်ယာ

www.forestspace.com.mm

ပြည်နယ် တည်ရှိကာ တောင်ဖက်နှင့် အရှေ့တောင်ဖက်တွင်ကား အတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒရာနှင့် ဆက်စပ်နေသော မိန်းပင်လယ်ကွေ့ ရှိသည်။ မိန်းပြည်နယ်တွင် ဆိပ်ကမ်းကောင်းများရှိသည်။ သို့သော် ကမ်းရိုးတန်းသည် ညီညာခြင်းမရှိဘဲ အကွေ့အကောက် အဝင်အထွက်များကာ ကျွန်းကလေး အမြောက်အမြားလည်း ရှိသည်။ ထိုကြောင့်ပင် တမျိုးကြည့်၍ကောင်းသည့်အပြင် ကမ်းရိုးတန်း အတွင်းဖက်၌ စိမ်းလန်းစိုပြည်သော တောတောင်၊ နက်ရှိုင်းသော ချိုင့်ဝှမ်းများ၊ အင်းအိုင် စိမ့်စမ်းများ ပေါများ၍ သာယာသောကြောင့် မိန်းပြည်နယ်ကို အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ ကစားကွင်းဟုပင် ခေါ်စမှတ်ပြုကြသည်။ နှစ်စဉ် မိန်းပြည်နယ်သို့ ထောင်ပေါင်း များစွာသော လူအပေါင်းတို့ လာရောက် လည်ပတ်ကြသည်။ မိန်းပြည်နယ်၏ အကျယ်အဝန်းမှာ ၃၃,၂၁၅ စတုရန်းမိုင်ဖြစ်၏။ အကျယ်ဆုံးအနံမှာ မိုင် ၂၁၀၊ အရှည်ဆုံးအလျားကား မိုင် ၃၂၀ရှိ၍ ကမ်းရိုးတန်း မိုင် ၂,၄၀၀ ရှည်လျားသည်။ မိန်းပြည်နယ်၏ မြို့တော်မှာ အော်ဂပ်စတာဖြစ်၍ အခြားမြို့ကြီးတို့မှာ လူဝစ်စတန်၊ သြဇန်း စသည်တို့ဖြစ်၏။

မိန်းပြည်နယ်ကို သဘာဝ အပိုင်းအခြားအားဖြင့် အက်ပလက်ချီယန် ကုန်းပြင်မြင့်ဒေသနှင့် ကမ်းရိုးတန်းဒေသ ဟူ၍ ၂ ပိုင်းခွဲနိုင်သည်။ တောင်တန်းများသည် အနောက်မြောက်ဖက်တွင်ရှိ၍ အမြင့်ဆုံး တောင်ထွတ်ဖြစ်သော ကတာဒင်တောင်သည် ပေ ၅,၃၅၀ မျှမြင့်၍ မိန်းပြည်နယ်၏ အလယ်ဗဟိုလောက်တွင် တည်ရှိသည်။ မိန်းပြည်နယ်တွင် အိုင်ပေါင်း ၁,၆၂၀ မျှ ရှိသည့်အနက် အကြီးဆုံးအိုင်ဖြစ်သော မုစဟက်သည် ၃၅မိုင်ရှည်လျား၍၊ အနံ ၂ မိုင်မှ ၁၀ မိုင်အထိ ရှိသည်။ မိန်းပြည်နယ်တွင် ထင်ရှားသည့် မြစ်ချောင်းတို့ကား ကင်နီဗက်၊ ပီနော့ဗစကော့၊ အန်ဒရပ်စကော့ဂင်၊ စိန်ကရွားတို့ဖြစ်၍ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ထုတ်ယူရေးအတွက် ရေအားပေးနိုင်စွမ်းရှိသည့် မြစ်များဖြစ်၏။

မိန်းပြည်နယ်၏ရာသီဥတုသည် ဆောင်းတာရှည်၍ အေးမြလှသည်။ နှင်းများစွာကျသည်။ တနေရာနှင့်တနေရာ မိုးအရွာ ညီသောကြောင့် မိုးခေါင်ခြင်း၊ ပြင်းထန်သော မိုးသက်မုန်တိုင်း ကျခြင်းတို့ ဖြစ်ခဲ့၏။

မိန်းပြည်နယ် အကျယ်အဝန်း၏ ၆၅ ရာခိုင်နှုန်းမျှတွင် သစ်တောများဖြင့် ဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိသည်။ သစ်ထုတ် သစ်ခွဲခြင်းသည် လုပ်ငန်းကြီးတခုဖြစ်၍ အဓိက သစ်တို့ကား ထင်းရှူးဖြူ၊ စပရ၊ ဘုဇပတ်၊ ဟမ္မလော့၊ ဆီဒါ၊ အက်ရ၊ ဗီချ(သင်းဝင်)အစရှိသည်တို့ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍လည်း မိန်းပြည်နယ်သည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် သစ်ပျော့ဖတ်နှင့် စက္ကူအများဆုံး ထွက်ရာဒေသ ဖြစ်၏။ အာလူးအများဆုံး ထွက်ရာဒေသလည်းဖြစ်၍ အခြား ကောက်နှံတို့မှာ ပြောင်း၊ မြင်းစားကျုံ၊ ရှရီမန်ပင်တို့ဖြစ်သည်။ တံငါလုပ်ငန်းသည်လည်း ထိပ်တန်းလုပ်ငန်းတခုဖြစ်၍ မိန်းပြည်နယ်မှ ဟဲလဗတ်၊ကော့ဒ၊ ဟက်ဒေ့ါ၊ မက်ကရယ်၊ တူးနား၊ ဟယ်ရင်၊ ဆာဒင်းငါး စသော ငါးများထွက်၏။ ပုစွန်ထုပ်၊ ကနန်း စသည်တို့လည်း ပေါများစွာထွက်၍ ထင်ရှား၏။ မိန်းပြည်နယ်တွင် သင်္ဘောတည်ဆောက်ခြင်း လုပ်ငန်းသည်လည်း ထင်ရှားသော လုပ်ငန်းကြီးတခု ဖြစ်၏။ သီးနှံ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ ငါးစသည်တို့ကို စည်သွတ်သောလုပ်ငန်း၊ အထည်အလိပ်၊ ဘွတ်ဖိနပ် လုပ်ငန်းများသည်လည်း အရေးပါသည်။ မိန်းပြည်နယ်မှ ရရှိသော သယံဇာတပစ္စည်းတို့မှာ ထုံးကျောက်၊ သင်ပုန်းကျောက်၊ သဲ၊ ကျောက်စရစ်၊ ဖဲလစပါးနှင့်နှမ်းဖတ်ကျောက်တို့ဖြစ်၏။ မိန်းပြည်နယ်သည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုရှိ အခြားပြည်နယ်များနှင့်၎င်း၊ ကနေဒါနိုင်ငံနှင့်၎င်း ရေကြောင်း၊ ကုန်းကြောင်း၊ လေကြောင်းတို့ဖြင့် ဆက်သွယ်လျက်ရှိသည်။ မိန်းပြည်နယ်တွင် မီးထားလမ်း မိုင်ပေါင်း ၁,၉၄၀ နှင့် ကားလမ်းမိုင် ၃,၀၀၀ ခန့်ရှိသည်။ မိန်းပြည်နယ်သည် ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရေး လမ်းမပေါ်တွင် တည်ရှိသည်မဟုတ်သောကြောင့် ဆိပ်ကမ်းများတွင် သင်္ဘောကြီးများ ဝင်ထွက်သွားလာခြင်းမရှိလှပေ။ သို့သော် လေကြောင်းခရီးသည် အရေးပါလေသည်။

မိန်းပြည်နယ်တွင်နေထိုင်သူတို့အနက် အများစုမှာ အင်္ဂလိပ်၊ စကော့နှင့် အိုင်ရစ်အဆက်အနွယ်များ ဖြစ်၏။ လူဦးရေမှာ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် သန်ကောင်စာရင်းအရ ၉၆၄,၂၃၅ ယောက်ဖြစ်၏။ မိန်းပြည်နယ်လူဦးရေ၏ ရာခိုင်နှုန်း ၆၀ ခန့်သည် ကျေးလက်မြို့ငယ်များတွင် နေထိုင်ကြသည်။

မိန်းပြည်နယ်ကမ်းခြေသို့ ခရစ် ၁၀၀၀ ပြည့်နှစ်ခန့်က ဗိုက်ကင်းတို့ လာရောက်ခဲ့ကြသည်ဟု ဆို၏။ ဆီဗက်စချန်ကဲဗော့၊ ဗေရီဆားနို၊ ဂျွန်ဟောကင်း၊ ဂီးလဗတ်၊ ရှမ်ပလိန်၊ ကာတီယေး အစရှိသော နယ်သစ်ရှာ အာဇာနည်များ သည်လည်း မိန်းပြည်နယ်သမိုင်းနှင့် ဆက်စပ်ထင်ရှားသောပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်၏။ ခရစ် ၁၆၀၇ ခုနှစ်တွင် ဗျော့ပေါ့ပဟမ် ဦးဆောင်၍ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတို့ မြို့ရွာ တည်ထောင်ခဲ့သော်လည်း မကြာရှည်ပေ။ ၁၆၂၂ ခုနှစ်တွင် ကန်နီဗက်နှင့် မဲရီမက်မြစ် ၂ ခုကြားရှိ မြေကို ဂျွန်မေဆွန်နှင့် ဖာဒီနန်ဒိဂေါဂျက်တို့ ရရှိခဲ့ကြ၍ မကြာမီ ထိုမြေကို ယင်းပုဂ္ဂိုလ် ၂ဦးခွဲဝေယူကြသည်။ ၁၆၃၆ ခုနှစ်တွင် ဂေါဂျက်သည် မိန်းနယ်၌ စံနစ်တကျအုပ်ချုပ်ရေးကို အစပျိုးခဲ့သည်။ ၁၆၄၁ ခုနှစ်တွင် ယခု ယော့မြို့ တည်ရာ၌ ဂေါ့ဂျီယာနာမြို့ကို တည်ထောင်ခဲ့၏။ မက်ဆချူးဆက် ပြည်နယ်သည် ကြာမြင့်သော ကာလကပင် မိန်းနယ်ကို ပိုင်ဆိုင်

www.forumspace.com.mm

ကြောင်းဖြင့် တောင်းဆိုခဲ့ပေသည်။ သို့ဖြင့် ၁၆၇၇ ခုနှစ်တွင် ဂေါ့ဂျက်၏ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကိုယင်း၏အဆက်အနွယ်များထံမှ ဝယ်ယူလိုက်၏။ ၁۷၉၀ ပြည့်နှစ်တွင် မိန်းနှင့် မက်ဆချူးဆက်ကို ပူးပေါင်းလိုက်သည်။ သို့သော် ၁၈၂၀ ပြည့်နှစ်တွင်မူ မိန်းသည် သီးခြားပြည်နယ်ဖြစ်လာကာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် ဖွဲ့စည်းပါဝင်လာသည်။ ၁၈၃၁ ခုနှစ်တွင် အောဂပ်စတာမြို့သည် မြို့တော်ဖြစ်လာသည်။

ပြည်နယ်တွင်း၌ ပြည်သူပိုင်မြေများကို ဝေင့ နေရာချရာ၌ အတော်ပင် အငြင်းအခုန်ဖြစ်ပွားခဲ့၏။ ၁၈၃၉ ခုနှစ်တွင် မိန်းပြည်နယ်နှင့် နယ်ဗရန်းဇွစ် ပြည်နယ်တို့သည် နယ်စပ်နယ်နိမိတ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အချင်းများခဲ့လေသည်။ ၁۷၄၂ ခုနှစ်တွင် အက်ရှဗာတန် စာချုပ်အားဖြင့် ပြေလည်သွားခဲ့သည်။ သို့သော် ၁۷၁၀ ပြည့်နှစ်တွင်မှ အပြီးသတ်ဖြေရှင်း ပြီးစီးသွားလေသည်။ ပဌမကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း၌ မိန်းပြည်နယ်တွင် သင်္ဘောတည်လုပ်ငန်း အထူးပင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခဲ့၏။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း၌ကား သင်္ဘောတည်လုပ်ငန်းကိုသာမက၊ ဖိနပ်လုပ်ငန်းနှင့် အထည်အလိပ်လုပ်ငန်းတို့ကိုပါ စစ်ကြီးကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စိမ့်သောဌာနတိုးချဲ့ခဲ့ရလေသည်။ လုပ်ငန်းသစ်များလည်း ထွန်းကားခဲ့လေသည်။

မိန်းမလက်သည်း ။ ။ ခရစုတ်ဌက်––ရှု။

မုန်ညင်း ။ ။ မုန်ညင်းပင်သည် ကရူစီဖာရီး မျိုးရင်းတွင် ဗရပ်ဆီကာ မျိုးစု၌ ပါဝင်၍ ယင်း၏ ရုက္ခဗေဒအမည်မှာ အဖြူမျိုးကို ဗရပ်ဆီကာ အဲလဗာဟူ၍ရင်း၊ အမည်းမျိုးရင်းကို ဗရပ်ဆီကာ နိဂရာ ဟူ၍ရင်းခေါ်သည်။ အရွက်ပေါများသော ဤမုန်ညင်းပင်များကို ကမ္ဘာ့သမပိုင်းဒေသများတွင် စိုက်ပျိုးကြသည်။ မုန်ညင်းပင်မှရသော မုန်ညင်းစေ့များကို ဟင်းလျာခတ် အမွှေးအကြိုင်အနေနှင့် ဖြစ်စေ၊ ဘယဆေးအဖြစ်နှင့် ဖြစ်စေ ရေးခေတ်မှစ၍ အသုံးပြုလာခဲ့ကြသည်။

မုန်ညင်းရွက်များသည် ကြီး၍ထုပြီးလျှင် လွှသွားပုံကဲ့သို့ အချွန်ကလေးများရှိသည်။ အရောင်မှာ အစိမ်းရင့်ရောင်ဖြစ်သည်။ အရွက်နုများကိုခူး၍ ဟင်းရွက်အဖြစ် စားသုံးကြသည်။ အရွက်များကို နုစဉ်ကမခူးဘဲ အရင့်ခံထားလိုက်လျှင် ယင်းမှအစေ့တံများ မကြာခင် ထွက်လာသဖြင့် စားရန် မသင့်တော့ချေ။

မုန်ညင်းသည် စိုက်ပျိုးရန်လွယ်ကူသော အပင်မျိုးဖြစ်သည်။ မိုးကုန်ခါနီးတွင် အစေ့များကို ကြဲ၍ စိုက်ပျိုးကြသည်။ မုန်ညင်း အမည်းနှင့် အဖြူ နှစ်မျိုးစလုံးသည် တနှစ်ခံပင်များဖြစ်ကြ၍ အစေ့မှ စိုက်ပျိုးရသည်။

ဟင်းလျာခတ် အမွှေးအကြိုင်အဖြစ် အသုံးများသော မုန်ညင်းပင်၏ အဖူး၊ အပွင့်နှင့် အရွက်များ

မုန်ညင်း အမည်းပင်များသည် ၆ ပေခန့် အမြင့်ရှိသည်။ တောက်ပသော အဝါရောင် အပွင့်များပွင့်၍ ချောမွတ်သော သီးတောင့်များသည် ပွင့်တံတွင် ကပ်၍ထွက်လာကြသည်။ အညိုရင့်ရောင် အစေ့များကို စျေး၌ မုန်ညင်းစေ့အဖြစ် အမြောက်အမြားရောင်းချကြသည်။ မုန်ညင်းအဖြူပင်မျိုးကား အမြင့် ၂ပေမှ ၃ ပေအထိသာ ရှိသည်။ တောင့်တင်း၍ ဖြာထွက်သော ပင်စည်ရှိခြင်း၊ အရွက်များ၌ အမွှေးများရှိခြင်း၊ သီးတောင့်များ၌ အမွှေးကြမ်းများ ရှိခြင်းနှင့် တောက်ပသော အဝါရောင်အပွင့်ကလေးများ ပွင့်ခြင်းတို့ကြောင့် မုန်ညင်း အမည်းပင်မျိုးမှ သိသာခွဲခြားနိုင်သည်။

မုန်ညင်းရွက်များတွင် အကောင်းဆုံး ဗီတာမင်ဓာတ်များ ပါရှိသည်။ ထိုပြင် အမျှင်များနှင့် ပင်စည် အပွင့်စသည်တို့သည် ဝမ်းပျော့စေတတ်သည့် သတ္တိရှိသည်။ အစေ့များကို ကြိတ်၍ရသော ဆီသည် အနံ့အရသာကောင်းသည့်ပြင် အိမ်တွင်းသုံး ဆေးအဖြစ်ဖြင့် အသုံးပြုကြသည်။ ဆီကြိတ်ပြီး၍ ကျန်ရစ်သော မုန်ညင်းဖတ်ကို အခြောက်ခံလျက် အမှုန့်ဖြစ်လာအောင် ထောင်းရသည်။ ထိုအခါ မုန်ညင်းစေ့မှုန့် အစစ်ကို ရလေသည်။ ဆေးဖက်တွင် သရွတ်ကိုင်ရာ၌ ဖြစ်စေ၊ အဆိပ်အတောက်စားသောက်မိသည့်အခါ အော့အန်စေသည့် ဆေးအဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်စေ မုန်ညင်းကိုအသုံးပြုကြသည်။

လယ်မြေများကို ပြုပြင်ရာ၌ သစ်စိမ်း မြေသြဇာ ကျွေးရန်အတွက် လယ်များတွင် မုန်ညင်းဖြူများကိုစိုက်ပျိုးကြသည်။ စိုက်ပျိုးပြီးလျှင် ထယ်ထိုးလိုက်ခြင်းဖြင့် ထိုလယ်မြေတွင် မြေသြဇာ ထက်သန်လာသည်။ မုန်ညင်းအမည်းမျိုးမှာ အစေ့များကို ဟင်းလျာခတ်အမွှေးအကြိုင်အတွက် အသုံးပြုရန် စိုက်ပျိုးကြသည်။

www.forumspace.com.mm

မုန်ညင်းခါး။ ။ မုန်ညင်းခါးပင်သည် ပေါ်လီဂိုနေစီအီး မျိုးရင်းတွင် ရီအမ် မျိုးစု၌ ပါဝင်၍ ယင်း၏ရုက္ခဗေဒ အမည်မှာ ရီအမ် ရာပွန်တီကမ် ဖြစ်သည်။ မုန်ညင်းခါးဟု ခေါ်သော်လည်း မုန်ညင်းနှင့် မျိုးရင်းချင်း မတူချေ။ သို့သော် ရှရီမန်ပင်နှင့်ကား မျိုးရင်းချင်းတူ၍နီးစပ်သည်။

မုန်ညင်းခါး၏ မူလပေါက်ရာဒေသသည် အာရှတိုက် မြောက်ပိုင်း မွန်ဂိုးလီးယားပြည် ဖြစ်သော်လည်း၊ ယခုအခါတွင် ကမ္ဘာအနှံ့အပြား၌ စိုက်ပျိုးကြသည်။ အပင်မှ အဖူး မြောက်မြားစွာ ထွက်ရာ၊ ထိုအဖူးများမှ ရှည်၍ အသားထူသော အရွက်ညှာများသည်ထူသော အရွက်ကြီးများနှင့်တကွ ထွက်လာသည်။ မြေကြီးအောက်တွင် အစာသိုလှောင်သော အဝါရောင် အမြစ်မကြီးတခုနှင့် ထိုအမြစ်မကြီးအား အစာကျွေးသော အခြား အမြစ်များ အများအပြားရှိသည်။ မြေကြီးပေါ်သို့ တက်လာသော အသားထူ၍ အရည်ရွှမ်းသည့် နီကျင်ကျင် ရွက်ညှာများကိုသာ လူတို့ အစားများကြသည်။ အရွက်များသည် တခါတရံ အဆိပ်အတောက် ဖြစ်စေတတ်သဖြင့် စားသုံးခြင်းငှာ အလျင်းမသင့်လျော်ချေ။ မုန်ညင်းခါးသည် အာဟာရ တန်ဖိုးများစွာမရှိချေ။ ဆေးဖက်ဝင်သည့် အပင်မျိုးဖြစ်သဖြင့် ဝမ်းပျော့ဆေး၊ အားတိုးဆေးစသည်တို့ကို ထိုအပင်မှ ဖော်စပ်ယူကြသည်။

ဆောင်းရာသီတွင် ပေါ်လေ့ရှိသည့် မုန်ညင်း

မုန်ညင်းခါးပင်ကို ဆောင်းဦးအစတွင် စိုက်ပျိုးကြသည်။ မြေသြဇာကောင်း၍ မြေပွမြေသားနှင့် သဲနုံးများတွင် ကောင်းစွာဖြစ်ထွန်းသည်။ မုန်ညင်းခါးပင်သည် နှစ်ကြာခံပင်မျိုး၌ ပါဝင်၏။ နှစ်ကြာခံပင်ဟု ဆိုသော်လည်း တပင်လုံးမဟုတ်ဘဲ မြေအောက်ရှိအမြစ်များသာမသေဘဲ ၅ နှစ် ၆ နှစ် ဆက်၍ စိုက်ပျိုးသွားနိုင်သည်။ မြေပေါ်ရှိ အရွက်နှင့် ရွက်ညှာများမှာ တနှစ်တကြိမ် သေကြသည်။

မုန်ညင်းခါးပင်တွင် အစေ့များ ရှိသော်လည်း ထိုအစေ့များကို စိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့် မုန်ညင်းခါး မျိုးကောင်းရသည်ကနည်းသောကြောင့် အစေ့မှ မယူဘဲ အမြစ်များမှ မျိုးယူကြသည်။ အသားများသော အဝါရောင် အမြစ်မကြီးမှ အစိတ်စိတ်ခွဲယူ၍ ဆောင်းကူးရာသီအစတွင် အပင်ကလေးများထပ်မံ စိုက်ပျိုးကြသည်။ မြေသြဇာကောင်းကောင်းချပေး၍ ရေမှန်မှန်လောင်းပေးသွားလျှင် လျင်မြန်စွာကြီးထွားလာကြသည်။ အရွက်များမှာ တပေကျော်ကျော်အထိ ကျယ်ပြန့်လေသည်။

မုန်ညင်းအခါး အမျိုးမျိုးရှိသည့်အနက် မုန်ညင်းစိမ်း၏ အရွက်များမှာ ကျမ္မဆိုင် ပြုလုပ်ရန် အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။ ကျမ္မဆိုင်ဆိုသည်မှာ ချဉ်တည်ထားသော ချဉ်ဖတ်တမျိုးပင်ဖြစ်သည်။ မြန်မာတို့၏ မူရင်းအစာမဟုတ်ပေ။ တရုတ်လူမျိုးတို့၏ အစာဖြစ်၍ ယင်းတို့သာလျှင် အများအပြား စားသုံးလေ့ ရှိကြသည်။ မုန်ညင်းခါးပင်များကို ၂ နေ ၃ နေခန့် လှန်းပြီးသော် ဆားနှင့်နယ်ကာ အချဉ်ရည်၌ ထည့်၍ စဉ်အိုးများတွင် သိပ်ထားခြင်းဖြင့် ကျမ္မဆိုင်ခေါ်သည့် ချဉ်ဖတ် ဖြစ်လာလေသည်။

မုန်တိုင်ပင်။ ။ မုန်တိုင်ပင်သည် ဆဲလပ်စတြေးစီအီး မျိုးရင်းတွင် ပါဝင်၍ ယင်းကို ရုက္ခဗေဒ အလိုအားဖြင့် လိုဖိုပက်တလမ် ဝေါ်လီချီး ဟု ခေါ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ မိုးပါးသော အရပ်တို့၌ ရှိသည့် အင်တိုင်းတောများတွင် များစွာ ပေါက်ရောက်သည်။ မုန်တိုင်ပင်သည် အမြင့် ၃၅ ပေမှ ၄၅ ပေအထိ ရှိ၍ ပင်စည်လုံးပတ်မှာ ၄ ပေ ၅ ပေခန့်ရှိသော တောသစ်ပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ရန်ကုန်၊ အင်းစိန်၊ ထားဝယ်၊ သောင်ရင်း၊ အတ္တရန် အစရှိသော မြို့နယ်အသီးအသီးရှိ သစ်တောများ၌လည်း မုန်တိုင်ပင်များ ပေါက်ရောက်ကြကြောင်း သိရှိရသည်။

မုန်တိုင်းသား အရောင်မှာ ပန်းရောင်ဖြစ်၍ အတော်အသင့်မာသော သစ်သားဖြစ်သဖြင့် အိမ်အသုံးအဆောင်များ၊ စားသောက်ဖွယ်ရာ ပစ္စည်းထည့်သော သေတ္တာများနှင့် မီးခြစ်အိမ်များ ပြုလုပ်ရာ၌ အသုံးပြုကြသည်။ တဲတွင်း

www.forumerspace.com.mm

ခ့ဲထား၍ အခြောက်ခံသောနည်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဖိုတွင် အခြောက်ခံသောနည်းဖြင့်ဖြစ်စေ အခက်အခဲမရှိဘဲ အသားသေအောင် ပြုလုပ် စီမံနိုင်သော သစ်သားဖြစ်သည်။ မုန်တိုင်ပင်မှ ရရှိသော အစေးတမျိုးကို ပြည်တည်၍ ယဉ်းနေသည့် အနာပျောက်ရန် ဆေးအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်။

တနင်္သာရီတိုင်းတောင်ပိုင်းရှိ ထားဝယ်နယ်၌ တွေ့ရသော မုန်တိုင်ပင်ကို ထိုနယ်ရှိ လူများက တောင်ယမနေ ဟူ၍ဝင်း ယမနေ အဖြူပင်ဟူ၍ဝင်း ခေါ်ကြသည်။ ထားဝယ်နယ်၌ ထိုမုန်တိုင်သားကို ပျဉ်ခွဲခြင်း၊ ကြက်ပေါင်စေးထည့်ရန် သေတ္တာများလုပ်ခြင်း စသည်တို့အတွက် အသုံးပြုကြသည်။

ရှမ်းပြည်နယ်တွင် တွေ့ရသော မုန်တိုင်ပင် အငယ်မျိုးကို မြန်မာနိုင်ငံ အရပ်ရပ်ရှိ သစ်တော်များ၌လည်း တွေ့ရသည်။

ပင်လယ်ကမ်း တလျှောက်နှင့် အောက်မြန်မာနိုင်ငံ စိမ့်မြေရပ်တို့တွင် ပေါက်သော မုန်တိုင်ပင်ငယ်များလည်း ရှိသေးသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ တောင်ပေါ် သစ်တောများ၌လည်း မဒိုင်ဟုခေါ်သော မုန်တိုင်ပင် အငယ်မျိုးများကို တွေ့ရသည်။

မုန်လာထုပ်။ ။ ဂေါ်ဘီထုပ်--ရှု။

မုန်လာဥနှင့် ခါးဥဖြူ။ ။ မုန်လာဥ၊ သို့မဟုတ် မုန်လာဥဖြူဟုခေါ်သည့် မုန်လာမျိုးသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အစိုက်များ၍ ဈေး၌ အမြောက်အမြား ရောင်းချလေ့ရှိသော သာမန် မုန်လာဥမျိုးပင် ဖြစ်သည်။ မုန်လာဥသည် ဂေါ်ဘီထုပ်၊ ပန်းမုန်လာ၊ မုန်ညင်း၊ ခါးဥဖြူ စသည်တို့နှင့်အတူ ကရူစီဖာရီးမျိုးရင်းတွင် ပါဝင်၍ ယင်း၏ ရုက္ခဗေဒ အမည်မှာ ရက်ဖာနပ် စတီဗပ် ဖြစ်သည်။ စပ်ရှားရှားအရသာရှိသဖြင့် မုန်ညင်းနှင့်ပို၍ နီးစပ်သည့်အပင်ဟု ဆိုပေမည်။

မုန်လာဥကို တရုတ်နိုင်ငံ၌ ခရစ်မပေါ်မီ နှစ်ပေါင်းအတော်ကြာကပင် စိုက်ပျိုးခဲ့ကြသည်။ အာရှတိုက်၌ အစိုက်များသော မုန်လာဥမျိုးကို တရုတ်မုန်လာဥဟု ခေါ်သည်။ မုန်လာဥပင်သည် တနှစ်ခံပင်ဖြစ်၍ မုန်ညင်းရွက်ကဲ့သို့သော အရွက်များနှင့် ဖူးပွနေသည့် အမြစ်များရှိသည်။ ထိုအမြစ်ကိုပင် ဥဟု ခေါ်ကြသည်။ လူတို့ အဓိကထား၍ စားသောအပိုင်းသည် ထိုအမြစ်ဟုခေါ်သည့် ဥများပင် ဖြစ်သည်။ ဥများကိုသာမက အရွက်နှင့် အဖူးများကိုလည်း ချက်ပြုတ်စားကြသည်။ မုန်လာဥများသည် ပုံသဏ္ဌာန်၊ အရွယ်၊အရောင်အားဖြင့် အမျိုးမျိုးရှိကြသော်လည်း အရသာနှင့်အနေအထားမှာ အတူတူပင် ဖြစ်ကြသည်။ စိုက်ပျိုးရလည်း အလွန်လွယ်သည်။

ဤမုန်လာမျိုးကို အနောက်နိုင်ငံ၌ နွေကူးရာသီ အစလောက်ကတည်းက စ၍ စိုက်ပျိုးကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဤမုန်လာမျိုးကို အစေ့စိုက်ပြီးနောက် တလကျော်ကျော်ခန့်ကြာလျှင် ဥများကို စားနိုင်လေသည်။ ထိုကြောင့် ခြံဥယျာဉ်များအတွင်း မြေပိုရှိပါက ၁၀ ရက်တကြိမ် ၁၅ ရက်တကြိမ် စိုက်ခြင်းဖြင့် လိုသလောက် ရရှိနိုင်လေသည်။

ခါးဥဖြူသည် မုန်လာဥကဲ့သို့ပင် ဂေါ်ဘီထုပ်၊ ပန်းမုန်လာ၊ မုန်ညင်းတို့နှင့်အတူ ကရူစီဖာရီး မျိုးရင်းတွင်ပါဝင်သော်လည်း ယင်း၏ ရုက္ခဗေဒအမည်မှာ ဗရပ်စီကာ ကွန်ပက်စထရစ် ဖြစ်သည်။ ခါးဥဖြူကို မုန်လာဥဝိုင်းဟုလည်း ခေါ်သည်။

ခါးဥဖြူသည် အေးသော ရာသီဥတုရှိသည့် အရပ်များတွင် ကောင်းစွာ ဖြစ်ထွန်းသည်ဖြစ်ရာ အလွန်ထွားကျိုင်းသော ခါးဥ အသားဝါမျိုးကို မြောက်ဖက် အအေးပိုင်းဒေသများ၌ စိုက်ပျိုးကြသည်။ အဖြူရောင် အသေးစား ခါးဥများကို သာမန် ခြံဥယျာဉ်များ၌ စိုက်ပျိုးကြသည်။ ခါးဥဖြူဥသည် မုန်လာဥကဲ့သို့ ရှည်မျောမျော မဟုတ်ဘဲ တုတ်၍ဝိုင်းသည်။ စင်စစ်အားဖြင့် ခါးဥဖြူသည် ဂေါ်ဘီထုပ်မျိုးပျက်ဖြစ်သည်။ ခါးဥဖြူဥကို လူတို့ စားသုံးကြ၍ ယင်း၏ အရွက်နုများကိုလည်း ဟင်းရွက်အဖြစ် စားသုံးနိုင်သည်။

ခါးဥဖြူသည် အလွန်စိုက်ပျိုးရလွယ်သော အပင်မျိုးဖြစ်သဖြင့် ခြံဥယျာဉ်များ၌ စိုက်ပျိုးရန် သင့်လျော်သည်။ အစေ့များကို အတန်းလိုက် ပါးပါးချပေးရသည်။ ထိုမျိုးစေ့များပေါ်တွင် မြေသြဇာမှုန့်များကို ခပ်ပါးပါး ဖုံးအုပ်ပေးပြီးနောက် ရေမှုန်မှုန်လောင်းသွားလျှင် တညီတညာတည်း သန်စွမ်းလာကြသည်။ အစေ့စိုက်ပြီးနောက် ၂ လ

မုန်လာဥနှင့် အရွက်များ

www.forexyourspace.com.mm

ခန့်အကြာတွင် ဥများကို စားနိုင်လေသည်။ အရောင်အဆင်း အရွယ်အစားနှင့် ပုံသဏ္ဌာန်ကို လိုက်၍ ခါးဥပင်မျိုးပေါင်း များစွာရှိသည်။ ခါးဥဖြူကို အချို့ နိုကိုဟု ခေါ်သည်။

ခါးဥဖြူရွက်များသည် ဗီတာမင်၊ အေ၊ ဘီ၊ စီဓာတ်များ ဖြင့် အလွန်ကြွယ်ဝရကား ဟင်းရွက်အဖြစ် စားသုံးရန် အကောင်းဆုံး ဖြစ်သည်။ ဥများကား အာဟာရဓာတ် တန်ဖိုးများစွာ မရှိလှချေ။ ခါးဥဖြူပင်များကို ခါးဥဖြူပိုး ကလေးများက အလွန်ဖျက်ဆီးတတ်ကြသည်။

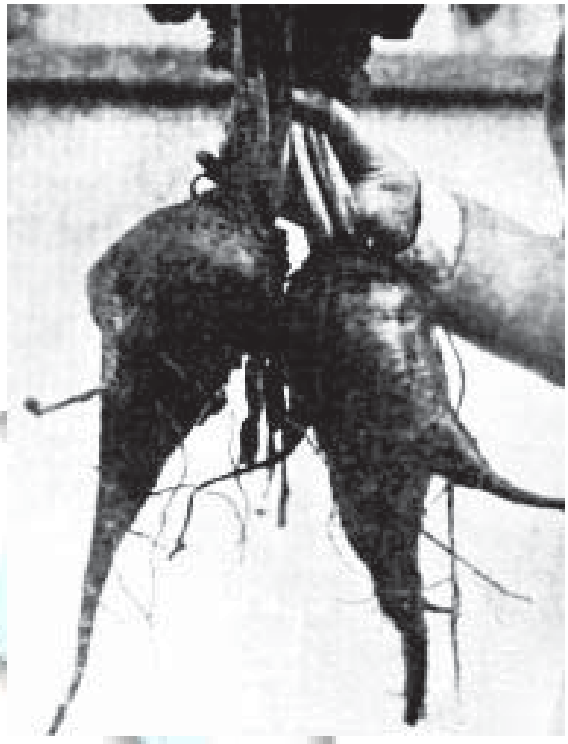

သကြားမုန်လာ ဟူ၍လည်း ခေါ်တွင်သော မုန်လာဥနီ

မုန်လာဥနီ။ ။မုန်လာဥနီပင်သည် ကီနိုပို ဒီ အေး စီ အီး မျိုးရင်းတွင်ပါဝင်၍ ယင်း၏ရက္ခဗေဒ အမည်မှာ ဗီတာဗားလဂါးရစ် ဖြစ်သည်။ မုန်လာဥနီဟု ခေါ်သော်လည်း မုန်လာဥ၊ ဂေါ်ဘီထုပ်၊ ပန်းမုန်လာ၊ မုန်ညင်း စသည်တို့နှင့် မျိုးရင်းချင်း မတူသည့်ပြင် မုန်လာဥဝါနှင့်လည်း မျိုးရင်းချင်း မတူချေ။ မုန်လာဥနီပင်သည် မူလက ကက်စပျန်ပင်လယ်ဒေသတွင် အလေ့ကျပေါက်သည်။ ရှေးနှစ်ပေါင်းနှစ်ထောင်လောက်ကတည်းက ယင်းကို လူတို့သည် အစာအဖြစ် စိုက်ပျိုးလာခဲ့ကြသည်။ မုန်လာဥနီပင်၏ အဖြူရွက်စိမ်းကြီးများသည် ထူ၍ အရည်ရွမ်း၏။ ဥများမှာ အဖြူမှ အနီရင့်ရင့်ထိ အရောင်အမျိုးမျိုးရှိကြသည်။ အချို့ ဥများမှာ ဘောလုံးကဲ့သို့ လုံး၍ အချို့မှာ ကျင်ပုံသဏ္ဌာန်ရှိပြီး လျှင် အချို့ကား ရှည်မျောမျောရှိလေသည်။

မုန်လာဥနီပင်သည် ၂ နှစ်ခံပင်မျိုးဖြစ်၍ ၂ နှစ်၊ သို့မဟုတ် ၂ ရာသီ အသက်ရှင်နေသော အပင်မျိုးဖြစ်သည်။ အစေ့များကို စိုက်ပျိုးပြီးသည်နောက် ရက်ပေါင်း ၇၀ အတွင်းတွင် ဥများကို စားနိုင်သည်။ မုန်လာဥနီပင်များကို အပင်စာသိုမှီးထားသော အမြစ်(ဥ) များအတွက် စိုက်ပျိုးကြရာ၊ ဥများ မထိမနာအောင် ပြောင်းရွှေ့စိုက်ရန် မဖြစ်နိုင်သဖြင့် စိုက်ခင်းများကို ကောင်းစွာ ဂရုစိုက်၍ ပြုပြင်ရလေသည်။ မြေသြဇာကောင်းသော မြေနုမြေပွများ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်ထွန်းကြသည်။ ဤမုန်လာဥနီ၏ မျိုးစေ့ကို မစိုက်ပျိုးမီ ရေနွေးတွင် နာရီအနည်းငယ် စိမ်ထားပြီးမှ စိုက်ပါက ရိုးရိုးစိုက်သည်ထက်ပို၍ မြန်စွာပေါက်သည်။ ဥများ ကောင်းစွာဖြစ်ထွန်းစေရန် တတန်းနှင့်တတန်း ၉ လက်မမှ ၁၂လက်မအထိ ခွာပြီးလျှင် တပင်နှင့်တပင်လည်း ၆လက်မ အထိ ကွာအောင် စိုက်၍ အပင်ညံ့များကို နုတ်ပေးရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မုန်လာဥနီပင်များကို ဟင်းသီး ဟင်းရွက်ပင် တမျိုးအဖြစ်ဖြင့်သာ စိုက်ပျိုးကြသည်။ အနောက်နိုင်ငံများ၌မူ ဟင်းသီးဟင်းရွက်ပင် တမျိုးအဖြစ်ဖြင့်၎င်း၊ တိရစ္ဆာန်အစာအတွက်သော်၎င်း စိုက်ပျိုးကြသည်။ စင်စစ် မုန်လာဥနီအရွက်များတွင် ဗီတာမင်နှင့် သတ္တုဓာတ် အမြောက်အမြား ပါရှိရာ၊ ဥမှာထက် အာဟာရဓာတ် ပို၍များသည်။ ဥများတွင် ဗီတာမင်ဓာတ်အနည်းငယ်သာပါရှိသည်။

သကြားဓာတ်ပါသော မုန်လာဥနီပင် တမျိုး ရှိသေးသည် ယင်းကို သကြားမုန်လာဟုလည်း ခေါ်ကြသည်။ ၁၉ ရာစုခေတ်တွင် သိပ္ပံပညာရှင်ကြီးများသည် သကြားရာခိုင်နှုန်း ၇ မျှသာပါရှိသော မုန်လာဥနီမျိုးတွင် ရာခိုင်နှုန်း ၂၀ အထိ ပါရှိလာအောင် မျိုးစေ့သန့်သန့်များကို ရွေးချယ်စိုက်ပျိုးသည့်နည်းဖြင့်ပြုပြင်ခဲ့ကြသည်။ ထိုထက် သကြားရာခိုင်နှုန်း ပိုလာအောင် သကြားမုန်လာပင်များကို ပြုပြင်လျက် ရှိနေကြသည်။ လွန်ခဲ့သည့်နှစ်ပေါင်း ၅၀ ကျော်အထက်က သကြားအတွက် ကြီးပင်များကိုသာ အားထားခဲ့ကြရသော်လည်း ယခုအချိန်အခါတွင် အင်္ဂလန်ကဲ့သို့သော နိုင်ငံများတွင် လယ်မြေ ဧကပေါင်း ထောင်သောင်းများစွာ၌ သကြားမုန်လာပင်များကို စိုက်ပျိုးထားကြလေသည်။ ထိုမုန်လာပင်များမှ သကြား တန်ချိန်ပေါင်း များစွာကို နှစ်စဉ် ရရှိလျက်ရှိသည်။ ရွက်လှ မုန်လာဥနီပင်မျိုးလည်း ရှိသေးရာ၊ ခြဲဥယျာဉ်များကို တန်ဆာဆင်ရန် ထိုအပင်များကို စိုက်ပျိုးထားတတ်ကြသည်။

မုန်လာဥဝါ။ ။ မုန်လာဥဝါပင်သည် အမ်ဗယ်လီဖာရီးမျိုးရင်းတွင်ပါဝင်၍ ယင်း၏ ရက္ခဗေဒအမည်မှာ ဒေါ

www.foreverspace.com.mm

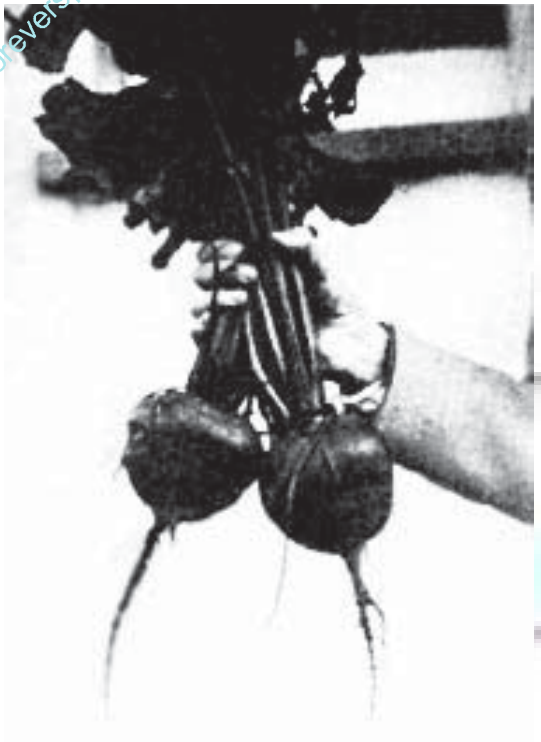

မုန်လာဥဝါတွင် သကြားဓာတ်အပြင် သံဓာတ်များစွာပါဝင်သည်၊

ကပ် ကာရိတာ ဖြစ်သည်။ မုန်လာဥဝါဟု ခေါ်သော်လည်း မုန်လာဥ၊ ဂေါ်ဘီထုပ်၊ ပန်းမုန်လာ၊ မုန်ညင်း စသည်တို့နှင့် မျိုးရင်းချင်း မတူချေ။ မုန်လာဥဝါ အမျိုးပေါင်း ၂၀ ခန့် ရှိရာ၊ အားလုံးလောက်၏ မူလပေါက်ရာဒေသည် မြေထဲပင်လယ် နိုင်ငံများဖြစ်သည်။ လူတို့ အသုံးများသော မုန်လာဥဝါများသည် ၂ နှစ်ခံပင်ဖြစ်၍ ကမ္ဘာဟောင်း မြောက်သမဝိုင်းဒေသတို့တွင် အလေ့ကျပေါက်ကြသည်။ ထိုအလေ့ကျပေါက် မုန်လာဥဝါအရိုင်းကို တကမ္ဘာလုံးတွင် အယဉ်ဖြစ်အောင် ပြုပြင်စိုက်ပျိုး၍ ဥကိုစားသုံးကြသည်။

အရိုင်းပင်များ၏ ဥများသည် သေးသွယ်၍ မာပြီးလျှင် အနံ့ အလွန်ပြင်းသည်။ ထိုအရိုင်းပင်ကို ယဉ်အောင် ပြုပြင်စိုက်ပျိုး၍ ရသော ဥများမှာ တုတ်၍ အသားများပြီးလျှင် အနံ့မှာ အရိုင်းဥလောက် မပြင်းချေ။ အရောင်မှာ ဝါ၏။

ဤမုန်လာမျိုးမှာ မြေသြဇာ များလွန်းလျှင် အမြစ်များ ခွတတ်သဖြင့် မစိုက်ပျိုးမီ မျိုးစေ့ကို ခြောက်သွေ့သော သဲနှင့်ဖြစ်စေ၊ ပြာနှင့်ဖြစ်စေ၊ ရောစပ်၍ စိုက်ပါက တစေ့နှင့်တစေ့ မပူးကပ်ဘဲ တညီတညာတည်း ပေါက်လာကြသည်။ မုန်လာဥဝါပင် အယဉ်ထဲ၌လည်း ဥအရွယ်အစား၊ ပုံသဏ္ဌာန်၊ အရောင်အဆင်း အမျိုးမျိုး ကွဲပြားလျက်ရှိသည်။ ဥအဖြူမျိုးထက် အနီမျိုးနှင့် အဝါမျိုးများတွင် အာဟာရဓာတ် ပို၍ များသည်။ အရွက်နှင့် ပင်စည်ကို အသားဟင်း ချက်သည့်အခါ အနံ့မွှေးအောင် အပေါ်မှ ဖြူးပေးလေ့ရှိသည်။

မုန်လာဥဝါသည် သကြားဓာတ် အလွန်ကြွယ်ဝသည့်ပြင်၊ သံဓာတ်လည်း များစွာပါဝင်၏။ ထိုကြောင့် ကလေးများအတွက် အဖိုးတန်သော အစာဖြစ်သည်။ သကြားဓာတ်နှင့်သံဓာတ်များအပြင် ဗီတာမင်အေနှင့် ဘီ ၁ ဓာတ်များလည်း အများအပြားပါရှိ၏။ ဗီတာမင် ဘီ ၂ နှင့် စီ ဓာတ်တို့ကား အနည်းငယ်စီသာ ပါရှိသည်။ မုန်လာဥဝါတွင်ပါသော ဗီတာမင်ဓာတ်များသည် မျက်စိအတွက် ကောင်းသည်။ ဗီတာမင်အေဓာတ်သည် ကြက်မျက်စိရောဂါကို ကာကွယ်နိုင်သည်။ မုန်လာဥဝါကို အစိမ်းဖြစ်စေ၊ ပြုတ်၍ဖြစ်စေ၊ သုတ်၍ဖြစ်စေ စားကြသည်။ ဂျာမနီနိုင်ငံတွင် မုန်လာဥဝါကို ကျွတ်အောင် လှော်၍ ညက်အောင် ကြိတ်ပြီးလျှင် ကော်ဖီအစား အသုံးပြုကြသည်။

မုန်းချောင်း ။ ။ မုန်းချောင်းသည် ချောင်းဟု ခေါ်သော်လည်း အမှန်မှာ မြစ်ကလေးဖြစ်၏။ ၁၉၆ မိုင်ရှည်လျားသည်။ ဧရာဝတီမြစ်၏လက်တက်ဖြစ်၍ဧရာဝတီမြစ်အတွင်းလက္ခာဖက်ကမ်းမှ စီးဝင် ပေါင်းဆုံသည်။ မုန်းချောင်းသည် တောင်ပိုင်း ချင်းတောင်ခရိုင်ရှိ ဝိတိုရိယတောင်ထိပ်၏ အနောက်ဖက်နှင့် မြောက်ဖက်ရှိ တောင်များတွင် မြစ်ဖျားခံသည်။ အစသော် တောင်ဖက်သို့ စီးဆင်းပြီးလျှင် အရှေ့တောင်ဖက်သို့ လမ်းပြောင်းပြီးနောက် မင်းဘူးခရိုင်တွင်းသို့ စေတုတ္တရာမြို့နယ်၏အနောက်မြောက်ဖက်မှ စီးဝင်သည်။ စေတုတ္တရာမြို့နယ်ကို မြောက်မှတောင်သို့ နှစ်ပိုင်းအတိမ္မ ပိုင်း၍စီးသည်။ ထိုနောက် ပွင့်ဖြူမြို့နယ်တွင်းသို့ ဖြတ်သန်း စီးဆင်းသည်။ မဲဇလီရွာမှစ၍ မြေပြန့်တွင်းသို့ ရောက်သည်။ မဲဇလီရွာမှ ဧရာဝတီမြစ်နှင့်ဆုံရာအထိ အတည့်တိုင်းလျှင် မိုင် ၃၀ ကျော်ရှိသည်။ မြစ်ရိုးတလျှောက်မှ တိုင်းလျှင်မူကား နှစ်ဆမျှ ရှိပေမည်။ မုန်းချောင်းသည် မန်းချောင်းထက် ပို၍ ကြီးသည်။ မြစ်ဝှမ်းလည်း ပို၍ ကျယ်သည်။ မုန်းချောင်း ကမ်းဘေးတွင် မန်းချောင်းကမ်းဘေးမှာထက် မြို့ရွာများ ပိုမိုတည်ရှိသည်။ မုန်းချောင်းဘေးတွင် မဲဇလီ အောက်ဖက်မှစ၍ ရွာပေါင်း ၁၀၀ ကျော်ရှိ၍ မြစ်ချောင်း၏ တဖက်တချက်အမျှပင် တည်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ပြောပလောက်သည်တို့ကား စေတုတ္တရာ၊ ပွင့်ဖြူ စသည်တို့သာလျှင် ဖြစ်၏။ မဲဇလီရွာအထက် ၄၅ မိုင်အထိ လှေများ တနစ်ပတ်လုံး ကူးလူးသွားလာနိုင်သည်။ မိုးအခါတွင် လှေများဖြင့်သာ ဖြတ်ကူးနိုင်သော်လည်း နွေအခါ၌ အချို့နေရာများတွင် ကျောက်ဆောင်များကို ကျော်ဖြတ်၍ ကူးသန်းနိုင်သည်။

မုန်းချောင်း မြစ်ဝှမ်းရှိ မြေသည် မန်းချောင်း မြစ်ဝှမ်း

www.foreverspace.com.mm

မှာထက် ပို၍ ပွသည်။ ဆည်မြောင်းများ ဖောက်လုပ်၍ ရေသွယ်မည် ဆိုပါက မန်းချောင်းမှာကဲ့သို့ပင် တောင်ခြေ တလျှောက်မှသည် ဧရာဝတီမြစ်ဝှမ်းအထိ စိုက်ပျိုးနိုင်သည်။ မဲဇလီအောက်ဖက်ဆီတွင် မုန်းချောင်းမြစ်ဝှမ်းသည် ၁ မိုင် မျှ ကျယ်ဝန်းသည်။ ထိုမှအောက်ဖက် ၁၈ မိုင် အကွာ ကျွဲတဲသို့ရောက်လျှင် ၆ မိုင်ရှိ၍ ထိုမှ လွန်ပြန်သော် အလျား ၁၃ မိုင် အနံ ၇ မိုင်ခန့်ရှိသော မြေပြန့်ရှိ၏။ မြေလည်း ကောင်းမွန်သည်။

မဲဇလီရွာ အထက်မြောက်ဖက်တွင် ရှေးမြန်မာမင်းများ လက်ထက်က တူးမြောင်းတခုတူးဖောက်ခဲ့သည့် အထောက် အထားများ တွေ့ရသည်။ အခြား တူးမြောင်းတခုမှာ မဲဇလီ ၏အောက်ဖက် ၁၀မိုင်ခန့်အကွာ တောင်ဖက်ကမ်းမှ ပြည် လုံးကျော်၏ အနောက်ယွန်းယွန်းတွင် ရှိခဲ့သည်။

အချို့နေရာများတွင် မုန်းမြစ်ကြောင်း ပြောင်းသည့် လက္ခဏာများ ရှိသည်။ ၁၉၀၈ ခုနှစ်ခန့်က မုန်းမြစ်ဝနှင့် ၃၄ မိုင်ကွာဝေးသော မဲဇလီရွာတွင် ရေလွှဲဆည်ကို စတင် ပြုလုပ်၍ ယခုအခါ မုန်းတူးမြေင်းစုဖြင့် ရေသွယ်ကာ လယ်ယာစိုက်ပျိုး လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသည်။ မုန်းတူးမြောင်း စုသည်ကား မင်းဘူးခရိုင်ရှိ တူးမြောင်းစု ၃စုအနက် အလယ် တူးမြောင်းစုဖြစ်၏။ အခြား တူးမြောင်း ၂ စုမှာကား စလင်းတူးမြောင်းစုနှင့် မန်းတူးမြောင်းစုတို့ ဖြစ်သည်။ မုန်းတူးမြောင်းကို အမှီပြုလျက်ရှိသည့် ရေသောက်မြေ ဧကပေါင်းမှာ ၇၉,၁၄၀ ဖြစ်လေသည်။

မံမီရုပ်ကလာပ်။ ။ ရှေးအီဂျစ်လူမျိုးတို့သည် လူတဦး တယောက် သေဆုံးသွားသောအခါ၌ ထိုသူ၏ ရုပ်အ လောင်း မပျက်မစီး၊ မပုပ်မသိုးမှသာလျှင် သေသူ၏ အ သက်ဝိညာဉ်သည် နောင် တနေ့သောအခါတွင် ကြွင်းကျန် ခဲ့သော မိမိရုပ်ကလာပ်ထဲသို့ ပြန်ဝင် အသက်ရှင်လိမ့်မည် ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ယုံကြည်သည့်အတိုင်း ရုပ်အလောင်း ကို မပုပ်မသိုးဘဲ ကြာမြင့်စွာ တည်တံ့နိုင်စေမည့် နည်း အမျိုးမျိုးကို ရှာဖွေခဲ့ကြ၏။ အဆီ၊ သစ်စေး၊ အမွှေးအထုံ စသော ဆေးများဖြင့် လူသေရုပ်ကလာပ်ကို သုတ်လိမ်းပြီး လျှင် ဝိတ်ပိုင်းစ အရှည်ကြီးဖြင့် ဦးခေါင်းမှ ခြေဖျားတိုင် ရစ်ပတ် ကျပ်စည်းကြ၏။ ဤသို့ မပုပ်မသိုးအောင် ကျပ် စည်းထားသော ရုပ်ကလာပ်မျိုးကို မံမီရုပ်ကလာပ်ဟု ခေါ် သည်။ အထူးသဖြင့် မင်းစိုးရာဇာနှင့် ပစ္စည်းဥစ္စာ ကြွယ်ဝ သောသူများ သေလွန်သောအခါ ငွေကြေး မြောက်မြား စွာပေးရ၍ ဝယ်ယူရသော ဆေးအမျိုးမျိုး၊ အမွှေးအမျိုး မျိုးတို့ဖြင့် ရုပ်ကလာပ်ကို စီမံကျပ်စည်းပေးကြသည်။ ထို နောက် အဖိုးတန်ပစ္စည်း အသုံးအဆောင်များနှင့်အတူတကွ ကြီးကျယ်ခန်းနားစွာ မြှုပ်နှံထားလေ့ရှိကြသည်။ သာမန် ဆင်းရဲသားဖြစ်လျှင်ကား ဆားရည်တွင်စိမ်၍ အခြောက် ခံပြီးလျှင် သာမန် အဝတ်စများဖြင့်ပင် ရစ်ပတ်ကာ မြှုပ်နှံ လိုက်ကြသည်။

မံမီရုပ်ကလာပ် ပြုလုပ်သည့် အလေ့အထသည် အီဂျစ် နိုင်ငံမှ တောင်ပိုင်းသို့ ပျံ့နှံ့သွားရာ အာဖရိက၊ အိန္ဒိယ၊

အီဂျစ်နိုင်ငံမှ မံမီရုပ်ကလာပ် တခုကို ဤသို့ ရှုမြင်ရသည်။

www.forestyourspace.com.mm

ဩစတြေးလီးယားနှင့် အာရေဗျတိုင်အောင် ရောက်သွားခဲ့လေသည်။ အနောက်ဖက်တခွင်တွင်မူ ထိုအလေ့အထသည် ပီးရူးနှင့် မက္ကဆီကို နိုင်ငံတို့တိုင်အောင် ပျံ့နှံ့သွားခဲ့သည်။ သို့သော် မံမီရုပ်ကလာပ် ပြုလုပ်ကြရာတွင် အီဂျစ်တို့၏ နည်းကို မည်သူမျှ မမှီကြပေ။ ရှေးခေတ် အီဂျစ်ဘုရင်များ ဖြစ်ကြသော ဒုတိယရမ်မီးဆီးနှင့် တူတန်ခမွန်တို့၏ မံမီရုပ်ကလာပ်များမှာ အကျော်ကြာဆုံးသော မံမီရုပ်ကလာပ်များ ဖြစ်ကြသည်။ အီဂျစ်လူမျိုးတို့သည် ရုပ်ကလာပ်ပြုလုပ်သည့်အလေ့အထကို ဘီစီ ၄၅၀၀ လောက်မှ စ၍ အေဒီ ရ ရာစုခေတ်တိုင်အောင် ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ ကလေးများ၏ ရုပ်အလောင်းများကို ထိုကဲ့သို့ မပုပ်မသိုးအောင်ပြုလုပ်ပေးခြင်း နည်းပါးကြသည်။ ယဟူဒီနှင့် ဂရိလူမျိုးတို့လည်း လူသေရုပ်အလောင်းများကို ထိုကဲ့သို့ပြုလုပ်စီမံပေးလေ့ ရှိခဲ့ကြဘူးသည်ကို တွေ့ရသည်။ နောက်ပိုင်းခေတ်များတွင် လူ၏ ရုပ်အလောင်းများကိုသာမက ခွေး၊ ကြောင်၊ ကြက်၊ ငှက်၊ ခြင်္သေ့၊ မိကျောင်း၊ ငါးနှင့်ပိုးမွှားများ အပါအဝင် မိမိတို့ အမြတ်တနိုးမွေးမြူထားသော တိရစ္ဆာန်တို့၏ ရုပ်အလောင်းများကိုပင် မပုပ်မသိုးအောင် အီဂျစ်လူမျိုးတို့ စီမံ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်များကိုလည်း တွေ့ရသည်။

ရှေးအီဂျစ်လူမျိုးတို့သည် မံမီရုပ်ကလာပ် ပြုလုပ်ရာ၌ နည်းပေါင်း များစွာကို အသုံးပြုခဲ့ကြသည့်အနက် ယခုအခါ နည်းအချို့ကိုသာလျှင် စုံစမ်း သိရှိရလေသည်။ အကြမ်းအားဖြင့်ကား မံမီ ရုပ်ကလာပ် ပြုလုပ် စီရင်ပုံမှာ ဤသို့ဖြစ်၏။ ရှေးဦးစွာ လူသေရုပ်အလောင်းမှ ဦးနှောက်နှင့် အူများကို ထုတ်ပစ်လိုက်သည်။ ထိုနောက် ပူစပ်မွှေးကြိုင်သော သစ်ခေါက် သစ်မြစ်များ၊ သစ်ပင်မှရသော အစေးများစသော ရုပ်အလောင်းကို မပုပ်မသိုးအောင် ထိန်းသိမ်းပေးနိုင်သည့် ဆေးဖက်များဖြင့် စီမံထားသော အရည်တွင်ဖြစ်စေ၊ တခါတရံ ပျားရည်တွင်ဖြစ်စေ ရက်ပေါင်း ၇၀ မျှ စိမ်ထားသည်။ ထိုနောက် ရုပ်အလောင်းကို ခြောက်သွေ့အောင် စီမံပြန်သည်။ ကိုယ်တွင်းသို့လည်း တတ်နိုင်သမျှ ရုပ်မပျက်ဘဲ ဖောင်းကြွနေအောင် အခြားဆေးဖက်များကို လိုသည့်နေရာ၌ သွတ်သွင်းပေးသည်။ တခါတရံ မျက်လုံး အတုများကိုပင် တပ်ဆင်ပေးလေ့ ရှိသေး၏။ ထိုနောက် လင်နင် အဝတ်ဖြင့် တကိုယ်လုံးကို သေသပ်စွာ အထပ်ထပ် ရစ်ပတ်ပေးပြီးလျှင် လှပစွာ ရေးခြယ်ထွင်းထု အထပ်ထပ် ပြုလုပ်ထားသော ခေါင်းများတွင် ထည့်ကာ မြှုပ်နှံလေသည်။

အလယ်ခေတ်တခေတ်လုံးနှင့် ၁၈ ရာစုခေတ်တိုင်အောင် မံမီရုပ်ကလာပ်များကို ဥရောပတိုက်သို့ ပို့ကာ ဆေးဆိုင်များတွင် ဆေးအဖြစ်ဖြင့် ရောင်းချခဲ့ကြသည်။ မံမီ ရုပ်ကလာပ်များကို ထုထောင်းပြီး ဆေးအဖြစ် မှီဝဲလျှင် အလွန်ကောင်းသည်ဟု ကျော်ကြားခဲ့ဘူး၏။ ထောင်ပေါင်းများစွာသော မံမီရုပ်ကလာပ်များကို အီဂျစ်နိုင်ငံမှ တူးဖော်ရရှိ၍ အချို့ကို ယခုအခါ လန်ဒန်နှင့် ကိုင်ရိုမြို့ရှိ ပြတိုက်များ၌ ပြသထားသည်ကို တွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။

မမွတ်ဆင်ကြီး။ ။ မမွတ်ဆင်ကြီးများသည် သမိုင်း မတင်မီ ရှေးနှစ်ပေါင်းများစွာက ရှိခဲ့ဘူးကြသော ဆင်အမျိုးဝင် တိရစ္ဆာန်ကြီးများ ဖြစ်ကြသည်။ ယင်းတို့၏ အရိုးများနှင့် အခြားရုပ်ကြွင်းများကို ကမ္ဘာအရပ်ရပ်တွင် တွေ့ရသည်။ မမွတ်ဆင်ကြီးတို့၏ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်မှာ ယခုခေတ် အကြီးဆုံး အာရှတိုက်ဆင်၏ကိုယ်အရွယ်လောက်ပင် ရှိသည်။ သို့သော်လည်း ယင်းတို့၏ အစွယ်မှာ ယခုခေတ် ဆင်အစွယ်များနှင့် မတူဘဲ အပေါ်သို့ ကော့လန်နေပေသည်။ တကိုယ်လုံးမှာလည်း ယခုခေတ်ဆင်များကဲ့သို့အရေထူကြီးများဖြင့် ပြောင်ချောရှိမနေဘဲ ကိုယ်ထည်အနှံ့ ရှည်လျားသော အမွေးအမှင်များဖြင့် လွှမ်းအုပ်လျက်ရှိပေသည်။

တကြိမ်တခါမျှမတွေ့မြင်ရဘူးသော ရှေးမမွတ်ဆင်ကြီးမျိုး၏ ပုံပန်းကို အရိုးတခုတည်း လေ့လာရုံဖြင့် မလုံလောက်ပေ။ အရိုးကို ကြည့်ရရုံနှင့် ထိုတိရစ္ဆာန် ပိန်သည်၊ ဝသည်ကို တိတိကျကျ သိဖို့ ခဲယဉ်းပေသည်။ ဆိုက်ဗီးရီးယားနယ်တွင် ရှေးပဝေဏီခေတ်ကတည်းက ရေခဲပြင်တွင်မြုပ်နေသော ယင်းဆင်ကြီးမျိုးကို အမှတ်မထင် တူးဖော်တွေ့ရှိရလေသည်။ ထိုဆင်ကြီး သေဆုံးခဲ့သည်မှာ ကြာပြီ ဖြစ်သော်လည်း မြေကြီးသည် ထူးဆန်းစွာ ရေခဲခန်းပမာ ထိုဆင်သေကို မပုပ်မသိုးရအောင် ကောင်းစွာ သိမ်းဆည်း ထားပေသည်။ ထိုကြောင့် မျက်လုံး၊ အမွေးအမှင်တို့နှင့်တကွ အရေစသည်တို့မှာ မည်သို့မျှ ပျက်စီးခြင်း မရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။

ယင်းတို့၏ အထက်ဖက်သို့ ကော့တက်နေသော အစွယ်ကြီးမှာ အလေးချိန် ပေါင် ၂၅၀ မျှရှိလျက်၊ အလျား ၁၂ ပေကျော်မျှ ရှည်သည်ကိုပင် တွေ့ရသည်။ ဆင်စွယ်များတွင် ထိုအစွယ်ကြီးသည် များစွာ ကျော်စောထင်ရှားပေသည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၂၀၀ ခန့်က ယနေ့တိုင် တနှစ်လျှင် ဆိုက်ဗီးရီးယားနယ်မှ ရှာဖွေ ရရှိသော ထိုဆင်စွယ်မျိုးပေါင်း အစုံ တရာခန့်မျှကို မှန်မှန် တင်ပို့ရောင်းချခဲ့ရလေသည်။ ထိုသတ္တဝါကြီးများ၏ အဓိကအစာမှာ ရှေးခေတ် ထင်းရှူးပင်ပေါက်များနှင့် အသီးများဖြစ်သည်ဟု သိရ၏။ ဤရှေးဆင်ကြီးမျိုးသည် ရှေးနှစ်ပေါင်း ထောင်သောင်းမက ကြာသောအခါကတည်းက နွံအိုင်ကြီးများထဲတွင် နစ်မြုပ်ခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ အခြားနည်းတမျိုးမျိုးဖြင့်သော်၎င်း သေဆုံးခဲ့ကြရာတွင်၊ အေးမြလွန်းသော ရာသီဥတုကြောင့် ယခုတိုင် မပျက်မစီးဘဲ ကျန်ရှိနေကြခြင်းဖြစ်သည်။ အချိန်ကာလ ဤမျှ ကြာမြင့်ခဲ့သော်လည်း အချို့

www.foreverspace.com.mm

ယခုအခါ တိမ်ကော ပျောက်ကွယ်သွားပြီဖြစ်သော မမွတ်ဆင်ကြီး

ဆင်ကြီးများ၏အသားမှာ ယခုတိုင် လတ်ဆတ်လျက် ရှိနေသေးရာ၊ ဟင်းပင်ချက်စားနိုင်သည်ဟု အဆိုရှိလေသည်။ ယင်းတို့ ကျက်စားခဲ့သော ဒေသများမှာ ဆိုက်ဗီးရီးယား နယ်သာလျှင် ဖြစ်သော်လည်း အင်္ဂလန်နိုင်ငံ၊ ဥရောပတိုက် အလယ်ပိုင်းနှင့် မြောက်အမေရိကတိုက်တို့တွင်လည်း အနှံ့အပြား ကျက်စားခဲ့ဘူးကြပေသည်။

မုံရွာမြို့။ ။ သလ္လာမြို့ ဟူ၍လည်း တွင်သော မုံရွာမြို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ အထက်ပိုင်း၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းတွင် ပါဝင်သော အောက်ချင်းတွင်းခရိုင်ရှိ မုံရွာနယ်၏ရုံးစိုက်မြို့ ဖြစ်ရုံမက အောက်ချင်းတွင်းခရိုင်၏ ရုံးစိုက်မြို့လည်း ဖြစ်သည်။ ဧရာဝတီမြစ်၏လက်တက်ဖြစ်သော သလ္လာဝတီဟူ၍လည်း တွင်သည့် ချင်းတွင်းမြစ်၏ အရှေ့ဖက်ဖြစ်သော လက်ဝဲဖက်ကမ်းပေါ်တွင် တည်ရှိပြီးလျှင် ချင်းတွင်းမြစ် တလျှောက်တွင် အချက်အခြာကျသော မြို့ဖြစ်သည်။ ထိုပြင် မုံရွာနယ်တွင်းရှိ သမ္မုဒ္ဒေစေတီ၊ လယ်တီကျောင်းတိုက်များကြောင့် ထင်ရှားသောမြို့လည်းဖြစ်၏။ (ချင်းတွင်းခရိုင်[အောက်]--လည်းရှု။)

မုံရွာမြို့သည် ချင်းတွင်းမြစ်နှင့် ဧရာဝတီမြစ်တို့ ဆုံရာ အရပ်မှ မိုင် ၅၀အကွာတွင် တည်ရှိသည်။ စစ်ကိုင်းမြို့မှ အနောက်ဖက် ၆၅ မိုင်ကွာဝေးသည်။ မုံရွာမြို့သည် မြေနိမ့်ပိုင်းတွင် တည်ရှိသဖြင့် မြစ်ရေတိုးလာသောအခါ အကာအကွယ်ဖြစ်စေရန် မြစ်ကမ်းတွင် တာတမံများ ဆောက်လုပ်ထားသည်။ မုံရွာမြို့တွင် ၁၉၅၆ ခုနှစ် တပေါင်းလကမီးအကြီးအကျယ် လောင်သွားသဖြင့် လက်ရှိ မုံရွာမြို့ကို ပြန်လည်တည်ဆောက်သော မြို့သစ်ဟု ခေါ်ဆိုရပေမည်။ မုံရွာမြို့တွင် ခရိုင်ဝန်နှင့် အုပ်ချုပ်ရေးရုံး၊ ခရိုင် ရာဇဝတ်နှင့်တရားမတရားသူကြီး၊ မြေစာရင်း၊ အမြတ်တော်ကြေး၊ ရဲ၊ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး၊ သမဝါယ၊ လမ်းလုပ်ငန်းဌာနစသည့် ရုံးများအပြင်၊ ဆေးရုံနှင့် ကျောင်းများလည်း ရှိသည်။ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်တွင် မုံရွာမြို့၌ သက်ကြီး တက္ကသိုလ် တခု ဖွင့်လှစ်သည်။

မုံရွာနယ်မှ ထွက်ကုန်များမှာ ခြည်လုံချည်၊ စောင်များ၊ ကျောက်ကာအရပ်မှ ကျောက်ကာထည်များ၊ ဆန်စပါး၊ နှမ်း၊ ပဲ၊ အပူပိုင်းဒေသထွက် သစ်သီးများဖြစ်၏။ မုံရွာမြို့တွင် ရက်ကန်းစက်၊ ဆန်စက်၊ သစ်စက်၊ ဆီစက်၊ ဆပ်ပြာစက်စသော စက်များရှိသည်။ မြို့နှင့်နယ်မှ ထွက်သော ပစ္စည်းများကို မုံရွာမြို့မှ ထုတ်ဝေဖြန့်ဖြူးသည်။

www.foreverspace.com.mm

မုံရွာမြို့သည် သွားလမ်း လာလမ်း လွယ်ကူပေသောကြောင့် အရေးပါ အရာရောက်သော မြို့တမြို့ဖြစ်၏။ ချင်းတွင်းမြစ်ပေါ် ဥဒါဟို သွားလာသော လှေသင်္ဘောများသည် မုံရွာမြို့တွင် ဆိုက်ကပ်မြဲဖြစ်၏။ ချင်းတွင်းမြစ် အထက်ပိုင်းရှိ မြို့များသို့ သင်္ဘောများ မပြတ်မှန်မှန် ခုတ်မောင်းသည်။ မန္တလေးနှင့် မီးရထားလမ်း အဆက်အသွယ်ရှိသဖြင့် မန္တလေးမှတဆင့် အောက်မြို့အောက်ရွာနှင့် ခရီးပေါက်ပေသည်။ တဖန် နယ်တွင်းရှိ မြို့နယ်များနှင့်သာမက ဘဲ အနီးပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ခရိုင်များသို့လည်း မော်တော်ကားလမ်းများ ရှိသည်။ ထိုပြင် မုံရွာမြို့သို့ လေကြောင်းခရီးပေါက်သည်။

မုံရွာနယ်တွင်ရှိသော ကျောင်းကန် ဘုရားစေတီ ပုထိုးတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ တဝှန်းတွင် ထင်ရှား ကျော်ကြားသောကြောင့် အနယ်နယ် အရပ်ရပ်မှ ဘုရားဖူး သွားရောက်ကြသူများမှာ မနည်းချေ။ မုံရွာနယ်တွင်းရှိ မိုးညှင်းတောရ ဆရာတော်ဘုရားတည်သော သမ္မုဒ္ဓေစေတီကား ယခုအခါ ကျော်စောလှပေသည်။ ထိုပြင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရား၏ လယ်တီကျောင်းတိုက်သည်လည်း မုံရွာနယ်တွင်ရှိပေသည်။ ချင်းတွင်းမြစ်တဖက်ကမ်းရှိ ဖိုးဝန်းတောင်သည်လည်း မုံရွာနယ်တွင် ပါဝင်သည်။ မုံရွာ အထက်နားရှိ အလုံဘိုးတော်ကြီးနတ်ပွဲမှာ အထူးပင် ထင်ရှားသည်။ မုံရွာမြို့တွင်းရှိ ထင်ရှားသော စေတီတော်များမှာကား ရွှေစည်းခုံနှင့် ဆုတောင်းပြည့် စေတီတော်များ ဖြစ်၏။

မုံရွာ ဟူသောအမည်မှာ မုံ့ရွာဟူသောအမည်မှ ကာလ ရွှေ့လျောချ၍ ပြောင်းလဲလာခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ရှေးအခါက မုံ့သည်မတဦးကို ဘုရင်က မိဖုရားမြှောက်ခဲ့သဖြင့် မုံ့သည်မရွာဟု ခေါ်တွင်သည်ကစ၍ ကာလရှေ့လျောသဖြင့် မုံရွာဖြစ်ကြောင်း ဆိုစမှတ်ပြုကြသည်။ ရှေးမြန်မာမင်းလက်ထက်ကမူ ရွာကြီးမျှသာဖြစ်၍ အလုံမြို့သာလျှင် ထင်ရှားခဲ့ပေသည်။ ဗြိတိသျှတို့လက်ထက်ခရစ် ၁၈၈၈ ခုနှစ်တွင် ချင်းတွင်းခရိုင်ကို နှစ်ပိုင်း ခွဲလိုက်သည်တွင် မုံရွာမြို့ကို ချင်းတွင်းခရိုင် အောက်ပိုင်း၏ ရုံးစိုက်မြို့အဖြစ် ရွေးချယ်ခဲ့သည်။ မုံရွာမြို့ရှိ လူဦးရေမှာ ၁၉၆၃ ခုနှစ် သန်ကောင်စာရင်းအရ ၂၈,၃၂၈ ယောက် ဖြစ်လေသည်။

မုံရွေး ဇေတဝန်ဆရာတော် (မြန်မာ ၁၁၂၈ – ၁၁၉၆)
။ ။ ကုန်းဘောင် ဒုတိယခေတ်တွင် ပေါ်ထွန်းလာသော ရဟန်းစာဆိုများအနက် မုံရွေး ဇေတဝန်ဆရာတော်သည် ထင်ရှားသော စာဆိုတဦးဖြစ်၏။ ဆရာတော်ကို သက္ကရာဇ် ၁၁၂၈ ခုနှစ် နယုန်လဆန်း ၄ရက်နေ့တွင် မုံရွာမြို့ စီရင်စုကြေးမုံရွာ၌ အဖ ဦးဇေယျ၊ အမိ မမင်းလှတို့မှ ဖွားမြင်လေသည်။ မိဖတို့ခေါ်ဝေါ်သော ငယ်မည် မောင်အောင်မြ၊ တွင်သောငယ်မည် မောင်နိုးဖြစ်၏။ အဖဖက်မှာသူကြီးမျိုးရိုး ဖြစ်လေသည်။

အသက် ၆ နှစ်အရွယ်တွင် မုံရွေးရွာ ရွှေရေးလေးထပ် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်ကြီး၏ အရှင် ဝိစိတ္တာ လက်ဘရထံ

ချင်းတွင်းမြစ်၏ အရှေ့ဖက်ဖြစ်သော လက်ဝဲကမ်းပေါ်တွင် တည်ရှိသည့် သလွှာမြို့ဟုခေါ်တွင်သော မုံရွာမြို့ဆိပ်ကမ်း

www.forewspace.com.mm

ဆည်းကပ်လျက် ပညာသင်ကြား၍ ၁၅ နှစ်အရွယ်တွင် သာမဏေပြုလေသည်။ သာမဏေဘဝ်ကား အရှင်အရိယာ ဝံသတည်း။ သာမဏေဘဝနှင့်ပင် အာဒါသမုခ ပျိုသစ်ကို စီကုံး၏။ အရွယ်ရောက်သော် ရဟန်းပြု၍ စာပေများကို ဆက်လက် သင်ကြားသည်။ ရဟန်းဘဝ် အာဒိစ္စရံသီ ဖြစ်၏။ သို့သော် သာမဏေဘဝ် အရိယာဝံသတွင် အာဒိစ္စရံသီဟူ သောဘဝ်ကို ထပ်ဆင့်၍ အရိယဝံသ အာဒိစ္စရံသီဟု တွင် လေသည်။

ရဟန်းခံပြီးနောက် ပရိယတ်အရာ ထင်ပေါ်ကျော်ကြား သော ဆားလင်း၊ ဆားတုံ၊ ဗဒုံ၊ မုံရွာစသော မြို့ရွာတို့မှ ရှင်မဟာဂုဏသာရ စသော ဆရာတော်ကြီးများထံ ဆည်း ကပ်လျက် လောကီဆိုင်ရာ၊ လောကုတ္တရာဆိုင်ရာ နေ့ဝါည ဝါ စာပေများကို သူမတူအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ကာ သင်ကြားတော်သည်။ ဂန္ဓန္တရ ဗဟုသုတနှင့် လွန်စွာပြည့် စုံတော်မူ၏။ ထိုထိုမြို့ရွာသို့ လှည့်လည်လျက် ပရိယတ္တိမမ္မကို ကြိုးစား ဆောင်ရွက်တော်မူပြီး၍ အားရနှစ်သိမ့် ကျေနပ် တော်မူပြီးခါမှ မုံရွေး ဇေတဝန်ကျောင်းတွင် ပြန်လည် သီတင်းသုံးသည်။ ထိုသို့ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူစဉ် ဆရာတော်ကြီး ပျံလွန်တော်မူသဖြင့် ထိုကျောင်း၌ပင် ဆရာ၏ အရိုက်အရာကို ဆက်ခံ၍ စာပေပို့ချနေတော်မူ သည်။ ထိုသို့ စာပေပို့ချနေသည့်အကြားမှပင် ကျမ်းဂန် များကို ရေးသားတော် မူခြင်း၊ မေးလျှောက်လာသည့် ပုစ္ဆာပြဿနာများကို ဖြေကြားတော်မူခြင်း၊ သမထ ဝိ ပဿနာတို့ကို ပွားများတော်မူခြင်း စသော ရဟန်းကိစ္စများ ကိုလည်း ပြုတော်မူသည်။ ဘိုးတော်မင်းတရားကြီးသည် ဆရာတော်၏ဂုဏ်သတင်းကို ကြားသိ၍ ကြည်ညိုလှသဖြင့် ငါးထပ်ကျောင်း ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းတော်မူလေသည်။ ဘိုး တော်ဘုရား နတ်ရွာစံ၍ ဘကြီးတော်ဘုရား အထွတ်အထိပ် သို့ ရောက်တော်မူသောအခါ သက္ကရာဇ် ၁၁၈၁ ခုနှစ်တွင် ဆရာတော်အား အင်းဝမြို့တော်သို့ ပင့်ဆောင်ကာ ထီးလှိုင် ရှင်ဘုရားအနီး မင်္ဂလာဘုံသာမည်သော အုတ်ကျောင်း တော်ကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းပြီးလျှင် "ကုန္ဒဝဇိရာဘိလင်္ကာ ရ သိရိခေ မဟာမမ္မရာဇမိ ရာဇဂုရု" ဟူသော ဘွဲ့တံဆိပ် တော် ကပ်လှူကိုးကွယ်တော်မူလေသည်။

ဆရာတော်သည် မဟာသီလဝပျိုး၊ ပဋ္ဌာဝုဓပျိုး၊ ကုသ ပျိုသစ်၊ ပါရမီတော်ခန်းပျိုး အဖြေ စသော ပျိုပေါင်း ခုနစ် စောင်ကို ရေးသားတော်မူသည်။ ထိုပျိုများအနက် မဟာ သီလဝပျိုနှင့် ပဋ္ဌာဝုဓပျိုများသည် ဆရာတော်၏ အ ကောင်းဆုံးလက်ရာဟု ဆိုရပေမည်။ မဟာသီလဝပျိုတွင် ဆရာတော်သည် ရာဇကြောင်းကို နှယ်၍ ရေးသား၏။ ပဋ္ဌာဝုဓပျိုနှင့်လည်း ထိုကဲ့သို့ပင် ရာဇကြောင်းကို အသား ပေးကာ ရေးသားထားရကား ဆရာတော်သည် ရာဇ ကြောင်းကို ပိုမိုနိုင်နင်းဟန် တူလေသည်။ စစ်ဆင်စစ်ဘက် နှင့်ဆိုင်သော သေနင်္ဂဗျူဟာကျမ်းကိုလည်း နိုင်နင်းလှ သည့်အလျောက် မဟာသီလဝပျိုတွင် စစ်ဗိုလ်မှူးတို့ သိသင့် သိထိုက်သော သေနင်္ဂဗျူဟာကျမ်းပါ အချက်အလက်များ ကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် အကျဉ်းရုံး၍ ပြခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်သည် ဖွဲ့ဆိုလိုသည်ကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်းပေါ် အောင်ဖွဲ့တတ်၏။ တခါတရံအဖွဲ့အနွဲ့ထဲတွင် ဥပမာ ဥပ မေယျများကို ညှပ်၍ ဆိုလိုရင်းသဘောကို ထင်ရှားစွာ သိနိုင်ရန်သုံးခဲ့၏။ လူတို့၏စိတ်ကို ကြောက်ရွံ့ရမည့်နေရာ၌ ကြောက်ရွံ့စေလျက် ကရုဏာဖြစ်ပေါ်ရမည့်နေရာ၌ လှိုက် လှိုက်လှဲလှဲ ကြင်နာစိတ်များ ပေါ်ထွက်လာအောင် ထင် ရှားသော ဥပမာများဆောင်ကာ ရေးသားနိုင်၏။

ဆရာတော်သည် လောကကြောင်းဖက် ဖွဲ့ရာတွင် ရှင် မဟာရဏ္ဍသာရ၊ ရှင်အဂ္ဂသမာဓိတို့ကို မမှီချေ။ ထိုကြောင့် ဆရာတော်၏ အရေးအသားတို့ကို သင့်ရုံမျှသာ ကောင်း သည်ဟုဆိုရပေမည်။ သို့ရာတွင် ရာဇကြောင်းဖက်၌ ဗဟုသု တကြွယ်ဝသဖြင့် အခြားဆရာများထက် စုံလင်စွာ ဗဟုသု တ ဖြစ်ဖွယ် အခန်းများကို ရေးသားနိုင်သည်။

ဘကြီးတော်မင်းတရားကြီးအား ဆက်သရန် မေတ္တာ စာ တစောင် ရေးသားရာတွင် ၁၁၈၉ ခုနှစ် နယုန်လဆန်း ၃ ရက် တနင်းလာနေ့တွင် ရေးစီ၍ ပြီးလေသည်။ ဆရာ တော်၏ အရေးအသားများမှာ လွန်စွာ ကျယ်ဝန်းသည့် စကား ဥပဒေများကို အကျဉ်းချုံး ရေးသားထားသော ကြောင့် သိနားလည်ရန် အလွန်ခက်ခဲရကား ၁၁၉၄ ခုနှစ် တွင် မေတ္တာစာ အဖွင့်ဖြစ်သော ရာဇောဝါဒကျမ်းကို ထပ်မံ ရေးသားရပြန်လေသည်။ ဆရာတော်၏ မေတ္တာစာမှာ မဒ္ဒီမဒေသရာဇဝင်၊ မြန်မာရာဇဝင်တို့သာမက ဇာတ်၊ နိပါတ်ကြောင်းများမှ သာဓက ထုတ်၍ ရေးဖွဲ့ထားရကား ပဌမတန်းစား မေတ္တာစာကြီးဟု ဆိုရပေမည်။

ထိုပျိုများ၊ ကျမ်းများပင် မကသေး၊ ဆရာတော်သည် မင်းဆက် ရာဇဝင်သံပေါက်၊ အမွေခွဲပုံကြီး ဓမ္မသတ်ကျမ်း သမန္တစက္ခုဒီပနီကျမ်း စသည်များကိုလည်း ရေးသားခဲ့၏။ မင်းဆက်ရာဇဝင် သံပေါက်မှာ နှောင်းသမိုင်းဆရာတိုင်း လက်မလွှတ်နိုင်သော သံပေါက်ဖြစ်လေသည်။ ဆရာတော် သည် သက်တော် ၆၉ နှစ်၊ ဝါတော် ၄၉ ဝါ၊ သက္ကရာဇ် ၁၁၉၆ ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလတွင် အင်းဝမြို့ မင်္ဂလာဘုံသာကျောင်း (ပြာသာဒ်ကျောင်း)၌ ပျံလွန်တော်မူသည်။

ပြုစုတော်မူခဲ့သော ကျမ်းများမှာ ၁၊ ကဝိမဏ္ဍနီသတ် ပုံ။ ၂၊ ကုသပျိုသစ်။ ၃၊ ကေသဓာတုဝဏ္ဏနိသျှ။ ၄၊ နာနာ ဆန္ဒပျိုး။ ၅၊ နာရဒပျိုး။ ၆၊ ပါရမီခန်းအဖြေ။ ၇၊ ပုစ္ဆာ လင်္ကာ။ ၈၊ ပဋ္ဌာဝုဓပျိုး။ ၉၊ ပြာသာဒ်ကျောင်းဘွဲ့ပျိုး။ ၁၀၊ ပြာသာဒ်ကျောင်းဘွဲ့ မော်ကွန်း။ ၁၁၊ မဟာရာဇဝင်

www.forestspace.com.mm

ကောင်ကြီး။ ၁၂၊ မဟာရာဇဝင်သံခိပ်။ ၁၃၊ မဟာသီလ ပဝိုဏ်။ ၁၄၊ မဂ်လသုတ်ပျိုး။ ၁၅၊ မုံရွေးမေတ္တာစာ။ ၁၆၊ မုံရွေးမှတ်စု။ ၁၇၊ မုံရွေးသတ်ညွှန်း။ ၁၈၊ ရတုဇကပိုဒ်များ။ ၁၉၊ ရာဇောဝါဒကျမ်း။ ၂၀၊ သမန္တစက္ခုဒီပနီကျမ်း။ ၂၁၊ သာသနဝံသဒီပနီ။ ၂၂၊ အမွေခွဲခမ္မသတ်ကျမ်း။ ၂၃၊ အာသာသစာရီပျိုး။ ၂၄၊ အာဒါသမုခပျိုးသစ်တို့ဖြစ်သည်။

မျုစမြစ်။ ။ မျုစမြစ်သည် ဥရောပအနောက်ပိုင်းတွင် အရေးအပါဆုံးသော သင်္ဘောလမ်းကြောင်း တခုဖြစ်၏။ မျုစမြစ်သည် ပြင်သစ်နိုင်ငံ အရှေ့ပိုင်းရှိ လန်းဂရာတောင်များတွင် မြစ်ဖျားခံ၍ မြောက်ဖက် အားဒင် တောင်တန်းများကို ကျော်ဖြတ်ပြီးနောက် အရှေ့မြောက်ဖက်သို့ ကွေ့သွားလျက် ဗဲလဂျီယမ်နိုင်ငံတွင်းသို့ စီးဝင်သည်။ ဗဲလဂျီယမ်နိုင်ငံမှ တဖန် နယ်သာလန်နိုင်ငံတွင်းသို့ဝင်ကာ နယ်သာလန်တွင် အဆုံးသတ်၍ မြောက်ပင်လယ်တွင်းသို့ စီးဆင်းသည်။ မြစ်ဝကျယ်၍ ရိုင်းမြစ်ဝနှင့် တဆက်တည်းဖြစ်သည်။ မျုစမြစ်၏ အကြီးဆုံးလက်တက်မှာ ဆန်ဗာဖြစ်၍ ဗဲလဂျီယမ်နိုင်ငံ နားမူးမြို့တွင် စီးဝင်ပေါင်းဆုံသည်။ အခြားလက်တက်များကား ဗဲလဂျီယမ်နိုင်ငံ လိဂျမြို့တွင် စီးဝင်ပေါင်းဆုံသော အုနှင့် နယ်သာလန်တောင်ပိုင်းတွင် စီးဝင်ပေါင်းဆုံသော ရူးတို့ ဖြစ်၏။ နယ်သာလန်နိုင်ငံဖက်တွင် မျုစမြစ်သည် မားစမြစ်ဟု တွင်သည်။

မျုစမြစ်သည် မြစ်ဖျားမှ မြစ်ဝအထိ ခရီးဖြောင့်အားဖြင့် မိုင် ၂၃၀ မျှသာ ကွာဝေးသော်လည်း အကောက်အကွေ့ အလွန်များသောကြောင့် ၅၇၅ မိုင် ရှည်လျားသည်။ မျုစမြစ်၏ ထူးခြားချက်တခုမှာ ယင်းသည် ဗဲလဂျီယမ်နိုင်ငံတွင်းသို့ မဝင်မီကလေးတွင် ၃ မိုင်မျှ ၎ပ်လျှိုးစီးဝင်ပြီးမှ မြေပေါ်သို့ ပေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ မျုစမြစ်သည် နယ်သာလန်နှင့် ဗဲလဂျီယမ် နိုင်ငံများတွင် ဖောက်လုပ်ထားသော တူးမြောင်းများဖြင့် ဆက်သွယ်လျက်ရှိခြင်းကြောင့် မျုစမြစ်နှင့် ယင်း၏လက်တက်များသို့ မိုင် ၃၆၀မျှ သင်္ဘောများ သွားလာဆန်တက်နိုင်ပေသည်။ ပြင်သစ်နိုင်ငံရှိ အခြားမြစ်များနှင့်လည်း တူးမြောင်းများဖြင့် ဆက်သွယ်လျက်ရှိပေသည်။

ပြင်သစ်တို့၏ခံတပ်မြို့ဖြစ်သောဗာဒွန်နှင့် ဗဲလဂျီယမ်နိုင်ငံမှ လိဂျနှင့်နားမူးမြို့တို့သည် မျုစမြစ်ပေါ်တွင် တည်ရှိသည်။ ၁၉၁၄ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားသော ပဌမ ကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း

ပြင်သစ်နိုင်ငံမှ ဗဲလဂျီယမ်နိုင်ငံသို့ စီးဝင်သော မျုစမြစ်ကမ်းပါးတွင် အလုပ်ရုံများ တည်ဆောက်ထားလေ့ရှိသည်။

www.foreverspace.com.mm

ဗဲလဂျီယမ်နိုင်ငံ နားမူးမြို့အနီး မျှစမြစ်ဖြတ်စီးစဉ် တွေ့မြင်ရသည့် ရှုခင်းပန်းချီကား

က မျှစမြစ်တလျှောက်တွင် တိုက်ပွဲများ ဖြစ်ပွားသဖြင့် သမိုင်းတွင် တွင်ပေသည်။စစ်ဦးကာလက ပြင်သစ်တို့နှင့် ချဉ်းနင်းဝင်ရောက်လာသော ဂျာမန်တပ်များသည် ပြင်သစ်နိုင်ငံ အရှေ့မြောက်ပိုင်းရှိ မြစ်ဝှမ်းတွင် ပြင်းပြင်းထန်ထန် တိုက်ပွဲဆင်ကြ၏။ ၁၉၁၈ ခုနှစ် စစ်ပြီးခါနီးတိုင်အောင် ဂျာမန်တို့က ချုပ်ကိုင်ထားခဲ့သည်။ ၁၉၁၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၁ ရက်တွင် ပြင်သစ်တို့က မျှစမြစ်၏အနောက်ဖက်ကမ်းမှဝင်ရောက်ကာ ဆီဒန်မြို့ကိုသိမ်းပိုက်ခဲ့လေသည်။ တဖန် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းကလည်း ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဂျာမန်စစ်တပ်များ ချဉ်းနင်းဝင်ရောက်ခြင်း ခံရလေသည်။

မျှရီလို,ဗီ၊ အီ (ခရစ် ၁၆၁၇–၁၆၈၂)။ ။ဗာတိုလိုမေး အေစတေးဗန်း မျှရီလိုသည် ထင်ရှားသော စပိန်အမျိုးသား ပန်းချီဆရာတဦးဖြစ်၏။ မဒေါနားရုပ်များ၊ သူတော်စင်ရုပ်များ အစရှိသည့် အယူဝါဒဆိုင်ရာ ပန်ချီကားများ ရေးဆွဲရာတွင် ထင်ရှားသူဖြစ်သော်လည်း လမ်းပေါ်တွင် လေလွင့်နေသော အဝတ်ဗလချာနှင့် သူငယ်ကလေးများ၏သရုပ်ကိုလည်း ထင်ရှားလေအောင် ဖော်ထုတ် ရေးခြယ်နိုင်စွမ်းရှိသူ ဖြစ်၏။

မျှရီလိုသည် ခရစ် ၁၆၁၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ရက်နေ့တွင် စပိန်နိုင်ငံ တောင်ပိုင်းရှိ ဆဲဗီးမြို့၌ မွေးဖွားသည်။ မိဖများမှာ ဆင်းရဲနွမ်းပါး မထင်ရှားသူများဖြစ်၏။ မျှရီလိုအား သူ၏ ဖခင်က ဟွန်သေကက်စတီလို အမည်ရှိ မထင်ရှားသော ပန်းချီဆရာတဦးထံ အပ်နှံသည်တွင် လက်ဦးအခြေခံပန်းချီပညာကို ရရှိလေသည်။ ၁۶၃၉ ခုနှစ်၌ ကက်စတီလို အရပ်တပါးသို့ ပြောင်းရွှေ့သွားသောအခါ မျှရီလိုသည် မိမိ ကိုယ်စွမ်းကိုယ်စကို အားကိုးပြီးလျှင် ပန်းချီကား အကြမ်းများကို ရေးဆွဲခြင်းဖြင့် ဝမ်းရေးအတွက် ရှာကြံခဲ့ရ၏။ ရေးဆွဲသော ပုံကြမ်းများမှာ များသောအားဖြင့် 'မဒေါနား' ခေါ် ခရစ်၏ မယ်တော်ပုံများ ဖြစ်လျက် ပန်းချီ အဆင့်အတန်းလည်း မမြင့်၊ ဈေးလည်း မရပေ။ အဆင့်အတန်း မမြင့်ဟု ဆိုရသော်လည်း ထိုစဉ်က ဆဲဗီးမြို့ရှိ သူ၏ ရောင်းရင်းများ၏ လက်ရာများထက်ကား အနုပညာ ဂုဏ်မြောက်ပေသည်။

မျှရီလို၏ ရောင်းရင်း ပန်းချီဆရာ တဦးသည် ခရီးလှည့်လည်ခြင်းအားဖြင့် ပန်းချီရေးဆွဲဟန်များ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာကြောင်းကို တွေ့မြင်ရသောအခါ မျှရီလိုသည် အံ့သြလျက် အားကျလာမိ၏။ ထိုကြောင့် မျှရီလိုသည် ၁۶၄၂ ခုနှစ်တွင် မိမိကို အားထား၍နေသော နှစ်မယ်ကို မိတ်ဆွေတဦးထံ အပ်နှံပြီးသကာလ မဒရစ်မြို့

www.foeaiyspace.com.mm

ထောင်သို့ ရှေးရှု ထွက်ခွာသွား၏။ မဒရစ်သို့ရောက်လျှင် မိမိနှင့် တရပ်တည်းနေ တရေတည်းသောက်သူဖြစ်သော ပန်းချီကျော် ဗေလက်ကတ်ထံ ချည်းကပ်ရလေ၏။(ဗေလက်ကတ်––ရှု။) ထိုစဉ်အခါ၌ ဗေလက်ကတ်သည် ထင်ရှားကျော်ကြား ကောင်းစားနေခိုက် ဖြစ်၏။ ဗေလက်ကတ်သည် မျူရီလိုအား မိမိအိမ်တွင် တည်းခိုနေထိုင်စေပြီးလျှင် မြို့တော်တွင်းရှိ တော်ဝင်ပန်းချီပြခန်း၊ ပြတိုက်များသို့ ဝင်ခွင့်ရအောင် ဆောင်ရွက်ပေးသည်။ ထိုနောက် ၂ နှစ်အတောအတွင်းဝယ် မျူရီလိုသည် ဣတလီနှင့် ဖလန်းဒါးမှ ပန်းချီကျော်တို့၏ ပြောင်မြောက်သော လက်စွမ်းပြ ပန်းချီကားများကို ကူးယူရေးဆွဲခဲ့၏။ ၁۶၄၄ ခုနှစ်တွင် ဗေလက်ကတ်သည် မျူရီလို၏ လက်ရာများကို စပိန်ဘုရင်ထံ ဆက်သလေသည်။

ဗေလက်ကတ်က မျူရီလိုကို ရောမသို့ သွားရောက်ရန် တိုက်တွန်းပါသော်လည်း မျူရီလိုသည် ဇာတိရပ်ရွာနှင့် နှစ်မင်ယ်တို့ကို သံယောဇဉ်တွယ်နေသောကြောင့် ဆဲဗီးမြို့သို့ ပြန်သွား၏။ ထိုအတောအတွင်း ဆဲဗီးမြို့ရှိ စန်ဖရန်စစ္စကိုကျောင်းမှ ဘုန်းတော်ကြီးများသည် မိမိတို့၏ကျောင်းမှ နံရံများပေါ်တွင် ပန်းချီရေးဆွဲ တန်ဆာဆင်လိုသော်လည်း နာမည်ရ ပန်းချီဆရာတဦးအား ငှားရမ်းနိုင်လောက်အောင် ကြေးငွေမတတ်နိုင်ဘဲ ရှိနေသောကြောင့် မျူရီ

စပိန်ပန်းချီကျော် မျူရီလို

လိုသည် ကျောင်း၏နံရံတွင် အလွန်လှပ ပြောင်မြောက်သော ပန်းချီကားကြီး ၁၁ ချပ်ကို လက်ခကြေးငွေ တပြားတချပ်မျှ မယူဘဲ ရေးဆွဲပေးလေသည်။ ယင်း ပန်းချီကားများသည်ကား သူ၏ ရှေးဦးကျသော ပန်းချီဟန် ဖြစ်၍ သူ၏ လက်စွမ်းလက်စကို ထင်ရှားစေခဲ့လေသည်။

၁۶၄၈ ခုနှစ်တွင် မျူရီလိုသည် ချမ်းသာကြွယ်ဝသော အမျိုးသမီးတဦးနှင့် အိမ်ထောင်ကျပြီးလျှင် ကျွမ်းကျင်သော ပန်းချီ ဆရာများနှင့် တွေ့ဆုံ ရင်းနှီးလျက်၊ သူ၏အိမ်မှာ အဆိုပါ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ စတည်းချရာဖြစ်လာ၏။ မျူရီလို၏ ပန်းချီလက်ရာများသည်လည်း ပိုမို၍ တိုတက်ကောင်းမွန်လာ၏။ သူ၏ ပန်းချီရုပ်များသည် ပို၍ ပြေပြစ်လာကာ အရောင်ခြယ်ရာ၌လည်း ပို၍ ကြည်လင်လာ၏။ ၁۶၅၅ ခုနှစ်တွင် မျူရီလိုသည် သူ၏ ထင်ရှားလှသော ပန်းချီကား ၂ ချပ်ဖြစ်သည့် 'စန်လီယန်ဒရီ' နှင့် 'စန်အီစီဒိုရီ' တို့ကို ရေးဆွဲလေသည်။ ထိုပန်းချီကားများသည် ယခုအခါ ဆဲဗီးကသီဒရယ် ဘုရားရှိခိုးကျောင်းကြီးတွင် ချိတ်ဆွဲထားလျက်ရှိ၏။ မျူရီလို၏ ပန်းချီဟန် ဒုတိယအဆင့်ကို ဖော်ပြသော ပန်းချီကားများလည်း ဖြစ်ပေသည်။

မျူရီလိုသည် ၁۶၅၈ ခုနှစ်တွင် အနုပညာတံခွန်ကျောင်းတည်ထောင်ရေးကို တာဝန်ယူလျက် ၁۶၆၀ ပြည့်နှစ်တွင် ထိုကျောင်းကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့၏။ မျူရီလိုသည် ဥက္ကဋ္ဌတဦး အဖြစ်ဖြင့် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခြင်း ခံရလေသည်။

၁۶၆၅ ခုနှစ်တွင် မျူရီလိုသည် စန်တာမာရီယာ လာဇလန်ကာ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းတွင် တန်ဆာဆင်ရန် စက်ဝိုင်းခြမ်းကြီး ၂ ခုပေါ်တွင် ပန်းချီကားများ ရေးဆွဲလေသည်။ ထိုပန်းချီကားများနှင့် ထိုနောက်တွင် ရေးခြယ်သော ပန်းချီလက်ရာများသည် သူ၏ တတိယနှင့် နောက်ဆုံး ပန်းချီဟန်ကို ဖော်ပြသော ပန်းချီကားများ ဖြစ်ကြလေသည်။

မျူရီလိုသည် ပန်းချီကားပေါင်း အမြောက်အမြားရေးဆွဲခဲ့ရာ၊ အများအပြားမှာ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းများအတွက် အယူဝါဒဆိုင်ရာ ကားများသာဖြစ်၏။ ၁۶၈၁ ခုနှစ်၌ သူသည် ကာဒစ်မြို့ရှိ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းတခုတွင် ပန်းချီရေးဆွဲ တန်ဆာဆင်ရန် ငြမ်းပေါ်တက်ရာတွင် ငြမ်းပေါ်မှ လိမ့်ကျ၍ ရရှိသော ဒဏ်ရာမှ နာလှန်မထူတော့ဘဲ ၁۶၈၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၃ ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်လေသည်။

မျူရီလို၏ လက်ရာများကို လေ့လာလိုသူတို့သည် သူ၏ ဇာတိချက်ကြွေရာ ဆဲဗီးမြို့သို့ သွားရောက်၍ လေ့လာနိုင်လေသည်။ သို့သော် မဒရစ်မြို့ရှိ ပရာဒိုပြတိုက်တွင်၎င်း၊ ပြင်သစ်နိုင်ငံရှိ လူးဗရပြတိုက်တွင်၎င်း၊ လန်ဒန်မြို့ရှိ အမျိုးသား ပန်းချီပြတိုက်တွင်၎င်း သူ၏လက်ရာများကို တွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။

www.forumspace.com.mm

မျူးနစ်မြို့။ ။မျူးနစ်မြို့သည် ဂျာမနီနိုင်ငံတွင် ဘာလင်မြို့နှင့်ဟမ်းဗတ်မြို့တို့၏နောက် တတိယလိုက်သောမြို့ကြီးဖြစ်၏။ အနောက်ဂျာမနီနိုင်ငံတွင် ပါဝင်သော ဗာဗေးရီးယားနယ်၏ ရုံးစိုက်မြို့ ဖြစ်သည်။ မျူးနစ်မြို့ကို ဂျာမန်ဘာသာအားဖြင့် မွန်းကင်ဟု ခေါ်ကာ ရဟန်းတို့ဌာနီဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ခရစ် ၇၀၀ ပြည့်နှစ်ခန့်က ယင်းဒေသ၌ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း တကျောင်း ရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရိုးရှိ၏။ မျူးနစ်မြို့သည် နာဇီပါတီနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ထင်ရှား နာမည်ရပေသည်။ ခရစ် ၁၉၁၉ ခုနှစ်တွင် မျူးနစ်မြို့တွင် နာဇီပါတီကို တည်ထောင် ခဲ့လေသည်။ ၁၉၂၃ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားသော ဗီယာ အဆောင် ပုန်ကန်မှု အရေးအခင်းသည် မျူးနစ်မြို့တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ဟစ်တလာ၏ ပဌမဆုံးအကြိမ် အာဏာသိမ်းယူရန် ကြံစည်သော အမှုပင်တည်း။ ၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် ဂရိတ် ဗြိတိန်၊ ဣတလီ၊ ပြင်သစ်နှင့် ဂျာမနီတို့ ဆွေးနွေး၍ ချက်ကိုဆလိုဗားကီးယားကို နာဇီတို့အား ပေးအပ်သော သဘောတူညီချက်ကို မျူးနစ်မြို့တွင် လက်မှတ် ရေးထိုးကြ၏။

မျူးနစ်မြို့တွင် ဘာလင်မြို့မှ မိုင် ၃၀၀ ကွာဝေး၍ အနောက်တောင်အရပ် ဗာဗေးရီးယား လွင်ပြင်ရှိ အီဇာမြစ်ကမ်းဘေး၌ တည်ရှိသည်။ အီဇာ၏ကမ်းလေး တလျှောက်တွင် ဥယျာဉ်ပန်းခြံ၊ ချောင်းငယ် မြောင်းငယ် ရေတံခွန်နှင့် အိုင်များရှိသဖြင့် နာဇီပါတီတို့ မကြိုးစိုးမီ အခါကာလက အလွန်သာယာသော ဟူ၏။ မျူးနစ်မြို့သည် ဣတလီနိုင်ငံသို့ ခရီးပေါက်သော ဗရင်နာ တောင်ကြားလမ်းနှင့် မိုင် ၁၀၀ မျှပင် မဝေးပေ။ မျူးနစ်မြို့မှ မျှော်မှန်းကြည့်လိုက်ပါက ဆီးနှင်းများ ဖုံးလွှမ်းနေသော အဲလပတောင်ထွတ်များကိုမြင်နိုင်ပေသည်။ မျူးနစ်မြို့၏တည်နေရာသည် သင့်လျော်သောကြောင့် နှစ်ပေါင်းများစွာပင် ဥရောပတိုက်တောင်ပိုင်းနှင့် မြောက်ပိုင်းရှိ နိုင်ငံများ ဆုံတွေ့ကြရာဒေသ ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။

မျူးနစ်မြို့တွင် လှပခမ်းနားသော နန်းတော်များ၊ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းများ၊ အစိုးရရုံးများ၊ ကျောင်းများ၊ ဆိုင်ကန္ဒား တိုက်တာ အဆောက်အအုံ အနှံ့အပြားပင် ရှိ၏။ ထင်ရှားသော အဆောက်အအုံကြီး ၃ ခုတို့မှာကား နန်းတော်ဟောင်း၊ နိုထရာဒမ် ကသီဒရယ် ဘုရားရှိခိုးကျောင်းနှင့် ဂျာမန်ပြတိုက်ကြီးဖြစ်၏။ ဂျာမန် ပြတိုက်ကြီးမှာ ကမ္ဘာတွင် ထင်ရှားသော ပြတိုက်ကြီးတခုဖြစ်၍ စက်မှုလက်မှုနှင့် သိပ္ပံပညာဆိုင်ရာ အဝဝကို ခင်းကျင်း ပြသထားပေသည်။ မျူးနစ်မြို့ရှိ နိုင်ငံတော် စာကြည့်တိုက်တွင် စာအုပ်ပေါင်း ၁,၀၀၀,၀၀၀ ကျော်နှင့် စာမူပေါင်း ၅၀,၀၀၀ ကျော်ရှိ၏။ အမျိုးသား ဇာတ်ရုံကြီးမှာလည်း ဂျာမနီနိုင်ငံတွင်းရှိ ဇာတ်ရုံကြီးများ စာရင်း၀င် ဖြစ်၍၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် အတွင်းက ပြတိုက် ၃ ခုမှာ လုံး၀ဆိုသလို ပျက်စီးသွား၏။ အနည်းအကျဉ်းလောက်ကိုသာ ရရှိသဖြင့် စစ်ပြီးသောအခါတွင် ရရှိသမျှကို ပြန်လည် ခင်းကျင်းပြသနိုင်အောင် ပြုပြင်တပ်ဆင်ရ၏။ မျူးနစ်မြို့ရှိတက္ကသိုလ်သည် ၁၄၅ ခုနှစ်က တည်ထောင်ခဲ့၍ ထင်ရှားပေသည်။ ယင်းတက္ကသိုလ်ကို ၁၈၂၆ ခုနှစ်တွင် လန်စဟွတ်မြို့မှ မျူးနစ်မြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့သည်။ မျူးနစ်မြို့သည် ဂျာမနီနိုင်ငံတွင် စာပေပညာနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အနုပညာပေါင်းတို့ စုဝေးရာ ဒေသ ဖြစ်၏။

မျူးနစ်မြို့သည် ရှေးကစ၍ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းများတွင် တပ်ဆင်လေ့ရှိသည့် ရောင်စုံ ဆေးရေး ပြတင်းမှန်ချပ်များကို ပြုလုပ်ရာ၌ ကျော်ကြားခဲ့သည်။ ထိုပြင်တဝ ဗီယာချက် လုပ်ငန်းမှာလည်း ထင်ရှား၍ အရေးပါဆုံး ထွက်ကုန်ဖြစ်၏။ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းများတွင် အသုံးပြုသော ခေါင်းလောင်းများ သွန်းလုပ်ခြင်းသည် မျူးနစ်မြို့တွင် လုပ်ငန်းကြီး တရပ်ဖြစ်လျက်၊ မျူးနစ်မြို့မှ သွန်းလုပ်သော ခေါင်းလောင်းများကို ကမ္ဘာအနှံ့အပြားသို့ တင်ပို့ရ၏။ အခြားလုပ်ငန်းတို့မှာ ကြွေထည်လုပ်ငန်း၊ ကျောက်ပုံနှိပ်လုပ်ငန်း၊ ပုံထွင်းလုပ်ငန်း၊ အလွန်နုသော မျက်စိဆိုင်ရာကရိယာများ၊

လူစည်ကားသည့် မျူးနစ်မြို့ တစိတ်တဒေသ၏ ရှုခင်းတရပ်

www.forumspace.com.mm

သန့်ရှင်းဆိုင်ရာ တိုင်းတာသော ကရိယာတန်ဆာပလာများ ပြုလုပ်ခြင်းတို့ ဖြစ်၏။

မျူးနစ်မြို့ကို ခရစ် ၁၁၅၈ခုနှစ်တွင် ဗျာဘွဲ့ခံဟင်နရီ–သ–လိုင်းယွင်း တည်ထောင်သည်ဟု ဆို၏။ ၁၂၅၅ ခုနှစ်တွင် ဗာဗေးရီးယား၏ မြို့တော်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ၁၆၃၂ ခုနှစ်တွင် ဆွီဒင်နိုင်ငံ၏ လက်အောက်သို့ ရောက်ခဲ့ရသည်။ ထိုနောက် ၁၈၀၅ ခုနှစ်နှင့် ၁၈၄၂ ခုနှစ်တို့တွင် သြစတြီးယား လက်အောက်သို့ရောက်ခဲ့ရလေသည်။ ၁၉၁၉ခုနှစ်မှ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးဆုံးသည့်အချိန်အထိ နာဇီပါတီ စခန်းထသော ဒေသဖြစ်ခဲ့၏။ စစ်အတွင်းက မျူးနစ်မြို့သည် ဗုံးဒဏ်ကို အတန်ပင် ခံရ၏။ စစ်အပြီးတွင် မျူးနစ်မြို့သည် ဂျာမနီနိုင်ငံ အနောက်ပိုင်းရှိ အမေရိကန်တို့ အုပ်ချုပ်သော နယ်တွင် ကျရောက်သွားလျက် ထိုနယ်တွင် အကြီးဆုံးမြို့ဖြစ်သည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် အနောက်ဂျာမနီနိုင်ငံအတွင်း ပါဝင်သွားလေသည်။

မျူးနစ်မြို့ရှိ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် ခန့်မှန်းခြေ ၉၆၈,၂၃၃ ယောက် ဖြစ်လေသည်။

မျိုးစေ့နှင့် မျိုးမှုန်။ ။ မျိုးစေ့များမှ အပင်များ ပေါက်ပွားလာကြ၏။ ထိုမျိုးစေ့များထဲတွင် ပင်လောင်းဟု ခေါ်သော အပင်ငယ်ကလေးများ တခုစီရှိကြသည်။ ထိုပင်လောင်းသည် ငုပ်နေ၍ သင့်လျော်သော အခြေအနေ ဆိုက်ရောက်လာမှသာလျှင် ကြီးထွားလာသည်။ အကယ်၍ မျိုးစေ့များအားလုံးသည် ပင်မအောက် တနေရာတည်းတွင်သာ ကျရောက်ပါက မျိုးစေ့အားလုံး ပေါက်ရန် ပင်မအောက်တွင် နေရာမရှိသည့်ပြင်၊ အနီးအနား အခြား နေရာများတွင်လည်း အလွယ်တကူမပေါက်နိုင်သဖြင့် ထိုအပင် မျိုးမှာ ပျောက်ကွယ်သွားရန်သာ အကြောင်းရှိပေသည်။ ထိုကြောင့် မျိုးစေ့များသည် ပျံ့နှံ့သွားရန် လိုပေသည်။ မျိုးစေ့များ ပျံ့နှံ့ရာတွင် (၁)လေဖြင့်ဝင်း၊(၂)ရေဖြင့်ဝင်း၊ (၃) တိရစ္ဆာန်များဖြင့်ဝင်း၊ (၄) အသီးပေါက်ကွဲခြင်းဖြင့်ဝင်း နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ပျံ့နှံ့သွားလေသည်။

လေတိုက်ခတ်၍ ပျံ့နှံ့သွားသော အသီးနှင့် သစ်စေ့များသည် ပေါ့ပါးကြသည်။ အချို့ အသီးနှင့် မျိုးစေ့တို့သည် လေအဟုန်စီး၍ လိုက်ပါသွားနိုင်ရန် အတောင်သဖွယ် စီမံဖန်တီးထား၏။ အချို့တွင် ငှက်မွေးသဏ္ဌာန် အမွေးများ ရှိသည်။ အင်သီး၊ သစ်စေးသီးနှင့် ဆစ်ကမိုးသီးများတွင် အတောင်များ ရှိကြသည်။ အင်သီး၌ အတောင်ရှည် နှစ်ခု ရှိရာ၊ ကြွေ၍ အောက်သို့ ကျလာသောအခါ ချာချာလည်၍ ကျဆင်းလာသည်။ သစ်စေးသီးတွင် ရိုးတံတခုရှိရာ အတောင်ငါးခုသည် ထိုရိုးတံနှင့် ဆက်၍နေသည်။ သစ်စေးသီးသည်လည်း အင်သီးကဲ့သို့ပင် အောက်သို့ ချာချာလည်၍ ကျဆင်းသည်။ ကြောင်လျှာစေ့နှင့် ဒန့်ဒလွန်စေ့တို့တွင် စက္ကူကဲ့သို့ ပါးလွှာသော အတောင်များ ရှိကြသည်။ ပိတောက်သီးတွင် အမြီတ်ကဲ့သို့သော အမြွှားပါးသည် ဝိုင်းလျက်ရှိသည်။ ထိုအသီးအစေ့တို့သည် လေတိုက်ခတ်ရာ အဝေးသို့ လွင့်ပါသွားကြသည်။

မျိုးစေ့များ ပျံ့နှံ့ရာ၌ တိရစ္ဆာန်များမှလည်း များစွာ အကူအညီ ရရှိသည်။ အချို့သော အသီးနှင့် မျိုးစေ့များ တွင် တိရစ္ဆာန်များကို တွယ်ကပ်လိုက်ပါရန် အစေးများ၊ ချိတ်များ၊ ဆူးများ ပါရှိကြ၏။ တိရစ္ဆာန်များသည် ထိုအပင်များထဲသို့ ဖြတ်သွားသောအခါ ယင်းတို့၏ ကိုယ်တွင် အသီးအစေ့များ တွယ်ကပ်ပါ သွားကြသည်။ တနေရာသို့ ရောက်သောအခါ ကပ်ပါလာသော မျိုးစေ့များ ကျကျန်ရစ်ခဲ့ကြရာမှ အပင်များ ပေါက်ပွားလာကြသည်။ မြက်သီးနှင့် ကပ်စေးနဲသီးများတွင် ဆူးများ ရှိကြသည်။ ရှဉ့်၊ ကြွက်နှင့် လင်းနို့စသော အကောင်များသည် အသီးနှင့် မျိုးစေ့များကို သိုလှောင်စားသောက်ယင်း အပင်များကို ပျံ့နှံ့စေသည်။ ငှက်တို့သည် အသားပျော့၍ အရည်ရွှမ်းသော သရက်သီး၊ မရမ်းသီး စသည့် အသီးများကို စားသောက်ကြပြီးလျှင် မျိုးစေ့များကို တနေရာသို့ ကိုက်ချီစွန့်ပစ်၍ ပျံ့နှံ့စေသည်။ အသားပျော့၍ အရည်ရွှမ်းသော အသီးများတွင် များသောအားဖြင့် အကာမာသော မျိုးစေ့များ ရှိကြသည်။ ထိုမျိုးစေ့များသည် ကိုယ်ခန္ဓာဝမ်းအတွင်းသို့ ရောက်ရှိသွားသော်လည်း ပျက်စီးခြင်းမရှိဘဲ မစင်စွန့်သည့်အခါ အပြင်သို့ ပြန်ရောက်လာကြသည်။ ဆီးသီးစေ့၊ သြဇာစေ့၊ မာလကာစေ့၊ သဖန်းစေ့နှင့် ညောင်သီးစေ့များသည် ဤသို့သော မျိုးစေ့များဖြစ်သည်။

မြေစေး၊ ရွှံ့စေးများပေါ်သို့ ကျရောက်သော မျိုးစေ့ငယ်များသည် ကျေးငှက်တို့၏ ခြေထောက်တွင် ကပ်ပါသွား၍ နေရာအနှံ့အပြားသို့ ရောက်ရှိကာ ပေါက်ပွားကြသည်။ လူတို့သည်လည်း မျိုးစေ့များကို ပျံ့နှံ့စေသည်။ ဂျုံ၊ စပါး၊ ပဲ၊ ပြောင်း စသော အသီးအနှံများကို နေရာအနှံ့အပြာသို့ ယူဆောင်သွားပြီလျှင် အပင်များပေါက်ပွားစေသည်။

ရေဖြင့်လည်း သစ်သီးနှင့်မျိုးစေ့များ ပျံ့နှံ့ကြသည်။ ရေတွင် ပေါက်ရောက်သော အပင်များနှင့် ရေစပ်တွင် ပေါက်ရောက်သော အပင်များသည် ရေတွင်ပေါ်သော အသီးများ သီးကြသည်။ ကြွေကျသော အသီးများသည် ရေပေါ်တွင် ပေါလော မျောပါသွား၍ အခြား ကမ်းစပ် ဒေသများသို့ ရောက်ရှိသွားကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် အပူပိုင်းဒေသများတွင် အသစ် ပေါ်ထွန်းလာသည့် ကျွန်းမြေများတွင် အုန်းပင်များ ပဌမဆုံး ပေါက်ပွားလာကြသည်ကို တွေ့ရတတ်လေသည်။ ကြာသီးနှင့် အခြား ရေတွင် ပေါက်ရောက်သော

www.foreverspace.com.mm

အပင်တို့၏ အသီးများသည် နေရာအနှံ့အပြားသို့ မျောပါသွားကြ၍ ပျံ့နှံ့ကုန်ကြသည်။

အချို့အသီးများသည် ရင့်၍မှည့်လာသောအခါ ပြင်ပ ခွံမာသည် ရုတ်တရက် အက်ကွဲပြီးလျှင် အထဲမှ အစေ့များ လွင့်စဉ်ထွက်သွားကြသည်။ ထိုအသီးများသည် ကြွေမကျဘဲ အပင်၌ ရှိနေလျက်နှင့်ပင် မျိုးစေ့များ လွင့်ထွက်သွားကြသည်။ ပဲမျိုးပင်တို့၏ အသီးတာင့်များသည် ခြောက်လိုက်လာသောအခါ နှစ်ခြမ်းကွဲပြီးနောက် တခြမ်းစီ လိမ်သွားတတ်ကြသည်။ ထိုသို့ လိမ်သွားခြင်းဖြင့် မျိုးစေ့များကို ဝေးရာသို့ လွင့်စဉ်သွားစေသည်။ ဒန်းပင်၏ အသီးမှည့်ကို တစုံတခုနှင့်ထိခိုက်သည်နှင့် ဒန်းသီးသည် အသံမြည်လျက် အစိတ်စိတ် ကွဲသွားပြီးလျှင် မျိုးစေ့များသည် ပြန့်ကြဲထွက်ကုန်ကြသည်။

မျိုးစေ့သည် အပင်၏ အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းများနှင့် စုံလင်သော အပင်ငယ်ကလေးဖြစ်သည်။ ယင်းအပင်ငယ်ကလေး မီဝဲရန် အစာသည် အစေ့ရွက်များတွင် သိုမှီးပြီး ရှိသည်။ မျိုးစေ့တွင် မည်ကဲ့သို့ ဖန်တီးထား၍ ယင်းမှ မည်ကဲ့သို့ အပင်ကလေး ပေါက်လာသည်ကို ပဲကြီးစေ့တစေ့ကို ယူ၍ ကြည့်လျှင် သိသာနိုင်သည်။ ပဲကြီးစေ့တစေ့ကိုယူ၍ ရေတွင် တရက်မျှ စိမ်ထားပါက ပွထလာပြီးလျှင် ဖျော့ဖျောင်းလာသည်ကို တွေ့ရသည်။ အစေ့ တခုလုံးကို ပါးသော အစေ့ခွံဖြင့် ဖုံးအုပ်လျက်ရှိသည်။ ပဲစေ့၏ ဘေးတစ်ဖက် ချိုင့်နေသောနေရာတွင် အမာရွတ်တခုရှိရာ ထိုနေရာသည် အစေ့နှင့် အစေ့အိမ် (အသီး)ကို ဆက်ထားသော နေရာဖြစ်သည်။ ပွနေသော ပဲကြီးစေ့ကို အနည်းငယ် ညှစ်ကြည့်သော် အမာရွတ် အဆုံးတဖက်တွင် ရှိသော အပေါက်ကလေးတပေါက်မှ ရေတစက်မျှ ထွက်လာသည်ကို တွေ့ရလိမ့်မည်။ အစေ့ခွံကို ဖယ်ရှားလိုက်လျှင် အသားပြည့်နေသော အဖတ်ကြီးနှစ်ခုကို တွေ့ရပေမည်။ ထိုအဖတ်များကို အစေ့ရွက်များဟုခေါ်၍ ယင်းတို့အား လွယ်လင့်တကူ ခွာလိုက်နိုင်သည်။ ထိုအစေ့ရွက်နှစ်ရွက် ဆက်လျက်ရှိသော နေရာမှ ချွန်ထွက်နေသော အမြစ်ငယ်ကလေးတခု ရှိ၍ ယင်းကို အစေ့မြစ်ဟု ခေါ်သည်။ အစေ့မှ အပင်ပေါက်လာသော ထိုအစေ့မြစ်သည် သန္ဓေပေါက်မှ ထွက်၍ ရှည်လာသည်။ အမြစ်အပြင် ပင်စည်နှင့် အရွက်တို့လည်း အထက်သို့ ထွက်လာလေသည်။

အစေ့ရွက်များထဲတွင် အပင်ကလေးများ အစာမချက်လုပ်နိုင်မီ စားသောက်နိုင်ရန် အစာများ သိုလှောင်လျက်ပါရှိသည်။ သို့ရာတွင် အချို့အပင်များ၌ အစေ့ရွက်များသည် အလွန်ငယ်သောကြောင့် အပင်လောင်းအတွက် အစာလုံလောက်အောင် မပေးနိုင်ချေ။ ဤသို့ မပေးနိုင်သည့် အခါတွင် "အင်ဒိုစပမ်" ခေါ် အစေ့တွင်း အစာမှ ရရှိလေသည်။ အစေ့တွင်း အစာသည် အပင်လောင်း ပတ်လည်၌ ဝန်းရံလျက်ရှိပြီးလျှင် အဆီနှင့် ပြည့်၍ရှိသည်။ အချို့ ပင်လောင်းများတွင် အစေ့ရွက်တခုသာ ရှိသောကြောင့် "အစေ့ရွက်ထီး" ပင်ဟု ခေါ်သည်။ အချို့တွင် အစေ့ရွက်နှစ်ခု ရှိသောကြောင့် "အစေ့ရွက်စုံ" ပင်ဟုခေါ်သည်။

ပန်းပွင့်သော အပင်များမှသာ မျိုးစေ့များကို ရသည်။ ပွင့်မဲ့ပင်များမှ မျိုးစေ့များမရသော်လည်း ယင်းတို့မှ ရသော မျိုးမှုန်များဖြင့် မျိုးပွားကြသည်။ မျိုးမှုန်များသည် အလွန်သေးမှုန်ကြ၍ ဆဲတခုတည်းသာ ရှိကြသည်။ မျိုးမှုန်တွင် မျိုးစေ့ကဲ့သို့ ပင်လောင်းမရှိချေ။ အလွန်သေးမှုန်ကြသောကြောင့် မိုက္ကရိုစကုပ် (အဏုကြည့် မှန်ပြောင်း) နှင့် ကြည့်မှမြင်နိုင်သည်။ မျိုးမှုန်နှစ်မျိုးရှိ၏။ တမျိုးမှာ လိင်မျိုးမှုန်ဖြစ်၍ ဆဲအဖိုအမ နှစ်ခု ပေါင်းသင်းမှုရှိမှ အပင်ပေါက်ပွားနိုင်သည်။ အခြားတမျိုးမှာ လိင်မဲ့မျိုးမှုန်ဖြစ်၍ ဆဲ အဖိုအမပေါင်းသင်းမှုမရှိဘဲ မျိုးပွားနိုင်သည်။ ကျောက်ခက်ပင်မျိုး၊ မှိုများနှင့် ရေညှိပင်မျိုးတို့တွင် မျိုးစေ့မရှိဘဲ မျိုးမှုန်များသာ ရှိကြသည်။

မျိုးရိုးဇာတိ။ ။ ပညာသင်ကြားရေး၌ စိတ်ပညာကို နားလည်ထားဖို့ အရေးကြီးသကဲ့သို့ စိတ်ပညာကို လေ့လာဆည်းပူးသော အခါ၌လည်း မျိုးရိုးဇာတိသဘောကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပေမည်။ ကလေးများသည် မိဖမျိုးရိုးလိုက်သည်ဆိုရာ၌ အမျိုးမျိုးရှိ၏။ အချို့က မိဖ၏ ရုပ်ဆင်းသွင်ပြင်၊ ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်း၊ အသားအရေစသည်တို့၌ မျိုးရိုးကို လိုက်၍တူကြ၏။ အချို့က မိဖနှင့် ဉာဏ်ရည်ချင်းတူကြ၍ အချို့က မိဖနှင့် စိတ်နေသဘောထား အပြုအမူ၊ အကျင့်စာရိတ္တတို့တွင် တူကြ၏။ များသောအားဖြင့် သားသမီးတို့သည် မိဖနှစ်ပါးစလုံးနှင့် ခပ်ဆင်ဆင် တူတတ်ပေသည်။

မျိုးရိုးဇာတိနှင့် ပညာသင်ကြားရေး ဆက်သွယ်ပုံ

မျိုးရိုးဇာတိနှင့် ပညာသင်ကြားရေးသည် မည်ကဲ့သို့ ဆက်သွယ်နေသနည်း။ ကလေးတယောက် မွေးဖွားလာသောအခါ သူ့မိဖ၏ မျိုးစေ့သည် သူ့ဝမ်းတွင်း၌ ပါလာပေမည်။ ကောင်းသော မျိုးစေ့ဖြစ်စေ၊ မကောင်းသော မျိုးစေ့ဖြစ်စေ ကလေးသည် ခံယူရလိမ့်မည်။ ထိုကြောင့် ပင် မကောင်းသော မျိုးစေ့ပါလာသော ကလေးများကို အကောင်းဆုံး ကလေးများ ဖြစ်လာရန် ပညာရေးက ပြုပြင်နိုင်ပါသလော ဟူသော ပြဿနာတရပ် ပေါ်ပေါက်လာ၏။

ကလေးများ ပညာသင်ကြားရေး၌ သူတို့၏ ဇာတိစိတ်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်၏ ဖန်တီးမှု နှစ်ခုကို ယှဉ်တွဲ၍ အသုံးပြု

www.forever space.com.mm

သွားရသောကြောင့် ကလေးတို့၏ မျိုးရိုးဇာတိ စိတ်နေသဘောထားကို သိရှိထားဖို့ အထူးလိုအပ်ပေသည်။ မွေးကတည်းကပါလာသော ပင်ကိုယ်ဉာဏ်၊ အကျင့်စာရိတ္တစသည်တို့သည် မျိုးရိုးကြောင့်ဖြစ်၍၊ ကြီးမှ ပြောင်းလဲသွားသော စိတ်အပြုအမူ စသည်တို့သည် ပတ်ဝန်းကျင်၏ ဖန်တီးမှုကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ ထိုအတွက် ကလေးများ ပညာသင်ကြားရေး၌ သူတို့နှင့် ဆီလျော်သော ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖန်တီးပေးရန် အရေးတကြီး လိုအပ်ပေသည်။

ကလေးများ၏ စိတ်သည် ပျော့ပျောင်းသောကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်က ဖြားယောင်းသွေးဆောင်လျှင် ပါနိုင်သည်။ ကလေးများကို ပြင်ပလောကနှင့် ဆက်သွယ်၍ လူမှုရေးရာ၊ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးတို့၌ အမြင်ကျယ်လာအောင် ဆရာများသည် အမျိုးမျိုး ပညာသင်ရင်း ဖန်တီးပေးနိုင်လေသည်။ သို့သော် ပညာရေးက ဖန်တီးပေးရုံမျှနှင့် ကလေးများသည် အချွန်ဆုံး အတော်ဆုံးကား မဖြစ်နိုင်ပေ။ သူတို့၏ဗီဇသတ္တိက ထူးချွန်လာမှသာလျှင် အကျိုး ပိုမို ဖြစ်ထွန်းနိုင်သည်။ ထိုကြောင့် ပညာသင်ကြားရေး ဆိုင်ရာ သုတေသီ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့သည် ကလေး၏ ဇာတိစိတ်နှင့် ပြင်ပ ပတ်ဝန်းကျင်က သွင်းပေးသော စိတ်နှစ်ခုတို့တွင် ကလေး၏ ဇာတိစိတ်က ပို၍ အရေးကြီးကြောင်း ဆုံးဖြတ်ကြလေသည်။

မြေညြဇာကောင်းမွန်သော လယ်ယာများ၌ ကောက်ပဲသီးနှံ မျိုးကောင်းကိုစိုက်ပျိုးခဲ့သော် ကောင်းစွာဖြစ်ထွန်းအောင်မြင်ပေမည်။ ထိုနည်းတူစွာ ဇာတိဉာဏ် ထက်မြက်သော ကလေးများကို ကောင်းသော ပတ်ဝန်းကျင်၌ ပညာသင်ကြားပေးခဲ့လျှင် ထူးချွန်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ဖြစ်လာနိုင်ပေသည်။

ကလေးများ၏ ဇာတိစိတ် ကောင်းမွန်လာရန်မှာ သူတို့၏ မိဘ အဆက်အနွယ်များသည် ကောင်းမွန်ပါမှ ဖြစ်ပေမည်။ မူလ မွေးကတည်းက ပါလာသော အကျင့်ဆိုးတို့ကို ပြုပြင်ပေး၍မရ။ ကျန်းမာရေးနှင့် သက်ဆိုင်လျှင်လည်း ချည့်နဲ့အားနည်းသော မိဖက မွေးလာသောကလေးသည် မည်ကဲ့သို့ပင် သူ့အဖို့ကောင်းမွန်သော ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖန်တီးပေးထားသော်လည်း သူ့ဝမ်းတွင်းတွင် ပါလာသော မိဖတို့၏ သွေးကြောင့် ပိန်ကြီးနေမည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်သည်။ အဖဖြစ်သူကပိန်၍ အမိဖြစ်သူက အလွန်ဝနေလျှင် ကလေးသည် မပိန်လွန်း မဝလွန်း ဖြစ်လာပေမည်ဟု ကျန်းမာရေး ပညာရှင်များက ဆိုထား၏။ ထိုအတူ ကလေးများ၏ ဉာဏ်စွမ်း၊ အကျင့်စာရိတ္တ စသည်တို့မှာလည်း မိဖနှစ်ပါးကိုလိုက်၍ အကောင်းအဆိုး ရှိကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် ပညာသင်ကြားရေး၌ မျိုးရိုးကို စိစစ်ဖို့ရာ အလွန်အရေးကြီးလေသည်။

အလေ့အကျင့်

သံကောက်ကိုတူနှင့်နှက်၍ ဖြောင့်ဖြောင့်ဝင်အောင်ကြိုးစားသော်လည်း အချည်းနှီး ဖြစ်သကဲ့သို့ ခေါက်ရိုးကျိုးပြီး အဝတ်ကို ခေါက်တွန့်ပြေလျက် အသစ်ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ရန် ခဲယဉ်း၏။ အဝိညာဏက သက်မဲ့ပစ္စည်းများပင် ပြုပြင်ရန် ခဲယဉ်းပါမူ သက်ရှိဖြစ်သော လူတိရစ္ဆာန်တို့အဖို့ကား အကျင့်သည် မည်မျှ အရေးကြီးကြောင်းကို အထူးဖော်ပြရန် မလိုတော့ပေ။

လူတို့သည် ငယ်ရွယ်စဉ် အခါကပင် အကျင့်အမျိုးမျိုးတို့ကို ရအောင် ဆည်းပူး လေ့လာခဲ့ရ၏။ ပုံပမာ ကလေးသည် ပဌမဓ္ဌ ကြမ်းပြင်ပေါ်တွင် စမ်း၍မှော်တတ်အောင် လေ့ကျင့်ရ၏။ နောက် လမ်းလျှောက်ချိန်၌ သူ့ကိုယ်သူ စမ်း၍ လမ်းလျှောက်ကြည့်ရပြန်သည်။ ဤသို့ လျှောက်တတ်အောင် ကြိုးစားနေစဉ် ပဌမဓ္ဌ ကလေးအဖို့ အတော်အခက်အခဲတွေ့ပေမည်။ သို့သော် နေ့စဉ်ရက်ဆက် လျှောက်ကြည့်သောအခါ လက်တွေ့အားဖြင့် မချော်မလဲအောင် မည်ကဲ့သို့ လျှောက်ရမည်ကို သူ့ဖာသာသူ သိလာပြီးလျှင် အနည်းငယ်မျှ ကျင့်သားရသော် ကလေးသည် ကောင်းစွာ လမ်းလျှောက်တတ်သွားလေသည်။

လူသည် အသက်ရှင်နေသမျှ ကျင့်ရကြံရ၏။ ပို၍အောင်မြင်ချင်လျှင် ပို၍ ကြံရ၏။ ကျင့်ရ၏။ လူသည် အဟိတ်တိရစ္ဆာန်ထက် လုပ်ရည်ကိုင်ရည် ပညာအရည်အခြင်း ရှိ၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။ တိရစ္ဆာန်အဖို့မှာ စည်းကမ်းတကျ သင်ကြားမှု မရှိပေ။ အမိဝမ်းမှ ကျွတ်စသာသာတွင် ထ၍ လမ်းလျှောက်နိုင်၏။ စားနိုင်၏။ လူမှာကား တိရစ္ဆာန်ကဲ့သို့ မဟုတ်ပေ။ မိဖဖြစ်သူတို့ စည်းကမ်းတကျ ကျွေးရမွေးရ သင်ကြားရ၍ နှစ်ပေါင်းရှည်ကြာမှသာ သူ့ဘဝကိုသူ ခေါင်းဆောင်နိုင်လေသည်။ သူလေ့ကျင့် နေရသောအချိန်သည် တိရစ္ဆာန်ထက် ကြာ၏။ လူ့သက်တမ်း၏ လေးပုံတပုံ ကုန်ဆုံးသည့်အထိ လူ့လောက နေရေးထိုင်ရေးအတွက် ပြင်ဆင်လေ့ကျင့် ရလေသည်။ ထို့ကြောင့် လူသည် တိရစ္ဆာန်တို့ထက် အဆပေါင်းများစွာ သာသည့်ပြင် သူ့ကိုယ်သူ လွတ်လပ်စွာ နေနိုင်သော အရည်အခြင်းနှင့် ပြည့်စုံရလေသည်။

အလွန် ခိုင်မာ ထက်မြက်သော ဝက်အူရစ်ပင် ဖြစ်လင့်ကစား လှည့်ဖန်များ သုံးဖန်များက ပွန်းပဲ့ပြန်းတီးရချေသည်။ ထိုနည်းအတူ မည်မျှ ခေါင်းမာသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ပင် ဖြစ်စေ လှည့်ပတ်ပြုပြင်ဖန်များက ကိုယ်ကြိုက်သလိုဖြစ်လာနိုင်ပေသည်။ သို့သော် လူနှင့်သံသတ္တ၊ စသည်တို့တွင် ခြားနားချက် ရှိ၏။ သံသတ္တ၊ စသည်တို့ကို ကြိုက်သည့် ပုံသို့ သွန်းနိုင်သည်။ သို့သော် အဝိညာဏက ဖြစ်၍ ထိုသွန်းထားသည့်ပုံကို ခိုင်မြဲ တည်တံ့အောင် စောင့်ရှောက်နိုင်စွမ်းကား

www.foreverspace.com.mm

မရှိချေ။ လူကား ထိုကဲ့သို့ မဟုတ်၊ ပုံသွန်းခံနိုင်၏၊ သွန်းထားသည့် ပုံကိုလည်း မပျက်မစီး ခိုင်မြဲအောင် စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းထားနိုင်၏။ သတ္တုကို အိုးပုံသွန်းနိုင်၏။ သို့သော် ထိုအိုးသည် ပိန်ပဲ့ ပေါက်သွားနိုင်သည်။ သတ္တုက မပျက်စီးအောင် မကာကွယ်နိုင်။ လူကား ထိုကဲ့သို့ မဟုတ်၊ လူတယောက်ကို စာသင်လျှင် စာတတ်၏။ စာတခါ ရေးတတ်ဖက်တတ်သွားလျှင် ဘယ်တော့မျှ မမေ့တော့ချေ။

လူတို့၏ တတ်သိမှုကို ဖော်ပြရာတွင် အာရုံကြောများ အကြောင်းပါ ဖော်ပြရပေမည်။ ခန္ဓာကိုယ်ရှိ လှုပ်ရှားနိုင်သော ကိုယ်အင်္ဂါများသည် အာရုံ ခံစားတတ်သော အင်္ဂါများနှင့် အာရုံကြောများဖြင့် ဆက်သွယ်နေ၏။ ထိုအာရုံခံစားတတ်သော အင်္ဂါကို ထိခိုက်ထိုးဆွလိုက်လျှင် ယင်းသည် ချက်ခြင်း ဆိုင်ရာအာရုံကြောများသို့ အာရုံကြောလမ်းကြောင့်ဖြင့် ထိုးဆွခံရကြောင်းကို အကြောင်းကြားလိုက်သည့်အပြင် အာရုံကြောများက ကိုယ်အင်္ဂါများကိုလှုပ်ရှားရန် အချက်ပေးလိုက်သဖြင့် လှုပ်ရှားမှု ဖြစ်ပေါ်လာရလေသည်။ ပုံပမာ ဦးခေါင်း ယားသည်ဆိုလျှင် ယားကြောင်းကို ဆိုင်ရာ အာရုံကြောတို့က အကြောင်းကြားလိုက်၏။ ထိုအခါမှ အယားဖျောက်ရန် လှုပ်ရှားနိုင်သော အင်္ဂါဖြစ်သည့် လက်က ဦးခေါင်းကို ကုတ်နိုင်၏။ ဤသို့ အာရုံကြောများနှင့် ကိုယ်အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်းကို အထူးဆက်သွယ်ထားသောကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်၌ တစုံတခု ဖြစ်ခဲ့သော် ချက်ခြင်းပြန်၍ တွန်းလှန်နိုင်၏။ အချို့ လှုပ်ရှားမှုတို့သည် လွယ်ကူ၍ အချို့ကား ခက်၏။ ထိုခက်သည့် လှုပ်ရှားမှုတို့ကို လွယ်ကူလာအောင် နေ့စဉ် ကျင့်ပေးရ၏။ အလေ့အကျင့်ရပြီးလျှင် မည်သည့်အလုပ်မဆို လွယ်ကူလာ၏။ ကိုယ်အင်္ဂါဖြင့် လှုပ်ရှားရန် အမှုမျိုးသော်၎င်း၊ ဦးနှောက်ကို အသုံးပြု၍ စဉ်းစားရန် အမှုမျိုးသော်၎င်း မည်သည့်အလုပ်မဆို အကျင့်လုပ်ပေးလျှင် လွယ်ကူလာလေသည်။ အကျင့် ဖြစ်ပေါ်လာရအောင် အထက်က ပြဆိုခဲ့သည့် ကိုယ်အင်္ဂါနှင့် အာရုံကြောတို့သည် သူတို့၏ ဝတ်တရားကို ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရ၏။ အကျင့်ကောင်းများ ရရန် စတင် လေ့ကျင့်မည်ကြံလျှင် စိတ်ထက်သန်စွာနှင့် နောက်မဆုတ်မည့် အဓိဋ္ဌာန်ဖြင့် ပြုလုပ်ရမည်၊ ကိုယ်လုပ်အံ့သော အလေ့အကျင့် မအောင်မြင်သေးသမျှ ယိုးမယ်ဖွဲ့ကာ အားမလျှော့ရာ။ မကောင်းသည့် အလေ့ဆိုးကို စွန့်ပစ်ပြီးလျှင် အကျင့်ကောင်းကို ကျင့်ကြံရန် အချိန်အခါ ရွေးခြင်း၊ နေ့ရက်ရွေးခြင်း အခါ မနှောင်းစေသင့်ပေ။ အလုပ်တခုကို အောင်မြင်အောင် လေ့ကျင့်နိုင်ရန် စိတ်ပျိုကိုယ်နု၊ ပေါ့ပါးဖျက်လတ်ရပေမည်။ စိတ်အားမလျှော့ဘဲ ပျော်ပျော်ပါးပါး လေ့ကျင့်ပေးပါက လောကတွင် အကျင့်ကောင်းများ ရရန် မခဲယဉ်းချေ။

မျိုးရိုးဇာတိ သဘောကား ပတ်ဝန်းကျင်၏ ဖန်တီးမှု ထက် တန်ခိုးကြီး၏။ ပျော့ညံ့သော မိဖနှစ်ပါးမှ ပေါက်ဖွားလာသူသည် အမြဲတမ်း ပျော့ညံ့နေပေမည်။ ထိုသူမျိုး အတွက် အထူးကောင်းမွန်သော ပတ်ဝန်းကျင်လိုအ်ပ်ပါ။ အသင့်အတင့် ထက်မြက်သော မိဖမှ ပေါက်ဖွားလာသူတို့ကား ပတ်ဝန်းကျင် ပြုပြင်သမျှ ထွန်းကားနိုင်၏။ အလွန်တရာ ထက်မြက်သည့် မျိုးရိုးမှ ဆင်းသက်လာသူတို့မှ မည်သည့် ပတ်ဝန်းကျင်မျိုးဌ်ပင် ကျင်လည်နေရင်ားသော်လည်း မထောင်းတာလုပေ။ အချိန်နှင့် နေရာအလိုက် ထက်မြက်ထူးချွန်လာမည် မလွဲတည်း။ သို့သော် တကဲ့လူရည်ချွန်ပုဂ္ဂိုလ်ထူးကြီး ဖြစ်ရန်မှာ မျိုးရိုးထက်မြက်မှု၊ အကျင့်စာရိတ္တကောင်းမှု၊ အရည်အခြင်းပြည့်ဝမှုနှင့် အခွင့်အရေးကောင်း ကြုံတွေ့မှုတို့ လိုအပ်ပေသည်။

မျိုးရိုးသန့်ပညာ။ ။ နောင်လာ နောက်သားတို့၏ လူမျိုး အရည်အခြင်း တိုးတက်မှု၊ ဆုတ်ယုတ်မှုတို့ကို ပြုပြင်ဖန်တီးသည့် လူမှု ထိန်းသိမ်းရေး လေ့လာသော ပညာကို မျိုးရိုးသန့်ပညာ (ယူဂျင်းနစ်)ဟု ခေါ်သည်။ အဆင့်အတန်းမြင့်၍ ကာယဗလ၊ ဉာဏဗလနှင့် ပြည့်စုံသော လူမျိုးသန့်သန့် ရရှိရေးတွင် အခက်အခဲပေါင်းများစွာနှင့် ရင်ဆိုင်ရသည်။ လူတို့တွင် မိဖတို့မှ ဆက်ခံရရှိသော မျိုးရိုးဇာတိ တခုတည်းသာ လွှမ်းမိုးနေသည်မဟုတ်။ သူတို့ နေထိုင်သော ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေများကလည်း လွှမ်းမိုးလျက် ရှိသည်။ အမှန်မှာ မျိုးရိုးသန့်ပညာသည် လူမျိုးတို့၏ အရည်အခြင်းကို မြှင့်တင်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်းသော ဘာသာရပ်ဖြစ်သည်။

ဂရိပညာရှင်ကြီး ပလေးတိုးက "သင်တို့ မွေးမြူလာခဲ့သော ကျွဲ နွား တိရစ္ဆာန်တို့၌ အမျိုးမြှင့်တင်မှု မရှိလျှင် တဖြည်းဖြည်း အမျိုးဆုတ်ယုတ် ညံ့ဖျင်းလာလိမ့်မည်" ဟု လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း နှစ်ထောင်လောက်က ပြောခဲ့ဘူးသည်။ လူ၌လည်း ထိုသဘောတရားအတိုင်းပင် အမျိုးမြှင့်တင်မှု မရှိလျှင် လူမျိုး ဆုတ်ယုတ် ညံ့ဖျင်းသွားပေမည်။ လူမျိုး မြှင့်တင်ရေး၌ ကာယဗလ၊ ဉာဏဗလ ညံ့ဖျင်းသူတို့၏ မျိုးဆက် ပြန့်ပွားမှုကို ပိတ်ပင်တားဆီးခြင်း ပြုလုပ်ရလေသည်။ ထိုသို့မဟုတ်ပါက တိုင်းပြည်၌ ဝေဒနာ ထူပြောသူ၊ စိတ်သဘောထား သေးသိမ်ယုတ်ညံ့သူ၊ အားအင်နည်းပါးသူ၊ ဉာဏ်နုံ့သူများ ပေါများနေ၍ တိုးတက်မှုမရှိ ဖြစ်နေပေလိမ့်မည်။

မျိုးရိုးသန့်ပညာသည် ၁၉ ရာစုနှစ်နောက်ပိုင်းလောက်ကမှ ပေါ်ပေါက်လာသော ပညာရပ်ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလန်နိုင်ငံမှ ဆာ ဖရန်စစ် ဂေါ်လတန် ဆိုသူသည် လူမျိုး အရည်အခြင်းများကို လေ့လာယင်း ထွင်လိုက်သော ဝေါဟာရဖြစ်သည်။

www.forewerspace.com.mm

သိမ္ပပညာရှင်များသည် အပင်နှင့် တိရစ္ဆာန်များကို မိမိတို့ အလိုရှိသလို မျိုးသန့်သန့် မျိုးပွားယူနိုင်သကဲ့သို့ လူများကို မျိုးပွားမယူနိုင်သည်မှာ အခက်အခဲ တခုပင်ဖြစ်သည်။ လူများသည် မျိုးပွားရာ၌ အသင့်တော်ဆုံး အကောင်းဆုံးတို့နှင့် ထိမ်းမြားခြင်းမရှိဘဲ မိမိတို့ ကြိုက်နှစ်သက်သမျှနှင့်သာ လက်ထပ်ထိမ်းမြားလေ့ ရှိကြသည်။ စီးပွားရေး တောင့်တင်းရှိ ပညာအရည်အချင်းလည်း အလွန်ကောင်းသော လူများတွင် ဆင်းရဲရှိ ပညာမရှိသော လူများမှာလောက်သားသမီးဦးရေ မများကြောင်း လူဦးရေစစ်တမ်းတွင် တွေ့ရသည်။ ဤနှုန်းအတိုင်း မျိုးပွားနေပါက တနေ့တွင် လူမျိုးအဆင့်အတန်း ညံ့ဖျင်းသွားပေလိမ့်မည်။

မျိုးရိုးသန့်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဉာဏ်နုံ့သူများနှင့် လူတန်းမစေ့သူများအား အခြားသူများနှင့် မရောနှောစေဘဲ သီးသန့် ခွဲထားခြင်းကို နှစ်သက်သူများလည်း ရှိကြသည်။ အချို့တိုင်းပြည်များတွင် ထိုသူများကို မြို့စေခြင်းဖြင့် မျိုးပွားမှုကို ပျက်ပြားစေလေသည်။ နာဇီဂျာမနီနိုင်ငံသည် မျိုးရိုးသန့်မှုတွင် ဥပဒေ အလွန်ပြင်းထန်ရကား အခြားနိုင်ငံများကပင် မလိုက်နိုင်ချေ။ ဟစ်တလာသည် မိမိသတ်မှတ်ထားသော မျိုးရိုးသန့် အတန်းအစားတွင် မဝင်သော သူများအား အစတုံးချေမှုန်းရန် အလွန်အားပေးခဲ့၏။ ထိုသူများ အထဲတွင် ပိုးလူမျိုး၊ ယဟူဒီလူမျိုး၊ ဂျစ်ပစီလူမျိုး၊ ရူးသွပ်သူများနှင့် နာဇီဝါဒကို အတိုက်အခံပြုသူများ ပါဝင်လေသည်။

မျက်စိ။ ။ လူတို့တွင် မြင်မှု၊ ကြားမှု၊ အနံ့ရမှု၊ အရသာခံစားမှု၊ တွေ့ထိမှုတည်းဟူသော အာရုံငါးပါးတို့သည် သိမှုနာဗိကြောတို့ကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်။ ထိုအာရုံငါးပါးအတွက် အာရုံခံအင်္ဂါ တခုစီ အသီးအခြား ရှိကြသည်။ ပုံပမာ အနံ့ရမှုသည် နှာခေါင်းရင်းရှိ သိမှုနာဗိကြောတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာ၍၊ ကြားမှုသည် နားအတွင်းရှိ သိမှုနာဗိကြောတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ အနံ့ရမှုကို နားကြောများက မဆောင်ရွက်နိုင်သကဲ့သို့ အသံကြားမှုကိုလည်း နှာခေါင်းကြောများက မဆောင်ရွက်နိုင်ကြပေ။ ထိုအတူ မြင်မှုသည်လည်း မျက်စိ၏ နောက်ဖက်၌ရှိသော ဓာတ်ပုံကရိယာနှင့် သဏ္ဌာန်တူသည့် အလွှာအတွင်းရှိ သိမှုနာဗိကြောပေါ်သို့ အရိပ်ကျရောက်သောကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထိုသိမှု နာဗိကြောများသည် ဦးနှောက်နှင့် ဆက်သွယ်နေကြသဖြင့် မြင်မှုကို ဦးနှောက်ကသာ အုပ်ချုပ်၍ သရုပ်ဖော်ပေးလေသည်။ အရသာခံစားမှုသည်လည်း ထိုနည်းတူပင်ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် အရာဝတ္ထု တခုတခုကို မြင်ရာ၌ဌင်း၊ အသံကြား၌ဌင်း၊ အနံ့ခံရာ၌ဌင်း၊ အရသာခံစားရာ၌ဌင်း၊ တွေ့ထိရာ၌ဌင်း ဦးနှောက်ကသာလျှင် ဦးစီး၍ ထိုအာရုံများကို ဖြစ်ပေါ်လာစေသည်။

ကင်မရာခေါ် ဓာတ်ပုံရိုက်ကရိယာသည် မှန်ဘီလူး နေရာမှအလင်းကို ဝင်စေ၏။ ထိုမှန်ဘီလူးရှိ အပေါက်ကို ဒိုင်ယာဖရမ်ခေါ် အဖုံးရှင်ကလေးဖြင့် ကြီးစေ ငယ်စေနိုင်လေသည်။ ဓာတ်ပုံရိုက်ကရိယာ၏ နောက်ပိုင်းတွင် အလင်းမိလွယ်သော ကော်ပြားတခုရှိ၏။ ထိုကော်ပြားပေါ်တွင် မှန်ဘီလူးမှ ဝင်လာသော အလင်းသည် ဝတ္ထု၏ရုပ်ပုံကို စောက်ထိုး ထင်ပေါ်စေသည်။ ဓာတ်ပုံရိုက်သူသည် ရိုက်လိုသည့် ပစ္စည်းပုံကို ပြတ်ပြတ်သားသား ထင်ရှားစေရန် ဓာတ်ပုံရိုက်ကရိယာကို ရှေ့တိုးနောက်ဆုတ် လုပ်သည်ကို သတိမူမိကြပေလိမ့်မည်။ မျက်စိသည် သဘောအားဖြင့် ဓာတ်ပုံရိုက်ကရိယာနှင့် တူသည့်ပြင် ထိုထက်ပို၍ ကောင်းမွန်သေးသည်။ ဓာတ်ပုံရိုက်ကရိယာမှာကဲ့သို့ မျက်လုံးအိမ်၏ နောက်ပိုင်းတွင် ပုံဖမ်း ကော်ပြားသဘောမျိုးရှိသော ရက်တီးနားခေါ် အလွန်သိမ်မွေ့နူးညံ့သော မြင်လွှာရှိသည်။ ဓာတ်ပုံရိုက်ကရိယာမှာကဲ့သို့ ရုပ်ပုံ ပြတ်သားစွာ ထင်ပေါ်စေရန် မြင်လွှာကို ရှေ့တိုးနောက်ဝင် လုပ်ရန်မလို အလိုအလျောက် ချိန်ပြီးသား ဖြစ်လေသည်။

မျက်လုံးတခုလုံးသည် ဓာတ်ပုံရိုက် ကရိယာကဲ့သို့ပင် ပြုမူလေသည်။ မျက်လုံးများတွင် အသားအရေမှာကဲ့သို့ တစ်ရှူးများ ရှိ၏။ မျက်လုံး၏အပေါ်ယံ မျက်လွှာကို မျက်ဖြူလွှာဟု ခေါ်သည်။ ထိုမျက်ဖြူ အလယ်တည့်တည့်ရှိ ထုတ်ချင်းပေါက် မြင်ရသော နေရာကို မျက်ကြည်ဟု ခေါ်သည်။ ထိုခိုင်မာသော အထပ်အတွင်း၌ မည်းနက်၍ ပါးလွှာသော အထပ်တခု ရှိသည်။ ထိုအထပ်သည် ဓာတ်ပုံရိုက်ကရိယာ သေတ္တာအတွင်းတွင် သုတ်၍ထားသော ဆေးနက်နှင့် တူလေသည်။ ထိုအထပ်ကို မျက်စိသွေးကြောလွှာဟုခေါ်သည်။ ထိုမျက်စိသွေးကြောလွှာ၏ အစိတ်အပိုင်းအချို့သည် မျက်စိမှန်ခုံးပေါ်သို့ အနည်းငယ် ရောက်လျက်နေသည်။ မျက်စိတွင် အရောင်ရှိသော အပိုင်းကို မျက်နက်ဝန်းဟု ခေါ်သည်။ ဆံပင်နှင့် အရေမှာကဲ့သို့ပင် မျက်နက်ဝန်းတွင် အရောင် မြောက်မြားစွာရှိသောအခါ မျက်စိ၏ အရောင်သည် အညိုရင့်ရောင်ရှိသည်။ မျက်နက်ဝန်းတွင် အရောင်အနည်းငယ်သာရှိလျှင် မျက်စိသည် ပြာနေသည်။ မျက်စိတွင် အလွန် မည်းနက်သော မျက်ဆန်ရှိ၏။ မျက်ဆန်သည် အလင်းဝင်သော ပြတင်းပေါက်ပိုင်း ဖြစ်သည်။ မျက်ဆန်ထဲသို့ ဝင်လာသော အလင်းသည် မျက်စိမှန်ခုံးကို ဖြတ်၍ မြင်လွှာပေါ်သို့ ကျရောက်သည်။ မျက်ဆန် မည်းနက်ရခြင်း အကြောင်းမှာ မျက်စိ၏ အတွင်းဖက်သည် မည်းနက်နေသောကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။ မြင်လွှာသည် မျက်စိသွေးကြောလွှာ အနက်ထပ်၏ အတွင်းဖက်

www.forestspace.com.mm

တွင်ရှိသော ပါးလွှာ၍ သိမ့်မွေ့သည့်အလွှာအထပ်ဖြစ်သည်။ မျက်စိမှန်ခုံ၏ ရှေ့ပိုင်းတွင် အက်ဂ်ီယပ်ဟျူးမားခေါ် အရည်ကျဲတမျိုးဖြင့် ပြည့်၍ နောက်ဖက်တွင်ကား ဗစ်ထရီယပ်ဟျူးမားခေါ် ကြည်လင်သော အရည်ပျစ်ဖြင့် ပြည့်လျက်ရှိသည်။

မျက်စိသည် ဓာတ်ပုံရိုက် ကရိယာကဲ့သို့ မျက်စိမှန်ခုံးမှ အလင်းကို ဝင်လာစေပြီးလျှင် မြင်လွှာပေါ်တွင် ရုပ်ပုံကို ထင်ပေါ်စေသည်။ မျက်လုံးကို သေးငယ်သော ကြွက်သား ၆ ခုက ထိန်း၍ထားသည်။ ထိုကြွက်သား ၆ ခုတို့အနက် ၄ ခုသည် တည့်တည့်တန်းဆွဲ၍ထားသည်။ ကျန် ၂ ခုမှာကား ဘေးသို့ဆွဲထားသည်။ ပဌမကြွက်သား ၄ ခုကြောင့် မျက်လုံးသည် ရှေ့သို့ရင်း၊ ဘေးသို့ရင်း စောင်း၍ကြည့်နိုင်သည်။ ဒုတိယကြွက်သား ၂ ခုကြောင့် မျက်လုံးသည် အထက်မှ အောက်သို့၊ အောက်မှအထက်သို့ရင်း၊ ဘေးသို့ရင်း လှည့်ကာ ကြည့်ရှုနိုင်သည်။ မျက်နက်ဝန်းတွင် အတွင်းကြွက်သားများ ရှိသည်။ ထိုအတွင်း ကြွက်သားများသည် အလင်းရောင်များသောအခါ မျက်ဆန်ကို ကျဉ်းစေနိုင်၍ အလင်းရောင်နည်းသောအခါ မျက်ဆန်ကို ချဲ့ပေးနိုင်သည်။ ဤနည်းဖြင့် အဝေးနှင့်အနီးရှိ ဝတ္ထုပစ္စည်းများကို မျက်စိဖြင့် မြင်နိုင်သည်။ အတွင်းကြွက်သားများသည် အလိုအလျောက် မျက်စိမှန်ခုံးများ၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကို ပြောင်းလဲစေ၍ မြင်လွှာပေါ်တွင် ဝတ္ထုမှလာသော အလင်းတန်းများကို ကျရောက်စေပြီးလျှင် ဝတ္ထု၏ရုပ်ပုံကို ပြတ်သားစွာ ထင်ပေါ်စေနိုင်သည်။

ထိုအတွင်း ကြွက်သားများကြောင့် မျက်စိမှန်ခုံးသည် ပုံသဏ္ဌာန်အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲနိုင်သည်။ အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သူများတွင် အတွင်းကြွက်သားများသည် မည်မျှပင် မျက်စိမှန်ခုံးကို ပြုပြင်သော်လည်း များစွာ ခုံးနိုင်တော့မည် မဟုတ်သည့်ပြင် ပြားမြဲ ပြားလျက် ရှိနေတတ်သည်။ ထိုသို့ပြားလျက်ရှိသော မှန်ခုံးများသည် အဝေးရှိ ဝတ္ထုပစ္စည်းများမှလာသော အလင်းတန်းများကို အနီးရှိ ဝတ္ထုပစ္စည်းများမှ လာသော အလင်းတန်းများထက် ပို၍ မြင်လွှာပေါ်တွင် စုဆုံကျရောက်စေနိုင်သည်။ ထိုကြောင့် အသက်ကြီးရင့်သူများသည် အဝေးရှိပစ္စည်းများကို အနီးရှိပစ္စည်းများထက် ပို၍ ထင်လင်းစွာ မြင်နိုင်ကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။

မျက်နက်ဝန်းသည် ကြွက်သားဖြင့်ပြီး၍ မျက်စိအတွင်းသို့ အလင်းကို လိုသလောက်သာလျှင် ဝင်ခွင့်ပြုသည်။ မှောင်နေသော အခန်းတွင်းမှ အလင်းဖက်သို့ လူတယောက် ထွက်လာသောအခါတွင် မျက်ဆန်ကျဉ်းသွားသည်ကို သတိမူမိကြပေလိမ့်မည်။ ကြောင်များ၏ မျက်စိများကို ဂရုစိုက်၍ ကြည့်မိလျှင် ညဉ့်အချိန်တွင် မျက်ဆန် ပို၍ကြီးလာသည်ကို တွေ့ရပေမည်။ ထိုအခါတွင် အလွန်မှိန်သည့် အလင်းရောင်ပင် ကြောင်၏ မျက်စိတွင်းသို့ ဝင်နိုင်သောကြောင့် ကြောင်များသည် အမှောင်ထဲတွင် မြင်နိုင်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ နေ့အခါ၌ ကြောင်၏ မျက်စိတွင် အလွန်ကျဉ်းမြောင်းသော မျက်ဆန်ကိုသာလျှင် မြင်နိုင်သည်။

မြင်လွှာသည် အလင်းမိလွယ်သော ဖလင်ကော်ပြားကဲ့သို့ ဖြစ်၍ မျက်စိတွင် အလွန်အံ့သြဖွယ်ကောင်းသော အစိတ်အပိုင်းတခု ဖြစ်သည်။ မြင်လွှာတွင် နဗ်ကြောထပ်ပေါင်း ၁၁ ထပ်ရှိသည်။ အထူး ဆဲကလေးများရှိသည့် မြင်လွှာအပိုင်းသည် အလင်းရောင် တိုက်ရိုက်ကျရောက်သော အပိုင်းဖြစ်သဖြင့် အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်သည်။ ထို ဆဲကလေးများသည် မြင်လွှာ၏ ရှေ့ဖက်တွင် မရှိ၊ မည်းနက်သော မျက်စိသွေးကြောလွှာ၏ နောက်ဖက်တွင် ရှိသည်။ မြင်လွှာတွင် အထပ်များစွာပင် ရှိသော်လည်း ထိုအထပ်များသည် ပါးလွှာသိမ်မွေ့၍ ထုတ်ချင်းပေါက် မြင်နိုင်ကြလေသည်။

ထိုဆဲများသည် အချောင်းပုံ၊ ကတော့ပုံတို့နှင့် တူသောကြောင့် ထိုဆဲတို့ကို ဆဲချောင်းများ၊ ဆဲကတော့များဟု ခေါ်သည်။ ဆဲကတော့များထက် လေးဆပို၍ ဆဲချောင်းများက များသော်လည်း ဆဲကတော့များက ပို၍ အရေးကြီးလေသည်။ မြင်လွှာအလယ်ရှိ အဝါစက်တွင်ကား ဆဲကတော့များသာလျှင်ရှိသည်။ ဆဲကလေးတော့များကို တောက်ပသော အလင်းနှင့် အရောင်များအတွက် အသုံးပြုပြီးလျှင် ဆဲချောင်းများကို မှုန်သော အလင်းအတွက် အသုံးပြုသည်။ မြင်လွှာမှ အဝါစက်ကလေးအားဖြင့် ဝတ္ထုပစ္စည်းများကို ထင်ရှားစွာ မြင်နိုင်သည်။ ပုံနှိပ်စာလုံးများကို ဖတ်သော အခါတွင်ရင်း၊ ဝတ္ထုပစ္စည်းများကို ကွဲပြားအောင် ကြည့်သောအခါတွင်ရင်း ထိုအဝါစက်ကို အသုံးပြုသည်။ နေ့အခါတွင် ထိုအစက်ဖြင့် ထင်ရှားစွာမြင်နိုင်သော်လည်း ညဉ့်အခါ၌ လုံးဝ မမြင်နိုင်ချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မှုန်သည့် အလင်းတွင် အသုံးပြုရသော ဆဲချောင်းများသည် ထိုအဝါစက်တွင် လုံးဝမရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

အချို့သောသူများသည် အရောင်ကို မခွဲခြားနိုင်ကြချေ။ အစိမ်းရောင်နှင့် အနီရောင်များသည် ထိုသူတို့ မျက်စိတွင် အစိမ်းနှင့် အနီရောင် မဟုတ်ကြတော့ဘဲ မွဲပြာရောင်သာလျှင်ဖြစ်၍ နေကြသည်။ မော်တော်ကားမောင်းသမားနှင့် မီးရထားစက်ခေါင်းမောင်းသမားတို့၏ အရည်အခြင်းကို စမ်းသပ်သည့်အခါတွင် အရောင်ကို ခွဲခြား၍ မြင်နိုင်၊ မမြင်နိုင်ကို ထည့်၍ စမ်းသပ်လေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လမ်းများရှိ အထိမ်းအမှတ်မီးများသည် အများအားဖြင့် အနီရောင်နှင့်အစိမ်းရောင်ရှိသော မီးများဖြစ်ကြသောကြောင့်တည်း။

www.foreverspace.com.mm

မျက်စိနှစ်လုံးရှိမည့်အစား မျက်စိတလုံးတည်းသာရှိခဲ့လျှင် မြင်ရသည့် အရာဝတ္ထုများသည် ပန်းချီကား ရေးဆွဲထားဘိသကဲ့သို့ အားလုံး ပြားရှိနေပေမည်။ မျက်စိနှစ်လုံး ရှိခြင်းကြောင့် အလုံးကို အလုံးအတိုင်းမြင်ရ၍ အပြားကို အပြားအတိုင်း မြင်နိုင်သည်။ မျက်စိသည် ကိုယ်ခန္ဓာတွင် အသုံးဝင်၍ အလွန် သိမ်မွေ့နူးညံ့သော အပိုင်းတခု ဖြစ်၏။ အနည်းငယ်သော ဒဏ်ရာနှင့်ပင်လျှင် မျက်စိကို ဒုက္ခပေးနိုင်ပြီးလျှင် မျက်စိကို ကွယ်ပင် ကွယ်စေနိုင်လေသည်။ ထိုကြောင့် မျက်စိများကို ဂရုတစိုက်စောင့်ရှောက်ရန် လိုအပ်ပေသည်။ မျက်ခွံ၊ မျက်တောင်၊ မျက်ခုံးတို့သည် ဖုံများကို ကာကွယ်ပေးသည်။ မျက်လုံးခွံနှင့် မျက်ဖြူလွှာများတွင် ဖုံမှုန့်တခု ဝင်သွားလျှင် မျက်ရည်အိတ်မှ မျက်ရည်များ ကျဆင်းလာ၏။ ထိုသို့ ကျဆင်းခြင်းသည် မျက်စိကို ဆေးကြောခြင်းပင် ဖြစ်၍ ဖုံမှုန့်များ ပြန်၍ ထွက်လာစေသည်။ မျက်ရည်အိတ်သည် အပေါ်နှင့်အောက် မျက်ခွံများ အတွင်း၌ရှိ၏။ မျက်ရည်အိတ်မှ မျက်ရည်ထွက်လာအောင် လုပ်သောအခါတွင် မျက်စိတွင် မျက်ရည်များ ပြည့်လာ၍ ပိုလျှံသော မျက်ရည်သည် နှာခေါင်းပေါက်ထဲသို့ စီးဝင်နိုင်လေသည်။

မျက်နှာပြင်တင်းအား။ ။ ပြဒါး ဖိတ်စဉ်၍ အစိတ်စိတ်ကွဲသွားသောအခါ အလုံးကလေးများအဖြစ် တည်နေသည်ကို မြင်ဘူးကြပေမည်။ ထိုအလုံးကလေးများကို ထပ်မံခွဲစိတ်ပြန်သော်လည်း အလုံးကလေးများပင် ဖြစ်မြဲဖြစ်နေကြပေလိမ့်မည်။ အလုံးကလေးများကို အချင်းချင်း ထိစေသောအခါ၌လည်း တခုနှင့်တခု စုပေါင်း၍ အရွယ်ကြီးလာသည့်တိုင်အောင် အလုံးပင် ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရပေလိမ့်မည်။ တဖန် ငြိမ်သက်နေသော ရေမျက်နှာပြင်ပေါ်သို့ အပ်ကလေးတချောင်းကို ဖြည်းညှင်းစွာ ချကြည့်သောအခါ အပ်ကလေးသည် ရေထဲသို့နစ်မြုပ်မသွားဘဲ ရေပေါ်၌ ပေါ်လျက်ရှိသည်ကို စမ်းသပ် တွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။ ထိုသို့သော အခြင်းအရာများမှာ မျက်နှာပြင်တင်းအားကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။

ဒြဗ်ဝတ္ထုမှုန်သမျှတို့သည် မော်လီကျူးများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည့် အစုအဝေးများ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုမော်လီကျူးတို့သည် အချင်းချင်း ဆွဲငင်လျက် ရှိကြ၏။ သို့သော် အရည်နှင့် ဓာတ်ငွေ့တို့ကို နှိုင်းရှည့်ကြည့်လျှင် အရည်တွင်ပါရှိသော မော်လီကျူးတို့၌ ဓာတ်ငွေ့တွင်ပါရှိသော မော်လီကျူးတို့ထက် ဆွဲအားပို၍ ကြီးကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ အရည်တခုတွင် မျက်နှာပြင် အနီး၌ရှိကြသော မော်လီကျူးတို့သည် မျက်နှာပြင်ပေါ်တွင် ရှိကြသော မော်လီကျူးတို့ကို ဆွဲငင်ကြသည်။ ထိုကြောင့် မျက်နှာပြင်တွင် မော်လီကျူးများ ပိုမို စုရုံးကြရာမှ မျက်နှာပြင်သည် အရေပါးကလေး လွှမ်းထားသည့်ပမာ တင်းပြီးရှိနေလေသည်။ ဤသို့ တင်းနေမှုကို မျက်နှာပြင်တင်းအားဟုခေါ်၏။ အရည် အသီးအသီးတွင်ရှိသော မျက်နှာပြင်တင်းအားတို့သည် မော်လီကျူးတို့၏ဆွဲငင်အားကိုလိုက်၍ တခုနှင့်တခု မတူကြပေ။ မျက်နှာပြင်တင်းအားသည် မျက်နှာပြင်ကို နေရာ အကျဉ်းဆုံးယူအောင် ဆွဲကြီ့ပေးသည်။ ပုံစံအားလုံးတွင် စက်ဝိုင်းလုံးပုံသည် မျက်နှာပြင် အကျဉ်းဆုံးဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် ပြဒါးကို အစိတ်စိတ် ခွဲကြည့်ရာ၌သော်၎င်း၊ အရည်များကို အစက်ချကြည့်လျှင်သော်၎င်း၊ ဆပ်ပြာရည်ကို ပူဖောင်းမှုတ်ကြည့်လျှင်သော်၎င်း စက်ဝိုင်းလုံးပုံသာ ဖြစ်သွားသည်ကို တွေ့မြင်ရခြင်း ဖြစ်လေသည်။ အပ်ကလေးကို ရေမျက်နှာပြင်ပေါ်သို့ အသာချကြည့်စဉ်က ပေါ်နေနိုင်ခြင်းမှာလည်း တင်းနေသော ရေမျက်နှာပြင်သည် ကွဲပြတ်ပျက်ပြားသွားခြင်း မရှိသေးသည့်အတွက်ကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

မျက်မမြင် ပညာသင်ကြားရေး။ ။ မျက်မမြင်ဒုက္ခိတများ၏ အခြေအနေ တိုးတက် ကောင်းမွန်လာရေးအတွက် ကြိုးပမ်းမှုများသည် ၁၇ ရာစုနှစ်တွင်းကပင် စတင် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သော်လည်း ၁၉ရာစုနှစ် အစလောက်အထိ မည်သို့မျှ မည်မည်ရရ မရှိခဲ့သေးချေ။ သို့သော် ၁၉ ရာစုနှစ်အတွင်းသို့ရောက်သောအခါ မျက်မမြင် ဒုက္ခိတများ၏ အခြေအနေသည် တိုးတက်ကောင်းမွန်လာခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ပဌမ ကမ္ဘာစစ် ပြီးဆုံးသွားပြီးသည့် နောက်တွင် ထိုကဲ့သို့သော ကြိုးပမ်းမှုများသည် ဆထက်ထမ်းပိုး တိုးတက်လာလေတော့သည်။ ပဌမ ကမ္ဘာစစ်အတွင်း ပါဝင်ဆင်နွှဲခဲ့စဉ်က မျက်စိတွင် ဒဏ်ရာရရှိသဖြင့် မျက်စိကွယ်သူ ဦးရေမှာ ဗြိတိန်နိုင်ငံ၌ပင် ၁,၀၀၀ ကျော်မျှ ရှိလေသည်။ သို့ဖြစ်ရာ စစ်ကြီးတွင် ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သော နိုင်ငံများသည် ထိုကဲ့သို့ လူဖြစ်ရှုံးရသူများအရေးကို လျစ်လျူရှု၍ မနေသာတော့ဘဲ အထူးပင် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ပေးရလေသည်။ ထိုကြောင့် ယခုအခါတွင် မျက်မမြင်များ မလုပ်နိုင်သော အလုပ်ဟူ၍ မရှိသလောက်ပင် ဖြစ်နေပေသည်။ စာပေဖက်တွင်၎င်း၊ ကုန်ကူးသန်းရေးဖက်တွင်၎င်း၊ လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးဖက်တွင်၎င်း အဖက်ဖက်တွင် မျက်မမြင်များ အတွက် လမ်းဖွင့်ပြီးသား ဖြစ်နေ၏။ အလုပ်အကိုင် မလုပ်နိုင်သော မျက်မမြင်များကိုလည်း ပြုစုစောင့်ရှောက်ထားသဖြင့် ယခင်ကကဲ့သို့ ခိုကိုးရာမဲ့ မဖြစ်တော့ပေ။ အနောက်နိုင်ငံများတွင် မျက်မမြင်ဖြစ်နေ၍ များစွာ ဝမ်းနည်းစရာ အကြောင်း မရှိတော့ဘဲ၊ မျက်မမြင် အများပင် စာပေသင်ကြားတတ်မြောက်ကြ၍ လွတ်လွတ်လပ်လပ်နှင့် ကိုယ့်ဝမ်းကိုယ်ကျောင်းနိုင်သောသူများ ဖြစ်နေကြလေပြီ။

www.foreverspace.com.mm

မျက်မမြင်များကို ပညာသင်ကြားပေးရာတွင် မျက်စိကို အသုံးမပြုနိုင်သဖြင့် အခြားအာရုံများကို ထက်မြက်အောင် လေ့ကျင့်စေကာ သင်ကြားပေးရလေသည်။ စပိန်လူမျိုး ဖရန်စစ္စကို လူးကပ်ဆိုသူသည် သစ်သားတုံးများပေါ်တွင် ထွင်းထားသော စာလုံးများကို လက်နှင့် စမ်းသပ်ခြင်းဖြင့် မှတ်မိလာပြီးလျှင် ဖတ်တတ်လာအောင် သင်ကြားပေးရန် ကြံစည်ခဲ့လေသည်။ အမေရိကန် ပြည်တောင်စု၊ ဗော့စတန်မြို့ရှိ ပါကင် မျက်မမြင်ကျောင်း၏ ကျောင်းအုပ် ဒေါက်တာ ဆယ်မျူယယ် ဂျီဟောင်းဆိုသူသည် တခါက ဆွံ့အပြီး နားမကြားသော မျက်မမြင်အမျိုးသမီးကလေးတဦးအား ဖောင်းကြွသော စာလုံးများဖြင့် ခက်ရင်းဟု ရေး၍ တံဆိပ်တပ်ထားသည့် ခက်ရင်းတချောင်းနှင့် အလားတူ အမည်တံဆိပ် တပ်ထားသော ဌန်းတချောင်းကို ပေးကာ ကလေး၏လက်ဖြင့် ထိုစာလုံးများကို စမ်းသပ်ကြည့်စေ၏။ ဤသို့ နေ့စဉ်ရက်ဆက် စမ်းသပ်ကြည့်ရသောအခါ ခက်ရင်း ဟူသောပစ္စည်းနှင့် ခက်ရင်းဟူသော ဖောင်းကြွနေသည့် စာလုံးများသည်ၢင်း၊ ဌန်းနှင့် ဌန်းဟူသော စာလုံးများသည်ၢင်း ဆက်သွယ်နေကြပုံကို ကလေးသည် သဘောပေါက်လာလေသည်။ တံဆိပ်များပေါ်မှ ဖောင်းကြွနေသော စာလုံးများ၏ အနေအထားကို ကလေးသည် ကောင်းစွာ ကျက်မှတ်မိသောအခါ ခက်ရင်းနှင့် ဌန်းများကို တံဆိပ်များနှင့် တခြားစီပေး၍ ပြန်တပ်ခိုင်းလျှင် သူသည် ခက်ရင်းပေါ်၌ ခက်ရင်းဟူသော တံဆိပ်ကိုၢင်း၊ ဌန်းပေါ်၌ ဌန်းဟူသော တံဆိပ်ကိုၢင်း ကောင်းမွန်မှန်ကန်စွာ တပ်ဆင်နိုင်လာလေသည်။ ထိုနောက် အက္ခရာစာလုံးများကို တလုံးစီ ခွဲခြားပေး၍ ပြန်ဆက်စေသည့်အခါတွင်လည်း မှန်ကန်အောင် ဆက်စပ်လာနိုင်ပြန်သည်။ ဤသို့ဖြင့် သူ့ကို အရာဝတ္ထုပစ္စည်းကလေးများနှင့် အမည်တံဆိပ်များ တွဲကာ စမ်းသပ်ဖို့ ပေးထားရာ၊ စမ်းရင်း စမ်းရင်းနှင့် သူသည် အက္ခရာစာလုံးများနှင့် အခြား စာလုံးပေါင်းများကို ကောင်းစွာ မှတ်မိလာလေသည်။ သို့ရာတွင် ဤသို့ အက္ခရာ စာလုံးများကို မှတ်မိဖို့ လေ့ကျင့်ရသည်မှာ အချိန်ကြာလှသည့်ပြင် တော်ရုံ ဇွဲဝီရိယနှင့်လည်း မတတ်မြောက်နိုင်ချေ။

အချို့က မှီအုံးပေါ်၌ တွယ်အပ်ကလေးများကို စာလုံးပုံ ဖော်၍ စိုက်ထားပြီးသော် စမ်းသပ်စေခြင်းဖြင့် မျက်မမြင်တို့ကို စာသင်ပေးရန် ကြိုးစားခဲ့ကြ၏။ ၁၆၄၀ ပြည့်နှစ်တွင် ပြင်သစ် လက်ရေးသင်ဆရာတဦးသည် မျက်မမြင်များအတွက် ရွေ့ရှားနိုင်သောစာလုံးများကို စမ်းသပ်တီထွင်ကြည့်ခဲ့သည်။ အချို့ကလည်း သတ္တုစက်လုံးများကို အသုံးပြု၍ စမ်းသပ်သင်ကြားပေးခဲ့ကြ၏။ ဂျာမနီနိုင်ငံတွင် ဗိုက်ဆင်ဗုဆိုသူသည် စက္ကူကပ်ပြားများတွင် စာလုံးထွင်း၍ သင်ကြားခဲ့သည်။ နည်းသစ် စထွင်သူများသည် တခါတရံ နည်းလမ်းအစကို မျက်မမြင်တပည့်များထံမှပင် ရတတ်လေသည်။ တခါက ဗလင်တင် အျူအီးဆိုသူ၏ မျက်မမြင်တပည့် တယောက်ဖြစ်သူ ဖရန်ဆွာလက်ရှားသည် သူ့ဆရာ၏ စားပွဲပေါ်ရှိ စာရွက်များကို ရွေးချယ်နေရင်း စက္ကူကပ်ပြား တခုပေါ်၌ ပုံနှိပ်ထားသော စာလုံးများကို စမ်းသပ်ကြည့်မိ၏။ ထိုစာလုံးများမှာ စက္ကူပေါ်တွင် အရာတင်နေအောင်ပင် ပုံနှိပ်ထားရာ၊ ယင်းတို့ကို စမ်းကြည့်ခြင်းဖြင့် စာလုံးအမျိုးမျိုးကိုခွဲခြားတတ်ကြောင်း သူ့ဆရာကို ပြောပြလေသည်။ ထိုအခါ အျူအီးသည် အကြံရလာပြီးသော် စာရွက်လွတ်တရွက်ပေါ်တွင် ကလောင်တံအရိုးဖြင့် စာလုံးများကို ရေး၍ လက်ရှားအား ဖတ်ခိုင်းသည်။ လက်ရှားသည် လက်နှင့် စမ်းသပ်၍ မှန်ကန်အောင် ဖတ်နိုင်ခဲ့ပြန်သည်။ သို့ဖြင့် အျူအီးသည် အားတက်လာကာ စာရွက်ပေါ်တွင် စာလုံးဖော်၍ မျက်မမြင်များကို သင်ကြားပေးခဲ့လေသည်။

မျက်မမြင်များ ဖတ်ရန်စာအုပ်များကို ဦးစွာပဌမ ဖောင်းကြွနေသော စာလုံးများဖြင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့၏။ သို့သော် ယခု အသုံးပြုနေသည့် စာအုပ်များမှာ များသောအားဖြင့် စာရွက်ပေါ်၌ အဖုကလေးများဖြင့် အက္ခရာပုံ ဖော်ထားသော စာအုပ်များ ဖြစ်လေသည်။ ဤစာအုပ်မျိုးကို ပါရစ်မြို့မှ လူဝီဗရေးဆိုသူ တီထွင် ထုတ်ဝေခဲ့လေသည်။ လူဝီဗရေး၏ ဖခင်သည် သားရေကုန်းနီး ကကြိုးတန်ဆာများကို ချုပ်လုပ်ရောင်းချသူဖြစ်ရာ၊ သူသည် သားရေစကလေးများကို စူးဖြင့် ထိုးဖောက်ကာ ကစားလေ့ရှိခဲ့၏။ တနေ့တွင် လူဝီသည် အခါတိုင်းကဲ့သို့ သူ့စူးနှင့်သားရေကို ထိုး၍ ကစားနေစဉ် ကံမကောင်း အကြောင်း မလှသောကြောင့် လက်ချော်၍ မျက်စိကို ထိုးမိသဖြင့် ၃ နှစ်သားအရွယ်တွင် မျက်စိ ကွယ်ခဲ့ရရှာလေသည်။ သားရေတွင် စူးနှင့် ထိုးဖောက်လိုက်သောအခါ အပေါက်ကလေးများ ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို သူစိတ်ဝင်စားစွာ တွေးကြည့်ယင်း အကယ်၍ စူးနှင့် သားရေကို ထုတ်ချင်ပေါက်မဖောက်ဘဲ သားရေတွင် အပေါက်ပေါ်ရုံလောက်သာ စူးကို ထိုးကြည့်လျှင် တဖက်၌ ဖောင်းကြွသော အပေါက်ရာကလေးများ ထင်လာသည်ကို သူစမ်း၍ သိရှိခဲ့လေသည်။ တဖန် ထိုပေါက်ရာကလေးများကို နေရာတကျ စီစဉ်ပေးလျှင် အက္ခရာ စာလုံး ပုံသဏ္ဌာန်များ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ကြောင်းကို သူစဉ်းစားမိပြန်လေသည်။ ထိုမှ သဲလွန်စရကာ မျက်မမြင်များအတွက် စာလုံးများကို ထွင်နိုင်ခဲ့လေသည်။ သူ့နည်းစံနစ်သည် မျက်မမြင်များအတွက် အလွန် သင့်တော်သောကြောင့် ယခုအခါ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အများဆုံးအသုံးပြုလျက်ရှိပေသည်။

ဗရေးနည်းအတိုင်း ပုံနှိပ်ထားသော စာအုပ်များသည် ရိုးရိုးစာအုပ်များထက် ပိုထူ၍ အဖိုးလည်း များစွာပေးရသဖြင့် မျက်မမြင်ကျောင်း စာကြည့်တိုက်များ၌သာ ထား

www.foreverspace.com.mm

ယခုအခါတွင်မျက်မမြင်များ မလုပ်နိုင်သောအုပ်ဟူ၍ မရှိသလောက်ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ အခြေမျိုးသို့ရောက်ရှိရန် လက်တွေ့တက္ကသိုလ်သင်တန်းများ(အပေါ်ပုံ)ဖွင့်လှစ်သင်ကြားပေးလျက်ရှိသည်။ အောက်ပုံမှာ မျက်မမြင်အမျိုးသမီးကလေးတဦး ပန်းကို လက်ဖြင့်စမ်း၍ အနံ့ခံကြည့်ရုံမျှဖြင့် မည်သည့်ပန်းဖြစ်ကြောင်း ပြောပြနေပုံဖြစ်သည်။

www.focusspace.com.mm

ရှိနိုင်လေသည်။ ဗြိတိန်နိုင်ငံ၌ မျက်မမြင်များအတွက် ပဌမ ဦးဆုံး ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသော စာအုပ်မှာ ၁၈၂၇ ခုနှစ်တွင် အက်ဒင်ဗာရာမြို့၌ ဂျိန်းဂေါ ဆိုသူထုတ်ဝေသော စာအုပ်ဖြစ်သည်။ ထိုစာအုပ်၌ သုံးထောင့်ပုံကို အမျိုးမျိုးပြောင်းလဲကာ အက္ခရာပုံဖော်၍ ပုံနှိပ်ထားလေသည်။ ၅နှစ်မျှကြာသောအခါ ဆရာကြီးတဦးက တမျိုးတီထွင်ပြန်သည်။ ဤသို့ တစတစ နည်းကောင်းကိုထွင်လာကြရာ၊ ၁၉ ရာစုခေတ်ဦးလောက်တွင် မျက်မမြင်များအတွက် စာလုံးပုံဖော်သည့် နည်း ၂၃ မျိုးခန့် ရှိလာလေသည်။ ယင်းတို့အနက် ဗရေး၏နည်း၊ ဒေါက်တာမွန်း၏နည်း၊ လူးကပ်၏နည်းနှင့် ဖရဲ၏နည်းတို့သည် အထင်ရှားဆုံးဖြစ်၏။ ဗရေး၏ နည်းသည် ကမ္ဘာသုံးဖြစ်၍ တရုတ်နိုင်ငံတွင် ဒေါက်တာမာရေး ဆိုသူသည် ဗရေး၏နည်းကိုပင် တရုတ်အက္ခရာနှင့် ဆီလျော်အောင် ပြုပြင်ပေးခဲ့လေသည်။

ဗရေး တီထွင်သောနည်းမှာ အစက်ကလေး ၆ ခုကို အမျိုးမျိုးလှည့်ပတ်ကာ တွဲပေးခြင်းဖြင့် အက္ခရာဖော်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုအစက်ကလေးများမှာ အလျားလိုက် ၂ စက်စီ ထောင်လိုက် ၃ စက်စီရှိပြီးလျှင် ယင်းတို့ကို သင့်သလိုတွဲလိုက်လျှင် ၆၃တွဲရနိုင်၏။ ၂၆တွဲကို အက္ခရာစာလုံးများအတွက်ထား၍ ကျန်အတွဲတို့ကို စကားဖြတ်၊ ပုဒ်ဖြတ်၊ အတိုချုံးစကားလုံးများ စသည်တို့အတွက် ထားလေသည်။ ပမာအားဖြင့် အင်္ဂလိပ်စာလုံး **A** ကို အစက်တစက်၊ **B** ကို ထောင်လိုက်အစက်နှစ်စက်၊ **C** ကို အလျားလိုက်အစက်နှစ်စက်၊ **D** ကို အလျားလိုက် အစက်နှစ်စက်နှင့် ထောင်လိုက်တစက် စသည်ဖြင့် အစက် ၆စက်ကို အမျိုးမျိုးလှည့်တွဲကာ အက္ခရာစာလုံး ဖော်ထားလေသည်။

မျက်မမြင်များကို စာတတ်အောင် သင်ကြားပေးခြင်းထက် လက်မှုပညာကို တတ်အောင် သင်ကြားပေးလျှင် ပိုမို အကျိုးဖြစ်ထွန်းနိုင်သည့်အလျောက် ကြိန်ဖြင့် ခြင်းတောင်းယက်ခြင်း၊ ကုလားထိုင်ကြိန်ထိုးခြင်း၊ ဖာယက်လုပ်ခြင်း၊ တံမြတ်စည်းစည်းခြင်း စသော စမ်းသပ်လုပ်ရသည့် လက်မှုပညာများကို မျက်မမြင်ကျောင်းများ၌ သင်ကြားပေးသေးသည်။ ထိုပညာဖြင့် မိမိတို့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပြုနိုင်ကြ၍ ထိုပညာရပ်များမှာ မျက်မမြင်များအတွက် အထူးသင့်လျော်လေသည်။ အနောက်နိုင်ငံ၌ မျက်မမြင်များသည် တူရိယာတီးမှုတ်သည့်ဖက်၌ အချို့ တဖက်ကမ်းခတ် တတ်မြောက်ကြ၏။ အချို့ စန္ဒယားအတီးကောင်းသူများ၊ စန္ဒယားပြင်ဆရာများမှာ မျက်မမြင်များပင် ဖြစ်ကြလေသည်။

မျက်မှန်။ ။ ပေနှစ်ဆယ် အဝေးမှ မြင်သင့်မြင်ထိုက်သည့် အရာများအား ကောင်းစွာ မြင်နိုင်သော မျက်စိကို အခြေမှန် မျက်စိဟုခေါ်သည်။ သို့ရာတွင် ချွတ်ယွင်းချက်မရှိဘဲ လုံးဝကောင်းမွန်သည့် မျက်လုံးရှိသူ လောကတွင် အလွန်ရှားပါးလှ၏။ အချို့မျက်လုံးတွင် ချွတ်ယွင်းချက်ရှိစေကာမူ ထိုချွတ်ယွင်းချက်မှာ အနည်းငယ်မျှဖြစ်၍ လျစ်လျူရှုနိုင်ပေသည်။ အချို့ ချွတ်ယွင်းချက်မှာ ကြီးကျယ်သဖြင့် မျက်စိဝေနေတတ်၍ အရာဝတ္ထုများကို မှုန်မှားမှားသာ မြင်ရလေသည်။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းကို မျက်မှန်ဖြင့် ပြုပြင်ပေးနိုင်သည်။ မျက်မှန်သည် မှန်ဘီလူးဝိုင်းကလေးများသာ ဖြစ်သည်။ မျက်စိ၏ ချွတ်ယွင်းချက်များ ပပျောက်စေရန်အတွက် မျက်မှန်ကို တပ်ဆင်ကြရသည်။

မျက်မှန်ဖြင့် ပြုပြင်ပေးရသော မျက်စိမှုန်ခြင်းမျိုး၏ အကြောင်းရင်းများမှာ (၁) မျက်လုံးအိမ်အနေအထား မှားယွင်းချွတ်ချော်နေခြင်း၊ (၂) အသက်ကြီးရင့်လာခြင်း၊ (၃) မျက်စိအာရုံနှင့်ဆိုင်သော ကြွက်သားများ အားနည်းခြင်းတို့ ဖြစ်လေသည်။ ပဌမ အမျိုးအစားသည် ကောနိယခေါ် မျက်ကြည် ချွတ်ယွင်းမှုကြောင့် ဖြစ်တတ်သည်။ ထိုပြင် မျက်ကြည် အနေမှားနေမှုကြောင့်လည်း ဖြစ်တတ်သည်။ ဤသို့ မျက်ကြည်အနေမှားမှုကို ဆလင်ဒါခေါ် ထုလုံးရည်သဏ္ဌာန်ရှိသော မှန်မှ ဖြတ်ယူရသော မှန်ဘီလူးမျိုးဖြင့် ပြုပြင်ယူရသည်။

မျက်စိမှုန်ခြင်းတွင် အဝေးမှုန်ခြင်းနှင့် အနီးမှုန်ခြင်းဟူ၍ နှစ်မျိုး ရှိသည်။ လူတိုင်းလူတိုင်းသည် အသက်ကြီးလာလျှင် အနီးမှုန်လာတတ်ကြသည်။ သို့သော် နဂိုကတည်းက အဝေးမှုန်သူတို့မှာ အနီးကြည့်ရာ၌ အလွန် ကောင်းမွန်ကြည်လင်သည့်အလျောက် အသက်အရွယ် ကြီးရင့်လာစေကာမူ၊ စာကြည့်ရာ၌ မျက်မှန်တပ်ရန် မလိုကြချေ။ အနီးမှုန်ခြင်းအတွက် မှန်ဘီလူးခုံးကိုဂင်း၊ အဝေးမှုန်ခြင်းအတွက် မှန်ဘီလူးခွက်ကိုဂင်း တပ်ဆင်ရသည်။ တတိယ အမျိုးအစား မျက်စိချွတ်ယွင်းခြင်းအတွက် ပရစ်ဇင်ခေါ် သုံးမြှောင့် ဖန်တုံးများမှ သွေးယူရသော မှန်ကို တပ်ဆင်ရလေသည်။

မျက်မှန် စတင် အသုံးပြုခဲ့ကြသည်မှာ ၁၃ ရာစုခေတ်လောက်က ဖြစ်ရာ၊ ရော်ဂျာ ဗေကင် ဆိုသူ မျက်မှန်ပါရဂူကြီးတဦးက စတင်တီထွင်ခဲ့သည်။ ရှေးက မျက်မှန်များမှာ ရိုးရိုးဖန်ဖြင့် ပြုလုပ်ကြ၍ စျေးပေါခဲ့သော်လည်း ယခုအခါတွင်မူ အထူးရွေးချယ်ထားသော ဖန်အမျိုးအစားများဖြင့်သာ စီမံပြုလုပ်ထားသဖြင့် ပိုမိုကောင်းမွန်ပြီးလျှင် စျေးလည်း အတော်ကြီးမြင့်ပေသည်။ ယခုအခါ၌ တစုံတယောက်သည် မျက်စိမှုန်သည်ဟု မိမိကိုယ်ကိုမိမိ သင်္ကာမကင်း ဖြစ်လာလျှင် မျက်စိရောဂါကု ဆရာဝန်ထံ သွားရောက်ပြသရပေသည်။ ဆရာဝန်သည် မျက်စိကို အမျိုးမျိုး စမ်းသပ်ပြီးနောက် မျက်စိမှာ အကယ်မှုန်နေခဲ့လျှင်

www.forumspace.com.mm

မည်မျှအားရှိသော မျက်မှန်ကို အသုံးပြုသင့်ကြောင်း ညွှန်ကြားလိုက်သည်။ ထိုအခါ မျက်မှန်ရောင်းသူထံသို့ သွားရောက်၍ ထိုညွှန်ကြားလိုက်သော မျက်မှန်မျိုးကို ဝယ်ယူတပ်ဆင်ရပေသည်။

မျက်မှန် အမျိုးမျိုးရှိသည်။ ယင်းတို့မှာ မှန်ဘီလူး နှစ်ခု ပါဝင်၍ နားနောက်ဖက်တွင် ချိတ်ထားနိုင်သော အမြင်များသည့် မျက်မှန်မျိုး၊ မှန်ဘီလူးနှစ်ခုပင် ပါဝင်၍ နှာခေါင်း၌ ညှပ်ရသည့် မျက်မှန်မျိုး၊ မှန်ဘီးလူး တခုတည်းရှိသော မျက်မှန်မျိုးတို့ ဖြစ်၏။ အချို့ မျက်မှန်များမှာ မှန်ဘီလူးနှစ်ခု ပေါင်းစပ်ပြုလုပ်ထား၍ အောက်နားဖက်တွင် အနီးကြည့်အတွက် အားကြီးသော မှန်ဘီလူး တပ်ဆင်ထားခြင်းဖြင့် အဝေးနှင့်အနီးကိုပါ ကြည့်နိုင်လေသည်။ ထိုမျက်မှန်များသည် အထူးကောင်းမွန်သော ဖန်မျိုးဖြင့် ပြုလုပ်ထားသဖြင့် မျက်စိကို ဒုက္ခပေးတတ်သော ခရမ်းဘေးရောင်ခြည်ကို ဖယ်ရှားပစ်နိုင်သည်။ နေပူရှိန်ကြောင့်ကျိန်းစပ်ခြင်း စသော ရောဂါမျိုးမှလည်း ကာကွယ်ပေးနိုင်လေသည်။

မျက်လှည့်အတတ် ။ ။

ကြည့်သူတို့၏မျက်စိကို လှည့်စားခြင်းဖြင့် မဟုတ်သည်ကို အဟုတ်ထင်စေနိုင်သောကြောင့် မျက်လှည့်အတတ်ဟု ခေါ်သော အတတ်ပညာတမျိုးသည် ကမ္ဘာအနှံ့အပြား ရှိနိုင်ငံတို့တွင် အနည်းနှင့်အများ ခေတ်စားလျက် ရှိလေသည်။ မျက်လှည့်ဆရာဟု အမည်ခံသူ တယောက်သည် စိတ်ပညာကို အတော်အသင့် ခေါက်မိရမည့်အပြင် လက်၏ ကျွမ်းကျင်မှုဖြစ်သော ပဋ္ဌလက်နည်းပရိယာယ် အသွယ်သွယ်တို့ကိုလည်း ကောင်းစွာ နားလည်ထားရပေမည်။ ထိုမျှသာမကသေး၊ ပရိသတ်၏ စိတ်ကို ဆွဲငင်နိုင်လောက်အောင် ကရားရေလွှတ် အချက်ကျကျ ပြောဆိုတတ်သော အရည်အခြင်းရှိရန်လည်း လွန်စွာပင် လိုချေသည်။ မျက်လှည့်တို့မည်သည်မှာ လွန်စွာ လျှို့ဝှက်၍ အသိခက်သော အရာများကို ပြသနိုင်မှသာ ကြည့်သူ ပရိသတ်၏ အံ့ဩခြီးမွမ်းခြင်းကို ခံရတတ်သဖြင့် မျက်လှည့်ဆရာတို့သည် မိမိတို့၏ နည်းပရိယာယ်တို့ကို လူမသိအောင် လျှို့ဝှက်၍ ထားလေ့ရှိကြပေသည်။

အချို့သော လှည့်စားမှုများမှာ လွန်စွာပင် အံ့ဘနန်းရှိလှသဖြင့် မျက်လှည့်ဆရာ၏ အစွမ်းတခုတည်းနှင့်သာ မဟုတ်ဘဲ၊ အစိမ်းတိုက်သဘော သက်ဝင်လေသလောဟူ၍ အတော်အတန် ခေတ်မီသူ အချို့တို့ပင်လျှင် ယုံမှားသံသယ ဖြစ်ကြရလေသည်။ ထိုယုံမှားမှုသည်ပင် မျက်လှည့်ဆရာကို ပို၍ အထင်ကြီးစေကာ လူကြိုက်များအောင် ဖန်တီးပေးတတ်သောကြောင့် အချို့သော မျက်လှည့်ဆရာများသည် မျက်လှည့်ပြခိုက်တွင် မျက်လှည့်စင်ပေါ်၌ ယုတ္တိတန်သည်၊ မတန်သည်ကိုအပထားလျက်၊ လူဦးခေါင်းခွံတခုနှင့် လူရိုးတချောင်းနှစ်ချောင်းကိုတင်၍ ပြသထားလေ့ရှိကြလေသည်။

ကမ္ဘာကျော် ဣတာလျံ မျက်လှည့်ဆရာကြီး မာတီနီသည် အမျိုးသမီးတဦးအား ဤသို့ အိပ်မွေ့ချကာ ပြသခဲ့သည်။

www.foreverspace.com.mm

မျက်လှည့်ဆရာတဦး ဖဲများကို လက်ဆွဲဘာဂျာသဖွယ် ဆွဲယူပြသစဉ်

မျက်လှည့်အတတ်သည် မှော်အတတ်ကဲ့သို့ပင် လွန်စွာ ရှေးကျသော လောကီပညာရပ်တခု ဖြစ်လေရာ၊ ထိုအတတ်နှစ်ရပ်သည် တခုနှင့်တခု အလွန်နီးစပ်ခဲ့သဖြင့် မျက်လှည့်အတတ်သည် အစိမ်းတဏ္ဍ စသော ဝိညာဉ်တို့နှင့် ထွေးရောရက်တင် ဖြစ်ခဲ့သည်ဟု ရှေးက ယူဆခဲ့ကြလေသည်။ သို့ရာတွင် များသောအားဖြင့် ယခုခေတ်အခါ ပြသလေ့ရှိကြသော မျက်လှည့်များတွင်ကား မှော်အတတ်၏ အကူအညီ ပါဝင်ခဲ့သော် အနည်းငယ်မျှသာ ပါဝင်၍ ကျင့်သားရ ကျွမ်းကျင်နေသော လက်ဖြင့် လှည့်စားခြင်း၊ အထူးစီမံထားသော ကရိယာ တန်ဆာပလာတို့ဖြင့် လှည့်စားခြင်းတို့သာ များလေသည်။

မျက်လှည့်အတတ်တွင် လက်လှည့်၊မျက်လှည့်ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။ လက်လှည့်ဆိုသည်မှာ လက်ထဲရှိပိုက်ဆံကို ရုတ်တရက် ပျောက်သွားစေခြင်း၊ဖဲချပ်ဝှပ်ခြင်း စသည့် လက်ဖြင့် ကျင့်သားရအောင် လေ့ကျင့်ထားရသည့် လှည့်စားခြင်း အတတ်ဖြစ်၍၊ မျက်လှည့်ဆိုသည်မှာ မျက်စိကို ထင်ယောင် ထင်မှားဖြစ်စေခြင်း (၀၊) ကြည့်သူတို့၏ စိတ်ကို လှည့်စားခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။ ပဌမ အမျိုးအစား ဖြစ်သည့် လက်လှည့်အတတ်ကို လမ်းဆုံလမ်း၀ လမ်းလေးခွတို့နှင့် လူစည်ကားသည့် နေရာတို့တွင် တွေ့ရှိရတတ်သော သာမန် မျက်လှည့်ပြပွဲများ၌ တွေ့မြင်နိုင်၍၊ ဒုတိယ အမျိုးအစားဖြစ်သည့် အထက်တန်း မျက်လှည့် အတတ်ကိုကား ကမ္ဘာအရပ်ရပ်သို့ လှည့်လည်၍ ရုံတင်ပြသသော နာမည်ကျော် မျက်လှည့်ဝိဇ္ဇာတို့၏ ပြပွဲများတွင်သာ တွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။

မျက်လှည့်ပြရာ၌ အသုံးပြုလေ့ရှိသော ကရိယာများမှာ (၁) အမှန်အတိုင်း ပြုလုပ်ထားသောပစ္စည်း၊ (၂) နဂိုပုံသဏ္ဌာန်ကိုမပျက်စေဘဲ လှည့်စားရန်အတွက်သာ စီမံ ပြုလုပ်ထားသည့်ပစ္စည်းနှင့် (၃) ကြည့်သူများ မသိမမြင်နိုင်အောင် ပြုလုပ်ထားသော ပစ္စည်းဟူ၍ သုံးမျိုးသုံးစားရှိလေသည်။ အချို့သော လှည့်စားမှုများတွင် ပစ္စည်းတမျိုးတည်းဖြင့်ပင် ပြုလုပ်နိုင်သော်လည်း ပစ္စည်းသုံးမျိုးစလုံးကို ပေါင်းစပ် ပြုလုပ်မှရသော လှည့်စားမှုများလည်း ရှိလေသေးသည်။

လှည့်စားမှု အမျိုးမျိုးရှိသည်တွင် လှည့်စားမှုတခု အထမြောက်အောင်မြင်ရန်အတွက် ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းလောက်မှာ မျက်လှည့်ဆရာ၏ စိတ်ပညာ နိုင်နင်းမှုအပေါ်တွင် တည်၍ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းလောက်မှာ သရုပ်ပါပါ အမှုအရာကောင်းကောင်းနှင့် ကျွမ်းကျင်စွာ ကိုင်တွယ်ပြသနိုင်မှုပေါ်တွင် တည်ရှိပြီးလျှင် ကျန် ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာ ကောင်းမွန်သော ပစ္စည်းများကို အသုံးပြုမှုပေါ်တွင် တည်နေလေသည်။ ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာမရှိသော လှည့်စားမှုမျိုးကို ပြုလုပ်ပြသခြင်းသည် ကြည့်သူ ပရိသတ်အား ရင်သပ်အံ့ဩ ထူးကဲသောအာရုံကို ခံစားစေနိုင်သည်သာမက လူမျိုးခြား ပရိသတ်ပင် ဖြစ်စေကာမူ သဘောပေါက်ကာ စွဲလမ်းသွားစေနိုင်ပေသည်။ သို့အားဖြင့် မျက်လှည့်အတတ်သည် လူမျိုးတိုင်း လေ့လာပြသ ကြည့်ရှုနိုင်သော သဘင်အတတ်တရပ် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။

ရှေးဟောင်း သမားရိုးကျဖြစ်သော မျက်လှည့်အတတ်များစွာတို့မှာ တကျောင်းတဂါထာ တရွာတပုဒ်ဆန်း ဟူသည်နှင့်အညီ တနိုင်ငံနှင့် တနိုင်ငံ မသိမသာ ကွဲပြားခြားနားလျက်ရှိသော်လည်း အခြေခံသဘောတို့၌ကား ထပ်တူထပ်မျှပင် ဖြစ်ကြသည်။

ယင်းသို့ ဖြစ်ရခြင်း အကြောင်းမှာ ထိုအခြေခံ အချက်အလက်များသည် တနိုင်ငံမှတနိုင်ငံသို့ တဆင့်ကူးပြောင်းရောက်ရှိသွားကြခြင်းကြောင့် မဟုတ်ဘဲ၊ အလွယ်ဆုံး အရိုးဆုံးနည်းတို့ဖြင့်သာ လုပ်ကိုင်ပြသကြသောကြောင့်ပင် ဖြစ်လေသည်။ နှစ်ပရိဏာမ ကြာညောင်းသောအခါ၊ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်ရှိ မျက်လှည့်ဝိဇ္ဇာများသည် တိုးတက် ခက်ခဲနက်နဲသော ပြသမှုများကို ကြံစည်တီထွင်လာကြတော့၏။ သို့ရာတွင် တဦးနှင့်တဦး အတတ်ပညာချင်း ဖလှယ်ကြသည့်အတွက်၊ အရှေ့နိုင်ငံများမှ မျက်လှည့်အတတ်သည် အနောက်နိုင်ငံများသို့ ရောက်ရှိသွားပြီးလျှင် အနောက်နိုင်ငံ

www.forestspace.com.mm

မျက်လှည့်အတတ်များသည်လည်း အရှေ့နိုင်ငံတို့သို့ ပျံ့နှံ့ရောက်ရှိလာကြလေတော့သည်။

မျက်လှည့်ပညာကို အပျော်တမ်း လိုက်စားလိုသူများအဖို့ သိသင့်သိထိုက်သော အချက်အလက် အနည်းငယ်ကို အောက်တွင် ရေးသား ဖော်ပြထားပေသည်။

ပရိသတ်အား ဘာလုပ်၍ ပြမည်ဆိုသည့် အကြောင်းကို မည်သည့်အခါမှ ကြိုတင်၍ ဖွင့်မပြောသင့်ပေ။ ဘာဖြစ်လာမည်ကို ပရိသတ်က သူတို့ဖာသာ မှန်းဆ တွေးယူစေသင့်၏။ သာဓကပြရသော် လက်ထဲတွင်ရှိသော ငါးမူးစေ့တစ်ခုကို သူတို့ မျက်မှောက်တွင်ပင် ကွယ်ပျောက်သွားအောင် ပြုလုပ်ပြသမည် ဆိုကြပါစို့။ ဦးစွာ ပဌမ ငါးမူးစေ့ကို အများမြင်သာအောင် ထောင်၍ ကိုင်ပြပါ။ ထိုနောက် ပရိသတ်မသိအောင် ငါးမူးစေ့ကို ကျင်လျင်စွာ ရုတ်ခြည်း ဖျောက်လိုက်ပြီးလျှင် ငါးမူးစေ့ရှိသည်ဟု ထင်နေကြသော လက်ပေါ်သို့ ဆေးကြိမ်လုံး တချက် ဝင့်လိုက်ရုံမျှနှင့် ငါးမူးစေ့သည် လက်ထဲမှ ပျောက်သွားမည့် အကြောင်းကို ပရိသတ်အား ကွန်ရှေ့မပျက် ပြောပြနိုင်ပေသည်။

အချို့ လွန်စွာ ရှုပ်ထွေးသော လှည့်စားမှုများကိုပင် များစွာ မခဲယဉ်းဘဲ ပြုလုပ်ပြသနိုင်ပေသည်။ လှည့်စားမှု တခုသည် ကောင်းစွာ အထမြောက် အောင်မြင်သွားပြီးနောက် ပရိသတ်က သဘောကျ၍ ပြပါဦးဟု တောင်းပန်

လူငယ်မျက်လှည့်ဆရာ ပဏ္ဍိတသည် လှည့်စားသောနည်းကို ပိရိသေသပ်စွာ ထွင်နိုင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ အထက်ပါပုံတွင် လူကို လင်းတအသွင် ပြောင်းလဲပြဟန် ဖြစ်သည်။

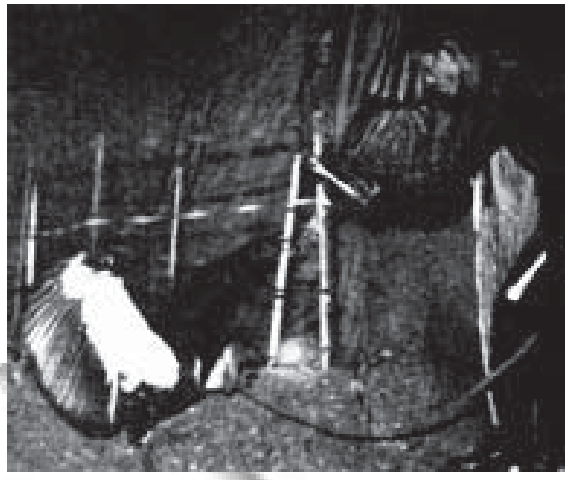

လူမှ လင်းတဖြစ်သွားဟန် သရုပ်ပါပါပြသစဉ်

ကြသော်လည်း မပြုလုပ်သင့်ပေ။ ပဌမအကြိမ်တွင် ချောမောစွာ အောင်မြင်သွားသော်လည်း ဒုတိယအကြိမ်တွင် အလိမ်ပေါ်သွားမည်ကို စိုးရပေသည်။ အကယ်၍ ပဌမအကြိမ်မှာကဲ့သို့ အောင်မြင်စွာ ပြုလုပ်ပြသနိုင်လိမ့်မည်ဟု မိမိကိုယ်ကိုမိမိ ယုံကြည်စိတ်ချပါမူကား၊ တောင်းပန်ကြသည့်အတိုင်း အခြားနည်းတမျိုးနှင့်သာ ထပ်မံပြုလုပ် ပြသသင့်ပေသည်။ မျက်လှည့်များကို ပရိသတ်ရှေ့တွင် မပြသမီ တယောက်တည်း မှန်ကြီးကြီးတချပ်ရှေ့တွင်လေ့ကျင့်ကြည့်သင့်၏။ မိမိ၏လက်များသည် မိမိ၏မျက်စိများကိုပင် လှည့်စားနိုင်ပြီဟု ယုံကြည်ရသည့်အခါမှသာ အများရှေ့မှောက်တွင် ပြသသင့်ပေသည်။ လှည့်စားမှုများကို ပြသသည့်အခါတွင် အလောတကြီး လျင်မြန်မှုကို ဂရုမစိုက်ဘဲ ဖျတ်လတ်ကျင်လျင်မှုကိုသာ ရည်ရွယ်သင့်ပေသည်။ ကြည့်မကောင်းလောက်အောင် နှေးကွေးခြင်းကိုကား ရှောင်ကြဉ်သင့်၏။

မျက်လှည့်ဆရာကောင်း တယောက် ဖြစ်ရန် သူတကာထက် ထူးခြားသော ကိုယ်ခန္ဓာ အနေအထားရှိရန် မလိုချေ။ သို့ရာတွင် ပရိသတ်ကမြင်လိုက်လျှင် နှစ်သက်သဘောကျသွားစေနိုင်သော အသွင်အပြင် ဟန်အမူအရာ ရှိရန်ကားလိုလေသည်။ မဖြစ်နိုင်ဟု ယူဆကြသည့် အရာများကို ပြုလုပ် ပြသရမည် ဖြစ်သောကြောင့် မျက်လှည့်ဆရာသည် မိမိကိုယ်ကို မိမိ ယုံကြည်မှု ထက်သန်ရပေမည်။ ကြည့်သူ ပရိသတ်အား ခင်မင်နှစ်လိုသောစိတ် ထားတတ်ရမည်ပြင်၊ ပရိသတ်၏ သဘောကိုလည်း နားလည်ရပေမည်။ မျက်လှည့်အတတ်တွင် ကျွမ်းကျင်မှုမှာ အလေ့အကျင့်ပေါ်တွင် တည်သည်ကိုလည်း သတိအမြဲချပ်အပ်ပေသည်။ လှည့်စားနည်း အသစ်များကို တီထွင်နေရန် မလိုချေ။ တီထွင်ထားပြီးနည်းများ ထောင်သောင်းမက ရှိသည်ကိုသာ မိမိသဘောကျ စီစဉ်ပြုလုပ် ပြသသွားနိုင်ပေသည်။

www.forewarspace.com.mm

မျောက်။ ။ မျောက်ပြ၍ ဆန်တောင်းသည်၊ မျောက်အုန်းသီးရသလို၊ မျောက်မထားသည်၊ မျောက်သားစားချင် မျောက်မျက်နှာ မကြည့်နှင့်၊ မျောက်ရှုံးသည့်ကလေးစသည်ဖြင့် မျောက်နှင့် ခိုင်းနှိုင်းသည့် စကားပုံ များစွာပင် မြန်မာလူမျိုးတို့ ပြောဆိုခဲ့သည်ကို ထောက်၍ မျောက်များသည် လူတို့နှင့် မည်မျှ နီးစပ် ဆက်သွယ်နေကြောင်း သိသာနိုင်ပေသည်။ သက်ရှိသတ္တဝါတို့တွင် မျောက်သည် လူနှင့် အတူဆုံး တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သဖြင့် အင်္ဂလိပ်လူမျိုး သိပ္ပံဆရာကြီး ဒါဝင်က လူများသည် မျောက်များမှ အဆင့်ဆင့် ယဉ်ကျေး တိုးတက်လာသူများ ဖြစ်သည်ဟုပင် ရေးသားဖော်ပြခဲ့လေသည်။ မျောက်များသည် လူတို့ ပြုလုပ်သမျှကို ခဏနှင့်ပင် အတုခိုး၍ လုပ်နိုင်သော သတ္တဝါမျိုးဖြစ်၏။ လူတို့က မဲ့ရွဲ့ပြလျှင် ပြန်၍ မဲ့ရွဲ့ပြတတ်၏။ လူတို့ လုပ်ခိုင်းသမျှ လုပ်တတ်၏။ နေထိုင်စားသောက်ပုံမှစ၍ လူတို့နှင့် အလွန်တူလေသည်။

မျောက်သည် လူကဲ့သို့ပင် လက်ချောင်းများ လက်မများ ပါရှိ၍ ကိုင်တွယ် သွားလာနိုင်သော သတ္တဝါဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် လူတို့ကဲ့သို့ ခြေနှစ်ချောင်းနှင့် လက်နှစ်ဖက်ရှိသော သတ္တဝါမျိုးကား မဟုတ်ပေ။ မျောက်သည် မြေပြင်တွင် သွားသောအခါ လေးဖက်သွားတတ်သဖြင့် ခြေလေးချောင်းရှိသော သတ္တဝါမျိုးဟုလည်း ထင်ကောင်းထင်ကြပေမည်။ အမှန်တွင်မူ မျောက်သည် ခြေလေးချောင်းရှိသော သတ္တဝါမျိုးလည်း မဟုတ်၊ ခြေနှစ်ချောင်း လက်နှစ်ဖက်ရှိသော သတ္တဝါမျိုးလည်း မဟုတ်ချေ။ သူတို့၏ နောက်ခြေဟု ထင်ရသည့် အချောင်းနှစ်ချောင်းမှာ လက်များကဲ့သို့ပင် မည်သည့် အရာဝတ္ထုကိုမဆို ဆုပ်နိုင်ကိုင်နိုင်ခြင်း၊ သစ်ကိုင်းစသော ကိုင်တွယ်စရာတို့ကို ဆုပ်ကိုင်ကာ ကိုယ်ကို စောက်ထိုးတွဲလဲပြုနိုင်ခြင်းစသည်တို့ကြောင့် ခြေမဟုတ် လက်များသာဖြစ်ကြသဖြင့် မျောက်သည် လက်လေးဖက်ရှိသော သတ္တဝါဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ရှေ့လက်နှစ်ချောင်းကား နောက်လက်နှစ်ချောင်းထက် ပို၍ ရှည်ကြ၏။

မျောက်သည် လက်လေးဖက်ရှိသည့်အတိုင်း မြေပေါ်တွင် သွားသောအခါ လက်များကို ဆုပ်လျက် လက်ဖနောင့်ဖြင့်သာ သွားကြ၏။ သို့ရာတွင် သစ်ပင်များပေါ်တွင်ရင်း၊ လှောင်အိမ်တွင်းရှိ တန်းများပေါ်တွင်ရင်း ပျော့ပါးလျင်မြန်စွာ ခုန်ပေါက်ပြေးလွှား နိုင်ကြလေသည်။ မျောက်သည် အလွန်ပင် ပျော့ပါးလျင်မြန် ဖျတ်လတ်၍ လိမ်မာမှုလည်းရှိသည်။ အစားအစာကို ပစ်ပေးက မြေသို့မကျမီ ဖမ်းယူနိုင်ကြ၏။ မျောက်သည် အချိန်ရှိသရွေ့ အငြိမ်မနေ လှုပ်ရှားပြေးလွှားကစားနေတတ်သော သတ္တဝါမျိုး ဖြစ်လေသည်။

မျောက်ဆိုလျှင် လူအများ မြင်ဘူးကြသော ခွေးငယ်အရွယ် အမွေးဖွားဖွား အမြီးရှည်ရှည်နှင့် လူနှင့် အလွန်တူသော သတ္တဝါလေးများကိုသာ ထင်မြင်ကြပေမည်။ အမှန်မှာ ကမ္ဘာပေါ်တွင် မျိုးပေါင်း မရေမတွက်နိုင်လောက်အောင် ကွဲပြားခြောက်ခြားလှသဖြင့် ရုပ်ဆင်းသဏ္ဌာန်အမျိုးမျိုး ရှိကြသည်။ မျောက်အမျိုးတိုင်း၌ လက်လေးဖက်ရှိသည်မှ လွဲ၍ အခြား ရုပ်ဆင်းသဏ္ဌာန်တို့ကား တူညီကြသည် မဟုတ်ပေ။ အချို့ မျောက်များသည် ရှဉ့်ကလေး အရွယ်မျှသာရှိ၍ အချို့ကား ခွေးအကြီးစား အရွယ်ခန့်ပင် ရှိ၏။ အချို့ မျောက်များ၏အမြီးတို့သည် ဖွား၍ အချို့ကား သာမန်အနေမျှသာ အမွေးရှိသည်။ အချို့ကား အမြီးရှည်ဖြစ်ပြီးလျှင်၊ အချို့ကား အမြီးတိုဖြစ်ကြသည်။ အချို့ မျောက်မျိုး၏ မျက်နှာတွင် အမွေးရှည် ဖုံးအုပ်နေ၍ အချို့ မျောက်မျိုး၏ မျက်နှာတွင် လုံးဝ အမွေးမရှိချေ။ ထိုမျှသာမကသေး၊ မျက်နှာပုံချင်းလည်း မတူကြချေ။ အချို့မှာ ခွေးနှင့်တူ၍၊ အချို့မှာ ဝက်နှင့်တူသည်။ အချို့မှာ အမယ်အိုနှင့်ပင် တူကြသည်။ ထိုပြင် နှာနီသောအမျိုး၊ ပါးစောင်နီသော အမျိုး၊ နှာခေါင်းလန်သော အမျိုး၊ ပါးမုန်းမွေးရှိသော အမျိုး၊ လက်တံအလွန်ရှည်သော အမျိုးဟူ၍လည်း အမျိုးကွဲကြသေးသည်။ ထိုသို့ အင်္ဂါရုပ် အမျိုးမျိုး ကွဲပြားရုံမျှမက အမွေးရောင်လည်း အမျိုးမျိုး ရှိကြသည်။ အချို့ မျောက်တို့၏ အမွေးသည် နက်၏။ အချို့မှာ မီးခိုးရောင်ဖြစ်သည်။ အချို့မှာ ညိုရ၍ အချို့မှာ အဖြူရောင်၊ အစိမ်းပုပ်ရောင်၊ လိမ်မော်ရောင်စသည် ရှိကြသည်။

မျောက်များသည် ပူအိုက်စွတ်စိုသော ဒေသများ၌ အထူး ပေါများကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောကြီးများတွင် မျောက်အုပ်ကြီးများ ရှိကြရာ၊ အချို့ လူများသည် မျောက်သားစားရန် လိုက်လံပစ်ခတ်လေ့ ရှိကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းရှိ ပုပ္ပါးတောင်နှင့် မုံရွာမြို့ အနောက်ဖက်ရှိ ဖိုးဝန်းတောင်တို့၌ မျောက်များစွာ ရှိရာ၊ ဘုရားဖူးလာသူများ၏ လက်တွင်းမှ သစ်သီးဝလံ အစားအစာများကိုပင် ယူငင်စားသောက်တတ်ကြလျက် ယဉ်ပါးနေကြလေသည်။ အာရိကတိုက်၊ အာရှတိုက် တောင်ပိုင်းနှင့် တောင်အမေရိကတိုက်ရှိ ပူအိုက်စွတ်စိုသည့် အရပ်များတွင် မျောက်အမျိုးမျိုး ရှိကြသော်လည်း မြောက်အမေရိကတိုက်နှင့် ဥရောပတိုက်ရှိ အလွန်အေးသော ဒေသများတွင်မူ မျောက်ကို မတွေ့ရချေ။ မြောက်အမေရိကတိုက်တွင် မက္ကဆီကိုနယ်၌ရင်း၊ ဥရောပတိုက်တွင် ဂျီဗရောတားတောတောင် ဒေသများ၌ရင်း မျောက်များကို အနည်းအကျဉ်းမျှသာ တွေ့ရှိရသည်။ မျောက်သည် အပူကြိုက်သော သတ္တဝါမျိုး ဖြစ်သဖြင့် အေးမြသောဒေသများတွင် မနေနိုင်ကြချေ။ တောင်အမေရိကတိုက်ရှိ မျောက်မျိုးနှင့် အာဖရိကတိုက်၊ အာရှတိုက်တောင်ပိုင်းရှိ မျောက်မျိုးများမှာ

www.forewerspace.com.mm

အလွန်ကွဲပြားခြားနားကြသည့်အလျောက် မျောက်တို့ကို မည်သည့် ဌာနေများ ဖြစ်ကြောင်း လွယ်ကူစွာပင် ခွဲခြားပြောပြနိုင်လေသည်။

အာဖရိကတိုက်နှင့် အာရှတိုက်ရှိ မျောက်များထက် တောင်အမေရိကတိုက်ရှိ မျောက်များသည် အမြီးကို လက်သဖွယ် အသုံးပြုနိုင်ကြသည်။ အမြီးဖြင့် သစ်ကိုင်းများကို ရစ်ပတ်ကာ ကိုယ်ကို တွဲလဲပြု၍ ကစားခုန်လွှားနိုင်ကြသည်။ အာရှ၊အာဖရိက စသော ဒေသများရှိ မျောက်များကား သူတို့၏ အမြီးကို ထိုသို့ အသုံးမပြုနိုင်ကြချေ။ တောင်အမေရိကတိုက်ရှိ မျောက်တို့၏ နှာခေါင်းမှာ ခပ်ပြားပြားဖြစ်၍ နှာခေါင်းပေါက်ချင်းလည်း ဝေးသည်။ အာရှ၊ အာဖရိကတိုက်ရှိ မျောက်တို့၏ နှာခေါင်းပေါက်ချင်း အကွာအဝေးမှာ တောင်အမေရိက မျောက်တို့လောက် မဝေးလှချေ။ အာရှတိုက်နှင့် အာဖရိကတိုက်ရှိ မျောက်များ၏ ပါးစောင်တွင် အိတ်များပါရှိသဖြင့် အစားအစာများကို ထိုပါးစောင်အိတ်တွင် ထည့်ယူလျက် အလိုရှိမှထုတ်ယူ စားသုံးနိုင်ကြသည်။

သို့ရာတွင် တောင်အမေရိက မျောက်များ၌ကား ထိုကဲ့သို့ ပါးစောင်အိတ်များ မပါကြချေ။ အခြားကွဲပြားချက် တခုကား အာရှ၊ အာဖရိကတိုက်တို့၌ နေထိုင်ကြသော မျောက်မျိုးတို့တွင် အမွေးမပေါက်သည့် အရေထူ တင်ပါးအသားမာ ဖတ်ကြီးများ ရှိကြသဖြင့် သစ်ကိုင်းများပေါ်တွင် လွယ်ကူသက်သာစွာ ထိုင်လျက် စားသောက်နိုင်ကြ လေသည်။ တောင်အမေရိက မျောက်များ၌ကား ထိုကဲ့သို့ မပါရှိကြချေ။ အာရှနှင့် အာဖရိကတိုက်ရှိ မျောက်များသည် တောင်အမေရိကတိုက်ရှိ မျောက်များထက် အမွေးရောင် မျိုးစုံလေသည်။

လူသဘာဝနှင့် အလွန်နီးစပ်သည့် ချင်ပန်ဇီ

မျောက်များသည် သစ်တောထူထပ်ရာအရပ်တွင် နေထိုင်လျက် အများအားဖြင့် သစ်ဥသစ်သီးများကို စားသောက်ကြသည်။ သစ်ပင်တပင်မှတပင်သို့ ဆူညံစွာ ဟစ်အော်လျက် သွားလာနေထိုင်ကြသဖြင့် မျောက်ရှိသော နေရာကို အဝေးကပင် သိနိုင်ကြသည်။ နေထွက်ချိန်နှင့် နေဝင်ချိန်တို့မှာ မျောက်တို့ အစာစားချိန်ဖြစ်သဖြင့် အဆူညံဆုံး ဖြစ်လေသည်။ မျောက်တို့သည် တောတွင်း ချောင်းကမ်းစပ်ရှိ သစ်ပင်များ၌ အထူးသဖြင့် နေထိုင်တတ်ကြသည်။

မျောက်အုပ်တိုင်းတွင် အကြီးအမှူးခေါင်းဆောင် တကောင်စီ ရှိမြဲဖြစ်သည်။ မျောက်ခေါင်းဆောင်သည် လိမ်မာပါးနပ်၍ သတ္တိရှိပြီးလျှင် မျောက်အပေါင်းတို့၏ ဘေးအန္တရာယ်ကို အမြဲပင် ဂရုစိုက် စောင့်ရှောက်တတ်သည်။ ထိုခေါင်းဆောင်အား မျောက်အုပ်တွင်းရှိ မျောက်တိုင်းကပင် ရိုသေလေးစားကြသည်။ ရန်သူနှင့် တွေ့သောအခါ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သော မျောက်သည် ကျယ်လောင်စွာ ဟစ်အော်ခြင်းဖြင့် မျောက်အုပ်အား သတိပေးလိုက်လျှင် မျောက်အပေါင်းတို့သည် ရုတ်တရက် အသံဆိတ်စွာ နေထိုင်ကြလျက် ရန်သူမမြင်နိုင်စေရန် ငြိမ်နေတတ်ကြသည်။

မျောက်အုပ်တိုင်းပင် ကိုယ်ပိုင်ဟု သီးသန့်သတ်မှတ်ထားသော နယ်ပယ်အတွင်း၌သာ အစာရှာခြင်း၊ ကစားခြင်း၊ အိပ်ခြင်းပြုလုပ်လေ့ရှိသည်။ ယင်းတို့ အမြဲနေသော နေရာကိုသာ ယင်းတို့ပိုင်သည်ဟုယူဆကြသည်။ တခါတရံအခြားဖက်မှ မျောက်များသည် ထိုနယ်အတွင်းသို့ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာခဲ့သော ဝိုင်းဝန်းတိုက်ခိုက်၍ မောင်းနှင် ထုတ်တတ်ကြသည်။ တခါတရံ မျောက်တအုပ်နှင့်တအုပ် အပြင်းအထန် တိုက်ခိုက်တတ်ကြ၍ နိုင်သည့် မျောက်အုပ်သည် ရှုံးသောမျောက်အုပ်ကို မောင်းထုတ်ကာ ထိုနယ်ကို ကြီးစိုးလိုက်လေသည်။

မျောက်များသည် တောတောင်ရှိ သစ်သီးသစ်ဥများကိုသာ မှီဝဲစားသောက်ကြသော်လည်း အစားအစာ ရှားပါး၍ ငတ်မွတ်လာသောအခါ လူတို့စိုက်ပျိုးထားသော တောင်ယာပဲခင်းများသို့ ဝင်ရောက်၍ စားသောက် ဖျက်ဆီးတတ်ကြသည်။ ယင်းသို့ ဝင်ရောက်စားသောက်သည့်အခါလည်း ခေါင်းဆောင်မျောက်ကပင် ဦးဆောင်၍ သွားလေ့ ရှိလေသည်။ အသီးအနှံများကို ယာတွင်း၌ မစားကြဘဲ သူတို့၏ ပါးစောင်အိတ်များ၌ အပြည့်ထည့်ကာ ခေါင်းဆောင်နှင့် အတူ နေရင်းအရပ်သို့ပင် ပြန်သွားလေ့ရှိကြသည်။

မျောက်တိုင်းပင် သစ်ပင်ပေါ်၌ ခုန်လွှားပြေးသွားရာတွင် ကျင်လျင်လေသည်။ မျောက်မများသည် သားငယ်တို့ကို ပိုက်၍ ခုန်လွှားနိုင်ကြ၏။ တောင်အမေရိကတိုက်ရှိ မျောက်များသည် အခုန်အလွှားတွင် အခြားတိုင်းပြည်များရှိ မျောက်များထက် ပို၍ကျင်လျင်ကြသည်။ အမြီးကို လက်

www.forewarspace.com.mm

သဒ္ဒယ် သစ်ကိုင်းများတွင် ရစ်ပတ်၍ တွဲလဲပြုကာ အရှိန်ဖြင့် လွှဲလျက် တပင်မှတပင်သို့ ခုန်နိုင်ကြ၏။ မြေကြီးမှ ပေ၄၀ အမြင့်တို့၌ပင် ထိုသို့ လွှဲခုန်ကာ သွားလာနေတတ်ကြသည်။ သစ်ပင်ပေါ်မှ ဆင်းသက်ခဲလျှ၍ ရေသောက်သောအခါ၌ပင် အမြီးဖြင့် သစ်ကိုင်းကို ရစ်ပတ်ကာ တွဲလဲပြု၍ ရေသောက်တတ်သည်။ တောင်အမေရိကတိုက်ရှိ မျောက်များသည် လူတို့၏ တောင်ယာပဲခင်းများကို ဝင်ရောက် စားသောက်ဖျက်ဆီးလေ့ မရှိကြချေ။ သို့ရာတွင် သူတို့၏ အသားနှင့် အမွေးများအတွက် လိုက်လံဖမ်းဆီးခြင်း ခံကြရလေသည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် မျက်နှာရှုံ့ မျောက်မျိုးထဲမှ အငယ်ဆုံးဖြစ်သော မျောက်မျိုး နှစ်မျိုးသည် အာဖရိကတိုက် တောင်ပိုင်းနှင့် အရှေ့မြောက်ပိုင်းတို့တွင် ရှိကြသည်။ ထိုမျောက်မျိုးသည်အကောင်ရေ များပြားစွာအုပ်ဖွဲ့၍နေတတ်ကြပြီး လျှင်အလွန်သတိရှိ၍ ပါးနပ်ကြသည်။ ယင်းတို့နယ်တွင်းသို့ သူစိမ်းတရံစာ လူသတ္တဝါတို့ရောက်လာလျှင်လုံးဝအသံတိတ်လျက် မလှုပ်မယှက် ငြိမ်သက်စွာနေတတ်ကြသဖြင့် ယင်းတို့ကို တွေ့ရန်ခက်လှပေသည်။ ထိုမျောက်မျိုး၏ မျက်နှာနှင့် လက်များသည် မည်းနေသည့်ပြင် ကိုယ်ရှိ အမွေးမှာ အစိမ်းရောင်သန်းသော မီးခိုးရောင်ဖြစ်သဖြင့် သစ်ရွက်များနှင့် ခွဲခြား၍မရအောင် ရှိကြသည်။ အချို့မျောက်များ၏ အမွေးမှာ ရေညိုအစိမ်းပုပ်ရောင်ရှိ၍ အချို့ မျောက်တို့၏ မေးဖျားနှင့် ပါးမုန်းမွေးတို့မှာ ဖြူနေကြသည်။

မျက်နှာရှုံ့ မျောက်မျိုးထဲမှ အကြီးဆုံးနှင့် အရဲရင့်ဆုံးသော မျောက်နီမျိုးကို အာဖရိကတိုက် အနောက်ပိုင်းတွင် တွေ့ရသည်။ ထိုမျောက်နီမျိုးသည်လည်း အုပ်ဖွဲ့ကာ နေထိုင်တတ်ကြ၏။ သို့ရာတွင် ရန်သူတစုံတယောက်သည် ယင်းတို့နယ်အတွင်း ချဉ်းနင်းဝင်ရောက် လာလျှင် အခြားမျောက်တို့ကဲ့သို့ ငြိမ်သက်စွာ ပုန်းအောင်းမနေဘဲ ကျူးကျော် ဝင်ရောက်လာသော ရန်သူတို့အား ယင်းတို့ လက်လှမ်းမှီရာ သစ်သီးများ၊ တုတ်ချောင်းများ၊ သစ်ကိုင်း သစ်ခွများနှင့် ပစ်ခတ်လေ့ရှိကြသည်။ တခါတရံ ယင်းတို့ နေထိုင်ရာ သစ်တောကို ဖြတ်သန်းစီးဆင်းသော မြစ်ချောင်းများ အတွင်း၌ သွားလာသည့် လေ့သမားများကိုပင် မျောက်နီ အုပ်ကြီးသည် မိုင်ပေါင်းများစွာ သစ်ပင်ခေါင်ဖျားမှလိုက်၍ အမျိုးမျိုး ပစ်ခတ်တတ်ကြသည်။

အာဖရိကတိုက်ရှိ မျက်ကွင်းဖြူ မျောက်ငယ်မျိုးများမှာမူ မျောက်နီများကဲ့သို့ ဆိုးသွမ်းကြမ်းကြုတ်ခြင်း မရှိဘဲ၊ နူးညံ့သိမ်မွေ့သဖြင့် လူတို့မွေးမြူလေ့ ရှိကြသည်။ ထိုမျောက်မျိုးတို့ကို တိရစ္ဆာန်ရုံများတွင်တွေ့ရှိနိုင်သည်။ သင်ပြ၍ အလွန်တတ်လွယ်သည့်ပြင် မွေးမြူဂရုစိုက်သည့် သခင်ကိုလည်း အလွန်ချစ်ခင်တတ်ကြသည်။ အချို့ မျက်ကွင်းဖြူ မျောက်များ၏ အမွေးမှာ ရှည်၍ အရောင်မှာ မည်းနက်ကာ သပိတ်ရောင်ထနေသည်။ အချို့ မျောက်တို့၏ အမွေးများမှာ အမည်းရောင်ပေါ်တွင် ဆွတ်ဆွတ်ဖြူ လည်ဆံမွေးနှင့် အမြီးမွေးတို့က ကျားလျက်ရှိသည်။ ယင်းတို့၏အရေကို အဖိုးတန် သားမွေးထည်များ ပြုလုပ်ရန်အတွက် မုဆိုးများသည် ထိုမျောက်များကို လိုက်လံဖမ်းဆီးကြလေသည်။ အက်ဗီဆီးနီးယားနိုင်ငံမှ စစ်ဗိုလ်ကြီးများသည် ရာထူးအလိုက် ယင်းတို့၏ဒိုင်းများကို ထိုမျောက်မွေးရှည်များဖြင့် တန်ဆာဆင်ထားလေ့ရှိကြ၏။ ဥရောပနှင့် အမေရိကတိုက်တို့တွင် ခေတ်ဆန်သော အမျိုးသမီးများသည် ထိုမျောက်မွေးရှည်များကို ယင်းတို့၏ အင်္ကျီရှည်အနားတလျှောက်တွင် ကွပ်လျက်ဝတ်ဆင်လေ့ရှိကြ၏။ အမွေးအဖြူများရှိသော မျောက်ကလေးများတွင် လက်မ မပါဘဲ၊ လက်ချောင်း ၄ ချောင်းသာပါသည်။ လက်မမှာ အရာသာသာ ငုတ်တိုလေးမျှသာ ဖြစ်သဖြင့် ဆုပ်ကိုင်ရာ၌အသုံးမပြုနိုင်ပေ။ သို့ရာတွင် ထိုမျောက်ကလေးများသည် အခြားမျောက်များကဲ့သို့ပင် လွယ်ကူစွာ သွားလာခုန်လွှားနိုင်ကြလေသည်။

မျောက်အပေါင်းတို့တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ ဟနုမန် ခေါ် မျောက်မျိုးတို့ကဲ့သို့ မည်သည့် မျောက်မျိုးမှ ကံမကောင်းနိုင်ချေ။ ဟနုမန်မျောက်များကို ဟိန္ဒူလူမျိုးများသည် အထွတ်အမြတ် ထားကြ၏။ အနည်းငယ်မျှပင် နာကျဉ်အောင် မရိုက်ဝံ့ကြချေ။ ဟနုမန်မျောက်မျိုးမှာ အတော်အတန် ကြီးမားသည်။ ကိုယ်တွင် ညိုသော်လည်း၊ မျက်နှာနှင့် လက်များမှာ မည်းနေသည်။ အမြီးမှာ သေးသွယ်ရှည်လျားသည်။ ယင်းတို့သည် သစ်တောကြီးများတွင် နေသည်မှာမှန်၏။ သို့ရာတွင် ယင်းတို့ နေထိုင်ရာအနီးရှိ တောလက်ကျေးရွာများသို့ အစုလိုက် အအုပ်လိုက် လာရောက်ကြလျက် ရွာတွင်းရှိပစ္စည်းများကို သူတို့ပိုင်သကဲ့သို့ ထင်သလိုပြုလုပ်တတ်ကြသည်။ ရွာစျေးများအတွင်းသို့ အုပ်လိုက်ဝင်ရောက်လျက် မုန့်များ၊ သစ်သီးများ၊ ထမင်းဟင်းများကို လုယူစားသောက်ကာ ပြန်သွားတတ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ဟိန္ဒူတို့သည် ထိုမျောက်များကို အထွတ်အမြတ် ထားကြသူများ ဖြစ်သဖြင့် မျောက်တို့လုပ်သမျှ ကြည့်နေ၍ အပျက်အစီး အဆုံးအရှုံးခံကြသည်။ တခါတရံ ထိုမျောက်တို့သည် ရွာတွင်းသို့ဝင်၍ အိမ်ခေါင်မိုးများပေါ်သို့ တက်ကာ အိမ်များအတွင်းရှိ လိုရာပစ္စည်းများကို ဆွဲယူထွက်ပြေးတတ်ကြသည်။ တခါတရံ အမိုးများကို ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့ကြသဖြင့် မိုးအခါတွင် များစွာဒုက္ခရောက်ကြရသည်။ သို့ရာတွင် ဟနုမန်မျောက်မျိုးကား ဘေးမဲ့ထားခြင်းခံရသဖြင့် ထိုသို့သော နှောင့်ရှက်ဖျက်ဆီးမှုတို့ကြောင့် လူတို့၏ ရိုက်ပုတ်ညှဉ်းပန်ခြင်းကို မခံယူကြရပေ။

လူနှင့်ဝေးလှသော တောကြီးများတွင် နေကြသော ဟနုမန်မျောက်များပင်လျှင် လူကိုတွေ့ရှိက မှတ်မိသည့်

www.foreverspace.com.mm

မျောက်

အပေါ်(ဝဲ)-မျောက်မျက်ကွင်းဖြူနှင့် မျောက်မျက်နှာပြား(ယာ)၊ အောက်(ဝဲ)-မျောက်ဖြူနှင့် မျောက်စပ်(ယာ)တို့မှာ မြန်မာနိုင်ငံ အပါအဝင်ဖြစ်သော အရှေ့ အာရှတောင်ပိုင်းဒေသတွင် တွေ့ရများသော မျောက်မျိုးများဖြစ်ကြသည်။ အလယ်(ဝဲ)မှာ ကိုယ်အရွယ် စလက်မခန့်သာရှိ၍ အမြီး ၁ပေခန့်ရှည်ပြီး အမြီးဖွားသည့်ရှည့်မျောက်၏ပုံဖြစ်သည်။ အမွေးရှည်၍အလွန်လှသောမျောက်မျိုးဖြစ်လေသည်။

www.forestspace.com.mm

မိတ်ဆွေကဲ့သို့ပင် သစ်ပင်များပေါ်မှလာ၍ ဝမ်းသာအားရ နှုတ်ဆက်တတ်ကြလေသည်။ ကျား၊ ကျားသစ်စသော ရန်သူတို့နှင့်တွေ့သောအခါမူ လက်ညှိုးတထိုးထိုးပြုလျက် စူးရှစွာ ဟစ်အော်တတ်ကြသည်။ ဟနုမန်မျောက်များ၌ ပါးစောင်အိတ် မရှိကြချေ။ အခုန်သန်သည့် ဟနုမန်တို့ကဲ့သို့ အခုန်သန်သော မျောက်များသည် ပူအိုက်စွတ်စိုသော သစ်တောကြီးများတွင်သာ နေတတ်ကြသော်လည်း အချို့အမျိုးတို့သည် ဟိမဝန္တာတောင်ပေါ်ရှိ ဆီးနှင့်လွှမ်းတတ်သည့် ထင်းရှူးတောများတွင် နေထိုင်တတ်ကြသေးသည်။ တရုတ်နိုင်ငံတွင်လည်း ထိုကဲ့သို့ ဆီးနှင်းရှိရာ မြင့်မားသော တောင်တန်းကြီးများတွင် နေနိုင်ကြသည့် မျောက်မျိုးရှိလေသည်။ တောင်အမေရိကတိုက်တွင် ရှဉ့်ထက် အနည်းငယ်မျှသာကြီး၍ အမွေးရှည်သော အလွန်လှသည့် မျောက်ကလေးမျိုးရှိ၏။ ယင်းသည် ၈ လက်မခန့် ရှည်၏။ သူ၏ အမြီးမူကား တပေခန့် ရှည်၍ အမွေးဖွားသည်။ ယင်း၏ ချွန်နေသော နားရွက်ကလေး လူမျက်နှာနှင့်တူသော မျက်ခွက်နှင့် လက်များကြောင့်သာ မျောက်ဟုသိရသော်လည်း ရုတ်တရက်မူ ရှဉ့်ကလေးဟူ၍သာ အထင်မှားတတ်ပေသည်။ ထိုကြောင့် ယင်းမျောက်ကလေးများကို ရှဉ့်မျောက်ဟု ခေါ်ကြသည်။ မိုးသည်းထန်စွာ ရွာသွန်းသောအခါ ဤရှဉ့်မျောက်ကလေးများသည် အနီးအနားရှိ အရွက်အထူဆုံး သစ်ပင်ကြီး တပင်ပေါ်တွင် တစုတည်းနေလျက် တကောင်၏ လည်ပင်းပေါ်တွင် တကောင်၏အမြီးကို ပတ်ထားကာ အချင်းချင်း မှီလျက်နေခြင်းဖြင့် အအေးဒဏ်မှ ကာကွယ်ကြသည်။

တောင်အမေရိကတိုက်ရှိ တောကြီးများတွင် ဆူညံစူးရှစွာ အူတတ်သော မျောက်တမျိုးလည်း ရှိသေးသည်။ ထိုမျောက်မျိုးတွင် အသံကိုဖြစ်စေသော လေအိတ် ၆ ခုစီ ပါရှိသဖြင့် ယင်းတို့၏အသံမှာ အထူးပင် ကြယ်လောင်စူးရှလှပေသည်။ တောင်အမေရိကတိုက်တွင် အခြား ထူးဆန်းသည့် မျောက်တမျိုးမှာ ပင့်ကူမျောက်ပင်ဖြစ်သည်။ ကျောပေါ်တွင် အမွေးထူထဲစွာ ပေါက်နေ၍ အမြီးနှင့် လက်တံများသည် သေးသွယ်ရှည်လျားရကား ရုတ်တရက်သော် ပင့်ကူကြီးနှင့်တူလှ၏။ ထိုပြင် ကျောမွေးနီရှိသော မျောက်မျိုးရှိသေး၏။ ထိုမျောက်မျိုးသည် လူတို့ကဲ့သို့ပင် ရေသောက်သောအခါ လက်ခုပ်ဖြင့်ယူ၍သောက်တတ်ကြသည်။ ယင်းတို့သည် လွန်စွာနူးညံ့သဖြင့် လှောင်အိမ်နှင့်မွေး၍ မရသောကြောင့် တိရစ္ဆာန်ရုံများ၌ မတွေ့မြင်ရချေ။

မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အရှေ့အိန္ဒိယကျွန်းစုတို့တွင် ဝက်မြီးကဲ့သို့ အမြီးလုံးရှိသော မျောက်မျိုးလည်း ရှိသေးသည်။ ဤမျောက်မျိုးသည် ကြီးသည့်အခါ လွန်စွာ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော အမျိုးဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ထိုမျောက်မျိုးကို ငယ်စဉ်ကပင် ယဉ်ကျေးအောင် မွေးမြူလျက် အုန်းပင်တက်၍ ရင့်မှည့်သောအသီးများကို ဆွတ်ခူးရန်သင်ပေးကာ အချို့လူတို့က အသုံးချကြသည်။ ခြင်္သေ့၏ အမြီးကဲ့သို့ အဖျားစွန်းအမွေးဖွား ပါရှိသော မျောက်တမျိုးကိုလည်း သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ တွေ့ရှိ၏။

အာဖရိကတိုက် အနောက်ပိုင်းတွင် တွေ့ရသော မျောက်မောင်းမမျိုးမှ အကြီးဆုံးနှင့် အဆိုးဆုံးမှာ မန်ဒရီးခေါ် မျောက်မျိုးဖြစ်သည်။ မျက်နှာပုံမှာ ခွေးနှင့် ဆင်ဆင်တူသည့်ပြင် ချွန်ထွက်နေသော အစွယ်များကြောင့် အတော်ပင် အရုပ်ဆိုးသည်။ အမြီးမှာ နှစ်လက်မခန့်မျှ ရှည်သော အင့ုတ်ကလေးဖြစ်၏။ မြေပြင်ပေါ်တွင် လေးဖက်လျင်မြန်စွာ ပြေးနိုင်သော်လည်း သစ်ပင်တက်ရာတွင် လွယ်ကူစွာ မတက်နိုင်ချေ။ သစ်သီးသစ်ဥများအပြင် ပိုးမွှားများနှင့် တိရစ္ဆာန်ငယ်များကိုပါ စားသောက်တတ်ကြသည်။ တခါတရံ လူတို့စိုက်ပျိုးထားသော တောင်ယာ ပဲခင်းများကို ဝင်ရောက်ဖျက်ဆီးတတ်ကြသည်။

အာရေဗျနိုင်ငံနှင့် အာဖရိကတိုက် အရှေ့မြောက်ပိုင်းရှိ မျောက်မောင်းမ တမျိုးသည်လည်း ခွေးနှင့် ခပ်ဆင်ဆင်တူ၏။ ယင်းတို့ကို ရှေးအီဂျစ်လူမျိုးတို့ကိုးကွယ်ရှိခိုးခဲ့ကြသည်။ တောင်အာဖရိကရှိမျောက်ဝံထက် အနည်းငယ်ကြီးသော မျောက်တမျိုးကို သိုးများထိန်းကျောင်းရန် ငယ်စဉ်ကပင် ယဉ်ကျေးအောင်မွေး၍ သင်ကြားပြသကာ အသုံးပြုကြသည်။ ယင်းတို့သည် ရဲရင့်၍ သစ္စာရှိသည်။ သိုးတို့အားရန်မူလာသော မြွေကြီးများ၊ ကျား၊ ကျားသစ်စသည့် သတ္တဝါနှင့် လူများကိုပင် ရဲရင့်စွာ ခုခံတိုက်ခိုက်ကြသည်။ လူတို့လောက်ပင် သက်တမ်းရှည်သဖြင့် များစွာ အသုံးဝင်သော မျောက်မျိုးဖြစ်သည်။

အာရှတိုက်အရှေ့တောင်ဖက်ရှိ ဗော်နီယိုကျွန်းတွင် ထူးဆန်းသော နှာတံရှည်မျောက် တမျိုးရှိသေးသည်။ မျောက်ထီးကြီး၏ နှာတံမှာ ဆင်၏နှာမောင်းကဲ့သို့ ရှေ့သို့ ထိုးထွက်နေလျက် တမိုက်ခန့်ရှည်ကာ ဆင်နှာမောင်းကဲ့သို့ ဗယ်ညာ အထက်အောက် ရွှေ့ပြောင်းလှုပ်ရှားနိုင်သည့်အပြင် အတိုအရှည် အလိုရှိသလို ရှုံ့နိုင်ဆန့်နိုင်သည်။

အပြည်ပြည်တွင် မိမိတို့ဆိုင်ရာ မျောက်နှင့် စပ်ဆိုင်သည့် ဝတ္ထုပုံပြင်များ ရှိကြလေသည်။

မျောက်ချောပင်။ ။ မျောက်ချောပင်သည် မြင့်သော တောသစ်ပင်မျိုး ဖြစ်၍ အထက်အောက် မြန်မာနိုင်ငံ သစ်တောများ၌ အနှံ့အပြား တွေ့ရသည်။ အပင်ဖျား၌သာ အကိုင်း အခက် အရွက်များ ဝေဝေဆာဆာ တွေ့ရပြီးလျှင် အပင်၏အောက်ပိုင်းနှင့် အလယ်ပိုင်းပေ ၅၀ အမြင့်အထိ ပင်စည်တွင် အကိုင်း အခက် အရွက်ဟူ၍ ဘာမျှမရှိဘဲ ပြောင်ချော၍နေသည်။ မျောက်ချောပင်၏ အခေါက်သည်အ

www.foreverspace.com.mm

လွန် ချောမွတ်သဖြင့် မျောက်များပင် လွယ်လွယ်ကူကူနှင့် မတက်နိုင်ဘဲ လျှောကျတတ်သောကြောင့် မျောက်ချောပင် ခေါ်သည်ဟု ဆိုသည်။

မျောက်ချောပင်သည် ဆမ္မီဒေးစီအီး မျိုးရင်းတွင် ပါဝင်၍ ရက္ခဗေဒအလိုအားဖြင့် ယင်းကို ဟုမ္မာလီယမ် တိုမင်တို ဆမ်ဟုခေါ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် မျောက်ချောသားနှင့် ပင်လယ် ကနစိုသားတို့သည် မီးဆိုက်ရန် အကောင်းဆုံး ထင်းများ ဖြစ်သည်။ မျောက်ချောသား မီးသွေးသည်လည်း ပဌမတန်းစား မီးသွေးဖြစ်၏။ မျောက်ချောသားနှင့် ပင်လယ်ကနစိုသားကို နယ်များမှ ရန်ကုန်မြို့သို့ ထင်းအဖြစ် အမြောက်အမြား တင်ပို့ရသည်။

မျောက်ချောသားသည် ဝါကြန့်ကြန့်အရောင်ရှိ၍ မာသည်။ အသားကျစ်သည်။ သို့သော်လည်း အသားသေ အောင် ပြုလုပ်ထားစဉ် ကောက်လိမ်ကွဲအက်တတ်သည်။ ထွန်သွားများနှင့် လှည်းသန်များပြုလုပ်ရာ၌ မျောက်ချော သားကို အသုံးပြုကြသည်။ လှေရွက်တိုင်၊ ရွက်လက်တို့ပြု လုပ်ရန် သင့်တော်သော သစ်သားဖြစ်သည်။

မျောက်ချောပင်ကို မျောက်ငိုပင်ဟု အချို့က ခေါ်ကြ သည်။ မျောက်ချောပင်ကို သင်းသတ်၍ မရချေ။

မျောက်ငိုပင်။ ။ မျောက်ငိုပင်သည် အထက် အောက် မြန်မာနိုင်ငံတွင် စမ်းချောင်းများ အနီးအနားတလျှောက်၌ အနှံ့အပြား ပေါက်သော တောသစ်ပင်များဖြစ်၍ အမြင့် ပေ ၈၀ ခန့်အထိ ရှိသည်။ ပင်စည်လုံးပတ်မှာ ၇ ပေခန့်ရှိ သည်။ မျောက်ငိုပင်သည် လစ်သရေးစီအီး မျိုးရင်းတွင် ပါဝင်၍ ယင်း၏ရက္ခဗေဒအမည်မှာ ဒျူအာဗန်ဂါဆွန်နီရေး ရှိအိုအီဒီး ဖြစ်သည်။

မျောက်ငိုပင်သည် မျောက်ချောပင်ကဲ့သို့ အပင်ဖျား၌ သာ အကိုင်းအခက်အရွက်တို့ ဝေဝေဆာဆာ ဖြာထွက်၍ ချောမွတ် ဖြောင့်မတ်ရှည်လျားသော ပင်စည်များ ရှိကြ သည်။ ယင်းကဲ့သို့ အပင်၏ အောက်ပိုင်းနှင့် အလယ်ပိုင်းတို့ ၌ ချောမွတ်သော ပင်စည်များရှိသောကြောင့် သစ်ပင်များ ပေါ်၌သာ ကျက်စားလေ့ရှိကုန်သော တောတိရစ္ဆာန်ဖြစ် သည့် မျောက်တို့ပင်လျှင် ငိုရလောက်အောင် လွယ်လွယ်ကူ ကူနှင့် မတက်နိုင်၊မဆင်းနိုင်သဖြင့် မျောက်ငိုပင်ဟူ၍ အ မည်မှည့်ရသည်ဟု ဆိုကြသည်။ မျောက်ငိုပင်၏ အခေါက် မှာ ညိုရှ၍ ချောမွတ်သည်။ အပင်ဖျားမှ အကိုင်းတို့သည် ဘေးဖက်သို့ ခပ်တန်းတန်း ထွက်လျက် အကိုင်းဖျားတို့မှာ ညွှတ်ကျနေသည်။

မျောက်ငိုသား၏အရောင်သည် မွဲပြာရောင်ဖြစ်၍ အစင်း ကြောင်းများပါသည်။ သစ်သားပျော့ ဖြစ်သဖြင့် မီးခြစ်နှင့် သုံးထပ်သားများ ပြုလုပ်ရာတွင် အသုံးဝင်သည်။ အသား သေအောင် ပြုလုပ်ရာ၌ မျောက်ချောသားကဲ့သို့ ကောက် ကွေးကွဲအက်ခြင်းမရှိသော်လည်း စွန်းကွက်လွယ်သော သစ် သားဖြစ်သည်။ အသားကြမ်းသည်ဟု ဆိုရသော်လည်း ပြု ပြင်ရလွယ်၍ အရောင်တင်နိုင်သဖြင့် အိမ်အသုံးအဆောင် များ ပြုလုပ်ရန် အသုံးကျသည်။ ပျဉ်ခွဲရန်နှင့် သေတ္တာများ၊ ရေတွင်းတောင်များ၊ လှေများ၊ လှော်တက်များ လုပ်ရန် အသုံးဝင်သော သစ်ပင်ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံအထက်ပိုင်းရှိ ကသာနယ်တွင် ပေါက်ရောက် သော မျောက်ငိုပင်များကို အောက်ချင်းစာပင် ဟူ၍ လည်း ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။

မျောက်လုပ်ပင်။ ။ သစ်ပင်အမြင့်ပေ ၆၀ အထိရှိ၍ အ ကိုင်းအခက်အရွက်တို့ဖြင့် ဝေဝေဆာဆာ အုပ်အုပ်ဆိုင်းဆိုင်း ပေါက်ရောက်တတ်သော မျောက်လုပ်ပင်များကို အောက် မြန်မာနိုင်ငံရှိ သစ်တောများ၌ဌင်း၊ ဥယျာဉ်များတွင် တခါ တရံ စိုက်ပျိုးထားကြသည်ကိုဌင်း တွေ့ကြရသည်။ မျောက် လုပ်ပင်တို့သည် အပင်ကြီးမျိုးဖြစ်၍ စိမ်းလန်းသော အရွက် တို့ဖြင့် အရိပ်ကောင်းရသော အပင်များဖြစ်ကြသည်။

မျောက်လုပ်ပင်သည် ပိန္နဲပင်၊ ပေါင်သီးပင်တို့နှင့် အတူ မိုရေးစီအီးမျိုးရင်းတွင်ပါဝင်၍ ရက္ခဗေဒအလိုအားဖြင့် ယင်း ကို အာတိုကားပပ် လာကူချာဟုခေါ်သည်။ မျောက်လုပ် ပင်ကို နေရာတကာ အနှံ့အပြား၌ စိုက်ပျိုးကြသောကြောင့် ယင်း၏မူလပေါက်ရောက်ရာ ဒေသအမှန် တပ်အပ်သေချာ မပြောနိုင်ပေ။ ဟိမဝန္တာတောင်ခြေ တလျှောက် သြရိသ ပြည်နယ်နှင့် အနောက်ဂတ်တောင်ဒေသတို့တွင် အလေ့ ပေါက်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ သီဟိုဠ်ကျွန်းနှင့် မလ္လာ ယုကျွန်းဆွယ်တို့၌လည်း တွေ့ရသည်။

မျောက်လုပ်ပင်၏အရွက်များသည်ထူ၍ အလျား ၆လက် မမှ ၁၀လက်မအထိ၊ အနံ ၃လက်မမှ ၅လက်မအထိရှိသဖြင့် ဝိုင်းရှည်ရှည် ဖြစ်သည်။ အရွက်၏အပေါ်ဖက်သည် အစိမ်း ရင့်ရောင်ဖြစ်၍ ပြောင်ချောသည်။ အောက်ဖက်တွင်ကား အမွေးနုကလေးများရှိသည်။ အပွင့်များသည်သေး၍ ပိန္နဲ ပွင့်များကဲ့သို့ အဖိုအမ နှစ်မျိုးကွဲသည်။ ပွင့်ဖိုများသည် အတက်ဟောင်းများပေါ်၌ ပွင့်၍ တပွင့်တပွင့်တွင် ဝတ်ဆံ ဖို တံငယ်တခုစီနှင့်ပွင့်ချပ် ၂ခုမှ ၄ခုအထိပါသည်။ ပွင့်မ များကား အတက်သစ်ပေါ်၌ပွင့်၍ တပွင့်တပွင့်တွင် ဝတ်ဆံမ တခုစီပါကာ ပြွန်ပုံပွင့်ဖတ်အုံအတွင်း၌ ငုံလျက်ရှိသည်။

အသီး၏ပုံသဏ္ဌာန်သည် ပုဝိုင်းဝိုင်း၊လူ၏လက်သီးဆုပ် ခန့်ရှိ၍ အချင်း ၃လက်မမှ ၄လက်မအထိရှိသည်။ မည်ညာ သောအသီးခွံသည် ချော၍ ကတ္တီပါသားကဲ့သို့ရှိသည်။ အ သီးမှည့်လာသောအခါ အရောင်ဝါလာသဖြင့် စားကြသည်။ မျောက်လုပ်သီး အနုများကို ပိန္နဲသီးအနုများကဲ့သို့ အချို့

www.forumerspace.com.mm

ဟင်းချက်၍ရင်း၊ ပြုတ်ပြီးသော် တို့စရာအဖြစ်ရင်း စားသုံးကြသည်။ အပွင့်များသည် မတ်လနှင့်ဧပြီလများတွင် ပွင့်ကြ၍ အသီးများကား မိုးရာသီ ဇွန်နှင့်ဇူလိုင်လများ၌ မှည့်ကြသည်။ မျောက်လုပ်ခေါက်သည် နီညိုရောင်ရှိ၍ အပင်အိုလာသောအခါ ကြမ်း၍ အကြေးအဖတ်များ ပေါ်လာသည်။ ကွမ်းသီးရှားပါးသောအခါ ကွမ်းသီးအစား မျောက်လုပ်ခေါက်ကို ကွမ်းသီးအဖြစ်စားကြသည်။ ကွမ်းသီး အရသာကဲ့သို့ ရှိသည်။

အစေ့များကို ပျိုး၍ မျောက်လုပ်ပင်ကို စိုက်ကြသည်။ အစေ့များသည် ကြာရှည်မခံသောကြောင့် လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် စိုက်ပျိုးရသည်။ မြေအိုးများ၊ ခြင်းတောင်းများ၌ အစေ့များကို ဦးစွာ ပျိုးပြီးနောက်မှ လိုသည့်နေရာ၌ ပြောင်းရွှေ့စိုက်နိုင်သည်။ တအိုးတအိုးတွင် သုံးလေးစေ့ထည့်၍ ပျိုးပြီးလျှင် အပင်တက်လာသောအခါ သန်သောအပင်ကြီးတပင်ကို ချန်လှပ်၍ အခြားအပင်များကို နုတ်လိုက်ရသည်။ အတော်အသင့်ကြီးလာသောအခါမှ စိုက်လိုက်ရာ၌ အမြစ်ကိုက်သင့်ပေသည်။

မျောက်လုပ်ပင်သည် ပိန်ပင်လောက် အရိပ်ကောင်းမရနိုင်သော်လည်း ပို၍ အကြီးမြန်သော သစ်ပင်ဖြစ်သောကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ တဝှန်းလုံး၌ စိုက်ပျိုးထားကြသည်။ မျောက်လုပ်ပင်တို့သည် နွေအခါတွင် ပင်လုံးကျွတ်မျှ ရွက်ဟောင်းများကြွေ၍ ရက်အနည်းငယ်အတွင်းတွင် ရွက်သစ်ရွက်နုများ ထွက်လာတတ်သောကြောင့် လမ်းဘေး တလျှောက်၌ အရိပ်ရရန် စိုက်ပျိုးထားတတ်ကြသည်။

မျောက်လုပ်သား၏အရောင်မှာညိုရဲ ပြုပြင်ရလွယ်သော သစ်သားဖြစ်သည်။ အသားသေအောင် ပြုလုပ်ရ လွယ်ကူသည့်ပြင် ပြောင်လက်လာအောင် အရောင် တင်နိုင်သော သစ်သားလည်း ဖြစ်သောကြောင့် အိမ်အသုံးအဆောင်များ လုပ်ရာ၌ အလွန်အသုံးဝင်သည်။ ကြာရှည်ခံသော သစ်သားဖြစ်သည်သာမက ခြကောင်တို့မဖျက်ဆီးနိုင်သဖြင့် အိမ်တိုင်၊ ထုတ်လျှောက်များ၊ လှေများ၊ လှော်တက်များ၊ရေတွင်းဘောင်များ ပြုလုပ်ရန် ကြံကြိတ်ဆုံများအတွက် အထူးသင့်လျော်သည်။

မျောက်လုပ်ပင် အမြစ်မှ အဝါရောင် ဆိုးဆေးရသည်။ မျောက်လုပ်သီးမှရသော အရည်နှင့်အစေ့တို့ကို ဝမ်းနုတ်ဆေးအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်။ မျောက်လုပ်သီးမှည့်သည် ရသာအားဖြင့် ချိုသည်ဖြစ်၍ သည်းခြေနာကို နိုင်သည်။ မျောက်လုပ်သီးစိမ်းမှကား ရသာအားဖြင့် ချဉ်သည် ဖြစ်၍ သလိပ်၊ သည်းခြေကို ပျက်စေတတ်သည်။

မျောက်လုပ်ပင်ကို မျောက်လောင်းပင်ဟုလည်း ခေါ်သည်။ တနင်္သာရီတောင်ပိုင်းတွင် မျောက်လုပ်နီပင်ဟု ခေါ်သော အပင်တမျိုးပေါက်ရောက်သည်။

မျောက်လွှဲကျော်။ ။ မျောက်ဝံမျိုးတွင် အငယ်ဆုံးနှင့် လူသိအနည်းဆုံး ဖြစ်သော်လည်း လူနှင့်အတူဆုံးသော မျောက်ဝံမျိုးကား မျောက်လွှဲကျော် (မျောက်မျက်ကွင်းဖြူ) ဖြစ်သည်။ မျောက်လွှဲကျော်သည် နောက်ခြေနှစ်ချောင်းဖြင့် လူကဲ့သို့ မတ်မတ်ရပ်နိုင်ပြီးလျှင် ခါးမကုန်းဘဲ လမ်းလျှောက်နိုင်သည်။ မျောက်လွှဲကျော်၌ အမြီးလည်း မရှိချေ။ မျောက်လွှဲကျော် အမျိုးမျိုးရှိရာ အားလုံး၏ မူလနေထိုင်ရာ ဒေသသည် အင်ဒို–မလေးနိုင်ငံများ ဖြစ်ကြသည်။ အကြီးဆုံးအမျိုးမှာ ''ဆိုင်အာမန်း'' မျောက်လွှဲကျော်မျိုးဖြစ်၍ အမြင့် ၂ ပေခွဲမှ ၃ ပေနီးပါးထိ ရှိသော်လည်း ကိုယ်အလေးချိန်မှာ ၁၂ ပေါင်ထိသာ ရှိသည်။ ယင်း၏ ထူးခြားသောအသွင်အပြင်တခုမှာ မည်း၍ပြောင်နေသော မျက်နှာတဝိုက်တွင် အမွေးဖြူများ ရစ်လျက် ရှိသည်။ ခြေနှင့် လက်ထိပ်များ ပေါ်တွင် အဖြူ၊ သို့မဟုတ် ကောက်ရိုးရောင် အမွေးများဖုံး

မျောက်လွှဲကျော်သည် လူနှင့်အတူဆုံးသော မျောက်ဝံမျိုး ဖြစ်သည်။ လူကဲ့သို့ မတ်မတ်ရပ်နိုင် လမ်းလျှောက်နိုင်၍ မျောက်လွှဲကျော်၌ အမြီးလည်းမရှိချေ။ မျောက်လွှဲကျော်၏ လက်များသည် တုတ်ခိုင်၍ လက်တံလည်းရှည်သည်။ ထိုလက်များဖြင့် သစ်ပင်တပင်မှတပင်သို့ တကိုင်းမှတကိုင်းသို့ လွှဲ၍လွှဲ၍ ခုန်သွားလေ့ရှိသည်။ မျောက်လွှဲကျော်ကို မျောက်မျက်ကွင်းဖြူ ဟူ၍လည်း ခေါ်လေ့ရှိသည်။

www.forevers pace.com.mm

အုပ်လျက်ရှိသည်။ တကိုယ်လုံးတွင် အထီး၏ အရောင်သည် မည်း၍ အမအရောင်သည် အဖြူတွင်အဝါရောင်အနည်းငယ် သန်းလျက်ရှိသည်။

မျောက်လွှဲကျော်သည် ရေသောက်ချိန်၌သာ အောက်သို့ ဆင်း၍ အခြားတချိန်လုံး သစ်ပင်ပေါ်တွင် နေလေ့ရှိသည်။ သွားလာရာတွင် မျောက်များကဲ့သို့ လေးဖက်ထောက်မသွားဘဲ မတ်တတ်ရပ်၍ သွားတတ်သည်။ လက်များသည် တုတ်ခိုင်သန်မာ၍ လက်တံရှည်၏။ ထိုလက်များဖြင့် တောထဲရှိ သစ်ပင် တပင်မှတပင်သို့၊ တကိုင်းမှတကိုင်းသို့ လွှဲ၍လွှဲ၍ ခုန်သွားလေ့ရှိသည်။ သစ်ကိုင်းတကိုင်းကို လက်တဖက်ဖြင့် မြဲမြဲစွာကိုင်ဆုပ်၍ ပေ ၂၀မှ ၄၀ ထိဝေးသော အခြားအကိုင်းတကိုင်သို့လွှဲ၍ အခြားလက်တဖက်ဖြင့် ဖမ်းနိုင်သည်။ မြေကြီးမှ အထက်ပေ ၅၀ ကျော်မြင့်သော သစ်ကိုင်းများပေါ်၌ မတ်မတ်ရပ်၍ အောက်သို့ မကျအောင် ပြေးလွှားသွားနိုင်သည်။ မြေပြင်ပေါ်၌ကား ထိုကဲ့သို့ လျင်မြန်စွာ မပြေးနိုင်ကြချေ။

မျောက်လွှဲကျော်သည် တောနက်တွင်း၌သာ နေလေ့ရှိသော တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သည်။ သစ်ရွက်များနှင့် သစ်သီးများကို ခူး၍ သစ်ကိုင်းတကိုင်းပေါ်တွင် လူကဲ့သို့ မတ်မတ်ထိုင်ကာ စားလေ့ရှိသည်။ နေဝင်ချိန်ရောက်လျှင် သင့်တော်သော အကိုင်းတကိုင်းကို ရွေး၍ အိပ်စက်ကြ၏။ မျောက်လွှဲကျော် အထီးသည် အမနှင့်တကွ သားငယ်သမီးငယ်နှင့်အတူ အမြဲမပြတ် စုစုရုံးရုံးနေထိုင်လေ့ရှိ၏။ သားငယ်များသည် မိဖနှင့် အတူ ၆ နှစ်အထိ နေ၍ ၆ နှစ်ကျော်မှ အိုးအိမ်ခွဲ၍ သီးခြား နေထိုင်ကြသည်။ တောထဲရှိ မျောက်လွှဲကျော်များသည် ပျမ်းမျှအသက် ၂၀မှ ၃၀အထိရှည်သော်လည်း ဖမ်းဆီးရမိထားသော မျောက်လွှဲကျော်များကား ထိုမျှလောက် အသက်မရှည်ကြချေ။

မျောက်ဝံမျိုး။ ။ အာဖရိကတိုက် အပူပိုင်းဒေသနှင့် အရှေ့တောင်အာရှတောနက်ကြီးများ၌ လူနှင့်အလွန်တူသော မျောက်ဝံမျိုးများရှိ၏။ ထိုမျောက်ဝံမျိုးကို လူတူမျောက်ဟုခေါ်သည်။ မျောက်ဝံ ၄ မျိုးရှိရာ အကြီးဆုံးနှင့် ကြမ်းကြုတ်ခက်ထန်၍ အသန်စွမ်းဆုံး မျောက်ဝံမျိုးမှာ ဂေါ်ရီးလားမျောက်ဝံမျိုး ဖြစ်သည်။ ဒုတိယ အကြီးဆုံးမှာ လူဝံဖြစ်၍ တတိယမှာ ချင်ပန်ဇီ မျောက်ဝံမျိုးဖြစ်သည်။ အငယ်ဆုံးနှင့် လူသိအနည်းဆုံးဟု မျောက်ဝံမျိုးမှာ မျောက်လွှဲကျော်ဖြစ်သည်။ မျောက်လွှဲကျော် (မျောက်မျက်ကွင်းဖြူ) သည် အခြား မျောက်ဝံ ၃ မျိုးထက် လူနှင့် အစစ အလွန်တူသည့် အလျောက် နောက်ခြေနှစ်ချောင်းဖြင့် လူကဲ့သို့ မတ်မတ်ရပ်နိုင်ပြီးလျှင် ခါးမကုန်းဘဲ လမ်းလျှောက်နိုင်သည်။ မျောက်ဝံမျိုး၌ အမြီးမရှိချေ။ အမြီးမပါရုံသာမက၊ ကိုယ်လုံး

လူနှင့်လွန်စွာနီးစပ်သည့် ချင်ပန်စီမျောက်ဝံ

ကိုယ်ထည်မှာလည်း သာမန်မျောက်ထက် သိသိသာသာ ကြီးထွားသည်။

ကိုယ်ထည်အနေအထားတွင် မျောက်ဝံများသည် လူနှင့်များစွာနီးစပ်၍ မျောက်ဝံ တမျိုးနှင့်တမျိုးလည်း ကိုယ်ထည်အနေအထားချင်း ထူးခြားကွဲလွဲချက် များစွာမရှိကြချေ။ လက်သည်းများမှာလည်း အခြား တိရစ္ဆာန်များကဲ့သို့ ချွန်ထက်မာကျောလှသည် မဟုတ်ဘဲ လူ၏လက်သည်းခြေသည်းများကဲ့သို့ရှိသည်။ အချို့ မျောက်ဝံများသည် လူလောက်နီးပါး အသိဉာဏ်ရှိကြသည်။ လူနှင့် မျောက်ဝံများသည် ဤအချက်များတွင် အတော်တူကြသော်လည်း ကွဲပြားခြားနားသော အချက်များရှိပေသည်။ မျောက်ဝံများသည် လူထက် ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်တုတ်ခိုင်၏။ ခြေထောက်များမှာ လူ၏ခြေထောက်ထက် အတန်ငယ်တိုရှည် လက်တံများက ပိုရှည်ကြသည်။ မျောက်ဝံမျိုးတို့၏ ခြေထောက်သည် ခြေထောက်ဟုသာ ဆိုရသော်လည်း လက်နှင့်များစွာ မခြားနားလှချေ။ လေးဖက်သွားရာမှ တခါတရံ လူကဲ့သို့ ခြေနှစ်ချောင်းကိုအားပြု၍ မတ်မတ်ရပ်ကာ လမ်းလျှောက်ရန် ကြိုးစားသည့်အခါတွင်လည်း လူကဲ့သို့ မားမားမတ်မတ် မလျှောက်တတ်ဘဲ အနည်းငယ် ခါးကုန်းလျက်ရှိသည်။ အဓိကခြားနားချက်ကား ဦးနှောက်ဆောက်တည်

www.forever space.com.mm

ထားပုံချင်း မတူသည့်အချက်ပင် ဖြစ်သည်။ မျောက်ဝံများ၏ ဦးနှောက်၊ ဦးနှောက်တွန့်များသည် လူထက်များစွာငယ်၏။ စကားပီဗီသသ ပြောဆိုနိုင်မှုကို ထိန်းသိမ်းသည့် ဦးနှောက်တွန့်များကား မျောက်ဝံမျိုးတွင် မရှိချေ။

မျောက်ဝံသည် ပါဏာဗေဒအလိုအရ လူ၊ မျောက်၊ လီမာ မျောက်တို့ အဝင်အပါဖြစ်သော ပရိုင်းမိတ် မျိုးစဉ်တွင် ဆိမိုင်အီးဒီး မျိုးရင်းခွဲ ပါဝင်သည်။ သို့ရာတွင် အီဗော်လျူရှင်းခေါ် ဆင့်ကဲ ဖြစ်လာခြင်း သီအိုရီများအရ လူသည် မျောက်ဝံမျိုးမှ ဆင်းသက်လာသည်ဟု မယူဆကြပေ။ လူနှင့် မျောက်ဝံများသည် "စပ်ကြားသတ္တဝါ" ဟုခေါ်သော အလွန်ရှေးကျသည့်သတ္တဝါတကောင်မှ နှစ်လမ်းခွဲ၍ ဆင့်ကဲဖြစ်လာကြသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ သိပ္ပံပညာရှင်များသည် ထိုပျောက်ကွယ်နေသော "စပ်ကြား သတ္တဝါ" တွေ့ရှိရေးအတွက် ကမ္ဘာအနှံ့အပြားတွင် ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများကိုပိုက်စိပ်တိုက်ကြိုးပမ်းရှာဖွေကြ၏။ ခရစ် ၁၈၉၁–၉၂ ခုနှစ်အတွင်းခွဲ ဒပ်ချ ဆရာဝန်တဦးသည် ဂျာဗားကျွန်းပေါ်ခွဲ သမိုင်းမတင်မီခေတ် ရှေးအရိုးစုများ ဖြစ်ကြသော သွားများ၊ ခေါင်းခွံအပိုင်းအစနှင့် ပေါင်ရိုးတို့ကို တွေ့ရှိခဲ့သည်။ လူနှင့်မျောက်ဝံစပ်ကြားဆက်စပ်ရန်လိုနေသော ထိုပျောက်ကွယ်နေသည့် စပ်ကြားသတ္တဝါကို တွေ့ရှိပြီဟု ထိုသူက ယူဆလေသည်။ ယူဆသည့်အတိုင်းလည်း "မတ်မတ်မျောက်ဝံ–လူ"ဟု အမည်ပေးတော့၏။ သို့သော်လည်း ခေါင်းခွံကို ပြန်၍ ဆက်စပ်ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ယင်းအတွင်းခွဲရှိသော ဦးနှောက်သည် မျောက်ဝံမျိုးတို့အတွက် အလွန်ကြီးနေကြောင်းကို တွေ့ရလေသည်။ ထိုကြောင့် ထိုကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းသည် ရှေးအကျဆုံးဖြစ်သည့် စပ်ကြားသတ္တဝါ၏ ရုပ်ကြွင်းမဟုတ်ဘဲ ရှေးအကျဆုံးလူ၏ရုပ်ကြွင်းသာလျှင် ဖြစ်သည်ဟု သိပ္ပံပညာရှင်တို့က စိစစ်ဝေဖန်လျက် အတည်ပြု ယူဆကြလေသည်။

မျောက်ဝံမျိုးသည် ဟင်းသီးဟင်းရွက်နှင့် သစ်သီးဝလံများကိုသာ အမြောက်အမြား စားသောက်ကြသည်။ မျောက်ဝံမျိုးတွင် ဂေါ်ရီးလားမျောက်ဝံသည် လူလောက်နီးပါး ကြီး၍ ပို၍လေးသည်။ ကိုယ်အလေးချိန် ပေါင် ၄၀၀ မှ ၄၅၀ ခန့် အထိ ကြီးမားသော ဂေါ်ရီးလားများ ရှိခဲ့ဖူးသည်။ မျောက်ဝံမျိုးသည် လေးဖက်သွားရာ၌၎င်း၊ သစ်ပင်တက်ရာ၌၎င်း အလွန်ကျင်လျင်ပြီးလျှင် လူကဲ့သို့ မတ်တတ်ရပ်၍ လမ်းလျှောက်နိုင်ကြ၏။ မျောက်မှာကဲ့သို့ အမြီးမရှိ။ ပါးစပ်အိတ်မရှိချေ။ ဂေါ်ရီးလား မျောက်ဝံမျိုးတွင် အထူးသဖြင့် အထီးသည် ရန်စခံရသောအခါမျိုးတွင် အလွန်ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သဖြင့် ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းသော တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သည်။ လူဝံမျိုးသည် ဂေါ်ရီးလားမျောက်ဝံမျိုးလောက် ကြမ်းကြုတ်ခက်ထန်ခြင်း မရှိပေ။ ချင်ပန်ဇီ မျောက်ဝံနှင့် အထူးသဖြင့် မျောက်လွှဲကျော် တို့ကား ကြောက်တတ်ကြသည်။

ဂေါ်ရီးလား မျောက်ဝံသည် အသက်အရွယ်ကြီးရင့် အိုမင်းလာသောအခါ ငယ်စဉ်က လူနှင့်တူသော အသွင်အပြင်များ အားလုံးလောက် ပျောက်ကွယ်သွားလေသည်။ ဤသည်ကား အလွန်ထူးခြားသည့် ပြောင်းလဲမှုတခုပင် ဖြစ်သည်။ ထင်ရှားသည့် သဘာဝပညာရှင်ကြီး ဒေါက်တာ အာ ဟတ်မင်းဆိုသူ၏အာဘော်အရ ဂေါ်ရီးလားမျောက်ဝံ၏ နှာတံသည် မျောက်မောင်းမ၊ ဝက်ဝံနှင့် တောဝက်တို့၏ နှာတံလိုလိုကဲ့သို့ ဖြစ်လာ၍ အသက်အတော် ကြီးသော ဂေါ်ရီးလား၏ ဦးခေါင်းခွံသည် နှာတံတွင် ပို၍ချွန်ထွက်လာပြီးလျှင် အစွယ်များမှာလည်း ကျား၊ ခြသေ့တို့၏ အစွယ်ကြီးလောက်နီးနီး ကြီးမားလာသည်ဟုဆိုသည်။ အရိုးစုများပင် အတော်ပြောင်းလဲသွားသည်။ ဦးခေါင်းခွံအပေါ်ပိုင်းသည် ငယ်ရွယ်စဉ်ကကဲ့သို့ လုံး၍မနေတော့ဘဲ ထိပ်နှင့်နောက်ပိုင်းတွင် အရိုးကြီးများ ချွန်ထွက်လာသည်။ မျက်ကွင်းပေါ်ရှိ ခုံးနေသော အရေမှာလည်း တွန့်၍ တွဲကျလာ၏။ နဂိုက ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းသော အသွင်အပြင်မှာ သာ၍ ဆိုးလာတော့၏။

ဂေါ်ရီးလား၏ သွားအရေအတွက်သည် လူတွင် ရှိသော သွားအရေအတွက်နှင့် အတူတူပင်ဖြစ်သော်လည်း အထက်တွင် ပြခဲ့သော အစွယ်မျိုးကား လူတွင် မရှိချေ။ သွားအနေအထား စီစဉ်ထားပုံမှာလည်း လူ၏သွားအစီအစဉ်နှင့် မတူဘဲကွားခြား၏။ မျောက်ဝံမျိုးတွင် လူနားရွက်မျိုး တကောင်ခွဲမျှမရှိသည့်ပြင် လူ၏အရိုးများသည် ယင်းတို့၏ အရိုးထက် နှုးညံ့ပျော့ပျောင်း၏။ လူသည် အပူဒဏ်၊ အအေးဒဏ် နှစ်ခုစလုံးကို ခံနိုင်ရည် ရှိရကား ကမ္ဘာ့မြောက်ဖက်စွန်း အာတိတ်ဒေသတွင်သော်၎င်း၊ အလွန်ပူပြင်းသော သဲကန္တာရကြီးများတွင်သော်၎င်း နေထိုင်နိုင်သော်လည်း မျောက်ဝံမျိုးများမှာ အာဖရိကနှင့် အာရှတိုက်အပူဆုံး ဒေသများတွင်သာ နေထိုင်လေ့ ရှိကြသည်။ (ဂေါ်ရီးလား။ ချင်ပန်ဇီ။ လူဝံ။ မျောက်လွှဲကျော် -- ရှု။)

မျောက်ဥ။ ။ မျောက်ဥပင်သည် တံတွေးပင်၊ မျောက်နွယ်ပင်တို့နှင့် အတူ ဒိုင်အော့စကိုရီအေစီအီး မျိုးရင်းတွင် ပါဝင်၍ ယင်းကို ရုက္ခဗေဒ အလိုအားဖြင့် ဒိုအော့စကိုရီ အာအေလေတာ ဟုခေါ်သည်။ မျောက်ဥပင်သည် ဥများ အုသော ရစ်ပတ်နွယ်ပင် မျိုးဖြစ်၍ နွယ်များသည် လက်ျာရစ်လှည့်ကာ တက်သွားတတ်သည်။

မျောက်ဥပင်များကို မြေနမြေမွှခပ်နက်နက်တွင် အလွယ်တကူစိုက်ပျိုးနိုင်သည်။ စိုက်ပျိုးရာ၌ မျက်စိနှစ်လုံးမှ သုံးလုံးထိပါသော ဥထိပ်များကို မြေကြီးတွင် နှစ်ပေခန့် နက်နက်

www.foreverspace.com.mm

အာဟာရဓာတ်များဖြင့် ကြွယ်ဝသည့် မျောက်ဥ

မျောင်လူမျိုး အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးများအား အမျိုးသား - ဝတ်စုံဖြင့် ဓာတ်ရိုက်မြင်ရသည်။

တူး၍ မြေပ်ထားရသည်။ ခြံစည်းရိုးများ၊ သစ်ပင်များ၊ တောင်ပို့များတွင် မှီ၍စိုက်ပျိုးနိုင်သည်။ မြေကြီးတွင် တိုင်များ စိုက်ပြီးလျှင် ဝါးများဖြင့် စင်ခံ၍လည်း စိုက်ပျိုးနိုင်သည်။ စိုက်ပျိုးသည်မှ ၉ လမှ ၁၀ လအတွင်း ဥများကို မြေကြီးမှ တူးဖော်ယူရသည်။

မျောက်ဥပင်များသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၊ သီဟိုဠ် ကျွန်း၊ တရုတ်နိုင်ငံစသော အပူပိုင်းနှင့် အပူလျော့ပိုင်းဒေသ များ၌ အနှံ့အပြားပေါက်သည်။ အနောက်အိန္ဒိယကျွန်းစုနှင့် အမေရိတိုက် အပူပိုင်းဒေသများ၌လည်း ပေါက်သည်။ မျောက်ဥများသည် အရွယ်အမျိုးမျိုးရှိရာ အချို့အလွန်ကြီး သော မျောက်ဥများမှာ တခါတရံ ပေါင် ၁၀၀ထိပင် အ လေးချိန်စီးသည်။ အနောက်အိန္ဒိယကျွန်းစုနှင့် အမေရိက တိုက် အပူပိုင်းဒေသများတွင် မျောက်ဥကို အရင်းခံ အစား အစာအဖြစ်ဖြင့် စားသုံးကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မျောက်ဥများကို ပြုတ်၍ အတုံးကလေး များတုံးကာ ငရုတ်ကြက်သွန်စသည်နှင့် အခြောက်ကြော် ၍ဌင်း၊ ဟင်းချက်၍ဌင်း စားသုံးကြသည်။

မျောင်လူမျိုး။ ။ မွန်–ခမာ အုပ်စုတွင် ပါဝင်သော မျောင်လူမျိုးတို့ကို ဝနယ်အရှေ့ပိုင်းဒေသနှင့် ကိုးကန့် နယ်များတွင် အများဆုံး တွေ့ရှိရပြီးလျှင် ယူနန်နယ် အ နောက်ဖျားဒေသတိုင်အောင် ပျံ့နှံ့နေထိုင်လျက်ရှိကြောင်း သိရှိရသည်။ ယင်းတို့၏ မူရင်းဒေသမှာ ကွမ်ဆီနှင့် ကွေ ချောင်ပြည်နယ်တို့ ဖြစ်၍၊ ထိုမှယူနန်နယ်သို့ရောက်ရှိလာပြီး လျှင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ တဖန် ရောက်ရှိလာလေသည်။ ယူနန်နယ်တွင် ယင်းတို့ကို မျောင် ဟုခေါ်ဝေါ်၍ ဝနယ် အရှေ့ဖျားဒေသတွင် ယင်းတို့အချင်းချင်း မျောင်စီးဟု ခေါ်ဝေါ် ဆက်ဆံလျက်ရှိကြသည်။

www.myanmarspace.com.mm

ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းလာရှိုးမှအရှေ့တောင် စူးစူးသို့ ခိုင်တရာခန့်သွားလျှင် တန်ယမ်းသို့ ရောက်၏။ တန်ယမ်းမှ တဖန် လားဖြင့် ခရီးဆက်လျှင် ဝနယ်၏ မြို့တော်ဖြစ်သော ဟိုပန်သို့ရောက်၏။ ဟိုပန်မှတဖန် လားဖြင့် နှစ်ညသုံးညအိပ် ခရီးဆက်ပါက မျောင်စီးလူမျိုးတို့နေထိုင်ရာ တရုတ်–မြန်မာနယ်စပ်သို့ရောက်တော့၏။ မျောင်စီး လူမျိုးတို့သည် သံလွင်မြစ် အရှေ့ဖက်ကမ်း၌ နေထိုင်ကြပြီးလျှင် သံလွင်မြစ် အနောက်ဖက်ကမ်းရှိ လူမျိုးတို့နှင့်မူ လုံးဝ အဆက်အသွယ် မရှိသလောက် ဖြစ်သည်ဟု သိရှိရသည်။

မျောင်စီလူမျိုးတို့သည် အရပ်အမောင်း အသင့်အတင့် ရှိ၍ အသားလတ်သည်။ မျောင်စီး အမျိုးသမီးများသည် ကျိုင်းတုံနယ် ကော အမျိုးသမီးများနည်းတူ ဂါဝန်ကဲ့သို့ သောအဝတ်တိုတိုဝတ်ကြသည်။ သို့သော် အနက်သာမဟုတ် ဘဲ အဖြူရောင်လည်း ဝတ်ကြသည်။ ဦးခေါင်းတွင်ကြီးသော ဗောင်းထုပ်များ ပေါင်းထားကြသည်။ မျောင်စီး အမျိုးသား များကား ဘောင်းဘီအနက်ဝတ်၍ ဦးခေါင်းတွင် အဝတ် များဖြင့် ဗောင်းထုပ်ပေါင်းထားလေသည်။

မြ၊ သခင် (မြန်မာ ၁၂၅၉ – ၁၃၀၉)။ ။ သခင်မြသည် နိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးအတွက် အထူးကြိုးပမ်းခဲ့သော ခေါင်း ဆောင်ကြီးတဦး ဖြစ်သည်။

သခင်မြကို ၁၂၅၉ ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၁၂ရက် ကြာသပတေးနေ့တွင် ပြည်ခရိုင် ပန်းတောင်းမြို့နယ် ထုံးဘို ရွာ၌ သစ်ကုန်သည် ဦးဘိုးချန်၊ ဒေါ်သက်လယ်တို့မှ ဖွားမြင် သည်။ ငယ်စဉ်က ပြည်မြို့ အစိုးရအထက်တန်းကျောင်းနှင့် သာယာဝတီမြို့ အေဘီအမ်ကရင် အထက်တန်းကျောင်းများ တွင် ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ခရစ်နှစ် ၁၉၁၆ ခုနှစ်တွင် ၁၀ တန်းစာမေးပွဲကို ရန်ကုန်မြို့ စိန်ဂျန်းကျောင်းမှ အထူး စကောလားရစ်ဆုနှင့် အောင်မြင်ကာ ၁၉၁၈ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ဥပစာသိပ္ပံတန်းကို အောင်မြင်သည်။ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ရန်ကုန်ကောလိပ် သပိတ်ကြီးတွင် သပိတ် မှောက် ခေါင်းဆောင်တဦး အဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ လေသည်။

ထို့နောက် ကြည့်မြင်တိုင် အမျိုးသား ကျောင်းတွင် ကျောင်းအုပ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီးလျှင် တက္ကသိုလ်တွင် ပညာဆက်လက်သင်ကြားပြန်ရာ ဘီအက်စီဂုဏ်ထူးတန်းကို ၁၉၂၄ခုနှစ်တွင် အောင်မြင်၍ ရန်ကုန်မြို့ မြို့မ အထက်တန်း ကျောင်းတွင် သိပ္ပံဆရာအဖြစ်ဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၂၇ခု နှစ်တွင် ဘီအယ်(ဥပဒေဝိဇ္ဇာ) တန်းကို အောင်မြင်ပြန်သည်။

၁၉၂၇ ခုနှစ်တွင်ပင် သာယာဝတီမြို့၌ ပြန်၍နေထိုင်ကာ ရှေ့နေအဖြစ် အသက်မွေးယင်း သာယာဝတီခရိုင် ကင်း ထောက်မင်းကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ သာယာဝတီ

အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီး သခင်မြ

သူပုန်အရေးတွင် သူပုန်မှုများ၌ လိုက်ပါဆောင်ရွက်ပေးသ ဖြင့် နာမည်ကြီးခဲ့သည်။ ၁၉၃၄ခုနှစ်တွင် တို့ဗမာအစည်းအ ရုံးသို့ ဝင်ရောက်၍ သခင်အမည်တပ်ကာ သာယာဝတီခရိုင် တောင်ပိုင်းမှ အမတ်အဖြစ် ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် အရွေးခံခဲ့ သည်။ လွှတ်တော်တွင် လစာမယူဘဲ ဆောင်ရွက်သည့်ပြင် ၁၃၀၀ ပြည့်နှစ် အရေးတော်ပုံအတွင်း အစိုးရအဖွဲ့၏ ပြုမူ ဆောင်ရွက်ပုံများကို မကျေနပ်သဖြင့် ဥပဒေ'ပြုလွှတ်တော် အမတ်အဖြစ်မှ နုတ်ထွက်၍ တဖန်အရွေးခံသောအခါလည်း မဲဆန္ဒရှင်များသည် သူ့ကိုပင် အားထား နှစ်သက်ကြသဖြင့် ရွေးကောက်ခြင်း ခံရပြန်သည်။

၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ တောင်သူလယ်သ မားအစည်းအရုံးကြီး၏ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်လာ၍ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်တွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံးကြီး၏ ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်လာသည်။

ဂျပန်ခေတ်တွင် လွတ်လပ်ရေး ပြင်ဆင်မှုအဖွဲ့ဝင်၊ ထို နောက် အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးအဖြစ်ရင်း၊ ဒုဝန်ကြီးချုပ်အ ဖြစ်ရင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဂျပန်နိုင်ငံသို့လည်း သွား ရောက်ခဲ့ရသည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့၏ ဖိနှိပ်ရက်စက်မှုတွန်း လှန်ရန် ၁၉၄၄ ခုနှစ်တွင် ဖဆပလ (ဖတပလ) အဖွဲ့ ချုပ်ကြီးကို လျှို့ဝှက်စွာ တည်ထောင်ခဲ့ရာ၌ ပြည်သူ့ အ

www.forewerspace.com.mm

ရေးတော်ပုံပါတီ (နောင်–ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ)လည်းပါဝင်ခဲ့ရာ သခင်မြသည် ထိုပါတီ၏ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သည်။ (ဖဆပလ ––လည်းရှု။) ဂျပန်တော်လှန်ရေး ပြီးသည့်နောက်တွင်လည်း ဖဆပလ အဖွဲ့ကြီးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်၍ မြန်မာနိုင်ငံ ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ တည်ထောင်သောအခါ ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်လာသည်။

ထိုနောက် သခင်မြသည် ဖဆပလ အစိုးရအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းသောအခါတွင် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးအဖြစ်ရင်း၊ ထိုနောက် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးအဖြစ်ရင်း ဆောင်ရွက်ရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးအတွက် ဆွေးနွေးရန် ဗြိတိသျှအစိုးရက ဖိတ်ခေါ်သောအခါ ဗြိတိန်နိုင်ငံသို့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်အတူ ကိုယ်စားလှယ်တော် တဦးအနေဖြင့် လိုက်ပါဆောင်ရွက်ရသည်။

သခင်မြသည် ရိုးဖြောင့်ခြင်ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ၍ ကိုယ်ကျိုးမငဲ့ဘဲ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံများကို အကြိမ်ကြိမ်တွေ့ရသည်။ သာယာဝတီခရိုင်အုတ်ဖိုမြို့ ဦးဘကျော်၏သမီး ဒေါ်ခင်ညွန့်နှင့် လက်ထပ်ခဲ့ရာ သားသမီး မထွန်းကားခဲ့ချေ။

၁၃၀၉ခုနှစ် ဝါခေါလဆန်း ၂ရက် စနေနေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့နှင့်အတူ လုပ်ကြံခြင်းခံရ၍ ကွယ်လွန်ရာတွင် အာဇာနည်ဗိမာန်၌ ဂူသွင်းသင်္ဂြိုဟ်ကြသည်။

မြကလေး၊ မ ၊ အနောက်နန်း (မြန်မာ ၁၁၇၁ – ၁၂၀၇)။ ။ သက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခုနှစ်တွင် နန်းတက်တော်မူသော သာယာဝတီ ရွှေဘိုမင်းတရားကြီး၏ မိဖုရား အနောက်နန်းမြကလေးကား သက္ကရာဇ် ၁၁၇၁ ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၂ ရက် တနလာဒ်နေ့တွင် အဖ "မင်းပုံချီ"ဘွဲ့ခံ မောင်ဦးနှင့် အမိမယ်အိတို့မှ ဖွားမြင်လေသည်။ မင်းပုံချီကား ဘိုးတော်မင်းတရားကြီး လက်ထက်က အိမ်တော်ပါ ကျွန်ဖြစ်သော မွန်လူမျိုး ဖိုးထော်ရာ၏သား သမိန်ထောရာဇာဘွဲ့ခံ ပုသိမ်မြို့ဝန်၏ ယောက်ဖအရင်း ရေကင်းသားဇာတိ မောင်ဦးဖြစ်သည်။ မောင်ဦးကိုလည်း သာရဝေါ လေ့တော်ပဲ့နင်း ခန့်အပ်တော်မူသည်။ ထို့နောက် ဟသာံတမြို့နယ် တဝိုက်မှ မောင်ဦးအား ခုံသမာဓိအရာသို့ တင်မြှောက်ထားကြသည်။ ထိုအကြောင်းကို မင်းတရားကြီး ကြားတော်မူသောအခါ ဝမ်းမြောက်၍ "မင်းပုံချီ" ဘွဲ့နှင့် ချီးမြှောက်တော်မူပြန်လေသည်။

မမြကလေး၏ငယ်မည်မှာ မမြကြူတ်ဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်အခါကပင် ရုပ်ဆင်းရှုပကာနှင့် အထူးပြည့်စုံ၍ ချစ်စဖွယ်ရှိရကား အိမ်နီးပါးချင်း အားလုံးတို့က "မြမြ"ဟု ချစ်စနိုးခေါ်ကြသည်။

ဘကြီးတော် ဘုရားလက်ထက် ညီတော် သာယာဝတီမြို့စားမင်းသားသည် ပုသိမ်မြို့ဖက်သို့ စုန်ဆင်းတော်မူရာ သာရဝေါပဲ့နင်း မင်းပုံချီ၏သမီး မမြကြူတ်ကိုမြင်၍ ရွှေမတ္တာ တိမ်းညွှတ်တော်မူပြီးလျှင် သိမ်းပိုက်တော်မူလေသည်။ သာယာဝတီမြို့စား မင်းသားကလည်း လွန်စွာချစ်မြတ်နိုးတော်မူသဖြင့် "မြကလေး"ဟူ၍ ယုယစွာ ခေါ်စမ့တ်ပြုလေသည်။ မမြကလေးအား အိမ်ရှေ့မိဖုရားအဖြစ်နှင့် မြှောက်အိမ်တော်တွင် ထားပြီးနောက် ၁၁၉၉ ခုနှစ်တွင် သာယာဝတီမင်းသားသည် နောင်တော်၏ အရိုက်အရာကို ခံယူသောအခါ အိမ်ရှေ့မိဖုရား မမြကလေးအား အနောက်နန်းမိဖုရား တင်မြှောက်၍ သီရိမဟာ သုရတနာ စန္ဒာဒေဝီ ဘွဲ့ကို ပေးသနားတော်မူသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ "အနောက်နန်းမိဖုရား မမြကလေး"ဟု ကျော်ကြားလာ၏။ ရွှေလောင်းတိုက်ကိုစားရာမှ ဟသာံတမြို့ကို ဖြည့်စွက် စားစေ၏။ အနောက်နန်း မိဖုရားမဖြစ်မီ အိမ်ရှေ့မိဖုရားဘဝ၌ သက္ကရာဇ် ၁၁၉၅ ခုနှစ်တွင် စာဆိုလောကတွင် မယ်တော်ခြေရာနင်းမည့် သမီးတော် လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်ကို ဖွားမြင်လေသည်။ (လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်––ရှု။)

မမြကလေးသည် ငယ်စဉ်ကပင် တေးကြီးဘွဲ့ကြီး၊ ကဗျာလင်္ကာ၊ ဇောင်း၊ ရတု၊ ရကန်များကို ကြိုးစားအားထုတ်သင်ကြားလေ့လာသူဖြစ်သဖြင့် သီချင်းများကို သံနေသံထားဖြင့် စည်းဝါးကိုက် သီဆိုနိုင်လေသည်။ အိမ်ရှေ့မိဖုရားဖြစ်စဉ် မောင်တော် သာယာဝတီမြို့စားသည် မိဖုရားငယ်များနှင့်သာပျော်ပါး၍ အဆောင်တော်သို့ မကူးဘဲ ရှိလေရာ မောင်တော်အား တမ်းတ၍ "ရှိစုံရွက်ကြာ" ချီပတ်ပျိုးကို ရေးသားစပ်ဆိုခဲ့၏။ အနောက်နန်းမိဖုရားဘဝသို့ ရောက်သည့်အခါ၌လည်း မောင်တော် ကုန်းဘောင်မင်းမှာ ယခင်ကအတိုင်းပင် အပျော်အပါးကြူး၍ မမြကလေးအား မေ့လျော့နေတတ်သောကြောင့် မောင်တော်အား တမ်းတနေဟန်ကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်းပေါ်အောင် "ပြာပြာ ညိုရောင် မှိုင်းတလဲ့လဲ့" ချီပတ်ပျိုး၊ "ဂန္ဓမာတောင်၊ လိုဏ်ချောင် ဂူနန်း" ချီ ပတ်ပျိုး၊ အစရှိသော ပတ်ပျိုးများကို ရေးသားဖွဲ့နွဲ့တော်မူ၏။ မမြကလေး၏ အဖွဲ့အနွဲ့များမှာ လွန်စွာ နူးညံ့သိမ်မွေ့၍ ဖတ်ရသူစိတ်ကို ထိခိုက်စေ၏။ ဖွဲ့သမ္မာသောစာများတွင် မောင်တော် ရွှေဘိုမင်းသားကို ရည်စူး၍ တမ်းသည့် အဖွဲ့များက များလေသည်။ မောင်တော်ကို ချစ်ခင်မြတ်နိုးလှသည့် အားလျော်စွာ ရွှေဘိုမင်းပျင်းရိသည့်အခါများ၌ မိမိကိုယ်တိုင် တေးကဗျာများ သီဆိုဖွဲ့နွဲ့၍ ပျော်တော်ဆက်ရှာ၏။

တခါသော် အနောက်နန်း မမြကလေးအား ရွှေဘိုမင်းတရားကြီး အမျက်တော်ရှိသောကြောင့် အကျဉ်းချထားခြင်းခံရစဉ် အမျက်ဖြေ "ချစ်သမ္မာကို" ချီပတ်ပျိုးကို ရေးသားဆက်သွင်းတော်မူရာ ဘုရင်မင်းမြတ် သနားတော်မူ၍ အကျဉ်းမှ လွှတ်တော်မူသည်ဟုဆိုလေသည်။ လောကကြီး

www.foreverspace.com.mm

ကို ဦးဇွေတော်မူသောအခါ၌လည်း မမြကလေးသည် တောထွက်လိုကြောင်း စာစပ်၍ ညည်းတတ်သေးသည်။

မမြကလေးမှာ ရူပါရုံရော သဒ္ဒါရုံပါ စွယ်စုံပြည့်ဝသူဖြစ်၍ မောင်တော် ရွှေဘိုမင်းက လွန်စွာ သဘောကျတော်မူလေသည်။ ဤသို့ မြတ်နိုးတော်မူခြင်းနှင့် နန်းတွင်း စာဆိုအဖြစ် ကျော်စောခြင်းကို မနာလိုသူများက အချက်ရှာနေရာ၊ သက္ကရာဇ် ၁၂၀၇ခုနှစ်တွင် မမြကလေးသည် ပြည်မင်းသားနှင့် ကြံရာပါဖြစ်သည်ဟု မနာလိုသူများ လျောက်ထားသော ကုန်းချောစကားကို ကုန်းဘောင်မင်း ယုံတော်မူသဖြင့် အမျိုးသမီးစာဆိုတော် မမြကလေးမှာ အသက် ၃၆ နှစ်တွင် ရာဇဝတ်ဘေးသင့်ကာ ကံကုန်ရှာလေသည်။ အသတ်ခံရမည့်ဆဲဆဲတွင် အာဏာသားတို့အား "လောကခံရှစ်ပါး၊ ဘုရားပ ဟောရာ" ချီ တေးထပ်ဖြင့် ဆုံးမသွန်သင်ခဲ့သေး၏။ ဤသို့ သေအံ့မူးမှုး၌ စာစပ်ဆိုနိုင်ခဲ့ခြင်းကို ထောက်သဖြင့် မမြကလေးသည် မည်မျှ တရားပြည့်ဝသူ၊ ရဲရင့်သူ အမျိုးသမီးဖြစ်ကြောင်း၊ သိနိုင်လေသည်။ မမြကလေးသည် ဂီတကဗျာများမှအပ ကွန္ဒာဝုဓ နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးကိုလည်း ရေးသားခဲ့သည်ဟု ယူဆကြလေသည်။

မြခြေချင်း မင္ဂေမြိုင် (မြန်မာ ၁၂၅၆ – ၁၃၁၈) ။ ။ မြန်မာဇာတ်သဘင်လောက၏ နာမည်ကျော် ဇာတ်မင်းသမီးမြခြေချင်း မင္ဂေမြိုင်ကို ရန်ကုန်မြို့ ကြည့်မြင်တိုင်အိုးဘုရပ်၌ ၁၂၅၆ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၁၀ ရက်နေ့တွင် အဖ ဦးအောင်ဘ၊ အမိ ဒေါ်ငြိမ်းဇံတို့မှ ဖွားမြင်သည်။ ငယ်မည် မင္ဂေလှိုင်ဖြစ်၏။ မင္ဂေလှိုင်နှင့်အတူ မွေးချင်း ၁၀ယောက်ရှိ၍ မိဖများမှာ ဆင်ဖြူကျွန်းဇာတိ ကုန်သည် မျိုးရိုးဖြစ်သည်။

မြခြေချင်းမင္ဂေမြိုင်၏ ကိန္နရာအကမှာ လူကြိုက်များလှသည်။

မြခြေချင်းမင္ဂေမြိုင်၏ ကဟန်တမျိုး

မင္ဂေလှိုင်သည်ကြည့်မြင်တိုင် မျှနီစီပယ်ကျောင်းမှ စတုတ္ထတန်း အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ၁၁ နှစ်သမီးအရွယ်တွင် ဖခင်ဖြစ်သူက ပုဇွန်တောင် စက်ဆန်းမောင်းတန်းရပ် စာရေးဆရာ ဆရာစံထံ၌ ဇာတ်သဘင်ပညာများကို သင်ယူစေသည်။ အသက် ၂၁ နှစ်အရွယ်၌ ဦးကိုကိုကြီးနှင့် ထိမ်းမြားလေသည်။

သဘင်လောကသို့ ဝင်ရောက်စဉ် မင္ဂေလှိုင်သည် မြခြေချင်း မင္ဂေမြိုင်အမည်ဖြင့် ဇာတ်မင်းသမီးအဖြစ် ကပြခဲ့သည်။ ထိုအခါမှစ၍ မြခြေချင်းမင္ဂေမြိုင်ဟု တွင်ခဲ့လေသည်။ မင္ဂေမြိုင်နှင့် အများဆုံး တွဲဖက်၍ ဇာတ်ကခဲ့ဖူးသူမှာ အောင်စည်ဗလ ဖြစ်သည်။ မင္ဂေမြိုင်သည် မင်းသားဦးစိန်အုပ်၊ ဦးဘလွန်း၊ ဦးဘထွန်း၊ ဦးဘလှိုင်တို့နှင့်လည်း တဇာတ်တည်း ပါဝင်တွဲဖက် ကပြခဲ့ဘူးသည်။ ဇာတ်ကပြခဲ့ရာ၌ မင္ဂေမြိုင်သည် မင်းသမီးရှေ့ဆောင်၍ မင်းသားက အတည်မျှပါဝင်ရသော ဇာတ်ထုပ်မျိုးကို ကပြလေ့ရှိခဲ့သည်။ ကပြသော ဇာတ်ထုပ်များမှာ ပဲခူး ရွှေသာလျောင်းသမိုင်း၊ ဖော့ဖြူ မောင်ယောဇာတ်ထုပ်၊ သာယာဝတီ ရာဇဝင် ခြေဖဝါးတ်တောင် မောင်မဲခေါင် ဇာတ်ထုပ်စသည်တို့ဖြစ်လေ

www.forumspace.com/mm

သည်။ သို့သော် မင္ေမြိုင်သည် ကပြခဲ့သမျှသော ဇာတ်ထုပ်ဟို့တွင် အဂ္ဂီလီမာလ ဟိန္ဒုကဇာတ်ထုပ်နှင့် ပုဂံရာဇဝင် ထိလိဂ်ဌက် ဇာတ်ထုပ်တို့ကို အနှစ်ခြိုက်ဆုံး ဖြစ်၏။

ထိုနောက် မင္ေမြိုင်သည် မြန်မာညွှန့် ဦးချစ်မောင်အား ဦးစီး ဦးဆောင်ပြုစေ၍ လက်ထောက်မင်းသမီး အောင်မေလှိုင်၊ အုံးကြည်၊ လူရွှင်တော် သော်ကတို့နှင့်အတူ ဇာတ်သဘင်လောကမှ အင်ြမ့်သဘင်လောကသို့ ကူးပြောင်းခဲ့၍ "မြခြေချင်း အင်ြမ့်အဖွဲ့"ကို တည်ထောင်ကပြခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က မင္ေမြိုင်၏ ဝင်ငွေမှာ တလ ၈၀၀ ကျပ်မျှ ရှိခဲ့လေသည်။ အင်ြမ့်ဟု ခေါ်ရင်ြားသော်လည်း မင္ေမြိုင်သည် ဇာတ်ဆန်ဆန် ဇာတ်လမ်းရှည်များခင်း၍ အင်ြမ့်ကို မိုးလင်းသည်အထိ ကပြလေ့ရှိသည်။ မင္ေမြိုင် ကပြခဲ့သည့် ဇာတ်များအနက် ထိုခေတ်ကပရိသတ် အကြြိုက်ဆုံးမှာ ရွှေရိုးဇာတ်ဖြစ်သည်။ မင္ေမြိုင် သီဆိုခဲ့သည့် သီချင်းများအနက် ပရိသတ်များ အလွန်စွဲမက်၍ ကျော်ကြားခဲ့သော သီချင်းဆန်းများမှာ နန်းတော်ရှေ ဆရာတင် ရေးသား စီကုံးသော "မိန်းမမင်းတိုင်ပင်" သီချင်း၊ "စန္ဒကူးမြိုင်" သီချင်းနှင့် "ဦးထွန်းရိန်" သီချင်းတို့ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုပြင် "အောင်ပင်လယ်တောထဲက ရွှေကျီးညို ငွေမြိုင်လာယင်ဆီးလို့ကြို" အစရှိသည့် ရွှေကျီးညိုသီချင်းကား ထိုစဉ်က မြန်မာပြည်ထက်အောက်တလ္ဍား လူတိုင်း၏ပါးစပ်ဖျားခ်ဉ် ခေတ်စားခဲ့သော မင္ေမြိုင်၏ကာလပေါ် သီချင်းဆန်းပင်ဖြစ်လေသည်။ ခရစ် ၁၉၂၇ ခုနှစ် ဒါဘာပွဲခ်ဉ် မင္ေမြိုင်သည် ဘုရင်ခံ၏ရွှေတံဆိပ်နှင့်နာမည်ကောင်းလက်မှတ် ခြီးမြှင့်ခြင်းကိုခံရသည်။

မင္ေမြိုင်သည် အသက် ၄၀အရွယ်ထိ မင်းသမီးအဖြစ် ကပြခဲ့သည်။ အသက် ၄၀ကျော်လာသောအခါ၌ ကခုန်ခြင်းမှ အနားယူကာ ဇာတ်ထောင်ခြင်း၊ မင်းသား မင်းသမီးများ မွေး၍ သဘင်ပညာသင်ပေးခြင်းတို့ကို ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ဖြစ်၍ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ဂျပန်များဝင်ရောက်လာသည်အထိ ဆောင်ရွက်ခဲ့၏။ မင္ေမြိုင်သည် နာမည်ကျော် ဇာတ်မင်းသား အလက်ဆန်ကျော်စွာဘွဲ့ရရွှေမန်းတင်မောင်၏ ငယ်ဆရာ ဖြစ်ဖူးသည်။ စစ်ပြီးခေတ်ခ်ဉ် မင္ေမြိုင်သည် ရွှေမန်းချစ်တင်ဇာတ်ကို ခေတ္တထောင်သေး၏။ ထိုနောက် သဘင်ဂီတ၊ ကခုန်ခြင်း လုပ်ငန်းများအားလုံးကို ရပ်စဲ၍ နဂါးဆေးလိပ်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် မန္တလေးမြို့ ရှမ်းပွဲရပ်ခ်ဉ် နေထိုင်ခဲ့သည်။ "မြခြေချင်း" ဟူသောအမည်ကို တပ်ယူခဲ့ခြင်းမှာ အဓိပ္ပာယ်ထူး မရှိခဲ့ဟုသိရလေသည်။ သို့သော် မြခြေချင်းကို အားကျအတုယူ၍ မိမိတို့ အမည်ရင်းရှေမှ "စိန်ခြေချင်း""ရွှေခြေချင်း" အစရှိသော အမည်များကို ယူခဲ့ကြသော မင်းသမီးများပေါ်ပေါက်ခဲ့ဘူးလေသည်။ မင္ေမြိုင်သည် ၁၃၁၈ ခုနှစ်တော်သလင်း လပြည့်ကျော် ၄ ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်လေသည်။

ဘာသာလေးမျိုး ရေးထိုးသည့်ကျောက်စာ

မြစေတီ ကျောက်စာကို ပါဠိ၊ မြန်မာ၊ မွန်၊ ပျူဘာသာလေးမျိုးဖြင့် ရေးထိုးထား၏။ ပုဂံခေတ်ဟောင်း ကျောက်စာအနက် လက်ဦးကျသည်။ သမိုင်းနှင့် စာပေတို့ကို ခန့်မှန်း သုံးသပ်ရာ၌လည်း အထောက်အကူ ပြုသည်။

မြစေတီကျောက်စာ။ ။ ပုဂံမြို့တောင်ဖက်၊ မြင်းကပါ ရွာရှိ မြစေတီဘုရားအနီး၌ တွေ့ခဲ့သည်ကိုအကြောင်းပြု၍ မြစေတီကျောက်စာဟု အမည်တွင်လျက်ရှိသော ကျောက်စာကား ရှေးပုဂံခေတ်ဟောင်းတွင် ရေးထိုးသော ကျောက်စာများအနက် လက်ဦးကျရုံမကဘဲ သမိုင်းနှင့် စာပေတို့ကို ခန့်မှန်းသုံးသပ်ရာ၌ အထောက်အကူပြုသောကြောင့် အလေးတမူ ဂရုပြုကာ အရေးထားအပ်သော ကျောက်စာ ဖြစ်၏။ ယင်းကျောက်စာကို ဂူပြောက်ကြီး ကျောက်စာ ဟူ၍လည်း ခေါ်ကြသည်။

မြစေတီ ကျောက်စာတိုင်နှစ်တိုင်ရှိရာ၊ ပုဂံပြည်တိုက်တွင် ကျောက်စာတိုင်တခုရှိ၍၊ မြင်းကပါ မြစေတီ ရင်ပြင်ပေါ်တွင် ကျောက်စာတိုင် တခုကို စိုက်ထူထား၏။ ပုဂံပြတိုက်တွင်ရှိသော ကျောက်စာတိုင်ကို ခရစ်နှစ် ၁၈၈၆–၈၇ ခု (မြန်မာ ၁၂၄၈ ခုနှစ်ခန့်) တွင် ရန်ကုန်အစိုးရ ကောလိပ် ပါဠိစာပါမောက္ခနှင့် အစိုးရကျောက်စာဝန်အဖြစ် တွဲဖက်ရွက်ဆောင်သော ဂျာမန်ပညာရှိ ဒေါက်တာ ဖိုရှမ်းမားသည် ပုဂံမြို့ တောင်ဖက် မြင်းကပါရွာအနီး မြစေတီခြေရင်း၌ ကပ်လျက် စတင်တွေ့ရှိခဲ့၏။ မြစေတီရင်ပြင်ပေါ်တွင် စိုက်ထူထားသော ကျောက်စာတိုင်ကိုမူ ဂူပြောက်ကြီးလိုဏ်ဂူအတွင်း၌ ၃ ပိုင်း ကျိုးပြတ်လျက် စတင်တွေ့ခဲ့ရလေသည်။

ကျောက်စာတိုင်တတိုင်တွင် ၄ မျက်နှာရှိရာ၊ တမျက်နှာလျှင် ဘာသာတမျိုးစီရှိလျက် ပါဠိ၊ မြန်မာ၊ မွန်နှင့်ပျူစာ ၄ မျိုး ရေးထိုးထား၏။

ပုဂံပြည်တိုက်တွင်ရှိသော ကျောက်စာတိုင်သည် လေးထောင့်မတ်ရပ် ကျောက်စာတိုင်ဖြစ်၍၊ လေးဖက်စာမျက်နှာပြင် အကျယ်ချင်းညီ၏။ အမြင့် ၅ပေ ၁၁လက်မ၊ စာမျက်နှာ အမြင့် ၃ပေ ၆လက်မ၊ အကျယ် ၁ပေ ၂လက်မ ခန့် ရှိ၏။

www.foreverspace.com.mm

ပုဂံပြတိုက်ရှိ မြစေတီကျောက်စာများပုံ။ (ဝဲမှယာသို့)၊ ပါဠိစာကြောင်းရေ ၄၁၊ မြန်မာစာကြောင်း

www.foreverspace.com.mm

ရေ ၃၉၊ မွန်စာကြောင်းရေ ၃၃ နှင့် ဗျူစာကြောင်းရေ ၂၆ အသီးသီး ပါဝင်ရေးထိုးထားသည်။

www.foreverspace.com.mm

မြစေတီကျောက်စာ

ပါဠိစာမျက်နှာ၌ စာကြောင်းရေ ၄၁၊ မြန်မာစာမျက်နှာတွင် စာကြောင်းရေ ၃၉၊ မွန် စာမျက်နှာတွင် စာကြောင်းရေ ၃၃နှင့် ပျူစာမျက်နှာတွင် စာကြောင်းရေ ၂၆ အသီးအသီး ပါဝင် ရေးထိုးထားသည်။

မြစေတီ ရင်ပြင်ပေါ်၌ရှိသော ကျောက်စာတိုင်မှာမူကား မတ်ရပ် လေးထောင့် ကျောက်တိုင် ဖြစ်ငြားသော်လည်း၊ ကျောက်စာ မျက်နှာပြင် ၂ ဖက်သည် ပိုမိုကျယ်ပြန့်လျက်၊ ကျန် ၂ဖက်မှာကျဉ်းသည်။ အကျယ်ဖက် ၂ဖက်တွင် ၁ပေ ၈ လက်မခန့်ရှိ၍ အကျဉ်းဖက်၌ ၁၀ လက်မခွဲမှ ၁၂လက်မ အထိသာ ရှိသည်။ အကျယ်မျက်နှာပြင်ဖက်၌ စာမျက်နှာပြင် ၄ ပေ ၄ လက်မခန့်ရှိ၍၊ ၁ ပေ ၇½လက်မ ကျယ်ပြန့်လေသည်။ အကျယ်ဖက်တွင် ပါဠိနှင့် မြန်မာစာများကို ရေးထိုး၍ အကျဉ်းဖက်တွင် မွန်နှင့်ပျူစာများကို ရေးထိုးထား၏။ ပါဠိစာမျက်နှာ၌ စာကြောင်းရေ ၄၀၊ မြန်မာစာမျက်နှာတွင် စာကြောင်းရေ ၃၄၊ မွန်စာမျက်နှာတွင် စာကြောင်းရေ ၄၆ နှင့် ပျူစာမျက်နှာတွင် စာကြောင်းရေ ၂၉ အသီးအသီး ရေးထိုးထားလေသည်။

မြစေတီကျောက်စာကို ကျန်စစ်သားမင်း၏ သားတော် ရာဇကုမာရ်အမည်ရှိသောမင်းသားက သက္ကရာဇ် ၄၇၄ ခုနှစ်တွင်သော်၎င်း၊ နောက်တနှစ်ဖြစ်သော ၄၇၅ ခုနှစ်၌သော်၎င်း ရေးထိုးသည်ဟု ယူဆကြလေသည်။ ကျန်စစ်သားသည် အနော်ရထာမင်း၏ အမျက်တော်ကြောင့် ကြောင်ဖြူအရပ်၌ ပုန်းရှောင်နေစဉ် မထီးတူမ သမ္ဘူလနှင့်တွေ့၍ မယားအဖြစ် သိမ်းယူလေ၏။ အနော်ရထာမင်းကွယ်လွန်၍ စောလူးမင်း နန်းတက်သောအခါ ကျန်စစ်သားသည် ရာဇကုမာရ်ကို ပဋ္ဌိသန္ဓေတည်နေသော သမ္ဘူလအား သားယောကျ်ားမွေးသော် ပုဂံပြည်သို့လာခဲ့ဟု မှာ၍ စောလူးမင်းထံ ခစားလေသည်။ စောလူးမင်း ကွယ်လွန်တော်မူသောအခါ သက္ကရာဇ် ၄၄၆ ခုနှစ်တွင် ကျန်စစ်သားသည် ဂြိတ္တိဘုဝနာဒိတျဓမ္မရာဇ်ဘွဲ့နှင့် နန်းတက်တော်မူသည်။ ၂ နှစ် ကြာလတ်သော် သမ္ဘူလသည်နန်းတော်သို့ ရာဇကုမာရ်နှင့် ရောက်လာ၏။ မင်းကြီးလည်း သမ္ဘူလအား ဦးဆောက်ပန်းဟူသော တြိလောကဝဋ်သကာ ဒေဝီအမည်နှင့် မိဖုရားမြှောက်လေသည်။ မြေးတော် အလောင်းစည်သူကို ဘိသိက်သွန်းပြီး ဖြစ်သဖြင့် ရာဇကုမာရ်အား ဇေယခေတ္တရာဘွဲ့နှင်း၍ ခညဝတီ တောင်စဉ်ခုနှစ်ခရိုင်ကို စားစေ၏။ ရာဇကုမာရ်မင်းသားသည် ၄၇၄ ခုနှစ်တွင် ခမည်းတော်နာမကျန်းဖြစ်၍ သေအံ့မူးမူး၌ ခမည်းတော်အတွက် ရည်စူးလျက် ရွှေဆင်းတုဘုရားကို ဌာပနာ၍ ရွှေအထွတ်ရှိသော ကူဘုရား (ဂူပြောက်ကြီး)ကို တည်ပြီးလျှင် ထိုကူဘုရားအား စောင့်ရှောက်ပူဇော်စိမ့်သောငှာ မိမိ၏ အမွေအနှစ်ဖြစ်သော ကျွန်သုံးရွာကိုလည်း လှူလေသည်။ ထိုနောက် အမိအဖတို့၏ ရှေးဖြစ် ရှေးဟောင်းတို့ကို ပြန်ပြောင်းအောက်မေ့ကာ မှတ်တမ်းရေး၍ ကျောက်စာတိုင် စိုက်ခဲ့လေသည်။ မြစေတီကျောက်စာတိုင်၌ အက္ခရာများ၏ပုံမှာ အဝိုင်းမဟုတ်ဘဲ မန်ကျည်းစေ့ပုံ ဖြစ်လေသည်။

၁။ ဂြီ။ နမောဗုဒ္ဓာယ။ ပုရာသွင် သာသနာအနှစ်တ
၂။ စ်ထောင်ခြောက်ရာ နှစ်ဆာယ် ဟေတ်နှစ်လောန်
၃။ လိယ် ဗြီရကာ။ ဤယ် အရိ မဒ္ဒနပုရ် မည်သုပြည်
၄။ နှိုက်အာ။ ဂြိတ္တိဘုဝနာ ဒိတျ ဓမ္မရာဇ် မည်သုမ
၅။ င်ဖွစ်ဇော်။

ဟူ၍ အစချီသော မြစေတီ ကျောက်စာကို ယခုခေတ်အရေးအသားဖြင့် ပြန်လည် ရေးသားပါက အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်၏။

(၁) ။သီရိ။ နမောဗုဒ္ဓါယ၊ ဘုရားသခင် သာသနာ
အနှစ်တ
(၂) စ်ထောင်ခြောက်ရာ နှစ်ဆယ်ရှစ် နှစ်လွန်
(၃) လေပြီးရကား၊ ဤအရိမဒ္ဒနာပုရ်မည်သောပြည်
(၄) ၌၊ သီရိတြိဘုဝနာဓိတျဓမ္မရာဇ်မည်သောမ
(၅) င်းဖြစ်၏။ ထိုမင်း၏ ပယ်မယားတ
(၆) စ်ယောက်သော်ကား တြိလောကဝဋ်သကာ ဒေဝီ
(၇) မည်၏။ ထိုပယ်မယားသားတမူလည်း ရာဇ
(၈) ကုမာရ်မည်၏။ ထိုမင်းကား ကျွန်သုံးရွာ
(၉) တည်း ပယ်မယားအားပေး၏။ ထိုပယ် မ
(၁၀) ယားသေခဲ့ရကား၊ ထိုပယ်မယားတန်းဆာနှင့် ထို
(၁၁) ကျွန်သုံးရွာသောနှင့်တည်း ထိုပယ်မယား
(၁၂) သား ရာဇကုမာရ်မည်သောအား မင်းပေးတုံ
(၁၃) ၏။ ထိုမင်းအနှစ်နှစ်ဆယ်ရှစ်နှစ် မင်းမူပြီး၍
(၁၄) သေခမူနာသရော၌တည်း ထိုရာဇကု
(၁၅) မာရ်မည်သော ပယ်မယားသားမိမိကိုမွေးသောမင်း
(၁၆) ကြီးကျေးဇူးအောက်မေ့ရကား ရွှေအတိသော ဘု
ရားသခင်အ
(၁၇) ဆင်းပြု၍ နှပ်လေသရောတည်း ဤသို့
(၁၈) မိန့်၏။ ဤရွှေဘုရားကား ငါ့သခင်အဖို့ အတို့
(၁၉) ကျွန်ပြုသောတည်း။ ကျွန်သုံးရွာအတို့ကျွန်
(၂၀) ငါ့သခင်ပေးသည်ကား ဤရွှေဘုရားအားအတို့ကျွန်
(၂၁) ပေး၏။ ထိုရောတည်မင်း နှစ်ကျိုရကား ကောင်း
(၂၂) လှေ့ာ်တည်း ကောင်းလှေ့ာ်တည်း မိန့်၍ သင်ဂြီ
(၂၃) မဟာခေရ်၊ သင်ဂြီမုဂ္ဂလိပုတ္တတိသထေရ်၊ သင်ဂြီသု
(၂၄) မေဓပဏ္ဍိတ်၊ သင်ဂြီဗြဟ္မပါလ်၊ သင်ဂြီဗြဟ္မဒိ
(၂၅) ပ်၊ သင်ဂြီသောန်၊ သင်ဂြီသဃ်သေနဝရပဏ္ဍိ
(၂၆) တ်ထိုသခင်တို့အမှောက်တည်း ရေသွန်း၏။
(၂၇) ထိုပြီးရကား ထိုရာဇကုမာရ်မည်သော ပယ်မယား
သား

www.foreverspace.com.mm

(၂၈) ထိုရွှေဘုရားထာပနာ၍ ရွှေအထွတ်မူသော
(၂၉) ကူပြု၏။ ပြုပြီးရကား ဤကူဘုရားလွှတ်
(၃၀) သရောဌ်တည်း သက်မှနလွန်တစ်ရွာ၊ ရပါ
(၃၁) ယ်တစ်ရွာ၊ ဟေန်ဗိုဝ်တစ်ရွာ၊ ဤကျွန်
(၃၂) သုံးရွာကို ယူ၍၊ ထိုရာဇကုမာရ်မည်သော ပယ်
(၃၃) မယားသား ဤကူဘုရားအား ရေသွန်း၍ ဤသို့
(၃၄) မိန့်၏။ ဤငါ့အမှုကား သပ္ပညုတဉာ
(၃၅) ဏ်ပညာရအံ့သော အကြောင်းဖြစ်စေသတည်း၊ ငါ့
(၃၆) နောင်အား ငါ့သားလည်းကောင်း၊ ငါ့မြေးလည်း
ကောင်း၊ ငါ့ဆွေ
(၃၇) လည်းကောင်း၊ သူတထူလည်းကောင်း၊ ဤဘုရား
(၃၈) အား ငါလှူခဲ့သော ကျွန်အနှိပ်အစက်တည်းမူ မ
(၃၉) ကား အရိမေတ္တေယျဘုရားသခင် အဖုးရစေ။

မြစေတီကျောက်စာပါ စကားပြေသည် ရှေးအကျဆုံးဖြစ်သော စကားပြေတရပ်ဟု ဆိုသင့်ပေသည်။ သတ်ပုံသတ်ညွှန်း စကားအသုံးအနှုန်းတို့မှာ အချို့သောနေရာတွင် ယခုကာလနှင့်မတူဘဲ ကွာခြားမှု၏။ သို့ရာတွင် ယခုကာလအသုံးနှုန်းသည် အများအားဖြင့် ရှေးရေးအသုံးအနှုန်းမှ ဆင်းသက်လာသည်ကို သတိမူရာသည်။ ဝါကျများကို တိုတိုနှင့် အဓိပ္ပါယ်ပေါ်ရုံ ရေးထား၍ ထိရောက်၏။ သတ်ပုံသတ်ညွှန်းတို့မှာ မြန်မာစာအရေးအသား အစပျိုးချိန်ဖြစ်၍ ယခုခေတ်ကဲ့သို့ အသားမကျသေးချေ။ ပျူ၊ မွန်နှင့်ပါဠိဘာသာများဖြင့် ရေးထိုးသည်ကို ထောက်သော် ထိုခေတ်က မြန်မာလူမျိုး သာမက ပျူလူမျိုး၊ မွန်လူမျိုးတို့ ထွန်းကားလျက် ရှိပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ မြတ်စွာဘုရား၏ မုခပါဌ်တော်ဖြစ်သော ပါဠိဘာသာ အရှိန်အဝါ ရပြီးဖြစ်ကြောင်းကို သိသာနိုင်ပေသည်။

တဖန် သမိုင်းဆိုင်ရာ အထောက်အထားအဖြစ် အသုံးဝင်အဖိုးတန်ပုံမှာလည်း မြစေတီကျောက်စာတွင် ဣဘုဝနာဒိတျမမ္မရာဇာခေါ် ကျန်စစ်သားမင်းသည် သာသနာနှစ် ၁၆၂၈ တွင် နန်းတက်သည်ဟု ဆို၏။ မြစေတီ ကျောက်စာသည် မူလရှေးဦးခေတ်က မျက်မှောက် ရေးထိုးခဲ့သော ကျောက်စာဖြစ်ခြင်းကြောင့် မှန်ကန်သော အကိုးအကားအဖြစ် ယူနိုင်ကာ ကျန်စစ်သားမင်း၏ နန်းတက် သက္ကရာဇ်၊ နန်းစံ သက္ကရာဇ်နှင့် နတ်ရွာစံသော သက္ကရာဇ်များကို အတိအကျထုတ်ဖော်နိုင်လေသည်။ ထိုကျောက်စာပါ သက္ကရာဇ်မှာ ဇာတာတော်ပုံပါ ရာဇဝင်သက္ကရာဇ်နှင့်လည်း တူညီတိုက်ဆိုင်သည်။ ထိုမှတဆင့် အနော်ရထာ၊ စောလူးနှင့် အလောင်းစည်သူမင်းတို့၏ နန်းစံသက္ကရာဇ်တို့ကိုပါ တွက်ချက် ထုတ်ယူနိုင်ပေသည်။ ထိုပြင် ထိုမြစေတီကျောက်စာကို ပျူစာ၊ မွန်စာတို့ဖြင့် ရေးထိုးထားသည်ကို တွေ့ရသော ကြောင့်လည်း မြန်မာစာနှင့် ယှဉ်ကာ၊ အဓိပ္ပါယ် ဖော်နိုင်ကြ၍ အထူးသဖြင့် ပျူစာကို လေ့လာရာ၌ သဲလွန်စရနိုင်သဖြင့် နောင်းပညာရှိတို့အတွက် အဖိုးထိုက်တန်လှသော ကျောက်စာဖြစ်ပေသည်။ ထိုအပြင် ရာဇကုမာရ်သည် ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို မဆက်ခံရသော်လည်း အမိအဖ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို မည်မျှ သိတတ် ရိုသေ ကိုင်းရှိုင်း တတ်သော သားကောင်းရတနာဖြစ်ကြောင်း ဤမြစေတီကျောက်စာကို ဖတ်ရှုခြင်းဖြင့် သိသာနိုင်ပေသည်။

မြရင်၊ မ၊ လေဘာတီ (မြန်မာ ၁၂၆၆–၁၃၀၇)။ ။ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ် မဖြစ်မီခေတ်လောက်က မန္တလေးနှင့် အထက်မြန်မာနိုင်ငံ တဝှန်းတွင် အလှူအတန်းနှင့် ရှင်ပြု မင်္ဂလာ ဆောင်စသည့် အခမ်းအနားဟူသမျှ၌ ဆိုင်းဆိုလျှင် ရွာစားကြီး စိန်ဗေဒါ မပါမဖြစ်သကဲ့သို့ အဇြိမ့်ဆိုလျှင် လေဘာတီမမြရင် အဇြိမ့် မပါမဖြစ်သလောက်ပင် ရှိခဲ့သည်။ ထိုစဉ်အခါက အလှူ၊ မင်္ဂလာပွဲများ ပြုလုပ်မည်ဆိုပါက ပုဏ္ဏားဗေဒင်ပညာရှိများ ရွေးလေသည့် နေ့ကောင်းရက်သာ၌သာ ရွေး၍ ပြုလုပ်ကြရသည်မဟုတ်၊ စိန်ဗေဒါနှင့် လေဘာတီ မမြရင်တို့ အားသည့်ရက်၌သာ ရွေး၍ ပြုလုပ်ကြသည်အထိ လူကြိုက်များ၍ ကျော်ကြားခဲ့လေသည်။

လေဘာတီ မမြရင်သည် အဇြိမ့်မင်းသမီး အဖြစ်သာ

လူကြိုက်များလှသည့် နာမည်ကျော် အဇြိမ့်မင်းသမီး
လေဘာတီ မမြရင်

www.forumspace.com.mm

မဟုတ်၊ ဓာတ်ပြား အဆိုကျော်အဖြစ်လည်း နာမည်ကြီးသူ ဖြစ်သည်။ သူနှင့် ခေတ်ပြိုင်ပေါ်သော အင်ဂြိမ့်သဘင် ပညာရှင်များမှာ ဥက္ကလာအေးကြည်၊ ဒဂုံခင်လှကြည်၊ သြဘာသောင်း၊ ယူနီဗာစီတီ မြသန်းကြည် စသည်တို့ ဖြစ်သည်။

မမြရင်သည် မိတ္ထီလာခရိုင် သာစည်မြို့အနောက်ဖက် ၈ မိုင်ကွာရှိ ရွှေဖလားကန်ရွာ၌ အဖမင်းသား ဦးဘိုးသစ်၊ အမိမင်းသမီး ဒေါ်ဘာဏ်ရုံတို့မှ ၁၉၆၆ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်သော အနုပညာရှင်ဖြစ်သည်။ ဇာတိရပ်ရွာ၌ မိဖများနှင့် နေစဉ်က တောင်သူလယ်သမားအလုပ်နှင့် ကြီးပြင်းခဲ့ဟန်တူသည်။ "ထမီကလေးတိုတိုဝတ်ကာ၊ ကျွန်မငယ်စဉ်အခါ၊ လူထဲမဝင်သေးတော့ အလှအပြင်အဆင်ချာ၊ မယ်ရင်ကုန်ကုန်ပြောမယ်၊ တောသက်သက်မို့၊ ဘယပ်ဒွါဒယာ၊ ရွှံ့တွေ ကပ်စီးကပ်စီး ပုတီးလုပ်ကာ ဆွဲတတ်ကာ၊ ဒေါ်လာပြားတွေ ၁၅ ပြားလောက်ဆွဲတတ်တာ၊ ကိုကိုတို့က မြှောက်စားပေမဲ့ ဟိုတုန်းကလောက် မပျော်ပါ" ဟု သူကိုယ်တိုင်သီဆိုခဲ့သော ရွှေမိုးညိုသီချင်းအရ သူ၏ငယ်စဉ်ဘဝကို သိသာလေသည်။

မမြရင်သည် ရုပ်ရည်အားဖြင့် ချစ်စရာသန့်သန့်ပြန့်ပြန့်မို့ သူအား ချစ်စနိုးနှင့် ဗိုလ်မဟုခေါ်ကြသည်။ အသားလတ်၍ မျက်နှာဝိုင်းပြီးလျှင် နှာတံပေါ်ကာ မဟာဆန်သည်။ အရပ် ခပ်ပျပ်ပျပ်ဖြစ်၍ ဝတ်စားဆင်ယင်ထားသည့်အခါ တကယ့် မင်းသမီးရုပ်ကလေးနှင့်တူသည့် ရူပါရုံရှင် ဖြစ်သည်။ မမြရင်သည် ရုပ်ရည် လှပရုံသာမဟုတ်၊ အသွားအလာ အနေအထိုင်လည်း ယဉ်၍ မျက်နှာပေးကလေးကလည်း ချစ်စရာဖြစ်သည်။

အမည်နှင့်လိုက်အောင် လှ၍ ယဉ်သော မမြရင်အား နာမည်ကျော်သည်ထက် ကျော်စေသော ကောင်းကွက်တခုကား သူ့အသံဖြစ်သည်။ မမြရင်၏အသံသည် အာသံ၊ လျှာသံ၊ နှာသံ စွယ်စုံကောင်းလှသည်။ အသံကို လှည့်ချင်တိုင်းလှည့်၍ ပိုင်အောင် ဆိုနိုင်သူ ဖြစ်သည်။ မည်မျှပင် ပရိသတ်ပေါက်အောင် ဆိုရသော်လည်း အသံဝင်ခြင်း၊ တိမ်ခြင်း၊ ကြောင်ခြင်းမရှိဘဲ၊ ကြည်ကြည်လင်လင် ပြတ်ပြတ်သားသား ရှိလေသည်။ သောတရှင် ပရိသတ်၏ စိတ်အာရုံကို အများဆုံး ဆွဲဆောင်နိုင်သည့် အသံရှင်ဖြစ်သည်။

မမြရင်သည် ရုပ်ချော၊ အသံကောင်း၊ အဆိုပိုင်သူသာ မဟုတ်၊ အကလည်းကောင်း၍ အမှုအရာတွင်လည်းသဏ္ဌာန်လုပ် သရုပ်ပေါ်အောင် စွမ်းဆောင်နိုင်သူဖြစ်သည်။ အကတွင် အထူးသိမ်မွေ့နူးညံ့လှ၍ မည်သည့် အကကိုပင်ကက စည်းဝါးနှင့် အံကိုက်အောင် ကနိုင်သည်။ 'ကမ္ဘောဇ'ဟူသော သီချင်းကိုဆို၍ ရှမ်းမလေးလို ကလိုက်သည့်အခါ၊ ရှမ်းမကလေးနှင့် တထေဝတည်း တူကြောင်းဖြင့် ဆိုကြသည်။ မမြရင်သည် အင်ဂြိမ့်စင်ပေါ်မှာရော၊ ပြင်ပမှာပါ အနေအထိုင် သိပ်သည်း၍ ကိုယ်နှုတ်အမူအရာကြမ်းတမ်းခြင်း လုံးဝမရှိသူဖြစ်ပေသည်။ သူ့ခေတ်က အလွန်နာမည်ကြီးခဲ့သူ ဖြစ်သော်လည်း ကြွားဝါမောက်မော်ခြင်း လုံးဝမရှိချေ။ စိန်ဗေဒါ၊ နန်းတော်ရှေ့ဆရာတင် စသော သူ၏ သင်ဆရာမြင့်ဆရာများကို တွေ့သည့်နေရာတိုင်း၌ ပရိသတ်မရောင် ဝတ်ချရှိသေလေ့ရှိသူ ဖြစ်သည်။ ဘုရားတရားလည်း မြဲ၍ နိစ္စဘတ် ပုတီးစိပ်သူ ဖြစ်သည်။ ဘုရားတရား ဆရာ မိဖကို ရိုသေသူဖြစ်လေသည်။

လေဘာတီမမြရင်သည် အများအားဖြင့် အချစ်သီချင်းများကို ဆိုလေ့ရှိသည်။ သူဆိုခဲ့သည့် သီချင်း စာသားကို လေ့လာကြည့်သည့်အခါ သူ၏အဆင်မပြေသော အချစ်ရေးသည် ပေါ်လေ့ရှိသည်။ သူဆိုသည့် သီချင်းတိုင်းလိုပင် အချစ်ကို ထေ့ထေ့ပြီး စပ်ဆိုထားလေသည်။

"ဇောအာရုံတွင်၊ ရည်းစားသယ်က ဂုဏ်ငယ်တယ်ထင်၊ တောင်းပန်တဲ့ရင်ရင် ကပရစေရှင်၊ မပိုင်စိတ်ရဲ့ အင်ဂြိမ့်ထဲ မကစေချင်၊ ကပရစေရှင်၊ မတည်အတည်ပင် အကိုများ ကာလသားတိုင်း ကျွန်မကို ချစ်ရာမေတ္တာစစ်ပင်၊ အသစ်ထင်၊ မောင့်တော့ အလှူရှင်မှန်း အားလုံးသိကြပါတယ်ရှင်၊ အပိုင်နော် ကြံ့လိုက်သခင်၊ တိုင်ပေါ် အလံစိုက်ချင်" ဟူ၍ဌင်း၊

"အင်ဂြိမ့်မင်းသမီးများ ရည်းစားထားတဲ့ လူဆိုတာမျိုးနော်၊ သဘောနည်းနည်း ကြီးအုံးမှပေါ့သခင်ရေ... မီးရောင်အောက်ကိုဝင်ကာ၊ လူပြက်တွေနဲ့ သောတော့ သူ့သဘောက အလွန်တရာ မကြည်မလင်၊ ဩော်–မြရင်–မြရင်–မြရင် ချစ်ကြပေရှင်၊ ပြည်တခွင်၊ မောင့်အချစ်မျိုးဟာ ဘယ်အချိုးအစားလဲ၊ တကယ်အားမရနိုင်ရှာအောင်ပင်၊ ပေါ်ပေါ်ထင်ထင် ချစ်ချင်လှရင်၊ အလှူရှင်မှန်းအားလုံးသိကြပါတယ်ရှင်၊ အပိုင်နော် ကြံ့လိုက်သခင်၊ တိုင်ပေါ် အလံစိုက်ချင်။ အီဂျစ်နှင့် အင်္ဂလန် နိုင်ငံခြားကို မောင်သွားထားပါလား သူများ မကြည့်စေချင်" ဟူ၍ဌင်း၊

"စာရေးတဲ့ ဆရာတောင် အိမ်မလာရအောင်၊ သူပြောထားလေသလား ပျိုတပါး မသိပေါင်၊ ဝါသနာကို မတားနဲ့ တော့မောင်၊ သည်လိုနေတာ အများကလဲ သနားကြတယ်၊ မြမြရင်၊ ကျမကချင်၊ သည်းခံတော့ ဘိုကေလင်" ဟူ၍ဌင်း၊ သူ၏ ကိုယ်တွေ့ အချစ်ရေးကို ဖွဲ့နွဲ့သီဆိုခဲ့သည်ဟုဆိုကြသည်။ သူ၏ ချစ်သူက သူ့အပေါ် သဝင်တိုသဖြင့် ဦးသဝင်ကြောင် သီချင်းကိုသီဆိုကာ သူ့ချစ်သူအား တိုက်ရိုက်မပြောရာဘဲ အရပ်နှင့်လှည့်၍ "ရှင့်ကို ဦးသဝင်ကြောင်" ဟု ခေါ်နေပြီဖြစ်ကြောင်း သီဆိုခဲ့လေသည်။ မမြရင်၏ သီချင်းများသည် များသောအားဖြင့် ကိုယ်တွေ့ အဖြစ်အပျက်များ ဖြစ်လေသည်။ မမြရင်ကို ချစ်သူပေါသလောက် မနာလိုဝန်တို၍ မုန်းသူလည်း ရှိလေသည်။ မမြရင်

www.foreverspace.com.mm

အသက် ၃၀ အရွယ်ခန့်တွင် မန္တလေးမြို့ပေါ်၌ ခရီးသွားယင်း ပုလင်းဖြင့် အပစ်ခံရဘူးသည်။ ထိုသို့ အပစ်ခံရ၍ မျက်နှာပေါ်တွင် ဒဏ်ရာရကာ အမာရွတ်ကလေး ရေးရေးထင်စဉ်က မြစေပယ်ရှင်ရင် သီချင်းကို ဆိုခဲ့ပြီးလျှင် အဖျားရောဂါပျောက်၍ အငြိမ့်ပြန်ကသည့်အခါ တုံးကျော်မသီချင်းကို ဆိုလေသည်။ ကိုယ်တိုင်ရဟန်းအမ၊ အလှူအမဖြစ်လာသောအခါ၊ အလှူအမသီချင်းကိုဆို၍၊ ဘုရားတရားကို သတိရသောအခါ ဖွားဖက်တော်သီချင်းကို ဆိုခဲ့သည်။ မမြရင်သီဆို၍ ဓာတ်ပြားသွင်းခဲ့သော အခြားနာမည်ကျော် သီချင်းများမှာ မွန်းလိုက်ဂလိုရီ၊ ပဒုမ္မာ ရွှေကြာ၊ ခင့်သဘော၊ မောင်မောင့် ရွှေကျေး၊ ထင်သလိုနေ၊ အိုကေ၊ စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်၊ ဥစ္စာရင်းမှန်ပြန်၊ သော့တွဲ စသည်တို့ဖြစ်သည်။ လေဘာတီ မမြရင် သီဆိုခဲ့သော သီချင်းများအနက် ထင်ပေါ် ကျော်ကြားသော တေးသွားမှန်သမျှ နန်းတော်ရှေ့ ဆရာတင် (တင်၊ ဆရာ၊ နန်းတော်ရှေ့--ရှု။) ၏လက်ရာ များလေသည်။ သူနှင့် တွဲသော အငြိမ့်လက်စွဲ (ယခုအခေါ် လူပြတ်) များမှာ ဦးဓာတ်ဆီ၊ ဦးသခ်ါ၊ ဦးဓာတ်ခိုး၊ ဦညှပ်ကြီး၊ ဦးဒန်ပေါက် စသည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

အနုသဘင် ပညာရှင်၏ သမီးကြီး နာမည်ကျော် လေဘာတီ မမြရင်သည် ဒုဋ္ဌဝတီမြစ်ငယ်မြစ် ကမ်းပေါ်ရှိ ဧည့်ပြရွာတွင် စစ်ပြေး ပုန်းခိုယင်း ၁၃၀၇ ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့်ကျော် ၄ ရက်နေ့တွင် ၄က်ဖျားရောဂါဖြင့် ကွယ်လွန်သည်။

မြလွင်၊ မ၊ ကောလိပ်စိန် (မြန်မာ ၁၂၆၈ – ၁၃၂၀) ။ ။ မမြလွင်သည် နာမည်ကျော် ဓာတ်မင်းသားကြီး ဘုရားတကာ ဦးဘိုးစိန်နှင့် တွဲဖက်ကပြခြင်းကြောင့် နာမည်ရသော ဓာတ်မင်းသမီးကြီးဖြစ်၍ အမည်ရင်း မမြလွင်ထက် ကောလိပ်စိန်ဟူသော အမည်ဖြင့် ပိုမိုလူသိများထင်ရှားပေသည်။ ဦးဘိုးစိန်သည် ငယ်စဉ်က ယောကျ်ားမင်းသမီး အောင်ဗလနှင့်ဌင်း၊ မင်းသမီး မငွေစိန်နှင့်ဌင်း တွဲဖက်ကပြခဲ့ရာတွင် ဘိုးစိန်–အောင်ဗလ၊ ဘိုးစိန်–ငွေစိန်ဟူ၍ အမည်များ ဒွန်တွဲ ကျော်ကြားခဲ့ပြီးနောက် မြောက်မြားစွာသော မင်းသမီးတို့နှင့် တွဲ၍ ကပြခဲ့သော်လည်း ကောလိပ်စိန် အမည်ခံ မမြလွင်နှင့် တွဲ၍ကသောအခါ ပရိသတ်အများသဘောကျ နှစ်ခြိုက်ကြသဖြင့် ဘိုးစိန်–ကောလိပ်စိန်ဟူ၍ ထင်ရှားလာပေသည်။ (ဘိုးစိန်၊ ဦး--လည်းရှု။)

မမြလွင်သည် သက္ကရာဇ် ၁၂၆၈ ခုနှစ် ဝါခေါင်လဆန်း ၈ ရက်နေ့တွင် ဝါးခယ်မမြို့အပိုင်ထိပနန်းရွာတွင် ဓာတ်မင်းသားကြီး အဖ ဦးဘိုးရုန်းနှင့် မိန်းမဓာတ်မင်းသား အမိ ဒေါ်မှန်တို့မှ ဖွားမြင်သည်။ မွေးချင်း ၃ ယောက်အနက် တဦးတည်းသော အထွေဆုံးသမီးဖြစ်၏။

မမြလွင်အသက် ၇ နှစ်အရွယ်တွင် ဝါးခယ်မမြို့ပေါ်၌ တိုက်ပိုင် အင်စပက်တော် (ယခုအခေါ် ရဲမှူး)ဦးဘိုးစဆိုသူသည် အရပ်အငြိမ့်ကလေးထောင်ခဲ့ရာ မမြလွင်ကလေးသည် ဓာတ်စင်ပေါ်တက်ကာ ကပြအသုံးတော်ခံခဲ့လေသည်။ ထိုနောက် ၁၀ နှစ်အရွယ်တွင် တလိုင်းမြကြင်၏ အငြိမ့်အဖွဲ့၌ လက်ထောက်အဖြစ်ဖြင့် ကပြနေစဉ်တွင် ရန်ကုန်မြို့ ၁၄ လမ်းမှ အငြိမ့်ဆရာ ဦးဘိုးသင်က ခေါ်ခဲ့၍ ခေါင်းဆောင်မင်းသမီး သြဘာညွှန့်၏ လက်ထောက်အဖြစ် လူရွှင်တော် ဦးစိန်ကုံး၊ ဦးဗလကြီးတို့နှင့်အတူ မြလွင်အမည်ဖြင့် ကပြခဲ့သည်။ ထိုသို့ ကခဲ့ရာ၌ ကောလိပ်ကျောင်းပွဲအများအပြား၌ ကပြခဲ့ရပြီးလျှင် ကျောင်းသားများ သဘောကျကြသောကြောင့် ကောလိပ်စိန်ဟူသော အမည်ကို ရခဲ့လေသည်။ ထိုစဉ်အခါက မမြလွင်သည် အသက်အရွယ်အားဖြင့် ၁၂ နှစ် ၁၃ နှစ်ခန့်သာရှိသေး၏။

မမြလွင်သည် ၁၂၈၂ ခုနှစ်လောက်တွင် ဦးစိန်ကုံးကို အကြောင်းပြု၍ ဦးဘိုးစိန် ဓာတ်အဖွဲ့သို့ ရောက်သွားလေသည်။ ဦးဘိုးစိန်၏ဓာတ်ထဲရောက်ခါစအချိန်က မမြလွင်သည် ယိမ်းခေါင်းဆောင်၊ လက်ထောက်မင်းသမီးကလေး ဘဝနှင့် အငြိမ့်ခန်းများ၊ သားတော် သမီးတော်ခန်းများတွင် ပါဝင်ကပြခဲ့ရ၏။ အိုးစည်ယိမ်းတွင် တယောက်တည်းထွက်ကာ ဦးဘိုးစိန် တီထွင်သင်ပြပေးသည့်အတိုင်း လင်းကွင်းတီး၍ ကပြရာ၌ သူမတူအောင် ထူးချွန်ရကား ယနေ့တိုင် ကောလိပ်စိန် လင်းကွင်းတီးဟန်ဟူ၍ တွင်ခဲ့ပေသည်။ မယ်ဟေမာဓာတ်ကို ဦးဘိုးစိန် ထွင်ပြီးလျှင် ဓမ္မစကြာသုတ်ကို မင်းသမီး ၄ ယောက်အား အကျက်ခိုင်းရာတွင် မမြလွင်က ဦးစွာရသဖြင့် ယင်းမယ်ဟေမာဓာတ်တွင် မမြလွင်သည် ခေါင်းဆောင်မင်းသမီး အဖြစ် ပါဝင်ကပြခဲ့ရလေသည်။

မမြလွင်သည် ကြိုးစားမှုကြောင့် ၁၉ နှစ်အရွယ်မှ စ၍ ဦးဘိုးစိန်နှင့်တွဲ၍ ကလာနိုင်သည်။ အကတွင် ဦးဘိုးစိန်၏ ကဟန်များကို ထက်ကြပ်မကွာ လိုက်နိုင်သဖြင့် ၂၅ နှစ်အရွယ်တွင် ဦးဘိုးစိန်မျက်နှာလွဲနိုင်လောက်အောင် အရည်အခြင်း ပြည့်လာသည်။ မမြလွင်သည် ရုပ်ရည်လည်း တင့်တယ်၍ အသံလည်း အောင်၏။ ယိမ်းကကွက်များ တီးလုံးတိုက်ရာ ဓာတ်တိုက်ရာတွင်သာမက အမျိုးသမီးပိုင်း အုပ်ချုပ်ရေးတွင်ပါ တာဝန်လွှဲအပ်ခြင်း ခံခဲ့ရ၏။ အနေကြာသဖြင့် ဦးဘိုးစိန်၏ သမီးတယောက်သဖွယ်ဖြစ်လာကာ ဦးဘိုးစိန်၏သားသမီးများကလည်း အစ်မကြီးသဖွယ်ခင်မင်ကြ၏။ ဦးဘိုးစိန်၏သား ကနက်စိန် ဓာတ်ခုံပေါ်ရောက်လာသောအခါတွင် ဖခင်ကိုယ်တိုင် သင်ပြခြင်း မပြုနိုင်သော အချိန်များ၌ မမြလွင်ကပင် သင်ကြားပြသပေးရ၏။ မမြလွင်သည် ယောကျ်ားကဟန်များတွင်လည်း ကောင်းမွန်နိုင်နင်းစွာ ကတတ်သူ ဖြစ်၏။

www.foreverspace.com.mm

ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ဖြစ်လာသောအခါ မမြလွင်သည် ဝါးခယ်မမြို့သို့ပြန်နေစဉ် ရောဂါဖိစီးလာသဖြင့် သဘင်အလုပ်ကို စွန့်လွှတ်လိုက်ရလေသည်။ ထိုအခိုက် တရားအားထုတ်၍ သံဃာများအား နိစ္စဘတ်ဆွမ်းလှူ၍ ဒါနပြုသည်။ ထိုပြင် မိမိဇာတိရပ်ရွာ၌ ဓမ္မာရုံတခုနှင့် စာသင်ကျောင်း တခု ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့သည်။

မမြလွင်သည် ၁၃၂၀ ပြည့်နှစ် တန်ဆောင်မုန်းလပြည့် ကျော် ၈ ရက်နေ့တွင် ဝါးခယ်မမြို့၌ ကွယ်လွန်လေသည်။

မြဝတီမြို့။ ။ မြဝတီမြို့သည် မြန်မာနိုင်ငံအောက်ပိုင်း ကော်သူလေးပြည်နယ်၊ ဖားအံခရိုင် ကော့ကရိတ်နယ်တွင်ပါဝင်သော မြဝတီမြို့နယ်၏ရုံးစိုက်မြို့ဖြစ်၍ မြန်မာ–ယိုးဒယားနယ်စပ်တွင် တည်ရှိသည်။ တောင်မှမြောက်သို့ စီးသောသောင်ရင်းမြစ်၏လက်ဝဲဖက်ကမ်းပေါ်တွင် တည်ရှိ၍ မြစ်၏တဖက်ကမ်း၌ယိုးဒယားနိုင်ငံအပိုင် မယ်တော်ရွာ၊ မဲဆောက်မြို့တို့ရှိသည်။ သံလွင်မြစ်တွင်းသို့ စီးဝင် ပေါင်းဆုံသောသောင်ရင်းမြစ်မှ သစ်ဖောင်သစ်တုံးများမျှောနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် နွေအခါ၌မူတဖက်ကမ်းသို့မြစ်ကိုဖြတ်ကူးနိုင်သည်။ တဖက်ကမ်းတွင်မယ်တော်ရွာလမ်းရှိသည်။ မြဝတီမှလမ်းနှင့် မယ်တော်ရွာမှလမ်းတို့သည် မြစ်သာမခြားပါက တဖြောင့်တည်းပင် ရှိပေမည်။ မယ်တော်ရွာမှ နာရီဝက်ခန့် မော်တော်ကားစီးသွားလျှင် မဲဆောက်မြို့သို့ရောက်သည်။ တဖန် မဲဆောက်မှ ဆက်လက်၍ ကားဖြင့်၎င်း၊ လေယာဉ်ပျံဖြင့်၎င်း သွားသော် ဗန်ကောက်မြို့သို့ရောက်နိုင်သည်။ ကော့ကရိတ်မြို့နှင့်မူကား ကားလမ်းအားဖြင့် ၃၉ မိုင် သွားရသည်။ ကော့ကရိန်မြို့နှင့် မြဝတီမြို့အကြားတွင် ဒေါနတောင်စဉ်တောင်တန်းရှိသည်။ ဒေါနတောင်စဉ်၏ နောက်ဆုံးတောင်ပေါ်စခန်းဖြစ်သော သင်္ကန်းညီနောင်နှင့် မြဝတီမြို့သည် ၉ မိုင်မျှသာ ကွာဝေးသည်။ တောင်စဉ်တောင်တန်းများသည် မတ်စောက်သည်။ ဒေါနတောင်စဉ်တွင် အမြင့်ဆုံးတောင်သည် တရတ်ဖြူတောင်ဖြစ်သည်။ တရတ်ဖြူတို့ဝင်ရောက်သောင်းကျန်းစဉ်အခါက တပ်စွဲသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ခေါ်ခြင်းဖြစ်၏။ အမြင့်ပေ ၅,၀၀၀ ခန့်ဖြစ်သည်။ မြဝတီတွင် သစ်တောကြိုးဝိုင်းများ ရှိသည်။

မြဝတီမြို့သည် အိမ်ခြေလေးရာကျော် ငါးရာခန့်မျှသာ ရှိသော်လည်း၊ အိမ်ခြေ အဆောက်အအုံတို့မှာ မြို့ကလေးနှင့်မတန်အောင် ခမ်းနားတင့်တယ်သည်။ နေထိုင်သူများမှာ ရှမ်း၊ မြန်မာ၊ ကရင်၊ တောင်သူ၊ အိန္ဒိယနှင့်တရုတ်အမျိုးသား အနည်းငယ်တို့ဖြစ်၏။ များသောအားဖြင့် စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ကြသည်။

မြဝတီမြို့သည် နယ်စပ်ဖြစ်သည် အလျောက်ယိုးဒယားနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု များစွာပြုသော နေရာဖြစ်၏။ အမှန်သော်ကား မြဝတီသည် အခွန်အကောက်များ စည်းကြပ်ရာ မြန်မာအကောက်ဆိပ် ဖြစ်သော်လည်း ဝင်ရောက်လာသူတို့သည် အကောက်လွတ်အောင် တတ်နိုင်သမျှရှောင်ကွင်းတတ်ကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ နိုင်လွန်၊ ရွှေချောင်းမှစ၍ အခြား ကုန်ပစ္စည်းများကို မြဝတီလမ်းမှ ခိုးထုတ်ခိုးသွင်းလေ့ရှိသည်မှာ နာမည်ရဖြစ်တော့၏။

ဤမြဝတီမြို့သည် ဝန်ကြီးဦးစီး စားရသော မြန်မာနိုင်ငံ အထက်ပိုင်း သရက်ခိုင်တွင်း၌ရှိသည့် မြဝတီမြို့ မဟုတ်ချေ။ ပထမ အင်္ဂလိပ် မြန်မာစစ်ပွဲအပြီးတွင် အင်္ဂလိပ်တို့ တနင်္သာရီနယ်ကို သိမ်းသောအခါ မြဝတီလည်း အင်္ဂလိပ်ပိုင်နယ်ဖြစ်လာသည်။ ထိုအခါ ယိုးဒယား ဧင်းမယ်စသည်တို့သို့ ရောင်းဝယ်မှု စုံစမ်းရာတွင် မြဝတီလမ်းကိုပင် ဝင်ပေါက်ထွက်ပေါက်ပြုခဲ့သည်။ ယခုထက်တိုင်ပင် ယိုးဒယားမြန်မာနယ်ခြားတွင် အကောက်ဆိပ်ဖြစ်၏။

မြဝတီမြို့တွင် မူလပင်ရင်းဒါယကာ ကရင်အမျိုးသားသစ်ခေါင်းကြီး ဦးတက်ဖော့ဆိုသူ တည်ထားခဲ့သော ရွှေမင်းဝံစေတီရှိသည်။ မြဝတီမြို့မှာ ရှေးအခါက ရွာဖြစ်၍ ထိုရွာ၏ မူလအမည်ရင်းမှာ မုတ္တမမွန်ဘာသာဖြင့် 'ကွန်ဘရဲ့ဖတိုင်'၊ ပဲခူး မွန်ဘာသာဖြင့် 'ကွမ်ဖရဲ့ပတီ' ဟူ၍ဖြစ်သည်။ မြန်မာဘာသာဖြင့် 'သဲအေးမြ' ရွာဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်။ ယခု မွန်တဝက် မြန်မာတဝက် 'အေး'မပါဘဲ 'မြပတီ'ကို 'မြဝတီ' ဟု ခေါ်သည်ဆိုး၏။ ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင် ဘုရင့်နောင်လက်ထက်က မြဝတီကို 'အမြဝတီ' ဟုရေးသားကြောင်း တွေ့ရလေသည်။

မြဝတီဝန်ကြီးဦးစီး။ ။ စ၊ ဦး၊မြဝတီဝန်ကြီး ––ရှု။

မြသလွန်ဘုရား။ ။ မြသလွန်ဘုရားသည် မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်း ဧရာဝတီ အရှေ့ဖက်ကမ်းရှိ မကွေးမြို့၌ တည်ရှိသည်။ "မကွေးမြသလွန် မလွန်မြသပိတ်"ဟု ဆိုရိုးရှိသည့်အတိုင်း မြန်မာနိုင်ငံ တန်ခိုးကြီးဘုရားများတွင် မြသလွန် ဘုရားလည်း အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ မြသလွန်ဘုရား၏ သမိုင်းအကျဉ်းချုပ်ကား ဤသို့တည်း။

ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားသည် ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီး၍ ဝါတော်နှစ်ဆယ်သို့ ရောက်သောအခါ သုနာပရန္တတိုင်း လယ်ကိုင်းသားတို့သည် စန္ဒကူးသားဖြင့် ဆောက်လုပ်ထားသော ကျောင်းတော်ကို အလှူခံတော်မူရန် မြတ်စွာဘုရားထံ သွားရောက် လျှောက်ထားကြ၏။ ဘုရားသခင်လည်း မဟာသက္ကရာဇ် ၁၂၃ ခု၊ ဝါဆိုလဆုတ် ၈ရက်နေ့တွင် လယ်ကိုင်း စန္ဒကူးနံ့သာကျောင်းကို အလှူခံတော်မူပြီးလျှင် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး စျာန်၏ ချမ်းသာခြင်းဖြင့် မွေ့လျော်တော်မူ၍ တရားဒေသနာ တိုက်ကျွေးတော်မူသည်။ ထိုမှတဖန် ရှုံ့ပွက်

www.foreverspace.com.mm

မကွေးမြို့၏ကျက်သရေဆောင် မြသလွန်ဘုရား

တောင်တိုဖြင့် ခြံရံလျက်ရှိသော မင်းဘူးမြို့ရှိ စက္ကတဲတောင်ထိပ်သို့ကြွချိုကာ သီတင်းသုံးနေတော်မူသည်။ ရှေးဘုရားအဆူဆူ ပွင့်တော်မူစဉ်က ထိုတောင်ထိပ်သို့ ရောက်သည်ရှိသော် သိကြားနတ်မင်းသည် ရတနာသလွန်တော်ကို လှူဒါန်းမြဲဖြစ်သည်အတိုင်း ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားအားလည်း မြသားအတိပြီးသော သလွန်တော်ကို လာရောက်လှူဒါန်းလေသည်။

ထိုအချိန်တွင် ဧရာဝတီမြစ်အရှေ့ဖက်ကမ်း ခပ်လှမ်းလှမ်းတောနက်ကြီးတခုခ္ဍနေသော ဘောသော၊ ဘောကျော်၊ ဘောသူရ၊ ဘောရသမည်သော ဘီလူးညီနောင် ၄ ဦးတို့သည် မြတ်စွာဘုရားထံ ကြစုဖန်ခါးသီးများ သွားရောက်လှူဒါန်း၍ ဘုရားသခင်၏တရားတော်ကို နာကြားရသဖြင့်အကျွတ်တရားရကုန်၏။ တရားနာပြီးသော် ဘုရားသခင်အားကိုးကွယ်ရာအမွေတစုံတခု ပေးသနားတော်မူပါရန် လျှောက်ထားသည်တွင် မြသားလွန်တော်ကို ပေးအပ်လေတော့၏။ ဘီလူးညီနောင်တို့လည်း အားရရွှင်လန်းစွာဖြင့် သလွန်တော်ကို ပင့်ဆောင်ကာ မကွေးမြို့ဖက်ကမ်းရှိ မိမိတို့နေရာတောကြီးအတွင်းခ္ဍ ဌာပနာ၍ ဘုရားတည် ကိုးကွယ်ကြသည်။ (ယခုအခါ ထိုနေရာကို ဘုရားပြိုရှာဟု တွင်သည်။)

သို့သော် ထိုဒေသကား ဘုရားသခင်ဗျာဒိတ်ချမှတ်တော်မူသောနေရာ မဟုတ်ရကား သိကြားမင်းသည် ဘီလူးတို့တည်ထားသော ဘုရားကိုဖျက်ကာ မြသားသလွန်တော်ကို ယူ၍ ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းတွင် သီတင်းသုံးနေကြသော ဒိပ္ပစက္ခု၊ ဒိပ္ပသောတ၊ ဒိပ္ပဃာနမည်သော ရသေ့ကြီးသုံးဦးထံသို့ ပင့်ဆောင် သွားလေသည်။ ထိုနောက် ကဿပဘုရားလက်ထက်တော်အခါက ရွှေသားသလွန်တော်ကို ဌပမာခဲ့ဘူးသော နဂုတ္တမတောင်ထိပ်တွင် မြသလွန်တော်ကိုလည်း ဌာပနာရန် စီမံ၏။ ထိုအခါ ပထမလှေတစင်းတွင် ပတ္တမြားပြာသာဒ်တော်ခ္ဍ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား၏မြသလွန်ကို တင်ဆောင်၍ဝင်း၊ ဒုတိယ လှေတစင်းတွင် ရွှေသားပြာသာဒ်တော်ခ္ဍ ကဿပ ဘုရား၏ ရွှေသားသလွန်တော်ကို တင်ဆောင်၍ဝင်း မဟာသက္ကရာဇ် ၁၂၈ ခု တပေါင်းလပြည့်နေ့တွင် ဧရာဝတီမြစ်ရေနှင့် အညီ စီမံကာ ဌပနာတော်မူလေသည်။ နောက်ထပ် စေတီတည်ရန်မှာ ဘီလူးညီနောင်တို့ စုတေ၍ လူသားစင်စစ်ဖြစ်သောအခါမှသာ ဘုရားတည်ရန် သင့်ကြောင်း ရသေ့တို့အား ပန်ကြား၍ တာဝတိံသာသို့ ပြန်ကြွသွားလေသည်။

ထိုရသေ့မြတ်သုံးပါးတို့ သီတင်းသုံးတော်မူရာ နေရာနှင့် မကွာဝေးသောနေရာတွင် မဟာဂါမမည်သောရွာကြီးတရွာရှိ၏။ ထိုရွာကြီးတွင် ကုဋေများစွာ ကြွယ်ဝသည့် သုဘောဂဟူသောသဒ္ဒေးကြီးတဦးရှိရာ ရသေ့တို့၏ ပစ္စည်းလေးပါးဒါယကာဖြစ်၏။ တနေ့သ၌ သဒ္ဒေးကြီးသည် ရသေ့သုံးဦးထံ

www.foreverspace.com.mm

ရောက်သွား၍ ဘုရားသခင်၏ သလွန်တော် ဌပနာရာ နဂုတ္တမ တောင်ထိပ်တွင် စေတီတည်ပါရန် လျှောက်ထားလေသည်။ သို့သော် လူဝင်စားများဖြစ်ကြသည့် ဘီလူးညီနောင်တို့နှင့်တိုင်ပင်၍ ပူးပေါင်းစေတီတည်မှသာ ထမြောက်အောင်မြင်မည့် အကြောင်းကို မိန့်ကြားလေသည်။ ထိုကြောင့် သဌေးကြီးသည် လူဝင်စား ဘီလူးညီနောင်တို့အား မည်သူမည်ဝါဟူ၍ မသိဘဲ ရှာဖွေရတော့၏။

သဌေးကြီးတွင် အဆင်းအင်္ဂါတင့်တယ်လှပသည့် ပုဏ္ဏဝတီမည်သော သမီးတယောက်ရှိ၏။ သဌေးသမီးလည်း လူဝင်စား ဘီဘူးညီနောင်တို့အား ထိုမှဤမှ ရွာစဉ်လျှောက်၍ ရှာဖွေသော်လည်း မတွေ့သည့်အဆုံး၌ မြသားသလွန် ဌပနာထားသော နဂုတ္တမတောင်၏တောင်ဖက် တခုသောကုန်းမြင့်ပေါ်သို့ ရောက်သွားလေသည်။ ထိုတောင်ကုန်းပေါ်၌ အမျိုးမျိုးသော ပန်းတို့ကိုသီကုံး၍ ပန်းကုံးတခု ပြုလုပ်ပြီးလျှင် အလိုရှိသောစာခွေကိုလည်း ရေးသားထား၏။ ထိုစာခွေကို ပန်းကုံးဖြင့် ရစ်ပတ်ကာ ဘီလူးဝင်စားသော လူသားများသာလျှင် တွေ့မြင်နိုင်ပါစေသတည်းဟု သစ္စာအဓิฐာန်ပြု၍ ထားခဲ့လေသည်။ (ထိုနေရာတွင် ပန်းရစ်တောင်စေတီဟူ၍ရှိသည်။) ထိုမှတဖန် ပုဏ္ဏဝတီသည် နဂုတ္တမတောင်သို့ တက်ကာ။ မြသားသလွန်ကို ရှိခိုးပူဇော်ပြီးလျှင် မြောက်ဖက်စူးစူး တမိုင်ခန့်ဝေးသော ကုန်းမြင့်တခုသို့ ရောက်လေသော ငါ၏ လင်လောင်းလျှာ ဘောကျော်ဆိုသူ လူဝင်စားသည် ယခုအခါ အဘယ်အရပ်တွင် ရှိလိမ့်မည်နည်းဟု မျှော်မှန်းတောင့်တလေသည်။ (ဤနေရာတွင် ရွှေလင်မျှော်စေတီတော်တဆူရှိသည်။) ထိုနောက် မိမိရွာသို့ပြန်လေ၏။

လူဝင်စားများ ဖြစ်လာကြသော ဘောသော၊ ဘောကျော် ဘီလူးညီနောင်တို့သည် အရွယ်ရောက်လာကြသော အခါ ကုန်သည်ဘဝဖြင့် တနေ့တွင်ရသေ့ကြီး သုံးဦးထံ ရောက်လာကြပြီးနောက် မြသလွန်ဌပနာရာဖြစ်သော နဂုတ္တမတောင်ထိပ်သို့ အသွားတွင် တောင်ဖက်ကုန်းမြင့်သို့ ရောက်လာကြ၏။ ထိုကုန်းထက်၌ ပုဏ္ဏဝတီ အဓิฐာန်ပြုခဲ့သည့် ပန်းကုံးရစ်ပတ်ထားသော စာခွေကို တွေ့ရာ ဖတ်ရှုကြည့်သဖြင့် အကြောင်းစုံသိရှိကြလေသည်။ ထိုနောက် သလွန်တော်ကို ဖူးပြီးလျှင် ပုဏ္ဏဝတီရှိရာ ရွာသို့သွားကြ၏။

သဌေးကြီးလည်း အနှစ်နှစ်က တောင့်တစောင့်မျှော်နေရသော ဘောသော၊ ဘောကျော် လူဝင်စားညီနောင်တို့အား တွေ့ရသောကြောင့် များစွာ ဝမ်းမြောက်၏။ ထိုနောက် သဌေးကြီးနှင့်တကွ ဘောကျော်တို့ညီနောင်နှင့်အတူ ပုဏ္ဏဝတီသဌေးသမီးတို့သည် ဆရာရသေ့သုံးဦးထံ သွားရောက်ဖူးမျှော်ကြရာ ရသေ့တို့က သိကြားမင်း မှာစကားကို ပြောကြားလေတော့၏။ သဌေးကြီးသည် ညီတော်ဘောသောအား ရွှေသားနွားဝန်တတင်း၊ ငွေသား နွားဝန်တတင်း တင်ဆောင်စေ၍ ပြန်လွှတ်လိုက်၏။ နောင်တော် ဘောကျော်အား သမီးတော်နှင့် ထိမ်းမြားလိုက်လေသည်။

မဟာသက္ကရာဇ် ၁၅၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရသေ့ကြီး သုံးဦးနှင့်တကွ သိကြားမင်း၊ သဌေးကြီးသမီး ပုဏ္ဏာဝတီနှင့် သားမက် ဘောကျော်တို့သည် ရွှေသားသလွန်တော်နှင့် မြသားသလွန်တော်တို့ကို ဌပနာကာ စေတီတည်ကြလေသည်။ ထိုပဌမဆုံးအကြိမ် တည်သော စေတီတော်မှာ အမြင့်သံတောင် ၃၅ တောင်ရှိသည်ဟူ၏။ ဤကား မြသလွန်စေတီကို ပဌမဆုံးအကြိမ် တည်ခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုနောက် ပုဂံခေတ်၊သက္ကရာဇ်တ် ၄၂၁ခုနှစ်တွင် နန်းတက်သော စောလူမင်းသည် သံတောင် ၅၅တောင်မြင့်သော မြသလွန်စေတီတော်ကို ဒုတိယ အကြိမ် ထပ်မံပြုပြင်တည်ပြန်သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၀၉ ခုနှစ်တွင် မြေငလျင်ကြီးကျယ်စွာ လှုပ်သောကြောင့် မြသလွန်စေတီတော်ကြီး ကွဲအက်ပျက်စီး၍ ပြိုခဲ့ရလေသည်။ ထိုနှစ် တပေါင်းလဆန်း ၁၅ ရက်နေ့တွင် မကွေးမြို့ သူကြီးမင်း မင်းထင် မင်းလှကျော်ခေါင်သည် သံတောင် ၆၆တောင် ၂မိုက်မြင့်သော စေတီတော်ကြီးကို အသစ်တဖန် ထပ်မံတည်ပြန်သည်။ ထိုမှတပါး ပထမခွေတွင် အချင်း ၅ တောင်တမိုက်၊ အစောက် ၁၇ တောင်မြင့်သော ထီးတော်ကြီးကိုလည်း လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။ မကွေးမြို့ မြသလွန်ပွဲတော်ကို နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၈ ရက်မှ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၈ ရက်နေ့ထိ စည်ကားသိုက်မြိုက်စွာကျင်းပလျက်ရှိသည်။

မြားဆိပ်ပင်။ ။ မြားဆိပ်ပင်များသည် အမြင့်ပေ ၆၀ မှ ၈၀ ခန့်အထိရှိသော အပင်ကြီးမျိုးဖြစ်၍ ပေ ၆၀ ခန့်အတွင်း အကိုင်းအခက်အရွက်များမထွက်ဘဲ ဖြောင့်ဖြောင့် မတ်မတ်တက်သွားသော ပင်စည်ကြီးများရှိကြသည်။ မြားဆိပ်ပင်သည် မိုရေးစီအီး မျိုးရင်းတွင် ပါဝင်၍ ယင်း၏ ရုက္ခဗေဒ အမည်မှာ အန်တီအေးရစ် တော့ဆီကေးရီးယားဖြစ်သည်။ မြားဆိပ်ပင်၏မူလပေါက်ရာဒေသည် အရှေ့အိန္ဒိယကျွန်းစုများတွင် အပါအဝင်ဖြစ်သော ဂျာဗားကျွန်းဖြစ်သည်။ နောင်အခါမှ အထက်အောက် မြန်မာနိုင်ငံ တောင်ကုန်းသစ်တောများ၌ အနည်းအကျဉ်းပေါက်ရောက်ကြသည်။

မြားဆိပ်ပင်သည် ယင်း၏အခေါက်မှ ထွက်သော အဆိပ်စေးများကြောင့် လူသိများ၍ ထင်ရှားကျော်ကြားသည်။ အခေါက်သည် ဖြူတူတူ အရောင်ရှိ၍ တလက်မခန့်ထူသည်။ အခေါက်ကို အနည်းငယ် ထွင်းဖောက်လိုက်သည့်အခါ ဝါတာတာ နို့ရည်ကဲ့သို့ အစေးများ ယိုစီးထွက်လာ၍ လေသလပ်ခံလိုက်ရာတွင် အညိုရောင်ဖြစ်လာပြီးလျှင် မာသွားလေသည်။ ဤအစေးကို ဇရုတ်စေ့နှင့် အခြားပစ္စည်းများဖြင့် ရောစပ်လိုက်သည့်အခါ သေလောက်သော အဆိပ် ဖြစ်လာ

www.foreverspace.com.mm

မြားဆိပ်ပင်၏ ပင်စည်နှင့် အကိုင်းအခက်များကို ဤသို့ ရှုမြင်ရသည်။

တော့၏။ ထိုအဆိပ်သင့်သော သူသည် ပဌမတွင် ဝမ်းဆင်း၍ အော့အန်ပြီးလျှင် ထိုင်းမှိုင်းသွားကာ နောက်ဆုံးအကြောများဆွဲ၍ သေဆုံးသွားလေသည်။ မြားဆိပ်ပင်ကို ခုတ်လဲလိုက်သောအခါ၌ ဖြစ်စေ၊ အခေါက်များကို ခွာလိုက်သည့်အခါ၌ဖြစ်စေ ယင်းမှ ဘေးအန္တရာယ် ဖြစ်စေသော အခိုးအငွေ့များ ထွက်လာသည်။ ထိုအခိုးအငွေ့များကို ရှူမိပါက အရေပြားတွင် အဖုအပိန့်များ ထွက်တတ်သည်။ အပင်ကိုမီးရှို့လျှင် ထွက်လာသော မီးခိုးသည်လည်း ထိုနည်းတူ အန္တရာယ်ဖြစ်စေနိုင်သည်။

မြားဆိပ်ပင် တမျိုးမှ ဂုံနီအိတ်ကဲ့သို့သော အိတ်မျိုးကို ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ထိုအပင်မှ အခေါက်ကို ရေဆွတ်၍ ထုရိုက်လိုက်သောအခါ အတွင်းသားကို မဆုတ်ဘဲနှင့် ခွာထုတ်နိုင်၍ ယင်းကို ဂုံနီအိတ်ကဲ့သို့ ပြုလုပ်အသုံးချနိုင်သည်။

မြားဆိပ်ပင်၏ အတွင်းခေါက်မှ လျှော်မျှင်များကို အထည်ကြမ်းပြုလုပ်နိုင်၍ ထိုအထည်ကြမ်းကို ဆင်းရဲသားလူတန်းစားတို့ ဝတ်ဆင်ကြသည်။ သို့သော် ထိုအထည်ကြမ်းရေစိုသွားပါက ဝတ်ဆင်သူ၏ အရေပြားပေါ်တွင် မခံမရပ်နိုင်သည့် ယားနာများ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်သည်ဟုဆိုသည်။

ဂျားဗားကျွန်းမှ တိုင်းရင်းသားများသည် မြားဆိပ်ပင်မှ ထွက်သော အဆိပ်စေးကို မြားများတွင် လူး၍ ပစ်ရာတွင် အလွန် ထက်မြက်သောကြောင့် ရှေးက နိုင်ငံခြားခရီးသည်များနှင့်နယ်သစ်ရှာဖွေသူများပင် ကြောက်ရွံ့၍ အံ့ဩကြရသည်။ ဤမျှ သတ္တိထက်မြက်သောကြောင့် အချို့က မြားဆိပ်ပင်အကြောင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမျိုးမျိုးချဲ့ထွင် ပြောကြသေးသည်။ ဤသစ်ပင်၏ ၁၅ မိုင် ပတ်လည်အတွင်းသို့ ရောက်ရှိလာသော တိရစ္ဆာန်ဟူသမျှ သေကြရ၍ မည်သည့်အပင်မျှလည်း ထိုနေရာအတွင်း မပေါက်နိုင်ဟူ၍ရင်း၊ မြားဆိပ်ပင်ရှိရာသို့ ရာဇဝတ်ဘေးသင့်သူများကိုသာ အဆိပ်စေးထုတ်ရန်စေလွှတ်ရာ အနည်းငယ်သာအသက်မသေဘဲ ပြန်လာကြသည်ဟူ၍ရင်း ယုတ္တိမတန် ဒဏ္ဍာရီတမျှ ပြောဆိုကြ၏၊ စင်စစ်ကား မြားဆိပ်ပင်သည် ထိုမျှ မဆိုးရွားလှချေ။

မြီးညောင့်ငှက်မျိုး။ ။ ငှက်လောကခ္ဍ ပေါ်လွင်ထင်ရှား၍ လူသိများသောငှက်မျိုးတွင် မြီးညောင့်ငှက်မျိုးလည်း အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ မြီးညောင့်ငှက်မျိုးသည် ပက်ဆာရီဖောမီး မျိုးစဉ်တွင် မိုတဆီလီဒီး မျိုးရင်းခ္ဍဝင်သည်။ ယင်း၏ ပါဏာဗေဒအမည်မှာ မိုတဆီလာ အယ်လဗာလျှကော့ဆစ် ဖြစ်သည်။ မြီးညောင့်ငှက်ကို တကောင်းချင်း သိသာသော်လည်း အမျိုးများစွာ ရှိနေသဖြင့် မည်သည့် မြီးညောင့်ငှက်မျိုးဟု ရုတ်ရက် ပြောရန် ခဲယဉ်းသည်။ အလျား ၇ လက်မရှိ၏။ လမ်းလျှောက်နေသည့်အခါ၌ဖြစ်စေ၊ ပြေးလွှားနေသည့်အခါ၌ဖြစ်စေ သူ၏အမြီးကို နိမ့်တုံမြင့်တုံ အမြဲတမ်း လှုပ်ရှားကစားနေတတ်၏။ နားနေသည့်အခါ၌လည်း သူ၏အမြီးမှာ လှုပ်ရှားလျက်ပင် ရှိသည်။

မြီးညောင့်ငှက်သည် အမြီးရှည်၏။ များသောအားဖြင့် အသွေးအရောင် အမျိုးမျိုးရှိသော ငှက်မျိုးဖြစ်သည်။ စိမ့်စမ်းများ၊ တည်ငြိမ်သောရေပြင်များနှင့် ရေဝပ်၍ရွံ့ထူသော အရပ်များ၌ကျက်စား၏။ ထိုငှက်၏အစာမှာ ပိုးမွှား၊ တီကောင်နှင့် အသီးအနှံ၏ အစေ့များဖြစ်သည်။ ပိုးမွှားများကို အများဆုံးစားသဖြင့် လူတို့၏ မိတ်ဆွေငှက်ဖြစ်လေသည်။ အသိုက်လုပ်ရာတွင် ရေညှိ၊ မြက်နှင့် သစ်မြစ်များကို အသုံးပြုပြီးလျှင် အမွေးအတောင်များဖြင့် အနားကွပ်ထားတတ်သည်။ တကြိမ်လျှင်ဥ ၄ လုံးမှ ၆ လုံးအထိ အုတတ်သည်။ ဥများမှာ ပြာလဲ့လဲ့၊ သို့မဟုတ် အညိုရောင်ဖြစ်၍ အဝါမှတ်များရှိသည်။

မြီးညောင့်ငှက်ကိုဥရောပတိုက်၊အာဖရိကတိုက်အနောက်မြောက်ဒေသနှင့် အာရှတိုက် မြောက်ပိုင်းတို့တွင် အနှံ့အပြားတွေ့ရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြီးညောင့်ငှက်မျိုး အားလုံးပင်ဒေသ ပြောင်းရွှေ့တတ်သော ငှက်များဖြစ်၏။ ဆောင်းတွင်းမှသာ မြန်မာနိုင်ငံသို့ လာရောက်ကြသည်။

မြီးညောင့်ငှက် အမျိုးမျိုးရှိသည့်အနက် ထင်ရှားသော ငှက်မျိုးမှာ မြီးညောင့်မွဲ၊ မြီးညောင့်ခေါင်းမွဲ၊မြီးညောင့်

www.foreverspace.com.mm

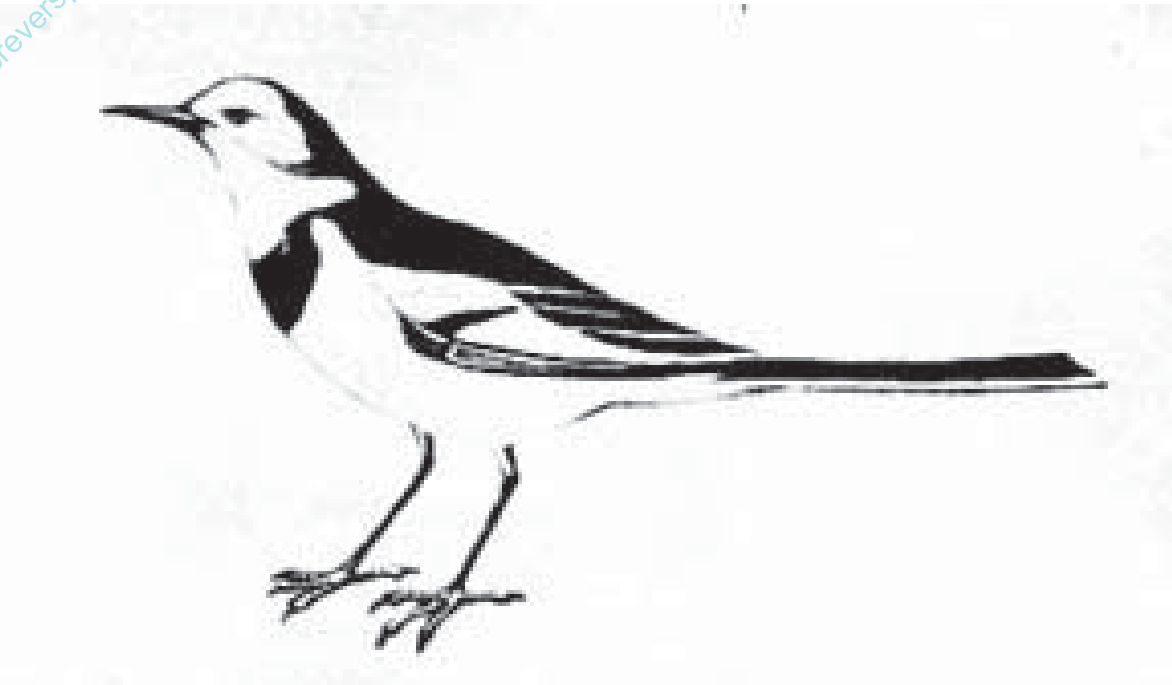

ကမ်းစပ်များတွင် ကျက်စားလေ့ရှိသည့် မြီးညောင့်ငှက်

ခေါင်းဝါတို့ဖြစ်ကြသည်။ မြီးညောင့်မွဲသည် အလျား ၈လက်မခန့်ရှိ၍ အခြားမြီးညောင့်မျိုးထက် အမြီးရှည်၍ သေးသွယ်သည်။ အပေါ်ပိုင်းတွင် အပြာရောင် လွှမ်းနေသည်။ မြီးညောင့်ခေါင်းမွဲသည် အလျား ၇ လက်မရှိ၍ ဦးခေါင်းတွင် မွဲပြာပြာအရောင် လွှမ်းနေသည်။ မြီးညောင့် ခေါင်းဝါသည် အလျား ၇ လက်မရှိ၍ ငှက်ဖို၏ ဦးခေါင်းတခုလုံး ဝါနေသည်။

မြီးညှပ်ပိုးကောင်။ ။ မြီးညှပ်ပိုးကောင်သည် ပိုးကောင်မာကဲ့သို့သော ပိုးကောင်ဖြစ်၍ အလျား လက်မဝက်ခန့်ရှည်သည်။ လူတို့အား မည်သည့်ဒုက္ခမျိုးကိုမျှ မပေးချေ၊ အချို့လူများ အထင်မှားသကဲ့သို့ ဤအကောင်ကလေးများသည် လူတို့၏ နားအတွင်းသို့ လုံးဝမဝင်ပေ။ အလင်းရောင်ကိုအမြဲရှောင်ကြဉ်ကြသည့်အလျောက် သွားလာခိုက်တွင် အလင်းရောင်နှင့် တွေ့ကြုံချေက မှောင်မိုက်သည့် နေရာများ ဖြစ်သည့် အပေါက်များ အအက်အကွဲကြိုကြားများထဲသို့ ဝင်ပြေးပုန်းအောင်းလေ့ ရှိကြသည်။ ဤသို့ မှောင်မိုက်သော နေရာကို ရှာဖွေရင်း နားရွက်တွင်းသို့ တခါတရံ ဝင်ရောက်မိခြင်း ဖြစ်ဟန်တူပေသည်။

မြီးညှပ်ပိုးကောင်၏အမြီးပိုင်းတွင် အတော်အသင့်ကြီးသော ညှပ်တစုံရှိ၏။ ဤညှပ်ကြီးများ မည်သို့အသုံးဝင်သည်ကို မည်သူမျှ တပ်အပ်သေချာမသိကြချေ။ ရန်သူများ၏ ဘေးအန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ရန် အဓိကဖြစ်ဟန်တူ၏။ သို့သော် အတောင်များ ခေါက်ရန် အတွက်လည်း အသုံးပြုသည်။ ယင်း၏ နောက်ဖက်ရှိ အတောင်များမှာ ရှည်လျား၏။ သို့အတွက် ထိုအတောင်များကို အလျားလိုက် ခေါက်ပြီးသည့်အခါ တဖန်နှစ်ထပ်ပြန်ခေါက်ရ၏။ ဤကဲ့သို့ပြုမှုမှ သာလျှင် အတောင်အစုံ၏ အောက်တွင် အခြားတစုံကို ကောင်းမွန်သေသပ်စွာ သွင်းထားနိုင်ပေသည်။ အတောင်ရှိသော်လည်း မပျံချေ။

မြီးညှပ်ပိုးကောင်၏ ဦးခေါင်းထိပ်တွင် အာရုံမှင်တစုံရှိသည်။ အမသည် အကောင်ကလေးများမပေါက်မီ ဥများကို ကောင်းစွာကြည့်ရှုထားသည်။ ပေါက်လာသောအခါ၌လည်း ကြက်မကြီးများကဲ့သို့ပင် ကူညီစောင့်ရှောက်ပြန်သည်။

မြီးညှပ်ပိုးကောင်သည် ကျွန်ုပ်တို့ လွှင့်ပစ်ထားသော အစားအစာများကို ရှာဖွေစားကြသည်။ ထိုကြောင့် ဤအကောင်များကို ရှောင်ကြဉ်လိုက အိမ်အတွင်း၌ အစားအသောက်များကို ပစ်မထားရန် လိုအပ်ပေသည်။

ရှေးအခါက မြီးညှပ်ပိုးကောင်ကို ပိုးဟပ်၊ နံကောင်များနှင့်အတူ မျိုးစဉ် တခုတည်းဟု ယူဆသဖြင့် အထူးခွဲခြားထားခြင်းမရှိသော်လည်း ယခုအခါ၌မူ ယင်းတို့ကို ဒါမာတရား မျိုးစဉ်တွင် ခွဲခြားထည့်သွင်းထားသည်။ သာမန် မြီးညှပ်ပိုးကောင်၏ ပါဏာဗေဒအမည်မှာ ဖော်ဖီကုလာ ဗာလဂါရစ် ဖြစ်သည်၊

www.forumspace.com.mm

မြီးဝန်ငှက်။ ။ မြီးဝန်းငှက်သည့် တီးတုတ်ငှက်မျိုးစုတွင် ပါဝင်သော်လည်း မထင်ရှားပဲ လူသိနည်းသည်။ မြီးဝန်ငှက်သည့် စတြစ်ဂျီဒီးမျိုးရင်းတွင် ပါဝင်၍ ပါဏာဗေဒအလိုအားဖြင့် အိုတပ် ဗက်ကာမိုးနား ဟုခေါ်သည်။

မြီးဝန်ငှက်သည် အလျား ၁၀ လက်မရှိသည်။ တီးတုတ်ဇီးကွက်မျိုးတွင် သေးငယ်သော ငှက်မျိုးဖြစ်သည်။ နားရွက်မွေးများကို ထင်ရှားစွာ တွေ့ရှိနိုင်၏။ အမွေးအတောင်မှာ အဝါရောင်ထနေသော်လည်း ဦးခေါင်းနားတဝိုက်တွင် ညိုမည်းနေသည်။ ထိုငှက်၏ အသံကို မကြားရလျှင် မြီးဝန်ငှက်ရှိမှန်း သိမည်မဟုတ်ပေ။

မြီးဝန်ငှက်မျိုးကိုအရှေ့တိုင် ဒေါ်ဝင်ဝ်များတွင် အနှံ့အပြားတွေ့နိုင်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမြဲတမ်းနေထိုင်ကြ၍ သစ်တောနှင့် တောထူထပ်သောဒေသများတွင် အများအပြားတွေ့ရသည်။ ပေ ၇,၀၀၀ အမြင့်အထိ နေနိုင်သည်ဟု ဆိုသည်။ရန်ကုန်မြို့ အနီးအနားတဝိုက်တွင်လည်းတွေ့နိုင်သည်။

မြီးဝန်ငှက်သည် ညဉ့်ငှက်မျိုးဖြစ်သည်။ ညဉ့်အခါမှသာ စတင်လှုပ်ရှားစပြုသည်။ ညမိုးချုပ်မှ နံနက်လင်းသည်အထိ ကြိုးကြားကြိုးကြား ဖြည်းညှင်းစွာ အော်တတ်သည်။ အသံမှာ နားထောင်ကောင်း၍ ခပ်တိုးတိုးညည်းသံနှင့်တူသည်။ ကျွန်းတောများတွင် ကျက်စားလေ့ရှိသည်။ ထိုငှက်၏ အဓိက အစာမှာ ပိုးမွှားများဖြစ်သည်။

ဧန္ဒဝါရီလမှ ဧပြီလအထိ မြီးဝန်ငှက်များ သားပေါက်ကြသည်။ ဥများကို သစ်ခေါင်းတွင် ထား၍ သစ်ရွက်နှင့် မြက်များဖြင့် ဖုံးထားတတ်သည်။ တမြိုလျှင် ၃ ၂ လုံးမှ ၅ လုံးအထိ ရှိတတ်သည်။ ဥသည် ခပ်လုံးလုံးဖြစ်၍ ဥခွံမှာ နူးညံ့ချောမွတ်သည်။ ဥအရွယ်မှာ ပျမ်းမျှအလျား ၁.၂၅ လက်မနှင့် ပြက် ၁.၀၅ လက်မရှိသည်။

မြှနှင့် မြူထူ။ ။ မြှနှင့်မြူထူသည် များစွာ ကွဲပြားမှုမရှိ၊ မတိမ်းမယိမ်းတူကြသည်။ မြေပြင်နှင့် ပင်လယ်ရေပြင်ပေါ်တွင်ဖြစ်စေ၊ မနီးမဝေးတွင်ဖြစ်စေ စုဝေးနေသည့် တိမ်ကဲ့သို့သော အခြင်းအရာကို မြူထူဟုခေါ်သည်။ ဤကဲ့သို့သော တိမ်တွင် ရေပေါက်ကလေးများသည် များစွာ မထူထပ်ဘဲ ခရီးဝေးဝေးသို့ မြင်နိုင်သည့်အခါ ထိုအခြင်းအရာကို မြှုဟုခေါ်သည်။

လေထဲတွင် ဖုံမှုန်ကလေးများ လွင့်ပါးလျက် ရှိသည်။ မည်မျှပင် သန့်ရှင်းသောလေဖြစ်လင့်ကစား ဖုံမှုန်များ ပါရှိ၏။ လေသည် အပူဓာတ်ဖြင့် ရေခိုးရေငွေ့များကို စုတ်ယူခဲ့ရာ ထိုရေခိုးရေငွေ့များသည် လေထဲရှိ ဖုံမှုန်ကလေးများပေါ်တွင် တင်လျက် ရှိနေကြ၏။ နွေး၍ စိုစွတ်ထိုင်းမှိုင်းသော ထိုလေသည် အေးမြသော မြေပြင်၊ သို့မဟုတ် ပင်လယ်ရေပြင်ပေါ်သို့ဖြတ်၍ တိုက်ခတ်သောအခါ လေထဲတွင်ပါသည့် ရေခိုးရေငွေ့တို့သည် တဖြည်းဖြည်းစုခဲ၍ ရေသီးရေပေါက်ကလေးများ ဖြစ်လာပြီးလျှင် ဝေဆိုင်း၍ နေတော့၏။ ထိုရေသီးရေပေါက်ကလေးများသည် အတော်များများ ဝေဆိုင်းနေသည့်အခါ လမ်းခရီးများကိုပင် မမြင်နိုင်အောင် ပိတ်ဆို့၍ နေလေသည်။ ဤကဲ့သို့သော အခြင်းအရာကို မြူထူဟုခေါ်သည်။ ဤမြူထူမျိုးသည် ရှုံးဖောင်းလန်းကျွန်း ကမ်းခြေအလွန်တွင် မကြာခဏကျတတ်သည်။ ထိုနေရာရှိ နွေး၍ စိုစွတ်သောလေသည် လားဗရာဒေါ်ရေအေးစီးကြောင်းပေါ်သို့ ဖြတ်တိုက်သွားသဖြင့် မြူထူများ ပိတ်ဆိုင်းနေရကား အနီးကပ်၍ပင် မမြင်နိုင်သောကြောင့် ခရီးအသွားအလာများ မကြာခဏ ရပ်ဆိုင်းထားရလေသည်။ လန်ဒန်မြို့တော်လေသည် ဖုံမှုန်များ၊ မီးခိုးများနှင့် ရောထွေးလျက်ရှိနေရာ မြူထူများသည် အလွန်ထူထပ်စွာ ပိတ်ဆို့နေသဖြင့် တခါတရံ ၄ ပေ ၅ ပေ အတွင်းလောက်မှာပင် တဖက်နှင့် တဖက် မမြင်နိုင်ချေ။ လေလွင့်ဝေဆိုင်းနေသော ရေသီးရေပေါက်ကလေးများသည် ထိုမျှလောက် မထူထပ်ဘဲ ခရီးဝေးဝေးသို့ မြင်နိုင်သည့်အခါ ထိုမြူထူကိုပင် မြှုဟုခေါ်သည်။ မြှုအထူအပါးသာ ခြားနားကြသည်။

မြူထူများ ပိတ်ဆိုင်းလျက်ရှိသောအခါ မြေပြင်၌ရင်း၊ ရေပြင်၌ရင်း ခရီးအသွားအလာ လွန်စွာ ခဲယဉ်းလျက် သင်္ဘောများတွင် မြူထူခေါင်းလောင်းများ ထိုးခြင်း၊ ဥသြမှုတ်ခြင်း စသည်တို့ကို ပြုလုပ်လေ့ရှိကြသည်။ မြူထူပိတ်ဆို့နေသဖြင့် သွားလမ်း မမြင်နိုင်သော မီးရထားများမှာမူ ပေထုပ်များဖြင့် မြူထူကို ဖြိုခွဲရလေသည်။

လေတိုက်သောအခါ၌ရင်း၊ အပူဓာတ်များလာသောအခါ၌ရင်း မြူထူများကို မတွေ့ရတော့ချေ။ ထိုကြောင့် နေထွက်လာသောအခါ မြူထူများ ကွယ်ပျောက်ရစမြဲဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် အနောက်နိုင်ငံရှိ မြို့ကြီးပြကြီးများ၌ကား မြူထူသည် များလှသဖြင့် ဖုံမှုန်၊ မီးခိုးတို့နှင့် ရစ်ဆိုင်းနေ၍ တော်တော်နှင့် မြူထူမကွဲနိုင်ချေ။

မြေခွေး ။ ။ လူတယောက်အား မြေခွေးနှင့်တူသည် ဟုပြောလျှင် ထိုသူမှာ သူတပါး အပေါ်တွင် ပါးနပ်၍ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသည်ဟု ဆိုလိုကြောင်း လူတိုင်း သိရှိကြသည်။ မြေခွေးသည် တောခွေးတမျိုးပင် ဖြစ်၏။ ကန်နီဒီးမျိုးရင်းတွင် ပါဝင်၍ ယင်း၏ ပါဏာဗေဒ အမည်မှာ ဗာလပီး ဗာလပီး ဖြစ်၏။ မြေခွေးသည် ကိုယ်အလျားရှည်သော်လည်း တိုသောခြေထောက်များ ရှိသည်။ တောတိရစ္ဆာန်များတွင် လိမ်မာ ပါးနပ်ခြင်း၊ ကောက်ကျစ်ခြင်း၌ စာဖွဲ့လောက်ကြောင်း ရှေးအစဉ်အလာကပင် ယုံကြည်ခဲ့ကြသည်။ ချွန်သောနှုတ်သီး၊ ထောင်သောနားရွက်၊ ဖွားသောအမြီးနှင့် မျက်လုံးမှာ ကြောင်မျက်စိကဲ့သို့ အလင်းရောင်ကို

www.forewspace.com.mm

လိုက်၍ ပြောင်းလဲတတ်သော သူငယ်အိမ်ရှိသည်။ မြေခွေးသည် အလွန်ပါးနပ် လိမ်မာသဖြင့် အမဲလိုက် ခွေးအုပ်ကြီးနှင့် လူများကိုပင် လွတ်အောင် ရှောင်ကွင်း၍ ပုန်းနေနိုင်သည်။

ညဉ့်အခါ တောရွာများသို့ဝင်၍ လယ်သမားများ၏ ကြက်ဌက်များကို ခိုးယူစားသောက်တတ်သော်လည်း မြေခွေးကို ဖမ်းမိရန်ကား မလွယ်ကူချေ။ နေ့အချိန်တွင် သစ်ခေါင်းများ၊ မြေတွင်းများအတွင်း၌ ပုန်းအောင်းနေလျက် ညချမ်းအချိန်များ၌သာ အစာရှာလေ့ရှိကြသည်။ အပြည်ပြည်ရှိ မြေခွေးများမှာ အမျိုးအရောင်မတူဘဲ ရာသီဥတုကို လိုက်၍ ကွဲပြားကြသည်။ တောင်အမေရိကနှင့် ဩစတြေးလီးယား တိုက်များတွင်ကား မြေခွေးကို မတွေ့ရချေ။ ကမ္ဘာ့မြောက်ပိုင်း ရေခဲပြင်များရှိ မြေခွေးများမှာ ဆောင်းရာသီတွင် ဆွတ်ဆွတ်ဖြူသော အမွေးများရှိလာသဖြင့် ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်မှ မုဆိုးများသည် သားမွေးအတွက် အထူးလိုက်လံဖမ်းဆီးကြသည်။ ငွေရောင်တောက်သော မြေခွေးဖြူ၏ အရေကို လူကုံထံများက အဖိုးများစွာ ပေးဝယ်၍ ဝတ်ဆင်ကြသည်။

ယခုအခါ လုပ်ငန်းတရပ်အဖြစ် ထိုငွေရောင် မြေခွေးများကို ခြံကြီးများခတ်ကာ မွေးမြူကြသည်။ မြေခွေးသည် အသားစားသတ္တဝါ သက်သက်ဖြစ်၍ အခြားတိရစ္ဆာန်ငယ်ကလေးများနှင့် ငှက်များကို စားသောက် နေထိုင်သည်။

ရေးနတ်အမည်ရှိသော မြေခွေး
(ရှေးဟောင်းပုံဝတ္ထု)

တရံရောအခါ မိမိအလိုက်ဖာသာ မနေဘဲ အခြားတိရစ္ဆာန်များအား လိုက်လံနှောင့်ရှက်လေ့ရှိသော အလွန်ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသည့် "ရေးနတ်" ခေါ် မြေခွေးတကောင် ရှိသတတ်။ ထိုမြေခွေးသည် အခြား တိရစ္ဆာန်များကို မကြာခဏ ဒုက္ခပေးသဖြင့် သားတို့၏ဘုရင် ခြင်္သေ့မင်းသည် သူ့အား မကြာမကြာ ဆင့်ခေါ် စစ်ဆေးရလေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုမြေခွေးသည် လိမ်မာပါးနပ်လှသဖြင့် အပြစ်ဒဏ်မှ ကင်းလွတ်ခဲ့သည်ချည်းသာ ဖြစ်ခဲ့သည်။

တခါသော် သူ့အား ခေါ်လာရန် ခြင်္သေ့မင်းက ဝက်ဝံတကောင်ကို စေလွှတ်လိုက်၏။ မြေခွေးသည် ထွက်ပြေးရန် ကြံစည်ထားပြီး ဖြစ်ရကား သူ့မှာ ပျားလပို့ကို စားထားသောကြောင့် နေထိုင်မကောင်း ဖြစ်နေကြောင်း ဝက်ဝံအား ပြောဆို၏။ ထိုအခါ ဝက်ဝံသည် ပျားဟူသောစကားကို ကြားလျှင်ပင် သွားရည်ယိုလာသဖြင့် သူ့အား ထိုပျားလပို့ရှိသောနေရာကို ပြပါရန် မြေခွေးအား တောင်းပန်တော့၏။ သို့ဖြင့် မြေခွေးလည်း ဝက်ဝံကို နေရာတနေရာသို့ ခေါ်သွားလေသည်။

မြေခွေး ခေါ်သွားသောနေရာတွင် အတွင်း၌ အခေါင်းဖြစ်နေသော သစ်တုံးတတုံးရှိ၏။ လက်သမား တယောက်

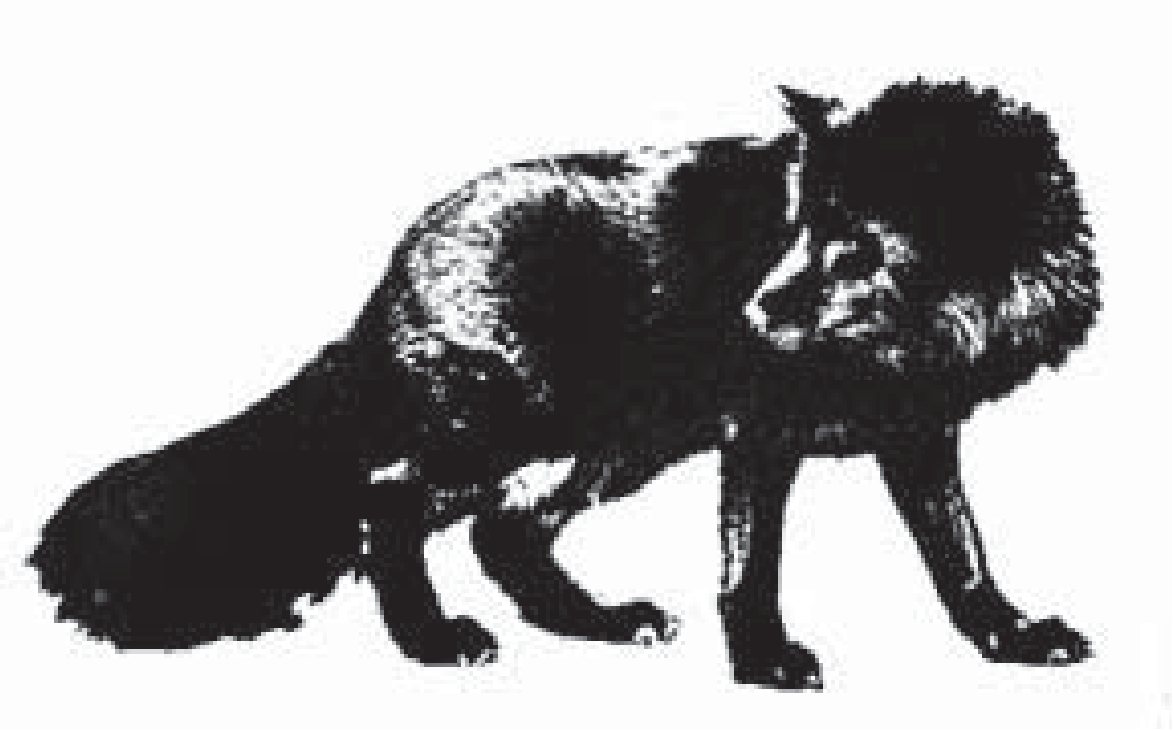

ငွေသားရောင် အသွေးကြွ၍ တန်ဖိုးကြီးလှသော သားမွေးထည်အတွက် အရေးတယူ ဖမ်းဆီးခံရသည့်မြေခွေး

www.foreverspace.com.mm

မြေခွေးသည်မိသားစုနှင့်အတူ အုပ်သင်းဖွဲ့ကာနေလေ့ရှိသည်။

က ထိုတုံးကို ထက်ဝက်ခန့်ခွဲဖြတ်ပြီးလျှင် သပ်လျှိုထားခဲ့ရာ တုံးမှာ အတန်ငယ်ဟနေ၏။ မြေခွေးက ဝက်ဝံကို တုံးထဲတွင် ပျားလပ်ပို့ရှိကြောင်း ပြော၍ ဝက်ဝံသည် လောဘတကြီး စားသောက် စုတ်ယူမည့်သဘောနှင့် သစ်ခေါင်းထဲသို့ ဦးခေါင်းကို သွတ်လိုက်၏။ ထိုခဏ၌ မြေခွေးသည် သပ်များကို ဆွဲနုတ်လိုက်သဖြင့် ဝက်ဝံ၏ဦးခေါင်းမှာ သစ်ခေါင်းထဲတွင် ပိတ်၍ညှပ်မိလျက် ဖြစ်တော့၏။ ဝက်ဝံမှာ အော်ဟစ်ရှုန်းကန်သော်လည်း မလွတ်ချေ။ မကြာမီ လက်သမားနှင့် သူ့အိမ်နီးချင်းများသည် ဝက်ဝံအော်သံကြားသဖြင့် ပြေးလာကြစဉ် ဝက်ဝံမှာ ကြောက်အားလန့်အားနှင့် အတင်းဆောင့်၍ ရုန်းလိုက်ရာ သစ်ခေါင်းထဲမှ သူ၏ခေါင်းမှာ အနိုင်နိုင်လွတ်ထွက်သွားလေသည်။ လူများက ဝိုင်းဝန်းရိုက်နှက်ပြန်ရာ မြစ်ထဲသို့ ခုန်ချလိုက်မှသာ ဝက်ဝံသည် လွတ်မြောက်သွားလေသည်။

ထိုမြေခွေးကို ဖမ်းဆီးရန် အမျိုးမျိုးကြံစည် ကြိုးစားကြသော်လည်း ရှုတ်တရက် မအောင်မြင်ချေ။ နောက်ဆုံး "ရေးနတ်" အား ဖမ်းမိ၍ ခြေသော့မင်းထံ ခေါ်လာသော အခါ၌ပင် သူ၏ဝက်နွားဘက်၊ သူ၏ပရိယာယ်ကောင်းမှတို့ကြောင့် အပြစ်မှ ချမ်းသာရာရပြီးလျှင် လွတ်မြောက်သွားလေသည်။

မြေစေး။ ။ နှမ်းဖတ်ကျောက်များ ကြေမွပျက်စီးသော အခါ၌ ဖြစ်လာသော ပစ္စည်းများတွင် ဖဲလစပါးခေါ် ကြွေကျောက်ပါဝင်သည်။ ကြွေကျောက် ကြေမွပျက်စီးသော အခါ မြေစေးဖြစ်လာသည်။ မြေစေးသည် ပေါင်းစပ် ပါဝင်သော တွင်းထွက်ပစ္စည်းများကို လိုက်၍ အမျိုးအမည် ကွဲပြားသည်။ မြေစေးတွင် အများအားဖြင့် သံ၊ အလျှူ မီနီယမ် ဆီလီကိတ်နှင့် အယ်လကာလီတို့ အဓိက ပါရှိကြသည်။ ဖွဲ့စည်းပါရှိသည့် အမှုန့်များမှာအချင်း ၂.၀၀၅ မီလီမီတာအထိ ရှိအောင်ပင် သေးငယ်ကြ၏။ တခါတရံ ထိုအမှုန့်များသည် ကော်လွိုက်ဒဲအခြေတွင် ရှိလောက်အောင် သေးငယ်ကြသည်။ မြေစေးတွင် ဆီလီကာသည် ရာခိုင်နှုန်း ၄၆.၃ ခန့် ပါရှိသဖြင့် အများဆုံးဖြစ်၍ အလျှူမီနီယမ်မှာ ၃၉.၈ ပါရှိသောကြောင့် ဒုတိယအများဆုံး ဖြစ်သည်။

မြေစေးသည် စေးကပ်သော သဘောရှိ၏။ ခြောက်သွေ့နေစဉ် တခုနှင့်တခု ဖွဲ့စည်းတည်ရှိနိုင်ခြင်း၊ စိုစွတ်သောအခါ ပျော့ပျောင်းခြင်း၊ ရေကို ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ခြင်း၊ ရေဆွတ်ပေးသောအခါ သို့မဟုတ် ရေငွေ့နှင့် တွေ့ထိလာသောအခါ မြေနံ့သင်းစေတတ်ခြင်းစသော သတ္တိများရှိ၏။ စင်တီဂရိတ် ဒီဂရီ ၃၀၀ အထိ အပူတိုက်ပေးပါက ပျော့ပျောင်းခြင်း သတ္တိမှာ ထပ်မံပြုပြင်၍ မရနိုင်လောက်အောင် ပျက်သွားသည်။ မြေအောက်တွင်ကဲ့သို့ ဖိအားကြီးစွာဖြင့် ဖိနှိပ်ခံရသောအခါ မြေစေးသည် နုံးကျောက်၊ မြေစေးကျောက်နှင့် သင်ပုန်းကျောက်ဟူ၍ အသီးအသီးဖြစ်လာသည်။ နုံးကျောက်နှင့် သင်ပုန်းကျောက်ကို အမှုန့်ပြုလုပ်၍ ရေဖြင့်ရောပေးသောအခါ မြေစေးကို ပြန်လည်ရရှိသည်။

မြေစေးသန့်သန့်ကို သဘာဝတွင် တွေ့ရခဲသည်။ အချို့ မြေစေးတွင် အညစ်အကြေးများသည် ပကတိမျက်စိဖြင့် မြင်နိုင် လောက်အောင် ကြီးမားကြ၏။ အချို့တွင်မူကား အညစ်အကြေးများကို မိုက္ကရိုစကုပ်ခေါ် အဏုကြည့်မှန်ပြောင်းဖြင့် စစ်ဆေးကြည့်မှသာ တွေ့မြင်နိုင်သည်။ မြေစေးများတွင် တွေ့မြင်ရသော အရောင်အမျိုးမျိုးသည် ဤအညစ်အကြေးတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။ အတွေ့ရဆုံးသော အညစ်အကြေးများမှာ သစ်ဆွေးတို့ကဲ့သို့ သြဂဲနစ်ပစ္စည်းများ၊ ရှုပ်ကြွင်းကျောက်များ၊ ထုံးကျောက်များ၊ အိုင်းယန်း ဆာလဖိုင်၊ အိုင်းယန်းအောက်ဆိုက်နှင့် သဲများ ဖြစ်ကြသည်။ အချို့အသုံးအဆောင်များအတွက် မြေစေးတွင် အညစ်အကြေးများ ကင်းစင်ရ၏။ သို့သော် တခါတရံ အချို့လုပ်ငန်းများတွင် အသုံးပြုနိုင်ရန် အညစ်အကြေး အနည်းနှင့် အများ ပါရှိကြရသည်။

www.foreverspace.com.mm

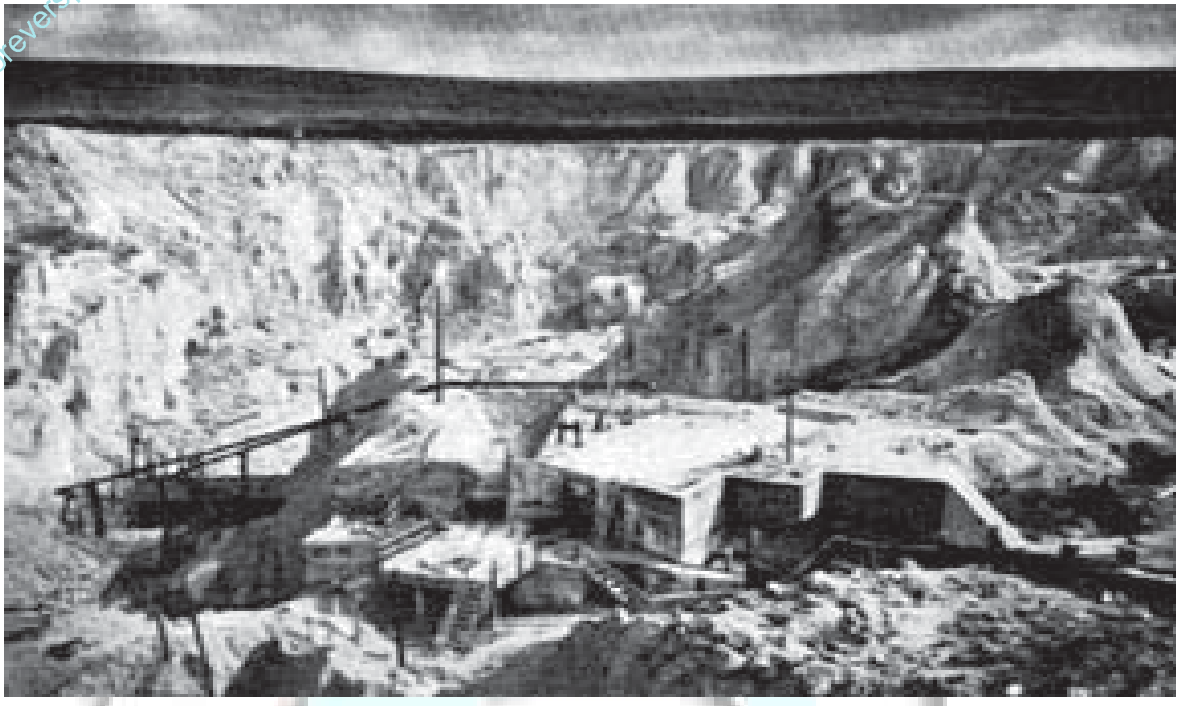

မြေစေးများကို ခေတ်မှီစက်ဖြင့်တူးဖော်ပုံ

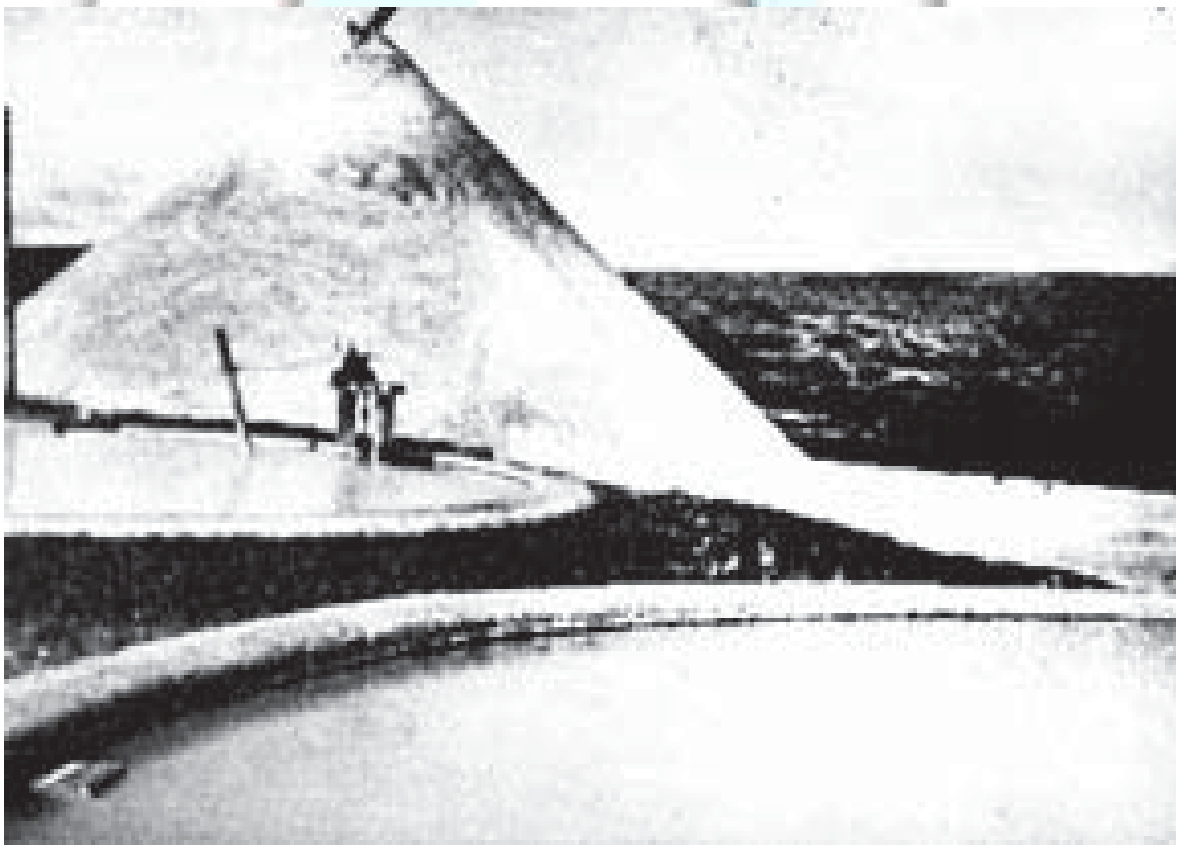

မြေးစေးကိုတူးဖော်ပြီးနောက် ရေဖြင့်ရောကာ အနည်ကျအောင်ပြုရသည်။

www.foreverspace.com.mm

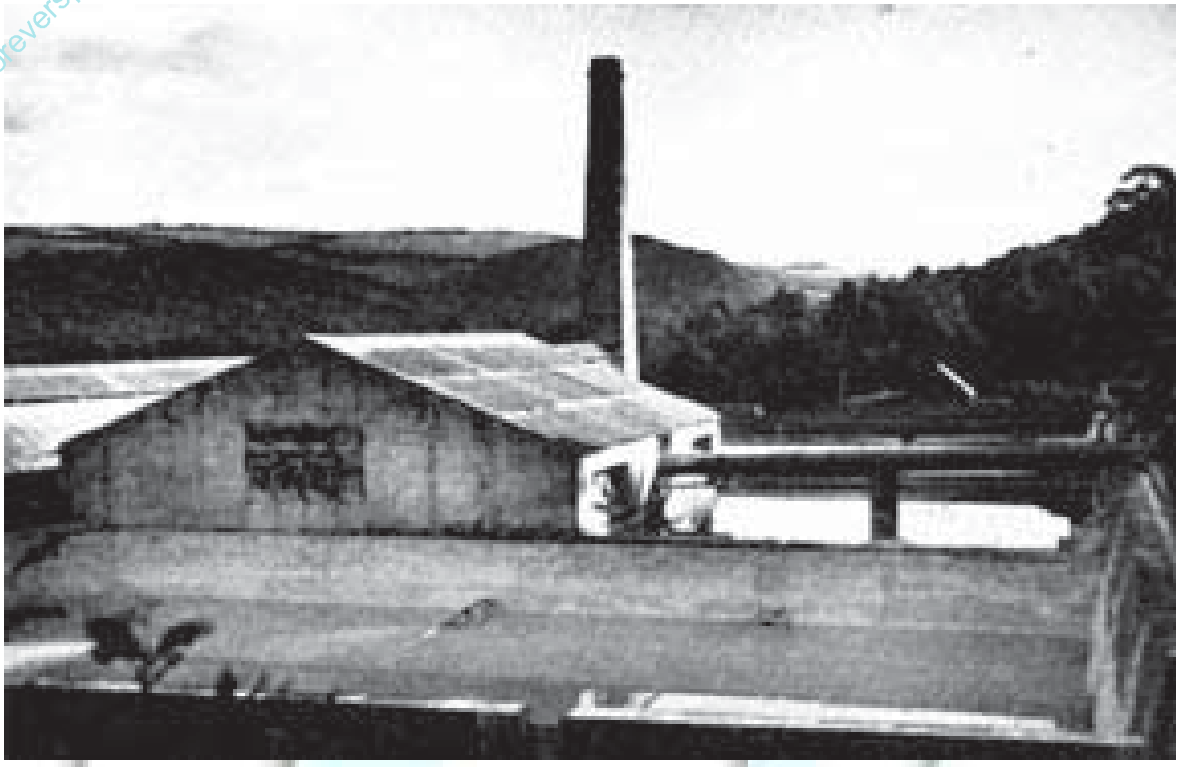

အနည်ထိုင်လျက်ရှိသော မြေစေးကို တဖြည်းဖြည်းချက်ယူရသည်။

မြေစေး၏အသုံးဝင်ပုံကို အလွန်ရှေးကျသော ခေတ်အခါကပင် လူတို့ သိရှိခဲ့ကြသည်။ မြေစေးကို ပန်းကန်ခွက်ယောက်များပြုလုပ်၍ အသုံးချခဲ့ကြ၏။ ဗက်ဗီလုံးနီးယန်း၊ အဆီးရီးယန်းနှင့် ဆူမားရီးယန်းလူမျိုးတို့သည် မြေစေးရွှံ့ပြားများပေါ်တွင် စာများရေးသားခဲ့ကြသည်။ အဆီးရီးယန်းလူမျိုးတို့ ကောင်းစားစဉ်အခါက စာကြည့်တိုက်ကြီးများကို တည်ထောင်ခဲ့ရာ စာကြည့်တိုက်တတိုက်တွင် မြေစေးဖြင့် ပြုလုပ်ထားသည့် စာအုပ်ပေါင်း ၂၀,၀၀၀ ခန့်ရှိသည်ဟု ရှေးမှတ်တမ်းများတွင် တွေ့ရသည်။ ယခုအခါ မြေစေးကို အိုးဖုတ်ရန်နှင့် ပန်းကန်ခွက်ယောက် ပြုလုပ်ရန် အသုံးပြုကြသည့်အပြင် အုတ်ကြွေပ်၊ ရေပိုက်၊ လမ်းခင်းကျောက်ပြား၊ လျှပ်စစ်-ဘတ်ကာပစ္စည်း စသော အသုံးအဆောင်များ ပြုလုပ်ရန်လည်း အသုံးပြုကြသည်။

မြေစေးဟူသမျှကို အုတ်နှင့် အုတ်ကြွေပ်ဖုတ်ရသည်။ အုတ်နှင့် အုတ်ကြွေပ်တို့၏ အရောင်မှာ ဖုတ်လုပ်ပုံနည်းနှင့် မြေစေးတွင် ပါရှိသည့် အညစ်အကြေးတို့အပေါ်၌ တည်သည်။ သို့သော် အကောင်းဆုံး အုတ်များကို ရလိုပါက မီးဖုတ်ရာ၌ ကျုံ့ဝင်မသွားရအောင် သဲရာခိုင်နှုန်း ၃၀ ခန့် ပါသော မြေစေးကို အသုံးပြုရသည်။ အုတ်ကြွေပ်အတွက်မူကား သဲ ထိုမျှလောက် များများစားစားမလိုချေ။

မီးခံမြေစေးသည် အပူကိုခံနိုင်သည်။ ဤမြေစေးမျိုးတွင် အယ်လကာလီနှင့် အယ်လကာလီ မြေသတ္တုဟူ၍ လုံးဝမပါရှိချေ။ အကယ်၍ ပါပြန်ကလည်း အနည်းအကျည်းလောက်သာ ပါရှိတတ်သည်။ မီးခံမြေစေးကို အများအားဖြင့် မီးခံအုတ်ပြုလုပ်ရာ၌ အသုံးများသည်။ တခါတရံ မြေစေးတွင် အလျူမီနီယမ်ကိုလည်း တွေ့ရတတ်၏။ အလျူမီနီယမ်ပါရှိသော မြေစေးမျိုးကို ဗောက်ဆိုက်တစ် မီးခံမြေစေးဟု ခေါ်သည်။

ကြွေထည်ပြုလုပ်ယူသည့် မြေစေးဖြူကို တမျိုးအားဖြင့် ကေအိုလင်ဟူ၍လည်းခေါ်သည်။ ကေအိုလင်ဟူသော ဝေါဟာရမှာ တရုတ်စကားဖြစ်၍ မြင့်သောတောင်ကုန်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ မြေစေးဖြူကို ၁၇၁၃ ခုနှစ်ကပင် ဂျာမနီနိုင်ငံ ဒရက်ဇင်မြို့အနီး၌ တွေ့ရှိခဲ့၍ ကြွေထည်လုပ်ရာ၌ အသုံးပြုခဲ့ရာ ထိုအရပ်ထွက် ကြွေထည်ကို ဒရက်ဇင် ကြွေထည်ဟု ခေါ်တွင်ခဲ့သည်။ ဗြိတိန်နိုင်ငံ၊ ကွန်ဝေါနယ်၌ မြေစေးဖြူရှိမှန်း မသိမီက မြေစေးဖြူကို နိုင်ငံခြားမှ မှာယူ၍ ကြွေထည်များ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ကွန်ဝေါနယ်၌ မြေစေးဖြူ တွေ့ရှိပြီးနောက်၌မူကား ကြွေထည်များကို ထိုမြေစေးဖြူဖြင့် ပြုလုပ်ယူခဲ့ကြလေသည်။

မြေစေးဖြူကို ဥရောပတိုက်ရှိ နိုင်ငံများနှင့်တကွ တရုတ်

www.forewerspace.com.mm

နှင့်ဝိနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံများမှလည်း ရရှိသည်။ ကမ္ဘာမှ ထွက်သမျှ မြေစေးဖြူအတိုင်းအဆ၏ တဝက်မျှကို အမေရိကန်နိုင်ငံတွင် အထူးသဖြင့် အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ ပြည်နယ်များမှ တူးဖော်ရရှိသည်။

မြေစေးဖြူသည် ကျောက်နှမ်းဖတ်နှင့် အခြား အလားတူကျောက်တို့ ကြေမွပျက်စီးရာမှ ဖြစ်လာသည်။ ဓာတ်သဘောအားဖြင့် မြေစေးဖြူမှာ ရေပါသော အလျူမီနီယမ်ဆီလီကိတ်ဖြစ်သည်။ မြေစေးဖြူကို မြေအိုးမြေခွက်လုပ်ငန်းအပြင် စက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်းမြောက်မြားစွာတွင် အသုံးပြုသည်။ စက္ကူလုပ်ငန်းတွင် စက္ကူကို ခိုင်မာစေရန်နှင့် စက္ကူအသားချောစေရန် ထည့်သွင်း အသုံးပြုသည်။ မြေစေးဖြူမှ ကြမ်းတမ်းသော အရာဝတ္ထုများကို ဖယ်ရှားသန့်စင်လိုက်လျှင် ဆေးဖက်၌ အသုံးဝင်သည့် ကေအိုလင်ကိုရသည်။ ကေအိုလင်၌ စုတ်ယူတတ်သည့် သတ္တိရှိခြင်းကြောင့် ဝမ်းပိုက်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် ရောဂါများကုသရာ၌ အသုံးဝင်လေသည်။

မြေဆီလွှာ ။ ။ မြေဆီလွှာ ဆိုသည်မှာ ကမ္ဘာမြေကြီး၏ အပေါ်ယံတွင် တနေရာနှင့်တနေရာ အထူအပါးချင်း မတူဘဲ လက်မအနည်းငယ်မှ ပေပေါင်းများစွာအထိ ဖုံးလွှမ်းနေသော မြေလွှာပင်ဖြစ်သည်။ မြေဆီလွှာသည် ကျွန်ုပ်တို့အတွက် အလွန်အရေးကြီးပေသည်။ မြေဆီလွှာသာ မရှိပါက အသီးအနှံများလည်း ဖြစ်ထွန်းတော့မည် မဟုတ်ချေ။ အသီးအနှံကို မြီဝဲ စားသောက်နေရသော သက်ရှိ သတ္တဝါများလည်း အသက်ရှင်နေနိုင်တော့မည် မဟုတ်ချေ။ သို့ဖြစ်၍ ဤမျှအရေးကြီးသော မြေဆီလွှာတွင် မည်သည့် အရာများပါဝင်၍ မည်သို့ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ဆင်ခြင်ကြည့်ကြစို့။

မြေဆီလွှာတွင် အလွန်သေးငယ်သော အမှုန်ကလေး အမြောက်အမြားပါသည်။ မြေမှုန့်တဆုပ်ကို ယူ၍ သေချာစွာ ကြည့်လျှင် ထိုမြေမှုန့်တို့သည် ကျောက်အစအနကလေးများ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ အချို့မြေမှုန့်တို့မှာ ကျောက်မှုန့်ကလေးမှန်း မသိရအောင်ပင် သေးငယ်ပေသည်။ ဤကျောက်မှုန့်ကလေးများသည် ကျောက်တုံးကျောက်ခဲများ ကြေပျက်၍ ဖြစ်လာကြသည်။ အလွန်မာကျောသော ထိုကျောက်တုံး ကျောက်ခဲများကို မြေမှုန့်ဖြစ်ရအောင် မှုန့်မှုန့်ညက်ညက် ကြေပျက်စေသည့် သဘာဝ အင်အားစုများမှာ ရေ၊ လေ၊ အပူ၊အအေး၊ အပင်များ၊ တိကောင်များနှင့် ပုရွက်ဆိတ်များ ဖြစ်ကြသည်။

ရေသည် ကျောက်ခဲများကို အနည်းနည်းဖြင့် ကြေမွပျက်စီးစေနိုင်သည်။ မြစ်များ ချောင်းများ ဖြတ်၍ စီးဆင်းသွားရာဖြစ်သော တောင်ကြားများကို ကြည့်လျှင် တသွင်သွင် စီးနေသော ရေစီးကြောင်းသည် တောင်ကမ်းပါးကို အစဉ်အမြဲတိုက်စားနေပုံ၊ တောင်ကမ်းပါးရှိ ကျောက်တုံးကျောက်ခဲများကိုလည်း တိုက်စားနေပုံတို့ကို တွေ့ရမည်။ ရေစီးကြောင်းသည် ကျောက်တုံးများ ပဲ့ကျ၍ ပါလာသော ကျောက်အစိတ်အပိုင်းများကို မြစ်ကမ်းပါးတလျှောက်တွင် မြစ်ဝသို့တိုင်အောင် နုံးမြေများနှင့်ရောရ၍ ယူဆောင်သွားသည်။ ဤနည်းဖြင့် ကျောက်တုံးကျောက်ခဲများသည် အစဉ်အမြဲ ရေ၏တိုက်စားခြင်းကို ခံရ၍ တဖြည်းဖြည်း ကြေမွပျက်စီးသွားရသည်။

မိုးရေသည်လည်း ကျောက်တုံးကျောက်ခဲများကို ပဲ့ကျ ကြေမွသွားအောင် ပြုနိုင်ပေသည်။ ပုံစံဆိုသော် ကျောက်တုံးတွင် ပေါင်းစပ် ပါဝင်လျက် ရှိသော ထုံးသည် မိုးရေကြောင့် ပျော်ဝင်ကြေပျက်သွားရာ တဖြည်းဖြည်း ထိုကျောက်တုံးသည် ကွဲအက်ပျက်ပြား သွားရလေသည်။ ရေကို ခဲစေနိုင်အောင် အေးသောအရပ်များတွင် ကျောက်တုံးကျောက်ခဲများ၌ ဖြစ်ပေါ်နေသော ပပ်ကြားအက် အတွင်းသို့ မိုးရေဝင်နေပြီးလျှင် ရာသီပြောင်း၍ အလွန်အေးသည့်အခါ ထိုမိုးရေသည် ရေခဲအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားလေသည်။ ရေခဲ၏ထုထည်သည် မူလရေ၏ ထုထည်ထက် ကြီးထွား ပြန့်ကားလာသဖြင့် ကျောက်တုံးကျောက်ခဲကို တွန်းကန်ခွဲထုတ်ဘိသကဲ့သို့ ပြုသည်။ နောက်ဆုံး၌ ထိုကျောက်တုံး ကျောက်ခဲတို့မှာ ကြေမွပျက်ပြားရလေသည်

လေ၌လည်း ကျောက်များကို ကြေမွပျက်ပြား သွားအောင် ပြုနိုင်သော သတ္တိရှိသည်။ တောက်ပြောင်သော သံတုံးကို လေသလပ်ခံကြည့်လျှင် မကြာမီ ထိုသံတုံးတွင် သံချေးတက်လာမည်ဖြစ်သည်။ သံချေးတက်လာခြင်းမှာ လေထဲတွင်ပါသော အောက်ဆီဂျင်-၁တ်နှင့် သံပေါင်းစပ်၍ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသံချေးသည် သံမှဖြစ်လာ၍ သံတုံးကို ကြေမွ ပျက်ပြားစေသည်။ ထိုအတူ ကျောက်တုံးတွင် ပါဝင်သော သံသည် လေကြောင့် ပျက်ပြားသွားရာတွင် ကြာမြင့်လေသော် ထိုကျောက်တုံးလည်း ကြေပျက်၍ အမှုန့်များ ဖြစ်သွားနိုင်သည်။ ထိုကျောက်မှုန့်ကလေးများကို တနေရာမှ တနေရာသို့ ရောက်အောင်လေက တိုက်ခတ်သယ်ယူသွားလေသည်။

အပူသည် ကျောက်သားကို ကြွစေသည်။ အအေးသည် ကျုံ့စေသည်။ ဤကဲ့သို့ ကြွချည်ကျုံ့ချည် ဖြစ်ဖန်များသောအခါ ကျောက်သားကို အစိတ်စိတ် အပိုင်းပိုင်း ကျိုးပဲ့၍ ကြေမွသွားစေနိုင်သည်။ အပင်များသည်လည်း ကျောက်တုံးကျောက်ခဲများကို ကွဲပျက်ကြေမွစေနိုင်သည်။ ကျောက်တုံးကျောက်ခဲတို့၏ မျက်နှာပြင်တွင် အထက်ဖော်ပြပါ သဘာဝအင်အားစု တခုခုကြောင့် ကြေမွပျောက်ပြီ့ လာသည့်အခါ ကျောက်ကပ်မှော်ကဲ့သို့ အပင်ငယ်ကလေး

www.fondworspace.com.mm

များသည် ထိုကျောက်တုံးတွင် တွယ်ကပ်ပေါက်ရောက်လာကြ၏။ ထိုကျောက်ကပ်မှော်များ သေ၍ ဆွေးမြည့်သွားသည့်အခါ အချဉ်ဓာတ် ပေါက်လာလျက် ကျောက်သားကို ပို၍ မွလာစေသည့်ပြင် အတွင်းသို့ စားသွားလေသည်။ ထိုနောက် အပင်ကြီးများသည် ထိုနေရာများတွင် အမြစ်စွဲလာလျက် အမြစ်ကြီးများကို ကျောက်တုံး ကျောက်ခဲတို့အား ရစ်ပတ်စေ၍ဖြစ်စေ၊ အမြစ်သေးအမြစ်မွှားများကို ကျောက်တုံး၏ ပပ်ကြားအက်ကြောင်းများထဲသို့ ထိုးဝင်စေ၍ဖြစ်စေ ကြီးပွားလာကြလေသည်။ ထိုအမြစ်ငယ်ကလေးများ၏ ဖိနှိပ်ခြင်းအားသည် မြေစတုရန်းတလက်မလျှင် အလေးပေါင် ချိန် ၂၀၀ မှ ၃၀၀ အထိရှိ၏။ ထိုကြောင့် အလွန်မာကျောသော ကျောက်တုံးကျောက်ခဲများပင်လျှင် အမြစ်တို့၏ စုပေါင်းဖိနှိပ်ခြင်းအားကို ကြာရှည်စွာ မခံနိုင်သဖြင့် နောက်ဆုံးတွင် ကွဲအက်ပြိုပျက်၍ မြေဆီမှုန့်များ ဖြစ်ရလေသည်။

တီကောင်၊ ပုရွက်ဆိတ် စသော သတ္တဝါကလေးများကလည်း မြေဆီလွှာဖြစ်စေ နိုင်သေးသည်။ သိပ္ပံပညာကျော်ဒါဝင်သည် တနှစ်လျှင် တီကောင်များက မြေမျက်နှာပြင်သို့ ယူလာသော ပျမ်းမျှတီကျစ်စာသည် စတုရန်းတပေလျှင် ၇ ပေါင်မျှရှိကြောင်းကို လက်တွေ့စမ်းသပ် တွေ့ရှိဘူးလေသည်။ ထိုတီကျစ်စာကို ဖြန့်ကြဲလိုက်လျှင် မြေမျက်နှာ စတုရန်းတပေပေါ်၌ တလက်မ၏ ငါးပုံတပုံခန့် ထူတက်လာနိုင်သည်။ ပုရွက်ဆိတ်နှင့် မြေတွင်းသို့ ထိုးဖောက်တူးဝင်တတ်ကြသော အခြားပိုးမွှားတိရစ္ဆာန်တို့သည်လည်း လိုဏ်ပေါက်အတွင်းမှ မြေကျစ်စာများကို အပေါ်ယံ မြေပြင်သို့ ထုတ်ယူတင်ဆောင်လာကြသည်။

အပင်၊ လူ၊ တိရစ္ဆာန်များ၏ သက်မဲ့ကိုယ်ထည်များမှ မြေဆီလွှာဖြစ်လာပုံ

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သော သဘာဝ အင်အားစုများအားဖြင့် မြေဆီလွှာတွင် အများဆုံး ပါဝင်သော မြေသားဝတ္ထုသည် ကျောက်များမှ ဖြစ်လာပုံကို အတော်အသင့်သိခဲ့ကြပြီ။ သို့ရာတွင် မြေဆီလွှာထဲ၌ ကျောက်မှုန့်များ အပြင် အပင်၊ လူ၊ တိရစ္ဆာန်များ၏ သက်မဲ့ကိုယ်ထည်တို့မှ ဆွေးမြည့်ပျက်စီးသည့် မည်းနက်သော ပစ္စည်းများလည်း ပါသေးသည်။ ထိုပစ္စည်းများကို မြေဆွေးဟုခေါ်သည်။

မြေထဲနှင့်မြေပြင်ပေါ်တွင် တိရစ္ဆာန်နှင့်အပင်တို့သည် မရေတွက်နိုင်အောင်ပင် များပြားသည်။ တီ၊ ပုရွက်ဆိတ် အစရှိသော တိရစ္ဆာန်များ သေကြေသောအခါ မြေထဲတွင် တဖြည်းဖြည်းဆွေးမြည့် ပျက်စီး၍ အပင်၏ အစာအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားကြသည်။ အပင်နှင့် တိရစ္ဆာန်များမှ ဖြစ်သော မြေဩဇာကို ဩဇာရှိ ဝတ္ထုပစ္စည်းမှဖြစ်သော မြေဩဇာဟုခေါ်သည်။ သို့ရာတွင် အပင်များသည် မြေဩဇာကို တိုက်ရိုက်အစာအဖြစ် မမှီဝဲနိုင်ကြချေ။ မြေဩဇာကို ဗက်တီးရီးယားများက အပင်၏ အစာဖြစ်အောင် ပြောင်းပေးလိုက်မှသာ အပင်များသည် ထိုအစာကို စားသုံးမှီဝဲနိုင်ကြသည်။ ဗက်တီးရီးယားတမျိုးသည် အပင်များကို ဆွေးမြည့်ပျက်ကျစေ၍ အပင်၏အစာအဖြစ် ပြောင်းပေးသည်။ အခြားဗက် တီးရီးယားတမျိုးက အပင်ပြတ်များကို နိုက်ထရိုတ်ဓာတ်ပါသော ပစ္စည်းများဖြစ်စေ၍ အပင်၏ အစာအဖြစ် ပြောင်းပေးသည်။ ကြမ်းသော အနုံများရှိသည့် စပါးပင်၊ ဂျုံပင်များကို ဗက်တီးရီးယားများသည် အစိတ်စိတ် အမြွှာမြွှာ ပျက်ကျစေ၍ အပင်၏အစာအဖြစ်သို့ ပြောင်းပေးနိုင်ကြသည်။ ထိုမြေဆွေးများကို မြေပေါ်ပေါက်နေသော အပင်တို့က တဖန် သုံးစွဲကြပြန်သည်။ သို့ရာတွင် အချို့မြေ၌ မြေဆွေးအနည်းငယ်သာပါ၍ အချို့မြေ၌မူ အမြောက်အများပင် ပါလေသည်။

မြေဆီလွှာတွင် ကျောက်မှုန့်နှင့် မြေဆွေးများအပြင် ရေ(အစိုဓာတ်) ပါရှိသည်။ မြေဆီလွှာအနည်းငယ်ကို ယူ၍ ချိန်ကြည့်ပါ။ ထိုနောက် ထိုမြေဆီလွှာကို နေပူထဲတွင် အခြောက်လှန်း၍ တဖန် ချိန်ကြည့်ပါ။ မြေဆီလွှာ၏ ဒုတိယ အလေးချိန်သည် ပဌမ အလေးချိန်ထက် လျော့နေသည်ကို တွေ့ရမည်။ ယင်းသို့ အလေးချိန် လျော့သွားရခြင်းမှာ မြေဆီလွှာထဲရှိ ရေငွေ့ပျံထွက်သွားသောကြောင့်ဖြစ်လေသည်။

မြေဆီလွှာတမျိုးနှင့်တမျိုးတွင် ပါရှိသော ရေမှာ အတိုင်းအဆချင်း မတူကြပေ။ လေထဲ၌ အခြောက်ခံထားသော မြေစေးတွင် ထိုမြေစေးနှင့် အလေးချိန်တူသော သဲမြေမှာ ထက် ရေပို၍ပါလေ့ရှိသည်။ မြေဆီလွှာသည် ကျောက်တုံးကျောက်ခဲများကဲ့သို့ တင်းကျပ် သိပ်သည်း၍မနေဘဲ များစွာသော မြေဆီမှုန့်ကလေးများ အကြားတွင် နေရာလပ်များ ရှိနေလေသည်။ ထိုနေရာလပ်များတွင် လေဖြစ်စေ၊ ရေဖြစ်စေ အစဉ်ခိုအောင်းလျက် ရှိနေသည်။ အပင်များသည် တိရစ္ဆာန်များကဲ့သို့ပင် အောက်ဆီဂျင်ကို လိုသည်။

အရွက်အပွင့်များ အောက်ဆီဂျင်ကို လိုသကဲ့သို့ မြေဆီလွှာထဲရှိ အမြစ်များလည်း လိုကြသည်။ ထိုကြောင့် မြေဆီလွှာကောင်းဟု ဆိုနိုင်ရအောင် မြေဆီလွှာတွင် ရေသာမဟုတ်၊ လေလည်းရှိရသည်။

မြေဆီလွှာထဲတွင် ရေအနည်းငယ်သာ ရှိသောအခါ ရေသည် မြေဆီမှုန့်များ တခုနှင့်တခု ထိနေသောအချက်များ၌ စုရုံးနေတတ်သည်။ ရေနည်းနည်းပိုများလာသောအခါ မြေဆီမှုန့် တခုနှင့်တခု ထိနေသော အချက်များ၌ စုရုံးနေသော ရေသည် တနေရာနှင့် တနေရာ ထိမိအောင် ဆက်သွားသည်။ သို့ရာတွင် မြေဆီမှုန့်များအကြား၌ လေသည် တစပ်တည်းပင် ရှိလျက်နေသေးသည်။ ထိုထက် ရေပိုများလာသောအခါမှ မြေဆီမှုန့်များ အကြားရှိ နေရာလပ်များတွင်

www.forewerspace.com.mm

လေမရှိဘဲ ရေသာ ရှိလျက်နေသည်။ ထိုမြေမျိုးကို ရေဝပ်မြေ ဟုခေါ်သည်။

မြေဆီလွှာသည် အပင်များ ဖြစ်ထွန်းကြီးပွားရန် လိုအပ်သော ဓာတ်ပစ္စည်း အမျိုးမျိုးတို့ ပျော်ဝင်နေသည့် အရည်ကို စုတ်ယူထိန်းသိမ်းထားသည်။ အပင် များများကြီးပွားသန်စွမ်းရန်အတွက် အလိုအပ်ဆုံး ဓာတ်ပစ္စည်း ၁၀ မျိုးမှာ အောက်ဆီဂျင်၊ ကာဗွန်၊ ဟိုက်ဒရိုဂျင်၊ နိုက်ထရိုဂျင်၊ ဗဟုစဖောရပ်၊ ပိုတက်ဆီယမ်၊ ကန်၊ ကယ်လဆီယမ်၊ မက်ဂနီဇီယမ်နှင့် သံတို့ဖြစ်ကြသည်။ ထိုဒြပ်စင်များအနက် နိုက်ထရိုဂျင်၊ ကာဗွန်၊ ဟိုက်ဒရိုဂျင်နှင့် အောက်ဆီဂျင်ဓာတ်ပစ္စည်းတို့ကို အပင်များသည် လေနှင့်ရေမှ ရကြသည်။ ဆိုခဲ့သောဒြပ်စင် အားလုံးတို့သည် အပင်ကြီးပွားရန်အတွက် အနည်းနှင့်အများ အရေးကြီးသော ဒြပ်စင်များဖြစ်ကြလေသည်။

မြေဆီလွှာတွင် အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော အပင်၏ အစာဖြစ်သည့် ဒြပ်စင်များ ချို့တဲ့နေလျှင်သော်ငင်း၊ အသီးအနှံပင်များကို ဆက်ကာဆက်ကာ တနေရာတည်းတွင် စိုက်ဖန်များသဖြင့် ထိုဒြပ်စင်ထဲမှ ဓာတ်ပစ္စည်းတခုခုဖြစ်စေ၊ တခုထက် ပို၍ဖြစ်စေ ကုန်ခန်း ယုတ်လျော့နေလျှင်သော်ငင်း အပင်များ ကောင်းစွာ ဖြစ်ထွန်းနိုင်မည် မဟုတ်ချေ။ ဤကဲ့သို့သော မြေမျိုးတွင် မြေဩဇာများကို ထပ်လောင်းဖြည့်စွက်ပေးခြင်းအားဖြင့် အပင်များကြီးပွား ဖြစ်ထွန်းလာအောင် ပြုပြင်ပေးရသည်။

မြေဆီလွှာတွင်ရှိသော အချို့ဒြပ်စင်တို့သည် အပင်များကြီးပွားဖြစ်ထွန်းရေးကို အထောက်အပံ့ မဖြစ်စေသည်သာမက စိုက်ပျိုး၍မရသော မြေမျိုးကို ဖြစ်စေသည်။ ပုံစံဆိုလျှင် မိုးနည်းသောအရပ်တို့တွင် အတွေ့ရများသော ဆပ်ပြာမြေမျိုး၌ အပင်အချို့သာ ပေါက်ရောက် ဖြစ်ထွန်းနိုင်လေသည်။

မြေဆီလွှာ အမျိုးမျိုး

မြေဆီလွှာ အမျိုးမျိုးတွင် ပါဝင်ကြသော အမှုန့်တို့၏ အရွယ်မှာ တမျိုးနှင့်တမျိုး မတူကြချေ။ သာမန်မျက်စိနှင့် သဲပွင့်ကို ကောင်းစွာမြင်နိုင်သော်လည်း မြေဆီမှုန့်ကိုမူကား မမြင်နိုင်ချေ။ မြေဆီလွှာအသီးအသီးတွင်ပါဝင်သော မြေဆီလွှာမှုန့်၊ သဲ၊ ရွှံ့စေးတို့၏ အချိုးအစားမှာ တမျိုးနှင့်တမျိုး မတူကြချေ။ ထိုပြင် မြေဆီမြေမှုန့် ဖြစ်ပေါ်လာရသော အခြေခံ ကျောက်တုံးကျောက်ခဲ အရာင်ကို လိုက်သင့်သလောက် လိုက်၍ မြေဆီလွှာ အရောင်တို့သည် တမျိုးနှင့်တမျိုး ကွဲပြားလျက်ရှိကြသည်။ ပုံစံဆိုသော် မြေဆွေးအချိုးအစား များများပါဝင်သည့် မြေဆီလွှာအရောင်မှာ မည်းနက်၍ အပင်အတွက် ဩဇာများသောမြေမျိုးဖြစ်သည်။ သဲမြေမျိုးတွင် အပင်အတွက် ဩဇာချို့တဲ့နေသည့်ပြင် သွေ့ခြောက်လွယ်၍ လေတိုက်ခတ်ရာသို့ လွင့်ပျောက်သွားတတ်သဖြင့် အပင်၏အမြစ်များ ပေါ်နေတတ်သည်။ သို့ဖြင့် အပင်မှာ ရေမရသောကြောင့် နောက်ဆုံးတွင် သေရလေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသဲမြေမျိုးကို မြေဩဇာများ ဖြည့်စွက်ပေးခြင်းအားဖြင့် အပင်များစိုက်၍ ကောင်းစွာ ဖြစ်ထွန်းနိုင်သော မြေဆီလွှာကောင်း ဖြစ်လာနိုင်သည်။ မြေစေး၊ သို့မဟုတ် ရွှံ့စေးမြေမှာ ထွန်ယက်ပြုပြင်ရ ခဲယဉ်းသော မြေမျိုး ဖြစ်သော်လည်း စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းအတွက် ကောင်းမွန်သော မြေဖြစ်သည်။ ထိုမြေဆီလွှာမျိုးသည် အစိုဓာတ်ကို ထိန်းသိမ်းထားနိုင်သဖြင့် မြေမှုန့်များမှာ စေးကပ်စုပေါင်းလျက်ရှိရာ ထွန်သွား ထယ်သွားများနှင့် အလွယ်တကူ တူးဆွ၍ မရချေ။ ခြောက်သွေ့သွားသည့်အခါ၌လည်း မြေသားမှာ အလွန်တင်းမာလာသဖြင့် ပူလွန်းက ပပ်ကြားအက်များပင် ပေါ်လာတတ်သည်။ သို့ရာတွင် မြေစေးတွင် ပေါင်းစပ် ပါဝင်သော မြေမှုန့်များသည် နူးညံ့ ညက်ညောသဖြင့် ဆံခြည်ပေါက်ပြန်၏ အရည်ကို ဆွဲယူသောသတ္တိကြောင့် ရေကိုထိန်းသိမ်း သိုမှီးထားနိုင်သည့်ပြင် အပင်တို့၏ အမြစ်သေး အမြစ်မြွှာတို့ကလည်း မြေဆီလွှာတွင်းရှိ အပင်၏ အစာဖြစ်သော ဩဇာဓာတ်တို့ကို အလွယ်တကူနှင့် စုတ်ယူ သုံးစားနိုင်ကြလေသည်။

သဲမြေနှင့် မြေစေး ဆတူခန့် ရောစပ်လျက်ရှိသော မြေမျိုးကို နုံးမြေဟုခေါ်သည်။ ဤမြေမျိုးတွင် အပင်များ ကောင်းစွာ ဖြစ်ထွန်းသဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း၌ အထူးအသုံးကျသော မြေမျိုးဖြစ်ပေသည်။ မြေသစ်၊ သို့မဟုတ် နုံးတင်မြေမျိုးကို မြစ်များက ယူဆောင်လာ၍ မြစ်ရေလျှံသည့်အရပ်များနှင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသများ၌ တွေ့ရှိရသည်။

အပင်များသည် မြေဆီလွှာကိုအကြောင်းပြု၍ အမျိုးမျိုးကွဲပြားကြသည်။ အချို့အပင်တို့သည် စိမ့်မြေမျိုး၌ မဖြစ်ထွန်းကြချေ။ အချို့တို့ကလည်း ဆပ်ပြာမြေ (ထုံးမြေ) မျိုးတွင် မပေါက်ရောက်နိုင်ကြ။ ထိုကြောင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းအတွက် အကောင်းဆုံးမြေမျိုးတွင် ရေနှင့် အပင်၏ အစာများ ထိန်းသိမ်းသိုမှီထားနိုင်ရမည်။ မြေဆီလွှာ အတွင်းသို့ လေဝင်နိုင်သည့် ရေအောင်းမြေမျိုးလည်း မဖြစ်စေရ။ စိမ့်မြေ မဆန်ရအောင် ထုံးဓာတ်လည်း အသင့်အတင့်ပါဝင်စေရမည်ဖြစ်သည်။ စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းတွင် မြေသည် အလွန်အရေးကြီးသဖြင့် လယ်ယာကိုင်းကျွန်း လုပ်ကိုင်သော တောင်သူ လယ်သမားနှင့် မြေရှင်တို့သည် မိမိတို့မြေ၏ နဂို အခြေအနေကို သိဖို့ရန် အထူးလိုအပ်ပေသည်။ ထိုကြောင့် တိုင်းနိုင်ငံအများတွင် မြေစုံစမ်းရေးအဖွဲ့များကို နိုင်ငံအစိုးရတို့က ဖွဲ့စည်းကာ နိုင်ငံတွင်းရှိ အရပ်ရပ်မှ မြေဆီလွှာ နမူနာများကို ဓာတုဗေဒနည်းအရ စုံစမ်း စစ်ဆေးကြည့်ရှုလျက်

www.forumspace.com.mm

ရှိကြသည်။ ထိုသို့ အရပ်ရပ်ရှိ မြေဆီလွှာ၏ နဂိုအခြေအနေကို သိပြီးမှ သင့်တော်သည့် အပင်မျိုးကို ရွေးချယ် စိုက်ပျိုးခြင်းအားဖြင့် တိုင်းနိုင်ငံတခု၏ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသည် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်လာမည်ဖြစ်သည်။

အပင်များ ကြီးပွား သန်စွမ်းလာရန် ရေလိုခြင်း

အပင်များ ပေါက်ရောက် ရှင်သန်ရန်အတွက် မြေဆီလွှာတွင် အစိုဓာတ်ရှိဖို့ ရေကိုတနည်းနည်းအားဖြင့် ရရှိရမည်ဖြစ်သည်။ သြဇာကြွယ်ဝသော မည်သည့်မြေမဆို ရေမရရှိခဲ့လျှင် အပင်များ စိုက်ပျိုးရေးအတွက် မည်သို့မျှ အသုံးဝင်တော့မည် မဟုတ်ချေ။ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွင် ရေကို မိုးရေမှ တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ ကန် ဆည် တူးမြောင်းများအားဖြင့် ရေသွင်း၍ဖြစ်စေ ရရှိလေသည်။ ကန်ဆည် တူးမြောင်းများကလည်း မိုးရွာခြင်းကြောင့် ရေကို ရရှိကြသဖြင့် မိုးရေသည် စိုက်ပျိုးရေးတွင် မည်မျှအရေးကြီးကြောင်း နားလည်းလွယ်မည်ဖြစ်သည်။ တနှစ်အတွင်း ရရှိသော မိုးရေချိန်ကိုလိုက်၍ စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ရာ လယ်မြေယာမြေတို့၏ တန်ဖိုးသည် မိုးအရနည်းလျှင် နည်းသည့်အလျောက် ယုတ်လျော့၍ မိုးအရများလျှင် များသလို တန်ဖိုးပိုလာသည် ဟု ဆိုရပေမည်။ သို့ရာတွင် မိုးများလွန်းလျှင် လူများ သက်သာ ချောင်ချိစွာ နေထိုင်ရန် မဖြစ်နိုင်ချေ။ မိုးနည်းလွန်းလျှင်လည်း လူတို့၏ နေထိုင်စားသောက်ရေးမှာ ခက်ခဲကျပ်တည်းလာပြန်သည်။ ထိုကြောင့် ကမ္ဘာပေါ်တွင် လူအများဆုံး သက်သာချောင်ချိစွာ နေထိုင်နိုင်သော အရပ်များမှာ မိုးအသင့်အတင့်ကို အချိန်မှန်မှန်ရရှိသော ဒေသများ ဖြစ်လေသည်။

အထူးသဖြင့် အပင်များ ကြီးပွားဖြစ်ထွန်းခြင်းသည် မိုးရေချိန်ကို တိုက်ရိုက်အမှီပြုလျက် ရှိလေသည်။ မိုးအလွန်ပါးရှားသော အရပ်များတွင် အပင်များ အပေါက်အရောက် အလွန်နည်းသဖြင့် အချို့အရပ်တို့၌ အပင်ဟူ၍ လုံးဝမရှိသလောက် ရှားလေသည်။ မိုးရေချိန် အသင့်အတင့်ကို အညီအမျှ ရရှိသည့် အရပ်များတွင်မူ အပင်များ ကြီးထွား သန်စွမ်း၍ အမြောက်အမြား ပေါက်ရောက်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ မိုးရေအရ အလွန်များသော အရပ်များ တွင်ကား လူများ မနှိမ်နင်းနိုင်လောက်အောင် အပင်သေး အပင်ကြီးများ အပေါက်မြန်ကြသည်။

မြေတိုင်းပညာ ။ ။ မြေတိုင်းပညာသည် အီဂျစ်နိုင်ငံမှ စတင် ဖြစ်ထွန်းခဲ့ဟန် လက္ခဏာရှိသည်။ ထိုအတတ်သည် မြို့ပြဆိုင်ရာ အင်ဂျင်နီယာ ပညာတွင် အကျုံးဝင်၍ မြေ၏ အနေအထား ပုံသဏ္ဌာန်များနှင့် ဧရိယာ အကျယ်အဝန်းများကို တိကျစွာ တိုင်းတာပြီးနောက် လွယ်ကူမည့်စကေး

မြေတိုင်းပညာ စံနစ်တကျဆောင်ရွက်ခဲ့သော ဟင်လိုမြေတိုင်းအဖွဲ့. ၁၉ ရာစုနှစ်အတွင်းက မြေတိုင်းနေကြစဉ်

www.foreverspace.com.mm

မြေပုံထုတ်ရန် မြေအနေအထားကို ခေတ်မှီမြေတိုင်းစက်ဖြင့် တိုင်းတာစဉ်

ဖြင့် ပုံများဆွဲယူသည့် အတတ်ဖြစ်သည်။ အဆောက်အအုံများ၊ မီးရထားလမ်းများ၊ တူးမြောင်း စသည်များကို မဖောက်လုပ်မီ ဆိုင်ရာဒေသ မြေနေရာများကို ရှေးဦးစွာ တိုင်းတာပုံဆွဲရ၍ ဆောက်လုပ်မည့် အဆောက်အအုံ၏ ပုံစံကို အတိအကျရေးဆွဲပြီးမှ ဆောက်လုပ်ကြရလေသည်။

လမ်းမကြီးတခုကို ဖောက်လုပ်ရန် ကြံစည်သည်ဆိုပါစို့။ မည်သည့်နေရာတွင် မြေကို မည်ရွှေ့မည်မျှ၊ မည်ကဲ့သို့ တူးပစ်ရမည်။ ဖို့ရမည်။ ညီပေးရမည် စသည်ဖြင့် တိကျစွာ ညွှန်ကြားချက်များ ပေးထားသော မြေပုံမရှိခဲ့လျှင် အလုပ်သမားတို့သည် လမ်းကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ သေချာ ကျနစွာ ဖောက်လုပ်နိုင်ကြမည် မဟုတ်ချေ။ ထိုအတွက် အင်ဂျင်နီယာများသည် လမ်းဖောက်ရမည့်မြေကို တိကျစွာ တိုင်းတာနိုင်သော ကိရိယာများဖြင့် တိုင်းတာ၍ မြေပုံတွင် စကေးဖြင့် လမ်းကို ရေးဆွဲကြရသည်။ မည်သည့်နေရာတွင် လမ်းကို ကွေ့စေ၍ မည်သည့်နေရာတွင် လမ်းကို ဖြောင့်မတ်စွာ ဖောက်လုပ်က အလုပ်နှင့် စရိတ်သက်သာမည်၊ မသက်သာမည် စသည်တို့ကို ခန့်မှန်းကြသည်။ မြေပုံကို သဘောကျပြုပြင် အတည်ပြုပြီးမှသာ လမ်းကို စတင် ဖောက်လုပ်ကြရလေသည်။ လေယာဉ်ပျံများ ပေါ်ပေါက်လာသည့် ယခုခေတ်တွင် တောတောင် ထူထပ်၍ အလွန်ကျယ်ဝန်းသော ဒေသများကို လေယာဉ်ပျံပေါ်မှ အထူးဓာတ်ပုံများ ရိုက်ယူပေးခြင်းဖြင့် မြေပေါ်ရှိ မြေတိုင်းသမားများကို ကူညီလေသည်။

မြေတိုင်းရာတွင် နည်းနှစ်မျိုးကို အသုံးပြုကြသည်။ တမျိုးမှာ "ပလိန်း" ခေါ် မြေပြန့်တိုင်းနည်းဖြစ်၍ အခြားတမျိုးမှာ "ဂျီအိုဒက်တစ်"ခေါ် ပကတိမြေ အနေအထားတိုင်းနည်းဖြစ်သည်။ မြေပြင် တိုင်းတာခြင်းနှင့် ရေကြောင်းတိုင်းတာခြင်းတို့ ပါဝင်သော "ပလိန်း"ခေါ် မြေပြန့်တိုင်းနည်းသည် မြေကွက်ငယ်များကို တိုင်းတာ၍ ကမ္ဘာ့မြေမျက်နှာပြင်ကို မြေပြန့်အဖြစ် ယူဆထားသည်။ "ဂျီအိုဒက်တစ်" နည်းဖြင့် ကျယ်ဝန်းသော မြေနေရာများကို တိုင်းတာကြသည်။ ဤနည်းတွင် ကမ္ဘာကြီး လုံးနေမှုကြောင့် ကမ္ဘာ့မြေမျက်နှာပြင် ခုံးနေသည့် အချက်ကိုပါ ထည့်သွင်းတွက်ရလေသည်။

အလွယ်ဆုံး မြေတိုင်းနည်းမှာ မြေကွက်ကို တရိုဂံပုံများ အဖြစ် ခွဲပြီး တိုင်းတာသော နည်းဖြစ်၏။ တရိုဂံများ၏ အကျယ်အဝန်းကို တွက်ယူပြီးနောက် အားလုံးကို ပေါင်းလိုက်သောအခါ မြေကွက်တခုလုံး၏ အကျယ်အဝန်းကို ရလေ

www.foreverspace.com.mm

သည်။ မြေတွင် တရိုဂ်ပုံတခုဆွဲရာ၌ ပဌမ အလျား အတော်အသင့်ရှိသော အခြေပြုမျဉ်းဖြောင့်တခုကို သတ်မှတ်ပြီးနောက် တိကျစွာ တိုင်း၏။ ထိုနောက် တရိုဂ်ထိပ်ထောင့်အကွက်တနေရာတွင် အမှတ်တခုကို မှတ်သားပြီးလျှင် ထိုအမှတ်နှင့် အခြေပြုမျဉ်းဖြောင့် အစွန်းတခုစီတို့မှ ဖြစ်ပေါ်လာသော ထောင့်နှစ်ထောင့်ကို တိကျစွာ တိုင်းယူလေသည်။ ဤအခြေပြုမျဉ်း၏ အလျားနှင့် ထောင့်များမှ တရိုဂ်၏ဧရိယာကို တွက်ယူလေသည်။ ဤနည်းအတိုင်း ဆက်၍ဆက်၍ တိုင်းတာသွားရာ နောက်ဆုံးတွင် မြေကွက်၏ဧရိယာအကျယ်အဝန်းကို ရလေသည်။

ထောင့်များကို တိုင်းရာ၌ မြေတိုင်းသူသည် "သီဩဒလိုက်" ခေါ် ထောင့်တိုင်း ကရိယာကို အသုံးပြု၍ မြေပြင်အနိမ့်အမြင့်ကို တိုင်းသောအခါ "လယ်ဗယ်" ခေါ် မြင့်ခြားတိုင်းကရိယာကို အသုံးပြုလေသည်။ အလျားကို တိုင်းသောအခါ မြေတိုင်းသံကြိုး၊ သို့မဟုတ် သတ္တုပေကြိုးများကို သုံးလေ့ရှိကြသည်။ သို့သော် အလွန်တိကျစွာ တိုင်းတာရန်လိုသောအခါ အထူးပေကြိုးတမျိုးကို အသုံးပြုရ၏။ ထိုပေကြိုးမှာ နစ်ကယ်နှင့် သံမဏိစပ်ထားသော သတ္တုစပ်ဖြင့် ပြုလုပ်ထားသဖြင့် သာမန် အပူအအေးဒဏ်နှင့် တွေ့သော်လည်း စန့်ခြင်း၊ ကျုံ့ခြင်းမရှိပေ။ အချို့သံမဏိပေကြိုးများတွင် လက်မနှင့်ပေအလိုက် မှတ်သားထား၍ အချို့တွင် ၁၀ ပေ အမှတ်သားများ ပါရှိသည်။

မြေတိုင်းပညာကိုလက်တွေ့ဆည်းပူးလျက်ရှိသော အမျိုးသမီးတဦး

မြေတိုင်းရာတွင် အမှန်ကန်ဆုံးသော နည်းကား "ဂျီအိုဒက်တစ်" နည်းပင်ဖြစ်၍ ထိုနည်းဖြင့် ကမ်းရိုးတန်းမြေ၏ အနိမ့်အမြင့်နှင့် နယ်စပ် တည်နေရာ စသည်တို့ကို တိုင်းတာကြသည်။ ရေကြောင်းတိုင်းတာနည်းဖြင့် ရေရှိသော နေရာ၏အကျယ်အဝန်း၊ ပုံသဏ္ဌာန်နှင့် ရေ၏ အတိမ်အနက် စသည်တို့ကို တိုင်းတာကြသည်။ ထိုနောက် ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသများကို အမှီပြုကာပုံများကို ရေးဆွဲကြရသည်။ ထိုပုံမျိုးတွင် ကမ်းခြေအနေအထား၊ ရေအောက်တွင် မြုပ်နေသော ကျောက်ဆောင်များနှင့် ချောင်းမြောင်းတို့၏ အနေအထား စသည်တို့ကိုလည်း ဖော်ပြထားလေ့ရှိသည်။

မြေတိုင်းပညာသည် အင်ဂျင်နီယာအတတ်ဆိုင်ရာ ပညာခွဲတခုဖြစ်၍ နေရာပေါင်းများစွာတွင် အရေးကြီး အသုံးပြုကြသည့်အတိုင်း အင်ဂျင်နီယာကျောင်းများ၌ ဘာသာရပ်တခုအနေဖြင့် သင်ကြားကြရလေသည်။

မြေထဲပင်လယ် ။ ။ ဥရောပ၊ အာရှနှင့် အာဖရိကတိုက်ကြီး ၃ တိုက်အကြားတွင် တည်ရှိသည့် မြေထဲပင်လယ်သည်ကား ရှေးပဝေဏီမှစ၍ ကမ္ဘာ့သမိုင်းတွင် ကျော်စော ထင်ရှားခဲ့သော ပင်လယ်ကြီးဖြစ်သည်။ ထိုပင်လယ်ကို ဝန်းရံလျက်ရှိသည့် ဂ္ဂတလီ၊ ဂရိ၊ ပယ်လက်စတိုင်၊ အီဂျစ်စသော တိုင်းပြည်များတွင် ရှေးအကျဆုံး ယဉ်ကျေးမှုများ စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ယခုအချိန်၌လည်း မြေထဲပင်လယ်သည် ကမ္ဘာ့ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး ကိစ္စများ၌ဌင်း၊ လမ်းပန်းအဆက်အသွယ်ကိစ္စများ၌ဌင်း၊ စစ်မက်ရေးရာ၌ဌင်း အချက်အခြာဒေသ ဖြစ်လျက်ပင်ရှိသည်။

မြေထဲပင်လယ်ဟူသော ပညတ်နှင့်အညီ ဤပင်လယ်သည် ကုန်းများ ဝန်းရံပတ်ထားလျက်ရှိသောကြောင့် ရေအိုင်ကြီးနှင့်တူသော ပင်လယ်ဖြစ်သည်။ မြေထဲပင်လယ်ကို အရှေ့ဖက်တွင် အာရှတိုက်၊ မြောက်ဖက်နှင့် အနောက်မြောက်ဖက်တွင် ဥရောပတိုက်၊ တောင်ဖက်တွင် အာဖရိကတိုက်တို့ ဝန်းရံလျက်ရှိသည်။ မြေထဲပင်လယ်သည် ၁၂ မိုင်မျှသာကျယ်သော ဂျီဗရောတား ရေလက်ကြားအားဖြင့် အတ္တလန္တိတ် သမုဒ္ဒရာနှင့် ဆက်လျက်ရှိသည်။ ဆူးအက်တူးမြောင်းသည် မြေထဲပင်လယ်ကို ပင်လယ်နီ၊ အာရေဗျပင်လယ်၊ အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာတို့နှင့် ဆက်မိစေသည်။

မြေထဲပင်လယ်၌ ရေလက်တက်ကြီး အများအပြားပင်ရှိလေရာ၊ အချို့မှာ ပင်လယ်ငယ်များ အနေနှင့်ပင် တည်ရှိသည်။ ယင်းပင်လယ်ငယ်များမှာကား ဂ္ဂတလီနိုင်ငံကို ဝန်းရံလျက်ရှိသော တစ်ရီးနီးယန်း၊ အေဒြီယက်တစ်နှင့် အိုင်အိုးနီးယန်း ပင်လယ်များ၊ ဂရိနိုင်ငံ အရှေ့ဖက်တွင်ရှိသော အီးဂျီးယန်းပင်လယ်၊ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု၏ တောင်ဖက်တွင်ရှိသော ပင်လယ်နက် အစရှိသည်တို့ဖြစ်၏။ ယင်းလက်

www.forewspace.com.mm

တက်ကြီးများအားလုံးကိုပါ စုပေါင်း၍ ရေတွက်သော် မြေထဲပင်လယ်၏ အကျယ်အဝန်းမှာ စတုရန်းမိုင် ၁,၁၄၅,၁၀၀ ခန့် ရှိပေသည်။

မြေထဲပင်လယ်ကို အကြမ်းအားဖြင့် ဂ္ဂတလီကျွန်းဆွယ်က နှစ်ပိုင်း ခွဲခြားထားသကဲ့သို့ရှိ၏။ ဤသို့ ခွဲခြားလိုက်သောအခါ မြေထဲပင်လယ်မှာ အရှေ့ဖက်ခြမ်း အနောက်ဖက်ခြမ်းဟူ၍ ဖြစ်လာပြီးလျှင် အရှေ့ဖက်ခြမ်း၏ ရေသည်ပို၍ နက်လေသည်။ ပေ ၁၄,၀၀၀ ကျော်မျှ အစောက်ရှိ၏။ အနောက်ဖက်ခြမ်းသည်ကား အနက်ဆုံးတွင် ပေ ၁၂,၀၀၀ ကျော်သာရှိသည်။ မြေထဲပင်လယ်ရှိရေတွင် စပန်းခေါ် ပင်လယ်ရေမြှုပ် အလွန်ပေါများသည်။ ဤပင်လယ်၌ ငါးအမျိုးပေါင်း ၄၀၀ ကျော် ကျက်စားသည်ဖြစ်ရာ အခြားပင်လယ်များထက် ငါးမျိုးပေါင်း စုံလေသည်။ ထိုပြင် ဤပင်လယ်တွင်း၌ ကျွန်းအမြောက်အမြားရှိလျက် အရေးပါအရာရောက်ဆုံးတို့မှာ ကော်စီကား၊ ဆာဒင်းနီးယား၊ ကရိနှင့်ဆိုင်းပရပ်ကျွန်းတို့ဖြစ်၍ သမိုင်းအရ ထင်ရှားလှပေသည်။ ဂ္ဂတလီနိုင်ငံမှ အီဗရိုမြစ်၊ ပိုမြစ်တို့သည်ရင်း၊ ပြင်သစ်နိုင်ငံမှ ရှုန်းမြစ်သည်ရင်း၊ အာဖရိကတိုက်မှ နိုင်းမြစ်သည်ရင်း ဤ မြေထဲပင်လယ်ထဲသို့ စီးဝင်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ မြစ်အနည်းငယ်မှ စီးဝင်လာသောရေထက်ပို၍ ရေခိုးရေငွေ့အဖြစ်ဖြင့် ရေကိုစွန့်လွှတ်ရသောကြောင့် မြေထဲပင်လယ်သည် အကယ်၍သာ အတ္တလန္တိတ် သမုဒ္ဒရာနှင့် ဆက်စပ်လျက် မရှိပါက ဆားအိုင်ကြီးတခု ဖြစ်သွားရန်ပင် အကြောင်းရှိလေသည်။

မြေထဲပင်လယ်သည် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ကုန်းမြေဒေသတို့ကို ရာသီဥတုအားဖြင့် ထူးခြားစေသည်။ မြေထဲပင်လယ် ရာသီဥတုခေါ်သော ရာသီဥတုမျိုးကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ယင်းရာသီဥတုမျိုးမှာ ဆောင်းအခါနွေး၍ စွတ်စိုလျက်၊ နွေအခါပူ၍ ခြောက်သွေ့ပြီးလျှင် ဆောင်းကူး၊ ဆောင်းနှင့် နွေကူးရာသီများတွင် မိုးရွာသည်။ စပျစ်သီး၊ လိမ္မော်သီး၊ မက်မွန်သီး၊ တည်သီး အစရှိသော အသီးများသည် ဤကဲ့သို့သော ရာသီဥတုမျိုးကို နှစ်သက်သည်။ မြေထဲပင်လယ်ကို ပတ်ရံလျက်ရှိသော ကုန်းမြေများသည် တောင်ထူထပ်သည်။ သို့အားဖြင့် ပြာလဲ့သော ပင်လယ်ရေပြင်ကို နောက်ခံလျက်ရှိသောကြောင့် သဘာဝရှုခင်း လှပသဖြင့် ထင်ရှားပေသည်။

မြေထဲပင်လယ်၏ သမိုင်းကို သုံးသပ်ရသော် မြေထဲပင်လယ်တွင် ဦးစွာကျက်စားသောလူမျိုးမှာ ဖိနီရှန်တို့ဖြစ်၏။ ဖိနီရှန် လူမျိုးတို့သည် မြေထဲပင်လယ်တလျှောက် ဂျီဗရောတား ရေလက်ကြားတိုင်အောင် သွားသောဟူ၏။ ထိုဒေသသို့ ရောက်လေသော် ကျောက်ဆောင်များပေါ်တွင် 'တိုး၍မသွားရ' ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရသော စာတမ်းထိုးထားသည်

မြေထဲပင်လယ်နှင့် အတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒရာတို့ကို နယ်ခြားသတ်မှတ်ရာ စပိန်နိုင်ငံရှိ ဂျီဗရောတား ကျောက်တောင်ကြီး

www.foreverspace.com.mm

မြေထဲပင်လယ်သည် နွေးသမရာသီဥတုရှိသဖြင့် လူအများလာရောက်အပန်းဖြေရာ ဒေသဖြစ်သည်။

ကိုတွေ့ရသောဟူ၏။ သို့ရာတွင် ရဲရင့်လှသော ဖီနီရှန်လူမျိုးတို့သည် အတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒရာတွင်းသို့ ဆက်လက်သွားကြ၏။ (ဖီနီရှန်လူမျိုး--လည်းရှု။)

ဂရိ၊ ရောမနှင့် ကားသေ့လူမျိုးတို့သည် ဖီနီရှန်လူမျိုးတို့ သွားရာ ခရီးကြောင်းအတိုင်း သွားကြသည်။ သို့ဖြင့် မြေထဲပင်လယ်သည် ကမ္ဘာတွင် အရေးပါသော ရေကြောင်းဖြစ်လာသည်။ ဝင်ပေါက်မှာ ဂျီဗရောတား ဖြစ်၏။ ရောမနိုင်ငံ ကောင်းစားစဉ်က မြေထဲပင်လယ်ကို ရောမလူမျိုးတို့ကြီးစိုးခဲ့၏။ ခရစ် ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဣတာလျံ လူမျိုးတို့သည် မြေထဲပင်လယ်ကို ကြီးစိုးရန် ကြံစည်ခဲ့ကြသေးသည်။

ယဉ်ကျေးမှုသည် အနောက်ဖက်နှင့် မြောက်ဖက်သို့ ရွှေ့သွားသောအချိန်တွင် မြေထဲပင်လယ်သည် အရေးမပါလှဘဲရှိသွား၏။ သို့သော် ၁၈၆၉ ခုနှစ်၌ ဆူးအက်တူးမြောင်းကို ဖောက်လုပ်ပြီးစီးပြီးသည့် နောက်ပိုင်းတွင် ဥရောပတိုက်တောင်ပိုင်းနှင့် အာရှတိုက်တို့ ကူးလူးဆက်ဆံရာ အဓိက ရေကြောင်းလမ်း ဖြစ်လာသည်။ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း သင်္ဘော်ရာပေါင်းများစွာတို့သည် ဆူးအက်တူးမြောင်းကို ကူးဖြတ်လေသည်။ (ဆူးအက်တူးမြောင်း--ရှု။) ထိုကြောင့်ပင် ဥရောပ လက်နက်နိုင်ငံများသည် အာဖရိကမြောက်ဖက်စွန်းရှိ ဂျီဗရောတားတွင် မိမိတို့ အခြေတောင့်အောင် စိုင်းပြင်းကြလျက် မြေထဲပင်လယ်တွင် ခြေကုတ်ရအောင် ကြိုးပမ်းကြသည်။

ပဌမကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းက မြေထဲပင်လယ်သည် စစ်မျက်နှာတရပ် ဖြစ်ခဲ့၏။ ဒါးဒနဲ ရေလက်ကြားကို ရရှိနိုင်စိမ့်သောဌာ တိုက်ခိုက်သော ဂလစ်ပိုလီတိုက်ပွဲသည် ထင်ရှားပေသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်စဉ်အခါကလည်း အောင်မြင်မှု ရနိုင်ရန် မြေထဲပင်လယ်ကို ကြီးစိုးမှုသည် လိုအပ်သည်ဟု ယူဆကြ၏။ ထိုအတွက်ကြောင့်ပင် မဟာမိတ်တို့၏ အဓိကရန်သူမှာ နာဇီ ဂျာမနီဖြစ်သော်ငြားလည်း မိမိတို့၏ စစ်တပ်များကို အာဖရိကမြောက်ပိုင်းနှင့် ဣတလီနိုင်ငံတွင်းသို့ စေလွှတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

မြေထဲမြို့။ ။ အောင်လံမြို့--ရှု။

မြေဒူး။ ။ မြေဒူးသည် မြန်မာနိုင်ငံအထက်ပိုင်း၊ စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ ရွှေဘိုခရိုင် ကန့်ဗလူမြို့နယ်တွင် တည်ရှိသော ရွာကြီးတရွာဖြစ်သည်။ မြေဒူးသည် ယခုအခါ မထင်ရှားတော့သော်လည်း မြန်မာမင်းများလက်ထက်ကမူ နှစ်ပေါင်းများစွာပင် အရေးပါသော မြို့တမြို့ဖြစ်ခဲ့၍ သမိုင်းဝင်ပေသည်။ ရှေးကမြို့ရိုးကို ယခုတိုင် တွေ့မြင်နိုင်ပေသေးသည်။ အ

www.forewarspace.com.mm

လောင်းမင်းတရားကြီး၏ သားတော်တပါးသည် မြေဒူးမြို့ကို အပိုင်စားရ၍ သက္ကရာဇ် ၁၁၂၅ ခုနှစ်တွင် ထီးနန်းဆက်ခံရ သည့်အခါ မြေဒူးမင်းဟု တွင်သည်။ နောက် မကွေးမြို့မှ ဆင်ဖြူရရှိ၍ ဆင်ဖြူရှင်ခံတော်မူသည်။ (ဆင်ဖြူရှင်မင်း -- လည်းရှု။)

မြေဒူးသည် မူးမြစ်တူးမြောင်းဟောင်း ခွဲထွက်သော နေရာအနီးတွင် တည်ရှိသည်။ မီးရထားလမ်း မဖောက်မီ ကာလက ထန်းတပင်နယ်အပိုင် မြေဒူးမြို့နယ်၏ ရုံးစိုက်မြို့ ဖြစ်ခဲ့၏။ မီးရထားလမ်း ဖောက်လုပ်ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် ကန့်ဗလူမြို့နယ်၏ ရုံးစိုက်မြို့ ဖြစ်သွားလေသည်။ မြေဒူးသည် ကန့်ဗလူမြို့၏ အနောက်ဖက်တွင်ရှိ၍ လှည်းလမ်းအားဖြင့် ၁၂ မိုင်ခန့်ကွာဝေးသည်။ မြေဒူးမြို့တွင် နေထိုင်သူ အများစုမှာ မွတ်စလင်များဖြစ်၏။ ၁၉၂၁ ခုနှစ် သန်ကောင်စာရင်းအရ မြေဒူးနယ်ပယ်တွင်းရှိ လူပေါင်း ၁၉၂၃ ယောက်အနက် ၁,၁၃၇ ယောက်မှာ မွတ်စလင်များ ဖြစ်လေသည်။ ယင်းတို့သည် မျိုးသောအားဖြင့် ခရစ် ၁၅၆၄ ခုနှစ်တွင် သံတွဲမှ တပင်ရွှေထီးဘုရင် ခေါ်ဆောင်လာကာ နေရာချထားပေးခဲ့သော ပသီအဆက်အနွယ်များ ဖြစ်သည်ဟုဆို၏။ လူအများစုသည် လယ်ယာနှင့် သစ်တောလုပ်ငန်းတို့ကို အဓိကအားဖြင့် မှီခိုအားထားကြရလေသည်။

မြေဒူးရာဇဝင်အရ မြေဒူးမြို့ကို ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား၏ ဘိုးတော်အဋ္ဌနမင်းသည် ဘုရားအလောင်း ဖွားမြင်တော်မမူမီအနှစ် ၂၀က မိမိ၏အမတ်ကြီး ရတနာသိဋ္ဌကို ကပိလဝတ်ပြည်မှ စေလွှတ်ပြီးလျှင် မြေဒူးမြို့ကို တည်စေခဲ့၏။ ရတနာသိဋ္ဌအမတ်သည် မြို့ရိုး၊ ကုံးမြောင်းအပြင် အင်း ၉ အင်း၊ ကန် ၉ကန်၊ ဂူ ၉လုံးနှင့် မြို့ ၉မြို့ကို တချိန်တည်းတည်ခဲ့သည်။ မြို့ ၉ မြို့မှာ အောင်စွာ၊ မိတ္ထီလာ၊ ကွန်းဒိုင်း၊ တောင်နီ၊ တရုတ်တင်၊ သပွတ်၊ ခက်သင်၊ ငရုံတိုင်နှင့် မြေဒူးတို့ဖြစ်ကြသည်။ ထိုစဉ်က မြေဒူးမြို့နယ်၏ အုပ်ချုပ်အခြားများမှာ မြောက်ဖက်တွင် ရှမ်းနယ်ဖြစ်သော မိုးကောင်းနယ်၊ အရှေ့ဖက်တွင် ဧရာဝတီမြစ်၊ တောင်ဖက်တွင် ကျောက်တံခါး၊ အနောက်ဖက်တွင် ချင်းတွင်းမြစ်တို့ ဖြစ်၏။ အနော်ရထာမင်းလက်ထက်က မြေဒူးကို ရှမ်းအကြီးအကဲ ဟန်ဘွားက အုပ်စိုးခဲ့၏။ နောင်အခါ ဟန်ဘွားကို အနော်ရထာက ကွပ်မျက်လိုက်၏။ သက္ကရာဇ် ၃၈၄ ခုနှစ်တွင် တရုတ်တို့ မြို့တွင်းသို့ ချဉ်းနင်းဝင်ရောက်လာသည်။ တရုတ်တို့ကို မြန်မာတို့က တွန်းလှန် နှင်ထုတ်လိုက်ပြီးနောက် မြို့ကို ပြုပြင်ခဲ့ထွင်ခဲ့သည်။ အလောင်းစည်သူမင်းသည် ဖောင်စကြာဖြင့် တိုင်းခန်းလှည့်လည်ခဲ့ရာတွင် မြေဒူးမြို့၏ အရှေ့မြောက်ဖက်အရပ်ရှိ မြင်းခွာတောင်တွင် ခေတ္တစံနေတော်မူ၍ စေတီပုထိုးအများ တည်ထားတော်မူခဲ့သည်။ သက္ကရာဇ် ၆၆၂ ခုနှစ်၌ မြင်စိုင်းမြို့တွင် အသခ်ယာ ကြီးစိုးခဲ့စဉ်က ဥဇနာအား မြေဒူးမြို့ကို ပြုပြင်ရန် စေလွှတ်ခဲ့သည်ဟုဆို၏။ သက္ကရာဇ် ၆၆စ ခုနှစ်၌ စစ်ကိုင်းမင်း သခ်ယာစောယွန်းသည် မြောက်ပိုင်းဒေသများတွင် တပ်များချထားခဲ့စဉ်က မြေဒူးတွင် မြင်းသည် ၂၄ ဦးချထားခဲ့သည်။ မင်းကြီးစွာစော်ကဲ လက်ထက်တွင် မြေဒူးမြို့ကို မြို့စားဖြစ်သူ ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။ ညောင်ရမ်းမင်း လက်ထက်တွင် တောင်ငူမြို့မှ ကုလားများနှင့် မြန်မာများကို မြေဒူးတွင် မြေရာပေး၍ နေရာချထားသည်။ ထိုကုလားများမှာ တပင်ရွှေထီး သံတွဲမှ ခေါ်ဆောင်လာခဲ့သူများဖြစ်၏။ ထိုနောက် မြေဒူးသည် တပယင်းမြို့စားအောက်ရောက်သွား၏။ သက္ကရာဇ် ၉၉၉ ခုနှစ် ရာဇာမဏိ စူဋ္ဌဒါယကာ မင်းတရားကြီးလက်ထက်တွင် ဇင်းမယ်သားများကို မြေဒူးမြို့တွင် နေရာချထားပေး၏။ သာလွန်မင်းတရားကြီးလက်ထက်တွင် ဒိုင်းအစုသားများကို မြေဒူးတွင် နေစေ၏။ သူကြီးရာဇပျံချို လက်ထက်တွင် ကောင်းဟန်သားတို့ကို နဗက်နှင့် သဖန်းဆိပ်တွင် မြေများကို ပေးပြန်၏။ ထိုနောက် ဇင်းမယ်မှ ရှမ်းများလည်း နေထိုင်ရန် မြေများ ရရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၅၉ ခုနှစ်တွင် တောင်ငူမြို့မှ လူပေါင်း ၁၁၀ အား သံများ တူးဖော်လုပ်ကိုင်ရန် ဝက်ထိုးအင်းတွင် နေရာချထားပေး၏။ သက္ကရာဇ် ၁၀၇၀ တွင် ရခိုင်ကုလားများ မြေနေရာရကြသည်။ သစ်ယာ၊ သို့မဟုတ် အင်ကြင်းကို ခုတ်လှဲ၍ သံ ကျိုချက်သော ရွာတိုင်းပင် အခွန်တော်ကို သံဖြင့် ပေးဆောင်ရ၏။ တောင်ငူမှ လာရောက်သော ငအင်ပြည့်၏ အဆက်အနွယ်များ အားလုံးပင် အလောင်းဘုရားလက်ထက်တိုင် သံမှူးများဖြစ်ကြ၏။ ဆင်ဖြူရှင်မင်းလက်ထက်တွင်လည်း ထိုနည်းနှင့်နှင်ဖြစ်သည်။ မြန်မာမင်းလက်ထက်က မြေဒူးမြို့ကို မြို့ဝန်တဦး၊ စစ်ကဲ ၂ဦးနှင့် မြို့စား ၂ဦးတို့ အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။ သီပေါမင်း လက်ထက်က ရတနာသိယ်ခရိုင်တွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။

မြေဒူးဟူသော အမည်သည် မြေတူးမှ ရွှေ့လျောလာခဲ့သည်။ မြို့ကို တည်ဦးစက မြို့ရိုးအတွက် မြို့ပတ်လည်တွင် မြေကို တူးဖော်ရသဖြင့် မြေတူး တွင်သည်ဟု ဆိုလေသည်။

မြေပဲ ။ ။ မြေပဲပင်သည် တနှစ်ခံ ပင်ပျော့မျိုးဖြစ်၍ လီဂူမီနိုးစီးမျိုးရင်းတွင် ပါဝင်သည်။ ယင်း၏ ရုက္ခဗေဒ အမည်မှာ အယ်ရာကစ် ဟိုင်ပိုဂျီအာ ဖြစ်သည်။ ပဲတောင့်၊ ပဲလုံးတို့နှင့် မျိုးချင်းတူသည်။ မြေပဲပင်၏ မူလပေါက်ရာဒေသသည် တောင်အမေရိကတိုက်ရှိ ဗရာဇီးနိုင်ငံဖြစ်၍ ထိုမှ တဆင့် အာဂျင်တီးနားနိုင်ငံ၊ မြောက်အမေရိကတိုက်၊ တရုတ်နိုင်ငံတို့သို့ ပျံ့နှံ့လာသည်။ ယခုအခါတွင်ကား နေရာအနှံ့အပြားမှာပင် စိုက်ပျိုးလျက်ရှိကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှေးခေတ်က မြေပဲကို စိုက်ပျိုးလေ့မရှိချေ။ ခရစ် ၁၈၈၅ ခုနှစ်တွင် မကွေးနယ်၌ မြေပဲကို စ၍စိုက်

www.foreverspace.com.mm

မြေပဲသည် စားသုံးကုန်အဖြစ်သာမဟုတ် လူသုံးကုန်ပစ္စည်းအမျိုးမျိုးထုတ်လုပ်ရန်အတွက်လည်း အထူးအသုံးဝင်သည်။

သည်ဟု ရှေးအကျဆုံး မှတ်တမ်းများအရ သိရသည်။ ထိုနှစ်မတိုင်မီက မြန်မာနိုင်ငံ၌ မြေပဲကို စိုက်ပျိုးသည့် လက္ခဏာ မရှိချေ။ ရှမ်းပြည်နယ်၌မူ ထိုနှစ်ထက် စောစွာကပင် မြေပဲကို စိုက်ပျိုးခဲ့ဟန်တူသည်။ မြေပဲပင်သည် အထူးမိုးခေါင်ခံသော အသီးအနှံဖြစ်သည့်အတိုင်း မြန်မာနိုင်ငံ အပူပိုင်းဒေသနှင့် အလွန်သင့်လျော်၏။ ထိုကြောင့် မိုးနည်းပါးသောဒေသများ၌ မြေပဲကို အမြောက်အမြား စိုက်ပျိုးကြသည်။ မြေပဲကို အများအပြား စိုက်ပျိုးသော အရပ်များမှာ မကွေး၊ ပခုက္ကူ၊ မြင်းခြံ၊ မိတ္ထီလာ၊ ရွှေဘို၊ စစ်ကိုင်းနှင့် အောက်ချင်းတွင်ခရိုင်များ ဖြစ်ရာ မကွေး၊ ပခုက္ကူ၊ မြင်းခြံခရိုင်တို့၌ အထူးတလည် ကြီးကျယ်စွာ စိုက်ပျိုးကြသည်။

မြေပဲကို အကြမ်းအားဖြင့် (၁) ပင်ပြန့်မြေပဲ၊ (၂) ပင်ထောင်မြေပဲ ဟူ၍ နှစ်မျိုးနှစ်စား ခွဲခြားနိုင်သည်။ ပင်ပြန့်မြေပဲ၏ အသက်မှာ ၆ လ၊ ၇ လခန့်ရှိ၍ မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း မိုးခေါင်ရေရှားအရပ်ဒေသတွင် အကြီးအကျယ် စိုက်ပျိုးကြသည်။ ယင်းကို မြန်မာမြေပဲဟူ၍၎င်း၊ ကုလားမြေပဲဟူ၍၎င်း ခေါ်ကြသည်။ ပင်ထောင်မြေပဲမှာ အသက်လျင်၍ ၃ လမှ ၃လခွဲအတွင်း ရိတ်သိမ်းရသည်။ ယင်းကို မိုးအခါ၌၎င်း၊ ဆောင်းအခါ၌၎င်း၊ စိုက်ပျိုးနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် အထူးသဖြင့် ဆောင်းရာသီတွင် ကျွန်းမြေများပေါ်၌ ပိုမိုစိုက်ပျိုးကြသည်။

မြေပဲသည် ရေဝပ်သော မြေစေးမှတပါး အခြားမည်သည့် မြေ၌မဆို ဖြစ်ထွန်းသည်။ သို့ရာတွင် သဲဆန်သောမြေကား ပင်ပြန့်မြေပဲအတွက် အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။ ပင်ထောင် မြေပဲအတွက်မှာမူ အနည်းငယ် နုံးဆန်သောမြေသည် အကောင်းဆုံး ဖြစ်သည်။ မြေပဲစိုက်ပျိုးသည့်အခါ မြေကို ထယ်ထိုးဖို့ အရေးကြီးသည်။ သို့ရာတွင် မြေတိုင်းကို ထယ်ထိုးရမည်ဟု တထစ်ချ မမှတ်ယူအပ်ပေ။ မြေသည်မွ ရွှနေသော သဲမြေဖြစ်လျှင် ထယ်ထိုးဖို့ မလိုဘဲ ထွန်နှင့်ပင် လုံလောက်ပေသည်။

မြေပဲသည် ပေါင်းကို အထူးကြောက်သော အပင် ဖြစ်သည်။ ပေါင်းရှိလျှင် မည်မျှပင် အပင်သန်သော်လည်း ကောင်းစွာ ဥမအုချေ။ ထိုကြောင့် ပေါင်းပင်များကို တကြိမ်မက၊ နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် ပေါင်းသင်ပေးရသည်။ မြေပဲပင်များကို အတန်းလိုက် စိုက်ပျိုးကြသည်။ အတန်းလိုက် စိုက်သည့်အခါ ပေါင်းစရိတ်သက်သာသည်။ သက်သာခြင်းမှာ အတန်းများ အကြားအကြားတွင် ထွန်ဖြင့် ကြားလိုက်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

မြေပဲကို စိုက်ပျိုးပြီး၍ ၇ ရက်မှ ၁၀ ရက်အတွင်း အပင်ငယ်များ ပေါက်လာကြသည်။ ၅ သီတင်း ၆ သီတင်းအတွင်း၌ အပွင့်များ ပွင့်ကြသည်။ ထိုအပွင့်များမှာ သေးငယ်၍ ဝါသောအရောင်အဆင်းရှိလျက် စားတော်ပဲပွင့်များ

www.foreverspace.com.mm

မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း မကွေးခရိုင်တွင် မြေပဲများကို ဤသို့ စံနစ်တကျ စိုက်ပျိုးလျက်ရှိသည်။

ကဲ့သို့ လိပ်ပြာနှင့် ပုံသဏ္ဌာန်တူသည်။ အချိန်တန်၍ အပွင့်များ ကြွေကျသွားသောအခါ ပွင့်တံများ ရှည်ထွက်လာသည်။ ထိုပွင့်တံများသည် မြေကြီးရှိရာ အောက်ဖက်သို့ ထိုးဝင်သွားပြီးနောက် ပွင့်တံ၏ ချွန်ထက်သော အဖျားများသည် အသီးအနှံအဖြစ်ဖြင့် ကြီးပွားလာကြသည်။ မြေပဲပင်သည် စိုက်ပျိုးပြီးနောက် ၅ လမှ ၇ လခန့်ကြာလျှင် အသီးများ ရင့်မှည့်၍လာသည်။ အပင်များရှိ အရွက်များ ခြောက်သွေ့၍လာသောအခါ မြေပဲသီးရန် အချိန်တန်ပြီဖြစ်၏။ တဧကလျှင် မြေပဲတင်းပေါင် ၃၀ မှ ၄၀အထိ ထွက်လေသည်။

မြေပဲကို ဆီအတွက် အများဆုံးစိုက်ပျိုးကြသည်။ သို့ရာတွင် အချို့ကိုမူ သရေစာအဖြစ်ဖြင့် မြေပဲ အစေ့အတိုင်း လူတို့စားသုံးကြသေးသည်။ အနောက်နိုင်ငံများတွင် မြေပဲထောပတ်ခေါ် မြေပဲဆီမှပြုလုပ်သော ထောပတ်ကို ဟင်းချက်ရာ၌ အသုံးပြုကြသည်။ မြေပဲမှော်များသည် ကျွဲစာနွားစာအဖြစ်သုံးရန် အလွန်ကောင်းသည်။ မြေပဲဆီကို အမျိုးမျိုး အသုံးပြုနိုင်သောကြောင့် အမြောက်အမြား စိုက်ပျိုးကြသည်။ မြေပဲရိုးတံနှင့် အမြစ်များသည်ပင် မြေသြဇာအတွက် အသုံးပြုနိုင်သည်။

မြေပဲတွင် ပရိုတင်း၊ ကာဗိုဟိုက်ဒရိတ်နှင့် အဆီများစွာပါရှိသဖြင့် အခြားမုန့်ပဲသရေစာများနှင့် အစာများတွင် ထည့်သွင်းသုံးစွဲနိုင်သော အဖိုးတန်အစာတခုဖြစ်သည်။

မြေပုံဆွဲပုံ နည်းမျိုးစုံ

ကမ္ဘာ့မြေမျက်နှာပြင်ကို ပြသော မြေပုံများမှာ မျက်နှာပြင်ပြ မြေပုံ၊ မြေပြင်လက္ခဏာပြ မြေပုံ၊ အနိမ့်အမြင့်ပြမြေပုံဟူ၍ အမျိုးမျိုးရှိသည်။ ဤအကြောင်းရပ်တွင် လုံးနေသော ကမ္ဘာမြေကြီး၏ မျက်နှာပြင်ကို မျက်နှာပြန့်သော မြေပုံပေါ်တွင် မည်သို့ ကြံစည်ဖော်ပြပုံကို တွေ့ရပေမည်။

မြေပုံပညာ ။ ။ ကမ္ဘာမြေကြီးသည် လုံး၏။ ကမ္ဘာမြေကြီး၏ မျက်နှာပြင်ကို ကမ္ဘာလုံးတခုပေါ်၌ ပြရန် လွယ်ကူသော်လည်း မျက်နှာပြန့်သော မြေပုံပေါ်၌ တင်ပြရန်ကား ခဲယဉ်း၏။ ဘောလုံးတလုံးကို စက္ကူတချပ်ဖြင့် ဖုံးအုပ်သော အခါ စက္ကူကို ပုံအမျိုးမျိုးညှပ်ပြီးမှ ဖုံးအုပ်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ကတော့ပုံသဏ္ဌာန်ရှိသော အရာတခု၏ မျက်နှာပြင်ကိုမူ စက္ကူများဖြင့် တဆက်တည်း ဖုံးအုပ်လျှင် ဖြစ်နိုင်သည်။ သို့ဖြစ်၍ စက္ကူချပ်ကို ကတော့ပုံပြုလုပ်ပြီးလျှင် လုံးသော ကမ္ဘာမြေကြီးကို စက္ကူပြန့်ပေါ်၌ ပြနိုင်သည်။

စက္ကူချပ်ကို ကတော့ပုံပြုလုပ်၍ ဘောလုံးကို တနေရာ၌ပတ်ကာ ငုံ၍ ဆောင်းအုပ်ပြီးနောက် ထိုစက္ကူချပ်ကို ကြမ်းပေါ်၌ အပြားလိုက် ဖြန့်ချနိုင်သည်။ ကမ္ဘာမြေပုံကို ရေးဆွဲ

www.foreverspace.com.mm

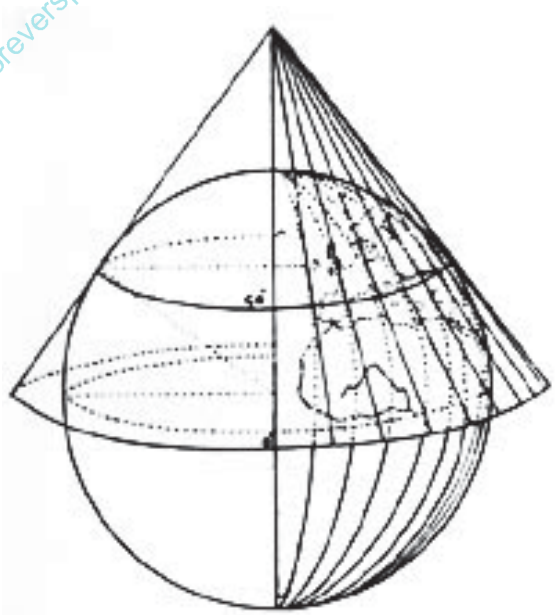

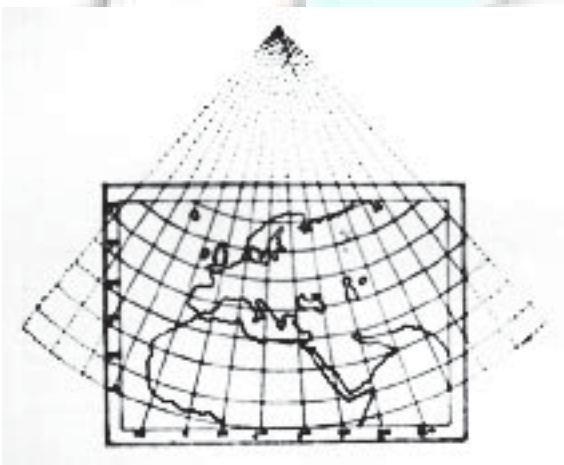

ရာတွင် ကမ္ဘာလုံးကို ဟိုဖက် သည်ဖက်မှ ကတော့နှစ်ခုဖြင့် စွပ်၍ အီကွေတာရှိရာ အလယ်ဗဟိုဌ ကတော့အဝနှစ်ခုကို ကပ်ထားရသည်။

ဖော်ပြပါ ပုံ ၂ ပုံကိုကြည့်လျှင် ကတော့ပုံဖြင့် မြေပုံ လုပ်နည်းကို ကောင်းစွာ နားလည်ပေလိမ့်မည်။ ပဌမပုံ၌ကတော့သည် ကမ္ဘာလုံးကို မြောက်လတ္တီတွဒ် ၄၀ ဒီဂရီ၌ ထိကပ်လျက်ရှိ၏။ လောင်ဂျီတွဒ် မျဉ်းများကို ကတော့ထိပ်မှ အောက်ခြေသို့ ဆွဲထားသည်။ လတ္တီတွဒ် မျဉ်းများကိုကား ကတော့ထိပ်ကို ဗဟိုထား၍ ဆွဲထားသော စက်ဝိုင်းများ အဖြစ်ဖြင့် ပြထားသည်။

ကတော့စက္ကူကို ဖြန့်လိုက်သောအခါ ဒုတိယပုံ၌ ပြထားသည့်အတိုင်း မြေပုံကိုရရှိ၏။ ထိုမြေပုံ၌ မီရီဒီယန်ခေါ်လောင်ဂျီတွဒ်မျဉ်းများနှင့် ၄၀ ဒီဂရီ မျဉ်းပြိုင်တလျှောက်၌ စကေး အမှန်ကို ရရှိသော်လည်း ထိုမျဉ်းပြိုင်၏ မြောက်ဖက်နှင့် တောင်တို့တွင်ကား လတ္တီတွဒ်နှင့် လောင်ဂျီတွဒ်တို့ စကေးမမှန်တော့ချေ။ ထိုကြောင့် ဤမြေပုံလုပ်နည်းသည် သင်္ဘောလွှင့်သွားရာ၌ အသုံးမဝင်ချေ။

အခြားနည်းတနည်းမှာ အပြားလိုက် တိုက်ရိုက်ရယူနိုင်သည့် မာကေးတားဆိုသူ တီထွင်ခဲ့သော စက္ကူလိပ်နည်းဖြစ်၏။ ထိုနည်းမှာ ကမ္ဘာလုံးကို (ဆလင်ဒါ) လုံးရှည်တွင်းသို့ ထည့်သွင်း၍ မြေပုံပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်၏။ လုံးရှည်၏ အမြင့်နှင့် ကမ္ဘာလုံး၏အမြင့် တူညီနေလျှင် တောင်နှင့်မြောက်အကွာအဝေး မှန်မည်ဖြစ်သော်လည်း ဝင်ရိုးစွန်းအနီး၌ အရှေ့အနောက်အကွာအဝေး မှားနေမည်ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ အောက်ပါအတိုင်း ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရသည်။

ကမ္ဘာလုံး၏ အလယ်ချက်မမှ လတ္တီတွဒ် အကွာအဝေး ညီမျှသော မျဉ်းများကို စက္ကူလုံးရှည်၏ မျက်နှာပြင် ရောက်အောင် ရေးဆွဲရသည်။ ထိုအခါ လတ္တီတွဒ် ၆၀ နှင့်

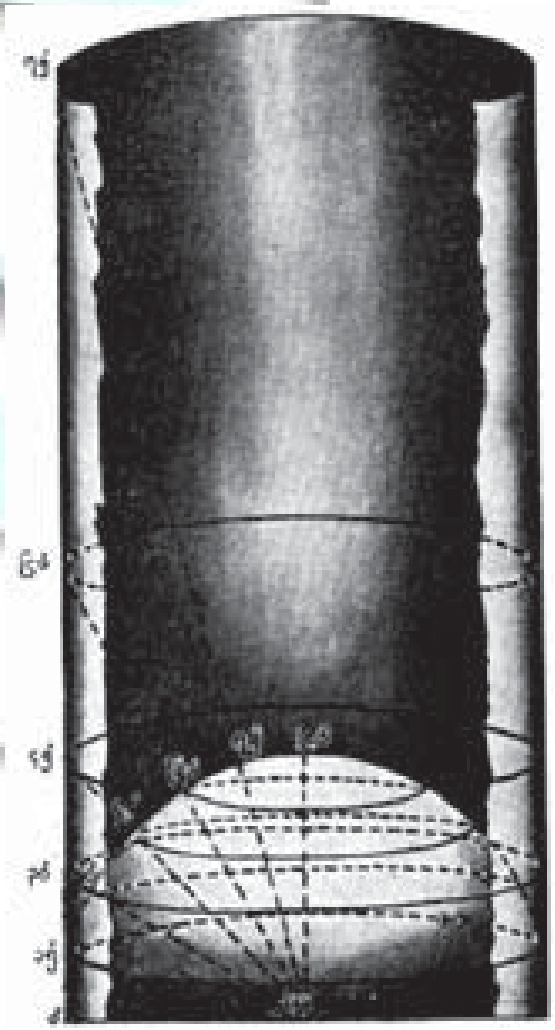

www.foreverspace.com.mm

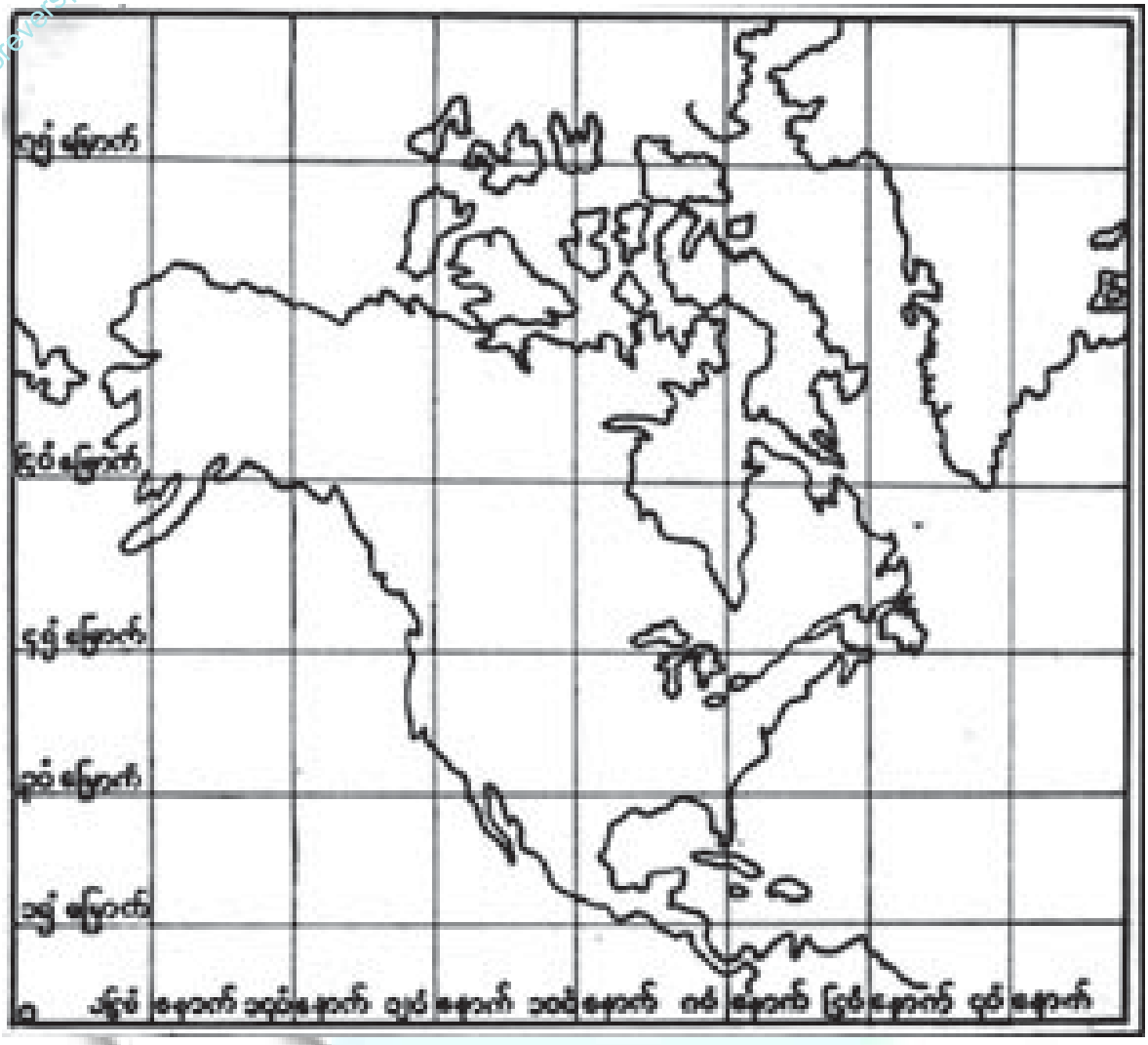

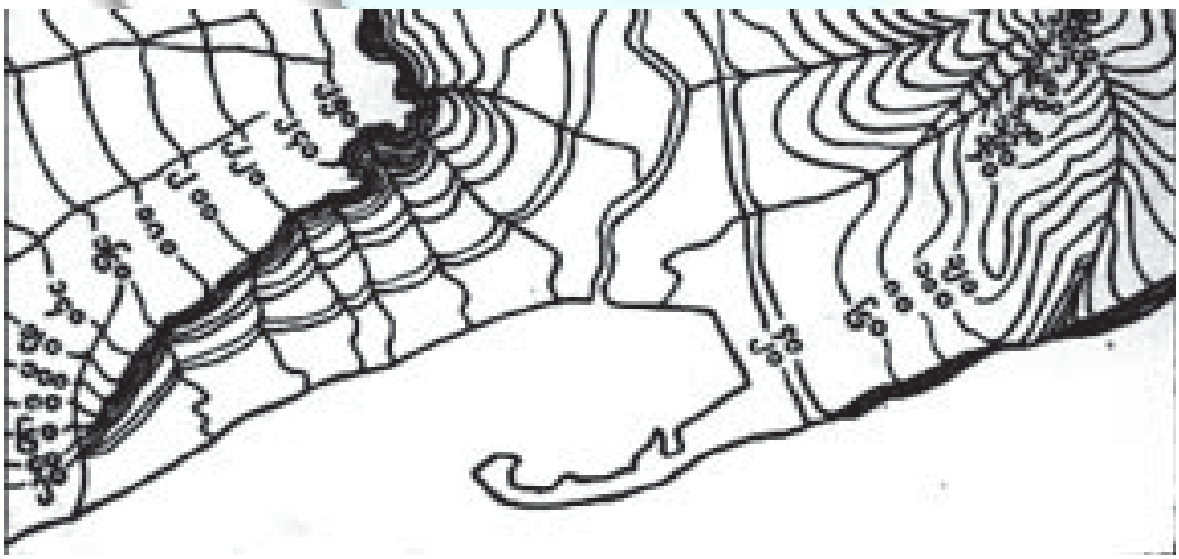

www.foreverspace.com.mm

၇၅ ဒီဂရီတို့ အကြားရှိ အကွာအဝေးသည် အီကွေတာနှင့် ၁၅ ဒီဂရီတို့အကြားရှိ အကွာအဝေးထက် များစွာကြီးမား လာ၍ မီရီဒီယန်လမ်းကြောင်းနှင့် မျဉ်းပြိုင်တို့မှာ မည်သည့် နေရာ၌မဆို ထောင့်မှန်ကျနေလေသည်။ စာမျက်နှာ ၃၉၉ ရှိ ယာပုံတွင် မာကေးတား မြေပုံထုတ်နည်းကို ပြထား၍ စာမျက်နှာ ၄၀၀ အပေါ်ပုံ၌ကား စက္ကူပြန့်ပေါ်၌ မာ ကေးတားမြေပုံကို ပြထားသည်။ ဤအထက်ပါ နည်းနှစ် နည်းသည် မြေပုံပြုလုပ်ရာတွင် လူသိအများဆုံးနှင့် အလွယ် ကူဆုံးနည်းများ ဖြစ်ပေသည်။

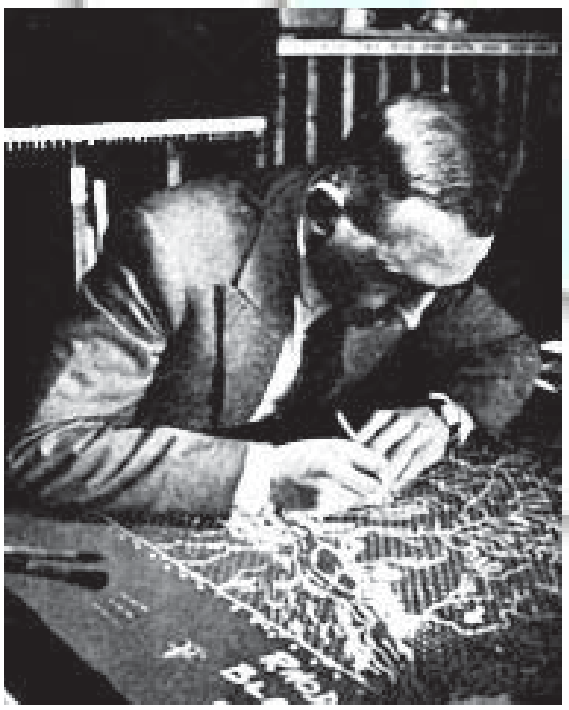

သေချာတိကျစွာရေးဆွဲပြီးမြေပုံကို ဓာတ်ပုံရိုက်ကူးပြီးနောက် ပုံနှိပ် ဖြန့်ချိရန် ဘလောက်ပြုလုပ်စဉ်

ကမ္ဘာပေါ်၌ ရှေးအကျဆုံး မြေပုံများမှာ ဗက်ဗီလုံ လူ မျိုးတို့၏ မြေပုံဖြစ်၏။ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၄,၀၀၀ ကျော် က ဗက်ဗီလုံတို့ ပြုလုပ်သော ရွှံ့စေးချပ် မြေပုံများကို ယခု အခါ လန်ဒန်မြို့ရှိ ဗြိတိသျှပြတိုက်ကြီး၌ သိမ်းဆည်းထား သည်။ ခရစ် ၁၅၀ပြည့်နှစ်လောက်ကထင်ရှားခဲ့သောတော်လ မိခေါ် အီဂျစ်ပထဝီဝင်ဆရာကြီး၏ မြေပုံများသည်လည်း သူ့ ခေတ်နှင့်စာသော် အထူးကောင်းမွန်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ကမ္ဘာ့မြေမျက်နှာပြင်ကို ပြသော မြေပုံများမှာ မျက်နှာ ပြင်ပြ မြေပုံ၊ မြေပြင် လက္ခဏာပြ မြေပုံနှင့် ကွန်တိုခေါ် အ နိမ့်အမြင့်ပြ မြေပုံဟူ၍ အမျိုးမျိုးရှိသည်။ ကွန်တိုမြေပုံများ မှာ အနိမ့်အမြင့် အတိုင်းအတာတို့ကို မျဉ်းကြောင်းအမှတ် အသားဖြင့်ပြ၍ မည်သည့် မျဉ်းကြောင်းနေရာ၌ မည်မျှ မြင့် သည်ကို မြေပုံကြည့်ကာမျှဖြင့် အလွယ်တကူ သိနိုင်သည်။

ယခုခေတ်၌ လူများသည် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ နေရာအသီးအ သီးသို့ ခြေရာချင်းထပ်မျှ ရောက်ခဲ့ကြပြီးဖြစ်၍ ရေးဆွဲသော မြေပုံတို့မှာလည်း အလွန်ကောင်းမွန် သေသပ်ပြီးလျှင် အ သေးစိတ် အားဖြင့်လည်း မှန်ကန်သည်ထက် မှန်ကန်လာ ခဲ့လေသည်။ မြေပုံပေါင်းချုပ်များ၌ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ရာသီဥ တု၊ ကောက်ပဲသီးနှံ၊ ပကတိအပင်မျိုး၊ အယူဝါဒ၊ ဘာသာ စကား၊ လမ်းပန်းအဆက်အသွယ်နှင့် အလုပ်အကိုင်များ၊ လူဦးရေစသည်တို့ကို မြေပုံပေါ်တွင် ဖော်ပြထားသည်။ တိုင်း ပြည်အသီးအသီး၏ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်နှင့် မြို့ရွာ၊ မီးရထား လမ်းများကို ပြထားသော မြေပုံများလည်းရှိသည်။ ယခု အခါ၌မူ လူတို့သည် လေယာဉ်ပျံများပေါ်မှ ဓာတ်ပုံရိုက်၍ မြေပုံများကို ပြုလုပ်လျက် ရှိကြလေပြီ။

မြေပုံမြို့။ ။ မြေပုံမြို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ ရခိုင်တိုင်း၊ ကျောက် ဖြူခရိုင်တွင် ပါဝင်သော မြေပုံမြို့နယ်၏ နုံးစိုက်မြို့ ဖြစ်သည်။ မြေပုံမြို့သည် ဟန်းတား ပင်လယ်အော် ကမ်းခြေရှိ ကျွန်း ကလေး တခုပေါ်တွင် တည်ရှိသည်။ ကျောက်ဖြူမြို့မှ ရေ

www.forumspace.com.mm

ကြောင်းဖြင့် ၆၅ မိုင်ဝေး၍ စစ်တွေမြို့မှ မိုင် ၆၀ အကွာတွင် တည်ရှိသည်။မြို့နယ်အကျယ်အဝန်းမှာ စ၆၆စတုရန်းမိုင်ရှိ၍ ကျေးရွာပေါင်း ၅၇ ရွာပါဝင်ပြီးလျှင် ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် လူဦးရေ ၃၆,၄၇၄ ယောက်ရှိသည်။ မြေပုံမြို့နယ်တွင် ဗုဒ္ဓဝါဒီ အများအပြား နေထိုင်ကြ၍ လူဦးရေ၏ အများစုဖြစ်သည်။ နတ်ကိုးကွယ်သော ချင်းလူမျိုးလည်း ပြောက်တိပြောက်ကျား နေထိုင်သည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ် သန်ကောင်စာရင်းအရ မြေပုံမြို့၏ လူဦးရေမှာ ၃,၄၉၂ ယောက်ခန့် ဖြစ်သည်။

မြေပုံမြို့နယ်သည် မြေမျက်နှာပြင်အားဖြင့် တောင်ကုန်းထူထပ်သည်။ ထိုကြောင့် လူနေကျဲသည်။ မြေပြန့်ပိုင်းတွင် မြစ်ငယ်ချောင်းငယ်များ ပေါများ၍ ရေလမ်းခရီး အဆက်အသွယ် ကောင်းမွန်သည်။

မြေပုံမြို့နယ်တွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးသူများလည်း ရှိသည်။ များသောအားဖြင့်မူကား ငါးဖမ်းခြင်းဖြင့် အသက်မွေးကြလေသည်။

မြေဖြူ ။ ။ မြေဖြူ(ထုံးကျောက်ဖြူ)သည် များသောအားဖြင့် အဖြူရောင်ရှိသော ထုံးကျောက် တမျိုးဖြစ်၍၊ ဓာတုဗေဒ အလိုအရ ကယ်လဆီယမ် ကာဗွန်နိတ် ၉၄ ရာခိုင်နှုန်းခန့်အထိ ပါဝင်တတ်သည်။ မွဲပြာရောင် သန်းနေသော မြေဖြူများလည်းရှိ၏။ ထုံးကျောက်တမျိုး ဖြစ်သော်လည်း အပျော့စား ဖြစ်သဖြင့် ကျစ်လျစ်ခြင်းမရှိဘဲ ပွသော သဘောရှိ၍ ညက်ညောသည်။ ချေမွထားသော မြေဖြူကို လက်ဖြင့် ကိုင်ကြည့်လျှင် လက်တွင်စွန်းထင်တတ်သည်။ ယခု ကျွန်ုပ်တို့ သုံးစွဲလျက်ရှိသော မြေဖြူများမှာ လွန်ခဲ့သည့် နှစ် သန်းပေါင်းများစွာက ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာထဲတွင် ကျက်စားလာခဲ့ကြသော ဖော်ရာမင်နိဖာရာခေါ် ရေသတ္တဝါကလေးတို့၏ အခွံများမှ ဖြစ်လာသည့် ပစ္စည်းပင်ဖြစ်သည်။

အဆိုပါ သတ္တဝါကလေးများသည် အရွယ်အားဖြင့် အလွန်သေးငယ်သောကြောင့် မိုက္ကရိုစကုပ်ခေါ် အဏုကြည့်မှန်ပြောင်းဖြင့် ကြည့်မှသာ တကောင်ချင်း မြင်နိုင်သည်။ အသက်ရှင်လျက်ရှိစဉ်က ဤသတ္တဝါကလေးတို့သည် ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်နားတွင် ကပ်၍ အုပ်သင်းဖွဲ့ကာ နေထိုင်လေ့ရှိကြသည်။ သို့သော် သေဆုံးသွားသောအခါ ယင်းတို့၏ အခွံများသည် ရေအောက်သို့ အနည်ထိုင်ဆင်းသွားသည်။ ဤနည်းဖြင့် တဖြည်းဖြည်း များပြားစုပုံလာရာမှ ကာလကြာညောင်းသော် အထက်မှ ရေထု၏ ဖိအားအလေးကြောင့် ယင်းတို့၏အခွံများသည် ကြေမွပြီးလျှင် အစိုင်အခဲအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားကာ မြေဖြူ ဖြစ်လာသည်။ ပဌမ

အင်လန်ပြည် အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ မြေဖြူကျောက်ဆောင်ကြီးများ

www.foreverspace.com.mm

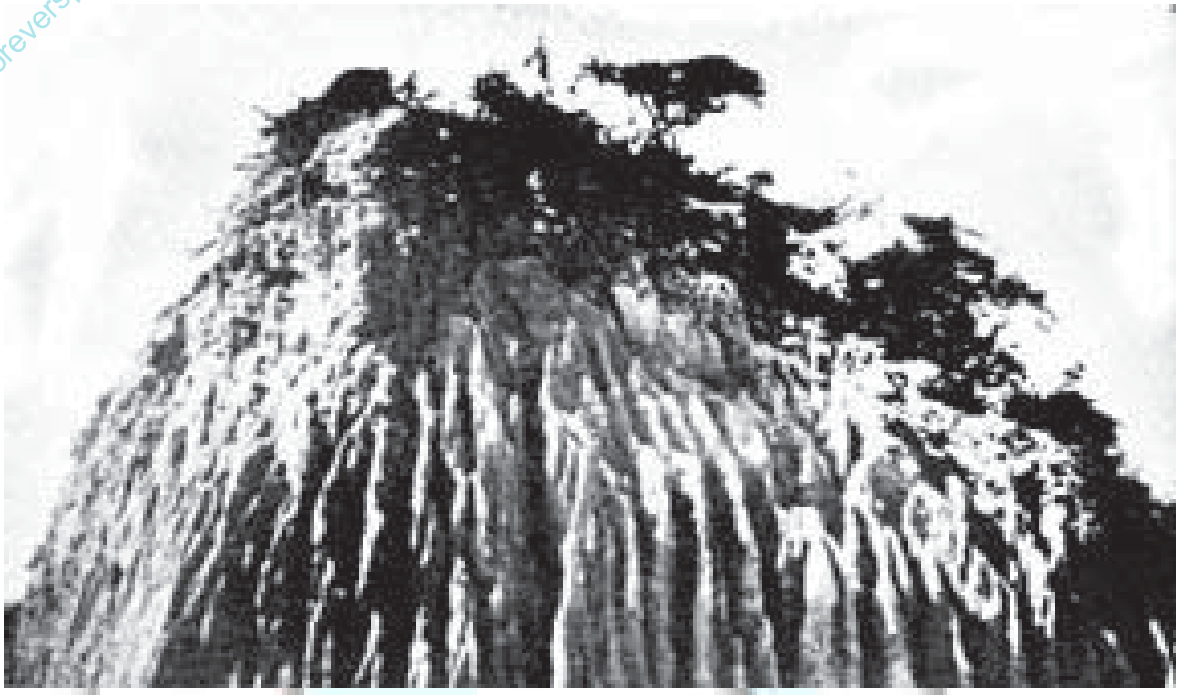

မြေဖြူသည် နူးညံ့ပျော့ပျောင်းပြီးလျှင် အရောင်ဖြူသည့် ထုံးကျောက်တမျိုးဖြစ်သည်။

တွင် မြေဖြူသည် ရေအောက်မှာပင် နစ်မြုပ်၍ တည်ရှိ၏။ နှစ်ပရိဏာမများစွာ ကြာပြီးမှ၊ ရေခန်းခြောက်ခြင်း၊ ငလျင်လှုပ်ခြင်း၊ မီးတောက်ပေါက်ကွဲခြင်း စသော အကြောင်းများကြောင့် ရေပေါ်သို့ ကုန်းသစ်အဖြစ်ဖြင့် တဖြည်းဖြည်း ပေါ်ထွန်းလာသည်။ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်ရှိ မြေဖြူတောင် မြေဖြူကမ်းပါးများမှာ ဤနည်းအတိုင်း ပေါ်ပေါက်လာကြခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။ ထိုသတ္တဝါကလေးများသည် ယခုတိုင်အောင် အထူးသဖြင့် အပူပိုင်းဇုန်ရှိ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာများ၌ မျိုးမသုန်းသေးဘဲ ပေါက်ပွားလျက် ရှိကြ၏။ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာအောက်မှ ရွှံ့နွံများကို တူးဖော်၍ စစ်ဆေးကြည့်လျှင်၊ ယင်းတို့၏ အခွံများကို တောင်းစွာတွေ့နိုင်သည်။ ထိုအခွံများသည် အချိန်တန်သော် အထက်ပါအတိုင်း မြေဖြူ ဖြစ်လာပြီးနောက် နှောင်းခေတ်လူများ တူးဖော် အသုံးချနိုင်အောင် ရေပေါ်သို့ ပေါ်တက်လာဖွယ်ရာ အကြောင်းရှိလေသည်။

မြေဖြူသည် လူတို့အဖို့ အမျိုးမျိုး အသုံးဝင်သည်။ မြေဖြူကို ခဲအောင် ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ကျောင်းများတွင် အသုံးပြုသည့် မြေဖြူတောင့်များနှင့် အရုပ်ရေးရန် ဆေးတောင့်များကိုရသည်။ မဖောက်ထုံး၊ အင်တေ၊ ဘိလပ်မြေ၊ သွားတိုက်ဆေး၊ ခြယ်ဆေး၊ ပလာစတာ၊ မြေသြဇာ၊ ပတ္တီး(ထေးစေး)နှင့် အရောင်တင်ဆေးမှုန့်များကို မြေဖြူမှ ပြုလုပ်ကြရသည်။ မြေဖြူကို ရာဘာကြက်ပေါင်စေးဖြင့် ပြုလုပ်သော အထည်ပစ္စည်းများတွင်လည်း အသုံးပြုရ၍ သန့်စင်သောမြေဖြူကိုမူ ဆေးဖက်တွင် အသုံးချရလေသည်။

မြေဖြူကို အင်္ဂလန်နှင့် ပြင်သစ်နိုင်ငံများတွင် အမြောက်အများတွေ့ရ၍ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၌ အတော်အသင့်များပြားစွာ တွေ့ရသည်။ တနှစ်လျှင် အင်္ဂလန်တနိုင်ငံတည်းမှ မြေဖြူတန်ချိန် ၅ သန်းနီးပါး ထွက်၏။ ထိုအနက် အထူးသဖြင့် ကင့်နယ်မှ ထွက်သည့် မြေဖြူမှာ အကျော်ကြားဆုံး ဖြစ်လေသည်။

မြေမျက်နှာပြင် ပထဝီဝင် ။ ။ ကမ္ဘာမြေကြီး၏ မျက်နှာပြင်သည် စည်မျက်နှာပြင်ကဲ့သို့ ညီညာချောမွတ်နေသည် မဟုတ်ဘဲ၊ တောင်၊ တောင်ကြား၊ မြစ်ဝှမ်း၊ ကုန်းမြင့်၊ လွင်ပြင် စသည်တို့ဖြင့် အတက်အဆင်း၊ အဟိုက်အမောက်၊ အဖုအထစ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်လျက်ရှိ၏။ ထိုအတူ တိုက်ကြီးတတိုက်၏ ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းသည်လည်း စက္ကူသားကိုဓားဖြင့် လှီးဖြတ်ထားသကဲ့သို့ တိတိညီညာသည် မဟုတ်ဘဲ ပင်လယ်ကွေ့၊ ပင်လယ်အော်၊ ကျွန်းဆွယ်၊ အင္ဂူ၊ ကျွန်းဆက် စသည်တို့ဖြင့် အဖျားကိုလျှောက်ကာ ခြကိုက်၍ထားသော အဝတ်စတစကဲ့သို့ အလိမ်အတွန့်၊ အကွေ့အကောက်တို့ဖြင့် ပြည့်လျက်ရှိပေသည်။

မြေမျက်နှာပြင် ပထဝီသည် သဘာဝ အကြောင်းတရားများကြောင့် ကမ္ဘာ့မြေမျက်နှာသွင်ပြင် ပြောင်းလဲပုံ

www.forwarspace.com.mm

ကို လေ့လာသော ပညာရပ်ဖြစ်သည်။ ဤပညာရပ်၌ ကျွန်ုပ်တို့သည် ရေနှင့် လေတို့က ကမ္ဘာကြီး၏ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်ကို မည်သို့မည်ပုံ ပြုပြင်ပြောင်းလဲကြောင်း လေ့လာကြရသည်။ ကမ္ဘာ့မြေမျက်နှာသွင်ပြင် ပြောင်းလဲလာပုံကို သုံးမျိုးသုံးစား ခွဲခြားနိုင်၏။ ယင်းတို့မှာ (၁) ကမ္ဘာမြေကြီးအမြဲ အထက်အောက် လှုပ်ရှားနေသဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ပြောင်းလဲချက်များ၊ (၂) မီးတောင်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် လှုပ်ရှားမှုမှ အပြောင်းအလဲများ၊ (၃) ရေ၊ မြေ၊ ကျောက်တုံးကျောက်ခဲ စသည်တို့ တနေရာမှ တနေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့သဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ပြောင်းလဲချက်တို့ ဖြစ်လေသည်။

မြေကြီးလှုပ်ရှားသဖြင့် ပင်လယ်ကမ်းခြေတခုနှင့် ထောင့်မှန်ကျသည့် အရပ်တခုတွင် မြစ်၌ သဲသောင်များ ထွန်းသကဲ့သို့ ရေအောက်မြေများ တဖြည်းဖြည်း မြင့်တက်လာခဲ့လျှင် ကျွန်းဆွယ်ဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏။ ထိုအတူ ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းတခုသည် ပင်လယ်ရေပြင်အောက်သို့ နစ်မြုပ်သွားခဲ့လျှင် ချိုင့်ဝှမ်းအောက်ပိုင်းသို့ ပင်လယ်ရေဝင်၍ ပင်လယ်အော်ဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏။ ဤနည်းဖြင့် ကျွန်းဆွယ်များဖြစ်လာခြင်း ပင်လယ်အော်များ ဖြစ်လာခြင်းတို့မှာ ပဌမအကြောင်းအချက် ဖြစ်သော မြေကြီးလှုပ်ရှားခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည်။

သမုဒ္ဒရာအောက်၌ မီးတောင် လှုပ်ရှားသကဲ့သို့ လှုပ်ရှားခြင်းမျိုးဖြစ်၍ တဖြည်းဖြည်း မြေကြီးကြွတက်လာပြီးလျှင် နောက်ဆုံး၌ ကျွန်းဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏။ ဤသို့ ကျွန်းဖြစ်ပေါ်လာခြင်းမှာ ဒုတိယအချက်နှင့် သက်ဆိုင်သည်။

မြစ်သည် ကုန်းမှ မြေဆီလွှာများ၊ သဲများ၊ ကျောက်စရစ်များ၊ အမှိုက်သရိုက်များကို ပယ်လယ်သို့ သယ်ယူသွား၏။ ထိုအခါ ကုန်းမှာ တဖြည်းဖြည်းရေစား၍ ပင်လယ်အောက်ရှိမြေပြင်သည် တဖြည်းဖြည်း မြင့်တက်လာ၏။ ထိုအတူ ရေခဲမြစ်များသည်လည်း ပူသောရာသီ၌ အရည်ပျော်၍ စီးဆင်းကြရာ၊ မြစ်ညာရှိအရာဝတ္ထုများကို မိမိတို့ စီးဆင်းသည့်နေရာသို့ သယ်ယူခဲ့ကြ၏။ ယင်းတို့သည် အချို့နေရာ၌ ကုန်းကိုတိုက်စားခဲ့၍ အချို့နေရာ၌ ကုန်းကိုမြင့်တက်စေ၏။ ဤနည်းအားဖြင့် မြေမျက်နှာပြင် မညီမညာ ဖြစ်လာခြင်းသည် တတိယအချက်နှင့် သက်ဆိုင်သည်။

ကမ္ဘာ့မြေမျက်နှာပြင်ကို လွင်ပြင်၊ ကုန်းမြေမြင့်၊ တောင်တန်းဟူ၍ အကြမ်းဖျင်း ၃ ပိုင်း ပိုင်းခြားထားသည်။ တိုက်ကြီးများတွင် အများအားဖြင့် ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်း တလျှောက်၌ ကမ်းရိုးတန်း လွင်ပြင်များ ရှိတတ်သေးရာ၊ အတွင်းကျသော လွင်ပြင်များမှာ ထိုကမ်းရိုးတန်း လွင်ပြင်များထက် မြင့်တတ်ကြလေသည်။ လွင်ပြင်များမှာ လူတို့အတွက် အဖိုးအထိုက်တန်ဆုံးဖြစ်၏။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် အများဆုံးသော ကမ္ဘာ့လူဦးရေသည် လွင်ပြင်များ၌ နေထိုင်ကြသည်။ တရုတ်နိုင်ငံနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ ဥရောပတိုက် အလယ်ပိုင်း၊ ဂရိတ်ပြိတိန်ကျွန်းစု၊ မြောက်အမေရိက အလယ်ပိုင်း၊ ရုရှနိုင်ငံတို့မှာ လူနေအိမ်ခြေများ အထူထပ်ဆုံးဖြစ်၍ ယင်းတို့သည် ကျယ်ပြန့်သော လွင်ပြင်ကြီးများပင်ဖြစ်သည်။ လူများသည် ကျယ်ပြန့်သောနေရာ၊ သွားလမ်းလာလမ်းကောင်းသော နေရာများကို နှစ်သက်ကြသည့်အတိုင်း လွင်ပြင်များ၌ လူဦးရေ ထူထပ်ရလေသည်။

လွင်ပြင်များ ကောင်းကျိုးပေးသလောက် တောင်များသည် ဆန့်ကျင်ဖက် အကျိုးများကို ဖြစ်ထွန်းစေ၏။ ခရီးသွားရန် ခက်ခဲစေ၏။ လူတမျိုးနှင့် တမျိုးခွဲခြား၍ ထား၏။ ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရေးကို ပိတ်ပင်တားဆီးထား၏။

လွင်ပြင်များတွင် သစ်ပင်ဟူ၍ ပြောပလောက်အောင် မရှိသော မြက်ခင်းလွင်ပြင်ကြီးများလည်း ရှိပေသေးသည်။ ယင်းတို့မှာ အလွန်ဆုံး ကျွဲအုပ်နွားအုပ်သိုးအုပ်များ ကျောင်းရန်လောက်သာ အသုံးဝင်၏။ အာတိတ်သမုဒ္ဒရာ၏ တောင်ဖက်တန်ဒြာခေါ် လွင်ပြင်ကြီးများ၊ ဥရောပတိုက်နှင့် အာရှတိုက်ရှိ စတက် ခေါ် လွင်ပြင်ကြီးများ၊ တောင်အမေရိကတိုက်မှ လျှာနိုခေါ် မြက်ကွင်းပြင်ကြီး၊ မြောက်အမေရိကတိုက်မှ ပရေရီခေါ် လွင်ပြင်များ၊ တောင်အမေရိကတိုက် တောင်ပိုင်း၊ အာဂျင်တီးနားနိုင်ငံရှိ ပမ်းပပ်ခေါ် လွင်ပြင်များနှင့် အာဖရိကတိုက် ဆဗားနားခေါ် လွင်ပြင်များသည် နေရာ ပြန့်ပြောကျယ်ဝန်းသလောက် လူတို့အသုံးမပြုနိုင်သော နေရာများဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ လွင်ပြင်များသည် ရေ၊ မြေ ဥတု ကောင်းမွန် ညီညွတ်မှသာ အဖိုးထိုက်တန်၏။

ကုန်းမြေမြင့်ဆိုသည်မှာ အနီးအပါးရှိ လွင်ပြင်များထက် မြင့်၍ တောင်များလောက်လည်း မမြင့်သော နေရာကို ဆိုလိုသည်။ အချို့လွင်ပြင်များမှာ ပင်လယ်မျက်နှာပြင်ထက် ပေ ၅၀၀၊ ၆၀၀ ခန့်သာမြင့်သော်လည်း အနီးပတ်ဝန်းကျင်ရှိ မြေပြင်နှင့် နှိုင်းစာသော် ကုန်းမြေမြင့် ဟူ၍ပင် ခေါ်ရ၏။ သို့ဖြစ်၍ လွင်ပြင်မှာ မည်မျှလောက် မြင့်ရမည်။ ကုန်းမြေမြင့်မှာ မည်မျှလောက် မြင့်ရမည် စသည်ဖြင့် အမြင့်အတိုင်းအထွာကို အတိအကျ ကန့်သတ်ထားချက် မရှိချေ။ ကုန်းမြေမြင့်များ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းမှာ မြေကြီးသည် ပတ်လည်ပိုင်း လျက်ရှိသော မြေပြင်ထက် အတန်ငယ် ကြွတက်လာခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ ဘေးပတ်လည်ရှိ မြေများ ပြိုဆင်းသွားသောကြောင့်သော်၎င်း ဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏။ တခါတရံလည်း မီးတောင်တခုမှ ချော်ရည်များသည် ကျယ်ပြန့်သော လွင်ပြင်ပေါ်၌ ညီညာစွာ ကျရောက်ပြီးလျှင် နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ကြာမြင့်သောအခါ ကုန်းမြေမြင့် ဖြစ်လာတတ်လေသည်။

တောင်မျာမှာမူ ကမ္ဘာကြီး၏ အပေါ်ယံ မြေလွှာများ လိပ်တက်လာခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ မြေကြီး၏ အတွင်းရှိ

www.forestspace.com.mm

မြေသားများ ကြွတက်လာခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ မီးတောင်များ ပေါက်ကွဲခြင်းကြောင့်သော်၎င်း ဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏။

ရေသည် မြင့်ရာမှနိမ့်ရာသို့ စီးဆင်းသည့်အတိုင်း ထိုလွင်ပြင်များ၊ တောင်များ၊ ကုန်းမြေမြင့်များ၌ ချောင်းကြီး၊ မြောင်းကြီး၊ မြစ်ကြီးများ ဖြစ်ပေါ်စေ၍ ယင်းတို့ထက်နိမ့်သောနေရာ ပင်လယ်ထဲသို့ စီးဝင်၏။ ထိုမြစ်ကြီး ချောင်းကြီးများသည် ချိုင့်ဝှမ်းကြီးများ ဖြစ်ပေါ်စေ၍ မြေများကို တဖြည်းဖြည်း တိုက်စားသွားရာ ချိုင့်ဝှမ်းများ တခုနှင့်တခု အကြားတွင် မြေမြင့်များဖြစ်၍ ကျန်ရစ်ခဲ့၏။ ဤသို့ဖြင့် ထိုမြေမြင့်များမှာ တောင်ရိုးတန်းကဲ့သို့၎င်း၊ တောင်းကုန်းကဲ့သို့၎င်း ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ဤသို့ တနေရာမှ တနေရာသို့ ရေစီးခြင်းအားဖြင့်လည်း တောင်များ ပေါ်ပေါက်လာရလေသည်။

လေနှင့်ရေများတိုက်ခတ်စားသွားခြင်းအားဖြင့် တောင်တခု၏ မျက်နှာပြင်သည် တဖြည်းဖြည်း ပြောင်းလဲတတ်ပေရာ၊ ရေစားလေလေ ချိုင့်ဝှမ်းရာအရပ်တို့မှာ နိမ့်ရှိုင်းလေလေဖြစ်ပြီးလျှင်၊ မြစ်ဝှမ်းနှင့် တောင်ကြားများနက်လေလေ၊ တောင်တန်းများ၊ တောင်ကုန်းများမှာ မြင့်လေလေ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရလေသည်။

မြစ်ဝှမ်းများသည် အမြဲကျယ်သည်ထက် ကျယ်လာလျက်ရှိ၏။ ကမ်းပါးများသည် ရေအဟုန်ကြောင့် ပြိုကျ၏။ မူလက မြင့်နေသောကမ်းပါးသည် မိုးရွာသောအခါ ရေစား၍ နိမ့်သွားတတ်၏။ မြေကြီးသည် ရေစိုသောအခါ အလိုလိုလေးလာ၍ ပြိုကျတတ်၏။ မြစ်ဝှမ်း နက်ရှိုင်းလာခြင်း၊ ကျယ်လာခြင်းဟု နှစ်မျိုးရှိရာ နက်ရှိုင်းလာခြင်းက ကျယ်လာခြင်းထက် မြန်လျှင်၊ ရှုကြီးများ၊ ချောက်ကြီးများ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်ပေသည်။

မြစ်ကြီးများသည်လည်း ပင်လယ်ကမ်းခြေနှင့် နီးလာသောအခါ အတန်ငယ် ရေစီးတန့်သွား၍ အနည်ထိုင်ကာ နုံးတင်မြေများ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏။ ထိုနေရာများကို မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဟု ခေါ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့မြန်မာနိုင်ငံ တောင်ပိုင်း ပုသိမ်၊ မြောင်းမြ အစရှိသော ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသများကဲ့သို့သော ဒေသများသည် ကောက်ပဲသီးနှံများ အထူးဖြစ်ထွန်းသည့် ဒေသများ ဖြစ်ပေသည်။ မြစ်ကြီး ချောင်းကြီးများ၌ အနည်ထိုင်ခြင်း၊ မြေမှုန့်ကျောက်မှုန့်များကို တောင်များပေါ်မှ ယူဆောင်လာခဲ့ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သာမန်မျက်စိဖြင့် ကြည့်လျှင် မပြောပလောက်ဟု မှတ်ထင်ရသော်လည်း စူးစမ်းရှာဖွေသူများ၏ တွက်ချက် ခန့်မှန်းခြေအရ မြောက်အမေရိကတိုက်ရှိ မက္ကဆီကိုပင်လယ်ကွေ့ထဲသို့ စီးဝင်သော မစ်စစ်စပီမြစ်ကြီးသည် တနှစ်လျှင် တန်ချိန် သန်းပေါင်း ၄၀ မျှသော အပေါ်ယံမြေဆီလွှာများကို သမုဒ္ဒရာထဲသို့ သယ်ဆောင်လာသည်။

သမုဒ္ဒရာအောက်ရှိ မြေမျက်နှာပြင်၌လည်း လွင်ပြင်၊ ကုန်းမြင့်၊ တောင်နှင့် ချိုင့်ဝှမ်းကြီးများ ရှိ၏။ သမုဒ္ဒရာအောက် မြေမျက်နှာပြင်ကို ပြုပြင်ဖန်တီးပေးသော အရာကား အများအားဖြင့် မီးတောင်လှုပ်ရှားမှုဖြစ်၏။ ရေနှင့်လေတို့သည် ကုန်းပေါ်မှာကဲ့သို့ ပင်လယ်အောက်ရှိ မြေပြင်ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲပေးနိုင်သော အစွမ်းမရှိကြချေ။ သို့ဖြစ်၍ ပင်လယ်အောက်မြေပြင်သည် တိုက်ကြီးများ၏ မြေမျက်နှာပြင်နှင့်စာသော် ကုန်းမြင့်ချိုင့်ဝှမ်းနည်းပါးသည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်ပေသည်။

မြေလူးငှက် ။ ။ မြေလူးငှက်မျိုးတွင် ပါဝင်သော ငှက်မျိုးပေါင်း မြောက်မြားစွာ ရှိ၍ ယင်းတို့အားလုံးသည် တာဒီဒီးမျိုးရင်းတွင် ပါဝင်ကြသည်။ များသောအားဖြင့် မြေလူးငှက်ဟု သိမ်းကျုံးခေါ်ဝေါ်ကြသော်လည်း အမည်ထူးသော ငှက်အစားစား ရှိကြသည်။

မြေလူးငှက် မျိုးမှန်မှာ တာဒီနီး မျိုးရင်းခွဲတွင် ပါဝင်၍ အခြားမြေလူးငှက်မျိုးနှင့်မတူဘဲ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည် အနည်းငယ်ကြီးသည်။ မြေလူးငှက်သည် ဆောင်းရာသီတွင် အအုပ်အသင်းနှင့် နေကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြေလူးငှက်

ငှက်သူဝိုးဟူ၍ရင်း ဗိုလ်တဲငှက်ဟူ၍ရင်းခေါ်တွင်သည့်မြေလူးငှက်

www.forumspace.com.mm

မျှားသည် မျှားသောအားဖြင့် တနေရာတည်းတွင် အမြဲတမ်းမနေဘဲ ဒေသပြောင်းရွှေ့ နေတတ်ကြသည်။ သစ်သီးနှင့် ပိုးမွှားများကို စားသောက်ကြသည်။ မြေလူးငှက်သည် မြေကြီးပေါ်၌သာ ကျက်စားလေ့ရှိ၏။ ခြေတံရှည်သောကြောင့် ခုန်ဆွခုန်ဆွနှင့် လျင်မြန်ဖျတ်လတ်စွာ သွားနိုင်ကြသည်။ မြေလူးငှက်များကို ကမ္ဘာအနှံ့အပြားတွင် တွေ့ရှိရကာ၊ အရွယ်အစားနှင့် အသွေးအရောင်မှာ အမျိုးမျိုးကွဲပြားကြသည်။ အလျား ၇ လက်မမှ ၁၁ လက်မအထိ အရွယ်အစားစား ဖြစ်၏။ အချို့သည် သာယာနာပျော်ဖွယ်ကောင်းအောင် လေချွန်တတ်၏။ အချို့သည် ချိုအေးသာယာစွာလည်း မြည်ကြွေးတတ်သည်။ မြေလူးငှက် မျိုးမှန်၏အရောင်မှာ တရောင်တည်း ဖြစ်သော်လည်း မျှားသောအားဖြင့် ရင်အုပ်တွင် အပြောက်စက်ကလေးများရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထင်ရှားရှိ လူသိများသော မြေလူးငှက်တမျိုးမှာ ငှက်သူခိုးဖြစ်သည်။ ဗိုလ်တဲနှင့် အခြားအဆောက်အအုံများ၏ ခေါင်းမိုးတွင် နားလေ့ရှိသောကြောင့် ဗိုလ်တဲငှက်ဟုလည်း ခေါ်သည်။ (ငှက်သူခိုး--ရှု။)

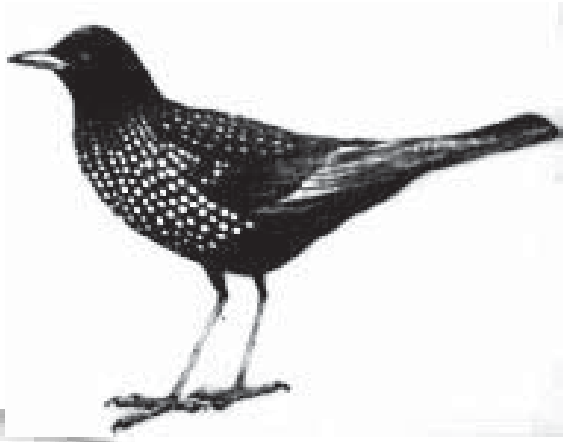

မြေပေါ်တွင် ခုန်ဆွခုန်ဆွနှင့် လျင်မြန်ဖျတ်လတ်စွာ သွားနိုင်သည့် မြေလူးငှက်

မြန်မာနိုင်ငံ အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် သီဟိုဠ်နိုင်ငံများတွင်သာတွေ့ရ၍ ငှက်ပြင်ဟုလည်းခေါ်ကြသည့် မြေဝပ်ငှက်

မြေဝပ်ငှက်မျိုး ။ ။ မြေဝပ်ငှက်မျိုးသည် ကက်ပရီမာလဂျီဖောမီး မျိုးစဉ်တွင် ကက်ပရီမာလဂျီဒီး မျိုးရင်း၌ ပါဝင်၍ အာတိတ်နှင့် အန္တာတိတ်ဒေသများနှင့် နယူးဇီလန် ကျွန်းအုပ်အဝင် ကျွန်းအများအပြားတို့မှ လွဲ၍ တကမ္ဘာလုံးလိုလို၌ တွေ့ရ၏။ မြန်မာနိုင်ငံ၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် သီဟိုဠ်နိုင်ငံတို့တွင်သာ တွေ့ရ၍ ပါဏာဗေဒအလိုအားဖြင့် ကက်ပရီမာလဂဝ် အေရှာတီကပ်ဟုခေါ်သည့် မြေဝပ်ငှက်ကို ငှက်ပျင်းဟုလည်း ခေါ်ကြသည်။ အလျား ၉ လက်မရှိ၍ အရောင်မှာ အညိုရောင်ဖြစ်သည်။ တောက်-တောက်-တောက်ဟူသော အသံမျိုးဖြင့် အော်တတ်သည်။

မြေဝပ်ငှက်သည် တောနက်မှာထက် သီးနှံစိုက်လယ်တော ယာတောနှင့် ခြောက်သွေ့ရှင်းလင်းသောတောများတွင် ပို၍ကျက်စားလေ့ရှိသည်။ နွေရာသီ၌ မြို့ရွာအနီးအနားတွင် ထိုငှက်တို့၏ အော်သံကို ကြားရတတ်သည်။

မြေဝပ်ငှက်များ သားပေါက်ချိန်မှာ ဖေဖွာဝါရီလမှ ဧပြီလ အတွင်း ဖြစ်သည်။ တကြိမ်လျှင် နှစ်ဥသာ အုံ၍ ဥမှာ သေးငယ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်မူကား ပူအိုက်ခြောက်သွေ့သော အလယ်ပိုင်း၌သာ ကျက်စားကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ တောင်ပိုင်းလွင်ပြင်များသို့ ဆောင်းတွင်းဧည့်သည်အဖြစ်နှင့် ရောက်လာတတ်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့မြောက်ပိုင်းနှင့် တနင်္သာရီတောင်ပိုင်းတို့တွင် လုံးဝမတွေ့ရချေ။

မြေဝပ်၊ တောင်ဒေါင်း စသော မြေဝပ်ငှက်မျိုးသည် ပေါ်လွင် ထင်ရှားသော ငှက်များ မဟုတ်သဖြင့် ယင်းတို့အကြောင်းကိုသိသူ အလွန်နည်းလှသည်။ ထိုငှက်မျိုးသည် အတောင်နှင့် အမြီးရှည်သည်။ မှောင်စပျိုးသည်နှင့် တပြိုင်နက် သစ်ပင်များ အနီးအနား၌ ပိုးမွှားကို ရှာဖွေစားသောက်ကြသည်။ စရိုက်အားဖြင့် ညဉ့်၌သာ ကျက်စား၍ နေ့အခါတွင် မျက်စိကို မှိတ်ကာ မြေကြီးပေါ်တွင် ဝပ်နား၍နေတတ်၏။

မြေဝပ်ငှက်မျိုးတွင် ကြီးမားသော ပါးစပ်နှင့် ကြည်လင်တောက်ပစူးရှသော မျက်လုံးများရှိ၏။ ညဉ့်အခါ မော်တော်ကားလမ်းမလယ်တွင် ဝပ်နေတတ်သဖြင့် မော်တော်ကားမီးရောင်တွင် ယင်းတို့၏ မျက်လုံးများသည် ဝင်းဝင်းတောက်ပြောင်လျက်ရှိ၏။ မြေဝပ်ငှက်မျိုးသည် သစ်ကိုင်းပေါ်တွင် နားသောအခါ အခြားငှက်များကဲ့သို့ ကန့်လန့်ဖြတ် ခြေတောက်ဖြင့် မနားဘဲ သစ်ကိုင်း၏ အလျားအလိုက် ရင်အုပ်ဖြင့် ဝပ်၍ နားလေ့ရှိသည်။ မြေဝပ်ငှက်မျိုးတွင် တောင်ဒေါင်းငှက်သည် အရွယ်ပိုကြီးသည့်ပြင် အော်

www.forumspace.com.mm

သုံးလည်း ကွဲပြားခြားနားသောကြောင့် တမျိုးနှင့်တမျိုး ကို ခွဲခြား၍ သိသာနိုင်လေသည်။ (တောင်ဒေါင်း--ရှု။)

ဥရောပတိုက်တွင် တွေ့ရသော မြေဝပ်ငှက်မျိုးကို ပါဏာ ဗေဒအလိုအားဖြင့် ကက်ပရီ မာလဂပ် ယူရိုပီးယပ် ဟု ခေါ်သည်။

မြေသြဇာများ ။ ။ အပင်များ ကြီးပွားဖြစ်ထွန်းရန် မြေ ဆီလွှာတွင် ဓာတ်ပစ္စည်းများ အနည်းဆုံး တဆယ့်သုံးမျိုး လိုပေသည်။ လေနှင့် ရေကောင်းစွာ ရရှိသော သာမန်မြေ မျိုးတွင် ဓာတ်ပစ္စည်းဆယ်မျိုးကို အပင်များအတွက် လုံ လောက်အောင် ရရှိနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ကျန်ဓာတ်ပစ္စည်း သုံးမျိုးဖြစ်သည့် နိုက်ထရိုဂျင်၊ ပိုတက်ဆီယမ်နှင့် ဖော့စ ဖောရပ် ဓာတ်များမှာမူ အချို့မြေမျိုးတွင် ချို့တဲ့နေသည့် ပြင် အသီးအနှံပင်များက စုတ်ယူသုံးစွဲလိုက်သဖြင့် မြေဆီ ၌ လျင်မြန်စွာ ကုန်ခန်းသွားတတ်လေသည်။ ပုံစံအားဖြင့် ဂျုံစပါး အချိန် တတန်ထွက်သည့်လယ်မြေမှ နိုက်ထရိုဂျင် ဓာတ် ၄၇ ပေါင်ခန့်၊ ဖော့စဖောရပ်ဓာတ် ၁၈ ပေါင်နှင့် ပို တက်ဆီယမ်ဓာတ် ၁၂ ပေါင်ခန့်မျှ ယုတ်လျော့သွားကြောင်း သိရသည်။

မြေဆီလွှာတွင် အပင်များ၏ လိုရင်းဓာတ်ပစ္စည်း တခုခု ချို့တဲ့နေလျှင်ဖြစ်စေ၊ အသီးအနှံပင်များကို လယ်မြေ၌ ဆက်ကာဆက်ကာ စိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့် ထိုဓာတ်ပစ္စည်း ဩဇာ များ တနှစ်ထက်တနှစ် ယုတ်လျော့ကုန်ခန်းသွားသည့်အခါ ဖြစ်စေ အသီးထွက်မှာ တဖြည်းဖြည်း ညံ့ဖျင်းလာဖွယ်ရာ ရှိလေသည်။ ထိုကြောင့် လယ်မြေများမှ အသီးအနှံအထွက် ပိုမို ကောင်းမွန်လာစေရန်၊ အပင်နှင့် တိရစ္ဆာန်များမှ ဖြစ် သော မြေသြဇာကိုဖြစ်စေ၊ ဓာတ်သတ္တုမှ ဖြစ်သော မြေသြဇာကိုဖြစ်စေ မြေဆီလွှာတွင် ထပ်လောင်း ဖြည့် စွက်ပေးရလေသည်။ ဗက်တီးရီးယားများက ထိုမြေသြ ဇာများကို အပင်၏ အစာဖြစ်အောင် ပြောင်းပေးလိုက်မှ သာ အပင်များသည် ထိုအစာကို စားသုံးမှီဝဲနိုင်ကြသည်။ အပင်များ ကြီးပွားဖြစ်ထွန်းရန် အလိုဆုံး ဓာတ်ပစ္စည်းမှာ နိုက်ထရိုဂျင်ပင်ဖြစ်သည်။ မြေဆီလွှာ၌လည်း ဤနိုက်ထရို ဂျင်ဓာတ် မကြာခဏ လိုလျက်ရှိတတ်သည်။ သို့ဖြစ်ခြင်း ကြောင့် အပင်များ အထူးလိုသည့် နိုက်ထရိုဂျင်ဓာတ်ကို အပင်များ စားသုံးနိုင်လာရန် ဗက်တီးရီးယားများက နိုက် ထရိတ်ဓာတ်နှင့် အခြား နိုက်ထရိုဂျင် ဒြပ်ပေါင်းများ အ ဖြစ်သို့ ပြောင်းပေးလိုက်ကြသည်။ တောင်အမေရိကတိုက်ရှိ ချီလီနိုင်ငံ မြောက်ပိုင်း၌ နိုက်ထရိုဂျင်ဓာတ် လိုနေသော လယ်မြေများအတွက် မြေသြဇာအဖြစ် အသုံးချနိုင်သော ဆိုဒီယမ် နိုက်ထရိတ်ဓာတ် ပါသည့် မြေမျိုးကိုရရှိလေသည်။ နိုက်ထရိုဂျင်ဓာတ်ပါရှိသော အခြားမြေသြဇာများမှာ အမ် မိုနီယမ် ဆာလဖိတ်နှင့် လူတို့ ဖော်စပ်ယူသော ကယ်လဆီ ယမ် နိုက်ထရိတ်နှင့် ကယ်လဆီယမ် ဆိုင်ယနီမိုက်တို့ ဖြစ်ကြ

မြေစေးအတွက်သီးသန့် ပြုပြင်ယူရသောမြေသြဇာများကို တူးနေစဉ်

www.foreverspace.com.mm

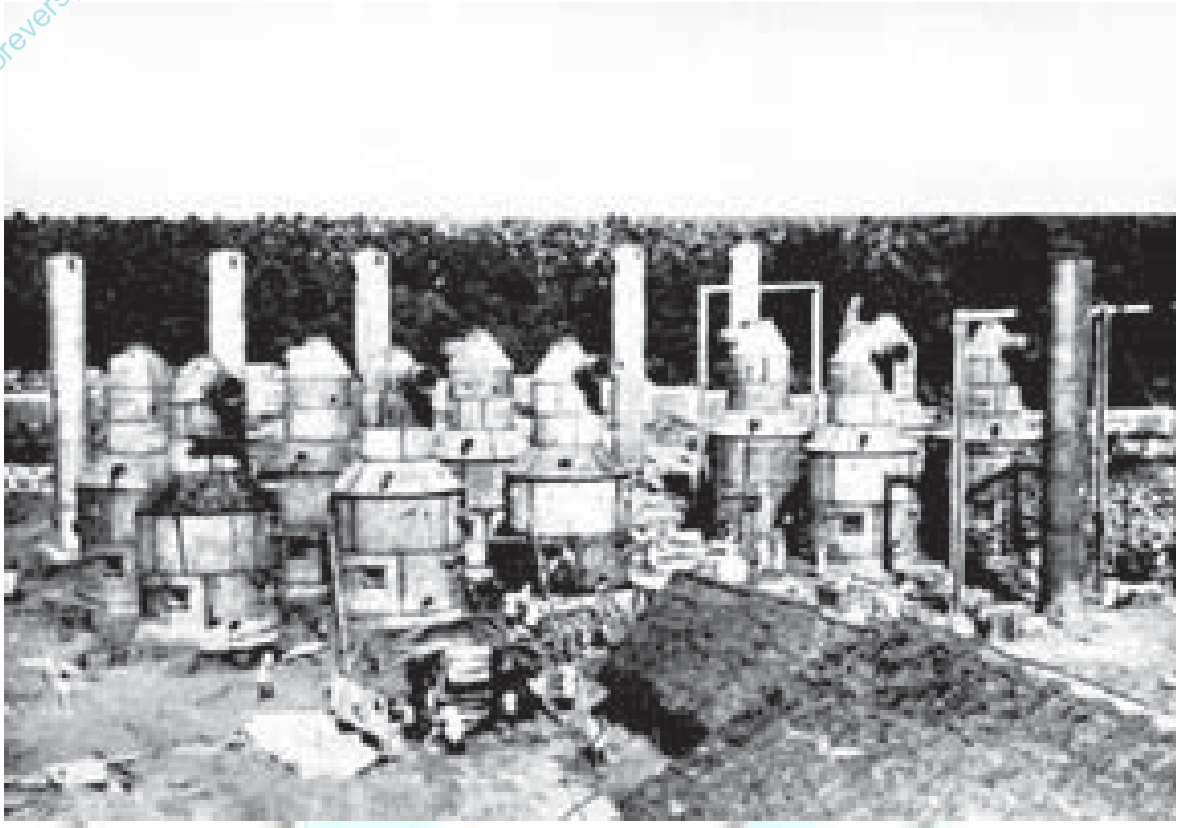

အိန္ဒိယနိုင်ငံ တောင်ပိုင်းရှိ ဓာတ်မြေသြဇာချက်စက်ရုံကြီး၊ ယင်းစက်ရုံမှ နိုက်ထရိုဂျင်ဓာတ်ကို ချက်လုပ်ပေးသည်။

သည်။ မြင်းသေ၊ နွားသေ၊ ခွေးသေ အစရှိသည့် တိရစ္ဆာန်ကောင်တို့၏ အသားမှုန့်၊ အရိုးမှုန့်၊ ငါးမှုန့်နှင့် ဝါစေ့ဖတ်စသည်တို့သည်လည်း သြဇာရှိဝတ္ထုမှရသော မြေသြဇာများ ဖြစ်ကြသည်။

၁၉၁၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၁၈ ခုနှစ်အထိ ဖြစ်ပွားခဲ့သော ပဌမကမ္ဘာစစ်သည် ကမ္ဘာအရပ်ရပ်တွင်ရှိသော တိုင်းပြည်များတွင် မြေသြဇာအမျိုးမျိုး တီထွင်ကြဖို့ မျက်စိဖွင့်ပေးသည်ဟုဆိုရပေမည်။ ယင်းကဲ့သို့ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းတွင် လယ်မြေများ သိမ်ဖျင်းမသွားစေရန် မြေသြဇာကျွေးလျက် ပြုပြင်ပေးရကြောင်းကို ကောင်းစွာ သဘောပေါက်လာကြသည့်အလျောက် နိုက်ထရိုဂျင်ဓာတ်ကို ပုံသေကားချ သတ်မှတ်ကာ ဓာတ်မြေသြဇာ အမျိုးမျိုးကို ဖော်စပ်၍ အရောင်းအဝယ်ပြု လုပ်ကြသည်။ အပင်၏ အစာဖြစ်သော ပိုတက်ဆီယမ် နိုက်ထရိတ် ဓာတ်မြေသြဇာမျိုးကို မြေသြဇာပြုပြင်ရေးတွင် တနေ့တခြား အသုံးများလာကြသည်။ သို့ရာတွင် နိုက်ထရိုဂျင်ဓာတ် ချို့တဲ့နေသော မြေဆီလွှာတွင် ဓာတ်မြေသြဇာ လိုနေသည့်ဓာတ်ကို ဖြည့်စွမ်းနိုင်သည်ထက် အပင်နှင့် တိရစ္ဆာန်တို့မှ ဖြစ်သော မြေသြဇာများကို ကျွေးခြင်းဖြင့်ရင်း၊ လူဆန်ပဲပင်မျိုးများကို စိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့်ရင်း နိုက်ထရိုဂျင်ဓာတ် ပိုမိုရ ဖြည့်စွက်ပေးနိုင်သည်။ အခြားအသီးအနှံပင်နှင့်မတူ လူဆန်ပဲပင်များသည် မြေဆီလွှာတွင်းရှိ နိုက်ထရိုဂျင်ဓာတ်ကို မကုန်ခန်းစေသည် သာမက ထပ်လောင်းရ၍ပင် ဖြည့်တင်းပေးနိုင်လေသည်။ ကျွဲနွား တိရစ္ဆာန်စား တောပဲပင်နှင့် အခြားပဲပင်မျိုးများသည်လည်း ထိုလူဆန်ပဲပင်ကဲ့သို့ နိုက်ထရိုဂျင်ဓာတ် ဖြည့်စွမ်းပေးနိုင်ကြသည်။ ဥရောပတိုက်ရှိ ဂျာမနီနိုင်ငံ အယ်လဆက်နယ်၊ အိန္ဒိယ၊ အီဂျစ်နှင့် ပါးရှားနိုင်ငံများတွင် သာမန်မြေတို့၌ လိုနေသော ပိုတက်ဓာတ်ပါသည့် မြေဆီမှုန့်များကို မြေတွင်းများ တူးဖော်ခြင်းဖြင့် ရရှိနိုင်ကြသည်။ ဖော့စဖိတ်ဓာတ် လိုနေသည့်မြေမျိုးတွင် ထိုဓာတ်မျိုး ပေါင်းစပ်ပါဝင်လျက်ရှိသော ကျောက်မှုန့်များ၊ တိရစ္ဆာန်တို့၏ အရိုးမှုန့်များနှင့် သံရည်ကျိုရာတွင် ဖြစ်ပေါ်လာသော ချော်တုံးချော်ခဲတို့၏ အမှုန့်များကို မြေသြဇာ အဖြစ်ဖြင့် ကျွေးပေးရသည်။

မြေကို ပြုပြင်ရာ၌ အသုံးချကြသော အခြားမြေသြဇာတမျိုးမှာ တောင်အမေရိကတိုက် ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာ ကမ်းခြေနှင့် ထိုသမုဒ္ဒရာတွင်းရှိ ကျွန်းစုများ၌ အသိုက်အအုံပြုကာ နေကြသော ပင်းဂွင်းခေါ် ပင်လယ်ငှက်တမျိုး၏ ချေးဖြစ်

www.forbesspace.com.mm

သည်။ ထိုမြေသြဇာကို ဂွာနိုဟု ခေါ်သည်။ ဤဂွာနို မြေသြဇာတွင် ဖော့စဖိတ်ဓာတ်ပါရှိရာ မြေကိုပြုပြင်ရန် အထူးသင့်လျော်၏။ တခါက ထိုဌက်ချေးများကို လိုက်လံစုသိမ်း၍ စီးပွားရှာသူတို့သည် အတော်ပင် ကျေးဇူးဖြစ်ထွန်းခဲ့ကြသည်။ ယခုအခါ၌မူ ထိုဂွာနိုမြေသြဇာများကို လိုသလောက် မရနိုင်တော့ချေ။

တခါတရံ တောင်သူလယ်သမားတို့သည် ကျောက်မီးသွေးပြာ၊ သစ်ကိုင်းသစ်ခက် သစ်သားတို့မှဖြစ်သော ပြာစသည့် ပြာမြေသြဇာကိုဎင်း၊ ထုံးကျောက်မှုန့်များ၊ ယောက်သွားခွံ၊ ပုစွန်ထုပ်ခွံတို့၏ အမှုန့်များကိုဎင်း၊ မြေစေးနှင့် ထုံးကျောက် ရောစပ်ထားသည့် မြေဆီတမျိုးကိုဎင်း၊ အမှိုက်သရိုက်နှင့် ရေပုပ်ရေစပ်များကိုဎင်း မြေသြဇာအဖြစ်ဖြင့် အသုံးချကြသည်။

တောင်သူလယ်သမားတို့သည် မိမိတို့ လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသော လယ်မြေများကို အသီးအနှံ အထွက်ကောင်းသည်ထက် ကောင်းလာအောင် ပြန်လည်ပြုပြင်ရာ၌ ကူညီအားပေးလိုသော ဆန္ဒအလျောက် မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ စိုက်ပျိုးရေးထွန်းကားသည့် တိုင်းနိုင်ငံတို့၏ အစိုးရများသည် ဓာတုဗေဒနည်းဖြင့် ဖော်စပ်ထားသော မြေသြဇာများကို ဈေးနှုန်းချိုသာစွာဖြင့် လယ်ယာ၊ ခြံမြေလုပ်ကိုင်သူတို့အား ဖြန့်ချိရောင်းချလျက် ရှိကြသည်။

မြေအောက်မီးရထား ။ ။ မြေအောက်မီးရထားဆိုသည်ကား မြေအောက်လိုဏ်ခေါင်းကြီးများ အထဲတွင် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားဖြင့် ခုတ်မောင်းနေသော မီးရထားများ ဖြစ်သည်။ မြေအောက်မီးရထားသည် တက္ကစီ၊ ထရော်လီ၊ ဓာတ်ရထား စသော အခြားလူစီးယာဉ်များနှင့် စာလျှင်ဈေးအသက်သာဆုံး၊ ခရီးအသေချာဆုံး၊ အမြန်ဆုံးယာဉ်ဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာပေါ်ရှိ တိုင်းကြီးပြည်ကြီးများ၏ မြို့ကြီးပြကြီးများသည် လူဦးရေ အလွန်ထူထပ်သဖြင့် ကူးသန်းသွားလာရေး၌ အလွန်ပင် အခက်အခဲ တွေ့ကြရ၏။ ထိုကြောင့် မြို့ရှိ လူဦးရေအလိုက် ကူးသန်းသွားလာရေး၌ လွယ်ကူစေရန် ပြည်ပိုင် အစိုးရတို့သည် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးကို အနည်းနည်း အဖုံဖုံ ပြုလုပ်ပေးကြရ၏။ ယင်းသို့သော မြို့ကြီးများတွင် အချိန်သည် အလွန်အဖိုးတန်လေရာ မြို့သူမြို့သား အလုပ်သမား လူထုအဖို့ ကျယ်ဝန်းလှသော မြို့ကြီး၏ တနေရာမှ တနေရာသို့ သွားလာနိုင်ရေးမှာ လူဦးရေထူထပ်

မြေအောက်မီးရထားဘူတာရုံတွင်း အမှောင်မခိုရအောင် မီးများထွန်းပြီထားရုံမျှမက လေကောင်းလေသန့်ဝင်အောင်လည်း စီမံဆောက်လုပ်ထားသည်။

www.foreverspace.com.mm

မြေအောက်မီးရထားဘူတာရုံကို ခရီးသည်များ ရှာဖွေရလွယ်ကူအောင် မြေပြင်ရှိ အဆောက်အအုံပေါ်တွင် ဘူတာရုံ၏အမည်ကို ဖော်ပြညွှန်ကြားထားလေ့ရှိသည်။

သော မြို့ကြီးများ၌ အလွန်ပင် အချိန်ကြန့်ကြာ၍ အခက်အခဲတွေ့ကြရလေသည်။ ထိုကြောင့် လျင်မြန်၍ စရိတ်ကုန်သက်သာသော သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး နည်းလမ်းများကို ထိုကဲ့သို့သော မြို့ကြီးများ၌ အလွန်ပင် လိုအပ်လှပေသည်။

ယင်းသို့သော မြို့ကြီးများ၌ မီးရထား၊ ဓာတ်ရထား၊ ထရော်လီ၊ ဘတ်စကားများနှင့်ပင် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးမှာ မလုံလောက်သေးချေ။ ထိုကြောင့် မြေပြင်ပေါ်တွင် သာမက မြေအောက်တွင်ပါ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအတွက် လမ်းကြောင်းများ တီထွင်လာရာမှ မြေအောက် မီးရထားများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့လေသည်။ ထိုမြေအောက် မီးရထားများကို သုံးသည့်စံနစ်မှာ လန်ဒန်မြို့တွင် ပဌမဆုံး စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့၏။ ၁၈၆၃ ခုနှစ်တွင် လန်ဒန်မြို့တော်တွင်းအတွက် စတင်ဖွင့်လှစ်အသုံးပြုခဲ့၍ ၁၈၆၈ ခုနှစ်တွင် ဆင်ခြေဖုံးရပ်ကွက်များအတွက် စတင်ဖွင့်လှစ် အသုံးပြုခဲ့သည်။

ဦးစွာ၌ မြေအောက် မီးရထားများ မောင်းနှင်ရန် ရေနွေးငွေ့အားကိုပင် အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ ထိုအခါက မီးရထားများသည် ကျဉ်းကျပ်သည့်ပြင် ရေနွေးငွေ့သုံးသည့်အတွက် မီးရထားလမ်း လိုဏ်ခေါင်းသည် မီးခိုးများဖြင့် အသက်ရှူကျပ်ကာ၊ မီးရထားစီးများသည်လည်း အလွန်ဆင်းရဲဒုက္ခဖြစ်ကြရ၏။ မြေအောက်ဖြစ်နေသဖြင့် သန့်ရှင်းသော လေဝင်လေထွက် ကောင်းကောင်းရရန် အရေးကြီးရာ၊ ဆိုခဲ့သောစံနစ်ကို တာရှည်သုံးသွားရန် မဖြစ်သဖြင့် တိုးတက်ပြုပြင်ရလေသည်။ ယင်းသို့ဖြင့် မြေအောက် မီးရထားများသည် လျှပ်စစ်ဓာတ်ဖြင့် မောင်းနှင်သည့် ရထားများ ဖြစ်လာကာ၊ မြေအောက်လိုဏ်ခေါင်းတွင် လေဝင်လေထွက်ပေါက် လုံလောက်စွာ ထားပေးရ၏။

ထိုမီးရထားလမ်းများ ဆောက်လုပ်ပုံမှာလည်း နှစ်မျိုးရှိသည်။ ပဌမနည်းမှာ လမ်းမကြီးများကို တူးဖော်ထုတ်ပစ်ပြီးလျှင် မြေအောက်ထဲတွင် နက်လှသော မြောင်းကြီးများ တူးပြီးနောက် မီးရထားလမ်းများပြုလုပ်၏။ ထိုနောက်မှ အပေါ်မှ လမ်းမကြီးများကို ပြန်ခင်းလေသည်။ ထိုကဲ့သို့သော မြေအောက် မီးရထားလမ်းမျိုးမှာ လေးထောင့်ရှည်လျားလျားဖြစ်၏။ ထိုသို့သော မီးရထားလမ်းမျိုး နှစ်ခုဖြတ်ကျော်သည့် လမ်းဆုံများတွင် တလမ်းကို အခြားတလမ်းထက် မြေအောက်နက်နက်တွင် ဖောက်လုပ်ထားရလေသည်။

www.foreverspace.com.mm

အခြားတနည်းမှာကား မြေအောက် အလိုရှိသည့်အနက်တွင် ပြွန်ခေါင်းသဖွယ် လိုဏ်ခေါင်းကြီးများကို ဖောက်လုပ်ခြင်းဖြစ်၏။ ထိုနည်းမှာ မြေပြင်ပေါ်မှ လမ်းများကို ဖျက်ရခြင်းမရှိချေ။ ထိုမီးရထားလမ်းများသည်ကား လုံးဝန်းသောသဏ္ဌာန်ရှိကြ၍ လိုဏ်ခေါင်းနံရံများသည် သံပြွန်ခေါင်းကြီးများဖြစ်ကြ၏။ လန်ဒန်မြေအောက် မီးရထားသည် အစတွင်ဆိုခဲ့သော ပဌမစံနစ်ကိုသုံးခဲ့၏။ သို့သော် နောင်အခါတွင်ကား ဒုတိယစံနစ်ကို သုံးခဲ့ရာ ယခုအခါ လန်ဒန်မြေအောက်မီးရထားများကို "လန်ဒန်ပြွန်ခေါင်းများ" ဟုပင်ခေါ်ဆိုကြသည်။ နယူးယောဂ်မြို့ရှိ မြေအောက် မီးရထားလမ်းများကား ယခုထက်တိုင် ပဌမစံနစ်အတိုင်း ပြုလုပ်ထားသည့် လမ်းမျိုးကို သုံးလျက်ပင်ရှိ၏။

လန်ဒန်မြေအောက် မီးရထားမျိုးသည် ရန်ကုန်နှင့် ဆင်ခြေဖုံးရပ်ကွက်သွား အချို့သော ဒီဇယ်မီးရထားများကဲ့သို့ ရထားခေါင်းတွဲသည် နောက်ကလူစီးတွဲများနှင့် တပုံစံတည်းပင်ဖြစ်သည်။ ခေါင်းတွဲရှေ့ဆုံးပိုင်း၌ ဓာတ်အားဖွင့်ပိတ်သော ခလုတ်များပါသည့် ၃ ပေ ကျယ်အခန်းကလေးတခန်းပါသည်။ ထိုအခန်း၌ မောင်းသူဝင်၍ ခလုတ်ဖွင့်ကာ မောင်းနှင်ရသည်။ ခေါင်းတွဲ၏ ကျန်အပိုင်း၌မူ လူစီးတွဲအတိုင်းထိုင်ခုံများရှိသည်။ ရထားနောက်ဆုံးတွဲသည် ဂတ်တွဲဖြစ်သည်။ ဂတ်တွဲဆိုသော်လည်း ဂတ်ဗိုလ်၏အခန်း ၃ ပေကျယ်ကလေးမှအပ ကျန်နေရာများသည် လူစီးတွဲအတိုင်းပင် ထိုင်ခုံများရှိသည်။ ဂတ်ဗိုလ်က လျှပ်စစ်ဓာတ်ဖြင့် ခလုတ်နှိပ်၍ ရထားတခုလုံးမှ တွဲတံခါးများကို ဖွင့်ပေးပိတ်ပေးရသည်။ တံခါးပိတ်ပြီးသော် ခေါင်းတွဲကို ခလုတ်နှိပ်ကာ အချက်ပေးလျှင်၊ ခေါင်းတွဲမောင်းသူက မောင်းထွက်သွားတော့သည်။ မြေအောက်မီးရထားသည် တနာရီလျှင် မိုင် ၄၀ မျှ ခုတ်မောင်းသည်။ တနာရီလျှင် ၁၀ စက္ကန့်မှ ၁၅ စက္ကန့်လောက် သာရပ်သည်။ ရုံးတက်ရုံးဆင်းချိန်တွင် တမိနစ်တစင်းမျှ ရှိလျက် အခြားအချိန်များတွင် ၃ မိနစ်မှ ၅မိနစ် တစင်းရှိတတ်သည်။

မြေအောက်မီးရထား ဘူတာရုံတိုင်းတွင် ဘူတာအမည်ကို မှန်ဆိုင်းဘုတ်ဖြင့် ရေးထားသည်။ ဆိုင်းဘုတ်ရှိရာ အပေါက်မှ မြေအောက်သို့ လှေခါးတိုကလေး တစင်းနှစ်စင်းနှင့် ဆင်းသွားလျှင် လက်မှတ်ရုံသို့ရောက်၍ လက်မှတ်ဝယ်ရသည်။ လက်မှတ်ရုံများအပြင် ပိုက်ဆံထည့်လိုက်လျှင် မိမိအလိုရှိသည့် ရထားလက်မှတ် အလိုအလျောက် အထဲမှထွက်ပေါ်လာသော စက်များလည်း ရှိသည်။ လက်မှတ်ရလျှင်

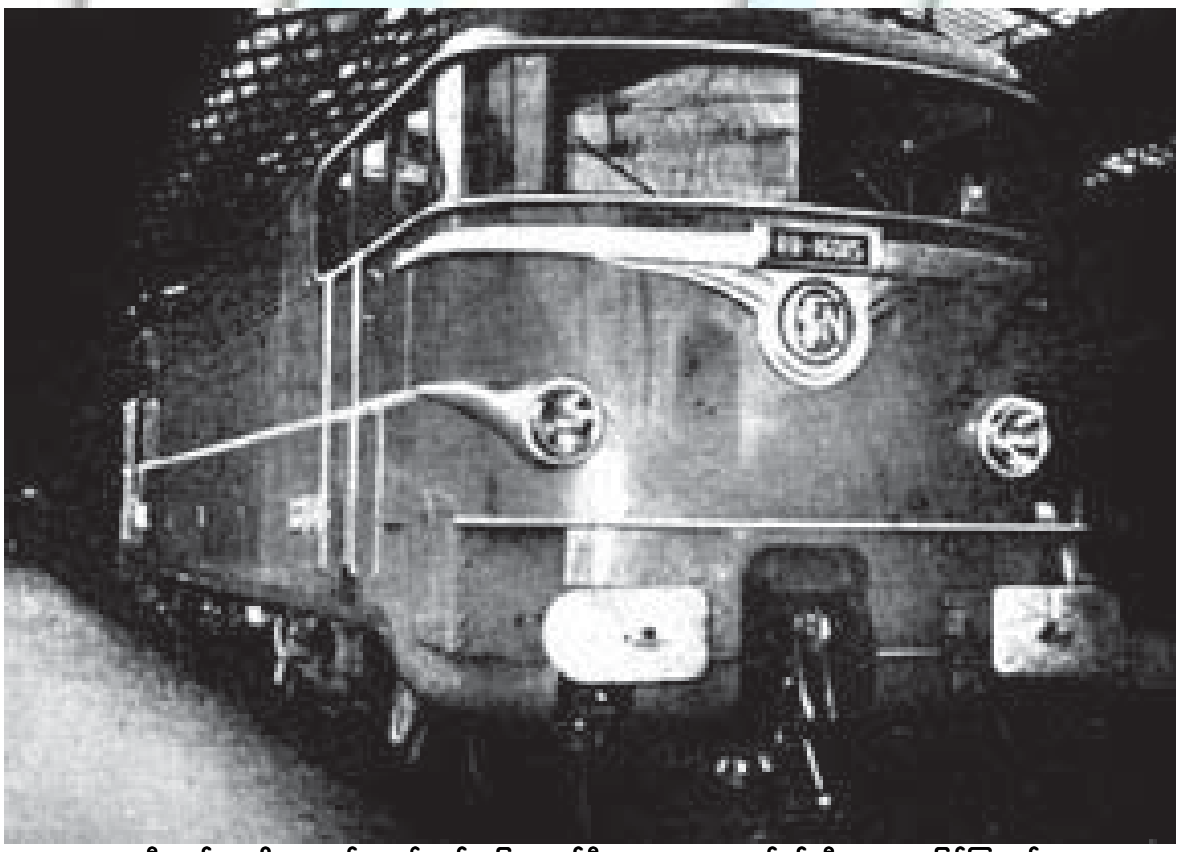

ခရီးသည်များကိုသာ တင်ဆောင်သည့် မြေအောက်မီးရထားများမှာ လျှပ်စစ် မီးရထားများဖြစ်ကြသည်။

www.foreverspace.com.mm

မြေအောက်မီးရထားဘူတာရုံတွင်း မီးရထားအလာကို စည်းကမ်းသေဝပ်စွာ စောင့်စားနေကြစဉ်

ရထားစကြိန်များရှိရာ မြေအောက်သို့ ရိုးရိုးလှေကားဖြင့်ဝင်း၊ လှိမ့်လှေခါးဖြင့်ဝင်း ဆင်းသွားရသည်။ ထိုနောက် ဘူတာရုံတွင် အခမဲ့တောင်းယူနိုင်သော မြေအောက်မီးရထား မြေပုံ၌ မိမိသွားလိုသော လမ်းစဉ်ကို ရှာဖွေပြီးလျှင် ရထားကို စောင့်ရသည်။ ရထားဝင်လာ၍ ဘူတာ၌ ဆိုက်သောအခါ တွဲတံခါးများ အလိုလိုပွင့်လာသည်။ ရထားပေါ်သို့ ခရီးသည်များ တက်ပြီးသော် စက္ကန့်အနည်းငယ် ကြာသော အခါ၊ တံခါးများ အလိုလိုပိတ်၍ ရထားထွက်သွားသည်။

ရထားတွဲ မျက်နှာကြက်နှင့် နံရံ ဆက်စပ်ရာ ထောင့်ကွေးတွင် ခရီးစဉ်တလျှောက်ရှိ ဘူတာများအမည်ကို မြေပုံနှင့် တွဲတိုင်း၌ ပြထားသည်။ ဘူတာသို့အဝင် ကိုက်တရာခန့်နှင့် ဘူတာမှအထွက် ကိုက်တရာခန့်အထိ ရထားသွားရာလိုဏ်ခေါင်းတလျှောက်တွင် တွဲတွင်းမှ မြင်နိုင်သော လိုဏ်ခေါင်းနံရံနေရာ၌ ရောက်မည့်ဘူတာအမည်ကို ဆယ်ပေကွာခန့်တွင် တခုကျကပ်ထားသည်။ ရထားရပ်ရန် အရှိန်သတ်လိုက်သော ခဏ၌ပင် လိုဏ်ခေါင်းနံရံကို တွဲပြူတင်းမှန်ပေါက်မှ ကြည့်လိုက်လျှင် ဆိုက်မည့်ဘူတာကို အလွယ်တကူ သိနိုင်သည်။ မိမိအလိုရှိရာ ဘူတာသို့ရောက်လျှင် ထွက်ပေါက်ဟု မီးဆိုင်းဘုတ် ဆွဲထားသောလမ်းအတိုင်း လိုက်လာပါက၊ အထက်လှိမ့် လှေခါးဖြင့် မြေပြင်သို့ ထွက်လာနိုင်သည်။

ယခုအခါ မြေအောက် မီးရထားများကို အလွန် လူသုံးများနေသဖြင့် တိုးတက်ပြုပြင် ချဲ့ထွင်မှုများ ပြုလုပ်လျက်ရှိ၏။ ထိုမြေအောက် မီးရထားမျိုးသည် လန်ဒန်မြို့တွင်သာ မက အမေရိကန်နိုင်ငံရှိ နယူးယောဂ်မြို့၊ ဖိလဒဲလဖီးယားမြို့၊ ဗော့စတန်မြို့၊ ရှိကာဂိုမြို့ကြီးများ၌ဝင်း၊ တောင်အမေရိကတိုက် ဗွေနို့ဆိုင်းရက်မြို့၊ စပိန်နိုင်ငံမဒရစ်မြို့၊ ပြင်သစ်နိုင်ငံ ပါရစ်မြို့၊ ရုရှားနိုင်ငံ မောစကိုမြို့နှင့် ဂျပန်နိုင်ငံ တိုကျိုမြို့များတွင်ဝင်း ရှိလေသည်။ နယူးယောဂ်မြို့တော်ရှိ မြေအောက်မီးရထားသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် အကြီးဆုံးနှင့် ဆောက်လုပ်ပုံ စံနစ်အကောင်းဆုံးဖြစ်၍ မောစကိုမြို့ မြေအောက်မီးရထားမှာ အလှပဆုံး ဖြစ်၏။

မြေအောက်မီးရထားလမ်းများ ခဲခဲယဉ်းယဉ်းနှင့် ဖောက်ထားပုံကို ကြည့်၍ ယခုခေတ် အင်ဂျင်နီယာပညာသည် မည်မျှ စွမ်းဆောင်နိုင်ပုံကို သိနိုင်ပေသည်။ လန်ဒန်မြေအောက် မီးရထားလမ်းများမှာ လန်ဒန်တမြို့လုံး၏ မြေအောက်၌ အနှံ့အပြား ဖောက်လုပ်ထား၍၊ ဝက်ပါတမျှ ရှုပ်ထွေး ပွေလိမ်လျက်ရှိပေ၏။ သို့ဖြစ်ပါလျက် လမ်းတလမ်းပေါ်၌ပင် တနာရီအတွင်း ရထားအစင်း ၄၀ ခန့်သည် တိုက်မိခြင်း၊ နှောင့်နှေးခြင်း မရှိဘဲ ခုတ်မောင်းနေကြသည်မှာ အံ့ခြီးဖွယ်ရာတရပ်ပင် ဖြစ်ပေတော့သည်။

မြို့ ။ ။ ယေဘုယျအားဖြင့်သော်ကား မြို့ဟူသည်မှာ လူအပေါင်းတို့ အတည်တကျ အိမ်ယာများဖြင့် စုစုဝေးဝေးနေထိုင်ကာ စီးပွားရှာဖွေ လုပ်ကိုင်စားသောက်ရာ နေရာဖြစ်၍ ပထဝီဝင်သဘောအရရင်း၊ နိုင်ငံရေးသဘောအရရင်း မြို့ဟု အသိအမှတ်ပြုထားသည့် နေရာလည်းဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ ရွာထက် ကြီးမား၍ ပိုမိုစည်းရုံးမိကာ ပိုမိုတိုးတက်ကြီးပွားလျက်ရှိသော လူစုလူဝေး ဗဟိုဌာနဖြစ်သော်လည်း မြို့ပြကဲ့သို့ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခြင်းကား မရှိပေ။

ရှေးအခါကမူ ကမ္ဘာနှင့်အဝှန်း မြို့ဟူသည်မှာ ဘုရင်မင်းမြတ်နှင့် မင်းညီမင်းသား မှူးမတ်များ စံမြန်းနေထိုင်ရာ ဒေသများနှင့် နိုင်ငံရေးမြို့တော်များကိုသာလျှင် ခေါ်ဝေါ်ခဲ့၍၊ များသောအားဖြင့် မြို့ရိုးတွင်း၌ တည်ရှိတတ်သည်။

ဝိနည်းပိဋကတ်တော်လာ ပြည်ရွာအပြား မျိုး ၆ ပါး မှာ

(၁) မင်းအစိုးရတခု၏ အာဏာစက်နှံ့ရာ တိုင်းနိုင်ငံ(ရဋ္ဌ)၊
(၂) မင်းအိမ်နန်းတော် တည်ရာ နေပြည်တော် (ပူရီ)၊
(၃) အောက်ဆုံး မြို့အုပ် မြို့ပိုင်ရုံးရှိ၊ ဈေးရှိသောမြို့(နဂရ)၊
(၄) ခရိုင်ဝန်မင်းတပိုင်၊ သို့မဟုတ် တိုင်းမင်းကြီးတပိုင် ခရိုင်စု၊ ဇနပုဒ်(ဇနပဒ)၊(၅) ဈေးရှိသောရွာကြီး(ဂါမ)၊
(၆) ဈေးမရှိသော ရွာငယ် နိဂုံး(နိဂမ) ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ပါဠိကျမ်းဂန်များ အလိုအရ မြို့၏ အဂ်ါ ၇ ပါး ရှိပေသည်။ ယင်းတို့မှာကား ပြည့်ရှင်မင်းလည်းတပါး၊ ဆုံးဖြတ်

www.forexpace.com.mm

စီရင်နိုင်သော ပညာရှိအမတ်လည်းတပါး၊ ပြည်ထောင်ချင်း အဆွေခင်ပွန်း မဟာမိတ်မင်းလည်းတပါး၊ ရတနာ ၁၀ ပါး နှင့်တကွ စပါးပျိုး ၇ပါးနှင့် ပြည့်ဝသော ကျီ၊ ကြ၊ တိုက်၊ ဘဏ္ဍာများလည်းတပါး၊ ခဲယဉ်းသော မြို့ပြ ကျုံးမြောင်း၊ ပစ္စရင်လျှောက်လည်းတပါး၊ တိုင်းနိုင်ငံပိုင်နက်လည်းတပါး၊ ရဲမက်ဗိုလ်ပါလည်းတပါး ဟူ၍ ဖြစ်၏။ တနည်း မြို့၏အင်္ဂါ ၇ ပါးမှာကား ကောင်းစွာ စိုက်အပ်သော မတုန်မလှုပ်သော တံတိုင်းလည်းတပါး၊ နက်ကျယ်သော ကျုံးလည်းတပါး၊ ကျယ်သောသူရဲပြေးလည်းတပါး၊ များစွာသော လက်နက်လည်းတပါး၊ များစွာသော ရဲမက်ဗိုလ်ပါလည်းတပါး၊ ပညာရှိသော လိမ်မာသော တံခါးစောင့်လည်းတပါး၊ မြင့်သော မြို့တံတိုင်းလည်းတပါး၊ ဤ ၇ ပါးတို့ ဖြစ်၏။ ဤသည်အပြင် မြို့အစာ ၄ ပါးဟူ၍ သတ်မှတ်လျက် မြို့ကြီးများ၌ ထိုအခြင်းအရာ ၄ ပါးပေါများရမည်ဆိုလေသည်။ ယင်းတို့မှာကား ဆန်စပါး စားနပ်ရိက္ခာ မျိုးစေ့အစုံ၊ ဆီဦးထောပတ် ဆေးဝါးစုံ၊ မြက် ထင်းရေဟူ၍ ၄ ပါး ဖြစ်၏။ မြို့တော် သာယာငြိမ့်ညောင်းစေသော အသံ ၁၀ ဖြာရှိ၍ ယင်းတို့မှာကား ဆင်သံ၊ မြင်းသံ၊ ရထားသံ၊ စည်ကြီးသံ၊ မုရိုးစည်သံ၊ စောင်ညင်းသံ၊ ခရုသင်း နဲ့ ပ္ပြေ ခရာသံ၊ ကြေးနင်း ခွက်ခွင်းသံ၊ စားကြပါ၊ သောက်ကြပါ ဟူသော အသံများဖြစ်ကြောင်း ကျမ်းဂန်များတွင် ဆိုပေသည်။

ရှေးအခါက မြန်မာမင်းတို့သည် သိုက်တံဘောင် ဗေဒင်အရ မြို့များ တည်သည်လည်း ရှိ၏။ မြို့တည်နန်းတည်မင်းဟူသော အမည်ကို ခံယူလို၍ တည်သည်လည်းရှိ၏။ ထိုစဉ် မြို့ပြထီးနန်း တည်ထောင်သောအခါ ဝိဋ္ဌကတ်ဗေဒင် တတ်မြောက်သော ရဟန်းပညာရှိ၊ လူပညာရှိများက ရှေ့ဆောင်ရှေ့ရှက် ပြုကြလေသည်။ ပမာအားဖြင့် ဒုတိယ အင်းဝမြို့ တည်ရာတွင် မွန်လူမျိုး ဗားမဲ့ဘုန်းကြီး၊ ဗားတမော့ ဘုန်းကြီးများက ခေါင်းဆောင်၍ ယင်းတို့၏ အစီအရင်များ ဖြစ်သော အထဗွဏ မဟာယတြာနည်းဖြင့် တည်သည်။ အင်းဝမြို့ ပဌမတည်စဉ်ကလည်း သတ္တုကြေးနီပြား အင်း ၂ မိုက် ပတ်လည်ကို မြေတွင် အင်း ၁,၀၀၀ မြှုပ်စေ၍ ညောင် ၁,၀၀၀ စိုက်သည်။ ရတနာသိယ် (ရွှေဘို)၊ တတိယ အင်းဝ၊ စတုတ္ထ အင်းဝ၊ ပဌမအမရပူရ၊ ဒုတိယ အမရပူရ၊ မန္တလေးမြို့များ တည်ရာတွင်လည်း ပညာရှိ ဘုန်းတော်ကြီးများက ရှေ့ဆောင်၍ ဆိုခဲ့သော အထဗွဏ မဟာယတြာနည်းများဖြင့် မြို့များကို တည်သည်။ မြို့တည်ရာတွင် ရေကောင်း မြေသန့်ရှိရာ နေရာ၊ ကောင်းကျိုး မင်္ဂလာနှင့် ပြည့်စုံ၍ အောင်မြေဖြစ်ကာ ရေလမ်းကုန်းလမ်း ခရီးအသွားအလာ ကောင်းပြီးလျှင် အချက်အခြာဖြစ်မည့် ဒေသကို ရှေးဦးစွာ အရေးတကြီးထား၍ ရွေးချယ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံကို အင်္ဂလိပ်တို့ သိမ်းယူပြီးသောအခါ အစိုးရက အက်ဥပဒေများဖြင့် မြို့ကို သတ်မှတ်သည်။ ၁၉၀၇ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ မြို့ပြ အက်ဥပ္ပဒေ ပုဒ်မ ၄ အရ နိုင်ငံအစိုးရမင်းသည် မည်သည့် အရပ်ဒေသဆိုင်ရာ ရပ်ကွက်ကိုမဆို အဆိုပါ အက်ဥပဒေပါ ကိစ္စများ အလို့ငှာ မြို့ဖြစ်ကြောင်းနှင့် အမိန့်ကြော်ငြာစာ ထုတ်ဆင့်၍ ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိသည်။ သို့ဖြစ်၍ မြို့ပြဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေအရ အကြောင်းအရာ၌ ဖြစ်စေ၊ ရှေနောက်စကား အစီအစဉ်၌ဖြစ်စေ၊ တစုံတရာ ဆန့်ကျင်ကွဲလွဲသည် မဟုတ်လျှင် မြို့ဆိုသည်မှာ ပုဒ်မ ၄ အရ အမိန့်ကြော်ငြာ တစုံတရာနှင့်အညီ ဥပဒေပါကိစ္စ အလို့ငှာ မြို့ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ပြဋ္ဌာန်းသည့် အရပ်ဒေသဆိုင်ရာ ရပ်ကွက် တစုံတရာကို ဆိုလိုသည်။ ဤသို့ ပြဋ္ဌာန်းထားသော မြို့များတွင် ဒေသန္တရအလိုက် အုပ်ချုပ်ရန် မြန်မာပြည်တွင် ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေးဟု ခေါ်အပ်သော မျှော်နီစီပယ် အုပ်ချုပ်ရေးများကို တီထွင်သည်။ ခရစ် ၁၈၇၄ ခုနှစ်မှ စတင်၍ ရန်ကုန်၊ မော်လမြိုင်၊ ပြည်၊ ပုသိမ်၊ စစ်တွေ၊ တောင်ငူ၊ ဟင်္သာတမြို့များတွင် မျှော်နီစီပယ်ကို ဦးစွာဖွဲ့သည်။ ဤသည်နောက် တဖြည်းဖြည်းနှင့် မြန်မာပြည်တဝှန်းလုံးသို့ မျှော်နီစီပယ် အုပ်ချုပ်ရေး ပျံ့နှံ့သွားသည်။

လူဦးရေ ၁၀,၀၀၀ အထက်ရှိသော မြို့များတွင် မျှော်နီစီပယ်သည် အရေးပါအရာရောက်သည်။ ၁၈၉၀ ပြည့်နှစ် မြန်မာပြည်မျှော်နီစီပယ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၄၇ အရမူကား နောက်ဆုံး သန်းကောင်စာရင်းအရ လူဦးရေ ၁၀,၀၀၀ အောက် လျော့နည်းပြီးလျှင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးသော ရွာသက်သက်လည်း မဟုတ်ဘဲ၊ မြို့၊ သို့မဟုတ် စျေးရှိသော မြို့ငယ်များကို မျှော်နီစီပယ် သတ်မှတ်နယ်အဖြစ် ထုတ်ဆင့်ကြေညာပြီးလျှင် မျှော်နီစီပယ်လုပ်ငန်းများကို ထိုဒေသများတွင် ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ မျှော်နီစီပယ်များသည် မိမိတို့ဆိုင်ရာမြို့၌ အိမ်ခွန်၊ မြေခွန်၊ ရေခွန်၊ မိလ္လာခွန်၊ မီးခွန်၊ ယာဉ်ခွန်၊ စျေး၊ သားသတ်ရုံများမှ အခွန်အကောက်များကို ကောက်ခံပြီးလျှင် မြို့သူမြို့သားများအတွက် ဆေးရုံဆောက်လုပ် ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ကျောင်းများ ဆောက်လုပ်ခြင်း၊ လမ်းပြင်ခြင်း စသော ပြည်သူ့လုပ်ငန်းများအပြင် မြို့ရွာသန့်ရှင်းရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် စည်ပင်ရေးတို့ကို တာဝန်ယူရသည်။ မျှော်နီစီပယ်အဖွဲ့များတွင် ပါဝင်၍၊ မြို့ကို အုပ်ချုပ်သူတို့မှာ အရပ်သူအရပ်သားများက ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသူများဖြစ်၏။

မြို့များတွင် လူနေများသည်နှင့်အမျှ မြို့များ ကျယ်ဝန်းလာသည်။ မြို့ကြီးမှ မြို့ပြများဖြစ်လာသည်။ မြို့နှင့် မြို့ပြတို့ကို ခွဲခြားရာ၌ တိတိကျကျ သတ်မှတ်၍ မရဘဲရှိ၏။ ဂရိတ်ဗြိတိန်နှင့် အိုင်ယာလန်နိုင်ငံတို့တွင် စီးတီးခေါ် မြို့ပြမှာ ဂုဏ်ပြု ခေါ်ဝေါ်သော အမည်ဖြစ်၏။ တရားဥပဒေအား

www.forumerspace.com.mm

ဖြင့် ထူးခြားခြင်းမရှိပေ။ ရှေးအခါကတည်းကပင် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ၌ ကသီဒရယ် ဘုရားရှိခိုးကျောင်းရှိသောမြို့ကို မြို့ပြဟု ခေါ်သည်။ သို့သော် ကသီဒရယ် ဘုရားရှိခိုးကျောင်း မရှိသည့် လိမြို့ကဲ့သို့သော မြို့တို့ကိုလည်း တခါတရံ ဂုဏ်ပြု၍ မြို့ပြ ဟုခေါ်သည်။ အိုင်ယာလန်နိုင်ငံတွင်လည်း အင်္ဂလန်နိုင်ငံ နည်းတူဖြစ်၏။ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု၌မူကား မြို့တော်ဝန်နှင့် ကောင်စီအဖွဲ့အုပ်ချုပ်သော မျှုနီစီပယ်အဖွဲ့ကြီးရှိသောမြို့ကို မြို့ပြဟူ၍ခေါ်သည်။ သို့ရာတွင် မြို့တော်ဝန်များ မရှိသောမြို့ကို မြို့ပြအဖြစ် စာရင်းသွင်းသည်လည်း ရှိ၏။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် များစွာသော မြို့တို့မှာ မြို့တည်စာချုပ်များဖြင့် အသစ်တည်သော မြို့များ ဖြစ်ရကား မြို့တည် စာချုပ်ပေါ်တွင်လည်း များစွာ တည်ပေသေးသည်။

ရှေးပဝေဏီခေတ်ကာလက မြို့ပြဟူသည်မှာ အနီးတဝိုက်ရှိ ဆွေမျိုးစုများ စုဝေး၍ နေရာတစုကို အများဆိုင်အဖြစ် သတ်မှတ်ပြီးလျှင် ကိုးကွယ်မှု၊ ကာကွယ်မှု၊ လုံခြုံမှုအတွက် စုပေါင်းနေထိုင်ရာဖြစ်၏။ ရှေးဂရိနိုင်ငံတွင် စပါးတား၊ အက်သင်းစသော မြို့ပြများမှာ နိုင်ငံရေးအားဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်း ပြည့်စုံသောကြောင့် လူဦးရေ ၂၀,၀၀၀ သာသာမျှသာ ရှိသော်လည်း နိုင်ငံငယ်များ မည်၏။ ဥရောပတိုက် အလယ်ခေတ်တွင် ဣတလီ၌ ဤသို့သောနိုင်ငံငယ်များ ပေါ်ထွန်းလာပြန်သည်။

စက်မှုလက်မှု ထွန်းကား၍ ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု ကြီးကျယ်လာသည့်အလျောက် မြို့ကြီးပြကြီး များသည်ထက် များလာသည်။ စားသောက်ရေးအလို့ငှာ ကိုယ်တိုင် စိုက်ပျိုးရန် မလိုတော့သဖြင့် မြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်သူ များသည်ထက် များလာသည်။ တိုးတက်သော နိုင်ငံကြီးများ အချို့တွင် လူဦးရေ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းထက်မနည်း မြို့ပြများ၌ နေထိုင်ကြလေသည်။

မြို့ဦး (မြန်မာ ၁၂၃၇-၁၂၉၈) ။ ။ ဦးမြို့သည် တောင်ငူခရိုင် ရွှေကျင်မြို့ ညောင်ဝိုင်းရပ်၌ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၃၇ ခုနှစ် တပေါင်းလတွင် ဖွားမြင်သည်။ ငယ်မည်မှာ မောင်ရွှေမြို့ ဖြစ်သည်။ အရွယ်ရောက်သည့်အခါ အတန်းကျောင်းတွင် ၇ တန်းအထိ သင်ကြား၍၊ အသက် ၁၈ နှစ်သားအရွယ်တွင် ကြေးတိုင်းရုံး၌ အကူစာရေးအဖြစ် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်သည်။

အသက် ၂၀ အရွယ်တွင် ရွှေကျင်မြို့ အနောက်တိုက်ဟုလည်းခေါ်သော ရွှေတောင်ဦး ဘုရားအဆင်း၊ မန္တလေးကျောင်း ဆရာတော်ကြီး ဦးသာသနထံတွင် ရဟန်းပြုသည်။ ဘွဲ့ ဦးဝါယမဖြစ်သည်။ ဆရာတော်ကြီးထံ၌ သဒ္ဒါ သင်ကြိုဟ် အခြေခံစာများ သင်ကြားပြီးနောက် ရဟန်း တဝါ

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာမြို့

အရတွင် မန္တလေးမြို့ ဘုရားကြီးတိုက် ဆရာတော် ဦးရန်ကုန်၊ ဆရာတော် ဦးပိုင်တို့ထံတွင် ဆက်လက် ပညာ သင်ကြားသည်။ ထို့နောက် ညောင်လေးပင်မြို့ တောရကြီး ဆရာတော် ဦးသောမထံတွင် ပညာသင်ကြားပြန်သည်။ ရဟန်း၀ါ ၈ ၀ါတွင် ရွှေတောင်ဦးတောင်စောင်း ရှေးယခင် ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလ သီတင်းသုံးတော်မူဖူးသော ဂူကလေးနေရာ၌ ရွှေဂူကျောင်းတိုက် အမည်သမုတ်၍ စာသင်တိုက် တည်ထောင်သည်။ ထိုစဉ်အခါ ၁၀ ၀ါပြည့်၍ ဆရာတော် တပည့် ၁၀ ၀ါရ ဦးမေယကို ဦးစီးပြုစေကာ စာသင်သား ၅၀ ခန့်ကို စာချသည်။ ဦးမေယအား ကျောင်းကို အုပ်ချုပ်စေ၍ ဦး၀ါယမ (ဦးမြို့)သည် တရားဟောမမှကထိက အဖြစ်ဖြင့် ကျောင်းတိုက်ကို ပြုစု ပျိုးထောင်သည်။ ဦး၀ါယမ အသံမှာ အသံ၀ါကြီးဖြစ်၍ ပြတ်သားခြင်း၊ ခန့်ညားခြင်း၊ အနုသန္ဓေ အဆက်အစပ် ကောင်းခြင်းတို့ကြောင့် လူကြိုက်များလာကာ ဓမ္မကထိက အကျော်ဖြစ်လာသည်။

၁၂၆၅ ခုနှစ်တွင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် နိုင်ငံတွင် နေလပမာ ထွန်းပေါ်လာသည်။ တနိုင်ငံလုံးတွင် ပရမတ္ထသံခိပ်သာသနာသည် သိသိသာသာသာ အားရှိလာသည်။ (လယ်တီဆရာတော်--ရှု။)

ဦး၀ါယမသည် လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီးထံသို့ တပည့်အဖြစ်ဖြင့် ဆည်းကပ်ပြီးလျှင် ဆရာတော်ကြီး၏ ဟောနည်းကို နည်းခံသည်။ ဆရာတော်ကြီးနှင့် လေသံ တထေ၀ တည်းဖြစ်အောင် ဟောပြောသည်။

၁၂၆၈ ခုနှစ်တွင် ရွှေဂူကျောင်းတိုက်ကြီးကို ဦးမေယအား အပ်ခဲ့၍ ရန်ကုန်မြို့သို့ ဆင်းလာသည်။ ရန်ကုန်မြို့ ဗဟန်းရပ် ဒေါ်စန္ဒာအရပ်တွင် ခေတ္တနေ၍ ဓမ္မသာ၀နဗုဒ္ဓ

www.foreverspace.com.mm

သာသနာပြုအသင်းကို တည်ထောင်သည်။ ဓမ္မသာဝန အသင်းတွင် ဥက္ကဋ္ဌမှာ ဆာဂျေအေမောင်ကြီး၏ ဖခင် အက်ဒွပ် ဦးခင် (ဘလုပ်တိုက် ကိုယ်စားလှယ်)၊ ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌ ပညာဝန်ထောက် ဦးမုန်း (ကျက်သရေဆောင် ရွှေစလွယ်ရမင်း) ဌေထိန်းလူကြီး သုခမ္မဝတီတိုက်ရှင် ပွဲစားကြီး ဦးဘာစိုင်၊ အကျိုးဆောင် စက္ကရီတေရီ ဘလုပ်တိုက် ဦးဂျေးကပ်တို့အပြင် မာဖီယား သဌေးကြီးသား ချန်ချောခိုင်တို့ ပါဝင်ကြသည်။ တနင်္ဂနွေတပတ်တွင် သုံးကြိမ် သိမ်ကြီးတန်ဆောင်းနှင့် ဆူးလေကုန်းတော်တွင် ဦးဝါယမ တရားဟောသည်။ ထိုအချိန်တွင် လယ်တီ ဦးဝါယမဟူ၍ ဖြစ်လာသည်။

၁၂၇၀ ပြည့်နှစ်တွင် သိမ်ကြီးနှင့် စစ်ကဲမောင်ထော်လေးလမ်းတွင် မြန်မာပြည် ဗုဒ္ဓသာသနာပြု စာပုံနှိပ်တိုက်ကို တည်ထောင်သည်။ ထိုအခါ အမေရိကန် သာသနာပြု ပုံနှိပ်တိုက်က သာသနာပြု (မစ်ရှင်) ဆိုသော စာလုံးကို အသုံးမပြုရန် စာရေး အကြောင်းကြားလာသည်။ "ဒီစာလုံးဟာ မင်းတို့ပိုင်တာ မဟုတ်ဘူး"ဟု ဆုံးဖြတ်၍ စာမပြန်ဘဲ ထားလိုက်သည်။ နောက်ထပ် ထိုအကြောင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မည်သို့မျှ ပြောဆိုလာခြင်း မရှိတော့ချေ။

ဓမ္မသာဝန ဗုဒ္ဓသာသနာပြု အသင်းနှင့် မြန်မာပြည် ဗုဒ္ဓသာသနာပြု စာပုံနှိပ်တိုက်မှလစဉ် ဓမ္မဒေသနာတရားသတင်းစာကို ၁၂၆၉ ခုနှစ်မှစ၍ ထုတ်ဝေသည်။ အသင်းတံဆိပ်မှာ ခြသေ့အလံကိုင်၊ အလံတွင် (သန္ဓိဋ္ဌကော ဓမ္မော) ထည့်ထားသည်။ ၁၂၆၈ ခုနှစ်မှ ၁၂၇၂ ခုနှစ်အတွင်း ရန်ကုန်မြို့တွင် လယ်တီပရမတ္ထသံခိပ်၊ သာသနာနှင့် ဓမ္မသာဝန အသင်း၏ တရားသံတို့ လွှမ်းမိုးချိန် ထွန်းလင်းချိန်ဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။

၁၂၇၂ ခုနှစ်တွင် လယ်တီ ဦးဝါယမသည် လူဝတ်လဲပြီးလျှင် ဒေါ်စန္ဒာနှင့် အကြောင်းပါသည်။ ဓမ္မသဝနအသင်းလူကြီးမင်းများသည် ကြည်ညိုရင်းကို လက်မလွှတ်နိုင်ကြ၍ လယ်တီဦးဝါယမဘဝမှ ဆရာမြို့အဖြစ်သို့ ရောက်လာသော ဦးမြို့အား မြန်မာပြည် ဗုဒ္ဓသာသနာပြု စာပုံနှိပ်တိုက်၌ တိုက်အုပ်အဖြစ် လုပ်ကိုင်စေသည်။

၁၂၇၃ ခုနှစ်တွင် ကတိုးရော်ဗာခြံ သဌေးကြီး ဦးရွှေလှေး၊ ဦးရွှေကြူး၊ ဦးမြို့တို့သည် တွေ့ဆုံကြ၍ ဆရာမြို့ အကြံပေးချက်၊ ဦးရွှေကြူး၏ နှီးဆော်ချက်ကြောင့် ပိဋကတ်သုံးပုံကို မြန်မာပြန်ဆိုမှုကိစ္စကြီး ပေါ်ထွက်လာလေသည်။ (ရွှေကြူး၊ ဦး။ ရွှေလှေး၊ ဦး--ရှု။) ဤပိဋကတ်သုံးပုံ မြန်မာပြန်မှုကို သဘောတူကြပြီးလျှင် "ပိဋကတ်သုံးပုံ ထုတ်ဝေရေးကုမ္ပဏီ" ဟု အင်္ဂလိပ်စာဖြင့် ကြေးဆိုင်းဘုတ်ထွင်းကာ အမှတ် ၅၁ ဘားလမ်း ရွှေကြူးကုမ္ပဏီက ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် စတင်လုပ်ကိုင်လေသည်။

ဤအချိန်တွင် လယ်တီပဏ္ဍိတ ဆရာဦးမောင်ကြီးသည်လည်း လူ့ဘောင်သို့ ရောက်နှင့်ပြီးဖြစ်၍ ဆရာမြို့၊ ဒေါ်စန္ဒာ၊ ဆရာဦးမောင်ကြီးတို့သည် မော်လမြိုင် ကတိုး ရောဗာခြံ သဌေးကြီး ဦးရွှေလှေးထံသို့ လိုက်ပါသွားကြသည်။ ဦးမောင်ကြီးသည် တနှစ်ခန့်နေ၍ ရွှေကြူးကုမ္ပဏီသို့ ပြန်လာသည်။ (မောင်ကြီး၊ ဦး၊ လယ်တီပဏ္ဍိတ--ရှု။)

၁၂၇၃ ခုနှစ်မှ ၁၂၈၃ ခုနှစ်ထိ ၁၀ နှစ်တိုင်တိုင် ဒီဃ၊ မဇ္ဈိမ၊ သံယုတ္တ၊ အင်္ဂုတ္တရဟူသော နိကာယ် ၄ ရပ်ကို မြန်မာပြန်ဆို ပြီးစီးသည်။ ၁၂၈၃ ခုနှစ်တွင် မြန်မာပြန်များကို ကတိုး၌ ထားခဲ့၍ ရန်ကုန်သို့ ပြန်လာသည်။ ရန်ကုန်တွင် ဘိန်ဂုက်ကုမ္ပဏီနှင့် တွဲဖက်၍ ဆန်ပွဲစားလုပ်သည်။

သဌေးကြီး ဦးရွှေလေးသည် မြန်မာပြန် ပိဋကတ်စာမူများကို ထိုစဉ်က ဘုရင်ခံ ဆာ ဂျေ အေ မောင်ကြီးလက်သို့ အပ်လိုက်သည်။ အပ်သည်ဆိုသော်လည်း စာမူများမှာ ဦးမြို့လက်တွင်းသို့ ပြန်ရောက်လာသည်။ (မောင်ကြီး၊ ဆာ ဂျေ အေ--ရှု။)

ဦးမြို့သည် ဆန်ပွဲစားလုပ်ကိုင်နေရင်း ရန်ကုန်မြို့ ၃စ လမ်းတွင် မြန်မာ ပိဋကတ် ပုံနှိပ်တိုက်၊ မြန်မာပိဋကတ်ကုမ္ပဏီ တည်ထောင်၍ မြန်မာပြန် ပိဋကတ်များအနက် သီလက္ခန် ပါဠိတော်မှအစပြု၍ ရိုက်နှိပ်သည်။

၁၂၈၅ခုနှစ်မှ ၁၂၉၂ခုနှစ်အတွင်းမြန်မာပိဋကတ်အုပ်ရေ ၃၀ ပြီးစီးသည်။ ၁၂၉၀ ပြည့်နှစ်တွင် အင်္ဂလန်ပြည် အိမ်ရှေ့မင်းသားဆုဌေ ၁,၀၀၀(တထောင်) ကျပ်ကို ရသည်။ ၁၂၉၂ခုနှစ်တွင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့ဖြင့် ချီးမြှင့်ခြင်းခံရလေသည်။

ထိုနှစ်တွင်ပင် ပိဋကတ်မြန်မာပြန် အုပ်ရေ ၃၀၊ အစုံ ၂၅၀ ကို အစိုးရက ဝယ်၍ မြန်မာနိုင်ငံ ရုံးများ၌ ထားစေသည်။ ဦးမြို့သည် မြန်မာပိဋကတ်အုပ်ရေ ၃၀၊ တအုပ်လျှင် ၂,၀၀၀၊ အုပ်ရေပေါင်း ၆၀,၀၀၀၊ တအုပ်လျှင် ၁၀၀ တန်ဖိုး၊ ငွေ ၆ သိန်းခန့် လုပ်ငန်းကြီးကို အနည်းငယ်မျှသော ငွေ ၅,၀၀၀ (ငါးထောင်) ခန့်ဖြင့် လုပ်ကိုင်သွားသည်။

ဦးမြို့သည် လောကခံတရားနှင့် ကြုံသည့်အခါ ကြံ့ကြံ့ခံနိုင်သောသတ္တိရှိသည်။ အလုပ်တခုကို လုပ်မည်ဟုသန္ဓိဋ္ဌာန်ချပြီးသည့်အခါ မည်သူဖျက်၍မျှ မရ၊ မဖြစ်မနေလုပ်လေ့ရှိသည်။

ဦးမြို့သည် မြန်မာပိဋကတ်ဘာသာပြန်များအပြင် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာကို အရင်းခံပြု၍ ဝိမောဝမဂ္ဂကျမ်းနှင့် လုံ့လဝိရိယကို အရင်းခံသော ဝါယာမဒီပနီ ကျမ်းနှစ်စောင်ကိုလည်း ရေးသားပြုစုခဲ့သည်။

ဤမျှ မိမိအင်အားအလိုက် အမျိုးဘာသာ သာသနာ အကျိုးကို သည်ပိုးရင်း ဦးမြို့သည် ၁၂၉၈ ခုနှစ် တန်ခူးလ ပြည့်ကျော် ၁၁ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ လွှစ္စလမ်း၌ အသက် ၆၂ နှစ်တွင် ကွယ်လွန် အနိစ္စရောက်လေသည်။ ဦးမြို့သည်

www.forewerspace.com.mm

အိမ်ထောင်သုံးဆက်ပြုခဲ့၍ ပဌမဇနီး ဒေါ်စန္ဒာ၊ (ဒေါ်မိတ်)မှ သမီး မအမာ၊ ဒုတိယဇနီး ဒေါ်ကြိုင်မှ မခင်စု၊ တတိယဇနီး ဒေါ်ဝါးစိန်မှ မောင်တင်မြို့၊ မလှလှမြို့တို့ ကျန်ရစ်ခဲ့လေသည်။

မြို့ကွက်ရိုက်ခြင်း ။ ။ သိပ္ပံပညာရပ်များပေါ်ထွန်း၍ စက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်းများ ထွန်းကားလာသည့် ယခုခေတ်တွင် မြို့ကြီးပြကြီးများ၌ လူနေအိမ်ခြေ တိုးတက် ထူထပ်လာလေသည်။ ဤသို့ မြို့ကြီးပြကြီးများ၌ လူနေများ၍ စည်ကားလာသည့်အလျောက်လည်း အုပ်ချုပ်သူတို့အဖို့ ပို၍ပြဿနာများလာသည်။ မြို့နေလူအပေါင်းတို့ သွားလာမှု၊ စီးပွားရှာဖွေမှု၊ နေထိုင်မှုအစရှိသည်တို့တွင် သက်သာလွယ်ကူပြီးလျှင် ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်ကာ ချမ်းသာစွာ နေထိုင်နိုင်ကြရလေအောင် စီမံပေးရန် လိုအပ်လှပေသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ယခုခေတ်တွင် ကမ္ဘာနှင့်အဝှန်း ခေတ်မှီတိုးတက်သော နိုင်ငံများ၌ မြို့ကွက်ရိုက်ခြင်းကို အရေးယူစဉ်းစားဆောင်ရွက်ကြရသည်။ အစိုးရများက မြို့ကွက်ရိုက်ခြင်းများ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် သီးခြားဌာနများကို ဖွဲ့စည်း ဖွင့်လှစ်ထားရလေသည်။ အမှန်စင်စစ်ဤသို့ ပြုလုပ်စီမံသည်မှာ အဆန်းမဟုတ်ပေ။ ရှေးပဝေဏီ အီဂျစ်ခေတ်ကတည်းကပင် မြို့ကြီးပြကြီးများကို အကွက်ချကာ မြို့ခင်းသာယာအောင် စံနစ်ကျနစွာ မြို့ကွက်ရိုက်ခြင်း ပြုလုပ်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရပေသည်။

မြို့ကွက်ရိုက်ခြင်း ပြုလုပ်ရာ၌ တခေတ်နှင့် တခေတ်မတူဘဲ၊ ခေတ်ပြောင်းသည်နှင့်အမျှ အယူအဆများလည်း ပြောင်းလဲလာသည်။ ခေတ်နှင့်လျော်စွာ ပြုပြင်ဆောင်ရွက်လာကြရသည်။

ရှေးတခေတ်က မြို့ကွက်ရိုက်ခြင်း ဆောင်ရွက်သူတို့သည် မြို့ခင်း လှပသာယာမှုကို ပိုမိုအရေးထားကြ၏။ သို့ဖြစ်၍ ရေတွင်းရေကန်၊ တိုက်တာ အဆောက်အအုံ၊ ပန်းခြံစသည်တို့ကို လူမြင်ကွင်းတွင် စီမံဆောက်လုပ်၍ မြို့ပြပြစုကြသည်။ ဆင်းရဲသား အလုပ်သမား ရပ်ကွက်များမှာကား ပြည့်ကျပ်ညစ်ပတ်ရှုပ်ထွေး၍ ကျန်းမာရေးနှင့် မညီမညွတ်ဘဲ ရှိတတ်လေသည်။

ယခုခေတ်တွင်ကား စက္ခုပသာဒ လှပမှုကိုသာမကဘဲ၊ မြို့နေလူအများစု သက်သာ လွယ်ကူစွာ သွားလာ နေထိုင်နိုင်၍ ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်စေရန် အရေးထား စဉ်းစားကြရလေသည်။ မြို့ကျယ်ဝန်းလာသည့်အလျောက် သွားလာမှု အခက်အခဲမရှိအောင် လမ်းများကို ကောင်းစွာ ဖောက်လုပ်ရသည်။ ယာဉ်ရထား သွားရန်လမ်း၊ လူသွားလမ်း၊ ကုန်ပစ္စည်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအတွက် လမ်းများ ဟူ၍ ခွဲခြား၍ စံနစ်တကျ ပြုလုပ်ပေးရသည်။ မီးရထားလမ်းများအတွက်လည်း နေရာပေးရသည်။ အနောက်နိုင်ငံကြီးများ၌ မြေအောက်မီးရထားများ၊ တူးမြောင်း၊ လမ်းစသည်တို့ကို စံနစ်ကျနစွာ ဖောက်လုပ်ရသည်။ လမ်းဖောက်လုပ်ရာတွင် မြို့အနေအထားလိုက်၍ လမ်းရှည် လမ်းတိုများကို ခွဲထုတ်ထားလေ့ရှိသည်။ လူဦးရေထူထပ်ပေါများသော မြို့ကြီးပြကြီးဖြစ်ပါက လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ပို၍ပင် စံနစ်ကျရန် လိုအပ်ပေသည်။

ထိုပြင် မြို့သုံးရေ လုံလောက်စွာ ရရှိနိုင်ရေး၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ရရှိရေး၊ ရေသွင်းရေနုတ်မြောင်းများ ထားရှိရေး၊ အညစ်အကြေး သိမ်းဆည်းရှင်းလင်းရေးတို့ကိုလည်း စံနစ်တကျပြုလုပ် ထားရသည်။ အနောက်တိုင်းနိုင်ငံကြီးများဝယ် ဓာတ်ငွေ့ ဓာတ်အားပေးရေးမှာလည်း အရေးကြီးပေသည်။ ဤသည်တို့အပြင် အယူဝါဒရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံများအတွက် နေရာပေးရသေးသည်။ နေအိမ်များ၊ စျေး၊ ကျောင်း၊ ရုံး၊ ဆေးရုံများအပြင် အပန်းဖြေစရာ ဥယျာဉ်၊ ပန်းခြံ၊ ကစားကွင်းများအတွက်လည်း စီမံပေးရပေသည်။ အချို့မြို့များမှာ အလုပ်သဘောလိုက်

လူနေထူထပ်သော မြို့ပြကြီးများတွင် လူတို့သက်သာချောင်ချိရေး ကျန်းမာပျော်ရွှင်ရေးတို့ကို ရှေးရှု၍ အိုးသစ်အိမ်သစ်များကို စံနစ်တကျတည်ဆောက်ကာနေရာချထားပေးလေ့ရှိသည်။ အထက်ပါပုံမှာ အင်္ဂလန်ပြည် လန်ဒန်မြို့ ပက်ဒင်တန်ရပ်ကွက်တွင် အိမ်ဌေးများနေထိုင်ရန်အတွက် မြို့ကွက်ရိုက်ကာ ပုံစံထုတ်ထားသော တိုက်ခန်းများ၏ပုံဖြစ်သည်။

www.foreverspace.com.mm

ကား မြစ်ကမ်းခြေ၊ မီးရထားလမ်းဘေး စသည်တို့၌ အလုပ်ရုံစက်ရုံများတည်ရှိကာ လူစည်းကားသော ရပ်ကွက်များ၌ စျေးနှင့် ဆိုင်ကြီးများ တည်ရှိပြီးလျှင် လူနေရပ်ကွက်မှာ သီးခြား တည်ရှိတတ်သည်။ သီးခြားရပ်ကွက်များ မထားရှိဘဲ အရောရော အနှောနှောတည်ရှိသော မြို့တို့ကား ယခုအခါတွင် မနှစ်မြို့ဖွယ်ဖြစ်လေသည်။

မြို့ကွက်ရိုက်ခြင်း ဟူရာ၌ မြို့သစ်တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် ရှိရင်းစွဲမြို့ကို ချဲ့ထွင်ပြုပြင်မွမ်းမံခြင်းဟူ၍ နှစ်မျိုးနှစ်စား ရှိသည်။ လူမနေသေးသောရပ်ကွက်တခုကို မြို့သစ်ပြသစ်တခု ဖန်တီးရာ၌ စီမံကိန်းဆွဲသူတို့သည် မိမိတို့ကြိုက်နှစ်သက်သော ပုံသဏ္ဌာန်ဖြစ်လေအောင် စိတ်တိုင်းကျ အကွက်ချနိုင်ပေသည်။ စီမံကိန်း၊ မြို့အကွက်ချပုံတို့သည် ကာလ၊ ဒေသကိုလိုက်၍ ခြားနားတတ်ပေသည်။ လူဦးရေ တိုးတက်များပြားလာသောကြောင့် မြို့မဆံ့သဖြင့် မြို့ကို ချဲ့ထွင် စီမံကိန်း ပြုရာ၌မူကား ရှိရင်းစွဲ အဆောက်အအုံများကို မူတည်၍ ပြုပြင်ရသဖြင့် ချဲ့ထွင်ရုံမကဘဲ ပြုပြင်ရန် လိုအပ်သော ရပ်ကွက်များ၊ လမ်းများကို ပြုပြင်ပေးရသည်။ ညစ်ပတ်၍ အန္တရာယ်များသောလမ်းများ၊ ရပ်ကွက်များကို ဖျက်ဆီးသင့်က ဖျက်ဆီး၍ အသစ်ပြုပြင်ပေးရသည်။ ရှေးတခေတ်ကဆိုလျှင် မြို့ကို ချဲ့ထွင်ရာ၌ လမ်းမများ၊ လမ်းရှည်များတွင် တိုက်တာ အဆောက်အအုံများကို ဆက်လက် ဆောက်လုပ်လေ့ရှိလေသည်။ ဤစံနစ်ကား ရိုးနေ၍ အဆင်ပြေမှုလည်း မရှိပေ။ ထိုကြောင့် ယခုအခါတွင် မြို့ကို ချဲ့ထွင်ရာ၌ မြို့၏ ပတ်ဝန်းကျင် ဆင်ခြေဖုံး ရပ်ကွက်များ၌ မြို့ကလေးများ တည်ဆောက်ပြီးလျှင် မြို့နှင့် လွယ်ကူစွာ ဆက်သွယ်မိစေအောင် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးကို စီစဉ်ပေးသည်။ မြို့သစ်တည်သည်ဖြစ်စေ၊ မြို့ဟောင်းကို ချဲ့ထွင်သည်ဖြစ်စေ မြို့နေလူထုအပေါင်း အဆင်ပြေမှုရှိ၍ ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်မှုရှိစေရန်ကို အဓိက ထားရလေသည်။ မြို့ကွက်ရိုက်ခြင်း စီမံသူတို့သည် ကျွမ်းကျင် တတ်မြောက်ရန်လိုသည်။ စီမံကိန်းကောင်းလျှင် လူအပေါင်း သက်သာကြ၍ စီမံကိန်း မပြေပြစ်ပါက မကြာခဏ ပြင်ဆင်ရပြီးလျှင် အချိုးမကျဘဲ ရှိတတ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးသည်၏နောက်ပိုင်းကာလတွင် ပြည်တွင်း သောင်းကျန်းမှုကြောင့် တောရွာ ကျေးလက်များတွင် နေရေးထိုင်ရေး မသာယာသဖြင့် ကျေးလက်တောရွာနေ လူအပေါင်းတို့သည် ရန်ကုန်မြို့သို့ လာရောက်ခိုလှုံကြသည်။ ဤသို့အဆမတန် ရောက်ရှိလာကြသဖြင့် ရန်ကုန်မြို့တွင် လူဦးရေ ၈ သိန်းခန့်အထိ တိုးလာသည်။ ရန်ကုန်မြို့တွင်း၌ မြေလပ်ရှိသမျှ လမ်းဘေးမကျန်အောင် နေရာအပြည့် တဲအိမ်များကို စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ ကျူးကျော် ဆောက်လုပ် နေထိုင်ကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ မီးဘေးအန္တရာယ်ကို မကြာခဏ တွေ့ကြုံကြရ၏။ ဤအခြေအနေဆိုးကို အချိန်မီကာကွယ်နိုင်ရန်အတွက် ရန်ကုန် မျူနီစီပယ်အဖွဲ့က စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ဆောက်လုပ်ထားသော ကွက်သစ်များ ဖျက်သိမ်းရန် တာဝန်ယူ၍ နိုင်ငံတော်ပြည်သူ့အိုးအိမ်အဖွဲ့ကမူ ရန်ကုန်မြို့၏ အပြင်ဖက်ရှိ ကျယ်ပြန့်သော မြေရာများတွင် မြို့၏အင်္ဂါနှင့်ညီညွတ်သော မြို့သစ်များ တည်ဆောက်ရန် တာဝန်ယူသည်။ ဤစီမံကိန်းဖြင့် ရန်ကုန်မြို့၏ အရှေ့ဖက်တွင် သာကေတမြို့၊ အရှေ့မြောက်ဖက်တွင် တောင်ဥက္ကလာပနှင့် မြောက်ဥက္ကလာပမြို့ဟူသော အရံမြို့များကို တည်၍ မြေနေရာကွက်များ ချပေးသည်။ မြို့အင်္ဂါနှင့် ညီညွတ်စေ၍ လမ်းကြီးလမ်းငယ်အသွယ်သွယ်ကို ဖောက်လုပ်ကာ လျှပ်စစ်မာတ်မီးများ တပ်ဆင်ပေးသည်။ မိုးတွင်း၌ ရေလွှမ်းမိုးခြင်းဒဏ်ကို ကာကွယ်နိုင်ရန် မြောင်းကြီးများ၊ ရေတံခါးများကို ဖောက်လုပ်တပ်ဆင်ပြီးလျှင် ရေအလို့ငှာ အဝီစိတွင်မျှား၊ ရေကန်များ တူးဖော် ပေးလေသည်။ ထို့ပြင် အခြားဆင်ခြေဖုံး ရပ်ကွက်များကိုလည်း ရန်ကုန်မြို့တွင်းသို့သွတ်သွင်း၍ မဟာရန်ကုန် စီမံကိန်းအရ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ရန်ကုန်မြို့တွင်သာမက လူဦးရေ အဆမတန်တိုးတက်လာသဖြင့် နေထိုင်မှုအခက်အခဲများ ပေါ်ပေါက်လျက်ရှိသော မန္တလေး၊ ဟင်္သာတ၊ ပြည်အစရှိသော အခြားမြို့များတွင်လည်း အလားတူပင် စီမံဆောင်ရွက် ပေးခဲ့လေသည်။

နိုင်ငံတော် ပြည်သူ့ အိုးအိမ်အဖွဲ့သည် ၁၉၅၁ ခုနှစ် အိုးအိမ်ပြန်လည်ထူထောင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၄ အရ ၁၉၅၁ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလမှစ၍ တည်ရှိလာသော အဖွဲ့ ဖြစ်၏။ နိုင်ငံတဝှန်းရှိ မြို့ရွာဒေသအနှံ့အပြားတွင် စစ်ဘေးနှင့် သောင်းကျန်းမှုဒဏ်ကြောင့် အိုးအိမ်အများ ပျက်စီးခဲ့သဖြင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရက ကြပ်မၚ် စံနစ်တကျ ပြန်လည်ထူထောင်ပေးမှသာ လူထုတရပ်လုံး၏ နေမှုထိုင်မှု သက်သာချောင်ချိမည်ဟု ယူဆ၍ ထိုအဖွဲ့ကို တည်ထောင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ အဖွဲ့တာဝန် ဝတ္တရားများမှာ နိုင်ငံတော်အတွင်း နေထိုင်လျက်ရှိသော ပြည်သူပြည်သားများအား သင့်လျော်သော ကျန်းမာရေး၊ လွယ်ကူမှု အခွင့်အရေးနှင့် ကောင်းကျိုးခံစားမှုတို့အတွက် မြို့ရွာ စည်ပင်ရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ပြည်သူ့အိုးအိမ် ပြန်လည် ထူထောင်ရေး လုပ်ငန်းများကို ကြီးကြပ်အုပ်ချုပ်ခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ဖြစ်၏။ ရန်ကုန်မြို့ စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့ကို ပြည်သူ့အိုးအိမ်အဖွဲ့နှင့် ၁၉၅၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့မှစ၍ ပူးပေါင်းလိုက်သောကြောင့် ယခင် ရန်ကုန်စည်ပင် သာယာရေးအဖွဲ့က ဆောင်ရွက်ခဲ့သော လုပ်ငန်းတာဝန်ဝတ္တရားများကို ပြည်သူ့အိုးအိမ်အဖွဲ့က ဆက်လက်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိလေသည်။

www.foxspace.com.mm

မြို့ရိုး

မြို့ရိုး ။ ။ ဗုံးအမြောက်စသည့် လက်နက်ဆန်းများ မပေါ်မီခေတ်က ကမ္ဘာအရပ်ရပ်တွင် မြို့လုံခြုံမှုအတွက် မြို့ကို ဝန်းပတ် ကာရံထားသော မြို့ရိုးများကို ဆောက်လုပ်လေ့ရှိကြသည်။ ရှေးအကျဆုံး မြို့ရိုးမှာ ဆူးဖြင့် ခတ်ထားသည့် မြို့ရိုးမျိုးဖြစ်၏။ အယ်လက်ဇန္ဒြာဘုရင် လက်ထက်က ဟာကေနီယန်ရွာများကို ဆူးခြုံများဖြင့် ကာရံထားလေသည်။ ယခုထက်တိုင် များစွာတိုးတက်ခြင်းမရှိသေးသည့် အချို့သော ဒေသများ၌ ဆူးဖြင့်ပြုလုပ်ထားသော စည်းရိုးများဖြင့် အကာအကွယ် ယူနေကြပေသေးသည်။ ဆူးခြုံဆူးစည်းရိုးများဖြင့် မလုံခြုံသောအခါ မြေမြို့ရိုးများကို ပြုလုပ်လာကြသည်။ မြေမြို့ရိုးအားဖြင့် အကာအကွယ် ရရုံမကဘဲ အကာအကွယ်ယူသူတို့ကလည်း ပြန်လည် ပစ်ခတ်ခုခံနိုင်သောကြောင့် ဆူးခြုံ၊ ဆူးစည်းရိုးတို့ထက် ကောင်း၏။ ဂျူးလယပ် ဆီဇာ လက်ထက်က ဂျာမန်မြို့များသည် မြေမြို့ရိုးများအားဖြင့် အကာအကွယ်ယူ၏။ မြေမြို့ရိုး၏နောက်တွင် သစ်တပ်များပေါ်လာသည်။ သစ်လုံးများအကြားတွင် အုတ်ခဲ၊ မြေများကို ညှပ်ဖြည့်ပြီးလျှင် အခိုင်အခဲ့ မြို့ရိုးပြုလုပ်ကြသည်။ ယင်းသည့်နောက်တွင် နေပူလှန်း၍ အခြောက်ခံသော အုတ်ဖြင့် အုတ်မြို့ရိုးကို ပြုလုပ်ကြသည်။ ထိုမှတဆင့် မီးဖုတ်အုတ်၊ အင်္ဂတေတို့ဖြင့် အခိုင်အခဲ့ပြုလုပ်သော အုတ်တံတိုင်း မြို့ရိုးများ ခေတ်စားလာသည်။ အုတ်မြို့ရိုးများ ဆောက်လုပ်ရာတွင် အရေးကြီးသော အချက်များမှာ အမြင့်နှင့်ထုထည်တို့ဖြစ်၏။

မြို့ရိုးသည် မြင့်မှသာလျှင် အလွယ်တကူ တက်ရောက်ကျော်လွှားနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ ထိုပြင် မြို့ရိုးထိပ်တွင် အလွယ်တကူ လှည့်လည်သွားလာ အကာအကွယ်ယူကာ ရန်သူတို့ကို ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်နိုင်အောင် ထုထည်ကြီးမားရပေမည်။ သို့ရာတွင် ထုထည်ကြီးကြီး ဆောက်လုပ်ရန်မှာ မတတ်နိုင်ရှိတတ်သဖြင့် အုတ်နံရံ ၂ထပ်ဆောက်လုပ်၍ ထိုအုတ်နံရံ ၂ ခုအကြားမြေဖို့ပြီးလျှင် ထိပ်ဖက်၌ တံတိုင်း ၂ခု ကို ဆက်၍ စကြီပြုလုပ်ရ၏။ အပြင်ဖက်တံတိုင်းကို အတွင်းဖက်တံတိုင်းထက် မြင့်ထားခြင်းဖြင့် ရန်သူတို့ ပစ်လွှင့်သော မားလုံ၊ လေးမြား လက်နက်တို့မှ အကာအကွယ် ရလေသည်။ မြို့ရိုးဆောက်လုပ်ရာ၌ တဆင့် တိုးတက်မှုမှာ မြို့ရိုးတလျှောက် သင့်ရာနေရာများတွင် မျှော်စင်များထားခြင်းဖြစ်၏။ မျှော်စင်များကို မြို့ရိုးပတ်လည်တွင် တခုနှင့်တခု မနီးမဝေးစေဘဲ သင့်တင့်လျောက်ပတ်စွာ စီမံပြုလုပ်ထားသည်။ ဤသည့်နည်းဖြင့် ပို၍ အကာအကွယ်ရရှိသည်။ အချို့ မြို့ရိုးပတ်လည်တွင် ရေကျုံးများလည်း စီမံထားလေ့ရှိသည်။ ရန်သူများ ရုတ်ခြည်း မဝင်ရောက် နိုင်အောင်

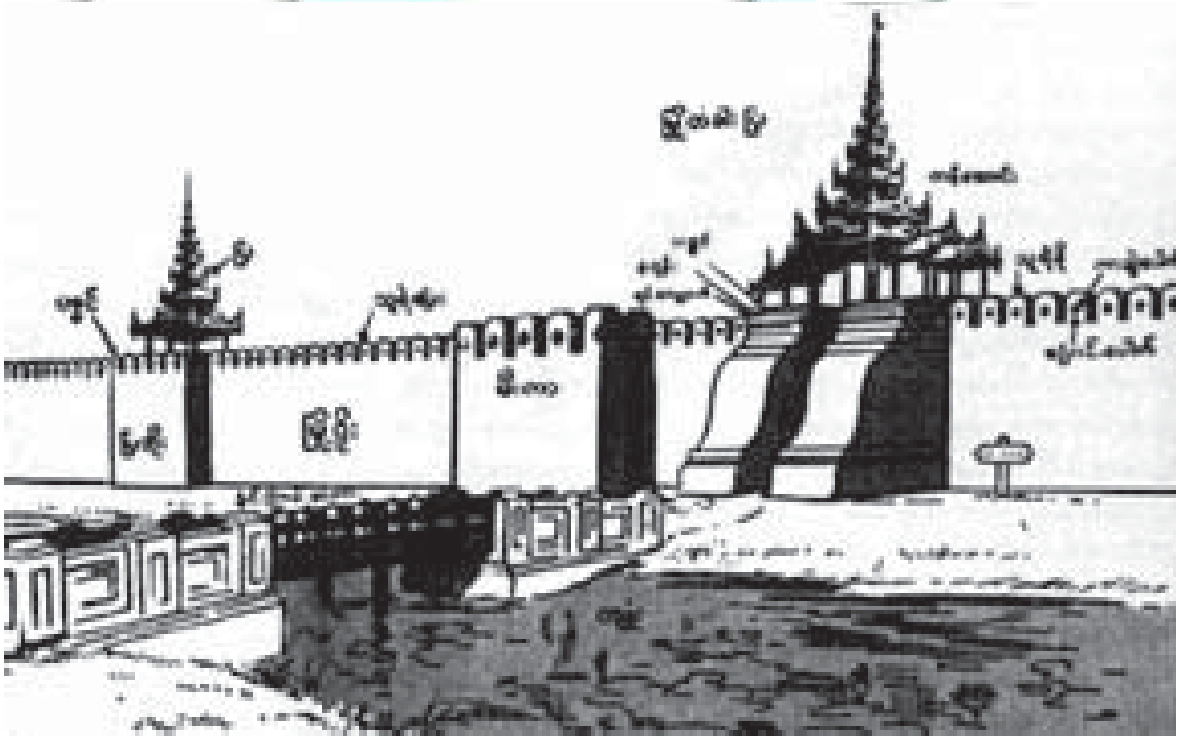

ကုန်းဘောင်မင်း ဆယ်ဆက်မြောက် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး တည်ဆောက်ခဲ့သည့် မန္တလေးနန်းတော်မြို့ရိုးကြီး သရုပ်ပြပုံဖြစ်သည်။ ယင်းမြို့ရိုး၏ ထူးခြားချက်မှာ ရှေးမြို့ရိုးများကဲ့သို့ မြေမြို့ရိုး သစ်တပ်မြို့ရိုးမျိုး မဟုတ်ဘဲ၊ အုတ်ဖြင့် အခိုင်အမာ ဆောက်လုပ်ထားသည့် အုတ်မြို့ရိုးဖြစ်သည်။

www.foreverspace.com.mm

တားဆီးထားခြင်းဖြစ်၏။ ခေတ်သစ် သမိုင်းတွင် ဥရောပ အလယ်ခေတ်အတွင်းဖြစ်သော ၁၂၀၀ ပြည့်မှ ၁၅၀၀ ပြည့် နှစ်ကျော်အတွင်းတွင် ဥရောပတိုက်၌ မြို့ရိုးများ အထူး ခေတ်စားလှပေသည်။ ကံကျွေးချစ်နစ် ထွန်းကားချိန်ဖြစ်၍ မြေရှင်၊ နယ်ရှင်၊မှူးမတ်များသည် မိမိတို့ရဲတိုက်များ၊ ပိုင်နက်များ လုံခြုံမှုရစိမ့်သောငှာ အုတ်တံတိုင်း မြို့ရိုးများဖြင့် အကာအကွယ်ယူကြ၏။ သို့ရာတွင် ၁၅၀၀ ပြည့်နှစ် နောက်ပိုင်း၌ ခဲယမ်းမီးကျောက် ပေါ်လာသောအခါ မြို့ရိုးများသည် ခဲယမ်းမီးကျောက်ဒဏ်ဖြင့် ပြိုလဲတော့၏။ တစ်တစ် ခဲယမ်းမီးကျောက်မှသည် ဗုံး အမြောက် စသည်ဖြင့် တိုးတက်၍ လက်နက်ဆန်းများ ပေါ်လာသော ၁၉ ရာစုနှစ်သို့ ရောက်သောအခါ မြို့ရိုးများသည် အရာမရောက်တော့ဘဲရှိ၏။ မြို့ရိုးများထက် မြေကတုတ်များ၊ ဗုံးကျင်းများက ပို၍ အရာဝင်လာလေသည်။

မြို့ရိုးကြီးများအနက် ထင်ရှားကြီးမားသည့် မြို့ရိုးကြီးများကား အလွန်ကြာမြင့်သော ကာလက ဆောက်လုပ်ထားခဲ့သော မြို့ရိုးများဖြစ်၍ ယင်းတို့မှာ နင်နိုဗမြို့တွင် ရှိသော မြို့ရိုးဟောင်းနှင့် တရုတ်ပြည် တံတိုင်းကြီးတို့ ဖြစ်၏။ နင်နိုဗမြို့ရှိ မြို့ရိုးမှာ မိုင် ၅၀ကျော် ရှည်လျားပြီး ပေ ၁၂၀၊ ထုပေ ၃၀ ရှိပြီးလျှင် မျှော်စင်ပေါင်း ၁,၅၀၀ မျှပါရှိသည်။ ဘီစီ ၂၀၀၀ ကျော်ခန့်က တည်ဆောက်ခဲ့သော မြို့ရိုးဖြစ်၏။ ယခုထက်တိုင်အထင်အရှားတည်ရှိသော တရုတ်ပြည် တံတိုင်းကြီးသည် ဘီစီ ၂၀၀ ခန့်က ဧကရာဇ်မင်း ရှီဟွန်တိ တည်ဆောက်ခဲ့သော မြို့ရိုးဖြစ်၏။ ရန်သူများဖြစ်သော ဟန်းနှင့် တာတာ လူမျိုးတို့၏ ဘေးရန်မှ အကာအကွယ်ရရန် တည်ဆောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ မိုင် ၁,၅၀၀ ခန့် ရှည်လျားပြီးလျှင် အမြင့်ပေ ၂၀ မှ ၃၀ ထိရှိသည်။ ပြက် ၁၅ ပေမှ ၂၅ ပေမျှရှိသည်။ ကိုက် ၂၀၀ အကြားတွင် မျှော်စင်တခု ရှိသည်။ တရုတ်ပြည် တံတိုင်းကြီးသည် လေအိုတွန်ပင်လယ်ကွေ့ ကမ်းခြေမှ စတင်သွယ်တန်းလာပြီးလျှင် ယခုမွန်ဂိုးလီးယားပြည်နှင့် တိဗက်နယ်စပ်ရှိ ကန်ဆုနယ်တွင် ဆုံးသည်။ မြွေကြီး တွားသွားသကဲ့သို့ တတောင်တက် တတောင်ဆင်း တည်ရှိသော တံတိုင်းကြီးသည်ပေ ၄,၀၀၀ မြင့်သော အရပ်သို့တိုင် ရောက်သည်။ တံခါးကြီးများမှာ ခံတပ်သဖွယ်ဖြစ်၏။ ထုထယ် ကြီးမားလှသော သစ်များ၊ သံချောင်းများဖြင့် ဆောက်လုပ်ထား၍ သံသော့ကြီးများ ဖြင့် ခတ်ထားသည်။ မြို့ရိုးထိပ်မှာ ၁၂ ပေကျယ်သည်။ နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ကြာမြင့်သည့်အလျောက် အချို့နေရာများတွင် ပျက်စီး ယိုယွင်းလာသည်ကို အခါအားလျော်စွာ ပြုပြင်ထားရသည်။ ဦးစွာ၌ အုတ်ကြမ်း၊ မြေကြီးတို့ဖြင့် ဆောက်လုပ်ထားဟန် တူသော်လည်း နောင်ပြင်ဆင်သွားရာတွင် ဆစ်ထားသော ကျောက်များကို အသုံးပြုခဲ့လေသည်။

မန္တလေး နန်းမြို့ရိုးတွင်းမှ မြို့ပြင်ဖက်သို့ ရှုသော် တွေ့မြင်ရပုံ ဖြစ်သည်။ အထက်ပါပုံမှာ ဓာတ်တံခါးခေါ် ဗဟိုတံခါးမကြီးတခု ဖြစ်သည့် မြောက်ပြင် လေးသိန်းတံခါးပုံဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း ရှေးအထက်ကျော် ကာရိကပင် မြို့ရိုးများကို တည်ဆောက်လေ့ ရှိခဲ့ပေသည်။ ရှေးမြန်မာ မြို့တော်ဟောင်းများ၏ မြို့ရိုးဟောင်း၊ မြို့ရိုးပျက်များကို ယခုတိုင် တွေ့မြင်နိုင်ပေသေးသည်။ လွန်ခဲ့သည့် အနှစ် ၁၀၀ ကျော်က မင်းတုန်းမင်းတရား တည်ဆောက်ခဲ့သည့် မန္တလေးမြို့ရိုးကြီးသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက အမြောက်ဒဏ်များကို မရှုမလှ ခံခဲ့ရသဖြင့် အချို့အပိုင်းများ ပျက်စီးခဲ့သော်လည်း ထင်ထင်ရှားရှားပင် တည်ရှိနေသေးသဖြင့် မြန်မာတို့၏ မြို့ရိုးအသွင်အပြင်ကို နမူနာဆောင်လျက် ရှိပေသေးသည်။

မြန်မာတို့၏ မြို့ရိုးတွင် ရှိရသော အစိတ်အပိုင်းတို့ကား တံခါး၊ တံခါးပြ၊ တန်ဆောင်း၊ ပြာသာဒ်၊ ပြအိုး၊ ပစ္စင်၊ ရဲလောင်း၊ ရင်တား၊ သူရဲခို၊ မီးတား စသည်တို့အပြင် ရန်သူတို့ အလွယ်တကူ ဝင်ရောက်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်အောင် မြို့ရိုးကို ပတ်ရံထားသော ကျုံးတို့ဖြစ်၏။

ရွှေဘုံနိဒါန်းတွင် "စိတ္တာကုဋ်" အစရှိသော တံခါးကဲ့သို့ လေးကျွန်း၊ ဦးနှိမ်၊ သိမ်းဆည်း၊ ကျွန်းလုံးဝင်၊ ကုန်းမော်၊ နန္ဒမူ၊ အာဌဝီ၊ စည်ရှင်၊ ရန်နှင်၊ ရန်မျိုးအောင်၊ လေး

www.foreverspace.com.mm

မန္တလေးမြို့ရိုး ကျော်မိုး တံခါးပြာသာဒ်

ကျော်မိုးမင်းလာတံခါးအနီး မြို့ရိုးပေါ်မှ ရှုမြင်ရသော သူရဲပြေး

သိန်း၊ မုတ်ဦး၊ မော်ကွန်း ကမ္ဘည်းတပ်သော လေးရပ်သုံးမည် လှည့်လည်သော တံခါးတို့သည်၎င်း၊ တံခါးပြ၊ မြို့ထောင့်ပြ၊ မြို့တန်ဆောင်း၊ အစရှိသည်တို့ဖြင့် သာယာဆန်းကြယ် ကြီးငယ် နိမ့်မြင့်၊ တင့်တယ်လျောက်ပတ်စွာ တန်ဆာ ဆင်ယင်အပ်သော ပြလက်ရန်း တည်းဟူသော နရန်းတို့သည်၎င်း၊ နရန်းအထက် ခိုင်ခံ့စွာ ခင်းထားလျက် လက်ရန်းတပ်သော ပစ္စင်္ဂတို့သည်၎င်း၊ နရန်းရှေ့လွတ်ထားသော ရင်လျှောက်တို့သည်၎င်း၊ တံခါးတိုင်း၌ ဖြောင့်မတ်စွာ လျှောက်သန်းသော ရှောင်ဆွဲတို့သည်၎င်း၊ တံခါးတိုင်း၌ ဘီဘာသန်း၍ လျောက်ပတ်စွာသော နဖားတို့သည်၎င်း၊ ထိုရှောင်ဆွဲနဖားတို့၌ ဖုံးဘိအပ်သော နဝရတ်တို့သည်၎င်း၊ တံခါးပြင်၌ သုံးဆင့်လျှိုသော ရင်တားတို့သည်၎င်း၊ တံခါးအတွင်း၌ သုံးတန်၌လျှိုသော ရက်ဖောက်တို့သည်၎င်း၊ တံခါးရွက် နှစ်ဖက်၌ သံကွင်းတပ်သော ကျည်းလျှိုတို့သည်၎င်း၊ မင်းတုပ်တို့သည်၎င်း၊ တံခါးအတွင်း၌ စိုက်ရန် လိုခါရအောင် စုပုံထားသော တုရိုဏ်တိုင်တို့သည်၎င်း၊ အဝင်လက္ခာ၊ အထွက် လက်ဝဲဖက်က သွားလာခြင်း၌ မလွယ်မကူ လှည့်လည်သွားလာရသော မလွယ်ပေါက်တို့သည်၎င်း၊ တံခါးပြင်၊ ကျုံးနဖူး အုတ်ဖြင့်စီအပ်သော ရွက်ကာတို့သည်၎င်း၊ ချိုင့်ဂှမ်းနက်ကျယ်စွာ နိမ့်မြင့် နှစ်ဆင့်ခန်အပ်သော ပတ်လည် ကျုံးတို့သည်၎င်း၊ မြို့ထိပ်အပြင်၌ သူရဲသူခက်တို့ သွားလာရာဖြစ်သော သူရဲပြေးတို့သည်၎င်း၊ သူရဲသူခက်တို့ မှီခိုရာဖြစ်သော သူရဲခိုတို့သည်၎င်း၊ သူရဲခို ၁၀ လုံး အကြား၊ အလုံး ၂၀ အကြားတို့၌ မီးထည့်ရန် ပေါင်းကူး၍ လုပ်သော ပေါင်းဖျဉ်းတို့သည်၎င်း၊ သူရဲခိုတို့၌ တူရူဖောက်သော ပြောင်းပေါက်တို့သည်၎င်း၊ သူရဲခို အကြားတို့၌ ကာရံထားအပ်သော သူရဲကာတို့သည်၎င်း" ဟူ၍ အမရပူရမြို့ရိုး အစိတ်အပိုင်းများကို ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

မန္တလေးရွှေမြို့တော်ကြီးကို သာသနာနှစ် ၂၄၀၀ ပြည့်မှိုအောင် ၁၂၁၈ ခုနှစ်က စတင် တည်ဆောက်ခဲ့သည် ဆိုသော်လည်း၊ မြို့ရိုးနှင့်တကွ ခုနစ်ဌာနတို့ကိုမူကား ၁၂၂၁ ခုနှစ် ကဆုန်လမှ အုတ်မြစ်ချ၍ တည်လုပ်ရသည်။ အုတ်မြို့ရိုးသည် အုတ်မြစ်သံတောင် ၁ တောင်၊ အုတ်ရိုးထု ၁ တာ၊ အရပ်သံ ၁၅ တောင်၊ သူရဲခို အမြင့် သံ ၃ တောင်၊ နှစ်စု အုတ်မြို့ရိုး အမြင့် ၁၈တောင်၊ အချင်း တမျက်နှာ တာ ၆၀၀၊ ၄ မျက်နှာတာ ၂,၄၀၀ ရှိသည်။ ဤသို့ သာသနာတော် ၂,၄၀၀ အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် မြို့တော်ကို လေးထောင့် စတုရန်း တည်၍ မြို့ရိုးအနား တဖက်လျှင် တာ ၆၀၀ စီ အညီအမျှ ခွဲဝေထားခဲ့သည်။ မြို့တော် လေးမျက်နှာ ဓာတ်တံခါး ၄ ရပ်မှာ ပြာသာဒ် ဘုံ ၇ ဆင့်၊ မိတ်တံခါး ၈ ရပ်မှာ ပြာသာဒ် ဘုံ ၅ ဆင့်၊ ထောင့်ပြကြီး ၄ ခုနှင့် ပြင်ယ် ၃၂ မျှားမှာ ပြာသာဒ်ဘုံ ၅ ဆင့်စီ လုပ်ဆောင်၍၊ သစ္စေးသားရိုး ဟသ်ပြဒါး ရွှေချမွမ်းမံသည်။ ထိုတံခါးတော် ၁၂ ရပ်မှာ လွန်ကဲ၊ ဦးထိပ်၊ သောင်းညွှတ်၊ ကျွန်းလုံးယူ၊ ကျော်မိုး၊ ရန်နည်၊

www.forumspace.com.mm

ကြေးမုံ၊ စည်ရှည်၊ ထင်ရှား၊ စည်သာ၊ လေးသိန်း၊ မန်းဦး ဟူ၍ဖြစ်သည်။ ထိုတံခါး ၁၂ ရပ်တို့၏ တံခါးရွက်များတွင် ထိုတံခါးတည်ရာ ရာသီခွင်အလိုက် ရာသီစောင့် အရုပ်များ၊ နက္ခတ်များ၊ တာရာပုံများကို ရွှေမင်နှင့် ထင်ရှား တင့်တယ်ရှုချင်ဖွယ်ရှိအောင် ရေးခြယ်ထား၏။ တံခါး ၁၂ ရပ် အမည်တော်တို့ကိုလည်း တံခါးပေါက် တခုစီ၏ အဝင်အထွက်လက်ျာကျသော မီးကာ အုတ်တံတိုင်းကြီးများ အနီး၌ အုတ်ပလွင် ၃ ဆင့်ခံ၍ မော်ကွန်းတိုင်ဖြင့် စိုက်ထူဖော်ပြထားသည်။

မြို့တံခါးများ အဝင်တွင် တံခါးစောင့်များ နေထိုင်ရန် ဝဲယာ တိုက်တန်းများထားရှိပြီးလျှင် တံခါးစောင့်တို့ သေနတ်ကိုင်စွဲ၍ နေ့ညဉ့် စောင့်နေကာ၊ တံခါး အဝင်အထွက်တွင် ဓားလုံ့သေနတ် စသော လက်နက်များ ပါမပါ၊ ယစ်မျိုးနှင့်အမဲသားများ သွင်းမသွင်း ကြည့်ရှုစစ်ဆေးရ၏။ နေဝင်ညဉ့် ၄ ချက် (ညနေ ၆ နာရီ) တီးသည့်အခါ အလယ်ဓာတ်တံခါးကြီး ၄ ခုကို ပိတ်လိုက်ရာ၊ ဝင်ထွက်သွားလာလိုသူတို့ တယောက်ဝင် မလွယ်တံခါးမှထွက်ဝင်ရသည်။ ညဉ့် ၁ ချက်တီး (ညဉ့် ၉ နာရီ)တွင် ထိုမလွယ်တံခါးများပါ ပိတ်လိုက်၍ နံနက် ၄ ချက်တီး (နံနက် ၆ နာရီ) ကျမှ မြို့တံခါးအားလုံး ပြန်ဖွင့်လိုက်သည်။ မြို့တံခါး ပိတ်ထားချိန်တွင် အခွင့်အမိန့် မရဘဲ မည်သူမျှ ဝင်ခွင့်ထွက်ခွင့် မရပေ။ အလယ်ဗဟို တံခါးမကြီးများတွင် ဓာတ်စည်တော်များ ဆွဲထားရာ၊ ပဟိုရ်ချက်နှင့်အညီ နေထွက်နေဝင်၊ တနည်းအားဖြင့် တံခါးဖွင့်ချိန် ပိတ်ချိန်တို့ကို ပြည်သူတို့အား အသိပေးသည့် အနေဖြင့် တီးရသည်။

မြို့တံခါး ၁၂ ရပ်တို့၌ တံခါးပေါက် နေရာများတွင် တံခါးတိုင်၏ မှီရာ အုတ်မြို့ရိုး တဖက်တချက်၌ အင်္ဂတေတို့ဖြင့် အပြေအပြစ် ကိုင်ပြီးလျှင် ထုံးဖြူဖွေးဖွေးသုတ်၍ တံခါးအထက်မှ ဘုံ ၅ဆင့် ဘုံ ၇ဆင့် အသီးအသီး ရှိကြသော ယွန်းဆက်ပြေ တန်ဆောင်း ပြသာဒ်တော်ကြီးများကို ရွှေဟင်ပြဒါးတို့ဖြင့် မွမ်းမံ ခြယ်လှယ်ထားသည်။ တံခါးပေါက် တခုတခု၌ မြို့တံခါးတဖက်တချက် ကူးလိုသောအခါ လျှောက်သွားရန် ပြုလုပ်ထားသော ရင်လျှောက် ခေါ် နင်းကြမ်းပျဉ်ပြားများ၊ တံခါးရွက်ပြင်ဖက်က ရန်သူတို့ ရုတ်တရက် မဝင်သာအောင် တဖက်တချက် လျှိုထိုးသော 'ရင်တား' ခေါ် ရက်ဖောက် သစ်တုံးအဆင့်များနှင့် ထိုရင်တား တိုင်ကြီးတဖက်တချက်ကို ညှပ်ထားရန်၊ သို့မဟုတ် စွပ်ထားရန် ပြုလုပ်ထားသော တုရိုဏ်တိုင်ခေါ် တံခါးတိုင်များ၊ ထိုပြင် မြို့ပေါက်အထွက် မြို့တံခါးနှင့် တည့်တည့်မှ အလျား ၃ တာ၊ အနံ ထု ၁ တာ ခန့်ရှိသော မီးတား၊ သို့မဟုတ် မီးကာခေါ် ခိုင်ခံ့လှသည့် အုတ်နံရံကြီးများနှင့် ယင်းအနီးမှ အုတ်ပလွင် ၃ ဆင့်ခံ၍ မြို့တော်အမည် မော်ကွန်းတင်ထားသော မော်ကွန်းတိုင်ကြီးများ အသီးအသီး ရှိသည်။ အလယ်ဗဟိုတံခါးမကြီးများတွင် တံခါးအတွက်

မြို့ရိုးပေါ်မှရှုမြင်ရသော သူရဲခို

ကျုံးတဖက်မှရှုမြင်ရသည့် တောင်ပြင် ကျွန်းလုံးယူတံခါး

www.foreverspace.com.mm

အရှေ့ပြင် ဦးထိပ်တံခါး အဝင်ဝ

လက်ဝဲဖက်က မြို့စောင့်နတ်ကူ တခုကျစီ ပြုလုပ်ထား၍၊ အလားတူ မြို့ထောင့် ၄ ထောင့်တွင်လည်း နတ်ကူများရှိ၏။

တံခါးပေါက် မရှိသော ပြထက်များ၌ ၅ တိုင်စင်နှင့် ဘုံ ၅ ဆင့်ရှိသော ပြာသာဒ်ဆောင်များ ပေါက်ထားရာ၊ မြို့ ၄ မျက်နှာ၌ ထိုကဲ့သို့သော ပြင်ယ် ၃၂ ရှိ၍ ပြာသာဒ်လည်း ၃၂ ဆူ ရှိ၏။ ထောင့်ပြကြီး ၄ လုံးတို့၌ကား မလွယ် တံခါးများမှ ယွန်းဆက်ပြေ တန်ဆောင်းပြာသာဒ်မျိုးအတိုင်း ဘုံ ၅ ဆင့်နှင့် ပြုလုပ်ထားသည်။ တံခါးပြအိုးတို့၏ မှီရာတည်ရာ အောက်အခြေခံမှာ ထု ၁ တာ၊ အမြင့် ရဲခိုပါ ၁၈ တောင်ရှိသော အုတ်မြို့ရိုးကြီးပင် ဖြစ်သည်။ အုတ်ရိုးသက်သက်ကို မြေနီသရွတ်ဖြင့် အကြမ်းစီ စီပြီးမှ အတွင်းဖက်တွင် ဆင်ခြေလျှော မြေဖို့ လုပ်ဆောင်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

အုတ်မြို့ရိုးအထက်တွင် သူရဲခို ခေါ် အုတ်စိန်တောင်များ ပေါက်ထားပြီးလျှင် ယင်း၏အတွင်းဖက် မြို့ရိုးထိပ်တလျှောက်တွင် သူရဲပြေးခေါ် စကြီ်လမ်းတခု မြို့ရိုးကို ပတ်၍ ပြုလုပ်ထားသည်။ တပြန့်နှင့် တပြ အကြား၌ သူရဲခိုပေါင်း ၇၀ ကျော်ရှိ၏။ ပြထက်ရှိ ပြဆောင်ကို ပစ္စင်ဟု ခေါ်သည်။ စစ်မက် အရေးအရာရှိသောအခါ အမြောက်မြတပူ၊ စိန်၊ သစ်တုံး၊ ပွဲလျက်ရေ၊ ခဲရေ၊ သံရေတို့ဖြင့် ပစ်ဖောက် သွန်းလောင်းရာဌာနဖြစ်၍ ပစ္စင်ခေါ်ကြောင်း ဆိုသည်။

ဤသို့လျှင် စတုရန်း ၄ မျက်နှာ တာပေါင်း ၂,၄၀၀ ရှိသော မြို့ရိုးတလျှောက်တွင် တံခါးကြီး ၁၂ပေါက်၊ ထောင့်ပြကြီး ၄ လုံးနှင့် ပြင်ယ် ၃၂ ခုရှိသည့် အားလျော်စွာ ၄၈ ဌာနတို့၌ ပြာသာဒ် ဆောင်ပေါင်း ၄၈ ဆောင် ရှိသည်ကို စလေဆရာ ဦးပုညက ရတနာနဒီ မော်ကွန်းတွင် 'ဓာတုမဏ္ဍာ၊ ပတ်လည်ချသား၊ ကွန်းမပြာသာဒ်၊ ဒွါဒရသ်လည်း၊ မျဉ်းခတ်တသွန်၊ စတုကဏ္ဍ ဗိမာန်လေးသွယ်၊ ဘဝဂ်ကယ်မှု၊ တနယ်တနယ်၊ တလာပယ်မှု၊ ရွှေကြယ်ငွေကြယ်၊ မျက်စုံခြယ်လျက်၊ တိမ်စွယ်ထဲချောင်၊ ရဲရဲပြောင်သည်။ ရှစ်ဆောင်ရှစ်ဆောင်၊ ရစ်မြောင်ဝန်းလည်၊ ရွှန်းရွှန်းကြည်မှု၊ ရောင်ခြည်တွဲ့တွဲ့၊ ယိုအုံ့ကဲ့သို့၊ လေးဆယ့်ရှစ်တန်၊ ဝေဇယန်လည်း၊ ဘုန်းပုန်သတိုး၊ ရှင့်တန်ခိုးကြောင့်၊ လိုစိုးမျက်မှောက်၊ မြေမှပေါက်၏' ဟု စပ်ဆိုခဲ့လေသည်။

ဤအုတ်မြို့ရိုး ပတ်လည်တလျှောက်တွင်ကား မြို့ဥပစာတာ ၂၀ ခန့် မြေလွတ်ထားပြီးလျှင်၊ တာ ၂၀ ကျယ်သော ရေကျုံးတော်ကြီးဖြင့် မြို့ ၄ မျက်နှာကို ထုတ်ချင်းခတ် ပတ်ထားသည်။ အင်းဝ၊ အမရပူရ မြို့ဟောင်းများနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် မန္တလေးမြို့တော်သည် ကျုံးလေးမျက်နှာဖြင့် ထုတ်ချင်းခတ် ပတ်မိသော မြို့တော်ဖြစ်လေသည်။

ကျုံးတော်တွင်းသို့ ရတနာနဒီ မြောင်းတော်မှ ရေများ သယ်ယူ ဖြည့်တင်းထားကာ၊ ရေသစ်ရေဟောင်း မပြတ်လဲလှယ်ပေး၍ အမြဲတမ်း ကြည်လင် သန့်ရှင်းသည်။ မင်းကေရာဇ်တို့ မြို့သိမ်း မင်္ဂလာ အခမ်းအနား ပြုလုပ်သော အခါ၌ ကျုံးတော်တွင်းမှာ ရေသဘင် ပွဲတော်ကို တခမ်းတနား ပြုလုပ်သည်။ ကျုံးကူးတံတားများမှ အလယ်နင်းကြမ်းပျဉ်ကို ဖြုတ်ယူထားနိုင်၍၊ မြို့တော်ကို ရွှေလှေ ရွှေလောင်း ဖောင်တော်တို့ဖြင့် လှည့်ပတ်နိုင်သည်။

နေ့စဉ် ညဉ့်တချက်တီး တခါ၊ ၂ချက်တီး တခါ၊ ၃ ချက်တီး တခါ တံခါးစောင့်များက နရီးဆရာတီး၍ ရေကင်းလှည့်ကြရသည်။ ကျုံးကူးတံတားမှာ အလယ်ခတ် တံခါးကြီးများတွင်သာ ထားရိုးဖြစ်သော်လည်း၊ အနောက် မျက်နှာက မိတ်တံခါးဖြစ်သော အာဌဝီ (ကြေးမုံ) တံတားတွင်လည်း တခုပို၍ ပြုလုပ်ထားသဖြင့် တံတား ၅စင်းရှိသည်။ ၂ ဖက်ကမ်းထိပ်၌ ခပ်မော့မော့နှင့် လက်ရုံးတပ်ဆင်ထားသော အုတ်ခုံကြီးများ ပြုလုပ်ထားပြီးလျှင် ကျုံးလယ်တွင် တံတားနင်းကြမ်း အရှင်ဖြင့် ကူးဆက်ထားလေသည်။

မြို့သစ် ။ ။ မြို့သစ်သည်မကွေးတိုင်း မကွေးခရိုင် တောင်တွင်းကြီးနယ်တွင် ပါဝင်သော မြို့သစ်မြို့နယ် ရုံးစိုက်မြို့

www.foreverspace.com.mm

ဖြင့်၏။ မြို့သစ်မြို့၏ မြောက်ဖက်တွင် သစ်ပုံချောင်း၊ အရှေ့ဖက်တွင် ပဲခူးရိုးမ၊ တောင်ဖက်တွင် တောင်တွင်းကြီး မြို့နယ်၊ အနောက်ဖက်တွင် ယင်းချောင်းတို့ ရှိသည်။ မြို့သစ်မြို့နယ်သည် ၆၄၈ စတုရန်းမိုင် ကျယ်ဝန်း၏။ မြို့နယ်အတွင်း၌ သူကြီးပိုင်နယ်ပေါင်း ၇၀ ရှိ၍ ၁၉၅၆ ခုနှစ် ခန့်မှန်းသန်ကောင်စာရင်းအရ လူဦးရေ ၈,၇၆၀ ယောက် ရှိသည်။ မြို့ပေါ်တွင် နေထိုင်သူတို့မှာ မြန်မာလူမျိုးချည်း ဖြစ်သည်။ လူဦးရေ ၃,၁၂၆ ခန့် နေထိုင်လျက် ရှိသည်။ မြို့သစ်တွင် မြို့ပိုင်နှင့် လက်ထောက်မြို့ပိုင်ရုံး၊ သမဝါယမရုံးနှင့် နိုင်ငံတော် အထက်တန်းကျောင်း တကျောင်း ရှိသည်။ ၅ရက် တစျေးလည်း ရှိသည်။

မြို့သစ်မြို့နယ်၏ အရှေ့ပိုင်းသည် မြေနိမ့်ပိုင်းဖြစ်၍ ယင်းချောင်းမှ ရေကို ရရှိသည်။ ကောင်းမွန်ကျယ်ပြန့်စွာ လယ်ယာ လုပ်ကိုင်နိုင်၍ အထူးသဖြင့် စပါးကို စိုက်ပျိုးသည်။ မြို့နယ်၏ အနောက်ပိုင်းတွင်ကား အင်တိုင်းမြေရှိသဖြင့် အပူပိုင်းဒေသ အပင်မျိုးကို စိုက်နိုင်သည်။ မြို့သစ်မြို့သည် ပျဉ်းမနား ကျောက်ပန်းတောင်း မီးရထားလမ်းပေါ်တွင် တည်ရှိသောကြောင့် မြို့နယ်၏ ထွက်ကုန်များကို မီးရထားဖြင့် တင်ဆောင်ရောင်းချသည်။

မြို့ဟောင်းမြို့ ။ ။ မြို့ဟောင်းမြို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ ရခိုင်တိုင်း စစ်တွေခရိုင်ရှိ မြို့ဟောင်းမြို့နယ်၏ရုံးစိုက်မြို့ဖြစ်သည်။ ရှေးအခါက ဓညဝတီ ရခိုင်မြို့ဟူ၍ရင်း၊ မြောက်ဦးမြို့ ဟူ၍ရင်း တွင်ခဲ့၍ ရခိုင်မင်းအဆက်ဆက်တို့ နန်းစိုက်ခဲ့ရာ မြို့တော်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုကြောင့်ပင် နေရာအများအပြားတွင် ရှေးရခိုင်မင်းတို့ တည်ထား ကိုးကွယ်ခဲ့သော ရှစ်သောင်းဘုရား၊ ဒုက္ခသိမ်ဘုရား၊ လေးမျက်နှာဘုရား၊ အံတော်ဘုရား စသော စေတီ ကူဘုရားတို့အပြင်၊ နန်းတော်ရာ၊ တံတိုင်းမြို့ပျက်များကို ယခုတိုင် တွေ့မြင်နိုင်သေးရာ ရှေးအတိတ်ကကောင်းစား ခဲ့ပုံကို သက်သေ ဆောင်လျက် ရှိသည်။ (ရှစ်သောင်းဘုရား--လည်းရှု။)

ရှေးအခါကမူကား မြောက်ဦး နေပြည်တော် (မြို့ဟောင်း)သည် အဆန်းတကြယ်ပင် ဖြစ်၏။ မြို့မျက်နှာပြင်သည် မြေညီမြေပြန့် မဟုတ်၊ တောင်ကုန်း တောင်ပူစာတို့ဖြင့် သာယာသည်။ ရွှေမြို့တော် နန်းတော်သည် ကုန်းမြင့် (တောင်ညိုကုန်းထိပ်) တွင် ရှုမောဖွယ်ရာ ဖြစ်သည်။ မြို့မြောက်ဖက်တလွှားတွင် ရှစ်သောင်းဘုရား၊ ဒုက္ခသိမ်ဘုရား စသော ဘုရားတို့သည်ရင်း၊ တောင်ဖက် တခုတွင် ရွှေတောင် စေတီတော်သည်ရင်း တင့်တယ်လှပေသည်။

စစ်တွေခရိုင်မြို့ဟောင်းမြို့ရှိ ရှစ်သောင်းဘုရား

www.foreverspace.com.mm

မြောက်ဦးမြို့ဟု ခေါ်တွင်သည့် မြို့ဟောင်းမြို့စံနစ်ပုံ

သိယနဒီမြစ်(ရွှေနတ်ပြင်ချောင်း) သည်လည်း ရေကစား ရာအရပ်ဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့်ပင် ဟံသာဝတီ နေပြည်တော်တွင် ရောက်ရှိနေခဲ့သော ရခိုင်စာဆိုတော် ဦးကာဗျန်(ဥက္ကာပျံ)သည် မိမိ၏ ဇာတိဌာနေကိုသာ လွမ်းဆွတ်၍ မြောက်ဦး ရွှေမြို့တော်၏ သာယာပုံတို့ကို တဆယ့်နှစ်ရာသီ ရတုတွင် ဖွဲ့ဆိုထားခဲ့ပေသည်။ (ဥက္ကာပျံ--၆၂။)

မြို့ဟောင်းမြို့သည် စစ်တွေမြို့၏အထက် မိုင် ၅၀ ခန့် အကွာ ကုလားတန်မြစ်၏ လက်တက်ဖြစ်သော ရွှေနတ်ပြင် ချောင်းကမ်းပါးတွင် တည်ရှိသည်။ မြို့ဟောင်းမြို့သို့ သင်္ဘောဆိုက်ကပ်သောအခါ သင်္ဘောဆိပ်မှာ မြို့နှင့် အတန်ငယ်ကွာသဖြင့် သင်္ဘောဆိပ်မှတဆင့် မြို့ဟောင်းမြို့တွင်းသို့ ကူးတို့ဖြင့် တတန် ထပ်၍ ကူးရသည်။ ထိုမှတဖန် မိုင်ဝက်

www.forewerspace.com.mm

ခန့်ရှိ ကုန်းကြောင်းအားဖြင့် သွားသော် မြို့ဟောင်း မြို့တွင်းသို့ ရောက်ရှိပေသည်။ မြို့အနေအထားမှာ သဘာဝအားဖြင့် ချောင်းမြောင်းများဖြင့် ရစ်သန်းနေသဖြင့် လုံခြုံလှပေသည်။ မြို့တဖက်တွင် လွင်ပြင်ကြီးရှိ၍ လွင်ပြင်ကြီးကို ကျော်လွန်သောအခါ တောင်တန်းတောင်ရိုးများ ပိတ်ဆီးကာရံလျက် ရှိသည်။ မြေပြန့်လွင်ပြင်တွင် စပါးစိုက်ပျိုးသည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ် သန်ကောင်စာရင်းအရ မြို့ဟောင်းမြို့၏ လူဦးရေမှာ ၆,၅၅၅ ယောက် ဖြစ်၏။

မြို့ဟောင်းမြို့နယ်၏ အကျယ်အဝန်းမှာ ၆၄၂ စတုရန်းမိုင်ဖြစ်၍၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် လူဦးရေ ၆၇,၀၀၄ ယောက်ရှိသည်။ မြို့နယ်၏ မြောက်ပိုင်းနှင့် အရှေ့ပိုင်းတို့မှာ သစ်တောများဖြင့် ဖုံးလွှမ်းနေသော တောင်ကုန်းများ ဖြစ်၍၊ တောင်ပိုင်းနှင့် အနောက်ပိုင်းတို့မှာ မြေသြဇာကောင်းမွန်သည်။ မင်းပြားမြို့မှ ပေါက်လာသော ကားလမ်းသည် မြို့ဟောင်းမြို့ကိုဖြတ်၍ သရက်တပင်မှ တဆင့် ကျောက်တော်သို့ ရောက်သည်။ မြို့ဟောင်း မြို့နယ်တွင် ဆန်စပါးကို အဓိက စိုက်ပျိုးသည်။

မြို့ဟောင်း (မြောက်ဦးမြို့) ကို မင်းနေပြည်တော်အဖြစ် ဦးစွာ တည်ထောင်သူမှာ ပဲဖြူမင်း ဖြစ်သည်။ ပဲဖြူမင်းသည် ဝေသာလီကို စွန့်၍ မြောက်ဦး မြို့ကို တည်ထောင်ကာ သက္ကရာဇ် ၃၃၈ ခုနှစ်မှ ၃၅၆ ခုနှစ်အထိ စိုးစံသည်။ ထိုနောက် မင်းစောမွန်သည် သက္ကရာဇ် ၇၆၆ ခုနှစ်တွင် ရခိုင်ထီးနန်းကို ဆက်ခံ စိုးစံခဲ့၍ ၇၆၈ ခုနှစ်တွင် လောင်းချက်မြို့ကို မြန်မာတို့ သိမ်းယူသည်။ (လောင်းချက်မြို့--လည်းရှု။) ထိုနောက် မွန်တို့ တိုက်ခိုက်ကြပြန်ရာ ရခိုင်ပြည်တွင် မင်းမဲ့ကာ ဖရိုဖရဲဖြစ်ပြီးလျှင် မင်းစောမွန်သည် အနောက်ဖက်သို့ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်ရာမှ သူရတန်မင်းအကူအညီဖြင့် ထီးနန်းပြန်ရသောအခါ၊ သက္ကရာဇ် ၇၉၂ ခုနှစ် နတ်တော်လဆန်း ၁ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် မြောက်ဦးမြို့ကို တည်၏။ ရာဇဝင်တွင် ပဲဖြူမင်း ပဌမမြောက်ဦးမြို့ တည်သည်ကို မရေတွက်ဘဲ၊ မင်းစောမွန်ကိုသာ ပဌမ မြောက်ဦးမြို့တည်မင်းဟု ရေတွက်လေသည်။ ထိုမင်းမှစ၍ မင်းပေါင်း ၁၂ ပါး ဆက်လက်စိုးစံခဲ့ရာ၊ မင်းခေါင်ရာဇာ လက်ထက်အထိ စည်ပင်လာခဲ့လေသည်။ မင်းခေါင်ရာဇာ၏ သားတော် သံတွဲစား မင်းပါကြီးသည် သက္ကရာဇ် ၈၉၃ ခုနှစ်တွင် နန်းတက်လေရာ၊ မြောက်ဦးမြို့တော်ကို ထပ်မံ အကြီးအကျယ် တည်ဆောက်ပြုစုသည်။ မင်းပါကြီးမှစ၍ မင်းပေါင်း ၉ ဆက်၊ ဆက်လက် အုပ်စိုးလေရာ၊ မင်းစနေ လက်ထက်တိုင်လေသည်။ မင်းစနေ လွန်သော် မင်းပါကြီး၏ မြစ်ဖြစ်သော နရပတိမင်းမှစ၍ မင်းပါင်း ၂၈ ဆက်လက် အုပ်စိုးပြန်ရာ၊ ၁၁၄၆ ခုနှစ် ပြာသိုလဆုတ် ၇ ရက် စနေနေ့တွင် မြန်မာမင်း ဘိုးတော်ဘုရားက သိမ်းယူလေသည်။ ထိုနှစ်မှ စ၍ မြောက်ဦးတွင် မြို့ဝန်များခန့်၍ အုပ်စိုးစေခဲ့ရာ၊ ပဌမ ဆုံးမြို့ဝန်အဖြစ်ခန့်အပ်ခြင်းခံရသူမှာ နန္ဒပကြန်ဖြစ်၏။ နန္ဒပကြန်၏နောက် မြို့ဝန် ၈ ဦး ဆက်လက်အုပ်ချုပ်ခဲ့လေသည်။

ခရစ် ၁၈၂၄ ခုနှစ် ပဌမ အင်္ဂလိပ်မြန်မာ စစ်ပွဲအတွင်းက အင်္ဂလိပ်စစ်ဗိုလ်ကြီး မော်ရစ်ဆန်၏ စစ်တပ်များသည် မြို့ဟောင်း၌ စခန်းချရာ၊ အဖျားရောဂါဖြင့် စစ်သားများစွာ သေဆုံးရုံမက စစ်ဗိုလ်ချုပ် ကိုယ်တိုင်လည်း မကျန်းမမာဖြစ်၍ ပြန်ရသဖြင့် လမ်းခရီးတွင် ကွယ်လွန်သည်။ ထိုစစ်အပြီးတွင် စစ်တွေမြို့ကို တည်၍ မြို့တော်ကို ပြောင်းရွှေ့လိုက်လေသည်။

မြိုလူမျိုး ။ ။ တိဗက်-မြန်မာ အစုမှ ရခိုင်အုပ်စုခွဲတွင် ပါဝင်သော တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများအနက် မြိုလူမျိုးတို့သည် စစ်တွေခရိုင် ဘူးသီးတောင် ဒေသနှင့် ယခင် ရခိုင်တောင်တန်းဒေသ၊ ယခု ချင်းဝိသေသတိုင်း ပီးချောင်း၊ မီးချောင်း တလျှောက်တွင် နေထိုင်ကြသည်။ ထိုပြင် အရှေ့ပါကစ္စတန်ပြည်၊ စစ်တကောင်း တောင်တန်း၊ ဗိုလ်မင်းထောင် တောင်တန်းနယ် အစွန်အဖျားတွင်လည်း မြိုလူမျိုးတို့ နေထိုင်ကြသည်။ ၁၉၃၁ ခုနှစ် သန်းကောင်စာရင်းအရ မြိုလူမျိုးတို့၏ ဦးရေမှာ ၁၃,၇၆၆ ခန့်ရှိသည်။ မြိုလူမျိုးတို့သည် မြို့ကြီးပြကြီးနှင့်မနီး၊ တောတောင် ချောင်းမြောင်း ထူထပ်သောအရပ်များတွင် ရှေးမလေ့အတိုင်း တောင်ယာပဲခင်း လုပ်ကိုင်စားသောက်လျက် ရှိကြသည်။ ယောက်ျားတို့မှာ အနံ တဝါးလောက် အပြာရောင် အဝတ်ရှည်ကို ခါးတောင်းကျိုက်၍ ဝတ်ကြပြီးလျှင်၊ မိန်းမများမှာ အကျီဝတ်ကြရိုး ထုံးစံမရှိဘဲ၊ နက်ပြာရောင် အဝတ်စ အနံတထွာလောက်ကို ဒူးဆစ်အထိ ဆီးစပ်အောက် ရှောရ၍ ပတ်ရစ်ဝတ်ဆင်ကြသည်။ ထိုအဝတ်စ ခါးတွင် မြဲနေစေရန် ပတီးစေ့လုံးကြီးများ သီထားသော ကြိုးများဖြင့် ရစ်ပတ်စည်းနှောင်၍သော်လည်း ထားတတ်၏။ သို့မဟုတ် ကြေးနီခွေများကိုသော်လည်း စွပ်ထားတတ်၏။ ရိုးသားစွာ နေထိုင်လေ့ရှိသည်။ လူအိုလူမင်းများကို လုပ်ကိုင် ကျွေးမွေးမည့် သားသမီး မရှိလျှင် ကာလသားများသည် စု၍ အပိုသက်သက် တောင်ယာလုပ်ပြီးလျှင် ဝမ်းစာထည့်ပေးကြ၏။

ခေါင်းကိုက်၊ ဝမ်းနာ၊ ဖျားနာခြင်းမှစ၍ နတ်ဖမ်းစားသည်ဟု အယူရှိပြီးလျှင် ကျွဲနွားဝက်တို့ကို သတ်၍ နတ်တင်လေ့ ရှိသည်။ တောင်ပေါ် ယာခင်းတွင် မျိုးကြဲခါနီး၌ ကြက်ကို အကောင်များစွာ သတ်၍၊ ကြက်သွေးဖြင့် ယာခင်းကို ပက်ဖျန်းကာ ယခင်းကောင်းစေရန်လည်း နတ်တင်လေ့ရှိသည်။

မြိုလူမျိုးတို့သည် တချိန်က ရခိုင်ပြည်တွင် မင်းဧကရာဇ်များအဖြစ် နန်းတက်၍ "မြို" မင်းဆက် နှစ်ဆက်ကိုပင်

www.forewerspace.com.mm

ထူးထောင်ခဲ့ဘူးလေသည်။ ထိုသို့ မြိုမင်းဆက် နန်းတက်ခဲ့သည်မှာ သက္ကရာဇ် ၁၃၁ ခုနှစ်မှ ၁၅၆ ခုနှစ်အထိ ၂၅နှစ်ခန့် ကြာခဲ့လေသည်။

ဤသို့ မြိုမင်းဆက် နှစ်ဆက် ထူထောင်ခဲ့ဘူးသော မြိုလူမျိုးတို့မှာ ယခုအခါ မထင်မရှားသော လူမျိုး အနေဖြင့် တည်ရှိကာ၊ အခြား မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းရင်းဘွားတို့ကပင် မြိုလူမျိုးတို့အကြောင်းကို မသိရှိကြပေ။

မြက် ။ ။ လူနှင့် တိရစ္ဆာန်တို့သည် မြက်ပင်များကို မှီ၍ အသက်ရှင်နေကြသည်ဟု ဆိုရချေမည်။ စပါးပင်၊ ရိုင်းစပါးပင်၊ မြင်းစားဂျုံပင်၊ မုယောပင်၊ နံ့စားပြောင်းပင်၊ ဖူးစားပြောင်းပင်နှင့် ကြံပင်တို့သည် စင်စစ်အားဖြင့် လူတို့စားသုံးရန်အတွက် ပြုပြင်ထားသော မြက်ပင်များ ဖြစ်ကြသည်။ မြက်ရိုင်းများမှာ ကျွဲ၊ နွား၊ သိုး၊ ဆိတ်တို့၏ အစာဖြစ်၍ ထိုတိရစ္ဆာန်များကို လူတို့က တဖန် ပြန်လည် အသုံးချရသဖြင့် မြက်ယဉ်၊ မြက်ရိုင်း နှစ်မျိုးစလုံးသည် လူတို့အတွက် အလွန် အသုံးဝင်သော အပင်များ ဖြစ်ကြသည်။ ဤမျှမကသေး မြက်ပင်တို့သည် သစ်ပင်ကြီးများနှင့် အကြီးနှေးသော အပင်များ မြေဆီလွှာတွင် မြဲမြံစွာ အမြစ်မစွဲမီ မြေကြီးကို အမြစ်သေး အမြစ်မွားတို့ဖြင့် စုချုပ်စည်းနှောင်ထားလေသည်။ မိုး၊ ရေ၊ လေတို့ကြောင့် မြေကြီးကို တိုက်စားသွားခြင်း၊ မြေကျွံခြင်း အန္တရာယ်တို့ကို မြက်ပင်များက ကာကွယ်ပေး၏။ ထိုကြောင့် မြက်ပင်များသည် သစ်ပင်ကြီးများ၏ အမြစ်များကို ဖုံးအုပ် ကာကွယ်ထားလေသည်။ အဆောက်အအုံများ၊ လမ်းများ၊ ဝင်းခြံစည်းရိုးများ မြေထဲသို့ ကျွံကျ၍ မသွားရအောင် မြက်ပင်များကပင် အခြေခံမြေကို ခိုင်မြဲစေလေသည်။

အပူပိုင်းဒေသများတွင် တွေ့ရလေ့ရှိသော မြက်အမျိုးမျိုး

ပဌမက သဘာဝအလျောက် ပေါက်ရောက်လျက် ရှိနေသော ကမ္ဘာပေါ်ရှိ မြက်ခင်းကြီးများမှာ ရုရှနိုင်ငံရှိ "စတက်" မြက်ခင်း၊ မြောက်အမေရိကတိုက်ရှိ "ပရေရီ" မြက်ခင်း၊ တောင်အမေရိကတိုက်ရှိ "ပမ်းပပ်" မြက်ခင်းနှင့် သြစတြေးလီးယားတိုက်ရှိ "ဒေါင်း" မြက်ခင်းကြီးများ ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ ကျယ်ပြန့်သော သဘာဝ မြက်ခင်းကြီးများ ရှိခြင်းကြောင့် ထိုတိုင်းပြည်များတွင် တိရစ္ဆာန် မွေးမြူခြင်းလုပ်ငန်းမှာ တိုးတက်လျက် ရှိသည်။ လယ်ယာစိုက်ပျိုး လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသော တိုင်းနိုင်ငံတို့တွင် ကျွဲစားကျက်၊ နွားစားကျက်များကို အထူးတလည် ထားရှိရသည်။ မြက်စိမ်များကို အာဟာရဓာတ် မပျက်ပြားစေဘဲ ခြောက်သွေ့လာအောင် ပြုလုပ်ပေးနိုင်သည့်စက်ကို တီထွင်လိုက်ခြင်းဖြင့် ယခင်ကကဲ့သို့ လယ်လုပ်သူတို့သည် တိရစ္ဆာန်အစာအတွက် မပူပင်ရသည့်ပြင်၊ နိုင်ငံခြားမှ နှမ်းဖတ်ကဲ့သို့သော အစာများကို ဝယ်ယူရသည့် ကုန်ကျစရိတ်ကိုလည်း များစွာ သက်သာလာစေသည်။

မြက်ပင်များသည် မြေမရွှေ၊ ရာသီဥတု အခြေအနေ မရွှေး ပေါက်ရောက်နိုင်သော အပင်များဖြစ်ရာ၊ အပူပိုင်းဇုန်၊ သမပိုင်းဇုန်၊ အအေးပိုင်းဇုန် စသည့် ဇုန်အသီးအသီးတို့တွင် အနှံ့အပြား တွေ့ရှိရသည်။ အပူပိုင်းတွင် အလွန်မြင့်မားသော ဝါးပင်ကြီးများနှင့် အခြား မြက်ပင်များကိုလည်း၊ သမပိုင်းတွင် အလတ်စား မြက်ပင်များကိုလည်း၊ အအေးပိုင်းရှိ ဆီးနှင်းအတိ ဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိသော မြေပြင်တွင် ကပ်လျက် ပေါက်နေသည့် မော်ပင်ကလေးများကိုလည်း တွေ့ရှိရသည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် မြက်ပင်မျိုးပေါင်း ၄,၀၀၀ ကျော်မျှ ရှိသည်။ ထိုပြင် မြက်ပင်များသည် အပင်လောကတွင် ရှေးအကျဆုံး အပင်များထဲ၌ အပါအဝင်ဖြစ်၏။ မြေကျန်၊ မြေလပ်၊ မြေလွတ်များ၌လည်း မြက်ပင်များသာလျှင် အလျင်ဦးစွာ ပေါက်ရောက်ကြသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ နေပူရှိန်ပြင်းလွန်းသည့်အခါ၌ဖြစ်စေ၊ ရာသီဥတုအေးမြလွန်းသည့် အခါ၌ဖြစ်စေ၊ မြက်ပင်များသည် စိမ်းလန်းစိုပြည်နေရာမှ နွမ်းအိ၊ ရိယော်လာလျက် အရွက်များ ပျက်ကြွေကြလေသည်။ ယင်းတို့အရွက်များ ဆွေးမြည့်ကြခြင်းဖြင့် မြေသြဇာဓာတ်ကို ဖြည့်လောင်းပေးကြသည်။

မြက်ပင်မျိုးရင်း၏ ရုက္ခဗေဒအမည်မှာ ဂရာမင်းနီအီး ဖြစ်သည်။ မြက်ပင်နှင့် အခြားအပင်များ ကွဲပြားခြားနားချက်များမှာ မြက်ပင်တို့၏ ပင်စည်တွင် အဆစ်များ ရှိခြင်း၊ အဆစ်တဆစ်တွင်အရွက်တရွက်စီ ပင်စည်၏တဖက်တချက်၌ ထွက်နေခြင်း၊ များသောအားဖြင့် မြက်ပင်တို့၏ ပင်စည်မှာ ခေါင်းပွ ဖြစ်ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ အချို့မြက်ပင်မျိုး၌သာ

www.foreverspace.com.mm

ပင်စည်၏ အခေါင်းတွင် အနှစ်ပျော့ပျော့များ ပြည့်လျက် ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။

မြက်ပင်များသည် အကြီးမြန်သော အပင်မျိုးဖြစ်၍ အချို့ မြက်ပင်ကြီးများသည် ၂၄ နာရီ အတွင်း ၂ ပေမှ ၃ ပေကျော်အထိပင် မြင့်မားလာနိုင်ကြပေသည်။ ငါးပင်ကြီး များဆိုလျှင် ၂ လ၊ ၃ လအတွင်း ပေ ၁၀၀ အထိပင် ကြီးမြင့် ၍လာသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထိုပြင် မြက်ပင်များသည် ရေ မိုးပါးရှားသည့်ဒဏ်ကိုလည်း အထူးခံနိုင်ရည် ရှိကြပေသည်။

အချို့ ခြံဥယျာဉ်များအတွင်း၌ မြက်ခင်းများကို ဂရု စိုက်၍ ပြုပြင်လျက် ထားရှိကြသည်။ အိမ်ရှေ့ မျက်နှာစာ နှင့် အိမ်ဘေးတို့တွင် မြက်ပင်များကို တမင်လာ စိုက်ပျိုး ထား၍ ရေမှန်မှန်လောင်းပေးခြင်း၊ အရွက်များ တညီတညာ တည်းရှိအောင် မြက်ဖြတ်စက်ဖြင့် ဖြတ်ပေခြင်း၊ ဒလိမ့်တုံး ဖြင့် လိမ့်ပေးခြင်း စသည်တို့ကို အစဉ်တစိုက် ပြုလုပ်ပေးခြင်း ဖြင့် အိမ်၏ တင့်တယ်ခြင်းကို ဆောင်ပေသည်။ သာမန် မြက်ပင်များအပြင် ၄က်မွေးဂ၄က်တောင်ကဲ့သို့ အပွင့်များ ပွင့်တတ်သော မြက်ပင်များလည်း ရှိပေသေးသည်။ အချို့ ခြံဥယျာဉ်များတွင် ဤမြက်လှပင်များကို ပန်းပင်၊ ပန်းခြံ ပင်များနှင့် ရောယှက်၍ အလှစိုက်ပျိုးထာတတ်ကြသည်။ (မြန်မာနိုင်ငံမြက်များ--လည်းရှု။)

မြောက်ပင်လယ် ။ ။ မြောက်ပင်လယ်သည် အတ္တလန္တိတ် သမုဒ္ဒရာ၏ လက်တက်တခုဖြစ်၍ ဂရိတ် ဗြိတိန်ကျွန်းနှင့် ဥရောပတိုက် ကုန်းမအကြား၌ တည်ရှိ၏။ ယင်း၏ ကမ်းရိုး တန်းသည် မိုင် ၄,၀၀၀ ကျော်မျှ ရှည်လျားပြီး စတုရန်းမိုင် ၂၂,၀၀၀ ကျော်မျှ ကျယ်ဝန်းရာ အလျားသည် မိုင် ၆၀၀ ဖြစ်၍ အနံသည် မိုင် ၄၀၀ ခန့်ဖြစ်သည်။

မြောက်ပင်လယ်သည် ရေတိမ်သော ပင်လယ်ဖြစ်သည်။ တောင်ပိုင်းတွင် ပျမ်းမျှခြင်းအားဖြင့် ပေ ၁၀၀၊ အလယ် ပိုင်းတွင် ပေ ၂၅၀ နှင့် မြောက်ပိုင်းတွင် ပေ ၄၀၀ နက်သည်။ အချို့ နေရာများတွင် ဤမျှလောက်ပင် မနက်ချေ။ ရေ အနက်ဆုံး အပိုင်းမှာ နော်ဝီဂျီယန် ရေလက်ကြားဖက်တွင် ဖြစ်ရာ၊ ထိုနေရာတွင် ၂,၁၆၅ ပေ ခန့်မျှ နက်လေသည်။ ရေတိမ်သည့် ပင်လယ်ဖြစ်၍လည်း လှိုင်းလေထန်၏။ ဤ ပင်လယ် နေရာသည် တခါက ကုန်းမြေဖြစ်ခဲ့သည်။ အတ္တ လန္တိတ်သမုဒ္ဒရာမှ ရေများလွှမ်းမိုး၍ ပင်လယ်ဖြစ်ပေါ်လာ သောအချိန်အခါသည် ကမ္ဘာကြီး၏ သက်တမ်းနှင့် စာသော် မကြာလှသေးချေ။

မြောက်ပင်လယ်တွင်းသို့ မြစ်ကြီးများစွာ စီးဝင်သဖြင့် အခြား ပင်လယ်များနှင့် နှိုင်းစာလျှင် ရေငန်လှခြင်း မရှိ ပေ။ စီးဝင်ကြသော မြစ်များမှာ အင်္ဂလန်ပြည်ဖက်မှ ဟမ်း ဗားနှင့် တင်းမြစ်၊ ဥရောပတိုက်ဖက်မှ ရိုင်း၊ အဲ့လဗ၊ ဗေဇာ၊ အမ်းနှင့် ဆကဲ့မြစ်တို့ ဖြစ်ကြလေသည်။

စကက်ဂါရက် အမည်ရှိသော လက်တက် တခုနှင့် ကီး ရေလက်ကြားကြီးတို့သည် မြောက်ပင်လယ်နှင့် ဗောလတစ် ပင်လယ်တို့ကို ဆက်စပ်ထား၏။ အင်္ဂလိပ် ရေလက်ကြား

မြောက်ပင်လယ်တွင်း တွေ့မြင်ရလေ့ရှိသော ကော့ဖ ငါးဖမ်းသင်္ဘောတစု ငါးဖမ်းပိုက်များချနေစဉ်

www.forestspace.com.mm

ကြီးကမူ ထိုပင်လယ်နှင့် အတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒရာတို့ကို ဆက်စပ်ထားလေသည်။ ယင်းသို့ အခြားပင်လယ်သမုဒ္ဒရာများနှင့် ဆက်စပ်နေသဖြင့် မြောက်ပင်လယ်တွင် ပင်လယ်ရေစီးကြောင်း အမျိုးမျိုးဖြစ်နေသည်။

အေးချမ်းသာယာသည့် အချိန်အခါများတွင် မြောက်ပင်လယ်မှာ ကုန်သင်္ဘောကြီးများ၊ လူစီးသင်္ဘောကြီးများ ကူးသန်းသွားလာကြခြင်းဖြင့် များစွာ စည်ကားလေသည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ရေကြောင်းဖက်၌ ထင်ရှားသော နိုင်ငံကြီးများ၏ သင်္ဘောဆိပ်မြို့များသည် ယင်းပင်လယ်၏ ကမ်းခြေတွင် တည်ရှိကြ၏။ အင်္ဂလန်၊ ဂျာမနီ၊ နော်ဝေ၊ နယ်သာလန်နှင့် ဒိန်းမတ်နိုင်ငံတို့၏ သင်္ဘောဆိပ်မြို့များသည် မြောက်ပင်လယ်၏ နယ်နိမိတ်များဖြစ်၏။ ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်း တလျှောက်တွင် တံငါလုပ်ငန်းကို အကြီးအကျယ် လုပ်ကိုင်ကြ၍၊ တကမ္ဘာလုံး သုံးစွဲရန်အတွက် ဟဲရင်းငါးများကို မြောက်ပင်လယ် ကမ်းခြေဖက်ကျသော နော်ဝေး တံငါလုပ်ငန်းများက ဖမ်းဆီးရရှိ၏။ မြောက်ပင်လယ်ဖက်ကျသော အင်္ဂလန်နှင့် စကော့တလန်ပြည်၏ အရှေ့ဖက် ကမ်းခြေဒေသများတွင်လည်း တံငါ လုပ်ငန်းကြီးကျယ်လေသည်။

မြောက်ပင်လယ်၏ တည်နေပုံသည် စစ်အတွက် အရေးပါသောကြောင့် စစ်တွင်းကာလများ၌ မြောက်ပင်လယ်ကို ယင်း၏ ကမ်းခြေရှိ နိုင်ငံကြီးများက ကြပ်တည်းစွာ စောင့်ထိန်းထားကြ၏။ စစ်သင်္ဘောများက ကင်းလှည့်နေ၍ ရေမြှုပ်ဗုံးများကိုလည်း ချထားလေသည်။ အကြောင်းမှာ ပဋ္ဌမကမ္ဘာစစ်ကြီး အတွင်းက အင်္ဂလန်ပြည်သည် ထိုပင်လယ်ကို ကြီးစိုးနေခဲ့၍၊ ထိုပင်လယ်မှ ဗောလတစ်ဖက်သို့ ရန်သူတို့၏ ကူးသန်းသွားလာခြင်းကို အဆက်ဖြတ်ထားနိုင်ခဲ့သည်။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီး အတွင်း၌ကား ဂျာမန်နှင့် အင်္ဂလိပ်ရေတပ် နှစ်ခုစလုံးကပင် မြောက်ပင်လယ်၌ ရေကြောင်းပိတ်ဆို့ရန် ကင်းလှည့်၍ ရေမြှုပ်ဗုံးများကို ချထားခဲ့သည်။

မြောက်ဝင်ရိုးစွန်း ။ ။ ကမ္ဘာလုံးမြေပုံတခုကို ကြည့်လျှင် အထက်ဖက်မှ အောက်သို့ ဆွဲထားသော မျဉ်းကြောင်းများကို မြင်ရပေမည်။ ယင်းမျဉ်းကြောင်းများ အားလုံးဆုံမိသည့် အထက်ပိုင်းနေရာသည် မြောက်ဝင်ရိုးစွန်း တည်ရှိသည့် နေရာပင်ဖြစ်၏။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုသော် မြောက်ဝင်ရိုးစွန်း ဆိုသည်မှာ ကမ္ဘာမြေကြီး၏ မြောက်ဖက်အကျဆုံးနေရာကို ခေါ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းကို ကမ္ဘာမြေပုံပေါ်တွင် ထောက်ပြနိုင်သော်လည်း မြေကြီးပေါ်၌ မည်သည့်နေရာဖြစ်သည်ဟူ၍ မည်သူမှ အတိအကျ မပြသနိုင်သေးချေ။

မြောက်ဝင်ရိုးစွန်း ဟူရာ၌ ပထဝီ မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းနှင့် သံလိုက် မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိသည်။ အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သော မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းမှာ ပထဝီ မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းဖြစ်သည်။ သံလိုက် မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းသည်ကား ပထဝီ မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းနှင့် တထပ်တည်းမဟုတ်ဘဲ ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် နောက်ဆုံး ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်အရဆိုလျှင် အိမ်မြှောင်ကရိယာက မြောက်ဖက်သို့ ပြသည့်ဖက်တွင် တသီးတခြား

၁၈၁၈-၁၉ ခုနှစ်တွင် ကဗွိတန်ရော့သည် မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းသို့ စွန့်စားထွက်ခွာခဲ့ရာ ဖရင့်ရီးဂျင့်ပင်လယ်အော်ရှိ တိုင်းရင်းသားတို့နှင့် ဦးစွာ အဆက်အသွယ်ရရှိခဲ့သည်။

www.foreverspace.com.mm

မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းသို့ စွန့်စားသွားရောက်ရာတွင် စွတ်ဖားနှင့်ခွေးများကို အသုံးချရသည်။

မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းသွား အမေရိကန်အဖွဲ့ ခရီးတထောက်ရပ်နားစဉ်

www.foreverspace.com.mm

အေးမြသောရာသီဒဏ်ကို ခံနိုင်ရန် ရေခဲအိမ်များကို ဆောက်လုပ်ခိုလှုံရသည်။

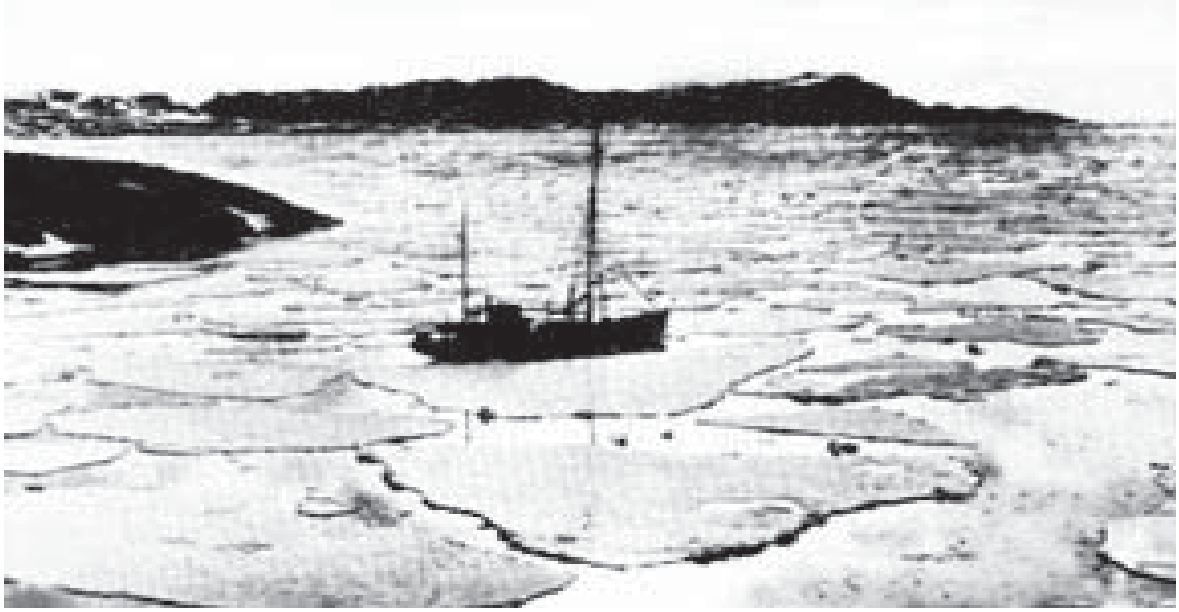

ရေခဲမြစ်အတွင်း သင်္ဘောတစင်းအကျဉ်းအကျပ် တွေ့နေရစဉ်

www.forevyspace.com.mm

တည်ရှိလေသည်။ သံလိုက် မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းသည် ပရင့်စ်အော့ဇ်ဝေးနှင့် ဆိုမာဆက်ကျွန်းစုများ အနီးအနားတွင် တည်ရှိသည်ဟု ဆိုလေသည်။

မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းသည် အလွန်အေးမြသော အာတိတ်သမုဒ္ဒရာဒေသတွင် တည်ရှိနေသဖြင့် ဆယ့်နှစ်ရာသီကာလ ပတ်လုံး ရေခဲအတိ ဖုံးလွှမ်းလျက် ရှိလေသည်။ မြေကြီးဟူ၍ မရှိသော်လည်း မျက်နှာပြည်သည် ထုထည်ကြီးမားလှသော ရေခဲပြင်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အစဉ်သဖြင့် မာကျောနေသည်။ ရောဗတ် အီး၊ ပီယားရီ အမည်ရှိ အမေရိကန်လူမျိုးတဦးသည် မြောက်ဝင်ရိုးစွန်း သို့ ၁၉၀၉ ခုနှစ် ဧပြီလ ၆ ရက်နေ့တွင် ရှေးဦးစွာ ရောက်ရှိခဲ့လေသည်။ (ပီယားရီ, ရောဗတ် အက်ဒွင်--ရှု။)

မြောက်အမေရိကတိုက် ။ ။ မြောက်အမေရိကတိုက်သည် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ တိုက်ကြီး ၆ တိုက်တွင် အပါအဝင်ဖြစ်၍ အနောက်ဖက် ကမ္ဘာလုံးခြမ်းဖြစ်သော အမေရိကတိုက်၏ အထက်ပိုင်းဖြစ်သည်။ အမေရိကတိုက်သည် ရှေးအခါက တည်းက တည်ရှိသည်ဖြစ်သော်လည်း လွန်ခဲ့သည့်နှစ်ပေါင်း ၅၀၀ ခန့်ကမှ လူဖြူတို့တွေ့ရှိ၍ အခြေစိုက် နေထိုင်ကြသောကြောင့် အမေရိကတိုက်ကို ကမ္ဘာသစ်ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ရည်ညွှန်းလေ့ ရှိသည်။ မြောက်အမေရိကတိုက်သည် မြောက်ဖက်တွင် ကျယ်ပြန့်၍ တောင်ဖက်သို့ တဖြည်းဖြည်း ကျဉ်းမြောင်းသွားသောကြောင့် ပုံသဏ္ဌာန်မှာ တြိဂံနှင့် တူသည်။ မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းမှသည် အီကွေတာ အထက် ၁၀ ဒီဂရီခန့်အထိ ကျယ်ပြန့်သည်။ မြောက်မှသည် တောင်သို့ မိုင်ပေါင်း ၄,၀၀၀ ခန့် အလျားရှိ၍ အနံမှာ အကျယ်ဆုံးနေရာတွင် မိုင် ၃,၂၀၀ ကျော်ဖြစ်၏။ ဧရိယာ အကျယ်အဝန်းမှာ စတုရန်းမိုင် ၉,၃၅၅,၀၀၀ ခန့်ဖြစ်၏။ အာရှတိုက်၊ အာဖရိကတိုက်တို့အောက် တတိယလိုက်သည်။ မြောက်အမေရိကတိုက်၏ အရှေမြောက်ဖက် အစွန်သည် ကျဉ်းမြောင်းသော ဗဲရင်းရေလက်ကြားဖြင့်သာ အာရှတိုက်နှင့် ခြားလျက်ရှိသည်။ ဥရောပတိုက်နှင့်ကား မိုင် ၂,၀၀၀ ကျော် ဝေးကွာသည်။ အရှေဖက်တွင် ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာ၊ အနောက်ဖက်တွင် အတ္တလန္တိတ် သမုဒ္ဒရာနှင့် မြောက်ဖက်တွင် အာတိတ်သမုဒ္ဒရာတို့ဖြင့် ဝန်းရံလျက်ရှိသည်တွင် ကမ်းရိုးတလျှောက်၌လည်း ကာလီဖိုးနီးယားပင်လယ်ကွေ့၊ မက္ကဆီကိုပင်လယ်ကွေ့၊ စိန်လောရင့်မြစ်ဝကျယ်နှင့် ဟဒ်ဆန် ပင်လယ်အော်စသော တံခါးပေါက်များရှိသောကြောင့် သွားလမ်းလာလမ်းတွင် အဆီးအတားမရှိဘဲ လွယ်ကူသည်။ ယခင်က မြောက်အမေရိကတိုက်နှင့် တောင်အမေရိကတိုက်တို့မှာ အလယ်ဗဟိုတွင် ၄၂ မိုင် ကျယ်သော ပနားမားကျွန်းဆက်အားဖြင့် တဆက်တည်း တည်ရှိသော်လည်း ၁၉၁၄ ခုနှစ်၌ ပနားမားတူးမြောင်း ဖောက်လုပ်ပြီးစီးသည်တွင် တိုက်ကြီး ၂ တိုက်တို့မှာ တဆက်တည်း မတည်ရှိတော့ချေ။ မြောက်အမေရိကတိုက်သည် မြေပေါ်မြေအောက် သယံဇာတပစ္စည်း ပေါများကြွယ်ဝ ကုံလုံသောကြောင့် နောက်မှတွေ့ရှိသောတိုက် ဖြစ်သော်ငြားလည်း နောက်အိပ် အလျင်ပျော်ဟူ၍ ဆိုရလောက်အောင် လျင်မြန်စွာ တိုးတက်၍ အခြားတိုက်များထက်ပင် ကြီးပွားနေပေသည်။ မြောက်အမေရိကတိုက်တွင် ပါဝင်သော နိုင်ငံတို့မှာ ကနေဒါနိုင်ငံ၊ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု၊ မက္ကဆီကိုနိုင်ငံ၊ ထိုပြင် အလယ်ပိုင်း အမေရိကတိုက်တွင် ပါဝင်သော ဂွါတီမားလ၊ ဟွန်ဒူးရပ်၊ ဗြိတိသျှဟွန်ဒူးရပ်၊ အယ် ဆယ်လဗာဒေါ၊ ကောစတာရီးကား၊ နစ်ကရာဂွ၊ ပနားမားနှင့် ကျူးဗားတို့ ဖြစ်ကြသည်။

မြေမျက်နှာသွင်ပြင်အားဖြင့်သော်ကား အနောက်ဖက်တွင် ရော့ကီးတောင်တန်းကုန်းမြင့်နှင့် ကမ်းရိုးတန်းတောင်စဉ်၊ အလယ်ပိုင်းမြေပြန့်နှင့် အရှေဖက်တွင် အက်ပလက်ချီယန် ကုန်းပြင်မြင့်ဟူ၍ အဓိကအပိုင်း ၃ ပိုင်း ရှိသည်။ မြောက်ဖက်ဆုံးပိုင်းဖြစ်သော အလာစကာနယ်မှသည် ပနားမားကျွန်းဆွယ်တိုင် ကမ်းရိုးတန်း တလျှောက် တောင်စဉ်တခု သွယ်တန်းတည်ရှိ၏။ ယင်းကို ကျော်ဗီလားရား ဟူ၍လည်း ခေါ်သည်။ ကနေဒါနိုင်ငံ အနောက်မြောက်ပိုင်းတွင် ဤတောင်တန်းများသည် အရှေဖက်နှင့် တောင်ဖက်သို့ ဖြာ၍သွားသည်။ အရှေဖက်သို့ ဖြာသွားသည်ကား ရော့ကီးတောင်တန်းများ ဖြစ်၍ တောင်ဖက်သို့ ဆက်လက်သွယ်တန်းသွားသည်ကို ကမ်းရိုးတန်း တောင်စဉ်များဟု ခေါ်၏။ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု နယ်စပ်အလွန်တွင် ဤတောင်စဉ်များသည် ၂ ခု ဖြာထွက်ပြန်၏။ တခုမှာ ကမ်းရိုးတန်း တောင်စဉ် ဟူ၍ပင် ဆက်လက်တွင်၍ အရှေဖက်ဖြာထွက်လာသည့် တောင်တန်းသည် တပိုင်းတွင် ကက်စကိတ်ဟုခေါ်လျက်၊ ကာလီဖိုးနီးယားသို့ ရောက်လျှင် ဆီယယ်ရာ နီဗာဒဟု ခေါ်၏။ အလယ်နှင့် အရှေပိုင်း တောင်တန်းများသည် မက္ကဆီကို နိုင်ငံတွင်း၌ ဆီယယ်ရာ မက်ဒရီ အော့ဆီဒင်တယ်နှင့်ဆီယယ်ရာ မက်ဒရီ အိုရီယင်တယ်ဟူ၍ တွင်သည်။ ဆီယယ်ရာနီဗာဒနှင့် ရော့ကီးတောင်များ အကြားဝယ် မြောက်ဖက်တွင် ကိုလမ်ဘီယား ကုန်းပြင်မြင့်နှင့် တောင်ဖက်တွင် ကော်လိုရာဒိုး ကုန်းပြင်မြင့်ရှိသည်။ ယင်းကုန်းပြင်မြင့် ၂ ခုအကြား၌ ဂရိတ်ဗေဆင်ခေါ် မြေနိမ့်ပိုင်းရှိသည်။ တောင်များ၏ အရှေဖက်တွင် အလယ်ပိုင်းမြေပြန့်ရှိ၍ အာတိတ်သမုဒ္ဒရာမှ မက္ကဆီကိုကွေ့အထိ၎င်း၊ ရော့ကီးတောင်များမှ အက်ပလက် ချီယန်တောင် အထိ၎င်း ကျယ်ပြန့်သည်။ လော်ရင်းရှန်း ကုန်းပြင်မြင့်သည် လားဗရာဒေါမှသည် ဟဒ်ဆန်အော် တောင်ပိုင်းကို ဝိုက်၍ လ

www.foreverspace.com.mm

မြောက်အမေရိကတိုက် တည်နေရာပြမြေပုံ

မြောက်အမေရိကတိုက်သည် အကျယ်အဝန်းအားဖြင့် အာရှတိုက်၊အာဖရိကတိုက်တို့အောက် တတိယအကြီးဆုံးသော တိုက်ဖြစ်သည်။ မြောက်အမေရိကတိုက်တွင်ပါဝင်သော နိုင်ငံတို့မှာ ကနေဒါနိုင်ငံ၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ မက္ကဆီကိုနိုင်ငံ၊ ဂွာတီမားလ နိုင်ငံ၊ ဟွန်ဒူးရပ်၊ အယ် ဆယ်လဗာဒေါ၊ ကောစတာရီးကား၊ နစ်ကရာဂွ၊ ပနားမားနှင့် ကျူးဗားနိုင်ငံတို့ဖြစ်ကြသည်

www.foreverspace.com.mm

ခြေမဲ့သဖွယ် တည်ရှိသည်။ အာတိတ် သမုဒ္ဒရာနှင့် ဟဒ်ဆန်အော်ဖက်တွင် မြေသည် ပြန့်၍ စိမ့်မြေဖြစ်သည်။ တောင်ဖက်တွင်ကား ပရေရီဒေသနှင့် အိုဟိုင်းအို မြစ်ဝှမ်းဖြစ်၏။ အက်ပလက်ချီယန် တောင်များသည် ရော့ကီးတောင်များထက် အသက်အားဖြင့် ရင့်သည်။ ယင်းတောင်စုသည် စိန်လောရင့်ကွေ့မှသည် မက္ကဆီကိုကွေ့တိုင် သွယ်တန်းလျက်ရှိကာ အမြင့်ဆုံးနေရာမှာ ၆,၆၈၄ ပေရှိသော မစ်ချယ်တောင်ထွတ်ဖြစ်၍ မြောက်ကယ်ရိုလီးနားပြည်နယ်တွင် တည်ရှိသည်။ အရှေ့ဖက်သို့ ရောက်လျှင် ယင်းတောင်များသည် ပီးဒမွန့်ကုန်းပြင်မြင့်နှင့် ပေါင်းစပ်သွားကာ ကမ်းရိုးတန်း မြေပြန့်ဖက်သို့ နိမ့်လျှောဆင်းသွားသည်။ မက္ကဆီကိုမြောက်ဖက် အလယ်ပိုင်းမှာ ကုန်းပြင်မြင့်ဖြစ်လျက် ဆီယယ်ရာ မက်ဒရီတောင်စဉ် ၂ ခုအကြား၌ တည်ရှိသည်။ မက္ကဆီကိုကွေ့တဝိုက်သည်ကား နိမ့်သော အပူပိုင်းကမ်းရိုးတန်းမြေပြန့်ဖြစ်၏။ မက္ကဆီကိုနိုင်ငံသည် အရှေ့ဖက်သို့ ကောက်သွားသည်တွင် တလျှောက်လုံး တောင်ထူထပ်သည်။

မြောက်အမေရိကတိုက်၌ ထင်ရှားသော မြစ်တို့ကား မစ်စစ်စပီမြစ်နှင့် ယင်း၏ မြောက်မြားစွာသော မြစ်လက်တက်များဖြစ်သည်။ ယင်းမြစ်တို့သည် အလယ်ပိုင်း မြေပြန့်တလျှောက်တွင် စီးဆင်းသည်။ မြောက်ဖက်တွင် မက္ကင်ဇီမြစ်သည် အာတိတ်သမုဒ္ဒရာတွင်းသို့ စီးဝင်သည်။ ဆက်စကက်ချီဝမ်မြစ်၊ မြစ်နီ၊ နယ်လဆင်မြစ်တို့သည် ဟဒ်ဆန်အော်တွင်းသို့ စီးဝင်၏။ ရီးအို ဂရန်ဒီသည် ကော်လိုရားဒိုးကုန်းပြင်မြင့်တလျှောက် စီးဆင်းလျက် မက္ကဆီကိုနှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတို့ကို တစိတ်တဒေသအားဖြင့် ပိုင်းခြားသည်။ မက္ကဆီကို ကွေ့တွင်းသို့ စီးဝင်သည်။ ပစိဖိတ်ကမ်းခြေတလျှောက်ရှိ မြစ်များကား ကိုလမ်ဘီးယား၊ ဖရေဇာ၊ ယူးကွန်းတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ရော့ကီးတောင်တန်း၏ အနောက်ဖက်တွင် ကော်လိုရားဒိုးမြစ် စီးဆင်းသည်။

အတ္တလန္တိတ်ဖက်၌ အရေးပါသော မြစ်များကား စိန်လောရင့်၊ ဟဒ်ဆန်၊ ဒဲလဝဲယား၊ ဆပ်စက္ကီဟန္နာနှင့် ပိုတိုမက်တို့ ဖြစ်သည်။

မြောက်အမေရိကတိုက်သည် အခြား တိုက်များထက် အင်းအိုင် ပေါများသည်။ အကြီးဆုံးမှာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု မြောက်ပိုင်းရှိ အိုင်ကြီး ၅ အိုင်ဖြစ်၍ စတုရန်းမိုင် ၉၀,၀၀၀ မျှရှိသည်။ အခြား အိုင်ကြီးများမှာ လိပ်-အော့-

မြောက်အမေရိကတိုက်၌ ခေတ်မှီတိုးတက်ဆုံးနိုင်ငံမှာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုဖြစ်သည်။ အခြားနိုင်ငံတို့တွင် မရှိသော အထပ်တရာကျော်ရှိသည့် မိုးမျှော်တိုက်ကြီးများ တရာကျော်ရှိသည်။

www.foreverspace.com.mm

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ကင်တပ်ကီးပြည်နယ်မှ အုံ့ဩဖွယ်ရာကျောက်တောင်ကြီး၏ ရှုခင်းတစိတ်တဒေသ

သဝ၊ ရေနီအိုင်၊ ဝင်နီပက်အိုင်၊ စိန်ဗဲယာအိုင်၊ အက်သဗက်စ ကာအိုင်တို့ ဖြစ်သည်။ တူးမြောင်းများပါတွက်လျှင် မြောက်အမေရိကတိုက်တွင် ရေကြောင်းအားဖြင့် နယူးအော်လီယန်းမှသည် မစ်စစ်စပီမြစ်တလျှောက် အိုင်ကြီးများအထိ ပေါက်သည်။ထိုနောက် စိန်လောရင့်မှကွီဗက်အထိ၊ ဟဒ်ဆန်မှနယူးယော့ဗ်မြို့အထိ ရေကြောင်းပေါက်သည်။ ဤသို့ အတွင်းပိုင်းဌ်မြစ်ချောင်းခရီး ပေါက်မှုကြောင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် ကနေဒါနိုင်ငံတွင် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လေသည်။

မြောက်အမေရိကတိုက်တွင် အမျိုးမျိုးသော ရာသီဥတုရှိသည်။ သို့သော် သမပိုင်းဖက်သို့ပို၍ သက်ရောက်သည်။ မြောက်ဖက်သည် အာတိတ်ဥတုမျိုးဖြစ်သည်။ ထိုဒေသတွင် ရေခဲပြင်ဖုံးလွှမ်း၍ နွေအခါတွင် ခဏတာမျှသာ ရေခဲအရည်ပျော်သည်။ ယင်းဒေသ၏ တောင်ဖက်မှသည် တောင်ဖက်အဖျားအထိ ဒေသတလျှောက် ရာသီဥတု အမျိုးမျိုးကွဲပြားသည်။ အတ္တလန္တိတ် ကမ်းရိုးတန်းတလျှောက်သည် ပစိဖိတ် ကမ်းရိုးတန်းတလျှောက်ထက် အပူအအေးပို၍ လွန်ကဲသည်။ ပစိဖိတ်ကမ်းရိုးတန်းတွင် ပိုမို၍ မိုးရွာသွန်းသည်။ မိုးရေဆောင်လာသော လေတို့သည် တောင်ကို မကျော်ဖြတ်မီ ပါသမျှရေကို သွန်သောကြောင့် တောင်၏ တဖက်တွင်ရှိသော မြောက်အမေရိကတိုက် တောင်ဖက်ပိုင်းသည် သဲကန္တာရတမျှ ဖြစ်၏။ အလယ်ပိုင်း မြေပြန့်နှင့် ပရေရီဒေသသည် ရာသီဥတုကို သမပေးမည့် သမုဒ္ဒရာနှင့် ဝေးသောကြောင့် တကြောင်း၊ တောင်ဖက်နှင့် မြောက်ဖက်တွင် လေပူလေအေး အတားအဆီးမရှိ တိုက်ခတ်သောကြောင့် တကြောင်း အပူအအေး လွန်ကဲသည်။ မက္ကဆီကို နိုင်ငံသည် အပူလျှော့ပိုင်း ဒေသအတွင်း သက်ရောက်၍ အလယ်ပိုင်း အမေရိကတိုက်သည် အပူပိုင်း ဒေသအတွင်း လုံးဝ သက်ရောက်သည်။

မြောက်အမေရိကတိုက်ရှိ တောတောင် ရေမြေတို့သည် ယင်းတိုက်ကို များစွာ အကျိုးပြုပေသည်။ မြေဆီသြဇာမှာ ကောင်းမွန်သောကြောင့် လူတို့သုံးစွဲသော ပစ္စည်းအားလုံး ပေးဆောင်သော မြေပဒေသာဖြစ်၏။ တောင်များမှလည်း သုံးမကုန်အောင် အရေးပါသော သယံဇာတ ပစ္စည်းများ ထွက်သည်။ သစ်တောများမှ အသုံးဝင်သော သစ်များကို ရ၍ ရေမှလည်း ငါးမျိုးပေါင်းစုံ ရသည်။ မြောက်အမေရိကတိုက်၏ အရှေ့ပိုင်း ဟဒ်ဆန်အော်မှသည် မက္ကဆီကိုကွေ့အထိ သစ်ပင်များ အထူးသဖြင့် ထင်းရှူးပင် အမျိုးမျိုး ပေါက်ရောက်သည်။ လွင်ပြင်နှင့် ပရေရီဒေသ

www.foodserspace.com.mm

တွင် သစ်ပင်ဟူ၍ မရှိပေ။ မြက်များကို ခုတ်ထွင် ရှင်းလင်းပြီးလျှင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးသည်။ အနောက်ဖက်တွင်မူ သဲကန္တာရများတွင်ကဲ့သို့ ရှားစောင်းပင်၊ ချုံဖုတ်များသာ ပေါက်ရောက်သည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု အနောက်ပိုင်းနှင့် ကနေဒါနိုင်ငံတွင် ယနေ့တိုင် ထူထပ်သော တောများရှိ၍ ထင်းရှူးပင်များ အထူးတလည် ပေါက်ရောက်သည်။ လော်ရင်းရှန်း ကုန်းမြင့်၊ အက်ပလက်ချီယန်နှင့် ဂရိတ်လိတ်လ်သေများမှ ကျောက်မီးသွေး၊ သံ၊ ကြေးနီ၊ မြေစေး၊ အဆောက်အအုံအတွက် ကျောက်များ ထွက်သည်။ နိုဗာစကိုးရှားမှသည် တောင်ပိုင်းတလျှောက် အက်ပလက်ချီယန်အထိ၊ ထိုပြင် အနောက်ဖက်တွင် ပရေရီနှင့် လွင်ပြင်တလျှောက်၌ ကျောက်မီးသွေးထွက်သည်။ အမေရိကတိုက်၏ အရှေ့ဖက်တွင် သံအမြောက်အများ ထွက်သည်။ ဆူပီးရီးယားအိုင်တဝိုက်တွင် အဖိုးတန် သံတွင်းများရှိသည်။ နစ်ကယ်၊ နှမ်းဖတ်ကျောက်၊ စကျင်ကျောက်၊ ငွေ၊ ထုံးကျောက်နှင့် မြေစေးတို့မှာ တောင်များနှင့် ကုန်းပြင်မြင့်များ၌ ပေါများပေသည်။ ရော့ကီးတောင်တန်းဒေသဝယ် ခဲ၊ ရွှေ၊ ကျောက်မီးသွေးနှင့် အခြား သယံဇာတပစ္စည်းများ ထွက်သည်။ ကမ္ဘာသုံး ရေနံအနက် မြောက်အမေရိကတိုက်မှ ၄ပုံ ၃ ပုံ ထွက်သည်။ ထိုအပြင် မြောက်အမေရိကတိုက်ရှိ ဗီဗာဖျံ၊ အိုပေါ့ဆမ်၊ မင့်အစရှိသည့် အကောင်တို့မှ အဖိုးတန် သားမွေးများ ရရှိသည်။ သားမွေးလုပ်ငန်းကြောင့်ပင် တိုက်ကြီးအတွင်းပိုင်းကို ပိုမိုသိရှိလာကြ၏။ လူဖြူတို့သည် သားမွေး လုပ်ငန်းကို များစွာ စိတ်ဝင်စားခဲ့ကြသည်။

မြောက်အမေရိကတိုက်တွင် ဦးစွာ နေထိုင်သူတို့မှာ မွန်ဂိုးလီးယန်း အနွယ်များ ဖြစ်၏။ အာရှတိုက်မှ ဗဲရင်း ရေလက်ကြားကို ဖြတ်ကူးပြီးလျှင် အလာစကာ နယ်ဖက်သို့ ဝင်လာကြပြီးသော်၊ ယခု မက္ကဆီကို နိုင်ငံ၊ အလယ်ပိုင်း အမေရိကတိုက်ရှိရာသို့ ဆင်းလာကြ၏။ ထိုဒေသ၌ ရှေးအကျဆုံးယဉ်ကျေးမှု ထွန်းကားခဲ့သည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုဖက်နှင့် ကနေဒါနိုင်ငံရှိရာ အရပ်၌ ကျန်ရစ်သူတို့မှာ အမေရိကန် အင်ဒီးယန်း လူမျိုးနှင့် အက်စကီးမိုးလူမျိုးတို့၏ ဘိုးဘေးများပင်တည်း။ ဦးစွာ အခြေစိုက်နေထိုင်သူတို့မှာ လူဖြူများဖြစ်သော အင်္ဂလိပ်၊ ပြင်သစ်၊ စပိန်လူမျိုးတို့ဖြစ်သော်လည်း အခြားဥရောပတိုက်သား အမြောက်အများပါ ဝင်ရောက်လာသည့်အတွက် ယခုအခါ လူမျိုးစုံပေသည်။ မက္ကဆီကိုနှင့် အမေရိကတိုက် အလယ်ပိုင်းတွင်မူ အင်ဒီးယန်းလူမျိုးနှင့် စပိန်အဆက်အနွယ်တို့ များသည်။

ကမ္ဘာသစ်ဟုလည်းခေါ်သည့် မြောက်အမေရိကတိုက်တွင် ဤသို့ သဘာဝ၏ထူးဆန်းအံ့ဩဖွယ်ရာများကို တွေ့မြင်နိုင်သည်။

www.forewspace.com.mm

နီးကပ်ရိုးလူမျိုးတို့သည် လူဖြူတို့ ရောက်ရှိလာပြီးသည်နှင့် မရှေးမနှောင်း ရောက်လာကြသည်မှာ ကျွန်အဖြစ် ရောက်လာကြခြင်း ဖြစ်၏။ ယင်းတို့၏ အဆက်အနွယ် တို့သည် ကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်မြောက်ပြီးသည့်နောက် အဖက်ဖက်တွင် တိုးတက်၍၊ မြောက်အမေရိကတိုက်တွင် စာပေ၊ အနုပညာ၊ သိပ္ပံ၊ နိုင်ငံရေး၊ ကစားခုန်စား စသည်တို့ဖက်တွင် ခေါင်းဆောင်လျက် ရှိသူများအနက် နီးဂရိုး များစွာ ပါဝင်ပေသည်။ မြောက်အမေရိကတိုက်ရှိ လူဦးရေမှာ ခန့်မှန်းခြေ ၂၇၃,၀၀၀,၀၀၀(၁၉၆၁ ခုနှစ်) ခန့် ဖြစ်သည်။

မြောက်အမေရိကတိုက်ကို ဦးစွာတွေ့ရှိသူမှာ လေ့အဲရစ်ဆန် အမျူးပြုသော ဗိုက်ကင်းတို့ ဖြစ်၏။ ၁၄၉၂ ခုနှစ်တွင် ကိုလံဗပ်က တွေ့ရှိ၍ ဤတိုက် တည်ရှိကြောင်းကို သိကြရသည်။ သို့သော် အမေရိဂို ဗက်စပွတ်ချီက ယင်းဒေသ အကြောင်းကို သရုပ်ဖော် ရေးသားပြီးသည့် နောက်ပိုင်းတွင်မှသာ မြောက်အမေရိကတိုက်ဟု တွင်လာသည်။ ၁၆ရာစုနှစ်တွင် ပြင်သစ်၊ စပိန်၊ အင်္ဂလိပ်၊ ဒပ်ချနှင့် ပေါ်တူဂီလူမျိုးတို့က နယ်မြေကို စူးစမ်း ရှာဖွေကြသည်။ စပိန် လူမျိုးတို့က မက္ကဆီကို နိုင်ငံနှင့် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု အနောက်ပိုင်းကိုသာ အာရုံစူးစိုက်လျက်၊ ပြင်သစ်တို့က အရှေ့မြောက်ကမ်းရိုးတန်းနှင့် စိန်လောရင့်မြစ်ဝှမ်းတလျှောက်တွင် သားမွေးကုန်ကူးကြသည်။ အင်္ဂလိပ်နှင့် ဒပ်ချတို့ကမူ အတ္တလန္တိတ် ကမ်းရိုးတန်းတလျှောက်ကို စူးစမ်းရှာဖွေကြသည်။ ယခုခေတ် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုဒေသတွင် အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတို့ ပဌမဆုံး အခြေစိုက်ရာနေရာမှာ ဂျိန်းစတောင်းဖြစ်၍ ၁၆၀၇ ခုနှစ်တွင် တည်ထောင်သည်။ နောက်တနှစ်တွင် ပြင်သစ်လူမျိုးတို့က ကွီဗက်မြို့တည်ရာတွင် မြို့ပြတည်ထောင်သည်။ ၁၆၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် ပလင်းမတ် ကိုလိုနီကို တည်ထောင်သည်။ ဒပ်ချနှင့် ပေါ်တူဂီ လူမျိုးတို့သည် မိမိတို့ ထူထောင်ခဲ့သော ကိုလိုနီများကို ဆုံးရှုံးသောကြောင့် အင်္ဂလိပ်၊ စပိန်နှင့် ပြင်သစ်တို့သည် အာဏာရမူအတွက် အချင်းပွားကြရသည်။ ၁၇၆၃ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလိပ်တို့က ကနေဒါကို ရရှိလိုက်သည်။ အမေရိကန် လွတ်လပ်ရေး စစ်ပွဲအပြီးတွင် ပေါ်ပေါက်လာသည့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသည် စစ်ပွဲတွင် နိုင်ခြင်းဖြင့်၎င်း၊ ဝယ်ယူခြင်းဖြင့်၎င်း စပိန်တို့ပိုင်ခဲ့သည့် နယ်မြေများကို တဖြည်းဖြည်းရရှိခဲ့သည်။

မြောက်ဦးမြို့ ။ ။ မြို့ဟောင်းမြို့--ရှု။

မြင့်မိုရ်တောင် ။ ။ တောင်တကာတို့၏ မင်းဖြစ်သော မြင့်မိုရ်တောင်သည် မဟာသမုဒ္ဒရာ အပေါ်သို့ ယူဇနာ ရှစ်သောင်းလေးထောင် မြင့်၍ မဟာသမုဒ္ဒရာအောက်၏ ယူဇနာ ရှစ်သောင်းလေးထောင် နစ်နေ၏။ မြင့်မိုရ်တောင်ထိပ်မြေအရပ်သည် အလုံးစုံသောမြေအရပ်တို့ မဖြစ်ပေါ်မီ ရှေးဦး ပဌမ ဖြစ်ပေါ်လာ၍ ယူဇနာ ရှစ်သောင်းလေးထောင် ကျယ်၏။

မြင့်မိုရ်တောင် ဦးစွာပဌမ ဖြစ်ပေါ်လာပုံမှာ ဤသို့ တည်း။ ကမ္ဘာကြီးကို မီးလောင်၍ စကြဝဠာကုဋေတသိန်းလုံး အကုန် ဘာမျှမကျန်အောင် ပျက်စီးသွားပြီးသည်နောက် ကမ္ဘာပြု မိုးကြီးရွာသဖြင့် အကုန်လုံး ရေနှင့် ပြည့်၍ နေလေသည်။ ထိုရေတို့သည် အထက် ပဌမစျာန် ဗြဟ္မာ ဘုံ ၃ ဘုံမှစ၍ တဖြည်းဖြည်း ခန်း၍ခန်း၍ လျော့ကျလာရာ၊ မြင့်မိုရ်တောင် ဖြစ်မည့်နေရာ၌ ရေတို့သည် အလွန် ပျစ်ခွဲလာ၏။ ကာလအလွန်ကြာသောအခါ ရွှံ့ပျစ်ခွဲကြီးမှ ရွှံ့လွှာခဲကြီး ဖြစ်လာ၏။ ဤရွှံ့လွှာခဲကြီးကား လှည်းဘီးကဲ့သို့ ဝိုင်းလျက်ရှိရာ စတုရန်း ယူဇနာ ရှစ်သောင်း လေးထောင် ကျယ်၏။ ဤရွှံ့လွှာခဲကြီး၏ နံဘေးပတ်ဝန်းကျင် ရေစုကား အလွန်ကြည်၍ ကျ၏။ ထိုရေကြည် ရေကျဲတို့သည် တဖန် ခန်း၍ လျော့ကျလာပြန်၏။ မြင့်မိုရ်ရွှံ့လွှာခဲကြီးကား မလျော့ကျဘဲ အောက်သို့ တိုး၍သာခဲလျက် ထူ၍ ထူ၍ လာလေသည်။ နောက်ဆုံးတွင် မဟာသမုဒ္ဒရာမှ အပေါ်သို့ ယူဇနာ ရှစ်သောင်းလေးထောင် အမြင့်ဆောင်၍ တည်နေလေသည်။

၁၊ယုဂန္ဓိရ်တောင်၊ ၂၊ကျွသိန္ဓိရ်တောင်၊ ၃၊ကရဝိကတောင်၊ ၄၊ သုဒဿနတောင်၊ ၅၊ နေမိန္ဓရတောင်၊ ၆၊ ဝိနတကတောင် ၇၊ အဿကဏ်တောင် အမည်ရှိသော တောင်စဉ် ခုနစ်ထပ်တို့သည် မြင့်မိုရ်တောင်ကို ဝိုင်းရံလျက်ရှိရာ တောင်ကွင်းကြီးများကဲ့သို့ ရှိနေလေသည်။ ထိုတောင်စဉ် ခုနစ်ထပ်တို့ အကြားတွင် သီဒါခုနစ်တန်တို့သည် အစဉ်အတိုင်း မြင့်မိုရ်တောင်ကို ဗဟိုပြု၍ ဝိုင်းရံလျက် ရှိကြပြန်သည်။ ထိုသီဒါ ခုနစ်တန်တို့သည် အထပ်ထပ် ဝိုင်းရံလျက်ရှိရာ ရေကွင်းကြီးများကဲ့သို့ ရှိနေလေသည်။

ယုဂန္ဓိရ်တောင်သည် ယူဇနာ လေးသောင်း နှစ်ထောင် မြင့်၏။ နေလ နက္ခတ်တို့သည် မြင့်မိုရ်တောင်ကို လက်ျာရစ် လှည့်၍ ယုဂန္ဓိရ်တောင်ထိပ်နှင့်အမျှသော ယူဇနာ ၄၂,၀၀၀ မြင့်သော ကောင်းကင်ပြင်၌ မြှား၏ လျင်ခြင်းထက် ဆယ်ဆမကသော လျင်ခြင်းဖြင့် သွားကြ၏။ ကျွသိန္ဓိရ်တောင်သည် ယူဇနာ ၂၁,၀၀၀ မြင့်၍ ကရဝိကတောင်မှာ ယူဇနာ ၁၀,၅၀၀ မြင့်သည်။ သုဒဿနတောင်သည် ယူဇနာ ၅,၂၅၀ မြင့်၍ နေမိန္ဓရတောင်သည် ယူဇနာ ၂,၆၂၅ မြင့်လျက် ဝိနတကတောင်သည် ၁,၃၁၂ ယူဇနာ နှစ်ဂါဝုတ်မြင့်ကာ အဿကဏ်တောင်ကား ၆၅၆ ယူဇနာ တဂါဝုတ်မြင့်သည်။

မြင့်မိုရ်တောင်ကြီး၏ အရှေ့ဖက်ခြမ်းကား ငွေသားအတိပြီး၏။ မြောက်ဖက်ခြမ်းကား ရွှေသားအတိ ပြီး၏။ အနောက်ဖက်ခြမ်းကား ဖလသားအတိ ပြီး၏။ တောက်ဖက်ခြမ်းကား ပတ္တမြားညိုအတိ ပြီး၏။ ဖုံမှုန့်မြေ ရွှံ့မြေဟူ၍

www.forgetspace.com.mm

မရှိခဲ့။ မြင့်မိုရ်တောင်မှ လေးပါးသော အရပ်မျက်နှာ တို့၌ ကျွန်းငယ် ငါးရာစီ အခြံအရံနှင့်တကွ ကျွန်းကြီးလေး ကျွန်းတို့ ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ အရှေ့ကျွန်းနှင့် အနောက်ကျွန်း တို့ကား ယူဇနာ ခုနစ်ထောင်စီ ကျယ်၏။ မြောက်ကျွန်း ကား ရှစ်ထောင်ကျယ်၍ တောင်ကျွန်းကား ယူဇနာ တ သောင်းကျယ်၏။

စကြဝဠာ တခုတခု၌ ဤကဲ့သို့ မြင့်မိုရ်တောင်ကို ဗဟိုပြု၍ သီဒါခုနစ်တန်၊ တောင်စဉ်ခုနစ်ထပ်တို့ ဝန်းရံလျက် ရှိကြ ကုန်၏။ မြင့်မိုရ်တောင်၏ အရပ်လေးမျက်နှာတို့၏ ကျွန်း ကြီးလေးကျွန်း ရှိကြစမြဲပင်။ ဤကဲ့သို့သော စကြာဝဠာတို့ သည် အနတ္တပင် ရှိကြကုန်သည်။

မြင်ကွန်း၊ မြင်းခုံတိုင် မင်းသားများ ။ ။ မြင်ကွန်း မင်းသားနှင့် မြင်းခုံတိုင် မင်းသားတို့သည် မင်းတုန်းမင်း တရား မင်းမဖြစ်မီ အမရပူရအိမ်နိမ့်၌ စံတော်မူစဉ် ရွှေရေး ဆောင် မိဖုရားမှ ဖွားမြင်သော သားတော်များဖြစ်သည်။

မြင်ကွန်းမင်းသားသည် ၁၂၀၅ခုနှစ် တပို့တွဲလပြည့်ကျော် ၁၄ ရက်နေ့တွင် ဖွားမြင်၍ ငယ်မည်မှာ မောင်မျိုးအေး ဖြစ်သည်။ ပဌမဆုံး သီလဝတ္ထုကိုရ၍၊ ထိုနောက် သမဟာ သီရိ ဓမ္မရာဇာဘွဲ့ ရပြီးလျှင် မြင်ကွန်းမြို့ကို စားရသော ကြောင့် မြင်ကွန်းမင်းသားဟု တွင်သည်။ ညီတော် မြင်းခုံ တိုင် မင်းသား၏ ငယ်မည်မှာ မောင်မျိုးထင်ဖြစ်၍၊ နောက် သတိုးမင်းလှ ဇေယသူဘွဲ့ရသည်။ မြင်းခုံတိုင်မြို့ကို စားရ၍ မြင်းခုံတိုင် မင်းသားဟု တွင်သည်။ မြင်ကွန်းမင်းသားသည် ဇာတိပဋိသန္ဓေအားဖြင့် မဟုတ်လျှင် မခံတတ်သော စိတ် ရှိကာ၊ လုပ်မိလျှင် မည်သည့်အရာမဆို ရွှပ်ရွှပ်ချွဲချွဲ စွန့်စွန့် စားစား ပြုလုပ်လေ့ရှိ၏။ အလုပ်လုပ်ရာ၌ မည်သူ၏ မျက် နှာကိုမျှ ထောက်ညှာလေ့မရှိပေ။ ပကတိအတိုင်းနေလျှင် မူ အလွန်သဘောကောင်း၍ ရတနာ ၃ ပါးကို အထူး ရှိ သေကိုင်းရှိုင်း၏။ ပညာရှိများကို အထူးခင်မင်၍ မိမိ ကိုယ်တိုင် ပညာစုံကို အထူးလိုလားသည်။ ထိုပြင် မြင်ကွန်း မင်းသားသည် မင်းသားတို့ တတ်အပ်သော အတတ်ပညာ များကို တတ်မြောက်၍ အထူးသဖြင့် ဆင်စီး၊ မြင်းစီး၊ ဓား ခုတ်၊ လှံထိုး၊ သေနတ်ပစ်ခြင်းတို့၌ သူတပါးတို့ လက်ဖျား ခါ၍ အံ့သြလောက်အောင် တတ်မြောက် ကျွမ်းကျင်သည် ဟု ဆိုလေသည်။

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် ၁၂၁၄ ခုနှစ် တပေါင်းလ ဆန်း ၁၁ ရက်နေ့တွင် အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်သောအခါ၊ ညီတော် ကနောင်မင်းအား အိမ်ရှေ့ အပ်နှင်းတော်မူသည်။ (မင်းတုန်းမင်း။ ကနောင်မင်း--လည်းရှု။) ကနောင် မင်းသားကြီးမှာ အိမ်ရှေ့စံပင် ဖြစ်လင့်ကစား သြဇာတိက္ကမ ပြည့်စုံ၍ တန်ခိုးအာဏာ ထက်မြက်လှသည်။ ပြည်ရေး

ဘထွေးတော် အိမ်ရှေ့စံ ကနောင်မင်းသားကြီးအား ညီတော် မြင်းခုံတိုင်မင်းသားနှင့်အတူ လုပ်ကြံခဲ့သူ မြင်ကွန်းမင်းသား

ပြည်ရာ စီမံခန့်ခွဲရာတွင်လည်း ဦးစီးဦးဆောင်ပြုရသည်။ နောင်တော် မင်းတုန်းမင်းတွင် သားတော် သမီးတော် အ ရွယ်ရောက်သူများ ရှိရကား၊ ကနောင်မင်းသား ရှိနေ သောကြောင့် ထီးနန်းဆက်ခံခွင့် ရတော့မည်မဟုတ်ဟု စိုးရိမ်ကြသော သားတော်များသည် မကျေမနပ် ဖြစ်ကြ လေသည်။

သို့ဖြစ်၍ မြင်ကွန်းစားနှင့် မြင်းခုံတိုင်စားတို့သည် ဦးပုည ကို ဓားမိုး၍ ထီးနန်းလုပ်ကြံရန် အခါတောင်းပြီးလျှင် နေ့ ၂ ချက်တီးကျော် အချိန်ရသော်၊ ငဘဲကြီး၊ ငဖြူသီး၊ ဇော် ဂျီဗိုလ်တို့နှင့် လူပေါင်း ၅၀ ကျော်စုဆောင်း၊ အရက်သေစာ သောက်စားလျက် သက္ကရာဇ် ၁၂၂၈ခုနှစ် ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၇ ရက် ကြာသပတေးနေ့ နာရီပြန် ၂ ချက်တီး အချိန်တွင် မြေဘုံသာ စံနန်းတော် လွှတ်တော်အနီး တဲကြီးတွင် အိမ် ရှေ့ဘုရားသည် တိုင်းရေး ပြည်ရေးများနှင့် သဿမေ အခွန်တော်များအ ကြောင်းကို စစ်ဆေးနေစဉ်၊ မြင်းခုံ တိုင်စားက ကယ်တော်မူပါဘုရား၊ ကယ်တော်မူပါဘုရားဟု

www.forumspace.com.mm

ရှေ့ကပြေး၍ မြင်ကွန်းစားက ဓားနှင့်လိုက်လေသည်။ အိမ်ရှေ့ဘုရားသည် အကယ်မြင်ကွန်းစားက မြင်းခုံတိုင်စားကို သတ်ရန်လိုက်သည် ထင်မှတ်၍၊ နေရာတော်မှ လက်နက်မပါဘဲ ယင်းတို့ရှိရာ ထွက်တော်မူသည်။ အနီးသို့ရောက်မှ မြစ်သာပွဲစား မင်းသားဖိနပ်တော်သား ဦးကရင်က ရန်သူတော်ပါဘုရား ဟု နောက်မှ အော်မှသာလျှင် မြင်ကွန်းစား၊ မြင်းခုံတိုင်းစားတို့ ရန်မူရန် လာကြောင်းသိတော်မူ၍ ဓားတော်ကိုယူရန် ဝင်းပိတုန်းပိတ်ကို ကျော်သည်တွင် မြင်ကွန်းစား ဓားချက်ဖြင့် ကံကုန်သည်။

မြင်ကွန်းစားနှင့် မြင်းခုံတိုင်စားတို့သည် ဘထွေးတော် အိမ်ရှေမင်းအား လုပ်ကြံပြီးသော် ပွဲတော်ဆောင်တွင် စံနေတော်မူသော ခမည်းတော်အား လုပ်ကြံရာ၊ မင်းတရားကြီးသည် မိဖုရား၊ သားတော် သမီးတော်၊ ကိုယ်ရံတော်များနှင့် အနောက်တံခါးက ထွက်တော်မူသည်တွင် သူပုန်တို့က မင်းတရားကြီးအား လုပ်ကြံရန်ထားသော ငပိုက်ကြီးနှင့်တွေ့၍ သားတော် မကွရာမြို့စား မင်းသားက ယင်းကိုယ်မှ ဓားကိုယူပြီးလျှင်၊ မင်းတရားကြီးအား ကျောပေါ်၌ပိုး၍ နန်းတော်သို့ အရောက် ပို့စေသည်။ မင်းတရားကြီးသည် စားတော်ဝန် ဦးခဲအား ထီးဖြူမိုးစေ၍ ပြေးစေရာ၊ သူပုန်တို့သည် ဘုရင်မှတ်ထင်၍ ယင်းနောက်သို့ လိုက်ကြသည်တွင် မင်းတရားကြီးသည် နန်းတော်သို့ ချောမောစွာ ရောက်လေသည်။

ဦးကရင်လည်း အိမ်ရှေတော် တပ်များရှိရာသို့ ပြေး၍၊ မြင်ကွန်းစားဓားချက်ဖြင့် ရောင်ပြတ်ခဲ့ပြီး၊ အိမ်ရှေဘုရားကိုလည်း မြင်ကွန်းစားတို့ လုပ်ကြံရန် နောက်တော်သို့လိုက်ကြောင်း၊ အိမ်ရှေဘုရား မည်သို့ဖြစ်သည်ဟု မသိကြောင်း ပြောသည်တွင်၊ အိမ်ရှေတော်တပ်က အိမ်ရှေဝန် နတ်မောက်မြို့စား ဦးသင်၊ အိမ်ရှေသံတော်ဆင့် ဦးဘိုးမောင်၊ ထီးလှိုင်တိုက်စား အကြီးတော်ချုပ်ဝန် မင်းကြီးမင်းလှ မဟာ ဥဇနာ၊ အိမ်ရှေသံတော်ဆင့် ဦးသက်ရှည်၊ အိမ်ရှေသံတော်ဆင့် ဦးရွှေစင်၊ ကိုးပင်တပ်မှူး ရဲကျော်သူဘွဲ့ခံ ဦးပေါ်လွင်၊ အိမ်ရှေလက်စွဲတော်ကြီး ရဲခေါင်ကျော်စွာ ဘွဲ့ခံ ရန်ကင်းတောင်ရွာစား ဦးပုတ်စုတ် အစရှိသော အိမ်ရှေတော် အရာရှိတို့နှင့်တကွ တပ်ပါ လူပေါင်း ၅၀၀ ကျော်ခန့် အိမ်ရှေဘုရား ရှိရာသို့ လိုက်ကြရာ မတွေ့သည်နှင့် နန်းတော်၌ ရှိမည်ထင်သောကြောင့် သွားကြသည်တွင် မြောက်ဥယျာဉ်တော်အနီး သစ်တပ်သို့ ဆိုက်ရောက်လျှင် သစ်တပ်တွင်းမှ မည်သူ့တပ်နည်းဟု မေးရာ အိမ်ရှေတော်တပ်ဖြစ်ကြောင်းကို သံတော်ဆင့် ဦးမျှားက ပြန်ပြောလေသည်။ ထိုအခါ အိမ်ရှေတော်တပ်များလာကြောင်း မင်းတုန်းမင်းတရားထံသို့ တင်လျှောက်သည်တွင် အိမ်ရှေတော်တပ်က အရာရှိ ၅ ယောက် ရှေတော်သို့ ဝင်စေ အမိန့်တော်ရှိသဖြင့်၊ သံတော်ဆင့် ဦးမျှားနှင့် အိမ်ရှေဝန် ဦးသင်တို့ကို ရှေတော်သို့သွင်းရာ၊ အိမ်ရှေဘုရား ရှိကြောင်း မရှိကြောင်းကိုကား မပြော၊ မောင်မင်းတို့ကို ငါ ကောင်းစွာ သူကောင်းပြုတော်မူမည်။ လွှတ်တော်ပေါ်တွင်ရှိသည့် သူပုန် မြင်ကွန်းစားငယ်နှင့် မြင်းခံတိုင်စားငယ်တို့ တစု ရန်ကို နှိမ်နင်းကြရမည်ဟု အမိန့်တော်ရှိလိုက်သည်။ အိမ်ရှေဝန်နှင့် သံတော်ဆင့်တို့သည် မိမိတို့ တပ်သို့ ပြန်လာ၍ သစ်တပ် အရှေမြောက်မှသည် ပတ်သန်းချီတက်၍ လွှတ်တော်ပေါ်၌ရှိသော သူပုန်မြင်ကွန်းစား၊ မြင်းခုံတိုင်စားတို့ကို တိုက်ခိုက်ရာ၊ သူပုန်တို့သည် လွှတ်တော်ပေါ်မှ ဆင်းပြေးပြီးလျှင်၊ နန်းတော် အနောက်မျက်နှာက လှည့်၍ တိုက်သော်လည်း မရသဖြင့်၊ ဂေါဝိန်ဆိပ်သို့ ဆင်းပြီးနောက်၊ ဆိပ်၌ရှိသော ရေနန်းစကြာ သင်္ဘောတော် ကပ္ပတိန် ခရာသီတို့ကို ဓားကွပ်ပြီးလျှင် မြင်းခြံသို့ စုန်ဆင်းသည်။

ဤသို့အားဖြင့် ခေတ်ကို အမှီလိုက်ရန် ကြိုးစား တာစူလျက်ရှိသော ထိုခေတ် မြန်မာတို့မှာ လှေလှော်ကောင်းဆဲ တက်ကျိုးဖြစ်ကာ ဆုံးရှုံးနစ်နာခဲ့သည်။ လုပ်ရည်ကိုင်ရည်နှင့် ပြည့်စုံလှသော ကနောင်မင်းသားကြီးသာ ရေတိမ်မနစ်ခဲ့သော် မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းသည် ယခုနှင့် တူသော်မှ တူပေမည်။

မြင်းကွန်းနှင့် မြင်းခုံတိုင်တို့သည် နောက်တပ်တော်များ ရောက်လာသဖြင့် မြင်းခြံမှ ရန်ကုန်သို့ ထွက်ပြေးသည်။ ရန်ကုန်တွင် အင်္ဂလိပ်တို့က အစောင့်အရှောက်နှင့် ထားစဉ်၊ မြင်ကွန်းမင်းသားသည် ကရင်နီနယ် (ယခု ကယားပြည်နယ်) သို့ ထွက်သွား၍ မြန်မာနယ်ကို ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ပြန်သည်။ နောက်တပ်တော်များ လာရောက် တိုက်ခိုက်ပြန်သည်နှင့် ရန်ကုန်သို့ ပြန်လာရသည်။ ထိုသို့ ကရင်နီနယ်တွင် ရောက်နေသည့်အခိုက် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးက နေပြည်တော်မှ ဆရာတော် ၅ ပါးကို စေလွှတ်၍ ခေါ်တော်မူသည်ဟုလည်း ဆိုလေသည်။

အင်္ဂလိပ်တို့သည် မြင်ကွန်းမင်းသားနှင့် မြင်းခုံတိုင်မင်းသား ညီနောင်တို့ကို ကပ္ပလီကျွန်း ပို့ဗလဲယာမြို့သို့ဌင်း၊ ထိုမှတဆင့် ကာလကတ္တားမြို့သို့ဌင်း၊ ထိုမှတဖန် ချူနာမြို့သို့ဌင်း၊ ပို့ဆောင်ထားလေသည်။ ချူနာမြို့မှတဖန် ဗာရာဏသီမြို့သို့ ပို့ထားခဲ့ပြန်လေသည်။ ထိုနောက် မြင်ကွန်းမင်းသားသည် ပြင်သစ်ပိုင် ချန္ဒရာနဂိုမြို့သို့ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်သွားသည်။ ဗာရာဏသီမြို့မှ ချန္ဒရာနဂိုမြို့သို့ ထွက်ပြေးရာတွင် ခဝါသည် ကုလားအသွင်ဖြင့်တမျိုး၊ ကူလီအသွင်ဖြင့် တဖုံ ခြေလျင်ခရီးဖြင့် ပင်ပန်းကြီးစွာ သွားရောက်ခဲ့ရ၏။ ပြင်သစ်တို့နှင့်လည်း ဆက်သွယ်မိ၍ ချန္ဒရာနဂိုမြို့၌ ၁၈ လ နေပြီးလျှင် ပြင်သစ်တို့၏ အကူအညီကို

www.foreverspace.com.mm

ယူလျက် ဟိန္ဒူကုလားအသွင်ဖြင့် အင်္ဂလိပ်ပိုင် ကာလ ကတ္တားမြို့ ဆိပ်ကမ်းမှ သင်္ဘောဖြင့် ပြင်သစ်ပိုင် ပွန်ဒီချယ်ရီ မြို့သို့ သွားရောက်ခဲ့သည်။

ထိုအချိန်တွင် ဗာရာဏသီ၌ ကျန်ရှိနေခဲ့သော ညီတော် မြင်းခုံတိုင်မင်းသား ကံတော်ကုန်လေ၏။

မြင်ကွန်းမင်းသားကြီးသည် ပွန်ဒီချယ်ရီမှတဆင့် ပြင်သစ်နိုင်ငံသို့ သွားရောက် နေထိုင်ခဲ့သေး၏။ ပြင်သစ်တို့က လိုလေသေး မရှိအောင် ပြုစု၍ ရိက္ခာ အလုံအလောက် ထောက်ပံ့၏။ မြင်ကွန်းမင်းသားသည် ပြင်သစ်နိုင်ငံတွင် ကြာရှည်စွာ မနေဘဲ ပြင်သစ်နိုင်ငံပိုင်လည်းဖြစ် မြန်မာ ပြည်နှင့်လည်း နီးသော အင်ဒိုချိုင်းနားနိုင်ငံ ဆိုင်ဂွန်မြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့ နေထိုင်၏။ ထိုအချိန်မှာ သီပေါ ပါတော်မူပြီး ၄-၅ နှစ်ခန့်အကြာ ခရစ် ၁၈၈၉ ခုနှစ် ဖြစ်၏။ အောက်တိုဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ဆိုင်ဂွန်မြို့သို့ ရောက်လေသည်။

မြင်ကွန်းမင်းသားကြီးသည် ဆိုင်ဂွန်မြို့တွင် ဘုရင်တဆူ ကဲ့သို့ ပိုင်ပိုင်စိုးစိုး စံနေတော်မူရသည် ဟူ၏။ ပြင်သစ်ဘုရင် ခံနှင့် မျှားစွာ အကျွမ်းဝင်၍ မျှားစွာ အခွင့်အရေးရသည်။ တလလျှင် ပြင်သစ်ဒေါ်လာ ၈,၀၀၀ ရသည်ဆို၏။ ဆိုင်ဂွန်မြို့၌ စံနေတော်မူစဉ် မိဖုရားကား ညီတော် မြင်းခုံတိုင်မင်းသား၏ မိဖုရားဖြစ်၏။ မိဖုရားမှ ထိပ်တင်ကြီး၊ ထိပ်တင်လတ် ဟူသော သားတော် ၂ ပါး ပါသည်။ ဆိုင်ဂွန်မြို့ရောက်မှ မြင်ကွန်းမင်းသားနှင့် သားတော် ထိပ်တင်လေးနှင့် သမီးတော်တပါး ဖွားမြင်တော်မူသည်။ နောင်သော် ထိပ်တင်ကြီးနှင့် သမီးတော်ကို ထိမ်းမြားစေသည်။ ဆိုင်ဂွန်မြို့၌ စံနေတော်မူစဉ်၊ ခေါင်းကသာ ဆံပင်နှင့် ခေါင်းပေါင်းပေါင်း၍ ကျန်တကိုယ်လုံး ပြင်သစ်အဝတ်အစား ဝတ်ဆင်တော်မူ၏။ မြင်ကွန်းမင်းသားသည် အင်္ဂလိပ်၊ ဟင်ဒီ၊ ပြင်သစ်ဘာသာစကားများကို စာနှင့်တကွ တတ်မြောက်သည်ဆို၏။ သားတော်များကိုလည်း ပြင်သစ်နေပြည်တော် ပါရစ်မြို့နှင့် အမေရိကန် နယူးယေါ့မြို့များသို့ စေလွှတ် ပညာသင်စေသည်ဟု ဆိုသည်။

ဤသို့ ဆိုင်ဂွန်မြို့တွင် စံနေစဉ် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၇၈ ခုလောက်တွင် အင်္ဂလိပ်နှင့် ဂျာမနီတို့ စစ်ဖြစ်သောအခါ အင်္ဂလိပ်တို့ အားလျော့နေသည်ကိုသိကာ လူစု၍ မြန်မာ ပြည်ကို ပြန်လည်သိမ်းပိုက်ရန် အားထုတ်ခဲ့၏။ အင်ဒိုချိုင်းနား ဘုရင်ခံ၏ သဘောတူချက်ဖြင့် မြင်ကွန်းမင်းသားနှင့် သားတော် ၃ ပါးတို့သည် လက်နက် လူသူတို့နှင့် မြန်မာ ပြည်သို့ ချီတက်ခဲ့၏။ ရှမ်းကြီးနယ်အတွင်းသို့ ရောက်သောအခါ အောင်တော်မူစေတီ တည်တော်မူ၏။ သို့သော် မြန်မာနယ်စပ်သို့ ရောက်ခါမှ ဆိုင်ဂွန် ဘုရင်ခံက ပြန်ခေါ်သဖြင့် မြင်ကွန်းမင်းသားသည် ပြင်သစ်တို့ ကျေးဇူးမျက်နှာကို ထောက်ကာ ပြန်လှည့်ခဲ့ရသည်ဟု ဆိုလေသည်။ မြင်ကွန်းမင်းသားသည် သက်တော် ၇၀ ကျော်အရွယ်တွင် သားတော်များဖြစ်သော ထိပ်တင်လတ်မင်းသား၊ ထိပ်တင်ကြီးမင်းသားတို့နှင့် မရှေးမနှောင်းပင် ဆိုင်ဂွန်မြို့တွင် ကွယ်လွန်လေသည်။

မြင်စိုင်း ။ ။ မြင်စိုင်းသည် ယခုအခါ ကျောက်ဆည်ခရိုင်၊ တံတားဦးမြို့နယ်အတွင်း မထင်မရှားတည်ရှိသော ရွာတရွာဖြစ်၍၊ အင်းဝမြို့ဟောင်း၏ တောင်ဖက် ၁၉ မိုင် အကွာတွင် တည်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၆၄၆ ခုနှစ်တွင် တရုတ်တို့ မြန်မာနိုင်ငံတွင်းသို့ ချဉ်းနင်းဝင်ရောက် တိုက်ခိုက်လာ၍ ပုဂံပြည် ပျက်ပြီးသည့်နောက်တွင် မြန်မာ့အင်အားကို ရုံးစုကာ တရုတ်စစ်ကို အကြိမ်ကြိမ် တွန်းလှန်ခဲ့သော ရှမ်းညီနောင် ၃ ဦးအနက် အကြီးဆုံးဖြစ်သူ အသခ်ယာ မင်းပြုသော မြို့ဖြစ်၍ မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြို့တော်ဟောင်းတခုလည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။

မြင်စိုင်းမြို့သည်ကား အနော်ရထာမင်းစောသည် တရုတ်၊ ရှမ်း၊ ယွန်းတို့နှင့် မရောစွက် မနှောင့်ရှက်စိမ့်သောဌာ သက္ကရာဇ် ၃၉၅ ခုနှစ်တွင် ဗန်းမော်ခရိုင် ကောင်းစင်၊ ကောင်းတုံ မှစ၍ ရမည်းသင်းခရိုင် ဆွာမြို့အထိ ခံမြို့ကြီး ၄၃ မြို့တည်ခဲ့ရာတွင် တခုအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က ရှမ်းနယ်စပ်၊ မြန်မာနယ်စွန်၌ တည်ရှိသည်။ ရှမ်းအမြောက်အမြား မှီခိုနေထိုင်သောအရပ်ဖြစ်၏။ မြင်စိုင်းမြို့သည် ပုဂံမင်းများ လက်ထက်က မြစ်သား ၁၁ ခရိုင် ဟုခေါ်အပ်သော လယ်တွင်း ၁၁ရွာတွင် ပါဝင်သည်။ မြစ်သား ၁၁ ခရိုင်ကား စမုန်မြစ်၊ ပန်းလောင်မြစ်၊ ဒုဋ္ဌဝတီမြစ်တို့ဖြင့် တင့်တယ်လျက် ထိုမြစ်တို့၏ ကျေးဇူးကြောင့် ထိုနယ်တွင် ကောက်ပဲသီးနှံ ဖွံ့ဖြိုးကြီးပွားသည်။ ထိုကြောင့် ထိုအရပ်သည် ပုဂံမင်းတို့၏ အားထားရာ တိုင်းခြေပြည်မြစ် ဖြစ်လေသည်။ ထိုအကြောင်းကြောင့်လည်း ရှမ်းညီနောင် ၃ ပါး အားကောင်းနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။

တရုတ်တို့ဝင်လာသောအခါ တရုတ်ပြေးမင်းဟု တွင်လာမည့် နရသီဟပတေ့ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်သည်မှစ၍ မြင်စိုင်း ထင်ရှားလာသည်။ မြင်စိုင်းကား နရသီဟပတေ့ မင်းကြီးက မိမိထံ ခစားထမ်းရွက်လာသည့် ရှမ်းညီနောင် ၃ ဦးအနက် အကြီးဆုံး အသခ်ယာအား ပေးထားသော မြို့ဖြစ်၏။ နရသီဟပတေ့မင်းကြီးသည် အလတ်ရာဇသင်္ကြီးကို မက္ခရာမြို့နှင့် အင်ယသီဟသူကို ပင်လယ်မြို့ အသီးအသီး ပေးထားသေးသည်။ သက္ကရာဇ်၆၆၁ခုနှစ်တွင် နရသီဟပတေ့၏သား ကျော်စွာကို နန်းချပြီးနောက် ရှမ်းညီနောင် ၃ ဦးတို့သည် မြင်စိုင်း၊ မက္ခရာ၊ ပင်လယ်တို့တွင် အသီးအသီး မင်းပြိုင်ပြုကြလေရာ၊ အကြီးဆုံးဖြစ်သူ အသခ်ယာမင်းသည် မြင်စိုင်း၌ သက္ကရာဇ် ၆၆၂ ခုနှစ်တွင် ထီးနန်း စိုက်ထူသည်။

www.forewerspace.com.mm

သဏ္ဌာန်ဇ ၆၇၂ ခုနှစ်တွင် ညီတော် သီဟသူက ဆေးဖြင့် အန္တရာယ်ပြု၍ အနိစ္စရောက်သည်။

ရှမ်းညီနောင်တို့မှာ အဖ ရှမ်း၊ အမိမြန်မာတို့မှ ပေါက်ပွားကာ မြန်မာမင်းခစား ဗုဒ္ဓအယူဝါဒီများဖြစ်၍ မြန်မာမင်းတို့၏ ကျေးဇူးမမေ့ကြပေ။ မြန်မာပြည်နှင့် မြန်မာလူမျိုးတို့ကို တရုတ်စစ်ဘေးမှ ကာကွယ်ရမည့် တာဝန်နှင့် မြန်မာမင်းဆက်ကို ဆက်လက်ပြုစုရမည့် တာဝန်သည် သူတို့ ဥဦး၏ တာဝန်ဖြစ်သည်ဟု ယုံမှတ်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဗုဒ္ဓသာသနာကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ကြသည်။ ထိုကြောင့်လည်း ထိုခေတ်က စည်ပင်ဝပြောသည်။

မြင်စိုင်းမြို့သည် ကောင်းစားခဲ့စဉ်က ပန်းမာလ်ဥယျာဉ်တို့ဖြင့် တင့်တယ်သည်။ ပြောင်းခင်း၊ လူးခင်းတို့ဖြင့် စိမ်းစိုသည်။ တောင်ထွတ် တောင်ထိပ်တို့သည် ဘုရားတန်ဆောင်းကျောင်း ပြသာဒ်တို့ဖြင့် ကြည်ညိုဖွယ်ရှိသည်။ အိမ်တော်နန်းတော်တို့ဖြင့် ခမ်းနားသည်။ ဤသည့် အကြောင်းများကို "တာဝတိံသာ၊ နတ်ရွာလော၊ နတ်ရွာလော" အစချီသည့် မြင်စိုင်းငါးစီးရှင် ကာချင်းတပုဒ်တွင် ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဘိုးတော်ဘုရားလက်ထက်တွင် ကျောက်ဆည် ခရိုင်တခုလုံးကို ၉ ခရိုင်ဖွဲ့တော်မူ၍ ကိုးခရိုင်ခေါ်တွင်စေခဲ့ရာ၊ ထိုအခါ မြင်စိုင်းသည် ခရိုင်မြို့စာရင်းတွင် ပါဝင်ခဲ့လေသည်။ (လယ်တွင်းကိုးခရိုင်--လည်းရှု။) ယခုအခါ မြင်စိုင်းကား မြို့ပျက်မြို့ဟောင်းဖြစ်၍ မြို့ရိုးပျက်များကို တွေ့နိုင်ပေသေးသည်။

မြင်မူပညာ ။ ။ မျက်လုံးအိမ်နောက်ပိုင်းရှိ ရက်တီးနားခေါ် အလွန် သိမ်မွေ့ နူးညံ့သော မြင်လွှာပေါ်သို့ အလင်းရောင် ရောက်ရှိလာသည့်အခါမှ မြင်မှု ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ မြင်လွှာသည် ကင်မရာခေါ် ဓာတ်ပုံရိုက် ကရိယာတွင် အသုံးပြုသည့် ကော်ပြားနှင့် တူပေသည်။ မျက်စိမှန်ခုံးကို ဖြတ်၍ မျက်စိထဲသို့ ဝင်လာသော အလင်းရောင်သည် မြင်လွှာပေါ်သို့ ကျရောက်လာသည့်အခါ ထိုမြင်လွှာပေါ်တွင် ဝတ္ထု၏ ရုပ်ပုံကို စောက်ထိုး ထင်ပေါ်စေလေသည်။

အချို့ ဓာတ်ပုံရိုက်ကရိယာများတွင် အလင်းရောင်ကောင်းစွာရ၍ ရိုက်လိုသည့်ပစ္စည်း၏ ပုံသည် ပြတ်ပြတ်သားသားနှင့် ထင်ထင်ရှားရှား ဖြစ်စေရန် မှန်ဘီလူးကို ရှေ့တိုးနောက်ဆုတ် ပြုလုပ်ပေးရသည်။ မျက်စိတွင်မူကား ကြည့်လိုသည့် ဝတ္ထုပစ္စည်းကို ထင်ရှားစွာ မြင်စေရန် ရှေ့တိုးနောက်ငင် မပြုလုပ်ရဘဲ မျက်စိမှန်ခုံး၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကိုသာ ပြောင်းပေးရသည်။ ဝတ္ထုပစ္စည်းတခုသည် အနီးတွင်ရှိသည်ဖြစ်စေ၊ အဝေးတွင်ရှိသည်ဖြစ်စေ သာမန် မျက်စိသည် ယင်းကို ထင်ရှားစွာ မြင်နိုင်အောင် မြင်လွှာပေါ်၌ ပြုလုပ်ပေးနိုင်သည်။ ဤသို့ ပြုလုပ်ပေးနိုင်ခြင်းကို "အမြင်လိုက်လျောခြင်း" ဟု ခေါ်သည်။ မျက်စိမှန်ခုံး၏ ရှေ့ပိုင်းတွင် "အက်ကွီယပ်ဟျူးမား" ခေါ် အရည်ကျဲတမျိုးဖြင့် ပြည့်နေ၍ နောက်ပိုင်းတွင်ကား "ဗစ်ထရီယပ်ဟျူးမား" ခေါ် ကြည်လင်သော အရည်ပျစ်ဖြင့် ပြည့်လျက်ရှိနေသည်။

မြင်လွှာသည် အလင်းမိလွယ်သော ဖလင်ကော်ပြားကဲ့သို့ဖြစ်၍ မျက်စိတွင် အလွန်အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော အစိတ်အပိုင်းတခု ဖြစ်သည်။ ထိုမြင်လွှာတွင် သန်းပေါင်းများစွာသော အလွန်သေးငယ်သည့် ဆဲလ်ကလေးများရှိရာ၊ ယင်းတို့သည် အလင်းရောင် တိုက်ရိုက်ကျရောက်ရာ အပိုင်းများဖြစ်သည်။ ယင်းဆဲလ်ကလေးများသည် နှစ်မျိုးရှိ၏။ တမျိုးမှာ သေးသွယ်ရှည်လျားသောကြောင့် အချောင်းများဟု ခေါ်သည်။ ဆဲချောင်းများသည် မှုန်သော အလင်းရောင်တွင် မြင်နိုင်စွမ်း ရှိသော်လည်း ပြင်ပလောကကို ထင်ထင်ရှားရှား မတွေ့နိုင်ချေ။ အခြားတမျိုးမှာ ကတော့ပုံ ဆဲလ်များ ဖြစ်ကြသည်။ မြင်လွှာတခုလုံးတွင် ဆဲကတော့များ ခုနစ်သန်းခန့် ရှိသည်။ ဆဲလ်ကတော့များသည် အရောင်နှင့် သေးငယ်သော အရာများကို ကွက်ကွက် ကွင်းကွင်း မြင်နိုင်စွမ်း ရှိသည်။ ဆဲလ်ချောင်းများသည် ညဉ့်အခါ ကြီးသော အရာဝတ္ထုများကို မြင်အောင် ပြုလုပ်ပေးနိုင်သော်လည်း အရောင်နှင့် သေးငယ်သော အရာများကို ထင်ထင်ရှားရှား မြင်နိုင်အောင် မပြုလုပ်နိုင်ချေ။ အချောင်းနှင့် ကတော့များသည် ဦးနှောက်နှင့် အမြင်နာဗ်ကြောက ဆက်သွယ်ပေးထားသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် အလွန်သေးငယ်သော အစက်ကလေးတခုကို ထင်ထင်ရှားရှား မြင်အောင်ကြည့်သည့်အခါ ထိုအစက်ကလေး၏ ရုပ်ပုံသည် မြင်လွှာအလယ်ရှိ အဝါစက်ပေါ်တွင် ကျရောက်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ဤအဝါစက်ကလေးသည် ဝတ္ထုပစ္စည်းများကို ထင်ရှားစွာ မြင်နိုင်သော အပိုင်းဖြစ်သည်။ ယင်းအဝါစက်ကလေးတွင် အချောင်းများ လုံးဝမပါဘဲ ကတော့များသာ အမြောက်အမြား ရှိ၏။ ဝတ္ထုပစ္စည်း အသေးဆုံး မည်မျှအထိ မြင်နိုင်မှုသည် အဝါစက်တွင်ရှိသော ဆဲလ်ကတော့များ၏ အရွယ်ပမာဏပေါ်တွင် တည်သည်။ ညဉ့်အချိန် မှုန်မွှားမွှား ကြယ်တလုံးကို ကျွန်ုပ်တို့ ကြည့်သည့်အခါ မြင်ရမည် မဟုတ်ချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကြယ်၏ ရုပ်ပုံသည် ဆဲလ်ချောင်းများရှိသော အဝါစက် ချိုင့်ကလေးတွင် ကျနေသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ကြယ်၏ ဘေးတစ်ဖက်သို့ အနည်းငယ် ပြောင်း၍ ကြည့်လိုက်သည်ရှိသော် ကြယ်၏ ရုပ်ပုံသည် ဆဲလ်ချောင်းများရှိသော မြင်လွှာပိုင်းပေါ်သို့ ကျရောက်သွားသဖြင့် ကြယ်ကို ကောင်းစွာ မြင်နိုင်ပေလိမ့်မည်။

ဆဲလ်ချောင်းများတွင် အရောင်ပြောင်းသော ပစ္စည်းတမျိုးရှိ၏။ ဤအရောင်ပြောင်းသော ပစ္စည်းကြောင့် ဆဲလ်ချောင်း

www.forewerspace.com.mm

မျှားမြင်နိုင်သည်။ ဤအရောင်ပြောင်းပစ္စည်းသည် အလင်းရောင်ပြင်းပြင်းနှင့် တွေ့လိုက်သောအခါ အရောင်ပျက်ကာ အဝါရောင် ဖြစ်သွားပြီးလျှင် အသုံးမကျ ဖြစ်သွားတတ်သည်။ ထိုအခါ ဗီတာမင် အေ ကို ရက်ကြာကာ စွဲစားသွားလျှင် ပြန်၍ ကောင်းလာတတ်သည်။ ရက်ကြာကြာ စွဲစားသည့်တိုင် ပြန်မကောင်းလာလျှင် အလင်းရောင်မှန်မှန်တွင် ကောင်းစွာ မမြင်နိုင်ချေ။ ဤအခြင်းအရာကို ကြက်မျက်သင့်ခြင်းဟု ခေါ်သည်။

အလင်းရောင်သည် မျက်ဆန်မှတဆင့် မျက်စိထဲသို့ ဝင်၏။ အလင်းရောင်မှန်လျှင် မျက်နက်ဝန်းသည် ကျယ်လာ၍ အလင်းရောင်ကို ပို၍ ခံယူ၏။ အလင်းရောင်တောက်ပလျှင် မျက်နက်ဝန်းသည် မလိုသော အလင်းရောင်ကို ဖယ်ရှားရန် ကျဉ်းလာတော့၏။ ဝင်လာသော အလင်းရောင်ကို မျက်စိမှန်ခုံးက မြင်လွှာတွင် ရုပ်ပုံ ထင်ထင်ရှားရှား ပေါ်လာအောင် ကျဉ်းလိုက်ကျယ်လိုက် ပြုလုပ်ပေးသည်။ အနီးမြင်တွင် မျက်လုံးသည် ရှေ့မှနောက်သို့ ရှည်၏။ မျက်စိမှန်ခုံးသည် အနီးရှိ ဝတ္ထုပစ္စည်းများမှ ပြန်ဟပ်သော အလင်းရောင်ကို မြင်လွှာပေါ်သို့ ထင်ထင်ရှားရှား ပို့နိုင်သည်။ သို့သော် အဝေးရှိ အရာဝတ္ထုများမှ အလင်းရောင်ကိုကား ထင်ရှားအောင် မပြုလုပ်ပေးနိုင်သဖြင့် အဝေးကို မမြင်နိုင်ချေ။ အဝေးမြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များတွင် မျက်လုံးသည် ရှေ့မှနောက်သို့ တိုနေ၏။ အဝေးနှင့်အနီး နှစ်နေရာစလုံးမှ အရာဝတ္ထုများမှ ပြန်ဟပ်သော အလင်းရောင်သည် မြင်လွှာနောက်ပိုင်း တနေရာ၌ ရုပ်ပုံ ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ပြုလုပ်ပေးသည်။ အဝေးမြင် မျက်စိမှ မှန်ခုံးများသည် အရာဝတ္ထုနှစ်မျိုးစလုံးကို မြင်အောင် မပြုလုပ်နိုင်ပေ။

အခြေအနေ အကောင်းဆုံးအခါတွင် လူတယောက်သည် အရာဝတ္ထုတခုကိုမြင်ရန် စက္ကန့်ပိုင်းမျှအချိန်ယူရ၏။ အလင်းရောင်နည်း၍ ထင်ထင်ရှားရှား မမြင်ရသည့်အခါမျိုးတွင် အရာဝတ္ထုကို မြင်နိုင်ရန် ပို၍ အချိန်ယူရ၏။ မော်တော်ယာဉ်မောင်းသည့်အခါ၌ အထူးသဖြင့် ညဉ့်အချိန်တွင် အရာဝတ္ထုကို မြင်အောင် ကြည့်ရသည့်အချိန်သည် အရေးကြီးလှပေသည်။ နေ့အချိန်ထက် ညဉ့်အချိန်တွင် အရာဝတ္ထုကို မြင်အောင် ကြည့်ရသည့်အချိန်သည် ပိုသောကြောင့် မတော်တဆ ထိခိုက်မှုများ ဖြစ်ပွားတတ်လေသည်။

မျဉ်းအမည်း ထူထူနှစ်ချောင်းကို စက္ကူတချပ်ပေါ်တွင် တလက်မ၏ အပုံတထောင်ပုံ လေးပုံမျှခြား၍ ဆွဲထားပြီးလျှင် လူတယောက်သည် အခြေမှန်မျက်စိဖြင့် ၁၄ လက်မခွာ၍ ကြည့်လျှင် ထိုမျဉ်းမည်းထူထူ နှစ်ကြောင်းကို ခွဲခွဲခြားခြား မြင်နိုင်သည်။ ဤသို့ မြင်နိုင်ခြင်းမှာ အလင်းရောင်ကောင်းစွာ ရရှိသောအခါမှသာ ဖြစ်နိုင်သည်။ အလင်းရောင်နည်းလာသည်နှင့်အမျှ ထိုမျဉ်းနှစ်ကြောင်းကို ခွဲခွဲခြားခြား မြင်နိုင်အောင် ချဲ့၍ချဲ့၍ ပေးရပေမည်။ အကယ်၍ ထိုမျဉ်းနှစ်ကြောင်းကို မွဲပြာရောင် စက္ကူပေါ်တွင် ဆွဲထားပါက နောက်ခံတွင် ခွဲခြားမှု နည်းသောကြောင့် ယင်းတို့ကို မျဉ်းနှစ်ကြောင်းကဲ့သို့ မြင်ရအောင် ပို၍ပင် ချဲပေးရဦးမည်။ ထိုကြောင့် မြင်မှုသည် ရရှိသော အလင်းရောင် ပမာဏနှင့် အရာဝတ္ထု၏ ပတ်ဝန်းကျင်နောက်ခံ ခွဲခွဲခြားခြား ရှိမှုတို့ပေါ်တွင် တည်ကြောင်းသိရလေသည်။ စာဖတ်ရန် အကောင်းဆုံးနေရာသည် အလင်းရောင်အများဆုံးသော ပြတင်းပေါက်နားတွင် ဖြစ်သည်။ ထိုနေရာ၌ အလင်းရောင်သည် စာရွက်ပေါ်သို့ အများဆုံးကျရောက်သည်။

လူများသည် ငယ်စဉ်ကတည်းက အရာဝတ္ထုတခုကိုကြည့်လျှင် မျက်စိနှစ်လုံးစလုံးကို အသုံးပြု၍ ကြည့်ကြသည်။ ဤမျက်စိကြွက်သားများနှင့် မျက်စိများသည် အခြေမှန်ဖြစ်ခဲ့လျှင် မျက်စိနှစ်လုံးစလုံးဖြင့်သာ ကြည့်တတ်ကြသည်။ ဤအမြင်မျိုးကို "မျက်စိနှစ်ဖက်အမြင်" ဟုခေါ်သည်။ မျက်စိနှစ်ဖက်အမြင်သည် "တဖက်အမြင်" ထက် ကျေးဇူးများသည်။ ကလေးသည် အသက် ၆ နှစ်အရွယ် ရောက်ရှိလာသည့်အခါ သူ၏ မျက်စိအမြင်သည် အစွမ်းကုန် အခြေလောက်သို့ ရောက်ရှိလာသည်။ သို့သော် ထိုထက် လွန်သည့်တိုင်အောင်ပင် သူ၏မျက်စိကို မှန်အောင်အသုံးမပြုနိုင်သေးချေ။ ထိုကြောင့် ဤအချိန်တွင် မျက်စိကို အားစိုက်၍ ပြုလုပ်ရသော အလုပ်ဟူသမျှကို ရှောင်ရှားရန် အရေးကြီးလှပေသည်။

လူငယ်မျက်စိများတွင်ရှိသော မှန်ခုံးများသည် အလွန်ရုန်းကန်တတ်သည်။ လူငယ်များသည် မိမိတို့၏ မျက်စိများသို့ အလွန်နီးစွာ ကပ်ရောက်လာသော အရာဝတ္ထုများကို မြင်နိုင်အောင် မှန်ခုံးများ၏အရွယ်ကို ပြောင်းလဲပေးနိုင်ကြသည်။ အသက်အရွယ် ကြီးရင့်လာသည်နှင့်အမျှ မှန်ခုံးများ၏ ရုန်းကန်မှုသည်လည်း နည်း၍သွားရာ "အမြင်လိုက်လျောခြင်း" သည်လည်း ယုတ်လျော့သွားလေသည်။ လူငယ်များသည် အရာဝတ္ထုများကို မျက်စိနားကပ်၍ကြည့်နိုင်ကြသောကြောင့် စာဖတ်သည့်အခါ စာအုပ်ကို မျက်စိနားကပ်၍ ဖတ်လေ့ရှိကြသည်။ ဤအလေ့သည် မျက်စိအားညံ့ဖြစ်စေသောကြောင့် ရှောင်ရှားသင့်သည်။ အသက်ကြီးရင့်လာသည့်အခါ မျက်စိများသည် ချွတ်ယွင်းလာသဖြင့် မှန်ခုံးများတွင် ရုန်းကန်မှု အလွန်နည်းသွားလေသည်။ ဒုတိယအရွယ် လွန်မြောက်သည့်အခါ လူများသည် မျက်မှန်ဆောင်ရတော့၏။ သက်ကြီးမျက်စိများတွင် မျက်ကြည်တပိုက်၌ အဖြူပိုင်းတခု ရှိတတ်သည်။ သို့သော် စိတ်ပူပင်စရာ မဟုတ်ချေ။ အတွင်းတိမ်နှင့် မျက်ရှေခန်းနာစသော မျက်စိရောဂါများသည် ဒုတိယအရွယ် လွန်မြောက်သော သက်ကြီးများတွင် ဖြစ်တတ်သည်။

www.foreverspace.com.mm

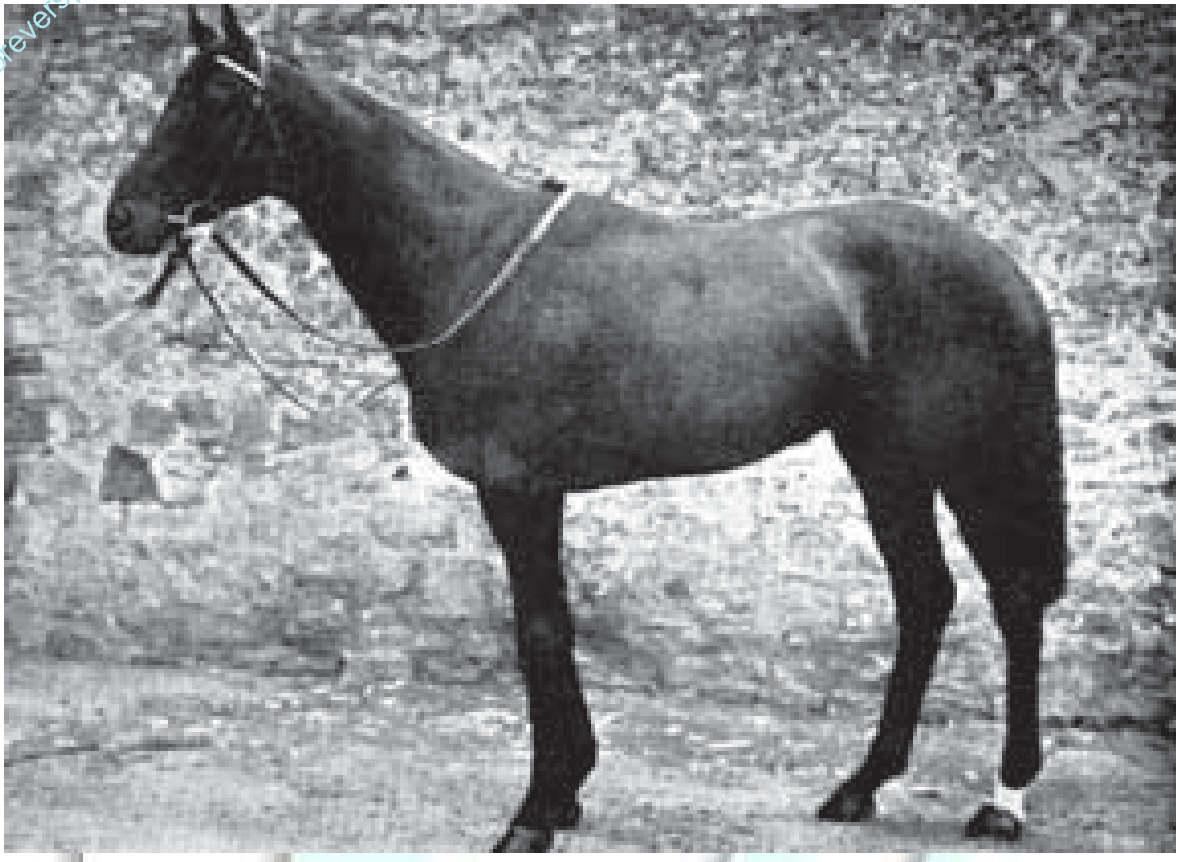

လျင်မြန်ဖျတ်လတ်သော အမှုအရာရှိသည့်ဗြိုင်မြင်း

မြင်း ။ ။ မြင်းသည် လူ၏မိတ်ဆွေစစ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ တိုင်းပြည် အေးချမ်းသာယာ နေချိန်တွင် အနောက်နိုင်ငံများတွင် လယ်မြေများကို ထွန်ယက်ပြုပြင်ရာ၌ မြင်းကို အသုံးပြုရသလို စစ်မက်ဖြစ်ပွားလာသည့်အခါ၌ လည်း မြင်းတပ်များ ဖွဲ့စည်းကာ ရန်သူကို တွန်းလှန်ချေမှုန်းခဲ့ရလေသည်။ မြင်း၊ မြည်းနှင့် မြင်းကျားတို့သည် မျိုးတူသတ္တဝါများဖြစ်ကြ၍ ထိုတိရစ္ဆာန်သုံးမျိုး၏ အတိတ်ရာဇဝင်မှာ ထူးဆန်းသဖြင့် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ ကောင်းပေသည်။ မြင်း၏ ဇာတိအရပ်မှာ အာရှတိုက် ဖြစ်ဟန်တူသော်လည်း ကာလ ရှေ့လျောလာသဖြင့် မြင်း၏ ပုံပန်းသဏ္ဌာန် အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲလာပုံကို အမေရိကတိုက်တွင် မြေအောက်မှ တူးဖော်ရရှိသော ကျောက်ဖြစ်နေသည့် မြင်းရိုးတို့ကို တွေ့ရှိရခြင်းအားဖြင့် ပို၍ စုံလင်စွာသိရသည်။

ရှေးနှစ် သန်းပေါင်းငါးဆယ် အထက်က ကြောင်၏ အရွယ်မျှသာရှိ၍ ရှေ့တဖက်စီတွင် ခြေချောင်း ငါးချောင်းနှင့် နောက်ခြေတွင် ခြေချောင်းလေး ချောင်းစီပါသော တိရစ္ဆာန်များ ရှိခဲ့ဖူးလေသည်။ ယခုခေတ် လူတို့၏ အမြင်အားဖြင့် ဆိုရလျှင် ထိုသတ္တဝါကလေးမှာ ထူးဆန်းသော မြင်းကလေးမျှသာဖြစ်သော်လည်း ထိုသေးငယ်သော "ကမ္ဘာဦးမြင်း" မှ ယခု တွေ့မြင်ရသော မြင်းကြီးများ ပေါက်ပွား လာကြလေသည်။ ထိုကမ္ဘာဦး မြင်းကလေးများသည် ရန်သူ၏ ဘေးရန်မှ လွတ်မြောက်အောင် ပြေးလွှားရသည့်အခါတွင် ခြေဖျားထောက်၍ ပြေးမှ ပို၍ လျင်မြန် နိုင်မည်ဖြစ်ရာ တဖြည်းဖြည်းနှင့် အလယ်ခြေချောင်းကိုသာ အသုံးများလာလေသည်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာလတ်သော် အသုံးများသော ခြေချောင်းသာလျှင် သန်သန်စွမ်းစွမ်းရှိ၍ အသုံးမချရသော ခြေချောင်းကလေးများသည် တဖြည်းဖြည်းသေး သိမ်လာပြီးလျှင် နောက်ဆုံး၌ လုံးဝကွယ်ပျောက်သွားလေသည်။ ထိုကြောင့် ယခုခေတ်၌ တွေ့မြင်ရသော မြင်းတွင် မြင်းခွာအတွင်း၌ ခြေချောင်းတခုသာလျှင် ကျန်ရှိနေတော့သည်။

ခြေချောင်းများ တရွေ့ရွေ့ ပြောင်းလဲလာသည့်နည်းတူ မြင်း၏ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်နှင့် ခြေတံလက်တံတို့သည်လည်း ကြီးထွား သန်စွမ်း၍လာသည်။ မြင်းသည် အချိုးအစားကျသော တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သည်။ မြင်းတွင် သန်စွမ်းသော ခြေလက်တို့ ရှိသည့်အပြင် ရှည်လျားသော ဦးခေါင်းနှင့် တောက်

www.foreyourspace.com.mm

ပသော မျက်လုံးများရှိသည်။ အဖျားခွန်၍ အဖက်ဖက်သို့ လှုပ်ရှားနိုင်သော နားရွက်များနှင့် ကျယ်၍ပွသော နှာခေါင်းပေါက်များ ရှိသည်။ အသားပြည့်၍ လုံးသောကိုယ်နှင့် ရှည်လျားသော လည်တံရှိသည်။ အမွေးမှာ ကိုယ်နှင့်ကပ်၍ ပေါက်သည်။ လည်ဆံနှင့် အမြီးတို့တွင် အမွေးရှည်များ ရှိသည်။ မြည်းနှင့် မြင်းကျားတို့တွင် အမြီးဖျားခ်ိသာ အမွေးရှည်များရှိသည်။ ထိုကြောင့် မြင်း၏လည်ဆံနှင့် အမြီးရှည်တို့သည် မြင်းကို အခြားတိရစ္ဆာန်တို့ထက် ပို၍ လှပတင့်တယ်စေသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

မြင်းသည် မြက်နှင့် ကောက်ပင် ကောက်သီးများကို စားသော တိရစ္ဆာန် ဖြစ်သော်လည်း စားမြုံ့ မပြန်တတ်ချေ။ သွား ၃၆ ချောင်းမှ အချောင်း ၄၀ အထိရှိ၍ အထက်နှင့်အောက် ရှေ့သွား ၃ ချောင်းစီနှင့် အံသွား ၆ ချောင်းစီ ရှိသည်။ မြင်းအံသွားများ၏ ထူးခြားချက်တရပ်မှာ သွားအဖျားများ တိုသွားသည်နှင့်အမျှ သွားအရင်းမှ ရှည်ထွက်၍ လိုက်လာသည်။ မြင်းထီးများတွင် အထက်ပါ သွားများ အပြင် ခွေးစွယ် ၄ ချောင်း အပိုပါသေးသည်။ ဤခွေးစွယ်များနှင့် အံသွားများအကြားရှိနေရာလပ်တွင် မြင်းဇက်ကို ခွဲ့ရသည်။ ကြမ်းတမ်းသောမြင်းကို ဇက်ခွဲ့ထားမှသာ စီးသည့်အခါ ချုပ်ထိန်းနိုင်သည်။ မြင်း၏ သက်တမ်းမှာ ၁၈ နှစ်မှ အနှစ် ၂၀ အထိ ဖြစ်သည်။

မြင်းကလေး မွေးသည့်အခါ မျက်စိစုံလုံး ပွင့်လျက် ကိုယ်တွင်လည်း အမွေးများ အပြည့်ရှိသည်။ မွေးပြီး၍ ခဏခြင်းတွင် မြင်းကလေးသည် မတ်တတ်ထ၍ ပြေးလေ့ရှိသည်။ မြင်းကလေး အသက် ရက်သတ္တ နှစ်ပတ်အကြာတွင် ရှေ့သွားများ ထွက်လာသည်။ အသက် ၆ လခန့်ရှိလျှင် ငယ်သွားများ စုံလာသည်။ အသက် ၃ နှစ်အတွင်း ငယ်သွားများလဲသည်။ မြင်းထီး အသက် ၄ နှစ် ရှိလာလျှင် ခွေးစွယ်များ ပေါ်လာသည်။ မြင်းအသက် ၅ နှစ်တွင် သွားများစုံသည်။

အသက် ၁၀ နှစ်အထိ သွားထွက်ပုံနှင့် သွားပြောင်းလဲပုံတို့မှာ တသမတ်တည်းရှိသဖြင့် သွားများကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေး၍ မြင်း၏အသက်ကို တွက်မည်ဆိုက တွက်နိုင်စရာ အကြောင်းရှိသည်။ ၂ နှစ်သား အရွယ်တွင် မြင်းကလေးသည် ငယ်မွေးလဲသဖြင့် မွေးစက ပါသော ကောက်ကွေးကွေး အမွေးများ ပျောက်၍ ပြောင်လက်သော အမွေးများ ပေါ်ထွက်လာသည်။ လည်ဆံမွေးနှင့် အမြီးမှတပါး ကိုယ်တွင်ရှိသော အခြားအမွေးများမှာ နှစ်စဉ်အသစ်လဲသည်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတွင်မြင်းများကို ဤသို့ ဂရုတစိုက် စံနစ်တကျမွေးမြူကြသည်။

www.foreverspace.com.mm

ရှေးအထက်ကျော် ကာရီက ဆိုက်ဗီးရီးယားနှင့် အလာစကာပြည်တို့သည် ကုန်းချင်း ဆက်စပ်လျက် ရှိသဖြင့် မြင်းရိုင်းများသည် အာရှတိုက်၊ ဥရောပတိုက်နှင့် မြောက်အမေရိကတိုက်တို့တွင် တတိုက်နှင့်တတိုက် ကူးလူးကျက်စားလျက် နေကြ၏။ ထိုကြောင့် ယနေ့ထက်တိုင် အာရှတိုက်၊ ဥရောပတိုက်နှင့် အမေရိကတိုက်များတွင် မြင်းရိုင်းအုပ်ကြီးများကို တွေ့မြင်ရသေးသည်။ မြင်းရိုင်းများသည် ကြီးမား၍ သန်စွမ်းသော တိရစ္ဆာန်များ ဖြစ်ကြသော်လည်း ရန်သူကို ခွာစောင်းဖြင့် ကန်ကျောက်ရုံမှတပါး အခြားခုခံရန် နည်းများ မရှိသဖြင့် ဝံပုလွေ၊ ကျား စသော သားရဲများနှင့် ရင်ဆိုင်တွေ့လျှင် အသက်ဘေးမှ လွတ်ရန် ခွာစုံပေါက် ပြေးလေ့ရှိသည်။ ထိုသားရဲများ၏ ရန်အပြင် နောက်ထပ် တိုးလာသော ရန်သူမှာ မြင်းရိုင်းများကို အသားစားရန်အတွက် လိုက်လံ ဖမ်းဆီး သတ်ဖြတ်သော ရှေးခေတ် လူများပင်ဖြစ်သည်။ နှစ်ပေါင်း သုံးသောင်းကျော် အထက် ကျောက်ခေတ်တွင် ဥရောပတိုက် တောင်ပိုင်း၌ ဂူများဖြင့် နေထိုင်ကြသော လူတို့၏ နေရာ ရပ်ကွက်များမှ မြင်းရိုးများကို တူးဖော် ရရှိခြင်းအားဖြင့် မြင်းရိုင်းများကို ရှေးခေတ် လူတို့ သတ်ဖြတ် စားသောက်ကြကြောင်း သိသာ ထင်ရှားလေသည်။ ထိုသူများနေထိုင်ရာ ဂူများ အတွင်း၌ အမဲလိုက်ရာ၌ အသုံးပြုကြသော အမဲရိုး၊ ကျောက်စသည်တို့ဖြင့် ပြုလုပ်ထားသည့် ဓား၊ လုံစသော လက်နက်တို့ကိုလည်း တွေ့ရှိရသည်။ သို့သော် ထိုအရာများထက် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်သည်တို့မှာ ရှေးခေတ်လူတို့၏ ပုံများနှင့် တိရစ္ဆာန်ပုံများကို ခြစ်ဆွဲ၍ဖြစ်စေ၊ ကျောက်၊ သစ်သားတို့ဖြင့် ထုလုပ်ထား၍ဖြစ်စေ ကျန်ရစ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ယင်းကဲ့သို့ အရိုးများ၊ ကျောက်များပေါ်တွင် ထုထွင်းခဲ့သော ပုံများတွင် မြင်း၏ပုံများကိုလည်း တွေ့ရှိရသည်။ အချို့ မြင်းပုံများတွင် မြင်း၏ပါးစပ်၌ ဇက်ခွံ့၍ ဇက်ကြိုးများ တပ်ဆင်ထားသည်ကိုပင် တွေ့ရှိရသဖြင့် ထိုခေတ် ထိုအခါမှစ၍ လူတို့သည် မြင်းကို ချုပ်ထိန်းနိုင်စွမ်းရှိသည့် အလျောက် အလိုကျ အသုံးပြုခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားလေသည်။

ကက်စပျန် ပင်လယ်နှင့် ပင်လယ်နက်မြောက်ဖက်ရှိ မြက်ခင်းကြီးများ၌ လှည့်လည်ကျက်စားကုန်သော အာရိယန် လူမျိုးတို့သည် မြင်းကို ပဌမဆုံး ယဉ်ပါးလာအောင် လေ့ကျင့်ပေးသည့် လူများ ဖြစ်လေသည်။ ဦးစွာ၌ မြင်းကို စစ်တိုက်ခိုက်ရာ၌သာ အသုံးများ၏။ နွားနှင့် မြည်းများကို ဝန်တင်တိရစ္ဆာန်အဖြစ်ဖြင့် အသုံးချကြသည်။ ဂရိလူမျိုးနှင့် ရောမလူမျိုးများ ကြီးစိုးစဉ်အခါက ဘုရင်များ၊ မင်းညီမင်းသားများနှင့် စစ်ဗိုလ်ကြီးများသည် မြင်း ၂ ကောင်၊ သို့မဟုတ် တခါတရံ မြင်း ၃ ကောင် ကသော စစ်တိုက်ထွက် ရထားများကို စီးနင်း၍ စစ်မြေပြင်သို့ ထွက်လေ့ ရှိကြသည်။ ထိုနောက်မှ မြင်းကို လူကိုယ်တိုင်စီး၍ စစ်ပွဲဝင်သည့် ခေတ်သို့ ရောက်ရှိလာသည်။

အာရှတိုက် အလယ်ပိုင်းတွင် မြည်းနှင့် ဆင်တူရိုးမှား တိရစ္ဆာန်ရိုင်းများကို ယနေ့တိုင် တွေ့မြင်ရသည်။ သို့သော် မြင်းရိုင်းစစ်စစ်ကို မွန်ဂိုးလီးယားပြည် အနောက်ပိုင်း၌သာ ယခု အချိန်တွင် တွေ့မြင်နိုင်သည်။ ထိုမြင်းရိုင်းများမှာ စင်စစ် မြင်းပုကလေးများသာ ဖြစ်သည့်အပြင်၊ အမြီးမှာ မြည်း၏အမြီးကဲ့သို့ ရှိသည်။ ယင်းတို့သည် ၅ ကောင်မှ ၁၅ ကောင်အထိ အအုပ်အသင်းဖွဲ့၍ နေတတ်သည်။ တအုပ်လျှင် မြင်းလားအိုကြီး တကောင်စီ ခေါင်းဆောင်သည်။ ၁၈၇၉ ခုနှစ်တွင် ရုရှားလူမျိုးထဲမှ ရှေသစ် ရှာဖွေသော ပါဇီဗားလစကီးဆိုသူထံသို့ အထက်ထက်က မည်သူတစုံတယောက်မျှ မတွေ့မြင်ဘူးသေးသော ဤမြင်းရိုင်းမျိုး ရောက်ရှိလာသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို အစွဲပြု၍ ဤမြင်းရိုင်းများကို ပါဇီဗားလစကီးမြင်းဟု ခေါ်ကြသည်။

အာဖရိကတိုက်၊ ဆီးရီးယားနှင့် ပါးရှားနိုင်ငံရှိ သဲကန္တာရများနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်းရှိ လွင်ပြင်များတွင် မြင်းကျားနှင့် မြည်းရိုင်းများကို တွေ့ရှိနိုင်သည်။ မြင်းနှင့် မြည်းကို လူတို့နှင့် ယဉ်ပါးလာအောင် ပြုပြင်ရာ၌ အောင်မြင်လျက်ရှိပြီး ဖြစ်သော်လည်း မြင်းကျားမှာမူ ယနေ့ထက်တိုင် အရိုင်းသက်သက်ပင် ရှိနေသေး၏။ ဥရောပတိုက်မှ မျက်နှာဖြူ လူမျိုးများ အမေရိကတိုက်သို့ ပဌမဦးဆုံးအကြိမ် သွားရောက်ကြစဉ်က ထိုတိုက်တွင် ရှိကြသော တိုင်းရင်းသားတို့သည် မြင်းကို မမြင်ဘူး မကြားဘူးကြချေ။ ယခုအခါ၌ တောင်အမေရိကတိုက်နှင့် မြောက်အမေရိကတိုက် အနောက်ပိုင်းတို့တွင် တွေ့ရှိရသော မြင်းရိုင်းများမှာ ၁၆ ရာစုနှစ်အတွင်း စပိန်လူမျိုးတို့ ယူဆောင်လာသော မြင်းယဉ်များထဲမှ တောဝင်သွားသော မြင်းများ၏ အဆက်အနွယ်များသာ စင်စစ်ဖြစ်ချေသည်။

ရှေးအခါက စစ်တိုက်ရာ၌သာ မြင်းကို အသုံးချခဲ့ကြသော်လည်း လူတို့၏ယဉ်ကျေးမှု အဆင့်အတန်းမှာ တဖြည်းဖြည်း တိုးတက်လာသည့်အလျောက် ဝန်တင်လှည်းများဆွဲရာတွင်၎င်း၊ လယ်မြေများကို ထွန်ယက် ပြုပြင်ရာတွင်၎င်း မြင်းကို အသုံးချလာကြသည်။ မီးရထားနှင့် မော်တော်ကားများ မပေါ်မီ ၁၉ ရာစုနှစ် အလယ်အထိ တနေရာမှတနေရာသို့ ခရီးသွားရာ၌ မြင်းများ မရှိလျှင် မဖြစ်သလောက် အသုံးဝင်လာလေသည်။ ယခုခေတ်မှဆိုလျှင် ရေနွေးငွေ့အား၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားနှင့် ဓာတ်ဆီအားတို့ကို သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဖက်တွင်ဖြစ်စေ၊ စိုက်ပျိုးရေးဖက်တွင်ဖြစ်စေ၊ အခြားလေးလံသော အရာဝတ္ထုတို့ကို သယ်ယူချီမရာတွင်ဖြစ်စေ၊ တွင်ကျယ်စွာ အသုံးချလာပြီဖြစ်သောကြောင့် မြင်းကို အသုံးနည်းလာပြီဟု ဆိုရချေမည်။ သို့ရာ

www.forexspace.com.mm

တွင် ဤမျှ စက်မှု ထွန်းကားတိုးတက်လာသော ခေတ်၌ပင် မြင်းကို လုံးဝစွန့်ပယ်ရန် မဖြစ်နိုင်သေးချေ။

လူတို့သည် မြင်းကို အဖက်ဖက်တွင် တိုးတက် ကောင်းမွန် လာရအောင် ပြုပြင်၍ လာခဲ့ကြသဖြင့် အရွယ်အစား စားရှိသော မြင်းမျိုးများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပေသည်။ အချို့မြင်းများမှာ ဒေါက် ၆ ပေမှ ၇ ပေအထိ ရှိ၍ လှည်းဆွဲရာ၌ အသုံးပြုကြသည်။ အချို့မြင်းများမှာ ဒေါက် အလွန်ငယ်သော မြင်းပုကလေးများ ဖြစ်ကြသည်။ မြင်း ၃ မျိုး ၃ စားရှိသည်။ ပဌမ တမျိုးမှာ လှည်း ထွန်တုံး ထွန်သန် စသော လေးလံသည့် အရာတို့ကို ဆွဲရာ၌ အသုံးပြုနိုင်သော ခွန်အားကောင်းသည့် မြင်းကြီးမျိုး၊ ဒုတိယ မြင်းမျိုးမှာ ခြေတံလက်တံများ အလွန်ထွားကျိုင်း၍ အမွေးရှည်များရှိသော မြင်းမျိုးနှင့် တတိယ မြင်းမျိုးမှာ ခြေတံလက်တံနှင့် ကိုယ်လုံးကိုယ်ဖန် သေးသွယ်၍ အပြေးလျင်မြန်သော ပြိုင်မြင်းမျိုးတို့ ဖြစ်သည်။

ပဌမနှင့် ဒုတိယ မြင်းမျိုးတို့မှာ ရှေးအခါက စစ်တိုက်ရာတွင် အသုံးပြုသော မြင်းများမှ ဆင်းသက်လာကြသည်။ ရှေးခေတ် သူရဲကောင်းတို့သည် အလွန်လေးလံသော သံချပ်အကျီများကို ကိုယ်တွင် ဝတ်ဆင်ထားကြသဖြင့် ထို စစ်သူရဲတို့ စီးနင်းမည့် မြင်းများသည် ခွန်အား အလွန် ရှိသော မြင်းများ ဖြစ်ရပေမည်။ ပြင်သစ်နိုင်ငံ၊ ဗဲလဂျီယမ်နှင့် ဂျာမနီနိုင်ငံများမှ မြင်းကြီးမျိုးများကို မျိုးစပ်လိုက်သဖြင့် ဗဲလဂျီယန်မျိုး၊ ရှိုင်ယာမျိုး၏ ကလိုက်ဇေးမျိုး၊ ဆပ်ဖို့မျိုးနှင့် ပါရှရွန်မျိုးဟူ၍ မြင်းမျိုးကောင်းများ ပေါ်ထွက်လာခဲ့လေသည်။ ထိုမြင်းမျိုးများအနက် ရှိုင်ယာမြင်းမျိုးသည် ကိုယ်အလေးချိန်အားဖြင့် တတန်ကျော်ကျော်ရှိ၍ ခြေတံလက်တံနှင့် ခွာအိုးတို့မှာ အလွန်ထွားကျိုင်းသည်။ ခြေဆစ်လက်ဆစ်တို့၏ အထက်နားမှ ရှည်လျားသော အမွေးမှင်များ ကျလျက် ရှိသည်။ ဤမြင်းမျိုးသည် သူတို့၏ ကိုယ်အလေးချိန် ၃ ဆမျှ ရှိသော ဝန်ကို ဆွဲနိုင်စွမ်း ရှိသည်။ အင်္ဂလန်နိုင်ငံတွင် လယ်မြေများကို ထွန်ယက်ပြုပြင်ရာ၌ ရှိုင်ယာမြင်းမျိုးကို အသုံးများသည်။ ကနဦးအစတွင် ဤမြင်းမျိုးကို အနက်ရောင်ဖြင့်သာ တွေ့ရသော်လည်း ယခုအချိန်၌မူ အညိုရောင်နှင့် နီညိုရောင်မြင်းများကို အတွေ့ရများသည်။

မြင်းပုမျိုးထဲတွင် စကော့တလန်ပြည် မြောက်ဖက် ရှက်တလန်ကျွန်းစုမှ မြင်းမျိုးမှာ ထင်ရှားသည်။ ဤရှက်တလန်မြင်းပုမျိုးသည် အရွယ်ပင်ငယ်သော်လည်း ခွန်အားရှိသော

အင်္ဂလန်ပြည်တွင် မြင်းများကို အမဲလိုက်ရာ၌လည်း အသုံးပြုကြသည်။

www.forumspace.com.mm

မြင်းမျိုးဖြစ်သည့်အပြင် အစာမရွေးတတ်ချေ။ စိတ်ရှည်၍ သိမ်မွေ့သော မြင်းမျိုးဖြစ်သဖြင့် ခိုင်းစေရာ၌ ဒုက္ခပေးလေ့ မရှိ။ ဤမြင်းမျိုး ပေါက်ပွားသည့် ကျွန်းစုမှာ ရာသီဥတု အလွန်အေးသောအပိုင်းတွင် တည်ရှိသဖြင့် သဘာဝအခြေ အနေကြောင့် ကြီးမားသင့်သလောက် မကြီးမားဘဲ ပုကွက် ဖြစ်နေသည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ရှက်တလန် မြင်းမျိုးတွင် ရှည်ဖားဖား လည်ဆံမွေးကြမ်းနှင့် ထူထဲသော အမြီးရှိ သည်။ အချို့ မြင်းပုများ၏ ဒေါက်မှာ ၃ ပေမျှပင် မရှိ ကြချေ။

စီးမြင်းများတွင် အာရပ်မြင်းမျိုးသည် စံထားလောက် အောင်ပင် အချိုးအစားကျ၍ အပြေးလျင်မြန်သည်။ ထိုမျှ မက အာရပ်မြင်းသည် ပါးနပ်လိမ်မာ၍ အသင်ရလည်း လွယ် ကူသည်။ အာရေဗျ သဲကန္တာရထဲတွင် လှည့်လည်ကျက်စား ကုန်သော ဗက်ဒူးအင်း အာရပ်တို့သည် သူတို့၏ မြင်းများကို အလွန်မြတ်နိုးကြ၏။ အစားအစာပြတ်၍ ငတ်မတတ် ဖြစ်ရမည့် အခြေသို့ဆိုက်ရောက်စေကာမူ သူတို့၏မြင်းများ ကို စွန့်ပစ်ရောင်းချလေ့မရှိကြ။ အာရပ်တို့သည် သူတို့၏ သားသမီးများကို ခင်မင်သကဲ့သို့ မိမိတို့၏ မြင်းများကို ခင်တွယ်ကြသည်။ အာရပ်အိမ်သူအိမ်သားတို့သည် မြင်း များနှင့်အတူ တဝတခုတည်း၌ နေတတ်ကြသည်။

အာရပ်မြင်းဟု အမည်တွင်လျက်ရှိသော်လည်း စင်စစ် အားဖြင့် အာရေဗျနိုင်ငံတွင် မူလက ပေါက်ပွားလာခဲ့သော မြင်းမျိုးဟု မဆိုသာချေ။ အီဂျစ်လူမျိုးတို့သည် ခရစ်မပေါ် မီ နှစ်ပေါင်း ၁၅၀၀ မှ စ၍ မြင်းကို အသုံးချခဲ့ကြ၏။ သို့သော် အာရပ်တို့သည် ခရစ်ပေါ်ပြီးမှ မြင်းကို အသုံးပြု ကြကြောင်း သိရသည်။ ထိုပြင် အာရပ်မြင်းတို့၏ ပုံပန်း သဏ္ဌာန်သည် ထိုစဉ်အခါက အီဂျစ်တို့၏ မြင်းများနှင့် ဆင် ဆင်မျှတူဟန်ရှိသည်။ ရှေးခေတ် နိုင်ငံများများဖြစ်သော ဗက် ဗီလုံးနီးယား၊ ပယ်လက်စတိုင်နှင့် ဂရိတို့တွင် တွေ့ရှိရသော မြင်းများမှာ အမြင်အားဖြင့် ကြမ်းတမ်းထွားကျိုင်း၍ အာ ရပ်မြင်းကဲ့သို့ ကြော့ကြော့ရှင်းရှင်း မရှိကြချေ။ ထိုပြင် ရှေးဟောင်းစာပေများ၌ ခရစ်မပေါ်မီ နှစ်ပေါင်း ၁၀၀၀ ခန့်တွင် အာဖရိကတိုက်မြောက်ပိုင်းမှ မြင်းများသည် မြေထဲ ပင်လယ် တဝှန်းတွင် ကျော်ကြားခဲ့ကြောင်း ရေးသားထား ချက်များကို တွေ့ရှိရလေသည်။ အထက်ဖော်ပြပါအကြောင်း များကို ထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့် ကမ္ဘာကျော် အာရပ်မြင်း များသည် အာဖရိကတိုက် မြောက်ပိုင်းမှ ပေါက်ပွားလာ သော မျိုးဆက်များဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ အာဖရိက တိုက်မြောက်ဖက်ရှိ မိုရော့ကိုနယ်မှ ဗပ်မြင်းမျိုးသည် အာ ရပ်မြင်းကဲ့သို့ပင် ထင်ရှားသော မြင်းမျိုးဖြစ်လေသည်။

အာရပ်မြင်းမျိုးနှင့် ဗပ်မြင်းမျိုးတို့မှ ပြိုင်မြင်းများ ပေါက်ပွားလာသည်။ စီးမြင်း၊ အမဲလိုက်မြင်းနှင့် ပြိုင်မြင်း တို့ကို မျိုးစစ်သည်ထက် ပို၍ စစ်လာရအောင် အသုံးချ နည်းကို လိုက်၍ ရွေးချယ်စိစစ်ပြီးလျှင် ဂရုတစိုက် မွေးမြူ ထားကြရသည်။ ထိုပြင် စီးမြင်းကို လိုအပ်သော အရည် အချင်းများနှင့်ပြည့်စုံရန် အလေ့အကျင့်များ ပြုလုပ်ပေး ရသည်။ ထိုနည်းအတူ အမဲလိုက်မြင်းနှင့် ပြိုင်မြင်းတို့ကို လည်း ဆိုင်ရာအရည်အချင်းများနှင့် ပြည်စုံနိုင်သမျှ ပြည့်စုံ ရန် စံနစ်တကျ လေ့ကျင့်ပေးရသည်။ ယင်းကဲ့သို့ ဂရုတစိုက် နှင့် မွေးမြူလာရသော မျိုးစစ်မြင်းများမှာ တန်ဖိုး အလွန် ရှိလေသည်။ ပုံစံဆိုလျှင် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ၌ အလွန် နာမည် ကြီးသော ဒါဗီမြင်းပြိုင်ပွဲနှင့်အလားတူ ထင်ရှားသော မြင်း ပြိုင်ပွဲများတွင် အနိုင်ရသော မြင်းမှပေါက်ပွားလာသော မြင်းကလေးများကို တန်ဖိုးအလွန် ကြီးမြင့်စွာ ထားလျက် ရောင်းချလေ့ရှိသည်။ ထိုကြောင့် ပြိုင်မြင်းတို့၏ မှတ်တမ်း စဉ်တွင် နိုင်မြင်းတို့၏ သားစဉ် မြေးဆက်တို့သည် အဓွန့်ရှည် စွာ သတင်းပြောင်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရလေသည်။

မြင်းကျား ။ ။ အာဖရိကတိုက် အီသီအိုးပီးယား နိုင်ငံမှ တောင်ဖက်ဝွတ်အင္ဂုအထိ တည်ရှိသော မြက်ခင်းလွင် ပြင်ကြီးများတွင် အပြေးမြန်၍ သတိဝီရိယ ကောင်းသော မြင်းကျားများ အနှံ့အပြား ကျက်စားလျက် ရှိသည်ကို တွေ့ ရသည်။ ကိုယ်တွင် အစင်းများရှိသော မြင်းကျားသည် မြင်း နှင့်အတူ အီကွိဒီးမျိုးရင်းတွင် ပါဝင်၍ မြည်းရိုင်းနှင့် မျိုး ချင်း အတော်နီးစပ်သည်။ မြင်းကျားတွင်လည်း မျိုးကွဲ များ ရှိပြန်သည်။ ဂရန့်မြင်းကျားမျိုးသည် လူနှင့် ခြေသော့် များက ရက်စက်စွာ လိုက်လံ သတ်ဖြတ်ဖမ်းဆီးခြင်း ခံရသော် လည်း ယခုတိုင်အာဖရိက အရှေ့ပိုင်းနယ်များတွင် အအုပ် အသင်းဖွဲ့ကာ လှည့်လည်ကျက်စားလျက် ရှိကြသေးသည်။ ဒေါက် ၄ ပေ ၆ လက်မရှိသည်။ အရောင်မှာ ဝါယောင် ယောင် နောက်ခံ၌ အညိုပုပ်အစင်းများ၊ သို့မဟုတ် အမည်း စင်းများ ရှိသည်။ အစင်းများသည် ဦးခေါင်း၊ ကိုယ်၊ ခြေ ထောက်နှင့် အမြီးထိရှိသည်။

အီသီအိုးပီးယား နိုင်ငံမှ အာဖရိက တောင်ပိုင်းထိ တွေ့ ရသော ဗာချဲမြင်းကျားများနှင့် တန်ဂန်ယီးကနယ်တွင် တွေ့ ရသော ချက်မင်မြင်းကျားများတွင် အစင်းကြီးများ ကြား ၌ အရောင်မှိန်သော အစင်းကလေးများ ရှိသည်။ ယခုအခါ မျိုးပြုတ်ကုန်သော ကွက်ဂါမြင်းကျားများတွင် ခြေထောက်၌ အစင်းများမရှိချေ။ ယင်းမှာ မြည်းရိုင်းတမျိုးပင်ဖြစ်သည်။

အီသီအိုးပီးယား နိုင်ငံတွင် တွေ့ရသော ဂရီဗီ မြင်းကျား မျိုးကား အကြီးဆုံး ဖြစ်၍ ပခုံးအထိ ၅ ပေမြင့်သည်။ ဤ မြင်းကျားမျိုးသည် အဖြူရောင် နောက်ခံ၌ အနက်ရောင် အစင်းကလေးများ အမြောက်အများနှင့် ကြီးမားသော နားရွက်များ ရှိသောကြောင့် ထင်ရှားသည်။

www.foreverspace.com.mm

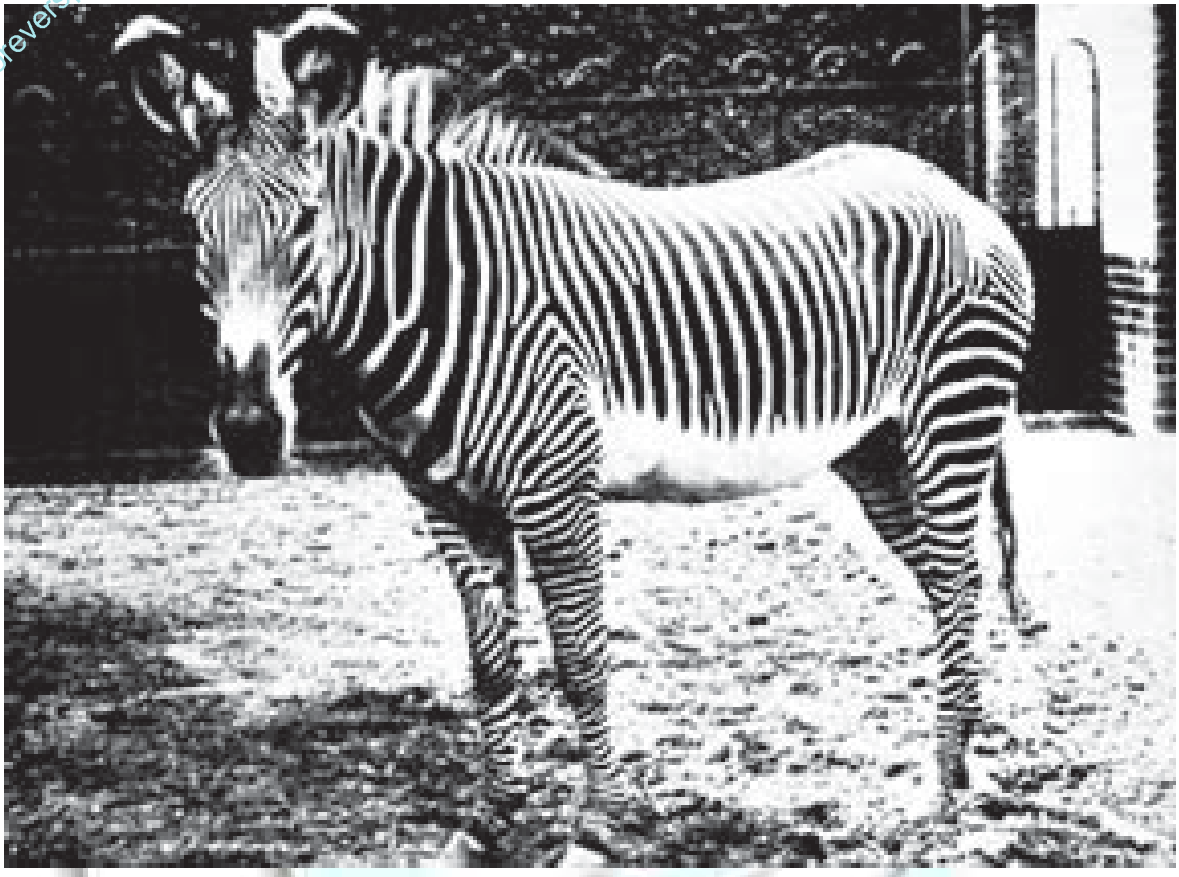

အာဖရိကတိုက်တွင် အတွေ့ရများသည့် မြင်းကျား

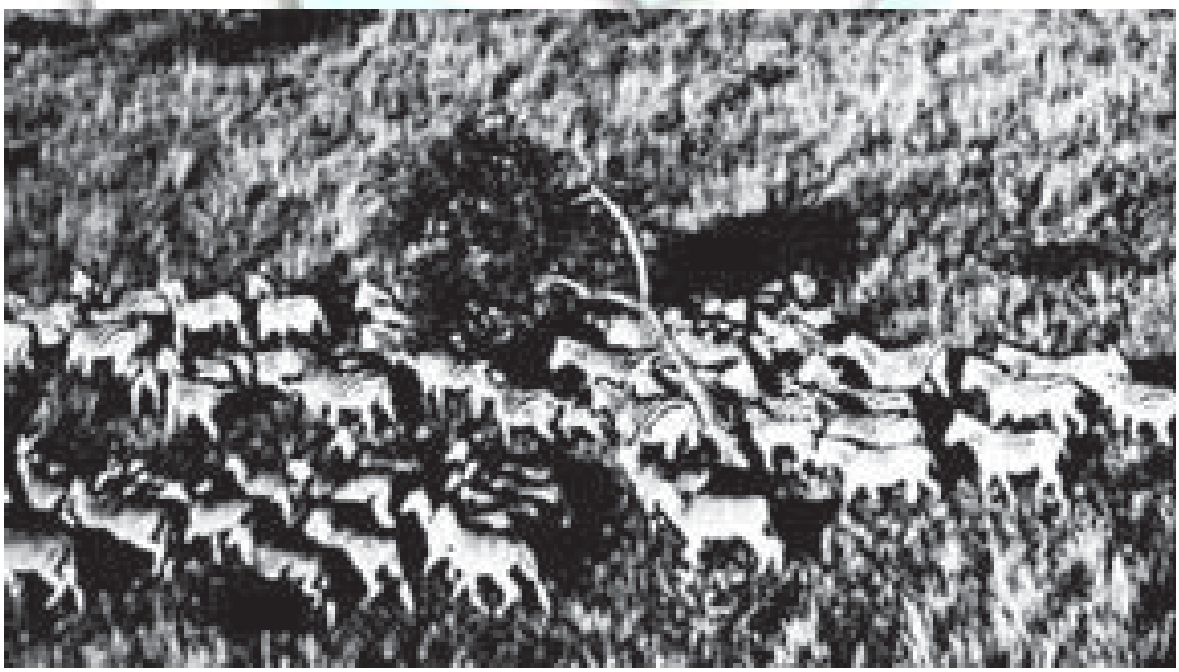

မြင်းကျားသည် ဤသို့ အုပ်သင်းဖွဲ့၍ ရှည်လျားသော မြက်ခင်းတောတွင် သွားလာကျက်စားလေ့ရှိသည်။

www.foreverspace.com.mm

တောင်မြင်းကျား ဟု ခေါ်သော မျိုးမှန် မြင်းကျား တမျိုးကား မြင်းကျားမျိုးတွင် အငယ်ဆုံးဖြစ်၍ ပခုံးအထိ ၄ ပေခန့်သာ မြင့်သည်။ အရောင်မှာ အဖြူနောက်ခံ၌ အ မည်း အစင်းကြီးများ ဖြစ်သည်။ ယင်း၏ ဇာတိနေရပ်မှ ဝွတ်ဒဟုပ်အင္ဂြိစ်၍ တခါက အလွန်များပြားစွာ တွေ့ရ သော်လည်း လိုက်လံ သတ်ဖြတ်ဖမ်းဆီးမှုကြောင့် အနည်း ငယ်မျှသာ ကျန်တော့သည်။

မြင်းကျားများသည် အုပ်ငယ်များ ဖွဲ့နေတတ်ကြပြီးလျှင် တအုပ်စီ၌ မြင်းကျားများ အထီးတကောင်က ခေါင်းဆောင် ပြု၍ စောင့်ရှောက်သည်။ ရန်သူများကို ရွပ်ရွပ်ခ္ခါခ္ခါ ခုခံ တိုက်ခိုက်ကြသည်။ မြင်းကျားများသည် အလွန် ရိုင်းကြ သည်။ သို့သော် ငယ်စဉ်က ဖမ်းယူ၍ ယဉ်ပါးအောင် မွေး မြူထားလျှင် မြင်းကဲ့သို့ အလုပ်များ လုပ်ခိုင်းနိုင်သည်။ မြင်းကျားများကို အသားနှင့် သားရေအတွက် လိုက်လံ သတ်ဖြတ်ကြသဖြင့် အချို့ မြင်းကျားမျိုးမှာ မျိုးပျောက် လုမတတ် ရှိခဲ့လေသည်။ မြင်းကျားအသားသည် အလွန် စားကောင်း၍ သားရေမှာလည်း အလွန်ကောင်းသည်ဟု သိရပေသည်။

စက်သွင်းသဘင်

ရှေးမြန်မာမင်းများ လက်ထက် ပြာသိုလ မကာရရာသီတွင် သေနင်္ဂျဟာ အခမ်းအနားတရပ် ဖြစ်သော မြင်းခင်းပွဲ ဆင်ခင်းပွဲ တို့ကို ဆင်ယင်ကျင်းပရိုးရှိသည်။ မြင်းခင်းပွဲ (၀၊) မြင်းခင်းသဘင်ကို မြင်းခင်း စက်သွင်းသဘင်တော်ပွဲ၊ သို့မဟုတ် မြင်းခင်း စက်ထိုးပွဲဟုလည်း ခေါ်သည်။

မြင်းခင်းသဘင် ။ ။ မြင်းခင်းသဘင်သည်ကား ရှေးမြန် မာမင်းများ လက်ထက်က ပြာသိုလတွင် ကျင်းပမြဲဖြစ် သော ရာသီပွဲတော်ဖြစ်၏။ ဤသဘင်ကို မြင်းခင်း စက် သွင်းသဘင်တော်ပွဲ၊ သို့မဟုတ် မြင်းခင်းစက်ထိုးပွဲ ဟုလည်း ခေါ်သည်။ (ဆယ့်နှစ်ရာသီပွဲတော်များ--လည်းရှု။)

ရှေးမြန်မာမင်းများ လက်ထက်တွင် စစ်ပွဲများ၌ ဆင်စီး ချင်း၊ မြင်းစီးချင်း၊ စစ်ထိုးတတ်ကြကြောင်း ရာဇဝင်ကျမ်း များ၌ဖတ်ရ၏။ အရေးတော်ပုံ ကျမ်းများ၌ဖတ်ရ ဆိုခဲ့ကြလေ သည်။ ထိုအခါက မင်းနှင့်တကွ မင်းညီမင်းသား ဝိုလ်မှူး တပ်မှူး စသည်တို့သည် ဆင်စီး၊ မြင်းစီး၊ လေးမြား၊ လုံ မား အတတ်တို့ကို ပိုင်နိုင်စွာ ကျွမ်းကျင်ကြသည်ဟု ဆို သည်။ ကျွမ်းကျင်အောင် အလေ့အကျင့် အမြဲတစေ ရှိကြ တန်ရာသည်။ အလေ့အကျင့်၌ စိတ်ပျော်မွေ့ခြင်းရှိအောင် တနှစ်တကြိမ် ပြာသိုလတွင် ပြိုင်ပွဲများ ကျင်းပ၍ မင်း မိဖုရား တို့က ဦးမြှင့်တတ်ကြသည်မှာ အထင်အရှား ဖြစ်သည်။

မြင်းခင်းစက်သွင်းသည် ဆိုသည်မှာ မြင်းကို ကျင်လျှင် စွာ အပြေးစီးယင်း ထူထားသော စက်တိုင်တွင် အဆင့် ဆင့်ရှိသော စက်ဝန်းများကို မှန်အောင် လုံ့လျင် ပစ်သွင်း သောသဘောပင် ဖြစ်တန်ရာသည်။ မင်းညီမင်းသား အမှူး အမတ်တို့သည် မျှဉ်းမောက်တို စစ်ဝတ်တန်ဆာများ ဆင် ယင်လျက် မြင်းကြိုးကစုံပါရှိသော မြင်းကိုစီး၍ လုံ့လျင်ကို ပစ်ကြသည်။ လုံ့လျင်ကို လုံ့တိုဟူ၍လည်း ခေါ်လေသည်။ လုံ့လျင်ပစ် လက်တည့်သူသည် ရှေးမြန်မာစစ်ပွဲများ၌ အ ရေးပါမည့်သူ ဖြစ်နိုင်လေသည်။ ဆင်စီးချင်းထိုးသည်။ မြင်း စီးချင်းထိုးသည်ဆိုရာ၌ တဖက်နှင့်တဖက် လုံ့လျင်လွှတ်၍ တိုက်ခြင်းမျိုးလည်း ပါလေသည်။ အလောင်းမင်းတရား အ ရေးတော်ပုံကျမ်းတွင် ခင်ဦးစား ဦးချစ်ညီနှင့် သေနတ်ဝန်တို့ လုံ့လျင်လွှတ်၍ မြင်းစီးချင်း တိုက်ကြပုံကို အောက်ပါအတိုင်း ရေးမှတ်ခဲ့လေသည်။

"ငါနှင့် မြင်းစီးချင်း ကစားကြမည်။ ယောက်ျားကောင်း ထွက်ခဲ့စေ ချစ်ညီဆိုလျှင်၊ မင်းကျော်ဗညား ထွက်သည်ကို ငမြတ်ထွန်းငယ်နှင့် ငါတိုက်ဖက်မတန်၊ ငါ့လုံ့သာ သွေး စွန်းတော့မည် ဆိုသဖြင့်၊ မုဆိုးခြုံဗိုလ် မင်းလှမင်းတောင် ထွက်ပြန်သည်ကိုလည်း ထွေန်းငယ် ဂ,ါလက်စဉ်းကို ငစဉ်ကိုင် မှာ နေကြစဉ်ပင် နင်အသိဖြစ်သည်။ ငါနှင့် ဖက်မတန် ဆိုပြန်၍၊ ယင်းမကန်ဗိုလ်၊ ယင်းပါဗိုလ်တို့ မြင်းနှစ်ဆယ်သား အသီးသီး ထွက်ကြသည်ကိုလည်း မဖက်မပြိုင်လို၊ သေ နတ်ဝန်ဆိုသူသာ ထွက်လာစေဆို၍ သေနတ်ဝန်ထွက်ရာ တွင်မှ သည်ခါယောက်ျားချင်း တွေ့ရတော့မည်။ ကိုတို့မှာ ပွဲကြည့်၍သာနေ၊ သေနတ်ဝန်နှင့် ငါနှင့်တန်စေ၊ ကြုံးဝါး သံပ၍ မြင်းကို အကုန်လွှတ်၍ ခြေတဖက်ထောင်လျက် ရပ် ၍စီးသည်။ ပက်လက်အိပ်၍ စီးသည်။ ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေလျက် စီးသည်။ မြင်းနံပါး၌ ကပ်လျက်စီးသည်။ လုံ့ကို လက်ဝဲ လက်ျာ ဘယ်ညာလဲ၍ စီးသည်။ သေနတ်ဝန်မူကား လုံ့မ ကို ချိန်ဆကာနေသည်။ ဇချစ်ညီလည်း စီးနည်း အထွေထွေ ပြီးလျှင် လုံ့လျင်နှင့် လွှတ်လိုက်သည်။ သေနတ်ဝန်၏ လုံ့ရိုး ကို ခတ်မိချေ၏။"

ဤကား မြင်းစီးချင်းတိုက်ပုံ တမျိုးဖြစ်လေသည်။ ဤ တိုက်ပုံမျိုးရှိသည်ကို ထောက်လျှင် ရှေးမြန်မာမင်းများ လက်ထက်တွင် ရွှေမြို့တော် အစ ကျေးလက်များ၌ပင် လုံ့

www.forewordspace.com.mm

လျှင်ပစ် အလေ့အလာ အကြံအစည် ခေတ်စားမည်ဟု ယူဆနိုင်သည်။ ပြာသိုလရောက်သည့်အခါတိုင်း မြင်းခင်းစက်သွင်းပွဲ ကျင်းပမြဲရှိသည် ဆိုသည်မှာ ထိုအလေ့အလာ အကြံအစည်ကို အားပေလိုသော သဘောပင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်လေသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက် မြင်းခင်း စက်သွင်းပွဲကျင်းပပုံကို ကုန်းဘောင်ဆက် မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး တတိယအုပ်၌ အောက်ပါအတိုင်းဆိုခဲ့လေသည်။

"ယင်းသည့် (၁၂၄၀ ပြည့်နှစ်) ပြာသိုလပြည့်ကျော်နှစ်ရက်နေ့၊ ရှေးမင်းတကာတို့ လက်ထက်၊ ဗျူဟာသဘင်စီစဉ် ကျင်းပမြဲဖြစ်သော ဆင် မြင်း ရထား လေးမြား စသော မင်းမှုဝိဇ္ဇာ အတတ်မျိုးတို့၌ အကျုံးဝင်သော ဆင်ခင်း မြင်းခင်း စက်သွင်းသဘင်တော် ကျင်းပရန်ကို ရွှေနန်းတော်အတွင်း မြေနန်းတော် လက်ဝဲဖက်တွင် အမြင့် တဆယ့်ငါးတောင်ကစ၍ နှစ်ဆယ်၊ နှစ်ဆယ့် ငါးတောင်၊ သုံးဆယ်၊ ငါးဆယ်၊ အနောက်က အရှေ့သို့ အတည့်အတန်း စက်တိုင် ငါးစိုက်ထူပြီးလျှင် မြေနန်းတော်ဦး မင်းတက် သက္ကဒါန် လှေကားတော်မြောက် စံတော်မူရန် တဲကန္ဒားဖျင်းတော် ဆောက်လုပ်၊ ပိတ်ဖြူမျက်နှာကြက်၊ ဗိတာန်ကြာယပ်၊ လှဇရွဲကြက်လုပ်၊ ဆွဲဆင်အသင့်ရှိစေ၍၊ ပြာသိုလပြည့်ကျော် သုံးရက်နေ့တိုင် မင်းညီမင်းသား၊ ဝန်ကြီး၊ အတွင်းဝန် ဝင်းတော်မျှး၊ မှူးတော်မတ်တော်၊ လက်သုံးတော်၊ လက်စွဲတော်တို့ သနားတော်မြတ်ခံရသည့် မျဉ်းမောက်တိုစစ်ဝတ်တန်ဆာ ဆင်ယင်ပြီးလျှင် မြင်းကြိုး ကစုံမျှားကို စီးနင်း၍၊ တကိုယ်လျှင် ဆယ်ခေါက်က လှံလျင်ဆယ်စင်းစီ ကုန်အောင် ထိုးကြရသည်။ မင်းညီ မင်းသားများမှာ မျဉ်းတို မျဉ်းရှည် စစ်ဝတ်တန်ဆာ အဆင်အယင်နှင့်၊ ပေါင်းထုပ်ပုဝါ ပေါင်း၍ ထိုးကြရသည်။ ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း သခင်ဘဝရှင် မင်းတရားကြီး ဘုရားမှာ အဘိုးအနဂ္ဂ ထိုက်တန်သော ရတနာအပေါင်းတို့ဖြင့်ပြီးသော မျဉ်းမောက်တိုစစ်ဝတ်တန်ဆာ ဆင်ယင်တော်မူပြီးလျှင် အသျှင်မိဖုရားခေါင်ကြီးနှင့်တကွ မင်းမိဖုရား မောင်းမမိသံ ခြံရံတော်မူလျက် မြေနန်းတော်အတက် ကန္ဒားဖျင်းတဲတော်သို့ ထွက်စံကြည့်ရှုတော်မူသည်။ စက်ထိုး သဘင်တော်တွင် စက်စွဲသည့် မင်းညီမင်းသား မှူးတော်မတ်တော်၊ လက်သုံးတော်၊ လက်စွဲတော်တို့မှာ တလက်စွဲလျှင်၊ ငွေပွင့်ထိုး ပန်းပုဝါတစ်၊ သဇင်ပန်းခိုင် တစ်စီ သနားတော်မူသည်။ မင်းညီမင်းသား မှူးတော်မတ်တော် လက်သုံးတော် လက်စွဲတော်တို့ စက်ထိုးသဘင်ပြီးလျှင် ကသည်းအက္ကပတ် မြင်းတပ်ပိုလ် အရာရှိတို့နှင့် မြင်းအမှူထမ်းတို့ ရှောက်သီးဓားခုတ်၊ လှံထိုး၊ ဌက်ပျောပင်စိုက်၊ ရေအိုးတင်-ဗားခုတ်၊ မြင်းအစိုင်းအနှင် အရေးအရာများကို ထိုးခုတ်ပြပြီးနောက်၊ ရွှေနန်းတော်သို့ ဝင်တော်မူသည်။"

မြင်းခင်းသဘင် မကျင်းပမီ၌ရင်း၊ ကျင်းပဆဲ၌ရင်း မြင်းခင်းဆိုင်ရာ အတီးအမှုတ်တို့ကို တီးမှုတ်တတ်ကြဟန် တူလေသည်။ ရှေးခေတ် မြန်မာ့ဂီတလောကတွင် မြင်းခင်းကြိုး သီချင်းများ ထွန်းကားခဲ့သည်ကို ထောက်၍ သိသာလေသည်။ အောက်ပါ မြင်းခင်းကြိုး သီချင်းကို ယခုခေတ် ဂီတပညာရှင်တို့၏ နှုတ်ဖျားမှ ရံဖန်ရံခါ ကြားနာပျော်မွေ့နိုင်လေသည်။ တေးသံတီးလုံးသံတို့တွင် မြင်းတို့ကြွကြွရွရွ ဖြစ်နေဟန်၊ မြင်းခင်းပွဲ ခမ်းနားတင့်တယ်ဟန်၊ ပျော်ပျော်မြူးမြူးဖြစ်နေကြဟန်တို့ ပေါ်လွင်လျက်ရှိသည်။

"ဘုန်းပိုးရွာစွေ သွန်းဖျန်း၊ ရွှေပြည်တော်သာ ငြိမ်းချမ်း၊ အောင်ပန်းလူလူ နန့်မြေဌ၊ သပြေ ဇဗ္ဗူ တိုင်းခန်း၊ ပိုင်တည့်သာ ပိုင်စိုးမြန်း၊ လွတ်နန်းဘွေလယ် ဘုံဦး၊ ကွန့်မြူးစကြာ ရွှင်ချည့်ချည့်လေ၊ ရွှေနန်းတိုင်ပြင်၊ စီးပုံခွင်၊ အဲမောင်း လှံယဉ်ရေးရာဆင်၊ ရောင်တင်လျှံဖြာ၊ မှောင်လွယ်ပယ်ခွာ၊ ယိမ်းလှနွဲ့မူရာတည့်လေ၊ လျှပ်စီပန်းတင်၊ ရွှေနန်းခွင်ယဉ်လှလှလေး။"

မြင်းခြံခရိုင် ။ ။ မြင်းခြံ ခရိုင်သည် မြန်မာနိုင်ငံ အထက်ပိုင်း မန္တလေးတိုင်းတွင် ပါဝင်သော ခရိုင်တခု ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ဗဟိုလောက်တွင် တည်ရှိ၍ မိုးပါးရေရှား ရပ်ဝန်းတွင် အကျုံးဝင်သည်။ နယ်နိမိတ်အားဖြင့် မြောက်ဖက်တွင် စစ်ကိုင်းခရိုင်၊ အရှေ့ဖက်တွင် ကျောက်ဆည်နှင့် မိတ္ထီလာခရိုင်များ၊ တောင်ဖက်တွင် မကွေးခရိုင်၊ အနောက်ဖက်တွင် ဧရာဝတီမြစ်တို့ရှိသည်။ ဧရာဝတီမြစ်၏ တဖက်ကမ်းမှာ ပခုက္ကူခရိုင် ဖြစ်သည်။ မြင်းခြံခရိုင်ကို မြင်းခြံနယ်၊ ပုဂံ (ညောင်ဦး) နယ်တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ တဖန် မြင်းခြံနယ်မှာ မြင်းခြံမြို့နယ်၊ တောင်သာမြို့နယ်၊ နွားထိုးကြီးမြို့နယ်တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားကာ ပုဂံ(ညောင်ဦး) နယ်မှာ ပုဂံ(ညောင်ဦး) မြို့နယ်၊ ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့နယ်၊ ငဇွန်(ငါန်းဇွန်) မြို့နယ်တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ ခရိုင်၏ အကျယ်အဝန်းမှာ စတုရန်းမိုင် ၂,၇၁၀၊ ကျေးရွာပေါင်း ၄၄၈ ရွာနှင့် ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် လူဦးရေ ၄၇,၅၅၇ ယောက်ရှိသည်။ ခရိုင်ရုံးစိုက်မြို့သည် မြင်းခြံမြို့ဖြစ်၍ ခရိုင်တွင်းရှိမြို့များကား ပုဂံ၊ ညောင်ဦး၊ နွားထိုးကြီး၊ တောင်သာ၊ ကျောက်ပန်းတောင်း၊ ငဇွန်(ငါန်းဇွန်) တို့ ဖြစ်သည်။

မြင်းခြံခရိုင်အတွင်းရှိ မြေသည် များသောအပိုင်းတွင် ခြောက်သွေ့၍ လှိုင်းထနေသော မြေမျက်နှာပြင်မျိုး ဖြစ်သည်။ တောင်ကုန်းများလည်း ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတဝှန်းလုံးတွင် ထင်ရှားသော တောင်မြတ် တောင်ကလပ်ဖြစ်သည့် ပုပ္ပါးတောင်သည် ခရိုင်၏ အရှေ့တောင်ထောင့်တွင် တည်ရှိသည်။ (ပုပ္ပါးတောင်--လည်းရှု။) မူလက မီးတောင်

www.foreverspace.com.mm

မြင်းခြံခရိုင်နှင့်မန္တလေးခရိုင်တို့ကို ဆက်သွယ်ထားသော ကားလမ်းမကြီး

ဖြစ်၍ ပေပေါင်း ၅,၀၀၀ နီးပါး အမြင့်ဆောင်သော တောင်ထိပ် ၂ ခုရှိသည်။ ပုပ္ပါးတောင်၏ အထက်ပိုင်းတွင် မည်သည့်အပင်မျိုးမှ မပေါက်သဖြင့် ပြောင်ထင်းလျက်ရှိ၏။ တောင်ခြေပိုင်း၌မူ ပန်းခြံသစ်သီးခြံတို့ဖြင့် စိမ်းလန်း စိုပြည်လျက်ရှိသည်။ ခရိုင်၏မြောက်ဖက်ဖျား မြင်းခြံနှင့် နွားထိုးကြီးနယ်တို့၌ ယုန်ထိုးတောင်၊ စကြာတောင်နှင့် မင်းကွန်းတောင်တို့ကို တွေ့နိုင်လေသည်။

မြင်းခြံခရိုင်တွင် ထင်ရှားသော ရေကြောင်းမှာ အနောက်ဖက် နယ်နိမိတ်တလျှောက် စီးဆင်းသော ဧရာဝတီမြစ်ဖြစ်သည်။ ဧရာဝတီမြစ်သည် ကွေ့ကောက်လှသဖြင့် သောင်ခုံများ၊ ရေလယ်ကျွန်းများထွန်းလျက် ထိုသောင်ခုံနှင့် ရေလယ်ကျွန်းများပေါ်တွင် ဆေး၊ ပဲ၊ မုရင်းစပါး အစရှိသည်တို့ကို စိုက်ပျိုးကြသည်။ သို့သော် ကျွန်းများ သောင်များမှာ မတည်တံ့ဘဲ ရေစီးသောအခါ နစ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်သွားတတ်၏။ တခါတရံ ကျွန်းတောင်းများအစား ကျွန်းသစ်ကလေးများ ပေါ်လာတတ်သည်။ ချောင်းများအနက် မြောက်ဖက်တွင် စီးဆင်းသော ဌက်ပျောအိုင် ချောင်းနှင့် တောင်ဖက်မှ ပုပ္ပါးချောင်းတို့သည် တနှစ်ပတ်လုံး ရေရှိသည်။ ဆင်တဝ၀၊ ပြောင်းပြာနှင့် စွန်းလွန်းချောင်းတို့မှာ နွေအခါတွင် ခန်းခြောက်နေတတ်၍ မိုးသည်းထန်သောအခါ ရေစီးသန်သည်။ ရာသီဥတုမှာ မိုးပါးရပ်ဝန်းတွင် သက်ရောက်သောကြောင့် ခြောက်သွေ့သည်။ ပုပ္ပါးတောင်သာလျှင် နွေအခါ၌ အေးမြသော ဥတုရှိသည်။ မြင်းခြံခရိုင်တွင် တနှစ်ပတ်လုံး မိုးရေချိန်လက်မ ၃၀ ခန့်သာ ရွာသွန်းသည်။

မြင်းခြံခရိုင်အတွင်း၌ ဧကပေါင်းများစွာကို တူးမြောင်းကန်ချောင်းများမှ ရေပေးသွင်း၍ စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်သည်။ ဆန်စပါး၊ နှမ်း၊ ဝါဂွမ်း၊ မြေပဲ၊ ပဲအမျိုးမျိုးနှင့် ပြောင်းတို့ကို စိုက်ပျိုးသည်။ မြင်းခြံမြို့နယ် မြောက်ပိုင်းရှိ ကုန်းမြင့်ဒေသများ၊ နွားထိုးကြီးမြို့ အနောက်ဖက်ရှိ နယ်များနှင့် တောင်သာအရှေ့ဖက်ရှိ နယ်များတွင် ဝါဂွမ်းအကြီး အကျယ်စိုက်ပျိုးသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်း ဝါဂွမ်းစိုက်ပျိုးသော နယ်တဝက်ခန့်မှာ မြင်းခြံခရိုင်တွင်း၌ ရှိသည်။ လူး၊ ဆပ်၊ ကြက်သွန်၊ ငရုတ်၊ အာလူးတို့ကိုလည်း အသင့်အတင့် စိုက်ပျိုးသည်။ မြေပဲ၊ နှမ်းတို့ ထွက်သော ကြောင့် မြေပဲဆီ၊ နှမ်းဆီများထွက်သည်။ မြင်းခြံ၊ ကျောက်ပန်းတောင်းတို့တွင် ဆီစက်များ ရှိသည်။ ဝါထည်ရက် လုပ်ငန်း၊ ဝါစေ့ထုတ် လုပ်ငန်းတို့သည် မြင်းခြံ၊ တောင်သာ၊ နွားထိုးကြီးဖက်တွင် များသည်။ မြင်းခြံခရိုင်တွင် ထန်းပင်ပေါ်သောကြောင့်ထန်းလျက်လည်း ထွက်သည်။ ဤလုပ်ငန်းများအပြင် ပုဂံ၊ ညောင်ဦးမှ ယွန်းထည်များ လုပ်ငန်းသည် ထင်ရှားလျက်၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင်မက ကမ္ဘာတွင်ပါ ဂုဏ်ယူရသောတိုင်းရင်း လုပ်ငန်းတရပ် ဖြစ်လေသည်။ အနောက်တောင်ဖက်ရှိ စဉ်ကူးမြို့တွင် ရေနံတွင်း၊ ရေနံချက်စက်များ ရှိသည်။ မြင်းခြံခရိုင်တွင် သီးသန့် ကြိုးဝိုင်း သစ်

www.foreverspace.com.mm

မြင်းခြံခရိုင်တွင်းရှိ ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့ ဘုရားရှခင်း

တောများရှိ၍ မြင်းခြံ မြို့နယ်တွင် သစ်စက်များလည်း ရှိလေသည်။

မြင်းခြံခရိုင်သည် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး တွင်လည်း မည့်ဖျင်းပေ။ မြင်းခြံခရိုင်တွင်း ဖြတ်သွားသော လမ်းများမှာ ကတ္တရာခင်း လမ်းကောင်းများ ဖြစ်သည်။ ယင်းမော်တော်ကား လမ်းများသည် ခရိုင်တွင်းရှိ မြို့များနှင့် သာမက ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ခရိုင် များနှင့်လည်း ဆက်သွယ်လျက်ရှိသည်။ မြင်းခြံခရိုင် အနောက်တောင်ဖက်ရှိ ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့သည် မကွေး၊ မိတ္ထီလာ၊ မြင်းခြံမှ ပေါက်လာသော မော်တော်ကားလမ်းများ ဆုံရာဖြစ်၏။ ကျောက်ပန်းတောင်းသည် ပျဉ်းမနားမှခွဲလာသော မီးရထားလမ်း၏ လမ်းဆုံးလည်းဖြစ်၍ ရထားလမ်းအတိုင်း ပျဉ်းမနားမှ ၁၃၉ မိုင်ဝေးကွာသည်။ တဖန် မိတ္ထီလာခရိုင်တွင်းရှိ သာစည်မှခွဲထွက်လာသော မီးရထားလမ်းသည် မြင်းခြံ၌ ဆုံးပြန်၍ ရထားလမ်းအတိုင်း မိုင် ၇၀ ရှိသည်။ မြင်းခြံမြို့သည် ပလိပ်သို့ ရှေးအခါက မီးရထားလမ်းပေါက်သော်လည်း ယခုအခါ အသုံးမပြုနိုင်ဘဲရှိ၏။ ဧရာဝတီမြစ်တလျှောက် ရန်ကုန် မန္တလေးသို့ စုန်ဆန် သွားလာသော သင်္ဘောများသည် မြင်းခြံခရိုင် ဧရာဝတီ မြစ်ရိုးတလျှောက်ရှိ ပုဂံ၊ ညောင်ဦး၊ မြင်းခြံ၊ ဆီမီးခုံမြို့များတွင် ဆိုက်ကပ် ရပ်နားသည်။ လေကြောင်းအားဖြင့် မူကား ညောင်ဦးနှင့် ရန်ကုန်သာ အဆက်အသွယ်ရှိသည်။ အမြဲတမ်း သွားလာသည်ကား မဟုတ်။ နိုင်ငံခြား ဧည့်သည်များ ဘုရားဖူးသွားရောက်သောအခါ အသုံးပြုသည်။ သို့ဖြင့် မြင်းခြံခရိုင်သည် အထက်အောက် နယ်များသို့ လွယ်ကူစွာ ခရီးပေါက်ပေသည်။

မြင်းခြံခရိုင်တွင် ထင်ရှားသော စေတီပုထိုးတို့ကား များလှပေသည်။ ရွှေစည်းခုံ၊ အာနန္ဒာ၊ သဗ္ဗညု၊ ကတော့ပလ္လင်မှစ၍ 'လှည်းဝင်ရိုးသံ တည်ညံ' မျှ အရေအတွက်ရှိသော ဘုရားပေါင်းစုဝေးရာ ပုဂံညောင်ဦး တဝိုက်မှာ အထူးဖော်ပြဖွယ် မရှိအောင် သမိုင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုတို့နှင့် ဆက်စပ်နေပေသည်။ ထိုပြင်လည်း နွားထိုးကြီး၊ တောင်သာ၊ ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့များတွင် စေတီပုထိုးများ ရှိပေသေးရာ၊ နွားထိုးကြီးနယ် စကြာတောင်ဘုရားပွဲကို နှစ်စဉ် ဝါခေါင်လတွင်ရင်း၊ တောင်သာဘုရားပွဲကို ပြာသိုလတွင်ရင်း၊ ကျောက်ပန်းတောင်းနယ် မုန်စုဘရားပွဲကို တပို့တွဲလတွင်ရင်း ကျင်းပလေ့ရှိသည်။ အခြား မြို့ငယ်ရွာငယ်များတွင်လည်း စေတီပုထိုးများတည်ရှိ၍ ပွဲတော်များလည်း နှစ်စဉ်ကျင်းပသည်။

မြင်းခြံခရိုင်တွင် နေထိုင်သူတို့မှာ များသောအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဝါဒီ မြန်မာများ ဖြစ်၏။ လူမျိုးခြား ဘာသာခြားများ အနည်းငယ်မျှသာ ရှိသည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒီများသဖြင့် ခရိုင်တွင်း၌ ကျောင်းကန်ဘုရား များစွာရှိသည်။ မြင်းခြံခရိုင်တွင် အကျိုးဝင်သော စွန်းလွန်းရွာမှ စွန်းလွန်း ဆရာတော်သည်ရင်း၊

www.foreverspace.com.mm

အညာမြေ မြင်းခြံခရိုင်မှ ထန်းလျက်များ ထုတ်လုပ်ရာ ထန်းတော

စမ်းကျ (စံကြ) ဆရာတော်သည်ငင်း ပျံလွန်တော်မူကြသည်မှာ ကြာမြင့်ပြီဖြစ်သော်လည်း ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာ သီလတန်ခိုးကြောင့် ဆရာတော်ကြီး ၂ ပါး၏ ရုပ်ကလာပ်တို့မှာ မပုပ်မရိ ပကတိ တည်ရှိတော်မူသောကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံအရပ်ရပ်မှ ဗုဒ္ဓအယူဝါဒီတို့သည် ဆရာတော် ၂ ပါး၏ ရုပ်ကလာပ်ကို သွားရောက် ဖူးမျှော်ကြပေသည်။ သို့ဖြင့် စွန်းလွန်းဂူ ကျောင်းသည် ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံ တဝှန်းတွင် ထင်ရှားပေသည်။ (စွန်းလွန်းဆရာတော်--၍)

မြင်းခြံခရိုင်တွင် ပုဂံ၊ ညောင်ဦးမြို့များ တည်ရှိသောကြောင့် မကြာခဏ သမိုင်းတွင် ပါတတ်ပေသည်။ ပဌမ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာစစ်အပြီးတွင် စာချုပ်ချုပ်ဆိုရာ ဖြစ်သော ရန်ကုန်ရှာသည်လည်း မြင်းခြံခရိုင်၌ တည်ရှိလေသည်။

မြင်းခြံခရိုင်တွင်းရှိ တောင်သာမြို့အဝင် စေတီရှခင်း

www.forewinspace.com.mm

မြင်းခြံမြို့ ။ ။ မြင်းခြံမြို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ အထက်ပိုင်း မန္တလေးတိုင်းတွင် ပါဝင်သော မြင်းခြံခရိုင်၏ ရုံးစိုက်မြို့ ဖြစ်သည်။ မြင်းခြံမြို့သည် ဧရာဝတီမြစ်၏ လက်ဝဲဖက်ကမ်း ပေါ်တွင် တည်ရှိသော သင်္ဘောဆိပ်ကမ်းမြို့လည်း ဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်မြို့မှ ရေလမ်းအားဖြင့် ၅၁၅ မိုင်ခန့် ကွာလှမ်းလျက်၊ အထက်မန္တလေးမြို့နှင့် မိုင် ၈၀ ခန့် ကွာဝေးသည်။ နွေအခါတွင် သင်္ဘောများသည် ဆိပ်ကမ်းနှင့် လှမ်းသောနေရာတွင်သာ ဆိုက်ကပ်နိုင်သည်။ မြင်းခြံမြို့သည် မိတ္ထီလာခရိုင် သာစည်မြို့မှ ခွဲထွက်လာသော သာစည်-မြင်းခြံ မီးရထားလမ်း၏ အဆုံးဘူတာလည်း ဖြစ်သည်။ ထိုအပြင် ယခင်က မြင်းခြံမှ နွားထိုးကြီးမြို့ကို ဖြတ်လျက် ပလိပ်ဘူတာအထိသွားသော မီးရထားလမ်း တခုရှိသည်။ မြင်းခြံ-နွားထိုးကြီး ကတ္တရာခင်းလမ်းသည် မိုင် ၂၀ ရှိ၍၊ ဗကျာက်ဆည်ခရိုင်အထိ ၄၂ မိုင်ရှိသည်။ မြင်းခြံ-ကျောက်ပန်းတောင်း ကတ္တရာခင်းလမ်းသည် ၅၉ မိုင် ရှိ၏။ မြင်းခြံမှ ညောင်ဦးသို့ ကတ္တရာခင်းလမ်းသည် ၅၉ မိုင်နှင့် ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့မှ လမ်းခွဲ၍ မြေနီလမ်း ၃၄ မိုင်ရှိသည်။ မြင်းခြံမှ ကျောက်ပန်းတောင်းကို ဖြတ်လျက် မိတ္ထီလာနယ်စပ်အထိ ကျောက်ပုံလမ်းအတိုင်း ၈၁ မိုင်ခန့် ရှည်သည်။ မြင်းခြံမှ မကွေးနယ်စပ် ပင်းချောင်းအထိ ၇၅ မိုင်ရှိသည်။ ကျောက်ပန်းတောင်း အနောက် မကွေးနယ်စပ်အထိ ဝွေးချိုလမ်းအတိုင်း ၆၅ မိုင်ခန်ရှိ၏။ မြင်းခြံမှ ဆီမီးခုံအထိ ကားလမ်း ၂၂ မိုင် ရှိသည်။ သို့ဖြင့် မြင်းခြံမြို့သည် ရေလမ်း၊ မော်တော်ကားလမ်း၊ မီးရထားလမ်းတို့၏ အချက်အခြာဒေသ တခုဖြစ်သောကြောင့် လူနေများပြားပြီး စည်ကားသော မြို့တမြို့ဖြစ်သည်။

မြင်းခြံမြို့သည် အကျယ်အဝန်းအားဖြင့် ၃. ၇ စတုရန်းမိုင်ခန့်ရှိ၍၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ် ခန့်မှန်းခြေအရ လူဦးရေ ၃၇,၈၅၀ ယောက်ခန့် ရှိသည်။ မြို့ပေါ်တွင် ပြောင်းပြာ၊ ကွေ့ကြီး၊ ကန်ဦး၊ ကျည်တော်ရပ်၊ အေးကျင်း စသည်ဖြင့် ရပ်ကွက်ပေါင်း ၁၈ ခုရှိ၍ အိမ်ခြေပေါင်း ၇,၅၆၀ ခန့်ရှိသည်။ ခရိုင်ရုံးစိုက်မြို့ ဖြစ်သည်နှင့်အညီ အစိုးရရုံးများ၊ အထက်တန်း၊ အလယ်တန်းနှင့် မူလတန်းကျောင်းများ၊ ဆေးရုံများ၊ ထောင်၊ မျှနီစပယ်ရုံးနှင့်တိုက်တာ အဆောက်အအုံများ၊ ဆီစက်၊ သစ်စက်၊ ဝါစက် စသည်တို့ဖြင့် စည်ကားလှပေသည်။ မြင်းခြံနယ်နှင့် မြို့ပေါ်တွင်ပါ လူဦးရေ အများစုမှာ ဗုဒ္ဓဝါဒီ မြန်မာလူမျိုးတို့ ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် ဘုရားကျောင်းကန်များ ပေါများသည်။ ထင်ရှားသော စေတီပုထိုးတို့မှာ သံသရာအေးစေတီ၊ ရန်အောင်မြင်ဘုရား၊ ရွှေမြင်တင်စေတီတော် နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူဘုရား၊ ရှင်ပင်ရေပေါ်၊ ဘုရားသုံးဆူ စသည်တို့ဖြစ်၍၊ နှစ်စဉ်ဘုရားပွဲတော်များ အချိန်အခါအလိုက် စည်ကား သိုက်မြိုက်စွာ ကျင်းပလေ့ရှိသည်။ ထိုပြင် ကိုးဆောင်ကျောင်းတိုက်၊ သု-မ္ဘာကျောင်း၊ ဆုတောင်းပြည့် စာသင်တိုက် စသည့် ပရိယတ္တိ စာသင်တိုက်

မြင်းခြံမြို့၏ ဧရာဝတီမြစ်ဆိပ် တစိတ်တဒေသကို ဤသို့ရှုမြင်ရသည်။ အဝေးမှမြင်ရသောတောင်မှာ ပုပ္ပားတောင်ဖြစ်သည်။

www.foreverspace.com.mm

မြင်းခြံမြို့

မြင်းခြံမြို့ရှိ စွန်းလွန်းဂူကျောင်းများ

မြင်းခြံမြို့အဝင် သံတန်တားကို အဝေးမှ ရှုမြင်ရစဉ်

များနှင့် စွန်းလွန်းဂူကျောင်း၊ ရွှေမြင်တင်ကျောင်း၊ မဟာစည်၊ ပဋ္ဌိပဋ္ဌာန်ကျောင်း စသည့် ကမ္မဋ္ဌာန်း ရိပ်သာများလည်း ရှိသည်။

မြင်းခြံမြို့တွင် ဝါအမျိုးမျိုး၊ ပဲအမျိုးမျိုး ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားသည်။ ထိုပြင် ခြည်ကြမ်းထည်းများနှင့် ဆပ်ပြာများလည်း ထွက်သည်။

မြင်းခြံမြို့၏ အမည်တွင်လာပုံမှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသည်။ မြင်းခြံဟူသည် မျှဉ်းကျန်ဟူသောအမည်မှ ရွှေ့လျောပြောင်းလဲလာသည်ဟု ဆိုလေသည်။ ထိုစဉ်အခါက ဧရာဝတီမြစ်သည် ယခုတည်ရှိသည့် နေရာမှ အနောက်ဖက် ၆ မိုင်ကွာတွင် ကျ၍ ယခု ပခုက္ကူခရိုင် ရေစကြိုမြို့နယ်အထိ ရောက်၏။ လက်ရှိ မြင်းခြံမြို့ တည်ရှိသကဲ့သို့ပင် တောင်

www.forumspace.com.mm

ဖက်စ် စွန်းလွန်းချောင်း မြောက်ဖက် ပြောင်းပြာချောင်း တို့၏ အကြားတွင် ရေလဲရွာတည်ရှိ၏။ မြစ်၏ တဖက်တွင် ဆင်တဲရွာရှိ၏။ သက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခုနှစ် (ခရစ် ၁၈၃၇) ကုန်းဘောင်မင်း ခေါ် ရွှေဘိုမင်း လက်ထက်တွင် ရေလဲရွာ၏အရှေ့ဖက် ကိုက် ၅၀၀ ခန့် အကွာရှိ တောစပ်၌ လူတယောက်အား လူဆိုးတို့ သတ်ဖြတ်ထားသည်ကို တွေ့ရသဖြင့် သက်ဆိုင်ရာသို့ တိုင်တန်းရာ၊ သက်ဆိုင်ရာတို့က လာရောက် ကြည့်ရှုပြီးလျှင် လက်သည် ရှာသော်လည်း မတွေ့ဘဲရှိ၏။ လူသတ်ထားသော နေရာမှာ သူကြီး ၄ ဦးတို့၏ ပိုင်နက် နယ်နိမိတ်တွင် တည်ရှိ၏။ အကယ်၍ သတ်သူ မပေါ်က သက်ဆိုင်ရာ နယ်ရှင်သူကြီးသည် ငွေ ၃ ပိသာ ပေးဆောင်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် သူကြီးအားလုံးကပင် ထိုလူသတ်မှု ဖြစ်ပွားသော နေရာမှာ မိမိတို့ ပိုင်နက်တွင် မကျရောက်ကြောင်း ငြင်းဆိုကြ၏။ သို့ဖြင့် သူကြီး ၄ ဦးတို့အား မိမိတို့ပိုင်သော နယ်ကို မျဉ်းဆွဲသတ်မှတ်စေခဲ့ရာတွင် လူသတ်ထားသောနေရာသည် မျဉ်းဆွဲရာမှ လွတ်ကျန်နေခဲ့၏။ ရေလဲရွာတွင် သီလသမာဓိ သတ္တိတို့နှင့် ပြည့်စုံသဖြင့် ရပ်သူရွာသားများ ယုံကြည် လေးစားခြင်းကို ခံရသော ပွဲစားကြီး ဦးပေ ဆိုသူ ပုဂ္ဂိုလ်တဦး ရှိ၏။ ဦးပေသည် ထိုလူသေ အလောင်းရှိခဲ့ရာ အရပ်တွင် ရွာတည်ခွင့်ပြုပါက မိမိကပင် ငွေ ၃ ပိသာ အလျော်ပေးဆောင်မည့်အကြောင်း လျှောက်ထားသောကြောင့် ထိုမြေကွက်ကို ဦးပေ ရရှိလိုက်၏။ ကာလအတန်ကြာသော် ဧရာဝတီမြစ်ကမ်း ပြိုလေရာ၊ ရေလဲရွာသည် ကမ်းပြိုသည့် အထဲ ပါသွား၏။ သို့ဖြင့် မြစ်သည် အရှေ့ဖက် ယခု မြင်းခြံမြို့ တည်ရှိရာသို့ ရောက်လာ၏။ ယခင် သူကြီးပိုင်နက် သတ်မှတ်မျဉ်းဆွဲရာတွင် ကျန်ရစ်သောကြောင့် ထိုနေရာကို မျဉ်းကျန်ဟု ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ခဲ့၏။ မျဉ်းကျန် မှသည် ကာလရွှေ့လျောလတ်သော် မြင်းခြံ ဖြစ်လာသည်ဟု ဆိုလေသည်။

မြင်းခွာပင် ။ ။ မြင်းခွာပင်သည် မြေကြီးပေါ်တွင် တွားသွားသော ပင်စည်ပျော့မျိုး ဖြစ်သည်။ ကွန်ဗောဗျူလေးစီအီး မျိုးရင်းတွင် ပါဝင်၍၊ ရုက္ခဗေဒ အမည်မှာ မာရီမီးယား အီမာဂျီနေတာ ဖြစ်သည်။ မြင်းခွာပင်သည် အခြားအပင်များကဲ့သို့ အထက်သို့ တည့်တည့် မတ်မတ် မပေါက်နိုင်ဘဲ မြေကြီးတလျှောက်သာ လျှောက်၍ ပေါက်တတ်သည်။ အဆစ်များမှ အမြစ်မျှင်များ ထွက်လာပြီးလျှင် မြေကြီးကို ကုတ်ထားသောကြောင့် ရေနှင့် ဓာတ်ဆားရည်များကို လိုသလောက် ရနိုင်လေသည်။ ထိုကြောင့် မြေသြဇာကောင်းသည်ဖြစ်စေ၊ မကောင်းသည်ဖြစ်စေ နေရာမရွေး ပေါက်နိုင်သဖြင့် အခြား အပင်များထက် မျိုးဆက် ပိုမိုပြန့်ပွားလေသည်။ ပင်မသည် အမြစ်မှ ပြတ်သွားစေကာမူ သေမသွားဘဲ အပင်သစ်တပင် ဖြစ်ထွန်းလာနိုင်သည်။ မြင်းခွာပင်သည် တနှစ်ခံပင်၊ သို့မဟုတ် နှစ်ကြာခံပင်မျိုးဖြစ်၍ ယင်းကို မြန်မာနိုင်ငံ နေရာတိုင်း၌ လိုပင် အများအပြား တွေ့ရှိနိုင်သည်။

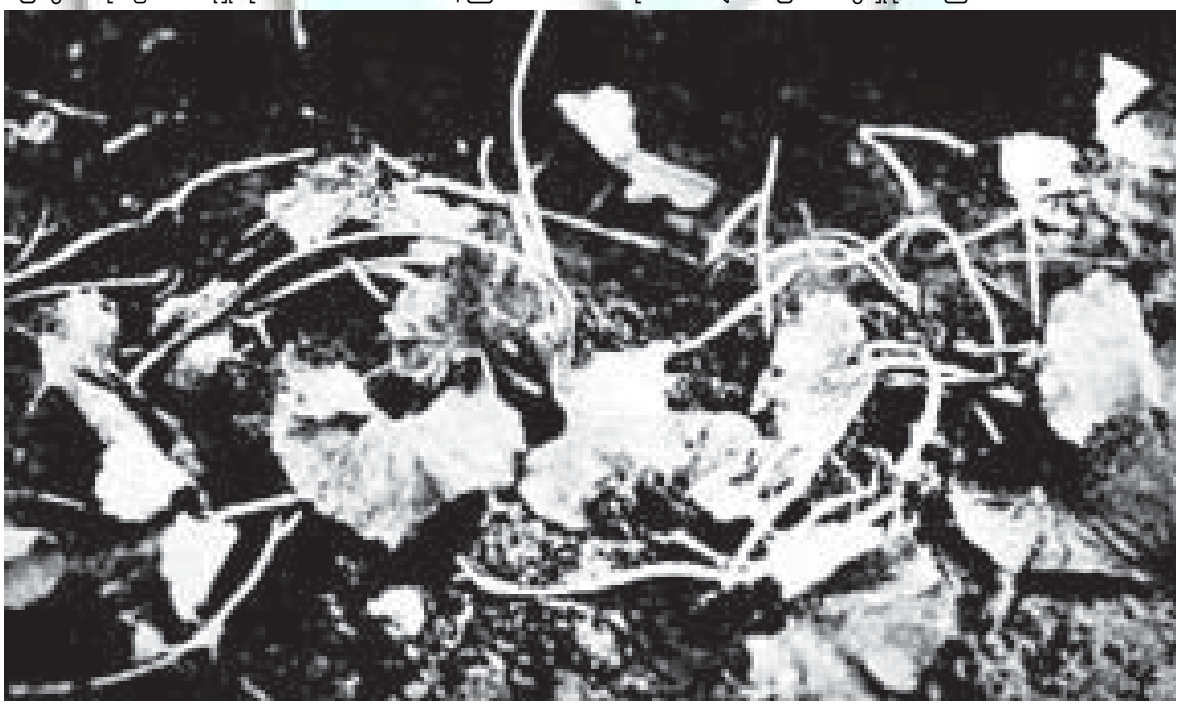

ဆေးဖက်ဝင်သည့် မြင်းခွာပင်

www.foreverspace.com.mm

အရွက်များမှာ မြင်းခွာ ပုံသဏ္ဌာန် ရှိသောကြောင့် မြင်းခွာရွက်ဟု ခေါ်သည်။ အရွက်တဝိုက်တွင် လှိုင်းတွန့်ကလေးများ ရှိသည်။ အရွယ်မှာအရွက်၏ တဖက်မှတဖက်သို့ ရာသီဥတုကို လိုက်၍ တလက်မမှ နှစ်လက်မကျော် ကျော်ခန့် ရှိသည်။ မိုးဥတုတွင် အရွက်များ ပိုကြီး၏။ အရောင်မှာ စိမ်း၍ ချောမွတ်သည်။ တခါတရံ သံချေးရောင် ရှိတတ်သည်။ ရိုးတံရှည်သည်၊ အပွင့်များမှာ အဝါရောင်ဖြစ်၍ ဇွန်လမှ ဇန်နဝါရီလအထိ ပွင့်ကြသည်။ အသီးကလေးများ သီး၍ အစေ့များပါရှိသည်။

ကျန်းမာ၍ အသက်ရှည်ရေးတွင် မြင်းခွာရွက်သည် အလွန်အဖိုးတန်သည်။ အပင်တပင်လုံးတွင် အရွက်ထက် အရိုးက ပို၍ သတ္တိထူး ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ယောမြို့စား အတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင်ရေးသားသော "ဥတုဘော ဇနသင်္ဂဟကျမ်း" ၌ မြင်းခွာ အယဉ်နှင့် အရိုင်း နှစ်မျိုး ရှိကြောင်း၊ အယဉ်သည် အေး၍ ချို၏။ အစာကြေလွယ်၏။ အမွေးမရှိ၊ မြင်းခွာအရိုင်းကား အရွက်တွင် အမွေး ရှိ၏ ဟူ၍ ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်ရှိ ပါရဂူကြီးများသည် မြင်းခွာရွက်၏ အသုံးဝင်ပုံ၊ တန်ခိုးအာနုဘာဝကြီးပုံများကို စာရွက်စာတမ်းများဖြင့် ရေးသားထားခဲ့ကြသည်။ တရုတ်နိုင်ငံ၊ ပီကင်း တက္ကသိုလ်မှ ပါမောက္ခ လီချင်ယွန်သည် အသက်ထက်ဆုံး မြင်းခွာရွက်ကို မှီဝဲသုံးဆောင်လာရာ ခရစ် ၁၉၃၃ ခုနှစ်ရောက်၍ အသက် ၂၅၆ နှစ်ရှိမှ ကွယ်လွန်သွားလေသည်။ အနောက်နိုင်ငံများ၌လည်း မြင်းခွာရွက်ကို အမှုန့်ပြုလုပ်ပြီးလျှင် အကြီးအကျယ် ရောင်းချသည်ကို တွေ့ရ၏။ အိန္ဒိယ ဘယဆေးကျမ်းကြီးများ၌လည်း မြင်းခွာရွက်၏ အသုံးဝင်ပုံကို နည်းမျိုးစုံတို့ဖြင့် ရေးသားထားကြသည်။ ကုဋ္ဌနူနာနှင့် ကာလသားရောဂါများ၌ပင် မြင်းခွာရွက်ကို အမှုန့်ပြု၍ စားသုံးခြင်း၊ အမှုန့်ကို အနာတွင် ဖြူးပေးခြင်း၊ အရွက်ကို ကြိတ်၍ အုံပေးခြင်းဖြင့် ပျောက်ကင်းသည်ဟု ဆိုသည်။

မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ မြင်းခွာပင် ပေါများစွာ ပေါက်သော တိုင်းပြည်တွင် အမှုန့်တွင်မက လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် အရွက်များကို ဟင်းချိုချက်၍ရင်း၊ သုတ်၍ရင်း၊ တို့စရာအဖြစ်ဖြင့်ရင်း၊ ဖျော်ရည်အဖြစ်ရင်း နေ့စဉ် မှီဝဲ သုံးဆောင်နိုင်ကြသဖြင့် ကျန်းမာ၍ အသက်ရှည်လိုသူတိုင်း မှီဝဲသုံးဆောင်နိုင်ကြပေသည်။

မြင်းစားကျုံ ။ ။ သမပိုင်းတွင် စိုက်ပျိုးကြသော ကောက်ပင်များအနက် မြင်းစားကျုံပင်သည် မြေမရွှေ၊ ရာသီဥတုမရွှေ ပေါက်နိုင်သော ကောက်ပင်မျိုးဖြစ်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ရာသီဥတု အလွန်အေးသဖြင့် အခြား ကောက်ပင်များကို မစိုက်ပျိုးနိုင်သော စကော့်တလန်ပြည် မြောက်

မြင်းစားကျုံကို စက်ဖြင့် ရိတ်သိမ်းနေစဉ်

www.foreverspace.com.mm

မြင်းစားကျွဲ ကောက်လှိုင်းများကို သိမ်းဆည်းရန် စီရရိပုံ၍ထားစဉ်

ပိုင်း၊ အလာစကာပြည်၊ ရုရှနိုင်ငံနှင့် ဆိုက်ဗီးရီးယားပြည်တို့တွင် မြင်းစားကျွဲကို လူတို့ နေ့စဉ် စားသုံးရန်အတွက် စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ကြသည်။ အလွန်မာသော မြင်းစားကျွဲပင်မျိုးကိုမူ မြောက်ဖက် အာတိတ်စက်ဝိုင်း အနီးအနား ဒေသများ၌ပင် စိုက်ပျိုးနိုင်ကြသည်။ အမေရိကန်၊ ရုရှ၊ ဂျာမနီ၊ ကနေဒါနှင့် ပြင်သစ်နိုင်ငံတို့သည် မြင်းစားကျွဲ အများဆုံး စိုက်ပျိုးကြသော နိုင်ငံများ ဖြစ်ကြသည်။ နွေးသောရာသီရှိသည့် တိုင်းနိုင်ငံတို့သည် မြင်းစားကျွဲပင်များကို စိုက်ပျိုးလျှင် အဆန်မတည်ဘဲ ရှိတတ်သဖြင့် ထိုကဲ့သို့သော တိုင်းနိုင်ငံများ၌ တိရစ္ဆာန်အစာအတွက်နှင့် မြေသြဇာ ပြုပြင်ပေးရန်အတွက် စိုက်ပျိုး ထားတတ်ကြသည်။ ကောက်ရိုးများကို စက္ကူပြုလုပ်ရာ၌ အသုံးချကြသည်။

မြင်းစားကျွဲတွင် အခြားကောက်ပင်များမှာထက် အာဟာရဓာတ် ပို၍ ပါရှိရာ၊ ယင်းကို နေ့စဉ် စားသုံးလျက်ရှိသည့် လူမျိုးတို့သည် ကျန်းမာသန်စွမ်းကြသည်သာ များ၏။ သို့ရာတွင် မြင်းစားကျွဲကို ညက်ညောသည့် အမှုန့်ဖြစ်အောင် ကြိတ်၍ မရနိုင်သဖြင့် ပေါင်မုန့်ပြုလုပ်ရန် ခဲယဉ်းသည်။ ထို့ကြောင့် လူတို့ နေ့စဉ် စားသုံးရန် မြင်းစားကျွဲကို အသုံးမပြုကြချေ။ တခါတရံ၌သာ မြင်းစားကျွဲကို ကျိုချက်၍ဖြစ်စေ၊ မုန့်ပြုလုပ်၍ဖြစ်စေ စားသုံးတတ်ကြသည်။

ရှေးခေတ် အီဂျစ်လူမျိုး၊ ဟီဗြူလူမျိုး၊ ဂရိလူမျိုးနှင့် ရောမ လူမျိုးတို့၏ သမိုင်းများတွင် မြင်းစားကျွဲနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရည်ညွှန်းဖော်ပြချက်များ မတွေ့ရှိရသဖြင့် မြင်းစားကျွဲပင်၏ ဇာတိအရပ်ကို တိတိကျကျ မသိရချေ။ သို့သော် ဥရောပတိုက် အလယ်ပိုင်းတွင် မြင်းစားကျွဲအရိုင်းပင်များ ပေါက်ရောက်လျက်ရှိရာ ထိုအရပ်ပင်လျှင် မြင်းစားကျွဲအရိုင်းကို ယဉ်အောင်ပြုလုပ်သည့် အရပ်ဖြစ်တန်ရာသည်ဟု ယူဆရသည်။ ရုရှနိုင်ငံ၊ သို့မဟုတ် အာရှတိုက် အနောက်ဖက်ပိုင်းဒေသများမှ မြင်းစားကျွဲပင်ကို ဥရောပတိုက်သို့ ယူခဲ့ဟန်တူသည် ဟူ၍လည်း ထင်ရသည်။ မြင်းစားကျွဲပင်၏ ထူးခြားချက် တရပ်မှာ အခြားကောက်ပင်များကဲ့သို့ အနှံများ ပြွတ်သိပ်၍ မထွက်ဘဲတစေ့စီပါသော အနှံကလေးများ ဖြာထွက်လျက်ရှိသည်။ လူတို့ စိုက်ပျိုးကြသော မြင်းစားကျွဲပင် အမျိုးအစားပေါင်း မြောက်များစွာရှိသည်။ ထိုအမျိုးအစားအားလုံးတို့မှာ အလွန်အေးသော ရာသီဥတုဒဏ်ကို ခံနိုင်ရည်ရှိသဖြင့် ကမ္ဘာ့မြောက်ဖျားအရပ်များတွင် မြင်းစားကျွဲပင်ကို အောင်မြင်စွာစိုက်ပျိုးနိုင်လေသည်။

www.foreverspace.com.mm

ဓာတ်မြေသြဇာ ကျွေး၍ စိုက်သော မြင်းစားကျို (အပေါ်) သည် သာမန်စိုက်ပျိုးသည့် မြင်းစားကျိုထက် ပိုမိုကြီးထွားသန်မာကြောင်း တွေ့မြင်နိုင်သည်။

www.forewerspace.com.mm

မြင်းစီးခြင်း ။ ။ မြင်းစီးခြင်းသည် ရှေးအခါက မင်းညီမင်းသားတို့ တတ်အပ်သော အတတ်ပညာတို့တွင် တခု အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ မထွန်းကားသေးသည့် ခေတ်အခါက လူတို့၏ ခရီးသွားလာရေး ကိစ္စများတွင် မြင်းသည် အရေးပါ အရာရောက်ဆုံး ဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ ထွန်းကား၍ မီးရထား၊ မော်တော်ကား အစရှိသော သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ယာဉ်များ ပေါ်ပေါက်လာသည့်အခါ၌ကား မြင်းဖြင့် ခရီးသွားလာခြင်းမှာ တစတစ နည်းပါးလာလေသည်။ ယခုအခါ မြင်းစီးခြင်းကို များသောအားဖြင့် လူတို့၏ ဝါသနာထုံရာ ကစားပျော်ပါးမှုတရပ် အဖြစ်ဖြင့် ယူဆကြသည်။

ယခုခေတ်တွင် ခရီးသွားလာရေး ကိစ္စများအတွက် မြင်းကို အသုံးနည်းသွားသော်လည်း မြင်းပြိုင်ပွဲများ ပြုလုပ်ရာတွင်ရင်း၊ တောထဲ၌အမဲလိုက်ရာတွင်ရင်း၊ အပျော်သက်သက် ခရီးထွက်ရာတွင်ရင်း မြင်းကို အသုံးပြုလျက်ပင် ရှိကြသေးသည်ဖြစ်ရာ မြင်းစီးအတတ်ကို အတော်အသင့် သိရှိနားလည်ထားသင့်ကြပေသည်။

မြင်းစီးရာတွင် အသုံးပြုလေ့ရှိကြသော မြင်းကုန်းနီးများမှာ မြန်မာကုန်းနှင့် အင်္ဂလိပ်ကုန်းဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။ ထိုနှစ်မျိုးတွင် အင်္ဂလိပ်ကုန်းမှာ မြန်မာကုန်းထက် စီးရာတွင် ပိုမိုညင်သာသည်။ ယခုအခါ မြန်မာကုန်းနီးများကို ရှေးကလောက် အသုံးမပြုကြတော့ဘဲ၊ အင်္ဂလိပ်ကုန်းနီးကိုသာ အသုံးများလျက် ရှိကြသည်။ မြင်းစီးသည့်အခါ မြင်းစီးဘောင်းဘီနှင့် နောက်ပိတ် ဖိနပ်များကို ဝတ်ဆင်၍ စီးနိုင်လျှင် ပို၍ သင့်လျော်လေသည်။ မြင်းစီး စသင်သူသည် မြင်းပေါ်သို့ မတက်မီ ရှေးဦးစွာ မြင်း၏လက်ဝဲဖက်ဘေးတွင် ကပ်၍ မြင်းဖက်သို့ မျက်နှာမူကာ ရပ်နေပြီးလျှင် မြင်းဇက်ကြိုးနှင့် လည်ဆံမွေးကို လက်ဝဲလက်တွင် ဆုပ်ကိုင်ထားရ၏။ ထိုနောက် လက်ဝဲဖက် ခြေနင်းကွင်းကို မိမိ၏ လက်ျာလက်ဖြင့် ကိုင်၍ မိမိ၏ လက်ဝဲဖက်ခြေဖဝါးကို ခြေနင်းကွင်းတွင်းသို့ သွင်းပေးလိုက်ရ၏။ ထိုနောက် မြင်းကုန်းထိပ်ကို ညာလက်ဖြင့် ဆုပ်ကိုင်ပြီးလျှင် ကုန်းပေါ်သို့ ညင်သာစွာ လွှားတက်လိုက်ရလေသည်။ ကိုယ်ခန္ဓာ အလေးချိန်သည် မြင်းကျောပေါ်တွင် အညီအမျှ ကျရောက်နေစေရန် သတိပြု၍ ထိုင်ရ၏။ စီးသောအခါ စိတ်ကို ရဲတင်းစွာထား၍ ဖြည်းဖြည်းမှန်မှန် စီးရသည်။ အနှေးစီးကျင့်သည့်အခါ၌ ခြေနင်းမပါဘဲ ဒူးနှစ်ဖက်နှင့် ညှပ်ပြီး စီးနိုင်လျှင် သာ၍ကောင်းလေသည်။ ဤသို့ ရက်အနည်းငယ် စီးသားရ၍ အတော်အသင့် ကျင့်သားရလာသည့်အခါ အသားကျ (လေးဖက်ကျ) စီးခြင်း၊ ခွာစုံ စီးခြင်းနှင့် ဒုန်းစီးခြင်း စသော အမြန်စီးနည်း

မြင်းစီးရာတွင် ဇက်ကို နိုင်ရုံမျှမကသေး ကိုယ်နေဟန်ထားပါ စံနစ်ကျစွာရှိရန် အထူးလိုအပ်သည်။

www.forumspace.com.mm

တို့ကို တဆင့်မှ တဆင့်သို့ တက်၍ လေ့ကျင့် စီးသွားနိုင်လေသည်။

မြင်းသည် လျင်မြန်စွာ ပြေးလွှားနေစဉ် ဇက်ကြိုးကို ရုတ်တရက် ဆောင့်ဆွဲကာ မရပ်မိစေရန် သတိပြုသင့်ပေသည်။ ဤသို့ ပြုလုပ်ခြင်းသည် မြင်းကို စိတ်ထွက်စေသည့်အပြင်၊ ကျင်လျင်စွာ မစီးနိုင်သေးသူသည် စိတ်ကောက်သွားသော မြင်းကို မထိန်းနိုင် မကိုင်နိုင် ဖြစ်တတ်လေသည်။ ထိုမှတပါး ဆင်ခြေလျှော အဆင်းများတွင် မြင်းကို လျင်မြန်စွာ မစီးဘဲ အရှိန်သတ်ကာ ခပ်ဖြည်းဖြည်း စီးဆင်းရန် သတိမူရပေမည်။ ကုန်းအဆင်းတွင် ုန်းစိုင်း၍ စီးပါက မြင်းရောလူပါ ဂျွမ်းပြန်ကာ ဒုက္ခရောက်တတ်လေသည်။

ဤနည်းဖြင့် မြင်းကို အတန်နိုင်နင်းစွာ စီးတတ်လာသည့် အခါ ချိုင့်များ၊ ကျင်းများ၊ ခြံစည်းရိုးများပေါ်သို့ လွှားကျော်ကာ စီးရသည့် အခုန်စီးနည်းကို လေ့ကျင့်နိုင်လာပေမည်။ သို့လေ့ကျင့်သည့်အခါ ခြေနင်းနှစ်ခုကို ခပ်တိုတိုထား၍ စီးရသည်၊ ရှေးဦးစွာ အခုန်သင်စတွင် လေ့ကျင့်ပြီးဖြစ်သော အခြားမြင်း တကောင်ကို ရှေ့မှထား၍သင်လျှင် သာ၍ကောင်း၏။ မြင်းသည် အမြင့်တခုခုကို ခုန်၍ ကျော်လွှားသည့်အခါ မြင်း၏ရှေ့ခြေအစုံသည် ဦးစွာအထက်သို့ မြင့်တက်လာပြီးလျှင် အကျတွင် တဖန် မြေသို့ အားနှင့် ထောက်ရပြန်သဖြင့် မြင်း၏ ရှေ့ပိုင်းတွင် ဖိအားပေါ့သွားစေရန် စီးသူသည် ကိုယ်ကို ရှေ့တိုး ကိုင်းညွှတ်၍ မစီးဘဲ နောက်ဖက်သို့ ယိမ်းကျွေးနှစ်ဖက်နှင့်သာ မြင်း၏နံဘေးကို မြဲမြဲညှပ်ထားသင့်ပေသည်။ လိမ့်ကျသွားခဲ့သော် ဇက်ကြိုးကို မလွှတ်လိုက်မိရန် သတိထားရမည်။ မတော်တဆ လိမ့်ကျသည့်တိုင် အောင် အကျမနာစေရန် ပြုနိုင်ခြင်းသည် မြင်းစီးအတတ်တွင် တတ်အပ်သော အချက်ကောင်းကလေး တခုပင် ဖြစ်လေသည်။

မြင်းပြိုင်ပွဲ ။ ။ မြင်းပြိုင်ပွဲကို ရှေးခေတ်ဘုရင်များ လက်ထက်မှစ၍ ကျင်းပခဲ့ဖူးကြောင်း သိရသည်။ ၁၈ ဆက်မြောက်ဖြစ်သော အီဂျစ်မင်းဆက်မှ ပဌမမြောက် တော့တမီးဘုရင်သည် မက်ဆိုပိုတေးမီးယားပြည်ကို အောင်နိုင်ရာမှ အာရပ်ပြိုင်မြင်းတကောင်ကို ရခဲ့ပြီးလျှင် အာဖရိကတိုက်သို့ ရှေးဦးစွာ ယူဆောင်သွားနိုင်ခဲ့ကြောင်းနှင့် ကျူချပ်ပေါ်၌ မှတ်တမ်းတင်ထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ဆော်လမွန်ဘုရင်သည်လည်း ထိုနောက်တွင် အီဂျစ်နိုင်ငံမှ ပြိုင်မြင်းများကို အဖိုးများစွာပေး၍ ဝယ်ခဲ့ဘူးကြောင်းကို သိရသည်။ ဂရိလူမျိုးတို့သည် ဘီစီ ၆၂၈ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပသော ၃၃ ကြိမ်မြောက် အိုလံပစ်ကစားပွဲတွင် မြင်းပြိုင်ပွဲကို ထည့်သွင်းကျင်းပခဲ့ကြသည်။ ဂရိတို့မှတဆင့် ရောမမြို့သို့ မြင်းပြိုင်ပွဲကျင်းပသည့် အလေ့အထ ရောက်သွားပြန်သည်။ အင်လန် နိုင်ငံသို့ မြင်းပြိုင်ပွဲ ကျင်းပသည့်အလေ့ ရောက်ခဲ့သည်မှာလည်း ကြာပေပြီ။ သို့ရာတွင် အချိန်မှန်ပြုလုပ်သော မြင်းပြိုင်ပွဲများမှာ ပဌမဂျိမ်းဘုရင် လက်ထက်ကမှ စတင်ခဲ့၍ ခရစ် ၁၇၁၁ ခုနှစ် အန်းဘုရင်မ လက်ထက်ရောက်မှ အလောင်းအစားများ ပြုလုပ်သည့်အလေ့ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့လေသည်။

အင်လန်နိုင်ငံတွင် ထိုစဉ်ကစ၍ မင်းအဆက်ဆက်ပင် မြင်းပြိုင်ပွဲများ၌ စိတ်ဝင်စား၍ အားပေးလာခဲ့ကြသည့်အနက် ဝါသနာ အကြီးဆုံးမှာ စတုတ္ထ ဂျေ့ဘုရင်ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုမင်းသည် အိမ်ရှေ့မင်းသားဘဝမှာပင် ခရစ် ၁۷၈۷ ခုနှစ်မှ ၁۷၉၂ ခုနှစ်တွင်း၌ ဒါဗီဆုကြီးအပါအဝင် ဆုပေါင်း ၁၈၅ ဆုကို အနိုင်ရခဲ့ဘူးလေသည်။ ဤကဲ့သို့ ဘုရင်မင်းမြတ်များကိုယ်တိုင် အားပေးမြှောက်စားလာခဲ့သော ပွဲဖြစ်သည့်အတိုင်းလည်း မြင်းပြိုင်ပွဲသည် "ဘုရင်တို့၏ ကစားပွဲ"ဟု တွင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ၁۷ ဆက်မြောက် လူဝီဘုရင်လက်ထက်တွင် မြင်းပြိုင်ပွဲ ကျင်းပသည့် အလေ့အထသည် တဖန် အင်လန်မှတဆင့် ပြင်သစ်နိုင်ငံသို့ ရောက်လာပြန်လေသည်။

မြင်းပြိုင်ပွဲများကို ယခုအခါ ကမ္ဘာအနှံ့ရှိ မြို့ကြီးပြကြီးများ၌ ရာသီအလိုက် အချိန်မှန်ကျင်းပလေ့ရှိ၍ မြင်းပြိုင်ပွဲကို လူတန်းစားမရွေး ကြိုက်နှစ်သက်ကြသော်လည်း ပြိုင်မြင်းများကိုမူ လူတိုင်းမမွေးနိုင်ချေ။ ပစ္စည်းဥစ္စာ ချမ်းသာသော မင်းစိုးရာဇာနှင့် သူဌေးသူကြွယ် လူကုံထံများသာ မွေးမြူနိုင်ကြသည်။ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှာပင် အရင်းအနှီးကြီးစွာ မြှုပ်နှံ၍ ပြိုင်မြင်းမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းဖြင့် စီးပွားရှာနေသူအမြောက်အများရှိသည်။ ပြိုင်မြင်းများကို အကြီးအကျယ် မွေးမြူစီးပွားရှာသည့် နိုင်ငံများအနက် အင်လန်က ဗိုလ်စွဲ၏။ ပြိုင်မြင်းများသည် မျိုးရိုးစဉ်ဆက် နာမည်ကြီးလျှင် ကြီးသလောက် အဖိုးတန်လေ့ရှိရာ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်က မြင်းတကောင်မှာ ဒေါ်လာပေါင်း ၂၆၅,၀၀၀ အထိ ရောင်းစျေး ရခဲ့ဘူးလေသည်။

အင်လန်နိုင်ငံတွင် မြင်းပြိုင်ကွင်း အများအပြားရှိသည့်အနက် နယူးမားကက်ကွင်းမှာ ရှေးအကျဆုံးနှင့် အကျော်စောဆုံး ဖြစ်၏။ ဒုတိယ ချားဘုရင်လက်ထက်ကစ၍ နာမည်ကြီးခဲ့သော ကွင်းဖြစ်၍၊ ထိုကွင်း၌ ဂိနီတထောင်နှင့် နှစ်ထောင်ဆုပွဲများ ကျင်းပလေ့ရှိသည်။ အင်လန်နိုင်ငံ၌ ကျော်ကြားသော မြင်းပွဲများမှာ ဒါဗီ၊ အုတ်၊ စိန်လယ်ဂျာ၊ ဂိနီတထောင်နှင့် နှစ်ထောင်ဆုပွဲနှင့် အက်စကော့ ဖလားပွဲတို့ ဖြစ်ကြ၏။ (ဒါဗီမြင်းပွဲ -လည်းရှု။) အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၌ အကျော်ကြားဆုံး မြင်းပွဲမှာ နှစ်စဉ်ကျင်းပမြဲဖြစ်သော ကင်တပ်ကီ ဒါဗီပွဲပင် ဖြစ်သည်။

ရှေးအခါက မြင်းပြိုင်ရာတွင် မြင်းပိုင်ရှင်များ အချင်းချင်းသာ အလောင်းအစား ပြုခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ယခု

www.foreverspace.com.mm

မြင်းဗြိုင်ပွဲ ကျင်းပခြင်းအားဖြင့် မြင်းမျိုးကောင်း မျိုးသန့်များ မွေးမြူရရှိရေးကို အထောက်အပံ့ များစွာပြုခဲ့သည်။

အခါ ပြည်ပိုင် အစိုးရ၏ ခွင့်ပြုချက်အရ ဝါသနာပါသူ အပြင်လူများလည်း လွတ်လပ်စွာ လောင်းကစားနိုင်ကြသည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော မြင်းပွဲများမှာ မြေပြင်ညီ တလျှောက် ကွင်းအတွင်း ပတ်ပြေးရသည့် မြေပြန့်ပြေးပွဲများ ဖြစ်၍၊ စတိပဲခြေ့ (မြင်းခုန်ပွဲ)ခေါ် ပြိုင်ပွဲမျိုးလည်း ရှိသေးသည်။ ထိုပြိုင်ပွဲမျိုးတွင် တာလမ်းတလျှောက်၌ တန်း၊ ချုံ ဖုတ်၊ မြောင်းစသည်ဖြင့် ပြေးရင်းခုန်လွှားသွားရသည့် အခက်အခဲများကို ပြုလုပ်ထားသည်။ ကမ္ဘာတွင် အကျော်ကြားဆုံး မြင်းခုန်ပွဲမှာ လစ်ဗာပူမြို့တွင် မတ်လ၌ နှစ်စဉ် ကျင်းပလေ့ရှိသော ဂရန်းနေရှင်နယ်ခေါ် ပွဲကြီးပင် ဖြစ်လေသည်။

မြင်းမူမြို့ ။ ။ မြင်းမူမြို့သည် စစ်ကိုင်းတိုင်း စစ်ကိုင်းခရိုင်တွင် ပါဝင်သော မြင်းမူနယ်၊ မြင်းမူမြို့နယ်တို့၏ ရုံးစိုက်မြို့ ဖြစ်သည်။ မြင်းမူမြို့သည် စစ်ကိုင်း-မုံရွာသွား မီးရထားလမ်းနှင့် မော်တော်ကားလမ်း နှစ်ခုစလုံးပေါ်တွင် တည်ရှိသော ကြောင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု ဖွံ့ဖြိုးကာ စည်ကားသည်။ စစ်ကိုင်းမှ မိုင် ၃၀ ကွာဝေး၍ မန္တလေး-မြင်းခြံသွား သင်္ဘောများ ဆိုက်ကပ်ရာ ဆိပ်ကမ်းလည်းဖြစ်သည်။ မြင်းမူမြို့သည် ဧရာဝတီမြစ်၏ လက်ျာဖက်ကမ်းတွင် တည်ရှိသည်။ မူးမြစ်သည် ဧရာဝတီမြစ်တွင်းသို့ မြင်းမူမြို့အနီးတွင် စီးဝင်ပေါင်းဆုံသည်။ မြင်းမူမြို့တွင် နယ်ပိုင်၊ မြို့ပိုင်၊ နယ်စီးရဲဝန်ထောက်၊ လမ်းလုပ်ငန်း၊ အင်ဂျင်နီယာ၊ မြို့တရားမနှင့် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ သမဝါယမ အရာရှိများ၊ ပညာအုပ် စသည်တို့၏ ရုံးများရှိ၍ အထက်တန်းကျောင်း၊ အလယ်တန်းကျောင်း၊ ဆေးရုံများလည်း ရှိသည်။

မြင်းမူမြို့နယ်၏ အကျယ်အဝန်းမှာ စတုရန်းမိုင် ၃၀၀ရှိ၍ မြို့နယ်တွင်း၌ ကျေးရွာပေါင်း ၃၅ ပါဝင်သည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်ခန့်မှန်း သန်းကောင်စာရင်းအရ လူဦးရေ ၅၇,၀၁၇ ယောက်ရှိ၏။

မြင်းမူနယ်တွင် နှမ်း၊ ပဲ၊ ပြောင်း၊ ဆေးများ အသင့်အတင့်ထွက်၍ ဝါဂွမ်း အများအပြားထွက်သည်။ လယ်ယာကိုင်းကျွန်းဖြင့် အသက်မွေးသူများသည်။ ဝါကြိတ်စက်၊ ဂွမ်းထုပ်စက်၊ ဆီကြိတ်စက်၊ ဂျုံကြိတ်စက်များ ရှိသည်။ ဗြိတိသျှ လက်ထက်က မြင်းမူနယ်တွင် စတီးဘရားသား၊ ဖင်လေဖင်လန်မင် အစရှိသည့် အင်္ဂလိပ်ကုမ္ပဏီများ ဝါလုပ်ငန်းကို အကြီးအကျယ် ပြုလုပ်သွားကြသည်။ မြင်းမူမြို့သည် မြစ်ကမ်းပေါ်တွင် တည်ရှိသော မြို့တမြို့ဖြစ်သည့် အလျောက်၊ အရှေ့နှင့်အနောက် ၂ မိုင်ခန့် ရှည်ပြီးလျှင်၊ တောင်နှင့်မြောက် ၁ မိုင်ကျော်မျှ ကျယ်ဝန်းသည်။ မြို့ပေါ်

www.foreverspace.com.mm

ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းဘေးဝယ် အေးချမ်းစွာ တည်ရှိသည့် မြင်းမူမြို့

တွင် လူဦးရေ ၈,၃၈၀ ယောက်ခန့် နေထိုင်ရာ၊ ဗုဒ္ဓဝါဒီ မြန်မာလူမျိုး များပြားပြီးလျှင် တရုတ်၊ ကုလားနည်းပါး၏။ မြင်းမူမြို့တွင် ထင်ရှားသော ဘုရားစေတီများမှာ ရွှေစောလူးဘုရား၊ ဘောင်တော်ကျဘုရားနှင့် ရွှေရင်နာဘုရားတို့ဖြစ်၏။ နှစ်စဉ် ဝါခေါင်လပြည့်နေ့တွင် ရွှေစောလူးဘုရားပွဲတော်ကို သိုက်မြိုက်စွာကျင်းပသည်။

မြို့အမည်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဝိဝါဒကွဲလျက်ရှိသည်။ မြင်းမူမြို့ကို အလောင်းစည်သူမင်း တည်တော်မူ၍ အလောင်းစည်သူမင်း မြင်တော်မူသည်ဟူသော စကားမှ မြင်းမူဖြစ်လာသည်ဟူ၍လည်း ဆို၏။ တမျိုးမှာကား ယခု မြင်းမူမြို့ဖြစ်သောရွာ၌ မြင်သူတကာ မူးမေ့သွားလောက်အောင် ချောမွေ့လှပသော မိန်းကလေးကို အကြောင်းပြု၍ မြင်မူးရွာဟုခေါ်ရာမှ ကာလရွှေ့လျောသောအခါ မြင်းမူဟု တွင်သည်ဆိုသည်။

မြောင်မြို့။ ။ မြောင်မြို့သည် အထက်မြန်မာပြည် စစ်ကိုင်းခရိုင်၏ အနောက်ဖက်ပိုင်းတွင်ရှိ၍ မြင်းမူမြို့၏ အနောက်တောင်ဖက် ၁၄ မိုင်အကွာ ဧရာဝတီနှင့် ချင်းတွင်းမြစ်တို့ ဆုံရာ ထောင့်ချိုးတွင် ဧရာဝတီမြစ်၏ လက်ျာဖက်ကမ်းပေါ်၌ တည်ရှိသည်။ မြောင်မြို့နယ်၏ရုံးစိုက်ရာမြို့ဖြစ်သည်။ မြောင်မြို့နယ်သည် ၁၇၉ စတုရန်းမိုင် ကျယ်ဝန်းသည်။ ချောင်းဦး မရိုးကုန်း ပေတရာလမ်းမကြီးသည် ထိုမြို့ကို ဖြတ်သွားသည်။

မြို့အတွင်းသို့ မြစ်ရေ မဝင်နိုင်ရန် မြောက်အင်းမကြီးတွင် ရေကာတာကြီးတခုကို ပြုလုပ်ထားသည် မြင်းခြံ-မန္တလေး သွားသင်္ဘောများသည် ထိုမြို့တွင် အစုန်အဆန် ဆိုက်ကပ်ကြသည်။

မြောင်မြို့၏ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၃ ခုနှစ် သန်းကောင်စာရင်းအရ ၆,၈၅၃ ယောက်ဖြစ်၏။ မြို့ပေါ်တွင် မြို့ပိုင်ရုံး၊ ရဲဌာနာ၊ ဆေးရုံ၊ အစိုးရအထက်တန်းကျောင်း စသည့် အစိုးရ အဆောက်အအုံများလည်း ရှိသည်။

မြောင်မြို့နယ်၏ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၆ ခုနှစ် သန်းကောင်စာရင်းအရ ၆၀,၀၇၉ ခန့် ဖြစ်သည်။ သူကြီးပိုင်နယ်ပေါင်း ၃၈ နယ် ပါဝင်၏။ မြောင်မြို့သည် မြန်မာမင်းများ လက်ထက်ကမြင်းခေါင်းတဦး အုပ်ချုပ်ရသော နယ်ဖြစ်၍ ထိုစဉ်က ရွှေဘိုမြို့ဝန်၏ လက်အောက်ခံ ဖြစ်ခဲ့၏။ နောင်အခါ အာလာကပ္ပမြို့ဝန်၏ လက်အောက်ခံ ဖြစ်ခဲ့သည်။ မြောင်မြို့နှင့်တကွ အနီးအပါး တဝိုက်ကို ရှေးအခါက ပေါင်းမြောင်းတိုက်ဟု

www.forexspace.com.mm

ခေါ်တွင်ခဲ့၍၊ ပုဂံပြည့်ရှင် ဘုရင်နရပတိစည်သူက တည်ထောင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုလေသည်။

မြောင်းမြခရိုင် ။ ။ မြောင်းမြခရိုင်သည် အောက်မြန်မာပြည် ဧရာဝတီတိုင်းတွင် ပါဝင်သော ခရိုင်တခု ဖြစ်သည်။ မြောက်ဖက်တွင် မအူပင်ခရိုင်၊ အရှေ့ဖက်တွင် ဖျာပုံခရိုင်၊ တောင်ဖက်တွင် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်၊ အနောက်ဖက်တွင် ပုသိမ်ခရိုင်တို့ဖြင့် နယ်ခွဲခြားကာ သတ်မှတ်ထားသည့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတခု ဖြစ်သည်။ ထိုခရိုင်သည် ၂,၈၃၅ စတုရန်းမိုင် ကျယ်ဝန်းသည်။ ဇမ္ဗူဒီပ ဥတောင်းကျမ်းပါ စစ်တမ်းများတွင် ပန်းမဝတီမြစ် အရှေ့ဖက်ကို မြောင်းမြနယ် အနောက်ကို ပုသိမ်နယ်ဟု မြန်မာမင်း အဆက်ဆက်တို့ သတ်မှတ်ကြောင်း ဆိုသည်။ မြောင်းမြဟု ဆိုလျှင် မြောင်းမြစား လောက်ဖျားကို အမှတ်ရကြလိမ့်မည် ဖြစ်သည်။ မြောင်းမြစားလောက်ဖျားသည် ခရစ် ၁၃၁၇ ခုနှစ်၌ ထွန်းကားခဲ့သော မွန်လူမျိုး မြို့စားကြီး တဦး ဖြစ်သည်။ မြောင်းမြမြို့ဟူ၍ သမိုင်းတွင် ထင်ရှား လာခဲ့ရသည်မှာ မြောင်းမြစားလောက်ဖျားက မွန်ဘုရင် ရာဇာမိရာဇ်ကို တော်လှန်ပုန်ကန်ခဲ့သည်ကို အကြောင်းပြု၍ ထင်ရှားလာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ခရစ် နှစ် ၁၄၁၀ ပြည့်နှစ်တွင် အင်းဝမှ မြန်မာစစ်သည်တို့သည် မြောင်းမြမြို့ကို လာရောက် တိုက်ခိုက်ဖူးသည်။ သို့ရာတွင် မအောင်မြင်ခဲ့ချေ။ ထိုသမိုင်းဝင် မြောင်းမြမြို့မှာ ယခု မြောင်းမြမြို့နှင့် ၇ မိုင်ကွာ အနောက်တောင်ထောင့်အရပ် ရွှေဘုံသာ တောင်ခြေရှိ ကရင် အမျိုးသားအများအပြား နေထိုင်ရာ မြို့ဟောင်းခေါ်သည့် ရွာတန်းရှည်ကြီးပင် ဖြစ်၏။

ဒုတိယ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာစစ်ပွဲတွင် ကမ္မဒိုလမ်းဘတ် (ကိုမိုဒါလမ်းဗတ်)သည် ပုသိမ်မြို့ကို ခ၊ိတက် သိမ်းပိုက်ပြီးသည့်နောက်၌ မြောင်းမြအပါအဝင် ပုသိမ်နယ်တခုလုံး၌ ဗြိတိသျှ ဆန့်ကျင်ရေး တိုင်းရင်းသားတို့ ထကြွခဲ့ကြသည်။ ထိုစဉ်က ခရိုင်ဝန်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ကပ္ပိတန်ဖိုက်သည် ထိုတော်လှန်ရေးသမားတို့ကို နှိမ်နင်းခဲ့ရသည်။ ၁၈၅၃ ခုနှစ်တွင် မြောင်းမြနယ်မှ လူမျိုးစုဖြစ်သော ကရင် အမျိုးသားတို့သည် ပဌမဦးစွာ မြောင်းမြမြို့မှနေ၍ ထကြွတော်လှန်ခဲ့ကြသည်။ ကပ္ပိတန်ဖိုက် ဦးစီးသော ဇီးနိုးဗီးယားနှင့် နင်းမဆစ်ခေါ် သဘော်ဘကလေး ၂ စင်းမှ သဘော်သားအချို့နှင့် ကရင်အမျိုးသား အနည်းငယ်တို့က နှိမ်နင်းရသည်ဟု ဆိုသည်။ မြောင်းမြမြို့တွင် နောက်ဆုံး တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားရာ ခေါင်းဆောင်လုပ်သူနှင့် ဘုန်းတော်ကြီးတပါးကို မဒရပ် တိုင်းရင်းသား ခြေလျင်တပ်က တိုက်ခိုက် သတ်ဖြတ်ပစ်ကြောင်းနှင့်လည်း ဆိုသည်။

မြောင်းမြမြို့နယ်သည် မူလက ပုသိမ်ခရိုင်တွင် အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က နယ်နိမိတ်မှာ အရှေ့ဖက်နှင့် အနောက်ဖက်တို့တွင် ပြင်စလူ၊ ပြမလော၊ သက်ကယ်သောင်မြစ်ကြောများဖြင့် နယ်နိမိတ်သတ်သည်။ မြောက်ဖက်မှာ မြောင်းမြမြို့ ဖြစ်သည်။ ခလောက်ချိုက် (ယခု ခလောက်သိုက်) အထိ မြောင်းမြပိုင် ဖြစ်သည်။

၁၈၉၃ ခုနှစ်တွင် သုံးခွ (ယခု မအူပင်) ခရိုင်၏ အနောက်မြို့နယ်နှင့် ပုသိမ်ခရိုင်၏ အရှေ့မြို့နယ် ဒေသများကို ပူးပေါင်းကာ မြောင်းမြခရိုင်ဟူ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထိုစဉ်က မြောင်းမြ ခရိုင်တွင် မြောင်းမြမြို့နယ်၊ သီးကွင်း (ယခု အိမ်မဲ)မြို့နယ်၊ ဝါးခယ်မမြို့နယ်နှင့် မော်လမြိုင်ကျွန်းနယ်တို့ ပါဝင်သည်။ လပွတ္တာမြို့နယ်ကို ခရစ် ၁၉၀၀ပြည့်နှစ် ကျော်မှသာ ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ကန်ဘဲ့မြို့နယ်ကိုကား ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်မဖြစ်မီ ၁၀ နှစ်ကျော်ခန့်ကမှ ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ သို့သော် ၁၉၃၁ ခုနှစ်တွင် ကန်ဘဲ့မြို့နယ်ကို ပြန်လည်ဖျက်သိမ်း၍ လပွတ္တာမြို့နယ်ထဲသို့ ပြန်သွင်းသည်။ ယခုအခါ ကန်ဘဲ့မြို့နယ်ကို ပြန်လည်မထူထောင်သေးပေ။ သို့ရာတွင် ၁၉၀၃ ခုနှစ်၌ ဖျာပုံခရိုင်ကို တည်ထောင်လိုက်သောအခါတွင် နယ်နိမိတ် အပြောင်းအလဲများကို ပြုလုပ်ရပြန်သည်။ ထိုစဉ်က မြောင်းမြခရိုင်၌ ပါဝင်ခဲ့သော ဝါးခယ်မ နယ်ထဲမှ ပန်းတနော်မြို့နယ်ကို မအူပင်ခရိုင်အတွင်းသို့ သွတ်သွင်းပေးလိုက်ရ၍ သုံးခွခရိုင်တွင် ပါဝင်ခဲ့သော ပြင်ဒရယ်မြို့နယ်ကို မြောင်းမြခရိုင်အတွင်းသို့ သွတ်သွင်းလိုက်လေသည်။

မြောင်းမြခရိုင်သည် မကြာခဏ နယ်နိမိတ် အပြောင်း

မြောင်းမြမြို့ဟောင်းရှိ ရွှေဘုံသာစေတီ

www.forewyspace.com.mm

အလပ်များ ပေါ်ပေါက်တတ်သဖြင့် ရှေးအခါက ထိုခရိုင်၏ လူဦးရေကို အတိအကျ မပြောနိုင်လောက်အောင် ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ခရိုင်တည်စအခါကနှင့်စာသော် ယခုအခါ လူဦးရေများစွာ တိုးတက်လာခဲ့သည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ် သန်းကောင် စာရင်းအရ လူဦးရေမှာ ၆၅၀,၆၀၆ ခန့် ဖြစ်သည်။ လူဦးရေအများစုမှာ ဗုဒ္ဓအယူဝါဒီ မြန်မာလူမျိုးများဖြစ်၍ ဒုတိယအများဆုံးမှာ ကရင်အမျိုးသားများဖြစ်သည်။

မြောင်းမြမြို့၏ အနောက်တောင်ဖက် မိုင် ၃၀ ခန့် အကွာတွင် ရခိုင်ရိုးမတောင်၏ အဆက်ဖြစ်သော အနည်းငယ်မြင့်သည့် တောင်ကလေးတတောင်ရှိသည်။ ထိုတောင်မှ အပ မြောင်းမြခရိုင်သည် မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသပီပီ မြေနိမ့် မြေပြန့်ဒေသဖြစ်၍ ရေထ ခေါင်ရေတက်ရက်များတွင် ရေလွတ်ရုံမျှသာ ရေမျက်နှာပြင်ထက် မြင့်သည်။ ခရိုင် တခုလုံးတွင် မြစ်ချောင်းများစွာ ဖြတ်သန်း စီးဆင်းလျက်ရှိသည်။ ဟသ်ာတခရိုင်အတွင်း ဧရာဝတီမြစ်မှ ခွဲထွက်လာသော ပန်းမဝတီမြစ်သည် မြောင်းမြခရိုင်၏ အနောက်ဖက်ကို ဖြတ်သန်းစီးဆင်း၍၊ ပြမလောမြစ်သည် ခရိုင်၏အလယ်မှ ဧရာဝတီမြစ်နှင့် ပန်းမဝတီမြစ်တို့ကို ယှဉ်ပြိုင်လျက် ပင်လယ်ဖက်သို့ စီးဆင်းသည်။ ပင်လယ်သို့ စီးဝင်ခါနီးတွင် ပြမလောနှင့် ပြင်စာလူဟူ၍ မြစ် ၂ ခုခွဲထွက်ကာ ပင်လယ်တွင်းသို့ စီးဝင်သွားသည်။ ရွှေလောင်းမြစ်မှာလည်း ခရိုင်၏ အရှေ့မြောက်ဖက်တွင် ဧရာဝတီမြစ်မကြီးမှ ခွဲထွက်လာသော မြစ်တမြစ်ဖြစ်၍၊ ပင်လယ်မှ ၂၄ မိုင်အကွာတွင် ဧရာဝတီမြစ်၏ အခြားမြစ်ခွဲတခုနှင့် ပေါင်း၍ ကျွန်းပြဿဒ်မြစ် ဟူသော အမည်ဖြင့် ဧရာဝတီမြစ်အတွင်း ပြန်လည်စီးဝင်သည်။ ထိုမြစ်များအပြင် အခြား မြစ်ငယ် ချောင်းငယ် အများအပြားလည်း ရှိသေးသည်။ ထိုမြစ်ချောင်းများသည် များသော အားဖြင့် ကူးသန်းသွားလာရာတွင် အသုံးဝင်သည်။ ခရိုင်တွင်း ခရိုင်အပ ကူးသန်းသွားလာရေးအတွက် ရေကြောင်းလမ်းများကိုသာ အားထားရသည်။

ခရိုင်အတွင်းရှိ တောင်ဖက် ပင်လယ်ပိုင်းကျသော ဒေသများတွင် လမှ၊ လမဲ့၊ တနစုံစသည့် ထင်းအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သော ထင်းတောများရှိသည်။ မြောင်းမြခရိုင်၏ ထွက်ကုန်လုပ်ငန်းတရပ်မှာ ထင်းဖြစ်သည်။

မြောင်းမြခရိုင်တွင် ရာသီဥတုမှာ မိုးရာသီတွင် မိုးကောင်း၍၊ စိုစွတ်ထိုင်းမှိုင်းသည်။ နွေရာသီတွင် ပင်လယ်လေရသဖြင့် အတန်ငယ် အပူသက်သာသည်။ တနှစ်လုံး၏ ပျမ်းမျှ မိုးရေချိန်သည် ၁၀၃. ၇၈ လက်မဖြစ်သည်။ ပျမ်းမျှ အနိမ့်ဆုံး အပူချိန်သည် ၆၅° ဒီဂရီရှိ၍၊ အမြင့်ဆုံး အပူချိန်သည် ၉၅° ဒီဂရီဖြစ်သည်။ မြောင်းမြခရိုင်သည် မိုးကောင်း၍ မြေနုကျွန်းပေါ်ဒေသတခု ဖြစ်သည့်ပြင်၊ မြေသြဇာ ထက်သန်သောကြောင့် ထိုခရိုင်အတွင်း၌ စပါးကို အမြောက်အမြားစိုက်ပျိုးကြသည်။ စပါးစိုက်ဧက ပေါင်းမှာ ၆၄၁,၁၄၀ ဖြစ်သည်။ ထိုခရိုင်၏ အဓိကလုပ်ငန်းမှာလည်း ဆန်စပါး လုပ်ငန်းပင်ဖြစ်၍ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဆန်စပါးအထွက်ဆုံး ခရိုင်တခုဖြစ်သည်။ ထိုပြင် ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းနှင့် မြစ်ချောင်းတို့၏ ကမ်းဘေးများတွင် ခနိပင်များ ပေါက်ရောက်သောကြောင့် ခနိလုပ်ငန်းကိုပါ လုပ်ကိုင်ကြသည်။

ဆန်စပါးနှင့် ခနိလုပ်ငန်းများအပြင် ခြံဥယျာဉ်များကိုလည်း လုပ်ကိုင်ကြသေးသည်။ အထူးသဖြင့် ငှက်ပျောခြံများကို လုပ်ကိုင်ကြ၍၊ အုန်းသီးများလည်း အတော်များများ ထွက်သည်။ ထိုပြင် ယခုအခါတွင် ခရိုင်အတွင်း၌ ဂုံလျှော်များ စိုက်ပျိုး၍ အထူးအောင်မြင်လျက် ရှိသည်။

အခြား အရေးပါသော လုပ်ငန်းများမှာ ပင်လယ်ကမ်းနားဒေသ ဖြစ်သည့်အလျောက် ဆားနှင့် ငပိ ငါးခြောက် လုပ်ငန်းများ ဖြစ်သည်။ သို့သော် လူသိနည်းသော လုပ်ငန်းအများပင် ရှိသေးသည်။ ယင်းတို့အနက် တခုသော လုပ်ငန်းမှာ မြောင်းမြမြို့နယ် ထုံးဘိုကျေးရွာနယ်မြေမှ ထုံးဖုတ်သော လုပ်ငန်း ဖြစ်သည်။ မြောင်းမြမြို့နယ်ရှိ မြေစေးနီသည် စဉ့်အိုးဖုတ်ရန်အတွက် အလွန်ကောင်းသဖြင့် ရှေးအခါက စဉ့်အိုးများကို ဖုတ်ကြသည်။ အထူးသဖြင့် စဉ့်မသုတ်သော ဆားအိုးမှာ ရှေးက များစွာ ကျော်ကြားခဲ့၏။ ရှေးမွန်မြန်မာမင်းတို့ လက်ထက်က မြောင်းမြမြို့နယ်တွင် စဉ့်အုတ်ကြွေပ်များကိုပင် ဖုတ်လေ့ရှိသည်ဟု ဆိုလေသည်။ မြောင်းမြခရိုင် အတွင်းရှိ လပွတ္တာမြို့တွင် ငပိလုပ်ငန်းနှင့် ဆားလုပ်ငန်းတို့ကို အကြီးအကျယ် လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ထိုခရိုင်အတွင်း အိမ်မဲမြို့အနီးတွင် မြေအိုးမြေခွက်များကို ပြုလုပ်ကြသည်။ မြောင်းမြခရိုင်၌ လမ်းခင်းရန် ဂဝံကျောက်များကိုလည်း တူးဖော်ရရှိကြသည်။

မြောင်းမြခရိုင်အတွင်း၌ ဆန်စပါး အကြီးအကျယ် စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ကြသော်လည်း ကြီးကျယ်သော ဆည်များ တူးမြောင်းများဟူ၍ကား မရှိချေ။ ဝါးခယ်မမြို့နယ်အတွင်း မြောက်ဖက်အစွန်း၌ ၁၂½ မိုင်ရှည်လျားသော ရွှေလောင်းရေကာတာ တခုသာရှိ၍ ထိုတာကြီးက လယ်ဧကပေါင်း ၇,၀၀၀ ခန့်ကို ရေလွှမ်းမိုးခြင်း ဘေးမှ ကာကွယ်ပေးသည်။

မြောင်းမြခရိုင်အတွင်း၌ မြောင်းမြနယ်နှင့် ဝါးခယ်မနယ်တို့ ပါဝင်သည်။ မြောင်းမြနယ်အတွင်း၌ မြောင်းမြနယ်၊ လပွတ္တာမြို့နယ်နှင့် အိမ်မဲမြို့နယ်တို့ ပါဝင်ပြီးလျှင် ဝါးခယ်မနယ်တွင် ဝါးခယ်မမြို့နယ်နှင့် မော်လမြိုင်ကျွန်းမြို့နယ်တို့ ပါဝင်သည်။ ခရိုင်အတွင်း သူကြီးပိုင်နယ်ပေါင်း ၅၁၄ နယ်ခန့် ရှိလေသည်။

မြောင်းမြမြို့။ ။ မွန်ဘုရင် ရာဇာဓိရာဇ်၏ အရေးတော်ပုံများတွင် ဖော်ပြပါရှိသော မြောင်းမြမြို့မှာ ရာမညတိုင်း

www.foreverspace.com.mm

မြောင်းမြခရိုင်ဝန် ရုံးစိုက်ရာမြို့ဖြစ်သော မြောင်းမြမြို့၏ ကျက်သရေဆောင် မြို့ဦးရှိ စကြာနန္ဒစေတီတော်

မွန် ၃ ရပ်တွင် ပါဝင်သည့် ပုသိမ် ၃၂ မြို့တွင် အဝင်အပါ ဖြစ်၍၊ ထိုစဉ်က ကျိုက်ဇလဲထော်မြို့ဟု တွင်ခဲ့သည်။ ယခု မြောင်းမြမြို့သစ်တည်ရှိသော ဆိပ်ကြီးခေါ်ဒေသသည် ကျိုက်အမွန်မြို့ဟု ခေါ်တွင်ကြောင်း ရှေးစာဟောင်းများ တွင် တွေ့ရသည်။ ထိုမြောင်းမြမြို့ဟောင်းသည်ကား ယခု မြောင်းမြမြို့သစ်နှင့် ၇ မိုင်ကွာ အနောက်တောင်ထောင့် အရပ် ရွှေဘုံသာတောင်ခြေတွင် ကရင်အမျိုးသားများ နေထိုင်သည့် မြို့ဟောင်းခေါ် ရွာတန်းရှည်ကြီးအဖြစ် တည် ရှိလေသည်။ ဟံသာဝတီပြည့်ရှင် ဗညားဦး၏ ညီတော် လောက်ဖျားမင်းသား တည်ထောင်ခဲ့၍၊ ထိုမြောင်းမြစား လောက်ဖျားသည် ဗညားဦး၏ အရိုက်အရာကို ဆက်ခံ သော မွန်ဘုရင် ရာဇာဓိရာဇ်ကို တော်လှန်ပုန်ကန်ခဲ့သည်ကို အကြောင်းပြု၍ မြောင်းမြမြို့သည် ရာဇဝင်သမိုင်းတို့တွင် ထင်ရှားလာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ မြောင်းမြဟူ၍ ခေါ်တွင် သည်မှာ ချောင်းမြောင်းမြစ်များနှင့်တကွ စိမ်းလန်းသော တောတောင်တို့နှင့် သာယာသည်ကို အစွဲပြု၍ ခေါ်သည် ဟုဂင်း၊ (ရှေးလူကြီးများ ပါးစပ် ရာဇဝင်အရ) လောက် ဖျားမင်း မြို့တည်စက ကျုံးမြောင်းများ တူးဖော်ရာတွင် ထိုကျုံးမြောင်းထဲမှ မြသပိတ်ကြီးတလုံးရသဖြင့် မြောင်း ထဲမှ မြသပိတ်ရည်ကို အကြောင်းပြု၍ ခေါ်သည်ဟု ဂင်း ဆိုလေသည်။ သို့သော် မွန်ဘာသာရေး ရာဇာဓိရာဇ် အရေးတော်ပုံကျမ်းတွင် မြောင်းမြမြို့မှာ မံင်မလ (မောင် မလ) ဟု ဖော်ပြပါရှိရာ၊ ထိုစကားမှ ဆင်းသက်လာသည် ဟု ယူဆဖွယ် ဖြစ်သည်။ မံင်မလ ဟူသော စကားတွင် မံင် = နေသည် (နေရာ) + မလ = မြတ်ရာပင်ဖြစ်ရာ၊ မြတ် ရာကုန်းဟု ယူသော် ရတန်ရာသည်။

မူလ မြောင်းမြမြို့ဟောင်း၌ သစ်သားပန်းပုတို့ဖြင့် ခြယ် လှယ်ထားသော ဘုန်းကြီးကျောင်းများ၊ ဇရပ်များ တည် ရှိ၍ အလွန်လှပ တင့်တယ်သည်ဟု အဆိုရှိ၏။ ခရစ် ၁၈၆၁ ခုနှစ်တွင် ထို မြောင်းမြမြို့ဟောင်းသည် မီးအကြီးအကျယ် လောင်လေရာ၊ မြို့ပျက်ပမာတမျှ ဖြစ်သွားခဲ့သည်။ ထို နောက် ယခုမြောင်းမြမြို့ဟုတွင်သော ဆိပ်ကြီးအရပ်တွင် မြို့သစ် တည်ထောင်သည်။ ဤသို့ တည်ထောင်ရာမှ ရုံး၊ ဂတ်၊ ဈေး စသည်တို့ တည်ဆောက်လာခဲ့သည်။ မြောင်းမြ ခရိုင်ဟူ၍ ၁၈၉၃ ခုနှစ်ခန့်မှ စတင်၍ တည်ရှိခဲ့ရာ၊ မြောင်း မြမြို့မှာ ထိုအချိန်မှစ၍ ခရိုင် ရုံးစိုက်မြို့ ဖြစ်ခဲ့ပြီးလျှင် ထိုစဉ် အခါက အင်ယမ်ဆုံးသော ခရိုင်ရုံးစိုက်မြို့တမြို့ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။

မြောင်းမြမြို့သည် ဧရာဝတီမြစ်၏ မြစ်ခွဲတခုဖြစ်သော မြောင်းမြမြစ်(ဆိပ်ကြီးမြစ်)၏ လက်ျာဖက် ကမ်းပေါ်တွင် ရှိ၏။ ထိုမြစ်သည် ခရိုင်နယ်၏ အနောက်ဖက် နယ်နိမိတ် အနီးကို ဖြတ်သန်း စီးသွားသည်။ မြို့၏ အချို့နေရာများမှာ မြေနိမ့်ပိုင်း၌ တည်ရှိသော်လည်း များသောအားဖြင့် လူနေ

မြန်မာနှစ်ဆန်း ၁ ရက်နေ့တွင် မြောင်းမြမြို့၌ နှစ်စဉ်ကျင်းပမြဲ ဖြစ်သော ဆွမ်းကြီးလောင်းပွဲမှာ အထူး စည်ကားလှပေသည်။

www.foreverspace.com.mm

ရပ်ကွက်များမှာ ကုန်းမြင့်တို့တွင် သာယာစွာ တည်ရှိလေသည်။ မြို့၏ အကျယ်အဝန်းမှာ ၁. ၂၀၃ စတုရန်းမိုင်ခန့် ရှိသည်။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ပြီးသည့် အချိန်မှစ၍ လူနေရပ်ကွက်နှင့် အိုးအိမ်များ တိုးချဲ့ဆောက်လုပ်လာခဲ့ရာ၊ ယခုအခါ ယခင်ကထက် များစွာ စည်ကားလျက်ရှိသည်။

မြောင်းမြမြို့ကို တောင်ပိုင်း (ရှမ်းကုန်းပိုင်း) အလယ်ပိုင်း၊ မြောက်ပိုင်း စသည်ဖြင့် ပိုင်းခြားခေါ်ဝေါ်ခဲ့ရာမှ ယခုအခါ စံပြကွက်သစ်၊ ကံလှကွက်သစ်၊ အောင်ဆန်းကွက်သစ်၊ ဘုရားချောင်း ကွက်သစ်၊ မဟာစည်ကွက်သစ် စသော ကွက်သစ်အများအပြား တိုးချဲ့ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်ခန့်မှန်းခြေအရ မြောင်းမြမြို့၏ လူဦးရေမှာ ၂၉,၂၃၇ ယောက်ဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓအယူဝါဒီ မြန်မာလူမျိုး များသည်။

မြောင်းမြ မျူနီစီပယ်အဖွဲ့ကို ၁၈၈၆ ခုနှစ်တွင်မှ စတင်ဖွဲ့စည်းသည်။ အစိုးရ စိုက်ပျိုးရေးဌာနမှ စံပြဥယျာဉ်တခုလည်း မြောင်းမြမြို့၌ ရှိသည်။ ဆန်စပါး အကြီးအကျယ်ထွက်သော အရပ်ဒေသ ဖြစ်သောကြောင့်လည်း မြို့ဆင်ခြေဖုံးနှင့် အနီးအနားတို့တွင် ဆန်စက်များ ရှိလေသည်။

မြောင်းမြမြို့သည် ခရိုင်ရုံးစိုက်ရာ မြို့ကြီးဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ အစိုးရ အဆောက်အအုံများဖြင့် သိုက်မြိုက်စွာ ရှိသည်။ ခရိုင်ဝန်းရုံး၊ ခရိုင်တရားမနှင့် စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး၊ ငွေတိုက်၊ ခရိုင်ရဲဝန်ရုံး၊ မြေစာရင်းဌာန စသည့် အုပ်ချုပ်ရေးဌာနဆိုင်ရာရုံးများ၊ စစ်တပ်အဆောက်အအုံများ၊ မျူနီစီပယ်ရုံး၊ ဗဟိုအကျဉ်းထောင်ကြီး၊ ရဲဌာန၊ ရဲအိမ်ခြေစု၊ အစိုးရအရာရှိများ၏ နေအိမ်စသည်တို့သည် လူနေရပ်ကွက်နှင့် သီးသန့်တည်ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေး ရပြီးသည့်နောက်တွင် ပညာရေး အဆောက်အအုံများလည်း တိုးတက်များပြားလာသည်။ ယခုအခါ မြောင်းမြမြို့တွင် အစိုးရ တန်းမြင့်ကျောင်း ၅ ကျောင်းအထိ ရှိ လာ၍၊ စိုက်ပျိုးရေး အထက်တန်းကျောင်း၊ အလယ်တန်းကျောင်းများနှင့် မူလတန်းကျောင်းများလည်း ရှိသေးသည်။

မြောင်းမြမြို့ရှိ ထင်ရှားသော စေတီ ပုထိုးများမှာ မြို့ဦးထိပ်ရှိ စကြာနန္ဒစေတီ၊ တာဝတိံသာဘုရား၊ ရွှေသာလျောင်းဘုရား၊ မဟီယင်္ဂနဘုရားနှင့် ဗောဓိအောင်မြေဘုရားတို့ ဖြစ်သည်။ စကြာနန္ဒစေတီကို သက္ကရာဇ် ၆၂၅ ခုနှစ်တွင် ပုသိမ် ရာဇဝင်လာ သမုဒ္ဒယောသမင်းကြီးနှင့် ဥမ္မာဒန္ဒီ မိဖုရားကြီးတို့ တည်ခဲ့သည်။ ရှေးက ကျိုက်ခမီစေတီခေါ်သည်။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ် မဖြစ်မီအထိ စကြာနန္ဒဘုရားပွဲတော်ကို နှစ်စဉ် တပေါင်းလတွင် ဇာတ်၊ ရုပ်သေးပွဲလမ်းသဘင်တို့ဖြင့် စည်ကားသိုက်မြိုက်စွာ ကျင်းပခဲ့လေသည်။ မြောင်းမြ မြို့ဟောင်းအနီးတွင် လောက်ဖျားမင်း တည်ခဲ့သော စေတီကို ပြန်လည်တည်ထားသည့် ရွှေဘုံသာစေတီ၊ ဥက္ကဋ္ဌစေတီနှင့် မြစိမ်းရောင် စေတီတို့လည်း ရှိသေးသည်။

ထိုပြင် မြို့ပေါ်တွင် မင်းကျောင်း၊ တာဝတိံသာကျောင်း၊ အလယ်တောရကျောင်း၊ ခါတော်မှီကျောင်း၊ ဝေဠုဝန်ကျောင်း၊ သုဇိတာရုံကျောင်း စသည်တို့အပြင်၊ ပဇ္ဇောတာရုံ စာသင်တိုက်၊ ဇေယျမေဒနီ စာသင်တိုက် စသည်တို့နှင့်တကွ ဝေဠုဝတီကျောင်းတိုက် စသည့် ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း ကျောင်းတိုက်များလည်း ရှိသည်။ ဗုဒ္ဓအယူဝါဒီ မြန်မာလူမျိုး များသည့်အလျောက် ဗုဒ္ဓအယူဝါဒီတို့၏ အစဉ်အလာပွဲတော်များကို ရိုးရာမပျက် ကျင်းပလေ့ရှိသည်။ အထူးသဖြင့် နှစ်စဉ် မြန်မာနှစ်ဆန်း ၁ ရက်နေ့တွင် မြို့လုံးကျွတ် သံယဒါန ဆွမ်းဆန်စိမ်း လောင်းလှူပွဲကြီးကို စည်ကား သိုက်မြိုက်စွာ ကျင်းပလာခဲ့ရာ၊ သက္ကရာဇ် ၁၃၂၆ ခုနှစ်တွင် အကြိမ် ၃၀ မျှ ရှိခဲ့ပြီဖြစ်၏။

မြောင်းမြမြို့သည် ဝါးခယ်မ၊ မော်လမြိုင်ကျွန်း၊ အိမ်မဲ၊ လပွတ္တာ စသည့် ခရိုင်တွင်းရှိ မြို့များနှင့်ဝင်း၊ ပုသိမ်၊ မအူပင်၊ ရန်ကုန် စသော ခရိုင်ပမြို့များနှင့်ဝင်း ရေလမ်း အဆက်အသွယ်ရှိသည်။ ခရိုင်တွင်းရှိ မြို့များနှင့်သော်ကား နေ့ချင်းပေါက် သင်္ဘောလမ်း အဆက်အသွယ်ရှိသည်။ အရောင်းအဝယ် သင့်တင့်သည်။ မြောင်းမြမြို့သည် မြောင်းမြနယ်၏ ရုံးစိုက်မြို့လည်းဖြစ်သည်။ မြောင်းမြမြို့၏ နယ်အကျယ်အဝန်းမှာ ၅၉၆ စတုရန်းမိုင်ဖြစ်၍၊ လူဦးရေမှာ ၁၇,၅၂၈ ဖြစ်လေသည်။

မြိုင်မြို့ ။ ။ မြိုင်မြို့သည် ပခုက္ကူခရိုင်မြို့နယ်၏ ရုံးစိုက်မြို့ ဖြစ်သည်။ မြိုင်မြို့နယ်၏ အကျယ်အဝန်းမှာ ၈၂၅ စတုရန်းမိုင်ရှိ၍ သူကြီးပိုင် နယ်ပေါင် ၂၉၅ ခု ပါဝင်သည်။ မြိုင်မြို့သည် ပခုက္ကူ၏ အနောက်မြောက်ဖက် ၂၅ မိုင် အကွာတွင် တည်ရှိ၍၊ ပခုက္ကူနှင့် ကားလမ်း အဆက်အသွယ်ရှိသည်။ ပခုက္ကူ-ကျားတက်ကားလမ်းပေါ်ရှိ လက်ဘတောမှ ၁၆ မိုင် ဝေးသည်။

မြိုင်မြို့၏ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၃ ခုနှစ် သန်းကောင်စာရင်းအရ ၁,၉၉၉ ယောက်ဖြစ်သည်။

မြစ် ။ ။ မြစ်များ ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို ဖုံများရှိသည့် လမ်းတလမ်းပေါ်၌ မိုးရွာအပြီးတွင် ရေစီးကြောင်းများ ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် သိနိုင်ပေသည်။ ပဌမတွင် မိုးပေါက်များစုဝေးကာ ချောင်းကလေးဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထိုချောင်းကလေးသည် အခြား ချောင်းကလေးများနှင့် ပေါင်းမိကာ ပို၍ ကြီးမားသော ချောင်းတခု ဖြစ်လာသည်။ ချောင်းကလေး တခုစီသည် ယင်းတို့၏ အောက်ခင်းများအား တိုက်စားသွားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ချောင်းကလေးများ စီးဆင်းသွားကြရာတွင် တခုစီကို ကုန်းရိုးကလေးများက ခြားပေးထားသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ ထိုကုန်းရိုးကလေးများ၏ ထိပ်

www.forexyourspace.com.mm

ပိုင်းများကို ရေဝေကုန်းတန်း သို့မဟုတ် ရေဝေကြောဟု ခေါ်သည်။

မြစ်သည် အများအားဖြင့် တောင်များ၊ သို့မဟုတ် တောင်ကုန်းများတွင် မြစ်ဖျားခံလေ့ရှိ၏။ တောင်များပေါ်ရှိ စမ်း၊ သို့မဟုတ် အရည်ပျော်နေသော ရေခဲမြစ်မှအစပြု၍ မြစ်ဖျားခံလေ့ရှိသည်။ ထိုသို့ မြစ်ဖျားခံပြီးနောက် နိမ့်ရာသို့ စီးဆင်း သွားရာ အခြား ချောင်းများလည်း ပေါင်းလာကြကာ မြစ်ရေပြင်သည် ပို၍ ကျယ်သွားသည်။ ထိုသို့ စီးဆင်းသွားသည့် ရေစီးကြောင်းက ရေလမ်းကြောင်းကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ထိုရေလမ်းကြောင်းသည် နှစ်ဖက်ရှိ ကုန်းများထက် နိမ့်နေ၏။ ထိုရေလမ်းကြောင်း၏ အောက်ခြေကို အောက်ခင်းဟုခေါ်သည်။ မြစ်၏ ဘေးနှစ်ဖက်ကို ကမ်းပါးဟုခေါ်သည်။ မြစ်ရေစီးဆင်းရာတွင် လက်ျာဖက်ရှိကမ်းကို လက်ျာဖက်ကမ်းဟုခေါ်၍ လက်ဝဲဖက်ရှိ ကမ်းကို လက်ဝဲဖက်ကမ်းဟုခေါ်သည်။ ထိုနည်းဖြင့် မည်သည့် မြို့သည် မည်သည့်မြစ်၏ မည်သည့်ဖက်ကမ်းတွင် တည်ရှိသည်ဟု ပြောလေ့ရှိကြသည်။ မြစ်တမြစ်အတွင်းသို့ စီးဝင်သည့် မြစ်လက်တက် အားလုံးနှင့် မြစ်မကြီးကို မြစ်စဉ်စုဟု ခေါ်သည်။ မြစ်မကြီးမှ ခွဲထွက်၍ ထိုမြစ်မကြီးအတွင်းသို့ ပြန်၍ မစီးဝင်တော့သော မြစ်ကို မြစ်ခွဲဟု ခေါ်သည်။ မြစ်စဉ်စုတခု စီးဆင်းနေသော ဒေသကို မြစ်ဝှမ်းဟု ခေါ်သည်။

မြစ်တမြစ်ကို အများအားဖြင့် သုံးပိုင်းပိုင်း၍ လေ့လာလေ့ ရှိကြသည်။ ထိုအပိုင်းများသည် တပိုင်းနှင့် တပိုင်း အရည်အချင်းချင်းတွင် မတူတတ်ကြချေ။ ထိုပြင် ယင်းတို့၏ ဝိသေသဂုဏ်များလည်း မတူတတ်ကြချေ။ ထိုအပိုင်းများမှာ အထက်ပိုင်း၊ အလယ်ပိုင်းနှင့် အောက်ပိုင်းများ ဖြစ်ကြ၏။ အထက်ပိုင်းတွင် ရေလမ်းကြောင်းနက်၍ ရေစီးသန်သည်။ ရေလမ်းကြောင်းသည် ရေ၏တိုက်စားခြင်းကို ခံရသဖြင့် လျင်မြန်စွာ နက်ရှိုင်းသွားတတ်သည်။ ကမ်းပါးများသည်လည်း မတ်စောက်၍ နေတတ်သည်။ မြစ်များ၏ အထက်ပိုင်း ကမ်းပါးများသည် မျှင်းမတ်ကဲ့သို့ မတ်စောက်လျက်ပင် ရှိတတ်ကြသည်။ ရေစီးကြောင်းကလည်း သဲအမြောက်အမြားနှင့် ကျောက်စရစ်များကို သယ်ဆောင် သွားသည်။ တခါတရံတွင် အတော်ကြီး၍ လေးလံသော ကျောက်တုံးကြီးများကိုပင် သယ်ဆောင်သွားတတ်ကြသည်။ ရေစီးသည်လည်း သန်လှသဖြင့် ရေစီးကြောင်းလမ်းရှိ ပစ္စည်းမှန်သမျှကို သယ်ဆောင် သွားလေ့ရှိသည်။ ရေစီးကြောင်းသည်လည်း အများအားဖြင့် ဖြောင့်တန်းနေတတ်သည်။

မြစ်များသည် ကူးသန်းသွားလာရေး၊ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများအတွက် အကျိုးပြုရုံမျှမက မြေမျက်နှာပြင် အနေအထားကိုလည်း ပြောင်းလဲ ပေးနိုင်စွမ်းရှိသည်။ မြစ်ကမ်းပါးများကို စံနစ်တကျ ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်မထားပါက အထက်ပါ ပုံအတိုင်း မြစ်ရေတိုက်စားခြင်းခံရကာ အဖိုးတန်မြေသြဇာများ ဆုံးရှုံးခံရတတ်သည်။

www.foreverspace.com.mm

မြန်မာအတွင်းသို့ စီးဝင်လာသော မြစ်လက်တက်များ၏ ရေလမ်းကြောင်းများသည် မြစ်မကြီး၏ ရေလမ်းကြောင်းလောက်ပင် နက်တတ်ကြသည်။

မြစ်၏ အလယ်ပိုင်းသည် မြစ်ဖျားခံရာ တောင်များကို ကျော်လွန်လာပြီဖြစ်သဖြင့် ရေစီးသည် နှေးသွားလေသည်။ ထိုအပိုင်းတွင် ရေစီးသည် မသန်လှတော့သဖြင့် အထက်ပိုင်းမှ သယ်ဆောင်လာသော ကျောက်စရစ်များသည် ထိုအပိုင်းတွင် ကျကျန်ရစ်ခဲ့ကြသည်။ ထိုအပိုင်းတွင် ရေစီးသည် နှေးသွားပြီဖြစ်သဖြင့် မြစ်သည် ပို၍ကျယ်သွားလေသည်။ ရေစီးကြောင်းကလည်း လမ်းရှိ အခုအခံများကို သယ်ဆောင်မသွားနိုင်ကြတော့သဖြင့် ထိုအခုအခံများကို ကွေ့ကောက်၍ သွားကြသည်။ မြောက်အမေရိကတိုက်ရှိ မစ်စစ်စပီမြစ်၏ အလယ်ပိုင်းတွင် ထိုနည်းအတိုင်း ဖြစ်ပေါ်နေသည်ကို တွေ့နိုင်ပေသည်။ မြစ်၏အလယ်ပိုင်းတွင် နုံးနုနှင့် ရွှံ့များသည် ရေစီးကြောင်းရှိ အခုခံအခံများကြောင့် အောက်သို့ အနည်ထိုင်သွားကြပြီးလျှင် နောက်ဆုံးတွင် မျက်နှာပြင်သို့ မြင့်တက်လာကာ ကျွန်းများပင် ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်။ မြစ်၏ အထက်ပိုင်းရှိ ကျွန်းများသည် မြစ်၏ လျင်မြန်သော ရေစီးကြောင်း၏ တိုက်စားမှုကြောင့် ရေမစားနိုင်သော ကျောက်များသာ ဖြစ်ကြသည်။

မြစ်၏ အောက်ပိုင်းသည် မြစ်၏ အလယ်ပိုင်းနှင့် မထူးခြားလှချေ။ ရေစီးကြောင်းသည် အနည်းငယ်ပို၍ နှေးသွား၍၊ နုံးနုများပို၍အနည်ထိုင်ကြသဖြင့် ရေသည်လည်း ပို၍တိမ်သွားသည်။ ထိုနောက်တွင် ရေသည် ကမ်းပါးများကို လျှံတက်ကာ ရေလွှမ်းမိုးလေ့ရှိကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ ရေလွှမ်းမိုးသည့် ရေများ သွေ့ခြောက်သွားသောအခါတွင် မြေဩဇာကောင်းမွန်သော လယ်ယာများဖြစ်သွားကြသည်။ အောက်မြန်မာပြည်ရှိ မြောင်းမြခရိုင်ကဲ့သို့သော မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ၌ မြေဩဇာကောင်းခြင်းမှာ ဧရာဝတီမြစ်သည် ထိုကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

မြစ်၏ ရေစီးကြောင်းသည် ကျောက်များကို ဖြတ်၍ စီးလေ့ရှိကြသဖြင့် ကျောက်၏ မမာလှသော အစိတ်အပိုင်းများသည် ရေစီးကြောင်း၏ တိုက်စားခြင်းကို ခံကြရသည်။ မာသည့် ကျောက်အစိတ်အပိုင်းများသာ အခုအခံများ အနေဖြင့် ကျန်ရစ်တတ်ကြသည်။ အထူးသဖြင့် ရေစီးသန်သော မြစ်များတွင် ထိုကဲ့သို့ ဖြစ်ပေါ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုအခါတွင် ရေမော်များအဖြစ် ကျန်ရစ်သည်။

ကျောက်မာများ အောက်တွင် ကျောက်ပျော့များ ရှိနေလျှင် ရေစီးကြောင်းက ကျောက်ပျော့များကို တိုက်စားသွားသဖြင့် နိုင်အဂ္ဂရာ ရေတံခွန်ကြီးကဲ့သို့သော ရေတံခွန်များဖြစ်ပေါ်နေတတ်သည်။

မြစ်များသည် ကူးသန်းသွားလာရန်အတွက် များစွာအသုံးဝင်သည်။ လူတို့သည် မြစ်များအတွင်း၌ တနေရာမှ တနေရာသို့ လှေသင်္ဘောများဖြင့် သွားလာနိုင်သည်။ ကုန်ပစ္စည်းများကို သယ်ယူနိုင်သည်။ တိုင်းပြည် စည်ပင်ဖွံ့ဖြိုးရေးတွင် မြစ်များသည် အရေးပါအရာရောက်သော လမ်းကြောင်းများ ဖြစ်ကြပေသည်။ မြစ်၏ရေများဖြင့် လယ်ယာများကို ရေပေးနိုင်ရုံမက စက်မှုလုပ်ငန်းများတွင် လျှပ်စစ်အား ရစေရန်လည်း ဖန်တီးပေးနိုင်သည်။ မြစ်သည် မြေမျက်နှာပြင်၏ အနေအထားကိုလည်း ပြောင်းလဲ ပေးနိုင်သည်။ မြင့်မားသည့်ကုန်းပြင်မြင့်ကို ဖြတ်၍ စီးခြင်းဖြင့် ခန့်ညားရှိ မည်ညာသော တောင်များကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်။ သို့သော် မြစ်များ၏အသုံးဝင်ပုံမှာ ယင်းတို့၏အကျယ်အဝန်း၊ ဖြတ်သန်းစီးဆင်းသည့်အရပ်ဒေသ အစရှိသော အချက်များပေါ်တွင် တည်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြစ်ကြီးများတွင် ဧရာဝတီမြစ်တခုသာလျှင် ကုန်စည်ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရေးအတွက် အသုံးဝင်သည်။ သံလွင်မြစ်မှာ အလွန်ရှည်လျားသော်လည်း ကျောက်ဆောင် ထူထပ်ပေါများ၍ လူဦးရေနည်းပါးသော အရပ်ဒေသများကို ဖြတ်သန်း စီးဆင်းရခြင်းကြောင့် သစ်ဝါးမျှောရန်မှအပ များစွာအသုံးမဝင်လှချေ။

မြစ်တခု၏ ရေစီးသည့်နှုန်းသည် ရေစီးဆင်းရာ မြေပြင်၏ အနိမ့်အမြင့်ကို လိုက်၍ ဆုံးဖြတ်ရသည် မှန်သော်လည်း မြေအနိမ့်အမြင့်ချင်း တူညီက ကြီးသော မြစ်သည် ငယ်သော မြစ်ထက်ပို၍ ရေစီးမြန်သည်။ အပူပိုင်းဒေသများတွင် မိုးအခါများ၌ မြစ်ရေ လျှံတက်ပြီးလျှင်၊ အခြားအခါများ၌ မြစ်ရေ ကျသွားတတ်သည်။ သမပိုင်းဒေသများ၌မူ မိုးမှာ တနှစ်ပတ်လုံး ညီညာမျှတစွာ ရွာသဖြင့် နွေရာသီလများတွင် ရေမှာ အခိုးအငွေ့အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားပြီးလျှင် မြစ်ရေနည်းပါးသွားသည်။ သို့ဖြစ်၍ နွေလများ၌ ရေကျပြီးလျှင် ဆောင်းလများတွင် မြစ်ရေလျှံတက်တတ်သည်။

ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာများ၌ ရေခိုးရေငွေ့များသည် ကောင်းကင်သို့ တက်ကာ ကုန်းရှိရာ အရပ်သို့ လေနှင့် ပါသွားကြသည်။ အအေးဓာတ်နှင့် တွေ့ဆုံမိသောအခါ မိုးရေဖြစ်ပြီးလျှင် အောက်သို့ ရွာချ၏။ ထိုမိုးရေသည် တောင်များ၊ ကုန်းမြေမြင့်များပေါ်သို့ ကျရောက်သောအခါ နိမ့်သောနေရာသို့ မြောင်းငယ်ကလေးများ အဖြစ်ဖြင့် စီးဆင်းသည်။ ဤအကြောင်းရပ် အစဉ် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ထိုမြောင်းငယ်များ စုဝေးပေါင်းစပ်မိသောအခါ ချောင်းကြီး မြောင်းကြီး တခုဖြစ်ကာ နောက်ဆုံး၌ မြစ်ကြီးတခုအဖြစ်သို့ ရောက်သွားပြီးလျှင် ပင်လယ်ထဲသို့ စီးဆင်းသွားလေသည်။ ဤသို့လျှင် မြစ်များသည် ပင်လယ်ထဲမှရေကို ပင်လယ်ထဲသို့ ပြန်၍ သယ်ဆောင်သွားပုံကို ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ရပေသည်။

ကမ္ဘာတွင် ထင်ရှားသော မြစ်ကြီးအချို့ကို ယင်းတို့တည်

www.forexyourspace.com.mm

ရှိရာ ဒေသ၊ ယင်းတို့၏ ခန့်မှန်းမိုင် အရှည်နှင့်တကွ အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။

နိုင်း	အာဖရိကတိုက်မြောက်ပိုင်း	၄,၁၆၀	မိုင်ခန့်
အမွဇုန်	တောင်အမေရိကတိုက်	၃,၉၀၀	။
အော့	အာရှတိုက်	၃,၂၀၀	။
ယန်စီ	အာရှတိုက်	၃,၁၀၀	။
ကွန်ဂို	အာဖရိကတိုက်အလယ်ပိုင်း	၂,၉၀၀	။
အေမူ	အာဖရိကတိုက်အလယ်ပိုင်း	၂,၉၀၀	။
ယင်နစ်ဆီ	။	၂,၈၀၀	။
လီနာ	။	၂,၈၀၀	။
မိဇူးရီ	မြောက်အမေရိကတိုက်	၂,၇၂၃	။
ဂျန်ဟိုး(မြစ်ဝါ)	အာရှတိုက်	၂,၇၀၀	။
မက္ကင်ဇီ	မြောက်အမေရိက	၂,၅၁၄	။
မဲခေါင်	အာရှ	၂,၅၀၀	။
မစ်စစ်စပီ	မြောက်အမေရိကတိုက်	၂,၄၇၀	။
ပရာနား	တောင်အမေရိကတိုက်	၂,၄၅၀	။
မာရေး	ဩစတြေးရီးယားတိုက်	၂,၃၁၀	။
အားတစ်	အာရှတိုက်	၂,၃၀၀	။
ဗော်လဂါ	ဥရောပတိုက်	၂,၃၀၀	။
မဒီးရ	တောင်အမေရိကတိုက်	၂,၀၀၀	။
စိန်လောရင့်	မြောက်အမေရိကတိုက်	၁,၉၀၀	။
ယူးကွန်း	၊	၁,၈၀၀	။
သံလွင်	အာရှတိုက်(မြန်မာနိုင်ငံ)	၁,၇၅၀	။
ဒန်းညူ	ဥရောပတိုက်	၁,၇၂၅	။
ယူဖရေးတီး	အာရှတိုက်	၁,၇၀၀	။
အိန္ဒိ	၊	၁,၇၀၀	။
ဧရာဝတီ	အာရှတိုက်(မြန်မာနိုင်ငံ)	၁,၂၅၀	။

မြစ်ကြီးနားခရိုင် ။ ။ နာမည်ကျော် ကျောက်စိမ်းနှင့် ပယင်းရတနာများ ထွက်ရာဒေသဖြစ်သော မြစ်ကြီးနားခရိုင်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြောက်ဖက်အစွန်ဆုံးခရိုင်ဖြစ်၍ ကချင်ပြည်နယ်တွင် ပါဝင်လျက် အကျယ်အဝန်းမှာ ၁၉,၇၆၂ စတုရန်းမိုင် ဖြစ်သည်။ ခရိုင်၏နယ်နိမိတ်မှာ မြောက်ဖက်နှင့်အရှေ့ဖက်တို့တွင်တရုတ်နိုင်ငံ၊ အနောက်ဖက်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် နာဂတောင်တန်းခရိုင်နှင့် တောင်ဖက်တွင် ဗန်းမော်ခရိုင်တို့ ဝန်းရံတည်ရှိသည်။

ခရိုင်၏ မြောက်ဖက်အစွန် ဒေသမှာ ဧရာဝတီမြစ်နှင့် ချင်းတွင်းမြစ်တို့ မြစ်ဖျားခံရာဒေသ ဖြစ်သည်။ အရှေ့ဖက်ပိုင်းတွင် ဧရာဝတီမြစ် ဖြစ်ပေါ်စေသည့် မေခနှင့် မလိခ မြစ်တို့သည်ဌင်း၊ အနောက်ဖက်တွင် ချင်းတွင်းမြစ်နှင့် ယင်း၏လက်တက်ဖြစ်သော ဥရုချောင်းတို့သည်ဌင်း၊ မြောက်ဖက်မှတောင်ဖက်သို့ စီးဆင်းလာကြသည်။ နမ့်တပက်ချောင်းသည် အရှေ့ဖက်တွင် မြစ်ဖျားခံ၍ဌင်း၊ မိုးကောင်းချောင်းနှင့် ကောက်ကွေ့ချောင်းတို့သည် အနောက်ဖက်တွင် မြစ်ဖျားခံ၍ဌင်း၊ ဧရာဝတီမြစ်အတွင်း စီးဝင်ကြသည်။ ထိုသို့သော မြစ်ချောင်းများ ဖြတ်သန်း စီးဆင်းရာ တလျှောက်တို့မှလွဲ၍ မြစ်ကြီးနားခရိုင်သည် တောင်ထွတ်တောင်ကမ်းပါးကြီးများ၊ လျှိုကြီးမြောင်ကြီးများဖြင့် ပြည့်နှက်နေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အကြီးဆုံးဖြစ်သော အင်းတော်ကြီးအိုင်သည် မြစ်ကြီးနားခရိုင်၏ အနောက်တောင်ထောင့် အနီးတွင် တည်ရှိ၍ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမြင့်ဆုံးဟု ဆိုသော ပေပေါင်း ၁၉,၃၁၅ ခန့်မြင့်သည့် ခါကာပိုရာဇီ တောင်ထိပ်သည်လည်း မြစ်ကြီးနားခရိုင်အတွင်း တည်ရှိသည်။

ခရိုင်အတွင်း ဇွန်လမှစ၍ အောက်တိုဘာလအထိ မိုးသည်းထန်စွာ ရွာသွန်းသည်။ ပျမ်းမျှ မိုးရေချိန်မှာ တနှစ်လျှင် လက်မ ၈၀ ဖြစ်၍ မြောက်ဖက်ပိုင်း အချို့ဒေသများတွင် တနှစ်လျှင် လက်မ ၁၆၀ အထိ ရွာသွန်းလေသည်။ နိုဝင်ဘာလမှ ဖေဖော်ဝါရီလအထိ ပျမ်းမျှအများဆုံး အပူချိန်မှာ ၇၃ ဒီဂရီ ဖြစ်၍ အလားတူ ကာလအတွင်း ပျမ်းမျှ အနည်းဆုံး အပူချိန်မှာ ၅၆ ဒီဂရီဖြစ်သည်။ ကျန်လများအတွက် ပျမ်းမျှ အများဆုံးအပူချိန်နှင့် ပျမ်းမျှအနည်းဆုံးအပူချိန်တို့မှာ ၈၈ ဒီဂရီနှင့် ၇၁ ဒီဂရီအသီးသီး ဖြစ်လေသည်။

မြစ်ကြီးနားခရိုင်၏ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၆ ခုနှစ် ခန့်မှန်းခြေအရ ၃၄,၀၆၀ ဖြစ်၏။ လူဦးရေအများစုမှာ ကချင်လူမျိုးဖြစ်၍၊ ရှမ်း၊ မြန်မာ၊ အဇီ၊ လရှိ၊ လီရှော၊ မရူ၊ မိုင်းသာ၊ ဖွန်း စသော လူမျိုးများလည်း နေထိုင်လျက်ရှိသည်။ ခရိုင်အတွင်း မှီတင်း နေထိုင်ကြသော လူများစုသည် လယ်ယာခြံမြေ တည်ထောင်စိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့် အသက်မွေးမြူကြသော တောင်သူလယ်သမားများသာ ဖြစ်၏။ စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်သော မြေဧကပေါင်းမှာ ၁၇၅,၉၅၄ ဧက ဖြစ်သည်။ မြေပြန့်ဒေသများတွင် စပါး၊ မြေပဲ၊ ကြံ စသည်တို့ စိုက်ပျိုး၍ တောင်တန်းဒေသများတွင် တောင်ယာခုတ်ကာ တောင်ယာစပါး၊ နှမ်း၊ ပဲ၊ ပြောင်း၊ ပိန်းဥ စသည်တို့ကို စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်သည်။ မြေပြန့်ဒေသရှိ လယ်မြေများတွင် မျိုးကောင်းမျိုးသန့်များ ပိုမို တိုးချဲ့ စိုက်ပျိုးခြင်း၊ မြေဩဇာသုံးစွဲခြင်း၊ ပိုးမွှားရောဂါ နှိမ်နင်းပေးခြင်းတို့ဖြင့် စပါးပိုမိုထွက်ရှိရေးကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ တောင်ယာခုတ်လုပ်စိုက်ပျိုးရာတွင် လည်းလှေခါးထစ်စံနစ်ဖြင့် ပိုမိုကောင်းမွန်သော မျိုးကောင်း မျိုးသန့် စပါးများသာ မက၊ တောင်တန်း ဒေသနှင့် သင့်လျော်သော ကာဖီ၊ လက်ဖက်၊ လိမ်မော်၊ သစ်ကြား၊ ပန်းသီး၊ သစ်သော့သီးများအပြင် ဆေး၊ ဂန္ဓမာ၊ စမုံစပါး၊ ပွေးကိုင်းနှင့် အခြားအဖိုးတန် ဘယဆေးပင်များကိုပါ စိုက်ပျိုးနိုင်အောင် ကူညီ

www.foreverspace.com.mm

ရောဝတီမြစ် မြစ်ဖျားခံရာဖြစ်သော မေခ-မလိခမြစ်နှစ်သွယ်တို့ မြစ်ကြီးနားခရိုင်တွင်း လာရောက်၍ မြစ်ချင်းဆုံရာ မြစ်ဆုံအရပ်

အားပေးလျက် ရှိသည်။ မြစ်ကြီးနားခရိုင်၌ ၁၉၆၁-၆၂ မိုးရာသီတွင် မိုးမြေပဲ ၃၅,၉၃၇ ဧက စိုက်ပျိုးခဲ့၍၊ ၁၉၆၂-၆၃ ဆောင်းရာသီ၌ ဧကပေါင်း ၃,၅၀၀ တိုးချဲ့စိုက်ပျိုးခဲ့သည်။ မြစ်ကြီးနားခရိုင်တွင် ကြံစိုက်ပျိုးသော ဧကပေါင်းမှာ - ၁၁,၃၆၂ ဖြစ်သည်။ အဓိကအားဖြင့် ကချင်ပြည်နယ်တွင် စိုက်ပျိုးသော ကြံပင်များသည် နမ္မတီး၊ ဆားမှော် စသည့် သကြားစက်များ၌ သကြားထုတ်လုပ်ရန်အတွက် ဖြစ်သည်။ ၁၉၆၁-၆၂ ခုနှစ်တွင် နမ္မတီး သကြားစက်မှ သကြားတန်ချိန် ၁,၀၄၁,၉၄၀ ထွက်ရှိခဲ့၏။

မြစ်ကြီးနား ခရိုင်အတွင်း ပယင်းကို ဟူးကောင်း မြေပြန့်နှင့် မိုင်းကွမ်းတို့တွင် တွေ့ရသည်။ ကျောက်စိမ်းတွင်းများမှာ မိုးကောင်းမြို့နယ် ဖာကန်၊ လုံခင်း၊ ဂုခါနှင့် တာမခံ စသည်တို့တွင် ရှိသည်။

မြစ်ကြီးနားမြို့မှာ မန္တလေးမြို့နှင့် မီးရထားလမ်း မိုင်ပေါင်း ၃၃၇ မိုင်ဝေးကွာ၍၊ မီးသင်္ဘောများ အမြဲတစေ သွားလာ ဝင်ထွက်နေသော မြို့ဖြစ်သည်။ မြစ်ကြီးနားမှ ဆင်ဘိုသို့ သင်္ဘောဖြင့် သွားလာနိုင်၏။ မြစ်ကြီးနားနှင့် ပူတာအို မြို့များတွင် လေဆိပ်များရှိသည်။ ရေလမ်း လေလမ်းများအပြင် အရေးကြီးသော တောင်ကြားလမ်းများလည်း ရှိသည်။ မြစ်ကြီးနားမှ မိုးကောင်း၊ မိုင်းကွမ်းတို့ကို ဖြတ်၍ အိန္ဒိယနိုင်ငံအတွင်းရှိ လီဒိုမြို့သို့ရင်း၊ မြစ်ကြီးနားမှ ဆွန်ပရာဘုံကို ဖြတ်၍ ပူတာအိုသို့ရင်း တောင်ကြားလမ်း

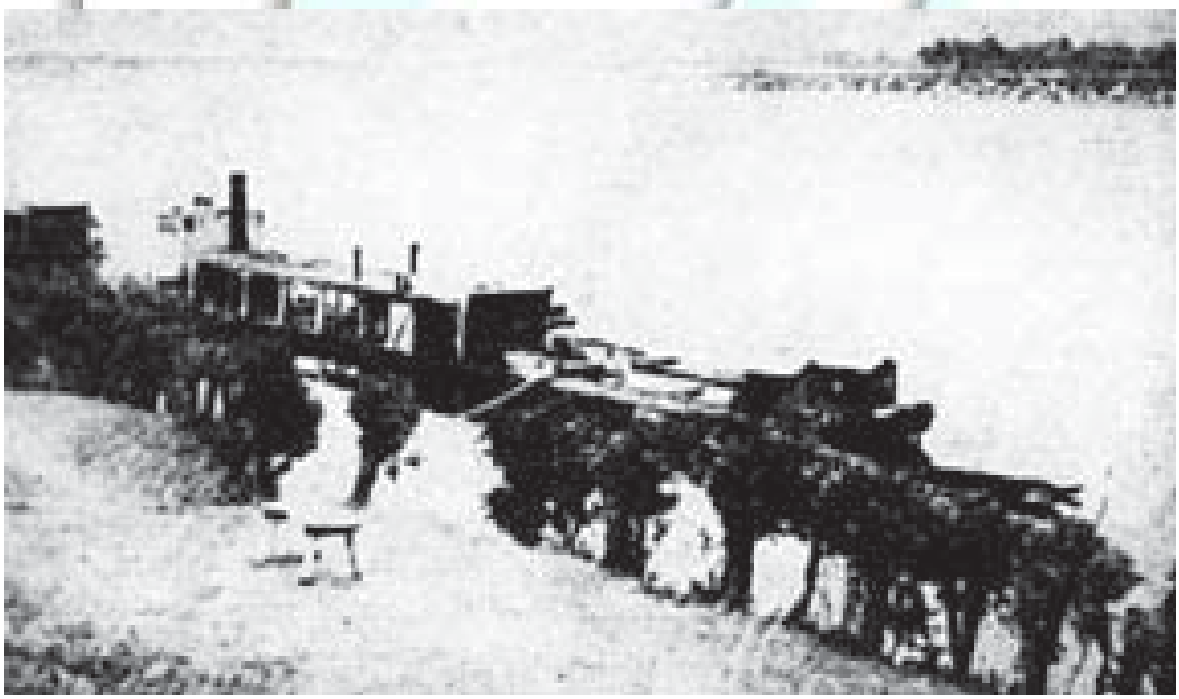

မြစ်ကြီးနားခရိုင်တွင်း ရေလမ်းခရီးသွားရာ၌ ဤကဲ့သို့ရေတိမ်သွား ဝမ်းပြားသင်္ဘောများဖြင့် သွားရသည်။ အထက်ပါပုံမှာ မြစ်ကြီးနားရှိ ဧရာဦး အပန်းဖြေရိပ်သာဖက်မှ သင်္ဘောဆိပ်ကို ရှုမြင်ရပုံဖြစ်သည်။

www.foreverspace.com.mm

မျှား ရှိသည်။ ထိုပြင် ခရိုင်အတွင်း ကုန်းလမ်း အဆက်အသွယ် ကောင်းမွန်လာအောင် ပြုပြင်ခြင်း၊ လမ်းသစ်များ အသွယ်သွယ်ဖြာ၍ တိုးပွားလာအောင် ဖောက်လုပ်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိ၏။

မြစ်ကြီးနားခရိုင် တခုလုံး၌ အထက်တန်းကျောင်း ၁၀ ကျောင်း၊ အလယ်တန်းကျောင်း ၁၆ ကျောင်းနှင့် မူလတန်းကျောင်း ၂၁၁ ကျောင်းအထိ ဖွင့်လှစ်ထားရှိပြီး ဖြစ်လေသည်။

မြစ်ကြီးနား ခရိုင်အတွင်းရှိ ထင်ရှားသော မြို့များမှာ ခရိုင်ရုံးစိုက်မြို့လည်းဖြစ်သော မြစ်ကြီးနား၊ မိုးကောင်း၊ မိုးညှင်း၊ ကာမိုင်း၊ ဆွမ်း၊ ပူတာအိုနှင့် ဆွန်ပရာတုံ စသည်တို့ဖြစ်သည်။

မြစ်ကြီးနားမြို့ ။ ။ မြစ်ကြီးနားမြို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်ပိုင်း ကချင်ပြည်နယ်တွင်ရှိ၍၊ ထိုပြည်နယ်၏ အလယ်ဗဟိုသို့စီးဆင်းလာသည့် ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းဝယ် တောင်ကုန်းများ ဝန်းရံလျက်ရှိသည့် မြေပြန့်တွင် တည်ရှိသည်။ ဗန်းမော်မြို့မှ ၁၃၅ မိုင် ကွာဝေး၏။ မေခနှင့် မလိခ မြစ်ဆုံမှ ၂၆ မိုင်မျှသာ ဝေးသည်။ ထိုမြို့သည် ရှေးမြန်မာဘုရင်များ လက်ထက်ကပင် တည်ရှိခဲ့သည်။ ၁၈၉၂ ခုနှစ်မတိုင်မီက ရှမ်း-မြန်မာ ရွာကလေးတရွာမျှသာဖြစ်၍၊ မြစ်ကြီးနားဟု တွင်ခဲ့သည်မှာလည်း မြစ်ကြီး (ဧရာဝတီ) အနားတွင်ရှိသော ကြောင့်ဟု ဆိုသည်။ ဗြိတိသျှ အစိုးရတို့ သိမ်းပိုက်ပြီး နောက်တွင် တဖြည်းဖြည်းအရေးပါလာ၍၊ ဗြိတိသျှတို့ အုပ်စိုးနေသောအချိန်တွင် အရေးပိုင်ရုံးစိုက်ရာ မြို့တမြို့ဖြစ်ခဲ့လေသည်။

မြစ်ကြီးနားမြို့သည် ကချင်ပြည်နယ်၏ အကြီးဆုံးသော မြို့ဖြစ်သည်။ ၁၉၄၈ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် မြန်မာပြည် လွတ်လပ်ရေးရရှိပြီးသည့်နောက် ဇန်နဝါရီလ ၁၀ ရက်နေ့၌ "ကချင်ပြည်နယ်" ဟုပေါ်ပေါက်လာသည့် အချိန်အခါမှစ၍ မြစ်ကြီးနားမြို့သည် ကချင်ပြည်နယ်၏ မြို့တော်ဖြစ်လာသည်။ ကချင်ပြည်နယ် အစိုးရရုံးစိုက်ရာ အတွင်းဝန်များရုံးနှင့် အခြားအစိုးရရုံးများ၊ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ အကျဉ်းထောင်တို့ တည်ရှိသည်။ ခရိုင်ဝန်ရုံးစိုက်ရာ မြို့လည်း ဖြစ်သည်။ ထိုပြင် ဥပစာကောလိပ်၊ ဆရာဖြစ်သင် သိပ္ပံကျောင်း၊ အထက်တန်းကျောင်းများ၊ အလယ်တန်း ကျောင်းများနှင့် မူလတန်းကျောင်းများလည်း ရှိသည်။ မြန်မာပြည် မြောက်ဖက် နယ်နိမိတ်နှင့်နီးစပ်၍ ပြည်ထောင်စု လုံခြုံရေးအတွက် အရေးပါသော ဒေသတခုဖြစ်သည့်အလျောက် စစ်စခန်းချရာမြို့လည်း ဖြစ်သည်။

မြစ်ကြီးနားမြို့သည် မီးရထားလမ်းဆုံးမြို့ ဖြစ်သည်။ မီးရထားလမ်းအတိုင်း မန္တလေးမြို့မှ ၃၃၇ မိုင်ဝေးကွာ၍၊ ရန်ကုန်မြို့မှ ၇၂၄ မိုင်ဝေးသည်။ ရှေးက ကချင်တောင်တန်းဒေသများနှင့် မြန်မာပြည်ထွက် ပစ္စည်းများ ဖလှယ်ရောင်းဝယ်ရာဌာနဖြစ်ခဲ့၏။ မြစ်ကြီးနားမြို့မှာ မီးသင်္ဘောများ အမြဲတစေ ဝင်ထွက်သွားလာနေသော မြို့ဖြစ်သည်။ မြစ်ကြီး

မြစ်ကြီးနားမြို့သည် ကချင်ပြည်နယ်၏ မြို့တော်ဖြစ်သည် အားလျော်စွာ ကချင်လူများစု နေထိုင်ရာမြို့ဖြစ်သည်။

www.forumspace.com.mm

နားမှ ဆင်ဘိုသို့ သင်္ဘောဖြင့် သွားလာနိုင်သည်။ ကချင်ပြည်နယ်မှ ထွက်သော ကုန်ပစ္စည်းတို့၏ ၃ပုံ ၂ပုံခန့်ကို မြစ်ကြီးနားမြို့မှ မော်တော်ကား၊ မီးသင်္ဘောငယ်များ၊ မီးရထားနှင့် လေယာဉ်ပျံတို့ဖြင့် အခြားမြို့များသို့ တင်ပို့ရလေသည်။ အိန္ဒိယနှင့် တရုတ်နိုင်ငံတို့သို့ ကုန်းလမ်းခရီးဖြင့်သွားရာ တံခါးပေါက်မြို့လည်းဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်ရေးရရှိပြီးနောက် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ ကြိုးစားဆောင်ရွက်ချက်ကြောင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံသို့ လီဒိုလမ်းမကြီးမှ မော်တော်ကားဖြင့် သွားလာနိုင်ပြီးလျှင် ဗန်းမော်မြို့ကို ဖြတ်၍ ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းသို့ မော်တော်ကားဖြင့် အဆက်အသွယ်ပြုကာ အောက်မြန်မာပြည်အထိ မော်တော်ကားလမ်း ခရီးပေါက်လေသည်။ ပြည်နယ်အတွင်း ဗန်းမော်၊ ပူတာအို၊ ဆွန်ပရာဘုံ၊ ကာမိုင်း၊ မိုးကောင်းစသည်မြို့များသို့ မော်တော်ကားလမ်း ခရီးဖြင့် သွားလာနိုင်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လေယာဉ်ပျံကွင်း အများဆုံးရှိသော မြို့တမြို့ဖြစ်၏။ စစ်အတွင်းက မဟာမိတ်တပ်များ မြစ်ကြီးနားမြို့တွင် တပ်စခန်းချခဲ့သည့်အလျောက် မဟာမိတ်တပ်များက လေယာဉ်ကွင်း ၆ ကွင်း ဆောက်လုပ်ခဲ့လေသည်။ ယခုအသုံးပြုသော လေယာဉ်ကွင်းမှာ အကြီးဆုံးသော ကွင်းဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ အရပ်ရပ်မှ မြစ်ကြီးနားမြို့သို့ ဂျို့ ဓာတ်ဆီ၊ ရေနံဆီ၊ အထည်အလိပ်၊ သံကရိယာ၊ ဆားတို့ကို တင်ပို့လျက်၊ မြစ်ကြီးနားမှသကြား၊ ဆန်စပါး၊ ကျောက်စိမ်း၊ ပယင်းအမျိုးမျိုး၊ မြေပဲ၊ ကော်ဖီ၊ ကျွန်းသစ်၊ အသီးအနှံ မျိုးစုံတို့ကို မြန်မာနိုင်ငံပြည်မသို့ဝင်း၊ ပြည်နယ်အတွင်း အခြား ဒေသများသို့ဝင်း တင်ပို့ရောင်းချရလေသည်။

ကချင်ပြည်နယ်သူ ပြည်နယ်သားများ အသုံးပြုလျက်ရှိသော ကုန်ပစ္စည်း၊ ဆေးဝါး အစရှိသည်တို့ကို မြစ်ကြီးနားမှ တဆင့် ဝေဒုဖန့်ဖြူးလျက်ရှိသည်။ ထိုမြို့မှာ မြို့ကြီးတမြို့ ဖြစ်သည့်အလျောက် လူမျိုးပေါင်းစုံ နေထိုင်သောမြို့တမြို့ ဖြစ်လေသည်။

၁၉၆၃ ခုနှစ် သန်ကောင်စာရင်းအရ မြစ်ကြီးနားမြို့၌ လူဦးရေမှာ ၁၇,၀၉၃ ယောက် ရှိလေသည်။ မြစ်ကြီးနားမြို့ရှိ သီရိ-မွာသောကမင်းကြီး တည်ထားခဲ့သော ဆုတောင်းပြည့်စေတီမှာ အလွန်ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်း၍၊ နှစ်စဉ် ဘုရားပွဲတော် ကျင်းပလေ့ရှိသည်။

မြစ်ငယ်မြစ် ။ ။ မြစ်ငယ်မြစ်ကို ဒုဌဝတီ(တုဌဝတီ) မြစ်ဟုလည်းခေါ်သည်။ ဧရာဝတီမြစ်၏ အရေးကြီးသော မြစ်လက်တက်များတွင် တခု အပါအဝင် ဖြစ်သည်။ မိုင်ပေါင်း ၁၃၁ ခန့် ရှည်လျားလျက်။ မြောက်ပိုင်း ရှမ်းပြည်၊ မြောက်သိန္ဓိနယ်၌ သိန္ဓိအရှေ့ဖက် ၂၅ မိုင်အကွာ သံလွင်မြစ်အနီး တောင်ကုန်းများတွင် မြစ်ဖျားခံသည်။ ဦးစွာ၌ မြောက်သိန္ဓိနယ်ကို ဖြတ်လျက် တောင်ပိုင်းနယ်သို့ စီးဝင်ပြီးလျှင် သီပေါနယ်တွင်း၌ တောင်ဖက်သို့ ဖြတ်ကျော် စီးဆင်းသွားလေသည်။ မြောက်သိန္ဓိနှင့် သီပေါနယ်များရှိ အရေးပါသော မြို့များသည် ထိုမြစ်၏ ကမ်းပေါ်တွင် တည်ရှိကြသည်။ ထိုနောက် မြစ်ငယ်မြစ်သည် သီပေါနှင့် ရပ်စောက်နယ်များကို နယ်နိမိတ် ပိုင်းခြားသတ်မှတ် စီးဆင်းပြီးလျှင် တဖန် မန္တလေးနှင့် ကျောက်ဆည်ခရိုင်တို့ကို နယ်နိမိတ်ပိုင်းခြား စီးဆင်းပြန်၍ နောက်ဆုံးတွင် မန္တလေးမြို့၏ တောင်ဖက် ၁၂ မိုင်ခန့်အကွာ စစ်ကိုင်းမြို့နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်နေရာ အင်းဝမြို့အထက်နား၌ ဧရာဝတီမြစ်အတွင်းသို့ စီးဝင်လေသည်။ သိန္ဓိနယ်တွင် ဖြတ်သန်းလာသော မြစ်အထက်ပိုင်းကို နမ္မတူမြစ်ဟု ခေါ်၍၊ သီပေါနယ်တွင် ဖြတ်သန်း နေသော မြစ်အလယ်ပိုင်းကို ဒုဌဝတီ (တုဌဝတီ) ဟုခေါ်ပြီးလျှင်အောက်ပိုင်းကို မြစ်ငယ်မြစ်ဟု ခေါ်သည်။

မြစ်ငယ်မြစ်ဟုခေါ်သော အောက်ပိုင်းတွင် လှေငယ်တက်စင်းများ သွားလာ စုန်ဆန်ရန် အသုံးဝင်သော်လည်း အထက်ပိုင်းတွင် မူကား၊ မြစ်ကျဉ်းများ၊ ကျောက်ဆောင်များ ပေါများသောကြောင့် ကူးသန်းသွားလာရန် အလျဉ်းအသုံးမဝင်ချေ။ သို့သော် ကြည်လင်အေးမြသော ရေအယဉ်ဖြင့် တသွင်သွင်စီးဆင်းနေသော ဒုဌဝတီ (နမ္မတူ) မြစ်မှာ ရှမ်းပြည် မြောက်ပိုင်း၏ အလှကျက်သရေကို ဆောင်သည်ဟု ဆိုသင့်လေသည်။

ရန်ကုန်-မန္တလေး မီးရထားလမ်းသည် ဧရာဝတီမြစ်အတွင်းသို့ မြစ်ငယ်မြစ်စီးဝင်သည့် နေရာအနီးတွင် ဖြတ်ကျော်သွားသည်။

မြစ်ငယ်မြစ်၏ အရေးကြီးသော မြစ်လက်တက်မှာ သီပေါမြို့၏ အရှေ့ဖက်နားတွင် အရှေ့ဖက်မှ စီးဝင်လာသော နမ့်မမြစ် ဖြစ်သည်။

မြစ်ငယ်မြို့ ။ ။ မြစ်ငယ်မြို့သည် မန္တလေးခရိုင် အတွင်း၌ တည်ရှိ၍ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိများ ရုံးစိုက်သောမြို့ မဟုတ်သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် အရေးပါသော မြို့တမြို့ ဖြစ်သည်။ မြစ်ငယ်မြစ်နှင့် မီးရထားလမ်းဆုံသောနေရာတွင် တည်ရှိ၍ မန္တလေးမြို့မှ ၉ မိုင် ကွာဝေးသည်။ မြစ်ငယ်မြစ်ကို မြစ်ငယ်တံတားဖြင့် ဖြတ်ကူးထားသည်။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်အတွင်းက ထိုတံတားကို ရန်သူများက မကြာခဏ လေယာဉ်ပျံများဖြင့် ဗုံးကြဲဖျက်ဆီးခဲ့သည်။ မြစ်ငယ်မြို့တွင် မြန်မာပြည် မီးရထား အလုပ်ရုံများ ရှိသောကြောင့် မီးရထား အရာရှိနှင့် အလုပ်သမားများစွာ နေထိုင်ကြသည်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ် သန်ကောင်စာရင်းအရ လူဦးရေ ၄,၈၃၇ ယောက် ရှိသည်။

www.forumspace.com.mm

မြစ်မခမြစ် ။ ။ မြစ်မခမြစ်ကို တနေရာ၌ ရန်ကုန်မြစ် ဟု ခေါ်၍ တနေရာ၌ လှိုင်မြစ်ဟုခေါ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြို့တော်ဖြစ်သော ရန်ကုန်မြို့သည် ထိုမြစ်၏ လက်ဝဲဖက်ကမ်းပေါ်တွင် တည်ရှိသည်။ မြစ်မခမြစ်သည် ရန်ကုန်မြို့အနောက်မြောက်ဖက် မိုင် ၁၅၀ ခန့်အကွာ ပြည်ခရိုင်အတွင်း အင်းမကန်နှင့် မဝေးလှသော နေရာတွင် မြစ်ဖျား ခံသည်။ ထိုနောက် အရှေ့တောင်ဖက် ပြည်၊ သာယာဝတီ၊ အင်းစိန် ခရိုင်တို့၏ ကုန်းနိမ့်ပိုင်း အလယ်ဗဟိုကို ဖြတ်၍ စီးဆင်းသွားသည်။ ရန်ကုန်-ပြည် မီးရထားလမ်းနှင့် ဧရာဝတီမြစ်တို့ကို ခွဲခြားထား၏။ ထိုမြစ်ကို မြောက်ဖက်၌ မြစ်မခဟုခေါ်သည်။ မြစ်မခမြစ်နှင့် ဧရာဝတီမြစ်တို့ကို ရေဝေကုန်းတန်းတခုက ပိုင်းခြားထားသည်။ မြစ်မခမြစ်သည် သာယာဝတီခရိုင်တွင် အရေးပါသော ရေလမ်းဖြစ်၏။ ထိုမြစ်အတွင်းသို့ အရှေ့ဖက်ရှိ ပဲခူးရိုးမမှ ချောင်းများစီးဝင်ကြသည်။ ထိုနယ်အတွင်းရှိ သစ်တောများမှ သစ်များကို ထိုမြစ်မှပင် ထုတ်ယူကြသည်။ စံရွှေးရွာသည် ထိုနယ်တွင် မြစ်ကမ်းပါးပေါ်ရှိ အရေးအကြီးဆုံး ရွာဖြစ်သည်။ ထိုရွာသည် သစ်တောအခွန်ဆိပ်လည်းဖြစ်၏။ ထိုနေရာ၏ တောင်ဖက်တွင် ထိုမြစ်ကိုပင် လှိုင်မြစ်ဟုခေါ်သည်။ ထိုအပိုင်းရှိ မြစ်အတွင်းတွင် သင်္ဘောငယ်များ ခုတ်မောင်းနိုင်သည်။ ဧရာဝတီမြစ်နှင့် လှိုင်မြစ်တို့ကို ချောင်းအမြောက်အများက ဆက်သွယ်ပေးလျက်ရှိကြသည်။ နောက်ဆုံး ရန်ကုန်မြို့၏အထက်ဖက်တွင် ပန်းလှိုင်မြစ်သည် ထိုမြစ်အတွင်းသို့ စီးဝင်လာ၏။ ထိုသို့ စီးဝင်လာသော နေရာသည်ကြည့်မြင်တိုင် အနောက်ပိုင်း ဆင်ခြေဖုံးနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်လောက်တွင် တည်ရှိသည်။ ထိုနောက်တွင် ထိုမြစ်ကို ရန်ကုန်မြစ်ဟု ခေါ်သည်။ သင်္ဘောကျင်းများ တည်ရှိရာ ဒလမြို့သည် မြစ်၏လက်ျာဖက်ကမ်းတွံတေးတူးမြောင်း၏ အဝအနီးတွင် တည်ရှိသည်။ မြစ်သည် ရန်ကုန်မြစ်၏ အနောက်ဖက်စွန်းကိုထိ၍ အရှေ့ဖက်သို့ အနည်းငယ်စောင်းကာ စီးသွားသည်။ ထိုသို့ စီးသွားရာတွင် ပုဇွန်တောင်ချောင်းနှင့် ပဲခူးမြစ်တို့သည် ရန်ကုန်မြို့၏ အရှေ့ဖက် ဟေ့စတင်း ခေါ် ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောများ ကျောက်ချရာ သောင်တိမ်၏ အောက်နားတွင် စီးဝင်ကြသည်။ ထိုနောက်တွင် ရန်ကုန်မြစ်သည် အရှေ့တောင်ဖက်သို့ စီးသွားကာ နောက်ဆုံး မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့အတွင်းသို့ စီးဝင် သွားလေသည်။ ပင်လယ်ကူး သင်္ဘောများသည် ရန်ကုန်မြစ်အတွင်းသို့ ရန်ကုန်မြို့အထိသာ ဝင်ရောက်နိုင်ကြသည် ဖြစ်ရာ ၂၁ မိုင် မျှသော ထိုရေလမ်းခရီးကို သင်္ဘောများ ဘေးကင်းစွာ ခုတ်မောင်းနိုင်ရန် ကျွမ်းကျင်သည့် ရေကြောင်းပြများ လိုလေသည်။

မြစ်ဝါ။ ။ဟွန်ဟိုမြစ်--ရှု။

မြစ်သားမြို့ ။ ။ မြစ်သားမြို့သည် ကျောက်ဆည် ခရိုင် မြစ်သားမြို့နယ်၏ ရုံးစိုက်မြို့ဖြစ်သည်။ ကျောက်ဆည်မြို့၏ တောင်ဖက် ၁၂ မိုင်အကွာတွင် ရန်ကုန်-မန္တလေး မီးရထားလမ်းနှင့် မြင်းခြံ-မန္တလေး ကားလမ်းတို့ဆုံရာ ပန်းလောင်မြစ်၏ အထက်ဆုံးဆည်ဖြစ်သော 'ကင်းတား' ဆည်မှ ခွဲထွက်လာသော ပြောင်းပြာ မြောင်းမတော် အဆုံး၌ တည်ရှိသည်။ ထိုမြောင်းမတော်ကြောင့် တောင်သူလယ်သမားများ စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင် စားသောက်နိုင်ကြသည်။ ရန်ကုန်-မန္တလေး မီးရထားလမ်းသည် မြစ်သားမြို့ကို ဖြတ်သွားသဖြင့် မြို့နယ်ကို အရှေ့ပိုင်းနှင့် အနောက်ပိုင်းဟူ၍ နှစ်ပိုင်း ခြားထားသကဲ့သို့ ရှိနေ၏။ မြို့နယ်၏ အကျယ်အဝန်းမှာ ၃၄၄ စတုရန်းမိုင် ဖြစ်၍၊ မြို့နယ်အတွင်း၌ ကျေးရွာပေါင်း ၉၆ ရွာ ပါဝင်သည်။ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၆ ခုနှစ် ခန့်မှန်းခြေ သန်းကောင်စာရင်းအရ ၆၄,၃၄၉ ယောက် ဖြစ်၏။

မီးရထားလမ်း အရှေ့ဖက်ရှိ မြစ်သားမြို့နယ်မှာ မိုးအလွန်ပါးသော အရပ်ဖြစ်သော်လည်း ပန်းလောင်မြစ်မှ ရေသွယ်မြောင်းများဖြင့် ကောက်ပဲသီးနှံပင်များကို စိုက်ပျိုးနိုင်ကြသည်။ ထိုအပိုင်းမှာ မြေညီရပ်ဖြစ်၍ အရှေ့ဖက်တွင် ရှမ်းကုန်းပြင်မြင့်ရှိသည်။ မီးရထားလမ်း အနောက်ဖက် အပိုင်းတွင် ကား စမုန်မြစ်နှင့် စမာတူးမြောင်းတို့မှ ရေရသည်။

မြစ်သားမြို့၏ အကျယ်အဝန်းမှာ တောင်နှင့်မြောက် ၁ မိုင် ၂ ဖာလုံခန့်၊ အရှေ့နှင့်အနောက် ၆ ဖာလုံခန့်ရှိ၍ မြေပြန့်အရပ်ဖြစ်၏။ ပန်းလောင်မြစ်သည် ပတ်ဝိုက်ကာ အရှေ့တောင်မှ အနောက်မြောက်သို့ စီးဆင်းသွားသည်။ မြို့နယ်ရုံးစိုက်မြို့ ဖြစ်သည့်အလျောက် အစိုးရရုံးများ၊ ဆေးရုံ၊ အထက်တန်းကျောင်း၊ ဆန်စက်များ စသည်တို့ရှိသည်။ မြို့လယ် အရှေ့ဖျား၌ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး တည်ခဲ့သည် ဟုဆိုသော ရွှေမုဋ္ဌောစေတီတော်ကြီး တည်ရှိ၏။ နှစ်စဉ် တပို့တွဲ လဆန်း ၈ ရက်နေ့မှ လပြည့်ကျော် ၂ ရက်နေ့အထိ ဘုရားပွဲတော် စည်ကားသိုက်မြိုက်စွာ ကျင်းပလေ့ ရှိလေသည်။ မြစ်သားမှ မြင်းခြံသို့ မော်တော်ကားလမ်းရှိ၍ ၅၃မိုင် ဝေးသည်။ အိမ်ခြေပေါင်း ၁,၂၀၀ခန့်ရှိ၍၊ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၃ ခုနှစ် သန်းကောင်စာရင်းအရ ၄,၃၀၂ ယောက်ရှိသည်။

မြည်း ။ ။ ခရစ်တော် မပေါ်မီ နှစ်ပေါင်းများစွာ အထက်က အီဂျစ်လူမျိုးတို့သည် မြည်းကို ယဉ်ပါးအောင် ပြုလုပ်ခိုင်းစေခဲ့ကြောင်းကို ထိုတိုင်းပြည်ရှိ အလွန်ရှေးကျသော သချိုင်းဂူများအတွင်း၌ ကျောက်နံရံတို့တွင် မြည်းပုံများ ထွင်းထုထားခဲ့ကြသည်ကို တွေ့မြင်ရခြင်းဖြင့် သိရှိရလေသည်။ ထိုကြောင့် မြည်းသည် မြင်းထက်အလျင် လူတို့၏ မိတ်ဆွေဖြစ်ခဲ့ကြောင်း ထင်ရှား၏။ အီဂျစ်နိုင်ငံတွင် နိုင်းမြစ်ကမ်းအရှေ့ဖက်ရှိ နူဗီယန် သဲကန္တာရများနှင့် အာရှတိုက်

www.forewarspace.com.mm

မြည်း

အယယ်ပိုင်း ပူပြင်းခြောက်သွေ့သော အရပ်များသည် ယနေ့ထက်တိုင် မြည်းရိုင်းများ ကျက်စားရာ အရပ်ဒေသများ ဖြစ်ကြသည်။ မြည်းကို အများက ထူသည် ထုံသည်ဟု စွပ်စွဲပြောဆိုလေ့ ရှိကြသော်လည်း မြည်းရိုင်းများကို တွေ့မြင်ဘူးသူ ခရီးသည်များကမူ ထိုစွပ်စွဲချက်မှာ လုံးဝမမှန်ဟု ဆိုပေလိမ့်မည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မြည်းရိုင်းများသည် အလွန် လျင်မြန်ဖျတ်လတ်သော တိရစ္ဆာန်များဖြစ်၍ ရဲရဲရင့်ရင့်လည်း ရှိကြသည်ကို တွေ့မြင်ရခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထိုပြင် မြင်းထက် မိုးရာသီ၏ ဒဏ်ကို ခံနိုင်ရည် ရှိသည်။ အစာကျွေးရာတွင်လည်း မြင်းကဲ့သို့ ဂရုစိုက်ကျွေးရန် မလိုချေ။ လူတို့ယဉ်ပါးအောင် ပြုလုပ်၍ ခိုင်းစေလျက်ရှိသော မြည်းများမှာ အာဖရိကတိုက် အက်ဗီဆီးနီးယား နိုင်ငံရှိ မြည်းမျိုးမှ ဆင်းသက်လာသော အမျိုး ဖြစ်လေသည်။ မြည်းသည် ပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့် မြင်းကျားနှင့်တူ၏။ သို့သော် ကိုယ်ပေါ်၌ အစင်းကျားများ မပါရှိချေ။ မြင်းထက် ကိုယ်ထည်သေးငယ်၍ အများအားဖြင့် ညိုမွဲမွဲအသွေးရှိသည်။ မြည်းများတွင် ရှည်၍ထောင်နေသော နားရွက်များရှိ၍ မြင်းထက် လည်ဆံတိုသည်။ အင်္ဂလန်ပြည်သို့ ၁၆ ရာစုနှစ်များ အတွင်း၌ မြည်းများစတင်၍ ရောက်ရှိသွားရာ ယနေ့တိုင် အောင် ဝန်ဆွဲရန်အတွက် မြည်းကို အသုံးချလျက်ရှိကြသည်။

ရှေးအခါမှစ၍ မြည်းကို ထူထိုင်းသော တိရစ္ဆာန်ဟု သမုတ်ခဲ့ကြသည်။ အီဂျစ်လူမျိုးတို့သည် အသိဉာဏ် ကင်းမဲ့သော သူတယောက်၏ ပုံကို ရေးဆွဲသည့်အခါ၌ ထိုသူ၏ကိုယ်တွင် မြည်းဦးခေါင်းနှင်း နားရွက်များကို တပ်ဆင်ထားလေ့ရှိကြ၏။

ဥရောပတိုက် တောင်ပိုင်းတွင် မြည်းများကို ဂရုစိုက်မွေးမြူထားကြသဖြင့် မြည်းမျိုးကောင်းများကို ထိုအရပ်များ၌ တွေ့ရှိရသည်။ သို့ရာတွင် ဆီးရီးယားပြည်နယ်နှင့် အီဂျစ်ပြည်များ၌သာလျှင် မျိုးအကောင်းဆုံး မြည်းများကို တွေ့မြင်နိုင်လေသည်။ မြည်းနို့ရည်ကိုလည်း လူတို့ သောက်သုံးကြသည်။ အထူးသဖြင့် မသန်စွမ်းသူများအတွက် သင့်လျော်သည်။ မြည်းထီးနှင့် မြင်းမတို့ မျိုးစပ်၍ ပေါက်ဖွားလာသော သားသမီးများကို လားဟုခေါ်သည်။

သိပ္ပံအလိုအားဖြင့် မြည်းသည် အီကွီဒီးမျိုးရင်းတွင် ပါဝင်၍ လူတို့မွေးမြူခိုင်းစေလျက်ရှိသော မြည်းနှင့် အာဖရိကတိုက်ရှိ မြည်းရိုင်းနှစ်မျိုးလုံးကို အီကွပ် အက်ဆိနပ်ဟု ခေါ်သည်။

တောင်ဆင်း တောင်တက်ရာတွင် လွန်စွာခြေမြဲလှသည့်မြည်း

www.foreverspace.com.mm

ဝေါဟာရ နှင့် အသံလှယ်အမည်များ

ဤကျမ်းတွင် ကမ္ဘာပေါ် ရှိ ကျယ်ဝန်းလှသော ပညာရပ်အမျိုးမျိုး၊ အကြောင်းရပ်အမျိုးမျိုးတို့ ပါဝင်သည်မြင်၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပဌမဆုံး ပေါ်ထွက်လာခြင်းမြစ်သည့်အလျောက်၊ ဘာသာပြန်မှု မြန်မာလိုပြန်ဆိုထားသော ဝေါဟာရသစ်များနှင့် အသံလှယ်ယူထားသော အမည်များ ပြောက်ပြားစွာပါရှိသည်။ ဤကျမ်းတွင်ပါဝင်သော ဝေါဟာရနှင့် အသံလှယ်ယူထားသောအမည်တို့ကို မူရင်းစကားနှင့်တကွ အောက်တွင် အကျဉ်းချုပ်အတိုင်း ဖော်ပြထားသည်။ ထုတ်ဝေပြီးအတွဲများတွင် ဖော်ပြပါရှိပြီးမြစ်သော ဝေါဟာရများနှင့် အသံလှယ် အမည်များကိုမူ အောက်ပါစာရင်းဌ ထပ်မံဖော်ပြခြင်းမပြုပါ။

ဝေါဟာရများ

ကဇော်ပေါက်ခြင်း	Fermentation	ဓနုဂက်စိမ်း	Antimony
ကရောင်းဖန်	Crown Glass	ခရီးမိုင်ပြ ဖိုင်ခွက်	Mileage Meter
ကလပ်မောင်းတံ	Clutch Pedal	ခါးပတ်ခိုရှည်	Conveyor Belt
ကာဒင်နယ်ဂိုဏ်းချုပ်	Cardinal	ခင်ဂန်တောင်တန်း	Khingan Mountains
ကာဗေသုလူမျိုး	Carthagenian	ချာမွန်ဒီတောင်တန်း	Chamundi Mountains
ကီလမိုတောင်ကြား	Kilmore Gap	ချက်စပီပင်လယ်အော်	Chesapeake Bay
ကော်ရက်ဂျီဒေါ်ခံတပ်	Corregidor, Fortress of	ချက်မင်မြင်းကျား	Chapman's Zebra
ကောဗာရီမြစ်	Cauvery, River	ချင်ပန်ဇီမျောက်ဝံ	Chimpanzee
"ကောက်သင်းကောက်"	"The Gleaners"	ခြေနင်းဘရိတ်မောင်းတံ	Foot Brake Pedal
ကုတ်	Lever	ဂရာမြစ်	Graa, River
ကန်တာဗာရီ ဂိုဏ်းချုပ်ကြီး	Archbishop of Canterbury	ဂရီဗီမြင်းကျား	Grevy's Zebra
ကုန်အများထုတ်စံနစ်	Mass Production	ဂရန်မြင်းကျား	Grant's Zebra
ကံကျေးချစ်နှစ်	Feudalism	ဂါးမြစ်	Ghir, River
ကမ္ဘာဦးမြင်း	Dawn Horse	ဂီယာမောင်းတံ	Gear Lever
ကျူမိုရာတောင်	Cumorah, Mt.	ဂီယာအိမ်	Gear Box
ကျောက်ဂွမ်း	Asbestos	ဂူနန်တောင်	Cunong, Mt.
ကျောက်သလင်း	Quartz	ဂေါ်ဒီးလားမျောက်ဝံ	Gorilla
"ကြိုးတပင်"	"A Piece of String"	ဂစ်မြစ်	Ghiz, River
ကြောက်မျက်သင့်ခြင်း	Nightblindness	ဂျာဒင်းဆု	Jardine Prize
ကွက်ဂါမြင်းကျား	Quagga Zebra	ဂျီနာတက္ကသိုလ်	Jena University

www.foreverspace.com.mm

ဝေါဟာရ

ဂျီနိုးအာတက္ကသိုလ်	Genoa University
ဂျီဘရောတားရေလက်ကြား	Gibraltar, Strait of
"ငှက်ပြာ"	"The Blue Bird"
စကေလာပြဇာတ်ရုံ	The Theatre Della Scala
တေယာရင်းလက်ကိုင်ဘီး	Steering Wheel
စတက်တစ်ပညာ	Statics
နေက်ပေါက်	Touch Hole
စနက်မောင်းသေနတ်	Match Lock
"ဝေစပ်ကြောင်းလမ်းမင်္ဂလာ"	"The Betrothal"
"ဒေနဲ့သူ"	"L'avare"
စက်နှိုးခလုတ်	Self Starter
စက်ဝင်ဖိုး	Engine Shaft
စက်သီးသေနှင့် စက်သီရွှင်	Fixed & Movable Pulleys
စက်သော့	Ignition Key
စိုက်လေး	Force (Effort)
စိုက်အားမောင်းတံ	Force Arm
စောင်းပြင်	Inclined Plane
စစ္စတင်းဘုရားကျောင်း	Sistine Chapel
စစ်သူကြီး	Field Marshal
စစ်သေနာပတိ	Commander-In-Chief
"စစ်အတတ်"	"The Art of War"
စစ်ဦးစီးမှူး	Chief of Staff
စိန်ဗာသောလမျှားနေ့ လူသတ်မှု	Massacre of St. B rtholomew's Day
စိန်ဗစ်တာဘုရားရှိခိုးကျောင်း	Church of St. Victor
"စိန်လည်ဆွဲ"	"The Necklace"
စိန်အန်တိုနီ ရေတံခွန်	St. Anthony Falls
စံကိုက်ကုန်လုပ် စံနစ်နှင့် ကုန်အများထုတ်စံနစ်	Standardization & Mass Production
ဆရာမှတ်	Dr. Marks
"ဆရာဝန်ပါတဲ့"	"Le Medicin Malgre Lui"
ဆီဖိအားပြဒိုင်ခွက်	Oil Pressure Gauge
ဆီမှိုင်း	Lamp Black
ဆုပီးရီးယားအိုင်	Superior, Lake
ဆိုမာဆက်ကျွန်း	Somerset Island
"ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒနှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးလောက"	"Socialism & Society"
"ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒနှင့် အစိုးရ"	"Socialism & Government"
ဆင်ပလွန်အိုရီယင့် အမြန် မီးရထား	Simplon- Orient Express
ဆိုင်းနိုင်းတောင် (သိနတောင်)	Sinai Hill
ဆတ်ပူရတောင်တန်း	Satpura Range
ဆန်ဒါကျွန်း	Sunda Islands
"ဆန်းကြယ်လှလေ ကြယ်တာရာ"	"The Magic of The Stars"
"ဆမ္မဆန်၏သောက"	"Agony of Samson"
"ဆုံးရှုံးရသည့် လောကီနိုဗာန်"	"Paradise Lost"
ဇီဝဗေဒ	Biology
"ဉာဏ်ပညာနှင့် ကံကြမ္မာ"	"Wisdom & Destiny"
ဉာဏ်သစ် အရေးပုံ	Renaissance
တခက်ရှုး (ကျောက်တုံး)	Wedge - Shaped (Stone)
တခက်ဖမြင်	Monocular Vision
တရုတ်ဗဟိုဆိုဗီယက်အစိုးရ	Chinese Central Soviet Government
တူမီး	Percussion Cap
"တိုးတက်ရေးအမှု"	"Progressive Party"

www.foreverspace.com.mm

စကားရေး

အရှိန်ရှိန်	Acceleration
တိုင်းတိုမန်ကျွန်း	Tioman Island
တွန်ဗစ်ဗီမြစ်	Tumbigbee, River
ထရော်လီဘတ်စကား	Trolley Bus
ထူးချွန်သည့် တာဝန်ထမ်းဘွဲ့	Distinguished Service Order (D.S.O.)
ထိပ်စီးကျောက်တုံး	Key Stone
ထုံးကျောက်	Calcium Chloride
ဒါ့ဗ်တမတ်ရေကြောင်းဘဝတပ်သင်ကျောင်း	Dartmouth Naval College
ဒိုနီဂယ်ခရိုင်	Donegal County
ဒိုဗာမီးပြတိုက်	Dover Lighthouse
ဒိုရီယန်လူမျိုး	Dorians
ဒက္ခန်ကုန်းပြင်မြင့်	Deccan Plateau
ဒိုင်အာဖရန်သဇေမြေပါး	Diaphragm
ဓာတုဗေဒစည်းမျဉ်း	The Principles of Chemistry
ဓာတ်ဒေါ်မီတာ	Gas Meter
ဓာတ်ဆီချိန်ပြဒိုင်ခွက်	Petrol Gauge
ဓာတ်ဆီဘဝင်တိုးကရိယာ	Throttle
ဓာတ်ထိန်းစွမ်းရည်	Capacity
ဓာတ်မီးခလုတ်	Light Switch
နက်ဆောမင်းသား မောရစ်	Nassau, Prince Maurice of
"နတ်မြွေ"	"Magic Flute"
နိုင်ငံအုပ်ထိန်းရေးဝန်ကြီး	Minister of State Control
နန္ဒီနွားမြတ်	Nandi Bull
နုံးကျောက်	Silt Rock
"နွေလယ်ညအိပ်မက်"	"Midsummer Night's Dream"
ပစိဖိတ်တန်း	Pacific
"ပညာတတ်အမျိုးသမီးများ"	"Les Femme Savantes"
ပထဝီမြောက်ဝင်ဝိုးစွန်း	Geographical North Pole
ပရေရီဒေသ	Prairie Region
ပရင့်စ အော့(ဖ) ဝေးကျွန်း	Prince of Wales Island
ပရုပ်ရှင်းနေဂက်တိုး ဖိုင်ဖယ်သေနတ်	Prussian Needle Gun
ပလာနယ်	Vacuum
ပလျှားကျွန်းဆွယ်	Malay Peninsula
ပဟန်မြစ်	Pahang, River
ပါကင် မျက်မမြင်ကျောင်း	Perkin's Institution For The Blind
ပီနန်ကျွန်း	Penang Island
ပီယင်တက္ကသိုလ်	Peiping University
"ပီယဲနှင့်ဇန်"	"Pierre & Jean"
ပီရတ်မြစ်	Perak, River
ပီးကမ္ဘာ ကုန်းပြင်မြင့်	Piedmont Plateau
"ပယ်လီယတ်နှင့် မယ်လေဇန်း"	"Palleas & Melisande"
ပေါ်ကယ်ပိုင်းတောင်	Porcupine Hill
ပို့ဖီလစ် ပင်လယ်အော်	Port Phillip Bay
ပင့်ကူမျောက်	Spider Monkey
ပင်ကိုယ်ဉာဏ်	Instinct
ပတ်စကာဂိုလာမြစ်	Pasca Goula River
ပုပ်ရုတန်းမင်း ၁၁သမ လီယို	Pope Leo X
ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အက်ဥပဒေ	Reform Act
ပြင်သစ် ပြည်ထောင်စု	French Community
ပြင်သစ်သမဂ္ဂ	French Union

www.foreverspace.com.mm

ပြည်နယ်ကောင်စီအမှဲ	Council of State
ပြည်သူ့လွှတ်တော်	House of People
"ဖလော်ရင့်သမိုင်း"	"History of Florence"
ဖလင့်ဖန်	Flint Glass
ဖာရိုမီးပြတိုက်	Pharos Lighthouse
"ဖီဂေးရိုမိ၏ ထိမ်းမြားပွဲ"	"The Marriage of Figaro"
ဖိအား	Pressure
ဖက်ဆစ်ကောင်စီ အမှဲကြီး	Grand Fascist Council
"ဖင်ဂယ်၏ဂူ"	"Fingal's Cave"
ဖတ်နေက်မီးပြတိုက်	Fastnet Lighthouse
ဗန်ဖျော်	Obsidian
ဗန်သီးခြောက် သာမိုမီတာ	Dry Bulb Thermometer
ဗန်သီးစို သာမိုမီတာ	Wet Bulb Thermometer
ဗရဲရာနန်းတော်	Brera Palace
ဗရင်နာတောင်ကြားလမ်း	Brenner Pass
ဗာခဲ့ပြင်းကျား	Burchell's Zebra
ဗာဂျင်းနီးယားစစ်ကျောင်း	Virginia Military Institute
ဗာတန်ကျွန်းဆွယ်	Bataan Peninsula
ဗာဒမ်ပင်	Almond
ဗာဗရီနယ်	Berbery States
ဗီချီဟက်မီးပြတိုက်	Beachy Head Lighthouse
ဗူလတန်နှင့် ဝပ်ကုမ္ပဏီ	Boulton & Watts Company
ဗေးဆစ်ချော်ရည်	Basic Lava
ဗယ်ညာပြခလုတ်	Direction Indicator (Trafficator)
ဗိုလ်ချုပ်	Major General
ဗိုလ်ချုပ်ကြီး	Lieutenant General
ဗိုလ်ချုပ်မှူး	General
ဗိုလုံးမီးပြတိုက်	Boulogne Lighthouse
ဗက်တင်ဗတ်မင်းသား	Prince of Battenberg
ဗတ္တိဇံမက်လာ	Baptism
ဗုဒ္ဓဘာသာ ကလေးဘဝမှ ဖခင်း	Young Men's Buddhist Association
"ဘီယာဆောင် ပုန်ကန်မှု"	"Beer Hall Putsch"
ဘီးဆက်မောင်းတံ	Connecting Rod
ဘီးလှည့်မောင်းကိုင်း	Crank
ဘီးလှည့်ဝင်ရိုး	Transmission Shaft
ဘီးသေနတ်	Wheel Lock
ဘုရင့်ဝါဝစ်ရှိုင်ယာတပ်မဟာ	Royal Warwickshire Regiment
ဘေးကင်းသောမီးခြစ်	Safety Match
ဘေးထွက်ပစ္စည်း	By Product
ဘွိုင်လာဒေါ	Boiler Barrel
မဂိုတန်း	Mogul
မလက္ကာရေလက်ကြား	Strait of Malacca
"မဟာဆန်ချင်သူ"	"Le Bourgeouis Gentilhome"
မဟာနဒီမြစ်	Mahanadi River
မဟာဝိဇ္ဇာတွဲ	Master of Arts
မဟူရာ	Agate
မဟူရာညို	Sardonyx
မဟူရာနီ	Carnelian
မဟူရာမြူ	Chleedony
မာဆရိုက်ခြည်လုပ်ခြင်း	Mercerizing

www.foreverspace.com.mm

ဝေါဟာရ

မာရှယ်စီမံကိန်း	Marshall Plan
မာလကာပင်	Guava
မာလပလာဝကားတိုက်ပွဲ	Malplaquet, Battle of
မာလဘာရုမှူကြီး	Marlborough, Duke of
မာလဘာရီဆိပ်ကမ်း	Mulberry Harbour
"မာလိန်းမင်းသမီး"	"Princess Maleine"
မားစမြစ်	Maas, River
မိကျောင်းခေါင်းလို	Alligator
မိကျောင်းခေါင်းရှည်	Crocodile
မီဇူးရီမြစ်	Missouri River
မီဒလူမျိုး	Medes
မီကာဒိုဘုန်း	Mikado
မီးယာရှမ် ပင်လယ်ရေမြှုပ်	Meerschaum
မီးကျည်မီးပန်း	Fire Works
မီးခိုး	Smoke
မီးခိုးခန်း	Smoke Box
မီးခတ်	Hammer Striker
မီးခတ်ကျောက်	Flint
မီးခတ်သေနတ်	Flint-Lock
မီးခန်း	Fire Box
မီးခံမြေစေး	Fire Clay
မီးရုန်း	Phosphorus
မီးတောင်	Volcanoe
မီးတောင်တိပ်ဝ	Crater
မီးတောင်မြှုပ်	Dormant Volcanoe
မီးတောင်သေ	Extinct Volcanoe
မီးပေါက်လက်နက်	Firearm
မီးပြသင်္ဘော	Light Vessel
မီးပြင်းမို	Blast Furnace
မီးဘေး ကာကွယ်ရေး	Fire Protection
မီးလွှဲမီးခို	Reverberatory Furnace
မုဇကောင်	Moose
မုယာ	Barley
မုယာပင်ပေါက်	Malt
မူပိုင်ခွင့်	Patent
မူလူးယားမြစ်	Moulouya River
မူးဝါးလူမျိုး	Moors
မေ့ဆေးလုံခဏေး	Anaesthetics
မယ်ညိုငှက်	Purple Waterhen
မဲနှည်	Indigo
မောဘီအရေးကိုပြ အမှတ်အသား	Morse Code
မော်မန်ဂိုဏ်း	Mormons
မော်ရစ်ရှပ်ကျွန်း	Mauritius Island
မောစကိုတူးမြောင်း	Moscow Canal
မောရှေ	Moses
မိုဇမ်ဗစ် ရေလက်ကြားကြီး	Mozambic Channel
မိုလပ်ကပ်ကျွန်း	Moluccus Island
မိုးကောင်းငှက်	Broad-Billed Roller
မိုးစောငှက်	Palm Swift
မိုးစမ်ငှက်	Eastern Swallow

www.foreverspace.com.mm

မိုးမခပင်	Willow
မိုးရေချိန်ခွက်	Rain Gauge
မိုးဓလေဝသပညာ	Meteorology
မဂ္ဂင်းနစ်ပညာ	Mechanics
မက်ဂျာလူမျိုး	Magyars
မက်တရစ်စံနစ်	Metric System
မက်ဒါဂက်စကာကျွန်း	Madagascar Island
မက်မန်းသီး	Plum
မက်မွန်သီး	Peach
မက်လင်ပင်	Baobab or Monkey-Bread Tree
မောက်တင်	Comb Duck
မိုက္ကရိုစာအုပ်	Micro Book
မင်ဒယ်၏ နိယာမများ	Mendelian Laws (Mendelism)
မင်းကွတ်ပင်	Mangosteen
"မင်းသား"	"The Prince"
မောင်းထောင်းဓကာဝင်	Mantis or Praying Mantis
မိုင်ဆိုပြည်နယ်	Mysore State
မစ်စစ်ပီပြစ်	Mississipi River
မုခ်ခုံး	Arch
မန်ကျည်းပင်	Tamarind Tree
မိန်ဂုက်	Barn Owl
မိန်ခိမ်ဂုက်	Great Stone Plover
မိန်းပင်လယ်ကွေ	Gulf of Maine
မုန်ညင်း	Mustard
မုန်ညင်းခါး	Rhubarb
မုန်လာဥနှင့် ဓါးဥပြား	Radish & Turnip
မုန်လာဥနီ	Beet
မုန်လာဥဝါ	Carrot
"မမ်ဆယ်တဲလီးယားဏ်အိမ်"	"The House of Mme. Tellier"
မမ်မီရိုယ်ကလာပ်	Mummy
မမ္မတ်ဆင်ကြီး	Mammoth
မလွှာယုကျွန်းဆွယ်	Malay Peninsula
မျူစမြစ်	Meuse, River
မျိုးစေ့နှင့် မျိုးမှုန်	Seed & Spore
မျိုးရိုးဗာဒီ	Genetics (Heredity)
မျိုးရိုးဗာဒီဆိုင်ရာ နိယာမ	Natural Laws of Heredity
မျိုးရိုးသန့်ပညာ	Eugenics
မျက်ကြည်	Cornea
မျက်ကွင်းမြွှေမျောက်	White Eyelid Monkey
မျက်စိနှစ်ဝက်အမြင်	Binocular Vision
မျက်စိသေးကြောလွှာ	Choroid - Coat
မျက်ဆန်	Pupil
မျက်နက်ဝန်း	Iris
မျက်နှာပြင်တင်းအား	Surface Tension
မျက်ဖြူလွှာ	Sclarotic Coat
မျက်ရွှေခန်းနှာ	Glucoma
မျောက်မောင်းမျိုး	Baboon
မျောက်လွဲကျော်	Gibbon
မျောက်ဝံမျိုး	Ape
မျောက်ဥ	Wing-Stemmed Yam

www.foreverspace.com.mm

ပြားဆင်ပင်	Upas Tree
မြီးညောင့်ဂုက်မျိုး	Wagtail
မြီးညောင့်ခေါင်းမဲ	The East Siberian Grey-Headed Wagtail
မြီးညောင့်ခေါင်းဝါ	The Yellow-Headed Wagtail
မြီးညောင့်မဲ	The Eastern Grey Wagtail
မြီးညှပ်ပိုးကောင်	Earwig
မြီးဟူးထုန်ဆေး	Caudal Anaesthetics
မြီးဝန်	Collared Scops Owl
မြူနှင့်မြူထု	Mist & Fog
မြေခွေး	Fox
မြေစေး	Clay
မြေဆီလွှာ	Soil
မြေဆွဲဆောင်	Gravity
မြေတိုင်းပညာ	Surveying
မြေထဲပင်လယ်	Mediterranean Sea
မြေထုပ်ဆဲခြင်း	Gootee
မြေပြင်တိုင်းတာခြင်း	Topography
မြေမျက်နှာပြင် ပထဝီဝင်	Physiography
မြေလူးငှက်	Thrush
မြေဝပ်ငှက်	Nightjar
မြေသြဇာ	Fertilizer
မြို့ကွက်ရိုက်ခြင်း	Town Planning
မြို့တော်ခန်းမ	Town Hall
မြို့ရိုး	Fortification
မြောက်ပင်လယ်	North Sea
မြောက်ဝင်ရိုးရွန်း	North Pole
မြင်မှုပညာ	Optics
မြင်းကျား	Zebra
"မြတ်သောအိမ်ထောင်စု"	"The Holy Family"
ယာဇူမြစ်	Yazoo River
ယာရာယာရာမြစ်	Yarra Yarra River
ယာလူးမြစ်	Yalu River
ယူတီလီတေးရီးယန်းဝါဒ	Utilitarianism
ယောဂိုဂေးနီမြစ်	Youghiogheny River
ရနောင်းဘုရင်ခံဆု	Governor of Renaung's Prize
ရာဝင်းစက်	Rawin
ဒီးစ် စွယ်စုံကျမ်း	Ree's Cyclopedia
ရာစီတန်မူ	Centigrade
ရာဗန်နာမီးပြတိုက်	Ravenna Lighthouse
ရေကြောင်းတိုင်းတာခြင်း	Hydrography
"ရေတို့ဘခင်"	"Father of Waters"
ရေဒါစက်	Radar
ရေဒီယိုအချက်ပြ	Radio Beacon
ရေဒုန်းဂိုဏ်း	Anglican Church
ရေမော်	Rapid
ရေအပူချိန်ပြဒိုင်ခွက်	Water Temperature Gauge
ရယ်စရောတ်သောဓာတ်ငွေ့	Laughing Gas
"ရယ်ဖွယ်ကောင်းသော အပြောရောင် ပြေစုပ်ရှည်"	"Les Prescienses Ridicules"
ရစ်လုံးနှင့် ရစ်တံ	Wheel & Axle
ရုပ်သေးပြစက်	Projection Machine

www.foreverspace.com.mm

ရမ်မီယီးတိုက်ပွဲ	Ramillies, Battle of
ဒွေသွားသော စက်မှုဗဒ	Dynamics
ခွိုးကောင်	Praying Mantis
ရွှေတောင်ကြားပါတီ	Golden Valley Party
လမုဇော	Mangrove Forests
လာဗရာဒေါရေအေးစီးကြောင်း	Labrador Current
လီနင်-စတာလင် အာဇာနည်ဗိမာန်	Lenin-Stalin Mausoleum
လီမာမျောက်	Lemur
"လီဗီ၏ ပဌမ ၁၀ အုပ်ကို ဆွေးနွေးခြင်း"	"Discourses On The First Ten Books Of Livy"
လူတူမျောက်	Anthropoid
"လူတို့ကို မုန်းတီးသူ"	"Les Misantrope"
လူဝံ	Orang Utan
လေကာမှန်သုတ်ခလုတ်	Windscreen Wiper
လေရို	Bellows
လေဝေ့ရေရွှေတိုင်း	Psychrometer
လေအောင်လျှော့ ကရိယာ	Choke
လေးဘီးလည် မော်တော်ယာဉ်	Four-Wheel Drive
"လောကီနိဗ္ဗာန်ပြန်ရခြင်း"	"Paradise Regained"
လက္ခဏာဂဏ	Dominant Character
လက္ခဏာဝုပ်	Recessive Character
လက်မနုံရံ (လက်ခံတိုင်)	Arch Support
လက်ဆွဲစရိတ်မောင်းတံ	Hand Brake Lever
လက်ပါးစေကလေး	Page Boy
လက်ပစ်သေနတ်	Hand Gun
လိုင်းယန်းပင်လယ်ကွေ	Gulf of Lion

လစ်ဇာတ်မီးပြတိုက်	Lizard Lighthouse
လည်ချက်	Fulcrum
လန်ကဝီကျွန်း	Lankawi Island
လုံမီးဖို	Crucible Furnace
"လွတ်လပ်သော အလုပ်သမားအဖွဲ့"	"Independent Labour Party"
လျှို့ဝှက်မဲပေးရေး အက်ဥပဒေ	Secret Ballot Act
လျှပ်စစ်ချဂျင်ပြဖိုင်ခွက်	Ammeter
လျှပ်စစ်မီတာ	Electric Meter
လျှပ်စစ်သံလိုက်	Electro-Magnet
ဝိညာဏ်ဝါဒ	Mysticism
"ဗိတိုရိယ ဂျုဗလီ အထိန်းအမှတ် ဗိမာန်"	"Victoria Jubilee Institute"
ဝဲလစ်ပင်လယ်ကွေ	Walvis Bay
ဝက်အူရစ်ကြောင်း	Rifling
ဝန်မောင်းတံ	Load Arm
ဝိန္ဓျတောင်တန်း	Vindhya Range
သဘာဝဓာတ်ငွေ့	Natural Gas
သရေယှန်လူမျိုး	Thracian
သားမျိုးသီတ်	Ovary
သက်တန်တပ်မ	Rainbow Division
သစ်ဂု	Nut Gall
သစ်သားအရက်ပျံ	Wood Alcohol
သညာဝါဒ	Symbolism
သတ္တုစပ်	Alloy
သန္တာကျောက်တန်း	Coral Reef
သံလိုက်မြောက်ဝင်ခိုးနန်း	Magnetic North Pole

www.foreverspace.com.mm

ကျွန်းတီးခလုတ်	Horn Button
အခြေပြုမျဉ်းခြောင့်	Base Line
အခြောက်မီတာ	Dry Meter
အစေ့မြစ်	Micropyle
အစေ့ရွက်	Cotyledon
အစေ့ရွက်စုံပင်	Dicotyledon
အစေ့ရွက်ထီးပင်	Monocotyledon
အစိုမီတာ	Wet Meter
အစစ်ဝါဒ	Realism
"အဆီတုံး"	"Boule de Suif" (The Ball of Fat)
အဏုတိုင်းကရိယာ	Micrometer
အတန်းလိုက်လွှင်းလွှင့်နည်း	Beam Transmission
"အတွေးခြင့် မမာသူ"	"La Malade Imagaire" (The Imaginary Invalid)
အတွင်းတိမ်	Cataract
အတွင်းမီးခန်း	Inner Fire Box
အတွင်းမီးအင်ဂျင်စက်	Internal Combustion Engine
အနုမာန သဘောတရားများ	Metaphysics
အပြင်မီးခန်း	Outer Fire Box
အခူးကူးခြင်း	Budding
အခန်ဝတ်	Tannin
အပ္ပြိုက်နက်	Wolfram (Tungsten)
"အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု၏ ဆွစ်ဇာလန်"	"Switzerland of America"
"အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု၏ ကစားကွင်း"	"Playground of America"
"အမျိုးသမီးများအား ဖျက်ချယ်ခြင်း"	"The Subjection of Women"
အမျိုးသား ညွှန့်ပေါင်း အစိုးရအဖွဲ့	National Coalition Government
အမြင်နာဝတ်ကြော	Optic Nerve
အမြင်လိုက်လျောခြင်း	Accomodation
အမြန်ခုတ် အတွင်းမီး အင်ဂျင်စက်	High Speed Internal Combustion Engine
အမြန်နှုန်းပြဒိုင်ခွက်	Speed meter
အမှတ် ၁ တပ်မ	First Division
အရှေ့အိန္ဒိယကုမ္ပဏီ	East India Company
အရှိန်တိုးဖောင်းတံ	Accelerator Pedal
အလံနီအက်ဥပဒေ	Red Flag Act
အလုံးအရေ	Growths
အလှည့်မှန်ဇယား	Period Table
"အသုဘဝိုဝ်ချင်းရွှည်"	"The Requiem"
အဝေးရှိစာရိုက်စက်	Telewriter
အသွင်ပြောင်းခြင်း	Metamorphosis
အာဂွန်းစစ်မျက်နှာ	Argonne Front
အာလတိုင်းတောင်တန်း	Altai Mountains
အာဝယ်မြစ်	Irwell, River
အီဗရိုမြစ်	Ebro, River
အီရီကိုင်	Erie, Lake
ဥဇဗက် ဆိုဗီယက် ဆိုရှယ်လစ် သမတနိုင်ငံ	Uzbek S viet Socialist Republic
"အယ်လာဒင်းနှင့်ပယ်လိုမီဒီး"	"Alladene & Palomedes"
အဲဂုတ္တုပြည်	Egypt
အော့စတီယာ မီးပြတိုက်	Ostia Lighthouse
အော့စဘုန်းရေကြောင်း အတတ်သင်ကျောင်း	Osborne Naval College
အိုဇတ်ကုန်းမြင့်ဒေသ	Oz. rk Highland Region

www.foreverspace.com.mm

ဝေါဟာရ

အိုဒီနာ်တိုက်ပွဲ	Oudenarde, Battle of
အိုးမီးခိုး	Pot Furnace
အဂ်ဂဆီးအိုင်	Agassiz, Lake
"အဂ်ဂလာဗိန်းနှင့် ဆယ်လီဆက်တီ"	"Aglavaine & Selysette"
အက်ဆစ်ခေါ်ရည်	Acid Lava
အက်ဒီစတုန်း မီးပြတိုက်	Eddystone Lighthouse

အသံလှုယ်အမည်

အက်ပလက်ချီယန်ဒေသ	Appalachian Region
အိုင်ကြီးဒေသ	Great Lakes Region
အိုင်တက်စကာအိုင်	Itasca, Lake
အတ္တလန္တိတ်တန်း	Atlantic
"အိန္ဒိယပြည် နိုးကြားလာခြင်း"	"The Awakening of India"

အသံလှုယ်အမည်များ

ကဏ္ဍ	Krsna
ကရူကာဝိုအား	Krakatoa
ကရူစီဖာရီး	Cruciferae
ကရိုဒိုင်လီဒီး	Crocodilidae
ကရိုဒိုလီယာ	Crocodilia
ကရိုဒိုလပ် နိုလိုတီကပ်	Crocodilus Niloticus
ကရက်	Krebs
ကရင်မလင်	Kremlin
ကရစ်ရှနာရာဇာ	Krishnaraja
ကလစ်ခင်း	Clifden
ကလပ်	Clutch
ကလပ်,မက္ကဆွဲ-ဂျိမ်း	Clark-Maxwell, James
ကာအ်မာဟ်	Kaaba
ကာတီယား	Cartier
ကာနဲလိုက်	Carnalite
ကာပရီ	Capree
ကာဗော်နာရီ	Carbonari
ကာဗွန်မိုက္ကရိုဖုန်း	Carbon Microphone
ကာရာဒရီအိဖောင်းမီး	Charadriiformes
ကိန်ပိုဒီအေးစီအီး	Chenopodiaceae
ကီလိုဂရမ်	Kilogram
ကီလိုမီတာ	Kilometre
ကီလိုလီတာ	Kilolitre
ကီလိုဝပ်-အာဝါ	Kilowatt-Hour
ကုရ်အာန်	Koran
ကုရုခေတြ	Kuruksetra
ကူညီး, နစ်ကလတ် ဂျိုးဇက်	Cugnot, Nicolas Joseph
ကူပေး	Coupe
ကေဆွန်	Caisson
ကေဒါ	Kedah
ကေနန် (ခါနန်)	Canaan
ကေမာရတ်	Kemarat
ကေလန်တန်	Kelantan
ကေအိုလျှန်	Kaoliang

www.foreverspace.com.mm

အသံလှုပ်အမည်

ကယ်လဆီဒွန်	Chalcedon
ကယ်လီဖာ	Kalifa
ကဲဗော့, ဆီဗက်ဘျန်	Cabot, Sebastian
ကော်ဒေး, ရှားလော့	Corday, Charlotte
ကော်ဒိုးဗား	Cordova
ကောရဝေ	Kaurava
ကူဗာ	Kuba
ကိုရိုက်ရှ်	Koreish
ကိုကိန်း	Cocaine
ကိုချီနီယယ်	Cochineal
ကိုတဗာရု	Kota Bahru
ကိုဗော့ကလိုရိုက် (ဒ်) (နိုက်ထရိုကလိုရိုက် (ဒ်)) Cobalt Chloride (Nitro Chloride)	
ကိုဗော့နိုက်ထရိတ်	Cobalt Nitrate
ကိုမိနို	Comino
ကိုရာဆိုင်းဒီဒီး	Coraciidae
ကိုရိုနေးရှင်း	Coronation
ကိုရိုနေရှင်း စကော့	Coronation Scot
ကိုရင့်	Corinth
ကက်ဆီယာ ဆိုင်းယမ်းမီး	Cassia Siamea
ကက်ပရီမာလဂပ် ယူရိုပီးယပ်	Caprimulgus Europaeus
ကက်ပရီမာလဂပ်အေရှာတိကပ်	Caprimulgus Asiaticus
ကပ်ပရီမာလဂျီဒီး	Caprimulgidae
ကက်ပရီမာလဂျီဖောမီး	Caprimulgiformes
ကင်နီဗက်	Kennebec
ကောင့် ဒါ ဂင်း	Comte De Guinnes
ကတ်, ဒေါက်တာအက်ဖ်၊ အိပ်ချ်၊ အက်(ဝ)	Curd, Dr. F.H.S.
ကန်ဂါ	Kangar
ကန်နဂါ	Kannada
ကန်နိုဒီး	Canidae
ကမ္ပက	Kamyaka
ကျန်စီ	Kiangsi
ကွာလာတြင်ဂနု	Kuala Trengganu
ကွာလာလစ်ပစ်	Kuala Lipis
ကွာလာလွမ်ပူ	Kuala Lumpur
ခဒီဂျယ်	Khadija
ယော ဆင်နီဂေါလင်ဆစ်	Kaya Senegalensis
ချာလက်တောင်း	Charlestown
ချာပ�eလေပက်	Chapullepec
ချီယမ်ဒို	Chiamdo
ချီအင်ဆန်း	Chieng San
ချောဂျစ်ဆင်း (မဟာရာဇာ)	Chorjit Sing
ချောက်ခန်ဒီ	Chaukhandi
ချန်ချွန်	Chang Chun
ချန်စယ်လာ	Chancellor
ချန်ဆိုလင်	Chang Tso Ling
ချန္ဒရာကန္ထာဆင်း (ဝန္ဒရကန္ထဆိန်)	Chandra Kanta Sing
ချန်ဖျိုလျှန်	Chang Hseuh Liang
ဂရာမင်းနီအီး	Gramineae
ဂရိတ် ဝက်စတင်း	Great Western
ဂရမ်	Gram

www.foreverspace.com.mm

အသံလှုယ်အမည်

ဂလဲန်	Glenelg
ဂါဝင်းနီးယား မန်ဂိုစတားနား	Garcinia Mangostana
ဂါနီ, ဂိုးဒ္ဒီဝသီ	Gurney, Goldsworthy
ဂါလန်ဒါဂျို	Ghirlandajo
ဂီးဆာ	Gear
ဂီးလဗတ်	Gilbert
ဂူနုန်ကာဗော	Gunong Kerbau
ဂူနုန်တဟန်	Gunong Tahan
ဂေး, လီယိုနတ်	Gale, Leonard
ဂေးရိုက်ခဲ, အော့တိုဖွန်	Guericke, Otto Von
ဂယ်ရီဗော်ဒီး	Garibaldi
ဂယ်လီလေအို	Galileo
ဂဲလီယမ်	Gallium
ဂေါ်, ဂျိမ်း	Gall, James
ဂေါ်ဂျက်, ဖာဒီနန်ဒို	Gorges, Ferdinando
ဂိုဇာ	Goza
ဂင့်	Ghent
ဂတ်တစ်ဖာရီး	Guttiferae
ဂျာနယ် ဒီလာ ဒီပဗ္ဗလစ်ဓရန်ဆေး	Journal De La Republic Francaise
ဂျာမေနီယမ်	Germanium
ဂျီအိုဒက်တစ်	Geodetic
ဂျေဆင်း	Jay Sing
ဂျော့ဂျတောင်း	Georgetown
ဂျိုဟိုး	Johore
ဂျိုဟိုးဗာရု	Johore Bahru
ဂျက်ဆန်	Jackson
ဂျက်ဇူးအစ်	Jesuit
ဂျက်ဖာဆန်စီတီ	Jefferson City
ဂျင်းနင်း, ဆယ်ရာ	Jennings, Sarah
ဂျစ်ဒါ	Jiddah
ဂျစ်ဘရီလ်	Gabriel
ဂျပ်စ်(ဆန်) (ယုဒဆန်)	Judson
ဂျန်ဆင်	Janssen
ဂျပ်မေင်နမ် ဂရန်ဒီဖလိုရမ်	Jasminum Grandiflorum
ဂွာဆာလာဟာရား	Guadelajara
စကက်ဂါရက်	Skagerrak
စကန်ဒီယမ်	Scandium
စကုပ်ဂျဲ	Skopje
စတာလင်	Stalin
စတီဖင်ဆန်, ဂျော့	Stephenson, George
စတောက်တန်	Stockton
စတြစ်ဂျီဒီး	Strigidae
စထရိတ်စက်တယ်မင့်	Straits Settlements
စပရင်းဖီး ဖိုင်ဗယ်	Springfield-Rifle
စပိုင်ယဲလိုင်ဇင်	Spiegeleisen
စပန်း	Sponge
စမစ်, ဂျိုးဇက်	Smith, Joseph
ဆီ အင်ဗာရက် ဗက်ကိုင်	Si Embarek Bekkai
စင်တီဂရမ်	Centigram
စင်တီမီတာ	Centimetre

www.foreverspace.com.mm

အသံလုယ် အမည်

စင်တီလီတာ	Centilitre
စန်တာမာရီယာ လာမလန်ကာ	Santa Maria La Blanca
စန်လီယန်ဒရို	San Leandro
စန်အိစိုဒိုရို	San Isidoro
စိန်ကရွာ	St. Croix
စိန်ကီလဒါ	St. Kilda
စိန်ဂျင်နဗီ	St. Genevieve
စိန်ပီတာစဗတ်	St. Petersburg
စိန်ပေါ	St. Paul
စိန်မီဘီယယ်	St. Mi Hiel
စိန်လယ်ဂျာ	St. Leger
ဆမီဒေးစီအီး	Samydaceae
ဆလွန်း	Saloon
ဆအူဒီ အာရေဗျ	Saudi Arabia
ဆာကီဒိုင်အောနစ် မယ်လာနိုတော့	Sarkidiornis Melanotos
ဆာကိုဆီဖာလပ်	Sarcocephalus
ကော်ဒေးတပ်	Cordatus
ဆာလဖျူ(ရက်)တက် ဟိုက်ဒြိုဂျင်	Sulphuretted Hydrogen
ဆာလီ	Sully
ဆာလီဆင်	Salicin
ဆာနတ်	Sarnath
ဆီဇရီ နာကပ်	Siegfried Narkus
ဆီဇာ ဗောဂျ	Cesare Borgia
ဆီဒီ ဗင် ယူဆူတ်	Sidi Ben Yusoof
ဆီဇင်	Sedan
ဆိုမိုင်ဒ

| Simiidae |
ဆီယယ်ရာ မက်ဒရီ အော့ဆီဒင်တယ်	Sierra Madre Occidental
ဆီယယ်ရာ မက်ဒရီ အိုရီယင်တယ်	Sierra Madre Oriental
ဆီယန်တန်	Hsiangtan
ဆီရင်ဂပတမ်	Seringapatam
ဆူမာဇီးယန်း	Sumerian
ဆေရင်ဗန်	Seremban
ဆေလန်ဂေါ်	Selangor
ဆေးလစ်	Salix
ဆေးလစ်ကေစီအီး	Salicaceae
ဆေးလစ် ဖရာဂျိုင်းလစ်	Salix Fragilis
ဆေးလစ် ဗက်ဗီလိုနီက	Salix Babylonica
ဆေးလစ် အယ်လဗာ	Salix Alba
ဆယ်လိုနီးကား	Salonika
ဆဲဗီး	Seville
ဆဲလပ်ထြေးစီအီး	Celastraceae
ဆောလိတ်စီတီ	Salt Lake City
ဆောဂူး	Saugor
ဆိုဒီယမ်ပါမင်ဂနိတ်	Sodium Permanganate
ဆက်ပိုတေးစီအီး	Sapotaceae
ဆောက်သင်း အီလက်ထရစ်	Southern Electric
ဆင်ကင်	Hsinking
ဆင်ပဆင်, ဆာဂျိမ်း	Simpson, Sir James
ဆင်းဟတ်	Sandhurst
ဆိုင်ကလိုပရိုပန်း	Cyclopropane

www.foreverspace.com.mm

အသံလှယ်အမည်

ဆိုင်း, မိုက်ကယ်	Symes, Michael
ဆစ်ဒီယမ် ဂွာဗျာဘ	Psidium Guajava
ဆစ်ပစီအာရတ် ပါဗတ် အင်ဖူမေးတပ်	Cypsjurus Parvas Infumatus
ဆန်တာ ကရိုးခြေး	Santa Croce
ဆန်ဖရန်စစ္စကို	San Francisco
ဆန်ဗာ	Sambre
ဆွီးက်တင်းနီးယားမဟောဂနီ	Swietenia Mahogany
ဆွန်ယက်ဆင်, ဒေါက်တာ	Sun Yat Sen, Dr.
ဇိုကာလို	Zocalo
ဇိုလာ, အေမီး	Zola, Emile
ဇင်ဂျီဗာ ဗာဗေတပ်	Zingiber Barbatum
ဇင်ဂျီဗာရေစီအီး	Zingiberaceae
တာဒစ်ဒီး	Turdidae
တာဒီနီး	Turdinae
တာနာနာရစ်	Tananarive
ကာဂိုး	Turgot
တာမာဗေ	Tamatave
တူဂျီဂေးဗျက်	Turgeniev
တူရင်း	Turenne
တေတွန်း	Tetuan
တေနိုးတ်တလန်း	Tenochtitlan
တယ်လီစကုပ်	Telescope
တော့ကမီး	Thothmes
တော်ရိုခဲ့လီ	Torricelli
တိုဗော	Tobolsk
တိုးရင်း	Touring
တိုင်တိုနိဒီး	Tytonidae
တိုင်တိုအယ်လဗာ စတာတင်း	Tyto Alba Stertans
တစ်ရီးနီးယန်း	Tyrrhenian
တပ်ဆစ်	Turk-Sib
တမ်ပီကို	Tampico
တမ်းမရင်းအပ် အင်ဒီကာ	Tamarindus Indica
ကြောင်ဂနု	Trengganu
တုန်ပေ	Tung-Pei
ထရီဗီသစ်, ရစ်ချတ်	Trevithick, Richard
ထရီအေနွန်	Trianon
ထရူးမန်း	Truman
ဒဇာချု	Dza Chu
ဒဇနတ် တွန်မွန်	Dzanag Lungmung
ဒေယဂိုး ဆွာရေး	Diego Suarez
ဒါဗီ	Derby
ဒါမာတရား	Dermaptera
ဒါယူ	Dayul
ဒါရယီ, ချာ	Duryea, Charles
ဒါလင်တန်	Darlington
ဒါဝင်, ချာ	Darwin, Charles
ဒီဆိုတို	De Soto
ဒီးထရွိုက်	Detroit
ဒီးအတ်, ပေါ်ဖီရီယို	Diaz, Porfirio
ဒုယောဓန	Duryodhana

www.foreverspace.com.mm

အသံလှယ်အမည်

ဒူဇယ်ဒေါ့	Düsseldorf
ဒူလွတ်	Duluth
ဒေဗီ,ဆာဟမ်ဖရီ	Davy, Sir Humphrey
ဒေဗီ,ဒေါက်တာ ဒီ၊ ဂျီ	Davey, Dr. D. G.
ဒေးဗစ်	David
ဒေါ်လီချန်ဒရွန်း စတီပျူလာတာ	Dolichandrone Stipulata
ဒေါကပ် ကာရိုတာ	Daucus Carota
ဒရောပဒီ	Draupadi
ဒိုဒို	Dodo
ဒက်ကာဂရမ်	Decagram
ဒက်ကာမီတာ	Decametre
ဒက်ကာလီတာ	Decalitre
ဒက်စီဂရမ်	Decigram
ဒက်စီမီတာ	Decimetre
ဒက်စီလီတာ	Decilitre
ဒိုင်မလာ,ဂေါ့တလစ်	Diamler, Gottlieb
ဒိုင်အော့ဇကိုရိုအာ အေလေတာ	Disscorea Alata
ဒိုင်အော့ဇကိုရိုအေစီအီး	Dioscoreaceae
ဒစ်ဗာဗီး	D'iberville
ဒန်တွန်	Danton
ဒန်းကတ်	Dunkirk
ဒျူအာဘန်ဂါ ဆွန်နီရေးလို့ဘိုဒီး	Duabanga Sonneratioides
"ဒွန်ဂျီဗန်နီး"	"Don Giovanni"
ဓတရဋ္ဌ	Dhrtarāstra
နယူးဂင်းနီ	New Guinea
နာဗဒ္ဒ	Nerbudda
နာမူး	Namur
နီကိုလိုဒီကွန်တီ	Nicolo De Conti
နီဗို	Nebo
နီယပေါ်လီတန်	Neapolitan
နီယွန်	Neon
နိုး	Nice
နူပါကိန်း	Nupercaine
နော့ဘီစတင်း	North Eastern
နော်ဗူး	Nauvoo
နိုတရာမ် ဒီလာဂဒ်	Notre Dame De La Garde
နိုဗိုကိန်း	Novocaine
နက်ဂရီ ဆင်ဗီလန်	Negri Sembilan
နိုင်ဂရိုဆိုင်း	Nigrosine
နိုက်တရပ်ဇောက်ဆိုက်	Nitrus Oxide
နိုင်ဇမ်	Nizam
နဂ္ဂပူ	Nagpur
ဋ္ဌုတန်	Newton
ဋ္ဌုဇွားတဲ	Neuchatel
ပနွမ်ပင်	Pnom Penh
ပရူးနပ်	Prunus
ပရူးနပ်-ကွမ်မျူနစ်	Prunus Communis
ပရူးနပ်/ပါစီကာ	Prunus/Persica
ပရိက္ခိတ	Parīksit
ပရောဗင့်ဝယ်လက်စလီ	Province Wellesley

www.foreverspace.com.mm

အသံလှယ်အမည်

ဖောရီးဗား	Fall River
ဖို့,ဟင်နရီ	Ford, Henry
ဖို့စနဲ့လင်း	Fort Snelling
ဖိုးစီးယ	Phocaea
ဖက်ဒရိတ်တက် မလေးစတိတ်	Federated Malay States
ဖက်ဇ	Fez
ဖောင်တိန်ပလို	Fontaine Bleau
ဖစ်ဇကျရယ်, ဂျော့ဇရန်စစ်	Fitzgerald, George Francis
ဗရ့ู,လော့ဒ်အယ်လင်	Brook, Lord Allen
ဗရေး,လူဝီ	Braille, Louis
ဗရိုမီတာ	Barometer
ဗရိတ်ဝု, ဂျိမ်း	Braidwood, James
ဗရပ်ဆီကာ	Braassica
ဗရပ်ဆီကာ ကွန်ပက်စထရစ်	Brassica Compestris
ဗရပ်ဆီကာ နိုင်ဂရာ	Brassica Nigra
ဗရပ်ဆီကာ အဲလဗာ	Brassica Alba
ဗရပ်ဆဲ	Brussels
ဗရွန်း	Brunn
ဗလိုးညား	Bologna
ဗလက်ဂိုဗဂရက်	Blagoevgrad
ဗလက်တာ	Valetta
ဗလွန်ဒယ်	Blundell
ဗာတောလဒို	Bertoldo
ဗာဗွန်	Verdun
ဗာဗာ	Berber
ဗာဘီဇုန်	Barbizon
ဗာရာရင်း	Beraring
ဗာရင်း	Varennes
ဗာလပီး ဗာလပီး	Vulpes.Vulpes
ဗာနေး,မေဂျာ	Burney, Major
ဗာရီးယား	Beria
ဗိသင်းနီးယား	Bithynia
ဗီတာ ဗာလဂါးရစ်	Beta Vulgaris
ဗီယင်တျန်း	Vientiane
ဗီရာ	Berar
ဗီရှင်စကီ, အန်ဒရီး	Vishinsky, Andrei
ဗီဟာ	Bihar
ဗုဒရီ	Boudry
ဗုရင်နီဒီး	Burhinidae
ဗူလတန်, အန်ဒရူး	Boulton, Andrew
ဗေဇာ	Weser
ဗေယာ, အဒေါ့ဖ်ဗွန်	Baeyer, Adolph Von
ဗေယာဂါရက်	Beyer Garratt
ဗေရကရู	Veracruz
ဗေရီဆားနို	Verizano
ဗေး,အဲလဖရက်	Vail, Alfred
ဗေးသိုဗင်	Beethoven
ဗေးဗာ,ကွန်စတန့်	Weber, Constance
"ဗယ်လာမီ"	"Bel Ami"
ဗဲယားဖို	Bear Fort

www.foreverspace.com.mm

အသံလှယ်အမည်

ပရိုင်းမိတ်	Primate
ပလိန်း	Plane
ပဟန်	Pahang
ပါကင်, ဆာဝီလျံ	Perkin, Sir William
ပါလာမို	Palermo
ပါလစ်	Perlis
ပါသီယာ	Parthia
ပီစာ	Pisa
ပီတာစဘတ်	Petersburg
ပီနော့ဗစကော့	Penobscot
ပီယာရီး, ရောဘတ် အီ	Peary, Robert E.
ပီရတ်	Perak
ပုရာဏ	Purana
ပူရနေယျ	Puraniya
ပူရန္ဒာဆင်း	Purandar Sing
ပယ်လျှူဒရင်	Paludrine
ပေါ့ကလင်, ဂျီအင်း ဗက်ပတစ်	Poquelin, Jean Baptite
ပေါ့ပဟမ်, ဂျော့	Popham, George
ပေါ်ဖီရိုအို ပေါ်ဖီရိုအို ပေါ်လိစီဖာလပ်	Porphyrio Porphyrio Policephalus
ပေါ်လိဂိုနေစီအီး	Polygonaceae
ပေါ်လိဂိုနမ်တင့်တိုရီယမ်	Polygonumtinctorium
ပေါ်လိနီးရှန်း	Polynesian
ပေါ်လစ်ဗျူရို	Politburo
ပို့လူဝီ	Port Louis
ပိုတက်ကလိုရိတ်	Chlorate of Potash
ပိုတက်ဆီယမ်	Potassium
ပိုပိုကက်တပက်တယ်	Popocatepetl
ပိုပိုလို ဒီတာလီယ	Popolo D'italia
ပက်ဆာရီဖောမီး	Passeriformes
ပေါင်ယယ်, မေရီ	Powell, Mary
ပဉ္စာလ	Pāncālā
ပစ်ဆီနာ	Piscina
ပဏ္ဍဝ	Pandava
ပဏ္ဍု	Pandu
ပန်ဟတ်	Panhard
ပဗ္ဗ	Parvan
ပဗ္ဗလစ္ခရတီ ပါရစ်ဆီယန်	Publiciste Parisien
ပွန်တိုကိန်း	Pontocaine
ဖလိုဗဲယား	Flaubert
ဖလင်းမင်း, ဆာအမ်ဗရို.	Fleming, Sir Ambrose
'ဖလိုင်းယင်းစကော့'	'Flying Scot'
ဖာရင်ဟိုက်	Fahrenheit
ဖာရင်ဟိုက်, ဂေဗရီးယယ် ဓနိုးနယ်	Fahrenheit, Gabriel Daniel
ဖာသာဟင်နီပင်	Father Hennepin
ဖီနိုဗာဗီတဲ	Phenobarbital
ဖီလစ်ဗီလျှား ဝါလလဗန်း	Phillipe Villiers De L'isle Adams
ဖေယက်	Fayette
ဖော်ဗီကူလာ မာလဂါရစ်	Forficula Vulgaris
ဖဲရိုမန်ဂနီ	Ferro-Manganese
ဖဲရိုး (ဖရော)	Pharaoh

www.foreverspace.com.mm

အသံလွှယ်အမည်

ဗီယာဗရပ်	Bear Brass	ဗတ်ရှိုင်းယာ	Berkshire
ဗီယား ဟီ	Bearheep	ဗဒ်ရ်	Badr
ဗီရင်း	Berrern	ဗုံဗကေစီအီး	Bombacaceae
ဗောဇတန်	Boston	ဗျာသ	Vyasa
ဗောလတီမိုး, လော့	Baltimore, Lord	ဗျတ်ကာ	Viatka
ဗော်လဒွင်, စတန်လေ	Baldwin, Stanley	ဗွေနီ့ဆိုင်းရက်	Buenos Aires
"ဗောဒါဆို"	"Boule De Suif"	ဗွတ်ရှနဲ့, ဒေဗစ်	Bushnell, David
ဗိုအီအိုပေါ်ဗိတီမိုးလီးယား	Bouca Oppositifolia	ဘဂဝါဂီတာ	Bhagavad Gita
ဗက်ဖေဖလင်, ဂျင်နီဖွန်	Westphalen, Jenny Von	ဘရတ	Bharata
ဗက်စမန်, ဂျွန်	Batsman, John	ဘီဂန်းဒက်	Bigandet
ဗက်ဆီယာလွန်ဂျီဖိုးလီးယား	Bassia Longifolia	ဘီမ	Bhīma
ဗက်တမေနီးယား	Batmania	ဘိုပါ	Bhopal
ဗက်တင်ဗတ်	Battenberg	ဘန်ဂလို	Banglore
ဗက်ဒူးအင်း	Beduin	ဘုံဘိုင်	Bombay
ဗိုက်ဆင်ဘု	Weissenbourg	မဒီနာ	Medina
ဗဂ္ဂဒက်	Baghdad	မရသာရာဇာ	Maratha Raja
ဗင့်	Benz	မရီးယား ဟန္နာ	Maria Anna
ဗင်တင်, ဂျေရမီး	Bentham, Jeremy	မဟာဘာရတ	Maha Bhārata
ဗိုင်အြလိုဂျီ	Biology	မဟာမက် ဗင်အာရာဖာ	Mohammed Ben Arafa
ဗစ်ကဇဘတ်	Vicksburg	မဟီးကိုး	Mexico
ဗစ်တာ အီမန်နျူယယ်	Victor Emanuel	မာဂျိုနီ, ဂူလဲ့ဗျိုး	Marconi, Gulielmo
ဗစ်ထရီယပ်ဟျူးမား	Vitreous Humour	မာကိုမန်ဒီ	Marcomanni
ဗစ်နိုးနီဆေးစီအီး	Bignoniaceae	မာဂျစ်ဆင်း (ဇုပရုဇာ)	Marjit Sing
ဗတ်	Buch	မာစီ	Mercy
ဗတ်ကနန်, ဂျိမ်း	Buchanan, James	မာဆာ, ဂျွန်	Mercer, John

www.foreverspace.com.mm

အသံလှယ်အမည်

မာဆာရစ်,တောမတ်ဂါးရစ်	Masaryk, Thomas Garrigue
မာဆာရစ်,ယန်းဂါးရစ်	Masaryk, Jan Garrigue
မာဆေလီယာ	Massalia
မာဇာရင်,ယူး	Mazarin, Jules
မာတေစီအီး	Myrtaceae
မာရုး,ဂျေ၊ပီ	Marat, J.P.
မာရီမီးယား ဆီမာဂျီနေတာ	Merremia Emarginator
မာရီ အန်တွာနက်	Marie Antoinette
မာရေး,ဒေါက်တာ	Murrey, Dr.
မာရှယ်,ဂျေ့ဂ်ကတ်တလက်	Marshall, George Catlett
မာလာဂေဆီ	Malagasy
မာလီနော့ဗော်စကီး,ရိုဒီယွန် ယာကော့ လီဗစ်	Malinovsky, Rodion Yakov Levitch
မာလွင်ကော့	Malenkov
မာဂကပ်	Marquette
မာဂကပ် ဩရီးလီယပ် အန်တိုနိုင်းနပ်	Marcus Aurelius Antoninus
မာဒေါ့,ဝီလီ	Murdock, William
မီဆူးရီ	Missouri
မိဗျန်	Midian
မီဂဲ ဟီသားလဂိုး	Miguel Hidalgo
မီလနီ	Milanese
မီလန်	Milan
မီတာ	Metre
မီတီကိန်း	Metycaine
မီလတန်,ဂျွန်	Milton, John
မီယာရှမ်	Meerschaum
မီလီဂရမ်	Milligram
မီလီမီတာ	Milimetre
မီလီလီတာ	Millilitre
မီး,ဂျိမ်း	Mil, James
မီး,ဂျွန် စတူးဝပ်	Mill, John Stuart
မီးဒီးယား	Media
မီးယေး,ဂျီအင်း ဖရန်ဆွာ	Millet, Jean Francois
မုကဝင်	Mukden
မူစဟက်	Moosehead
မူဆိုလိနီ,ဗင်နီတို	Mussolini, Benito
မူဆိုလိနီ,အလက်ဇန်ဒြီ	Mussolini, Alessandro
မူလေ ဟာဆန်	Moulay Hassan
မေဆန်,ဂျွန်	Mason, John
မေရီလန်	Maryland
မေရု	Meru
မေဇ မူရီး	Mege Mouries
မေးတရစ်	Matrix
မယ်လီယေစီအီး	Meliaceae
မဲဒီချီ	Medici
မဲဒီချီ,ကောဇီမိုးဒါ	Medici, Cosimo De
မဲဒီချီ,ကက်သရင်း ဒါ	Medici, Catharine De
မဲဒီချီ,ဂျီဗန်နီ ဒါ	Medici, Giovanni De
မဲဒီချီ,ပီယဲရို	Medici, Piero
မော့,ဆယ်မျူယယ် ဖင်လီ ဗရီ	Morse, Samuel Finley Breese
မော်စီတုံ	Mao Tse Tung

www.foreverspace.com.mm

မောဇာ,ပေါ	Mauser, Paul
မော်တန်,ကာဒင်နယ်	Morton, Cardinal
မော်ရီတာနီးယား	Mouritania
မောစကို	Moscow
မောရီ	Mouris
မောရစ်,ဟာဗတ်	Morris, Herbert
မောရှေ	Moses
မောလျှ	Moliere
မိုဟမ္မတ်	Mohammed
မိုဇတ်	Mozart
မိုဇတ်,လီယိုပိုလ်	Mozart, Leopold
မိုဇတ်,ဝုဖဂန် အမ်မဒီးယပ်	Mozart, Wolfgang Amadeus
မိုတဆီလာ အယ်လဗာ လျှူကောဂ္ဂဆစ်	Motacilla Abla Leucopsis
မိုတဆီလီဒီး	Motacillidae
မိုနိုတိုက်	Monotype
မိုပါဆွန်း,အန်းရီ ရာနေ အာလဗဲ ဂီးဒါ	Maupassant, Henri Rene Albert Guy de
မိုဗေး	Moville
မိုရေးစီအီး	Moraceae
မိုရေးဗီးယား	Moravia
မိုရောကို	Morocco
မိုဝိုနီ	Moroni
မိုလိုတော့,ဗျာချီဆလပ် မီကိုးလိုဗျစ်	Molotov, Vyacheslav Mikhalovich
မိုး,ဆာတောမတ်	More, Sir Thomas
မိုး,တွမ်	Moore, Tom
မိုးဇက်	Moses
မက္ကဆီကို	Mexico
မက်ဒေါ်နယ်,ဂျိမ်းရမ္ဘေး	Macdonald, James Ramsay
မက်ဇမ်,ဂျွန်လုဒန်	Macadam, John Loudon
မက်ဇမ်မိုက်ဇင်း	Macadamizing
မက်ဇနက်	Mekness
မက်ကိနက်	Mackinac
မက်ကီအာဗဲလီ,နီကိုလို	Machiavelli, Niccolo
မဂ္ဂနာကာသာ	Magana Carta
မဂ္ဂနီဆိုက်	Magnesite
မက်ဆချူးဆက်	Massachussetts
မက်ဆချူးဆက် ဗေး ကိုလိုနီ	Massachussetts' Bay Colony
မက်ဆိုပိုတေမီးယား	Messopotamia
မက်တားလင့်,မောရစ်	Maeterlinck, Maurice
မက်ဒလင်း ဗေးဇား	Madeleine Bajart
"မက်ဒီတေးရှင်း"	"Meditation"
မက်ပါကရင်	Mepacrine
မက်အာသာ,ဒေါက်ဂလပ်	Mac Arthur, Douglas
မက်အာသာ,အာသာ	Mac Arthur, Arthur
မိုက်ကယ်အန်ဂျလို,ဗြီနရိုတီ	Michel Angelo, Bounarroti
မိုက္ကရိုစကုပ်	Microscope
မိုက္ကရိုနီးရှန်း	Micronesian
မိုက္ကရိုဖလင်	Microfilm
မိုက္ကရိုဖုန်း	Microphone
မိုက္ကရိုမီတာ	Micrometer
မိုက္ကရန်	Micron

www.foreverspace.com.mm

အသံလှယ်အမည်

မင်တီဒီး	Mantidae
မင်ဒလင်	Mandolin
မင်ဒီလေးဗက်, ဒီမီတရီ အိုင်မင်နိုဗစ်	Mendeleyev, Dmitri Ivanovich
မင်ဒယ်, ဂရီဂေါ်ရီယိုဟန်း	Mendel, Gregor Johann
မင်ဒယ်ဇုန်, ယာကွပ် လုဒ်ဗစ် ဖေးလစ်	Mendelssohn, Jakob Ludwig Felix
မင်ဒယ်ဇုန်, ဗာသိုလဒီ	Mendelssohn Bartholdy
မင်ဒယ်ဇုန် အေဗရာဟမ်	Mendelssohn, Abraham
မင်နီဆိုတာ	Minnesota
မင်ရှယ်, သယ်လစ်ဗက်	Minshull, Elizabeth
မောင့်ဘက်တန် အော့(ဖ)ဗားမား	Mountbatten of Burma
မောင်ကြီး, ဆာဂျိုးဇက် အော်ဂပ်စတပ်	Maung Gyi, Sir Joseph Augustus
မောင်ဂိုမာရီ, လော့ဗာဒနတ် လော	Montgomery, Lord Bernard Law
မစ်စစ်ပီ	Mississipi
မဋ္ဌ	Matsya
မဇ္ဈပရဒေသ	Madhya Pradesh
မစ်ချီဂန်	Michigan
မတ်စကက်	Musket
မတ်စထရစ်	Maastricht
မတ်ဇီနီ, ဂျူးဇက်ပေ	Mazzini, Guisseppe
မတ်ပလိန်း	Mark Twain
မုတ်သုန်	Monsoon
မန်ချူးကိုး	Manchukuo
မန်ချူးရီးယား	Manchuria
မန်ချက်စတာ	Manchester
မန်ချက်စတာ ဂါဒီယန်	Manchester Guardian
မန်ဂနီ	Manganese
မန်ဒရီး	Mandrill
မိန်း	Maine
မျူရီလို, ဗာတိုလိုမေး အေစတေးဗန်း	Murillo, Bartolome Esteban
မျူးနစ်	Munich
မွန်ဂိုလွိုက်	Mongoloid
မွန်တေဝရေ	Monterrey
မွန်နာဗန်နာ	Monna Vanna
မွန်းကင်	Munchen
ယာဝဝ	Yadava
ယုဓိဋ္ဌိလ	Yudhisthira
ယူကိန်း	Eucaine
ယူဂျင်း	Eugene
"ယူတိုးပီးယား"	'Utopia'
ယူရီ ဒေါ်လဂိုရှကီး	Yuri Dolgorouki
ယူရစ်စတိုးမတ် အိုရီယင့်တယားလစ် အိုရီယင့်တားလစ်	Eurystomus Orientalis Orientalis
ယူးတား	Utah
ယမ်း, ဗရစ်ဂမ်	Young, Brigham
ရာဇာဂိုပါလာချာရီ	Raja Gopalachari
ရာဇဌာန်	Rajasthan
ရာဇပရမုခ	Rajapramukh
ရာဗတ်	Rabat
"ရီကီယမ်"	"The Requiem"
ရိုဂီ, ပါမောက္ခ	Righi, Professor
ရီအမ်	Rheum

www.foreverspace.com.mm

အသံလှယ်အမည်

ရီးယမ် ရာပွန်တီကမ်	Rheum Rhaponticum
ရီးအိုဂရန်ဒီ	Rio Grande
ရီးအို ဒေ အိုးရို	Rio De Oro
ရူဗီအေစီအီး	Rubiaceae
ရွား	Roer
ရူးစဗဲ့,သီယိုဒို	Roosevelt, Theodore
ရေဒီယေတာ	Radiator
ရေဒီယိုဆောင်း	Radio Sonde
ရယ်လီဒီး	Rallidae
ရောဂျာ	Rogers
ရော့စတော့	Rostov
ရောကက်	Rocket
ရောဗက်စပဲ့	Robespierre
ရောဘတ်,မေဂျာ အေ၊အက် (ဇ)	Roberts, Major A.S.
ရို.စ,အက်(ဖ)	Rose, F.
ရိုဇေးစီအီး	Rosaceae
ရိုဒါမာ	Rodama
ရိုမာ	Roma
ရိုးစရွိုက်	Rolls Royce
ရက်စကွဲယား	Red Square
ရက်ဖာနပ် စတီဗပ်	Raphanus Sativus
ရက်ဖဲ,ဆာစတမ်ဖို	Raffles, Sir Stamford
ရစ်ဂျဝေး	Ridgeway
ရီဖီယန်	Riffian
ရစ်ချလျူး	Richelieu
ရုတ်စတား	Roadstar
ရန်းနီမိ	Runnymede
ရွိုင်ယယ်စကော့	Royal Scot
ရှာဘု	Cherbourg
ရှီလို	Shilo
ရှီဟွန်တီ	Shi Hwang Ti
ရှန်စီ	Shansi
ချမ်ပလိန်	Champlain
လဗာဆာ	Lavassor
လာဆေးရီး ကာဒေးနတ်	Lazaro Cardenas
"လာမာဆဲလ်"	'La Marseillais'
"လာမီ ဒျူ ပီပယ်"	"Lami Du Peuple"
လီဂူမီနိုးစီအီး	Leguminoseae
လီဂူမီနိုးစီး	Leguminosae
လာဆဲ	La Salle
လီတာ	Litre
လူစီယပ် ဗီရပ်	Lucius Verus
လူဝီ ဖရန်းစစ်	Louis Francis
လူဝီ ဖရန်းစစ် အဲလဗတ် ဗစ်တာ နစ်ကလတ် မောင့်ဗက်တင်	Louis Francis Albert Victor Nicholas Mountbatten
လူဝီ အယ်လက်ဇန္ဒာ	Louis Alexandre
လူဝစ်စတန်	Lewiston
လူအန်ပရဗန်	Luang Prabamgat
လူးကပ်,ဖရန်စစ္စကို	Lucas, Francisco
လေဝင်ဟွတ်	Leeuwenhock

www.foreverspace.com.mm

အသံလှယ်အမည်

လေးတိုတွန်	Liaotung
လယ်ဗယ်	Level
လောဂရု	Logwood
လော့စီမောက်	Lossiemouth
လိုဖိုပက်တလမ် ဝေါ်လီချီး	Lophopetalum Wallichii
လိုရင်ဇို-သ-မဂ္ဂနိုဖဆင့်	Lorenzo-The Magnificent
လက်တာဒေးစိန့်	Latter Day Saints
လက်ရှား, ဖရန်ဆွာ	Lesueur, Francois
လက် အက်ဆက်တိတ်	Lead Acetate
လိုက်ပဆစ်	Leipzig
လင်းဂလွှိုင်း, ဇန်	Langloi, Jans
လင်နင်ဂရက်	Leningrad
လင်မူဇင်	Limousine
လောင်ဗတ်	Lombard
လောင်း, စီ၊ ဒဗျူ	Long, C.W.
လစ်တဲရော့	Little Rock
လစ်သရေးစီအီး	Lythraceae
လန့်ဟော့တ်	Landshut
လန်စတန်, တဲလဗတ်	Lanston, Talbert
လန်ဆင်	Lansing
လန်ဆန်ကျန်	Lantsan Kiang
လန်းဂရု	Langre
လိန်း, မစ္စတာ	Lane, Mr.
လျူ	Lute
ဝဟာဘီ	Wahabi
ဗီရာတ	Virata
ဝီလဆန်, ဝုဒရိုး	Wilson, Woodrow
ဝုဒကော့, ကက်သရင်း	Woodcock, Catherine
ဝုစတာ	Worcester
ဝူလစီ, ကာဒင်နယ်	Wolsey, Cardinal
ဝဲ,ဟိုးရေ	Wells, Horace
ဝေါ့ကား, ဂျွန်	Walker, John
ဝိုင်၊ အမ်၊ ဘီ၊ အေ	Y.M.B.A.
ဝပ်,ဂျိမ်း	Watt, James
ဝစ္စကွန်းဆင်း	Wisconsin
ဝံသဋ္ဌ	Vamsastha
သကုနိ	Sakuni
သရဿတီ	Sarasvati
"သ-အန်ဂျီလပ်"	"The Angelus"
သိလောက	Sloka
သီးသြဂလိုက်	Theodolite
ဟရိဝံသ	Harivamsa
ဟာကေနီယန်	Hyrcanian
ဟာဂျီ	Hajii
ဟီရာ	Hira
ဟီပေါ့ကရာတီး	Hippocrates
ဟီရန်ဒီဒီး	Hirundidae
ဟီရန်ဒို ရတ်စတစ်ကား ဂရတ်ဘူရာလစ်	Hirundo Rustica Grutturalis
ဟီဗြဲ (ဟေဗြဲ)	Hebrew
ဟူစိန် အစ်ဗင် အလီ	Hussein Ibn Ali

www.foreverspace.com.mm

အသံလှယ်အမည်

ဟူရွန်	Huron
ဟေဂဲ	Hegel
ဟော်တန်	Horton
ဟော,ဂျွန်	Hall, John
ဟောကင်း,ဂျွန်	Hawkins, John
ဟိုဒိုနင်	Hodonin
ဟက်, ဟိန်းနရစ် ရူးဒေါ့	Hertz, Heinrich Rudolf
ဟက်ဂျက်	Hejaz
ဟက်တိုဂရမ်	Hectogram
ဟက်တိုမီတာ	Hectometre
ဟက်တိုလီတာ	Hectolitre
ဟက်စလီ,ဝီလီယံ	Hedley, William
ဟိုက်ဒါ အလီ	Hyder Ali
ဟင်နရီယက်တာ မရီးယား	Henrietta Maria
ဟောင်း,စတင်မျှုယယ် ဂျီ	Howe, Samuel G.
ဟစ်ဂျ်ရတ်	Hijra
ဟတ်မင်း,အာ	Hartmann, R.
ဟတ္ထိနာပုရ	Hastinapura
ဟိန်းဇ	Heinz
ဟမ်းဘတ်	Hamburg
ဟုမ္မာလီယမ် တိုမင်တိုဆမ်	Homalium Tomentosum
ဟွားရေး, ဗင်နီတို	Juarez, Benito
ဟွန်သေ ကက်စတီလို	Juan De Castillo
အနာတမီ	Anatomy
အနက်တီဒီး	Anatidae
အပိုဒီဒီး	Apodidae
အဗူ ဟွာလစ်ပ်	Abu Talib
အဗူဗတ်ကာ်	Abu Bekr
အဗစ်ဒီယပ် ကက်ဆီယပ်	Avidius Cassius
အမန်တီ	Avanti
အရမ်နာဟာရိုမ်	Aram Naraham
အလီ	Ali
အာကင်ဆော	Arkansas
အာကွီဗတ်	Arquebus
အာချီဆန်, ဒင်း	Acheson, Dean
အာဂန်, အေမီး	Argand, Aime
အာတိုကာပပ် လာကူချာ	Artocarpus Lakoocha
အာမေနာ	Aminah
အာမန်ဒီ ဗေဇား	Armande Bejart
အာလတ္ထြာ မိုက်ခရိုစကုပ်	Ultra Microscope
အာလောစတား	Alor Star
အားခင်	Ardennes
ဣက္ခစာဆီဝပ်တယ်	Ixtacihuatl
ဣတိဟာသ	Itihasa
အီကွီဒီး	Equidae
အီစာကပ် ရီကာဗီရိုစတြစ်	Esacus Recurvirostiis
အီဇာ	Isar
အီတူးဗိုးသေ	Iturbide
အီဒူးချေး	Il Duce
"အီဒိုမီနီးယို"	"Idomeneo"

www.foreverspace.com.mm

အိပိုး	Ipoh
အီရေးနီးယန်း	Iranian
အီရက်	Iraq
အီလီနွိုင်း	Illinois
ဒု	Ourthe
ဥဂျွာ	Oudjda
ဥပဇာတိ	Upajati
ဆူဂရီယန်	Ugrian
အေဆာ ကမ်ပက်တော	Acer Campestre
အေဆာ စူဒိုပလက်တာနပ်	Acer Pseuoplatamus
အေဆာ ဆက်ကရမ်း	Acer Saccharum
အေဆာ ဆက်ကရီးနမ်း	Acer Saccharinum
အေဆာ နီဂန်ဒိုး	Acer Negundo
အေဆာ ပလက်တာနွိုက်	Acer Platanoide
အေဆာ ရူဗရမ်	Acer Rubrum
အေဆာ ရေးစီအီး	Aceraceae
ဧလ်	Elk
အယ်ရာကစ် ဟိုင်ပိုဂျီအာ	Arachis Hypogaea
အယ်လမာဂရစ် အယ် လတ်ကဆား	Elmagreb El Aqusa
အယ်လမီးဒါ	Almeda
အယ်လီဂေတို မစ်စစ်ပီယန်ဆစ်	Alligato Mississipiensis
အယ်လီဂေတိုရီဒီး	Alligaroridae
အယ်လက်ဇန္ဒာ-သ-ဂရိတ်	Alexander - The - Great
"အယ်လတ်စတြီးယပ်"	"Illustrious"
"အယ် အလာမိန်း"	"El Alamein"
အဲယာ	Ayr
အောဇတားသို့ ဦးနိုက်သို့ မယ်ကာနို့	Estados Unidos Mexicanos
အော်ဂပ်စတာ	Augusta
အော်စတင်, ဝီလီယံရစ်ချတ်	Austin, William Richard
အော်တိုမက်တစ်ရိုင်ဖယ်	Automatic Rifle
အော်ရန်မလ္လာယု	Orang Malayu
ဩစတြိုနီးရှင်း	Austronesian
ဩစတြစ်	Austric
ဩဗန်း	Auburn
အောရိုပီဆာ	Oropesa
ဩရိုဆ	Orissa
ဩသိုပတဲရား	Orthoptera
အိုကာ	Oka
အိုဇာ	Osiers
အိုတပ် ဗက်ကာမိုးနာ	Otus Bakkamoena
အိုရိုဇာဗာ	Orizaba
အိုရိုလီ,မစ္စတာ	O'riley, Mr.
အိုဇီယန်နီးယား	Oceania
အိုလီစီအီး	Oleaceae
အိုလီယိုမာဂျရင်း	Oleomargarine
အိုဟိုင်းအို	Ohio
အိုဟွဒ်	Uhud
အက်ကွီယပ်ဟျူးမား	Aqueous Humour
အကျွာန	Akhyana
အက်စတားဂီး	Astyages

www.foreverspace.com.mm

အသံလှုယ်အမည်

အက်စဗက်စတော့	Asbestos
အက်ဆက်တုန်း	Acetone
အက်ဒီဆင်	Edison
အက်ဒန်ဆိုးနီးယား ဒစ်ဂျစ်တေးတား	Admasonia Digitata
အက်ဒမ်, ဂျွန်	Adams, John
အက်ဒမ်, ဂျွန်ကွင်စီ	Adams, John Quincey
အက်ပါး, နစ်ကလတ်	Appert, Nicholas
အက်ဗတိုး	Yvetot
အက်ဗာတာန	Ecbatana
အက်သလင်း	Ethylene
အောက်ဇဲလစ် အက်ဆစ်	Oxalic Acid
အင်ဆာရိုဖောမ်း	Anseriformes
အင်ဇိုင်း	Enzymes
အင်ဒီဂိုဖာရ ဆူမထရားနာ	Indigofera Sumatrana
အင်ဒီးယားနား	Indiana
အင်ဒိုစပမ်း	Endosperm
အင်နီလင်	Aniline
အင်းနစ်,ဆာချား	Innes, Sir Charles
အိုင်ဗါဖရန့်	Ile De France
အိုင်အိုဒင်	Iodine
အိုင်အိုဝါ	Iowa
အစ်ဗင် ဆုတူး	Ib'n Saud
အဇုန	Arjuna
အုတ်	Oaks
ဥတ္တရဒေသ	Utter Pradesh
အန့်ဆီရားဗေ	Antsarabe
အန့်တွပ်	Antwerp
အန်တီအေရစ် တောဲဆီကေရီးယား	Antiaris Toxicaria
အန်တိုနိုင်းနပ် ပိုင်းယပ်	Antoninus Pius
အန်ဒရပ်စကောဂင်	Androscoggin
အန္ဒရဒေသ	Andra Pradesh
အန်ဒလူးရှန်	Andalusians
အန်နကာဒီအေစီအီး	Anacardiaceae
အန္နပေါလစ်	Annapolis
အန္နာဗျိုက် ဗရိုမီတာ	Aneroid Barometer
အန်းဂဲ, ဖရီဒရစ်	Engels, Friedrich
အစ်ဒုလ်မွတ်တွလစ်ပ်	Abd Al'mottalib
အစ်ဒုလ္လာဟ်	Abdullah
အဗ္ဗဒယ်ကာရင်	Abdel Karim
အမ်ဗယ်လီဖာရီး	Umbelliferae
အမ်မီတာ	Ammeter
အမ်မီတဲ	Amytal
ဣန္ဒပတ္ထ	Indraprastha
အျူအီး, ဗလင်တင်	Hauy, Valentin